

uale p[ro]fessor.

20

Der LIONS CLUB VELBERT-HEILIGENHAUS
hat mit seiner Spende für die Universitäts-
und Landesbibliothek Düsseldorf die
Restaurierung dieses Bandes ermöglicht.

1992

1435 649 01

1
Manuale confessorum
metricū opus utiq; p̄mendabile & succin-
ctū ex diuersis authenticis doctoribus stu-
diose collectū nedū cuiuslibet stat? cōfesso-
ribus vey et relligiosis ac sacerdotib? ce-
ter? p̄tile dinoscitur vt clare patet hmoi
prologum inspicientibus ꝛc.

M. M. n. Loh 311 (Inx.)

(Ink.)

Quid in quolibet decretalium tractat et qual
sit ordo librorum eorum et ex sequenti sicut in Sexto
et Clementinis patet in sequentibus quinque metris
iuxta numerum librorum quod ponit dominus Bernh. in principi
pro decretalium in glo. Que profecto memorie sunt
commendanda confessorum

- .i. primus liber decretalium
- P**ars pro officia parat ecclesiarum ministros
    .i. secundus decretalium
        .f. parat
- A**ltera pars testes et cetera iudiciorum
    .i. tertius decretalium
- T**ercia de rebus et vita presbiterorum
    .i. quartus decretalium
- D**octrinam rite nubere quarta docet
    .i. quintus decretalium   .i. censuras ecclesiasticas
        .i. de pena et remissione.
- V**ltima de vicijis et penis tractat eorum.

Prologus

Incipit pambulū metricū in quo causa mouens et utilitas opis subsequenti vel libelli presentis tangitur ubi etiā in generali notantur que principaliter hic tractantur per simplicium confessorum directione.

Nulla quod de leuitas sed plus instantia multa. Scribere memouit metricū prius manuali. In quo confessor breuius citiusque resoluet. Raros et varios casus hinc inde notatos. Qui sub codicibus sparsim per loca docent. Quorum sepe loca confessor non memoratur. Nec patet ex causis librorum sepe recursus. Cur non spernat opus hoc sed mente gerat. Nam quod ipse valet confessor solueret tractat. In quibus et papa presul dispensat et ipse. Deque potestate pape que plura ferunt. Quolibet ecclesie censuram discutit ample. Quis quibus irregularis sit suspicis istis. Que fieri prohibent nubia siue resoluant. De quibus et plura repis hinc inde notata. Quis foret ac heres post mortem tradit istis. Que cum ules sacris docet hic sponsalia iunges. Inde metris tractat circa mortalia septem. Ac precepta dei noueris inde dari. Sic facta septem sua per loca lustra. Casus vsure recitat spes symonie. Emptio uenditio cum redditione notant. Hinc sperant vota dat et indulgentia plura. Tangit defectus missa quibus cadentes. Cetera cōtenta ppendes forte placebunt. Hec alphabeti que diximus ordo docebit. Sunt anthominus et theodas iura pisanus. Ac certi reliqui doctores imo piti. Per quos contenta sunt singula rite probata. Dicta minus recte cernens veniam mihi prestat. Proque labore meo gratias domino rogando.

Apologeticum huius opusculi.

Hic penthimeri suus pulsus sepius uti. Ac paucis aliis utredo necesse figuris. Sic et apocopa peruenit que sincopa crebra. Ut breuius sit opus ad quod metra iunge laborant. Quod non potest liber iste parat. Hec nam dulcorant memorant plura mi-

Abbreuiatura.

norat. **N**esit difficile stil^o inculte^o dat ecce. Non ni
si metrista san^o metra corrigat ista. **N**i bene librē/
tur q̄ plures decipient. **H**oc cogūt metr^o p̄ inepta
vocalia iuris. **C**ur st̄ synonyma p̄ talib^o apta
locata. **H**ic tenō moueat x̄sus si q̄ reperant. **P**er
loca nonnulla nā p̄ueniētia poscit. **E**x alijs apta
mihi miscuerā metra pauca. **S**ūt etiam medij vee
sus q̄q̄ locati.

¶ Pro intellectu eoz que in hoc opusculo ne/
cessitate metri causaq̄ breuitat^{is} min^o apte st̄
posita sequentia legant^{ur} signāter ab eis qui istū
libellū sine glosa habuerint.

¶ **A**ltri p̄ alteri. **D**yos p̄ dyoces. **S**ecli p̄ secli. **r̄c̄hs**. **S**cu
plū p̄ scrupulū. **S**ingularis p̄ singularis. **P**riuilegus p̄ pri
uilegiū. **v̄z** in l̄ra **E**. de casib^o ep̄o de p̄suetudine reſuat^{is}. **I**re
Peridū p̄ periculū. **v̄z** p̄z de vluris infra. **I**trum p̄ iterū. **L**e
rus p̄ clericus. **r̄c̄hs**.

¶ Sequunt^{ur} dictiones apocopate que ponun
tur sparsim in hoc libello necessitate metri.

¶ **B**enefici p̄ beneficiū. **M**alefici p̄ maleficiū. **C**ardinis p̄
cardinaliū **z** p̄ cardinalib^o **v̄z** in p̄ncipio excoicationū ep̄aliū
de iure. **E**cclē p̄ ecclē. **E**ucharis pro eucharistia. **I**tem pro
necessitate **z** breuitate metri. **D**atri clam. i. m̄rimoniū dā de/
stinū. **G**uidag pro guidagiū. **P**edag pro pedagiū **v̄z** p̄z de
excoicationib^o ep̄alibus de thelonis. **I**nterdic p̄ interdico.
Vniuer pro vniuersitas. **v̄z** in excoicationib^o. **I**reg. p̄
irregularis. **F**orni pro fornicatio. **A**ffi. pro affinitas. **L**ommu
ne. i. cōmunitas. **v̄z** post excoicationes maiores de consi
lio constantiē. **O**ffi pro officio. **O**bedi. i. obia v̄l obedire.

¶ Nota primas syllabas aliquoz terminoz q̄
in hoc libro ponuntur.

¶ **O**b. paup. man. cas. ca. mis. simp. **r̄c̄**. **v̄z** infra de consilijs per
fectionis. **r̄c̄hs** similibus. **R**elligio debet in hoc opusculo sp̄
scribi p̄ duplex ll. p̄ figuram **E**penthelū. **E**tiam ap̄ d̄ metri/
stas sic scribitur necessitate metri. **I**tem abs ponitur h̄c semp
quasi pro ab necessitate metri. **S**ed raro ponitur pro sine **I**re
per **A**uferesim ponitur functus pro defunctus. **S**ilr penius
p̄ suspensus **v̄z** de **S**uspensione.

¶ Nota in sequentib^o aliqua synonyma in hoc
libello posita p̄ terminis iuris minus apt^{is} in
metr^o.

Synonima.

Anathema vel ille terminus **B**enedictus ponitur pro ex/ communicatione maiore. Sed **B**enedictus raro pro minore ex/ communicatione ponitur. et quando hoc fit est ille terminus mi/ no: adiunctus. **I**nfamis raro ponitur proprie. sed quasi sem/ per pro irregularis. **G**ratia ponitur p indulgentia saltem ubi tractatur de indulgentia. **D**ictio onis. pōitur p domino. **F**u/ repotestas pro iurisdictione. **T**emplum pro ecclia. **C**ur illa di/ ctio ponitur vbiq; pro ergo. **M**aritalis pro matrimonialis. **I**tem **S**oluere pro absoluerē. **F**ateri p confiteri. et eius causa metri. **I**tem necesse pro necessario vel pro necessitate. **C**on/ sequenter notandum q; in hoc opusculo quando ponitur ille terminus periculi in metro aliquo sine syncopatione tūc scda syllaba viz i ante c pducitur et hoc fm poetas h quādo synco patur in aliquo metro tunc posui eam breuez iuxta regulā **A**le xandri fm quem semp corripitur. **I**tem illa dictio **H**ereticus quoad primam syllab; indifferenter posui inquantū enim deri uari potest viz aut ab heresis cuius prima breuis ē aut ab il/ lo sbo heretico cuius pma pducit.

Anathēa frequē po nit in isto opusculo ū declinabilē

De Abbas p̄ ipso iure Abbatisa.

f. monachis

f. ordies hñ
oēs vtz

Abbas suis monachis p̄t cōferre p̄mā tōsurā & mīores duos ordines ip̄o iure. & absoluere suos potest in certis casibus.

Abbas iure suo tōsurā datq; mīores
i. hostiatū
Pot lectoratū sū hostia claudere solum
i. p̄fiteri

Abbas nō poterit monachos phibere fateri
f. penitentiario. f. ep̄s

Pontifici p̄prio ve suo cui tradidit illud
f. abbas cū suis mōachis s̄c̄ v̄l p̄uilegia

Ni forte exemptus. phibēt sua siue statuta
f. ab his vtz censur̄s aut alijs

Abbas nec soluat mōachos q̄ papa resuat
f. suos f. abbas f. excoīcati maiore f. mōachū

Nec mōachos poterit maledicti soluere si qui
i. in spēali

Essent abs hōie. gñalit̄ aut spēali

f. spēal' v̄t Abbatisa potissa. zc̄.

f. excoīcat nec
f. q̄ caracte/ Cmaioe nec minoē
rem ordis requirunt p̄pe cui⁹
mulier capax non ē p̄pter infir/
mitatem sexus

Abbatisa nō p̄t aliq; censurā ferre nec aliquē a/crū sacramētalē exercere de iure

Femina cū careat sacra clauib⁹ haud maledicē
f. v̄t ab excoīcatōe seu ab alia censura eccl'astica absoluere nec aquā aut alia Benedicē. f. plara spēalis

Sacramentales actus dare femina nescit
f. abbatissa. zc̄. f. bñficio

Sic nec ab officio suspendit nec bñfici
f. spēales & plate

Haud interdicūt nec suspēdūt mulieres
f. p̄t imperfectōem sexus f. irreglaris

Nulla capax ml'ier ē ordinis haud fit & irreg.
f. p̄t carētiā ordis caracter̄s s̄c̄ nec fit

In absoluendo q̄s sit mod⁹ suā/ dus erga p̄fessō/ rē fr̄z p̄sentatū de ordie quattu/ or mendicantiū.

Hac causa bigama ml'ier nunq; reputat
f. imediate per lōgū v̄l q̄. s. Nullus
dispenses nullū. zc̄

Soluendi norma comitās h̄ rite notē
i. ordinū i. postq̄ i. mendicantiū 4°
Ordinis v̄t frater medicantis semel extat

Absoluedi autoritas quattuor ordinu inedicatiu.

Iuxta formā clemētinaꝝ aut al's rite .i. cōfiteri volētes
Iam p̄ntatus sub p̄sule d'inde fatentes
f. p̄ntat' frat' viz tā laicos q̄ sacerdotes et' religio/
sos non exemptos

A II

Audiet hic cūctos dyoces. donec foret alter
f. p̄s p̄ntatus .i. iterum viz fm An/
thoniūm

Electus p̄sul. cui p̄ntabitur itrum

f. p̄dictoꝝ fratꝝ aliq's

Sic p̄ntatus ex hoc p̄sumito nunq̄s

.i. dyocel'm f. cui es p̄ntatus .i. aliquē illi dyo/
celis nec alterius
nisi in articulo mortis

Extra q̄ terzā tu p̄sulis audieris quem

viz p̄ter v'l vltra p̄ntatōes sp̄ealit' aut per p̄uilegiū
.i. v'l tu' pastor

Papa nisi dederit ve tu' p̄sul q̄ pastor

f. parochianū .i. dyocel'm

Audit quisq̄ suū pastor dyosi tñ extra

f. extra dyocel'm f. p̄p̄riaticū' eccl'ie v'l epi
f. p̄ntat' d'ictus f. parochianū

Sic frater libitu pastoris ⁊ audiet illum

f. 4° mendicantiū ⁊ p̄ntat'

Mendicans frater casus p̄pende seq̄ntes

.i. refuat sibi f. p̄p̄ri' s^c. qui sunt quattuor v'l p̄z
infra Eps

Quos fumat iure p̄sul nō casibus vllis

.i. de casibus d' consuetudine approbata qui sunt reputand' q̄/
si sint de iure sicut quattuor de iure q̄ patent infra Eps

Nec d' cōsuetis quos scis q̄si iure retentos

f. in p̄ntatus

Absoluas. nec vbi snia sit synodalis

Quāuis nōnulli cōfirmant iure periti

.i. 4° mendicantiū ordi^m frēs viz quibus sententia non ē an/
nexa saltem

Mendicātes p̄ntati. synodales

f. p̄p̄ri' f. suo dyocelano subiectos

Presul' ad casus soluendo nō teneantur

s^c casib' s^c eps

Except' saltem sibi q̄s de iure refuat

(iij)

Notā dū et' lz aliq's
frat' dictoꝝ 4° ordi
nū sit p̄ntatus i aliq̄
alia dyocel' tñ ex h
ñ posses subdidū illi
us dyocel' i t^a dyo/
celi audire i q̄ taz es
actu p̄ntat' ⁊ residēs

Absoluedi auctoritas q̄ad p̄natos q̄truoꝝ mēdicatū fr̄m.

A

.i. etiā casibꝫ d̄ p̄sue^{ne} excep̄t̄ ep̄o refuatꝫ
.i. in r̄sp̄iti

Ac de cōsuetō. reliqui sup̄ hoc t̄m aiunt
.i. saltē s^c v̄l p̄nā s^c in aliq̄ cāu quē p̄teꝫ
rea ep̄s sibi refuet cui t̄m sn̄ia excōicatiois maiorꝫ n̄ est annexa

Ut nisi directe seu cōuenientia subsit .i. casus

Sic nisi sit nouitas casus v̄l sit ḡuis ille
.i. casus an refuet ep̄o v̄l non .i. ep̄o

Aut foret hic dubius v̄l cōsuetudo refuat
s^c v̄l p̄nā

Quum iā sit dubiū cui cōuenientia subsit
.i. casus synodales .i. p̄p̄ius

Aut quos directe casus p̄sul sibi fuat

Autius ille facit anthonino referente
.i. ep̄o seu ei⁹ vicario

Ut bene scrutetur ab eo dem q̄s sibi fuet

Et his dictis sciendū q̄ p̄dictoꝝ 4° ordinum fr̄s p̄nati
absoluerē p̄nt ab oibꝫ casibꝫ ex q̄bꝫ icurrit d̄ iurē m̄ior excōicatio

nisi forte dyocesan⁹ i sua dyocesi maiorē excōicatioē ez̄ anectēt ali
cui illoꝝ casuū Qui autē sūt illi casus patēt i d̄ m̄iore excōicatioē

i l̄ra E. Itē s̄lt̄ p̄nt absolue ab oibꝫ casibꝫ q̄ sūt d̄ cōi p̄suetu/
dine dyocel⁹ q̄ viz signant̄ .i. de casibꝫ ep̄i s̄. Sacrilēg⁹. par̄ p̄
cussor. zc. In p̄dictis quidē casibꝫ ep̄s suos pastores restringē

p̄t̄ nō dictos p̄natos fr̄s q̄ a iure p̄ uilegiū h̄nt auctoritatez
CS Notandū q̄ b̄n̄s Tho. b̄r in 4. dif. 18. q. 2. sacerdotē

prochiale posse d̄ iure absoluere suos subditos ab excōicatioē
maiorē Hoc autē vez̄ ē q̄ad antiq̄s decretales q̄ tūc v̄gebant

h̄ interim sup̄uenerūt alie decretales viz Sext⁹ z Clementine
in q̄bꝫ alit̄ decretū ē Verūm est q̄ Sacerdotes prochiales ex

cōicare p̄nt ex p̄sue^{ne} v̄l de iure fm̄ b. tho. in 4. saltē p̄ furto z
rapina. h̄ p̄nt et̄ d̄ iure absoluere a tali excōicatioē maiorē qz
latiores sn̄ie fuerunt. .i. 4° ordinū p̄nati

Pastor iure valet q̄ fr̄s cūcta fatendo
.i. subditos sue prochie

Dempto q̄ pastor p̄rios audit nisi t̄m
.i. pastorē .i. p̄p̄i⁹ .i. p̄dictos .i. v̄gere p̄t

Ac illum p̄sul non fr̄s casibus v̄zget
.i. pastoris .i. p̄p̄i⁹ s^c iudex ē. i. 4° ordinū

Nanqꝫ suus iudex est p̄sul. papa qz frat̄z
.i. q̄ ex iure n̄ h̄nt auctoritatē nec p̄ uilegio .i. pastor

.i. subditis

Simpos atqꝫ suis cōfessores dare possēt

Ac etiā monachū cuiusuis relligionis.

Nota hāc p̄saz
super p̄suis imediare
sequētes.

Absoluendi autoritas q̄ad p̄ntatos q̄ttuor: mēdicatū fr̄m

f. subditos .i. dyocesim s̄ q̄d fr̄es p̄nta/
ti non possunt

A III

Audit iure suos extra dyosim q̄z pastoz

s̄ vl' cui cōmiserit .i. ab excoīcatōe maiore
f. p̄fessor v̄z sine sp̄cālī autoritā
te commissa

Soluit a papa soluens anathemate iuris

v̄z p̄fessor

Hoc vescienter agat vl' non. tñ ipse ligatur

Si q̄dē simplr̄ ignorat sine dolo non incurrit s̄ z sup̄ia

Nam fore parer̄ in hoc satis ignorantia crassa

f. absolues ligatur excoīcatōe papali
.i. ab hōie f. excoīcatōe maioz

Nō tñ abs homine sit lata. licet q̄ue peccat

f. confessorē cuiuscūq̄z ordīs

Hic casus solum cōcernit religiosum

f. ab excoīcatōe maiore scient vl' nō
.i. seclār' sac̄dos

Sz grauit̄ peccat soluens nō religiosus

f. religiosum alicuius ordinis qui habet exemptōem vt nō
sit sub iurisdicōe ep̄i. f. suus aut abbas aut consu/
milis sup̄ior

Exēptū nisi p̄pa det aut p̄oz. hūc nego solui

f. sui f. nondū p̄sentatus vl' ab ep̄o non

admissus q̄uis fuit̄ admissus vl' rogatus p̄ pastozem

Nec sine p̄lati libitu quis religiosus

.i. p̄fiteat̄ p̄fato religio
so nondū p̄sentato

Debeat audire quemq̄ licet z fateatur

s̄ siue aut secular' s̄ vel etiā de licentia ep̄i vl' pastoz' pp̄ij

Quis sup̄ indulto pape peccat faciendo

f. p̄ indultū pape aut ep̄i sui aut pp̄ij pastozis
f. dicto religioso

Sz sic p̄fessum scito de iure solutum

.i. papa f. q̄rtus .i. sup̄ior

Presul alexander cōcessit iuge mḡo

f. p̄dicatoz f. p̄dicatoz .i. tā ab excoīcatōe maiore q̄
interdicto z suspēsiōe latis a iure

Ordinis. vt fratres. censura soluat ab omni

s̄ p̄ dictū mḡm .i. si fuerit aliq̄ irregularitas iurata
p̄ eosdem fr̄es

Et dispenset̄. put est infamia iuris

Notādi sunt h̄ p̄sus
q̄ ponunt̄ j. an̄ ma /
iores excoīcatōes v̄z
s̄. Nō v̄tes p̄bis. zc
S̄lt̄ ibi p̄ synoduz
nulla. zc. Qui v̄z
p̄sus defuit̄ pro sa /
nioz̄ intellectu istius
casus.

(nego solui) v̄z per
extraneū p̄fessozē q̄
sup̄ h̄ nō h̄z sui sup̄io
ris certā p̄missionēz

In Absoluendo confessor: ista notabit.

A

f. absoluere ab omni césura iur^s f. p^uctual
f. ordinis p^dicator^z

Hoc p^uncialis valet et p^oz omnis
f. p^oz p^uentualiu p^dicator^z
f. ex p^uilegio

Sive vicarius h^oz talia iure valebit
f. enormis vt heresis. homicidii et sy
monia in ordie sacro vl' n^o sacro

Enormē excessū
vide in l^{ra} E viz
Enormia pecca
ta 7c. Et 7c. in
C. viz Crimen.

Ni foret excessus nimis ex quo papa petat
f. ex eodē p^dicto p^uilegio
f. ep^s

A cunct^s p^sul sil' archiep^us omⁿis
f. s^dictos

Hos fratres p^dicatores soluere possunt
f. dyocesi f. papa q^r ep^s q^r al^s dⁱ iud^en^t poss^u
sent q^r exempti sunt fr^{es}
a iurisdic^to e^poz

Dico sua dyosi q^r gregorius sibi tradit
f. epⁱ a fratib^z f. uteg^lares fr^{es} ordinis p^dicti
f. epⁱ

N^on requirunt^r. infames atq^z relaxant
f. ingressum religionis
f. aliq^s frat

Incidit aut aⁿ vl' post hic religionē

Ubi notandum q^d prohibetur per summum pontificē fra
tribus ordinis p^dicator^z vt p^octā sua nulli nisi p^relatis suis cō
fiteri p^resumant nisi a p^relatis ip^sis licentiam habeant alijs q^z
fratibus ordinis sui p^rferendi quam h^uiam sol^o dare magister
ordinis potest.

Singula subsequētia p^rcernunt omnes p^res
sore cuiuscunq^z stat^o etiā q^ztuor mendicantium
f. votū f. q^zcunq^z p^ressor cuiuscunq^z stat^o f. cōmutes

Nullum dispēses nullū votum neq^z mutes
f. vota dispēsan
da vl' p^rmutāda

Ni daret hoc papa vl' p^sul traderet illa
viz h^uis h^uic autoritatē a papa vl' ep^o

Votū confessor nec dispēset neq^z mutet
f. rationabilis quia alias coram deo vti secure non poss^u
z papa forte vel ep^s vl' tu p^ressor vtens autoritate illoz dispē
saretis q^d x^ps non sigillaret.

N^on sana deposcit causa vouētis

In Absoluendo confessor ista notabit.

.i. aplm in poffella .i. iherlm z loca fetā
.i. pegrinātes ad b. pe. z paulū

Si iacobū. romā. seu terrā voueris almam
f. solū de iure

Vt dispēsetur seu mutet̄ pete papam
f. p papā alteri aut p indulgentias aplicas tales
.i. spēalis

Aut cui facta fuit sup his pmissio certa
.i. tam solennis castitatis q̄ cuiuscumq̄
q̄ simplicis castitatis fm Anthoninum in tertia parte ti. xxi.
Angelus aut̄ in sua summa dicit iuxta quosdam doctores ep̄m
posse dispensare in voto castitatis h̄ primum securius est Nec
require infra de papa z de voto zc.

Dispēsat papa p casti singula vota
viz fm opinionē mltor̄ doctoz̄ viz infra. in lite
ra P de pape autoritate

Aut sint firmata sub religione pbata
f. dispēsandis vl̄ cōmutādis
.i. antistitem scz ep̄m

Dereliquis vot̄ antistē semp̄ adibis
f. dispensandi

Del cui papa dedit aut p̄sul talia iura

Notandū q̄ ex q̄ aliqui doctores dicunt ep̄m dispen
sare posse in voto simplici p̄tinentie seu castitatis tūc min⁹ dubiū
est qn̄ ep̄s dispētare possit in voto seu pmissione simplicis con
tinentie q̄d vl̄ quam vnus coniugū alteri facit sepe qn̄ vn⁹ co
rum moritur **D**icendo **E**go p̄mitto tibi. post mortem me nū
q̄ recipere vxorem vl̄ ecōuerso **S**imiliter puella vel soluta z so
lucus sibi mutuo p̄mittere. solent de sup̄ dicta p̄tinentia **Q**d
vtiq̄ sepe fieri solet non deliberato zelo p̄tinentie h̄ pot⁹ indi
screto zelo carnali non quidē diuino. q̄ propt̄ ep̄s cum talibz̄ pot̄
spētare posse videt̄ p̄sertim qn̄ sic p̄stat in foro p̄cie.

f. iure vl̄ als rite .i. solū p̄t̄ fm iuristas h̄ nō theo
logos viz lati⁹ j. i. lra P. d. autoritate pape.

Porro cōtracta soluit cōnubia papa
f. valde ardua f. int̄ p̄b̄tes mutuo

Qn̄ subest causa nec carnis copula facta
f. tu p̄fessor .i. tam piculosum z difficile ad dispen
sandum

Nulli psuade sibi tā graue q̄d rogitandū

.i. p̄iūxit m̄fionialis
Quos d̄s adiūxit homo separet amō null⁹

A III

Nota q̄ duo sūt
vota solennia q̄
requas ifra d̄ vo
to. S. Vocū fix
matum, zc.

In Absoluendo confessor: ista notabit.

A

.i. illos s. in euāgelio .i. qui consummauerūt m̄monū per carnalem copulam

Hosce ihs tangit quos iunxit copula carnis

.i. doctores v̄l iuriste. Quia facto mutuo consensu etiam sine carnali copula in d̄bentes deus mox eos cōiungit quos homo separe non debet quia v̄z m̄monū est de iure vt etiaz dicunt theologi qd̄ plenius p̄z infra de papa.

Sicquidā glosant quib⁹ haud p̄fidere debes

f. sol⁹ .i. disp̄sat.

Aciuramentū licitū tibi papa relaxat

f. cam p̄sanguinitatē q̄z affinitatē z alijs p̄gnationibus

.i. p̄hibitis iure politico

f. papa solus

In cunctis z vetitis q̄dibus dispensat hic idem

f. casib⁹ s̄c̄ papa dispensat

Pluribus z reliquis veld̄ hec hinc inde videb⁹

f. p̄sanguinitatē z affinitatis .i. naturali .i. diuina lege scripta

In q̄dibus vetitis nature legeq̄z diua

f. papa

f. d̄ impedimētis

Dispensare nequit q̄s 3 numerat sat⁹ infra

s̄c̄ in illis

Dispensat papa q̄ ius tradit positiuū

.i. p̄sanguinitatis

s̄c̄ p̄cipue

Sanguinis vnde q̄du q̄rto trinoq̄z secūdo

s̄c̄ q̄ i linea recta p̄sanguinatē .i. equali v̄z quoad sc̄dm gra/ p̄petua ē p̄hibitio .i. linea dum p̄sanguinitatis pura vt

filius fratris d̄bat cū filia sorō

cris sue vel fili⁹ sororis cum filia fratris

Solū sub latere. tractu pariliq̄z t̄m

.i. linea non equali p̄sanguinitatis late

rati v̄z vt frater d̄bat cū filia fratris aut sororis sue Hec pe. de palude in 4° Tamen iste casus non fuit prohibitus in lege nature nec mosaica v̄z infra de Impedimēto Affinitatē.

Dispensat papa sed inequali neq̄z possit

f. papa s̄c̄ ex̄ntes

.i. q̄du

Nec primo poterit affines iungere membro

f. causata v̄z p̄dicta

.i. conjugali z non for

nicatio Quia affinitas in p̄mo gradu q̄ causat̄ ex coitu fornicario fuit disp̄sata p̄ martinū q̄ntū h̄nūq̄z i p̄o q̄du quoad coitum maritalem.

Dum foret affinitas ex coitu maritali

In Absoluendo confessor: ista notabit.

Mos alemanus h3 vt quisq3 volēs hōicida
i. in alemania fm pisanum i. volūtarī? z d factō
i. p auctoritatē pape vl' alibi aut cui cōcessuz fūit spēalit' aut p
indulgentias papales s' h non cōsuetudine alemanie ppter
terrore maiore incuriendū h iste rigor
in aliquib3 locis non practicat h pūitari? epī absoluit tales
Rome soluat quē p̄sul iure valebit

H V

i. solū p papā vl' ei? auto i. irregularitas ex homicidio cōtra
ritatem habentem

Non nisi papa daret infamia dicta mouet

i. ep̄m dyocesanū i. inuolūtarī? ex cāu sc̄tā debita diligē
tia vl' ex mortis inualione

Nota q' ista dicitur solū h attendit ex cōsuetudine alemanie sed d iure dyocesan? vtrū q3 hōicidā seu ei? penitēciari? absolue p̄t

Pontificē q̄ret nolēs homicida fatēdo

i. a maiore excoīcatōe a iure vl' ab hōie lara nec p plebanos a furto vl' rapina aut p reb3 pditis lara qz lator tal' absoluet vl' superior ei? fm b. rbo. in. 4. di. 18. q. 2.

Abs anathema qdē ne tēptes soluere quēq3

s' aliqū s' aliqū s. tu p̄fessor p̄natus q̄ tuoz ordinum

Naud interdictū vl' suspēsū necq3 laxes

i. vel

Noc nisi papa dedit signantē p̄sul z alter

s. interdictū excoīcatōez vl' suspēsionē

Illud qui tulerit vl' iuste soluere posset

s. ex me vl' equiualent' vtz infra

i. sc̄dos et3 simplex s. sn̄a excoīcatōnis tam a iure q3 ab hōie lara etiā sedi aplice refuata z ab omni pctō z cāu enozmī z excessu. zc.

Mortis in articulo sacer ois soluet ab omī

s. si post pualuerit s. hic spectātia

Hoc tñ intuitu dum se p̄ntet ad illū Et cetera que patent infra post excoīmunicatōes maiores i fine de articulo mortis.

i. irregularitate i. excoīcat maio re excoīcatōe

Dispensare valet sup irreg. q̄ maledicit

s' qui

Aut interdic. valet z suspēdere iure

Hic signant' itelligit debent epī z illoz sig pioēs

In Absoluendo confessor ista notabit.

A

.i. autoritas sic etz qbusda religioſis
platis qad suos subditos frēs tradita e autoritas p dicta p p/
uilegiū sic ſignant ſunt plati 4° ordinū medicātiū ac eoz po/
res z illoz vicarij p puent^o vtz lati^o in mari mag^o eoz

De quibus e ſup his cōmiſſio tradita talis

.i. ad diſpēſandū .i. irregularitas ppter caſus ſuitatem

Sed papā poſcit infamia plurima iure

.i. p abſolutōe ſua in certis caſibus

Caſus papalis ſoluēdus cū dat altri

.i. in ſua pape .i. applica .i. pſulenda

Si ſequit merito niſi ſit ſedes adēūda

.i. applica p dēcāz .i. crimia

.i. itelliges

Per talem ſedē capies enozmia valde

.i. iure .i. valde

Dicit enozme qd iure nimis reprobat

.i. aliqs s^o eē .i. deficiat

De qd diſcretus enozme refert z honeſtus

.i. paſtori ſez d iure v^l caſus d pſue^o approbat
ra v^l alij caſus reſuati

Quando plebano caſus a pſule dant

.i. poſt h .i. ſeculare v^l religioſum nō pūratū

Hinc cōfeſſorem ponendo ſuam ppe plebem

.i. q de iure aut p pūilegiū aut alias rite n hz audie pfeſſionem

Qui ſimplex extat tñ hinc tu credito nunqz

.i. delegare rite .i. paſtor .i. ab epō ſibi ſoli pceſſos
.i. cōfeſſori tali

De legare valet ſibi caſus pſulis vnqz

s^o ſpēalit vtz ipi paſtori s^o v^l ali^o plar^o .i. dyocelan^o
epūs

Ad dedit hoc pſul v^l cui cōmiſerit ipſe

.i. alicui autoritatē .i. ſuo

Concedens pſul a cūcto ſoluere caſu

.i. ex gñali illa pceſſiōe
.i. tali .i. aliquā

Hinc nullā credas dare cenſurā voluiſſe

.i. cenſurā quacūqz .i. epō

Hanc niſi notificans expreſſe traderet ipſe

Notat h qd itelliger
dū ſit per illō vtz qñ
dū i bulla applica niſi
merito ſedes applica
ſit conſulenda

Quid ſit Enoz/
me viciuz qre in
lra C. vtz Crimē
Quid at ſit enoz
mis leſio X^o in
ſra i lra E. vtz de
epōicatioe pſul
ſorſ clerici.

Note Cēſure itelligit
tur maior excoicatio
Inſcriptū z ſuſpeſſio
Ddlibet em illoz dū
cēſura eccliaſtica.

In absolueudo confessor: ista notabit.

f. p. euidentia facti v'l p. confessione in iure v'l p. legitima conuictioe seu qn aliq terguersarioe celari no pot

Uratore manifestu soluere noli

f. manifestu vsuratore p dictu. f. loco

Nec sepelire vales in sacro iure docente

Qu suu pfertur instans extrema volutas

f. vsurari? dicit?

Nic nisi restituat qntu valet ipsa facultas

f. de restitudo e qnto facienda v'l pmissi one ab heredib de hmoi i cau q amissit loqla v'l vsum rois p legitu corritois fm forma iuris q hz d vsu. c. queqz. li. vi.

Vsuras oes. aut detur cautio certa

f. loci illi?

f. pprio

Ipsi potifici v'l coram prochiali

f. vsurarij manifesti

Et testamentu talis reprobare iuberis

Notandu qd dicitur qnuncqz in h opusculo fit mencio d epio q pprie d dyo cesan? z ordinari? null? p tale appellatoez intelli gere dz ei? suffraganeu q pprie e vicari? cuiuslibet epi seu dyo/ cesani in potesticalibz tm n aut ex iure in aliq spuali iurisdicoe q vsz cernit signant d iure autoritate ligandi z absoluendi n re suatis sedi aplice casibz v'l vora certa dispelan di v'l comutan/ di. Nisi saltē Tal Suffragane? hzet spuale comissionē pdicta faciendi a sede aplice v'l a suo ordinario dyocesano

f. subsequētia

f. ab ex dicatorē maioe

Quattuor ista tene soluēs anatheate queqz

s' p? f. absoluēd?

Iuret hic ecclie mādatis stare patus

f. iniugant

f. comisso

Deputa que dentur sibi tūc p crimie iuste

f. offensa

An satisfaciat si sit notoria culpa

f. offensa

f. p culpa

Si foret occulta qz reddi nulla petuntur

Tūc si soluetur iuraria cautio detur

Firme pmittens ne tale qd ampli? ausit

f. nullit aut cui comiserit

Post hec soluetur p eū q fert anathema

Q ij

A VI

Hic notat qlic vsurari manifest? absoluēd? sit i extrema necitate.

Nota q triplex est Cautio scz Iuraria Fideiussoiaz p iura toria.

In Absoluendo confessor ista notabit.

A

.i. a superiore illi q̄ tulit excoīcatōez illā vl' a iure vl' ab ho/
mine f. latoz sine

Siue p̄ore suo vl' cui mādauerit ille

.i. cū p̄ga. f. latoz aut cui cōmiserit
.i. cū illo psalmo

Dorsum nudatū virga cedat miserere

viz illo p̄sculo Saluū fac f̄nū zc.
f. illū p̄f. Nihil p̄ficiat int̄mic. zc.

Subiūcto saluū p̄su nil p̄ficit adde

f. illā collectā f. tal' excoīcatōis maioris ex
p̄missione clerici. zc̄ys.

Cui d̄s est p̄rium. dic quē sn̄ia stringit

Tandē mandata facias discreta soluto

f. mādata

Iusta simul dones vt z appellatio cesset

.i. fm̄ Anthoninū

His licet omissis valet ip̄a solutio tali

Att̄n̄ e iure sic obſuare iuber̄.

Pro cūctis vat̄ te soluo dicere posses

.i. necessate

Aut quicq̄s sile qz non st̄ dicta necesse

.i. ab .i. excoīcatōe maiore f. quo ad modum putasti
satisfecerit qz fm̄ S̄uil. n̄
esset simplr̄ absolutus

Abs anathēa nequis solui sub p̄ditione

.i. fact̄ .i. excoīcatō f. p̄ latozē f. ab excoīcato

Sat nequiens facere soluat̄ cautio det̄

Rite satisfieri sibi p̄speritate fauenti.

.i. excoīcatū maiore

Post mortem poter̄ maledictū soluere iure

f. an̄ mort̄ articulū

Saltem si doluit. haud extumulare iuberis

.i. sacro loco

De sacra terra. corpus nisi sit tumultatum

.i. extra sacz locū

Absqz loco sacro quia tūc euellere debes

.i. sepulcz

Ledendo corpus seu bustū iure docente

f. sic defuncto

Hoc fit vt ozet̄ p̄ tali vl' celebret̄

Hic notatur
quo aliq̄s p̄ mor
tē absolui dz ab
excoīcatōe maio
re.

In Absoluendo confessor: ista notabit.

Obrem sublatā. ^{.i. quēcumq; .i. excoīcatī maiore}
Hāc quia restituit non credas esse solum
^{.i. sine}

Nil lato: soluat vl' cui cōmiserit ipse
^{.i. ecclesiasticus} ^{.i. clericus}

Ecclie iudex nullus fiat nisi clericus
^{.i. iurisditio spūal'}

Nā laico nulli fit cleri iure potestas
^{.i. spūal' iudex vl' ecclesiasticus}

Vt laicus fiat cōcedere papa valebit
^{.i. ecclesiasticus} ^{.i. a maiore excoīcatōe}

Iudex ecclie te solvēs a maledicto

Qui sic cōtentiosus forus est vocitatus
^{.i. sacerdos} ^{.i. iurisditōis}

Ordinis haud ista fert s; iure potestas
^{.i. maiore excoīcatōe} ^{.i. ecclesiastico}

Ergo solutus ab hoc cū sis a iudice sacro
^{.i. sacerdos}

Qui non est flamen. solū sed clericus extat
^{.i. sacra ecclesiastica} ^{.i. ecclie}

Si sacra vis capere soluat te clauē sacerdos
^{.i. maiore excoīcatōe}
^{excoīcatus etiam degradatus}

Om̄is scismaticus vl' hereticus aut anathema
^{.i. singula septem}

Vera sacra quibus conferre potest

Si iuxta formā fert ecclie tñ illa
^{.i. imp̄mis} ^{.i. rite ordinatis}

Namq; character eis infigit vt reliqs fit

Attñ ecclie sibi clauē iure negant

Soluerē qd neqant aliquem seu rite ligare
^{.i. iurisditio ecclesiastica}

Que solet sile iuris cōferre potestas
^{.i. iurisditio}

Que quia conferit hoīs de simplice forma
^{.i. scismatico l' heretico l' excoīcato maiore}
^{s' sp heretice character q imp̄mis i qlibet ordine}

Semp nō heret in fact; vt sacer ordo

A VII

Excoīcatō. ppter re sublatā in ficta n̄ laxat p restitutorē. s; sup hoc requirit lato ris absolutio.

Iudex excoīcat' n̄ sacerdos p̄t a maiore excomunicatōne ab eo lata ip̄o iure absoluerē sicut excoīcare p̄t. s; solus sacerdos sacra mentalit' absolue re p̄t.

Null' heretic' null' scismatic' vel excoīcat' maiore absolue p̄t aut cetera facere q st; iurisditōis.

In Absoluendo confessor: ista notabit.

A In sequenti no-
rat qd caute obs-
uare & inquirere
debent p fessores
erga p fiteces.

S Si cofessurus veniat quis no tibi notus
f. in spuali iurisdicoe. f. cofitece
Inquiras primu quis p sul iudicet ipm
f. dyoces
Presulis alteri? si sit no soluere posses
f. iuxta tenore iur. f. p fentanz
f. extra dyocelim

Nam pntatus. extra p sulis vnqz
viz nec sub ditu pntatis nec alteri dyoces nisi in articulo
mortis & lz in alta dyoceli sis p fcar? & illi sub ditu cofite/
arur tibi f. suus

No solues quemqz. ni p sul det qz pastor
f. sub ditu f. dyocelim. f. sui epi

Pastor quippe suu soluet dyosim loqr extra
f. cofitece. f. excoica/
tio maior iuris l' ab h die

Notandu si iste fu-
erit excoicat? ab ho-
mie tuc mitrat ad il-
lu q excoicauit. si per
sniaz synodalé tunc
ad epm suu vl' aliu. si
ex canone iur? tuc est
excoicatio e? absolu-
tio epo refuat tuc etz
ad epz p su l' aliu mit-
rat Si e papal tunc
ad papa l' et? autozi-
ate hnté mitrat

Hinc videas cautus si qd liget huc anathema
Talem nec soluas penitus mox ipe remittas
f. iure r rite

Illi qui poterit hunc tali soluere cau
f. latoz snie l'
refuatoz

Huc male si differt. prius dissoluere iudex
f. p excoicatu f. iugior f. p absolue

Aut appelle tuc maior iure petet
f. excoicatioe maiore s? & tuc a pctis soluat

Qua post semota redeat qd p fiteat
f. cofitece f. excoicatio

Sed si nulla ligat talem snia maior
Sz casus reliquus a quo no soluere posses
f. epm f. casus s? ab epo

Ut quia pontificé de iure petat reliquu ve
f. alijs f. cau refuato

Tuc illu soluas sup oibus h tibi dpto
A quo soluendum mittas qui rite valebit

Utputa potifici. reliquo seu rite valéti

Hoc si no faciat cofessio nulla putat
f. cofitece religiosum & a Jurisdicoe epi p uilegiatu
f. por

Exceptu nisi papa det aut su? hu nego solui

Hic casus vide ple-
ni? s. an duo folia s b
eodem p su

In Absoluendo qui sunt proprii sacerdotes

.i. confessor. f. dicend⁹ q^d ad confitendū f. confessor
f. pape

Est flamen proprius legatus papa supremus
f. tuus

Hinc sequitur presul tuus aut pastor. si ipsi
f. predicatores. maiores Augustinensium. et Carmelites

Sunt mendicantes fratres hoc iure tenentes
f. predicti 4° ordines f. dudum in Clementinis vel alius
rite aut equalent

Dum presentati sint ut dat regula iuris
viz episcopus f. iuxta placitum suum

Addis quos ordinarius instituit
f. sacerdoti nisi prius episcopo vel fratribus
4° ordinum medicamentum saltem penitentis. quia tales autoritate apostolica
ca confessiones audiunt et non episcopi.

Presbit haud aliter simpliciter iure fateatur
.i. superior presbit confitens per privilegium habuerit

Hoc nisi papa dedit suum aut presul si quis ve
.i. confiteri debet. f. s. immediate et ratione propriis
.i. rite f. casibus

Confiteor factus semper septem mihi demptis
f. sacerdoti. f. debitis confessionibus

In quibus haud proprio. reliquis sed rite fatebor
s. exple gratia f. pastor s. tunc aliter et non pro confitenti pe

Si non discretus tuus est. alias vel ineptus
.i. doctum a se manenti viz in aut prochia
doctum tuum consistit

Quove domum tuleris proprius dat ille sacerdos
.i. q^d sine certa mansione deliberat ubi manet f. p. tras

Cum quis querit ubi se transferat atque vagantes
s. si soluet alibi h^{ic} ubi f. notabile et scilicet dolosum multum
crimen commisit .i. in prochia

Quisquis prochia crimen faciens aliena
f. crimine. f. pastor

Non latet tale proprius te solvere possit

In sequentibus notat quomodo aliquis absoluit a sententia synodali per quem
libet episcopus sicut a sententia iuris consuetudinum. Quia synodalia statuta dicuntur
Ius speciale et privatum. Sicut constitutiones provinciales. et constitutio
nes alie legati quod provincia et dyocesis solam illam. ad quam mittit.

¶ VIII

Nota est sequenti
bus q^d sine propriis sacerdotibus
iuxta iura et privilegia quibus oporteat con
fiteri.

Calienas pro quibus tunc pas
stor illius parrochie
h^{ic} super tale iurisdic
tionem de iure.

In Absoluendo qui sunt proprii sacerdotes

A

C Nota q̄ Etiam destin^o tract^o m^otionij de iure est p̄hibi-
tus ideo talis h̄bens peccat mortalit. s̄ de iure cōi snia excōica
tōis maioris tali tractui non ē annexa nisi de iure puato i alt
quibz dyocesiibz. viz ex statutz synodaliu eaz a q̄ etiā viz dū
tra snia z s̄lū dū q̄libet ep̄s absoluere p̄r. q̄z ius puatū synodale
quoad absolutōem a censurz equiparat iuri cōi. De refuatis
aut pape de iure secus est.

.i. in dyocesi aliq̄ .i. maiore excōicatōe

Ast vbi te stringis anathēate iure fateris
.i. si ep̄s singularit sue p̄sonē refuauit vl' ali^o. sec^o est d̄ synodali
snia q̄z sic ab alto ep̄o absolui p̄r fm̄ Anthoninū
.i. ab excōicatōe maiore iuris vel

Si fuit ex hōie saltē. s̄z canone iur^z clata a synodo
f. reliqu^o. i. solue poterit s^o ep̄s absoluere p̄r

Cuctus te soluet p̄sul. nō canone pape
s^o s̄ ex iure sp̄ali z puato vl' p̄ictari .i. dicenda

Nō ē ex hōie synodi sentētia fanda
.i. nōiatim .i. t̄ā excōicatōis q̄z suspēns vl' inf̄ dicit

Noie dum fert̄ quis snia maior
.i. sine p̄stitutōe

Aut a p̄lato vl' iudice particulari
.i. ab

Dicit̄ ex hōie talis snia iure
.i. studentes

Pastor^z libitu quocūqz scolas adēites
.i. q̄ p̄tunc morant̄

Illi parrochie quo vadūt iure fatētur
.i. iuris p̄iti .i. approbant

Sz paucirati habitōem sustinere
s^o assit .i. mortis articulo

Si iustū bellum mare trāsiss. mort^z z artus
.i. verisiml

Sine times hostē. crudelē sine potentem
.i. ab hostibz

Aut sis obsessus aut obsideas vl' vrbem
.i. sac̄dori. i. pastore

Tūc posses alij. p̄rio nō p̄sto fateri
s^o p̄fiteri p̄nt alieno sac̄dori

Omnes romipete. mercatores. pegrini
.i. pastor^z l' ep̄i l' p̄sulis alteri^o. i. itinerātes

Quando suo libitu p̄lati sunt pagrantes

(pape). i. a casibz vl'
cēsurz viz d̄ iure vel
altas pape refuatis

Hic notatur q̄n
aliq̄ snia tā ep̄o
municatōis ma
ior^z q̄z Indicti
q̄z suspēns de/
beat dicit̄ lata ab
homine.

In absoluendo confessor ista notabit.

.i. nisi i morte articulo
ubi mors p̄silit tunc

A IX

Hoc sine consensu solui nequeat sine morte

.i. alia prochia .i. eucharistia .i. cedat
vl extra p̄na .i. p̄na vl superior

No alibi sumes xpm pastor nisi prestet

Cursores ipi possunt vbiunq; fateri

.i. de iure

Presertim tali qui sane soluere posset

.i. religiosum

Exemptum nisi papa det. vsq; añ iij. folia

s. maior excoicatioe

Nunc etiã soluis quẽcũq; ligas maledictis

s. casibus

.i. excoicat maiorẽ .i. excoicatões

Hinc septẽ demptis vt in aius hñs anathema

.i. quẽcũq;

.i. excoicat maiore

Et quẽq; delegatus pape maledicit

.i. p̄dicat .i. delegato .i. in tali excoicatõe

Cũ nec obedit ei stat z anno. papa resoluet

.i. incendiariũ

.i. excoicat maiorẽ

De incensorem quẽ dum presul maledicit

Hunc p̄clamatũ dic papam soluere tantum

.i. clericũ

.i. ab aliq; supioe

Clerus z officio priuatus iure priore

s. dicitur clericũ .i. heretico .i. sacra ecclesiastica .i. restituit et
abilitat talẽ

Nã dedit herenti sacramia. papa reponit

.i. aliq; tu

.i. indignis

Consilio monitõ bis cũ dederis maledignis

.i. ex p̄fata cã s. bñ ficio tuo vel
a tuis bñficijs

Ecclẽsie beneficia post suspensus ab illo

.i. suspensum

.i. abilitat z disp̄sar.

Tesolus papa patriarcha vel vnus adornat

.i. degradauit

Ordine quem iecit antistes papa reponit

.i. tu excoicat maiorẽ

Dum nõ sit flamẽ iudex a quo. maledictus

B i

Quẽcunq; q̄s li
gare p̄t ecclesi
ca censura eũde
absoluere p̄ri qd
fallit in septẽ ca
sibus hic positõ.

In Absoluendo confessor: ista notabit

A

.i. absolutus i fore exteriori
.s. postea .i. sacramentalit

Nunces laxatus soluat te clauē sacerdos
.i. in foro interiori

Ut sic ecclie parēdo recōsiliat
.i. indulgētijs

Sic nota Aliqs p indulgētijs papa les absolutus a cēsuris eccliaſticis q̄ tunc oc / curzebāt in cōfessioe et̄ tūc absolutus in rel / ligit a cēsuris negle / et̄ sicut etiā a negle / et̄is p̄tūc p̄ctis al̄s nō sequeret effectū i / dulgētijs quē papa sp̄ intendit in ill' idul / gentijs quas p̄ctis mereri intendit.

Quādo p indulta pape q̄s rite solutus
Extritus a cunctis cēsuris q̄ sibi constant
.s. censuris

Tunc a neglectis hunc noscās iure solutum
.s. censure aliq̄ .s. indulgētijs .s. cēsur' neglectis

Aut p̄ occurāt sub eisdē soluit ex his
s̄ absolutus a iuris lata
.i. sp̄cālit in bul / la alias non

Sic si abs hōie dū papa det hoc sp̄cāle

Nota dum q̄ indulgētijs papales interdū sonāt q̄ papa dat autoritatē absoluēdi a sententijs lat' ab hōie q̄ ad effectus indulgētijs dicitur ac exequēdū q̄nq̄ et̄ simplr' z hoc raro Ergo necē est in hac pte attendere p̄ba bulle.

De mō absoluē / di z in iūgēdi pe / nitentiam.

Omnēs se culpā nondū dimittere posse
q̄ de' impententē nō absoluit

Nō absoluat. d̄s hanc q̄ non sibi laxat
.i. penitētijs v3 nouas iūgēdo

Cōfessum soluēs. hūc a p̄ctis quoq̄ soluas
.i. iūgē .s. p̄fessō: q̄ n̄ est .s. p̄ctis .s. p̄ctas
necē redire ad illū

Quas iūgē reliquas: oblitus si foret illas
.s. p̄ctis .i. p̄ctas

Quas mēorat penas incōpletas sibi mutes
.s. q̄ req̄reret ep̄m v' et̄ sup̄iorē

Si foret expedies. quoz nisi casus inesset
.i. p̄ctiam

Culpa latēs penā non obtineat manifestam
.i. iūgē d̄z p̄ctētī .i. p̄ctia s̄ p̄t scādali cōmissum ap̄d
plures z p̄t foret alijs iuciedū

Nota q̄ ista au / toritas n̄ spectat ad ep̄s d̄ inē cōi h̄ q̄nq̄ ita suat ex statutis / no dalib' q̄nq̄ ex cō / sue' p̄t maiorē ter / rorē incuēdū.

Sitq̄ palā pena cum sit notoria culpa
s̄ v' et̄ auctē h̄ns .i. q̄ d̄cūq̄ crimē manifestum

Absoluit p̄sul vbi sit notoria culpa
Nota dū q̄ h̄ d̄ pe. d. s. fallas. Si tal' ipentēs vult p̄t / teri d̄z audiri p̄fessio et̄ v' p̄z erra d̄ pe. z re. Q̄ q̄ d̄. Er d̄z si / bi aliqd̄ iūgē n̄ absoluēdo eū z declarādo q̄ n̄ p̄t h̄ credat se

Accusatio. Acc? iugal. Alienatio.

absolutū h̄ tñ satisfaciē mādato ecclie d̄ p̄fessioē ānali z hor/
ret cū vt faciat oē bonū qd̄ p̄t vt de^o cor ci^o illustret ad p̄niaz
Nota si p̄fites ex toto neglexit p̄niaz siue oīoes seu ieiunia
vl̄ elemosinas dādas siue silia. necē ē reperē p̄fessionē p̄tēta
cū ad iurōrio p̄fessor si p̄fites n̄ p̄t. **S**cd̄z Anthōmū. Quī
uis p̄nie itāgēde a p̄fessore penitētib; sunt hodie arbitrariez ad
arbitriū iudicē. i. p̄fessorz iponēde vt 13. 26. q. 7. tpa. z de peni.
d. l. mēsurā. Et h̄c opionē approbat p̄suctudo z ḡnālī ser/
uat h̄ vt d̄t hostien. i. lūma. ti. d. peni. z re. Tñ vt sacdos cca
h̄mōi cauti^o arbitret. norādī itz casus i q̄b; p̄ canōes certe pe/
nitētie iponūf. Nā z canōes p̄niales tenef scire sacdos. al̄s vix
i co no^o sacdor; p̄stabit. 38. d. Que ip̄f. hos āt canones s̄m
ordinē vide in Anthōnino. 3. p̄tēti. xxvii. in finē tituli.

**Accusare qm̄ q̄s d̄z aliū d̄ crimie z q̄z caute d̄z cle/
ric^o. vide. 7. d. crimie. Et iā infra Testificatōe.**

**Acc? iugalīs q̄no in festis p̄t fieri sine mortali
p̄ccō. quere infra de debito iugalī.**

De alienatōe rez ecclie immobilīū nō faciēda.

Non alienet immobilē ecclie res

vt 13. x. q. 2. §. hoc ius

Debita ni cogant vrgētia. vl̄ redimēdos

vt 13. 17. q. 2. auz. z. c. glia

Prop̄ captiuos ve cibādos tpe famis .i. eccliaz

Audos ac inopes. ob cōdēdū quoz templū

Accidatanda cimiteria. vl̄ q̄ emat

.i. alienādi q̄ āt illa s̄t p̄z h̄ in p̄sa

Prili^o q̄cōz. si debita forma tenet

Forma alienādi bōa imobilia ecclie variat h̄z variatē ec
cliaz v̄z ep̄aliū. mōasterioz z prochiālīū Colligūf tñ oēs for^o
13. q. 2. §. h̄ ius. z. c. si q̄s ep̄s. zc. **S**z z. Wil. specificat dīcōs s̄c
Ep̄s res ad suā mēfaz p̄nītes. l. res cathedral ecclie n̄ p̄t alī
enāē nisi cū p̄sensu capli. z si res sit modica z nēcitas maḡ n̄ est
necessari^o p̄sensu capli. 12. q. 2. rēzulas. **N**ec abbas res mōa
steriū s̄n p̄sensu ep̄i z p̄uēt^o sui. nec p̄z prochiālī s̄n p̄sensu ep̄i sui
p̄z capli sup̄ allegata. z h̄ d̄ reb; imobilitib; **S**cd̄ d̄ mobilitib;
i q̄z alienatōe h̄mōi solēntas n̄ req̄rīt. Ita tñ q̄ nll^o p̄lar^o resti/
giosus p̄t vedē reddīt^o seu p̄cedē alicui ad vitā seu ad cōtūp̄s
nisi nēcitas l̄ytilitas loci exposcat z d̄ p̄sensu p̄uēt^o. l. si p̄uēt^o
n̄ h̄cat d̄ p̄sensu plati sui vt i de. mōasterioz d̄ re. ecclie. n̄ alī.
Alicatōes rez eccliaz fetē a scismatīez l̄itrus n̄ valēt. extra
d̄ scismatīez. c. l. z. 12. q. 2. alīcatōes. z tenēf restitūē loca z res.
fruct^o p̄ceptos. z q̄ p̄p̄i potuissent. sic z q̄libet raptor extra d̄
restī. spo. 5. i. 5. **E**t q̄ inmit^o talib; alienatōib; exōicāt^o est.

B. 9

A X

Adoptio. affi. altare. Alij bñdic. arropa.

A

¶ Possessio data ecclesie eaz ditioe ne alienet nō p̄t alienari po-
stea. si ecclesia cui data ē h̄eat alias possessiōes Et sic intelligit
Auten. d. alie. z emphi. § scissunas. Si p̄o ecclesia nō habeat
alias possessiōes quas alienet tūc istas alienare p̄t i casibus a
iure pmissi qui parent hic supra in metris. Nam cōditio facta a
donatore p nō adiecta est habēda tā q̄ turpis Lōcor. Boff.
Inno. z hosti. Cū nō stat p eū ad quē p̄tinet quo min⁹ d̄ditio
impleat haberi d̄bet ac si impleta fuisset. extra de reg. iur. cā
stat libro quinto.

¶ Cause t̄ine alienatōis ecclesiasticar̄ rez sūt quattuor. P̄ia
necessitas videlz si debita vrgent. z ecclesia non p̄t satisfacere d̄
fructibz: Secūda est vtilitas scilicet vt habeat rem meliōrē. Ter-
cia est pietas vtz p̄t redimendos captiuos zc. vrs. in metris
Quarta ē commoditas vt q̄ res est magis d̄nosa q̄ vtilis
ecclesie. vt in c. terzulas 12. q. 2. z ibi in glo.

**Adoptio z Arrogatio que sit require infra de
impedimento legali.**

**Affinitas que sit. z qualiter impedit m̄rimoni-
um R. infra de impedimētis.**

**Altare quando cōsecrari debet. vide in littera
L de Cōsecratōe ecclesie.**

¶ De Aqua benedicta.

.i. bñdica

.i. aque

¶ Est aq̄ tota sacra miscēs h̄ac nō bñdicte

s̄ totū sa s̄ sacz mixtū

ctū est cū nō sacro .i. oleū n̄ bñdicitū .i. maiorz q̄ntitatis

¶ Sic oleum sacz. reliquū licet z magis extet

¶ Archidiacon⁹ ecclesie cathedrales d̄z habere curā q̄nō alijs sa-
cerdotes diuina officia celebrent debito mō. z in absentia ep̄i
p̄t fontes bñdicere. alijs sacerdotibz p̄niaz m̄nigere c. 2. d̄ offi.
archip̄b. Isti alio noie dicunt decanū. Itē talis absoluerē p̄t
oēs de ep̄atu recurētes ad ip̄m p̄ p̄nā recipienda. q̄ est par/
rochialis sacerdos oīm de ep̄atu c. officiu. eo. ti. in rex. z i glo.
z. l. di. in capite: Sed archip̄b̄ vel decanus ruralis nō p̄t nī
si in q̄ntū ep̄s ei dat autoritatē: pleb̄ibz em̄ solū p̄est.

¶ Archidiacon⁹ post ep̄m est vicari⁹ in oibz: z h̄z curā in de-
ro tam in vrbe q̄ in p̄ochijs habitāte z ip̄os d̄z visitare de eoz
in 3^m annū si ep̄s non p̄t. Debet auscultare euangelii z ep̄la;
z responsoria. z null⁹ ea in ecclesia canter nisi p̄us ab eo auscul-
tatus z eius iussu. z cerosearios ordinare debet. ¶ Item tenet
p̄uidere p̄ posse si aliquid ex sua negligentia vel alteri⁹ frau-
de d̄perit de rebz ecclesie. ¶ Item debet examinare clericos ad
sacros ordines p̄mouendos. ¶ Item abbates z abbatissas
ponit in sede sua. ¶ Item non requirit q̄ sit sacerdos.

**Archip̄b̄ Et Arch-
diacon⁹ qd̄ de iure
facere tenent.**

Articulus mortis. Baptismus.

Articulus mortis quis sit & quomodo alius absolue
dus est in articulo mortis ab oibus casibus quomodo
tuncque grauibus & ab oī excoīcatōe p̄ quelibet sa-
cerdotem quere infra de maiori excoīcatōe.

B XI

Quomodo sine cōceptu fore cōstet religiois
i. articulo necitatē
i. xpiane
i. spūs. s. scz l' p̄ritio
Nūc necesse subest in adult' flamē adimplet
scz p̄ aquā
scz p̄ xpo
Ipsū baptismū vel sanguis sponte sacratus
scz vir v'l mlier aut infidelis

De baptismo.

Hec brūs r̄ho. &
petrus d' palud.

Sexus aut cultus cuiuslibet omnis homo sit
i. talit' q' post illd' baptismū rebaptisari non
oporteat i. i. necitate mortis v'l alias
Baptisare p̄t vere. poscente necesse
i. baptisare

In necessitate q'
libz baptisare de
p̄t nec post reba-
ptisabitur.

Eccle formā seruans si tingere tendit
i. extra necitatē mortis

Debitus est alias baptisans ipse sacerdos
scz aqua

De materia ba-
ptismi.

Deficit aqua solū baptismus mixta v'l extet
scz aliqd scz aque

Dum magis extet aq̄ mixtū sua v'l spēs sit
s' alias peccaret nihilomin' baptismus valeret

Quorā pb̄o baptismū clericus haud det
s' det baptismū i. clico scz p̄nte

Nec p̄nte viro mlier. laic' neqz clero
scz mortis v'l alias

Quēqz baptiset puta quā necesse requirat
i. cleric'

Nemo rebaptiset clerus laicusve sacerdos

Null' rebaptisa-
re dz aliquē q' vi-
te p̄us baptisat'
fuit. nec q' scit se
rite baptizatum
itez se baptisari
p̄mitter.

Hocqz scient' agens p̄ leges decapitetur
i. ius canonicū s' punit

Sz grauit' canon tales punit. qz scient'
scz baptismū

Aut ignoranter itez q' suscipit illum
scz q' sic bis baptisat' i. p̄ dicit'

Siue ratū tenet hoc baptisat' memoratus

De Beneficijs.

B XII

Item beneficium regulariter vicz ecclesiasticum dari debet per ordinarium nisi ex speciali statuto vel consuetudine ad alius ius pertineat vt fit quado sedes epalis vacat z tunc caplm ali qua beneficia pferat z aliqua non. **I**tem Omnia beneficia vacantia in curia siue dignitates siue psonatus no nisi per papam pferri possunt. **I**tem pntari a pzonis sede vacante capitulum pr eos admittere z instituere in beneficijs. h no viuent te epo. c. et si caplm de insti. li. vi. **I**tem in sacris ordinatus per epm puideri debet de beneficio. c. cu scdm. de pben. **I**de dicendū quando pmissit talem ordinari per alium. c. si epus d preben. li. vi. Secus esset si haberet suam. vel paternā here ditatem vnde posset sustentari fm glo. in. d. c. si epus. **P**ro mittens alicui puideri de beneficio ecclesiastico non vacante vl qualitercumqz pmittat cu potuerit non t3. q. tal. pmissio nlla est. c. de restanda de pben. li. vi. **I**tem recipiens beneficiū ecclesiasticū de manu laica est ineligibilis vtz de iure pzo. pterea. Inno. in. c. quisquis de elec. **T**amen epus pr cum eo dispensare fm eundem ar. c. nup de sen. excom **I**tem aliqs renūciare bnificio pr vt alij puideat qn actū renūciatōis nō de ducatur in pactū. h ipam renūciatōem pure faciat z libere als eēt symonia cū. Pa. in. c. dilecto de pben. in glo. d. c. 2c. **I**te bnificiū ecclesiasticū sol clericis nō p iugatis z hntibz eta tem de bitā pferri dz. **I**te si in ecclia estaturū iuratū p papā approbatū q nullū illegittimū ibi pmoueat. tūc nō eps h solū papa dispēlare pr. **S**z si nō esset iuratū z pfirmatum tūc eps posset. **I**te Eps dispēlare nō pr vt illegittimū posset retine re plura bnificia simplicia sil. facit. c. is cui. i. R. de pbe. li. 6. **I**te Eps dispēlare nō pr vt illegittimū viuēte pze suo i ea de ecclia hēat bnificiū simplex vl pbēdā. z mltominū canoni catū. h ipō mortuo dicit aliq q posset dispēlare eps h nō in il lo qd p h abuit imediate. **I**te hns plura bnificia qz vnuz sufficit ad sustentatōem non excusatur per dispensatiōem fm Pa. in. c. cum iam dudum de pben. vbi dr q habet p indu bitato q talis non sit tutus quo ad eccliam triumphantē etz dispensatus per papam quando dispensatus est p se z suaz vtilitatem quia in hoc casu non solum alteratur iuris positiuū dispositio. sed etiam xpi pimonii iniuste dispergitur. **L**uz ergo papa non posset alienare bona ecclie sine qm peccato. vt dr archid. xij. q. 2. **N**on liceat pape ergo multominus potest das relicentiam alteri dispergendi vt in. c. nuper de ere. do. post di. **E**t sic conuincitur ratio Inno. in. c. cum ad monasteriū d sta. mo. quia hīc non solum violatur ius positiuum sed potius di uinum. **H**oc idem tenet Hosti. in d. c. du duz quē sequit Jo. an. dr et. b. tho. in. ix. quotlibet q. v. q habere plures pben/ das absolute loquendo vl p siderā do est quid de se inordinatuz vputa quia quis non pr in diuersis ecclijs de fūire qd qsi. p

B iij

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

De Beneficijs. De Bello.

- B** stipendio pbende sunt ordinate vt ministrantib⁹ in eis denf.
Est et⁹ diminutio diuini cult⁹: vñ vnus loco plurib⁹ constituit
Est et⁹ inequitas vñ vn⁹ bz mltra bnificia z ali⁹ nō p̄t bz vnū
Cōtinet z aliqui defraudatores volūtatū testatorū q̄ vt cert⁹ nu
mer⁹ fuentium deputaret talia p̄tulerūt z mltra alia. Et nisi
aliqua circūstātia supuentat q̄ remoueat totalit⁹ inordinatiōem
ei⁹ nunq̄ erit sine pctō. Aduertendū tñ fm Boff. q̄ ē triplex
circūstātia q̄ p̄t remouere talē inordinatiōem ita q̄ dispensatiō
sit lcima z tuc⁹ dispensat⁹. Prima ē necessitas pura qz plures
non inueniunt idonei. Sēda ē vtilitas eccliaz z eoz qz p̄sūt
Tercia p̄rogatiua meritoz. nec valet p̄suetudo fm pa. in d.
c. dudū. Et iura sine glose que dicūt valē Intellige dū assunt
res inmediate p̄dicte circūstātie vñ vna eaz pura. qz p̄t va/
let absens q̄ ali⁹ p̄ns vñ p̄ potētia retinēdi plura bnificia sim/
plicia: h̄ non vt fruct⁹ lucrifaciat sibi ad vtilitatē puarā. vñ ad
augendū p̄simoniū. vel vt laua⁹ viuat. vñ vt facili⁹ ad ep̄atū
vñ maiorē dignitatē possit ascēde qz cū tali intētiōe et⁹ vñ bn/
ficiū h̄e dese ē inordinatū. qz ē p̄ oēm rōez vt in. c. ratio nulla.
cū ibidē notat⁹ de p̄bē. z est p̄ op⁹ pietat⁹ xvi. q. i. c. ii. Itē
h̄ns bnificiū in cōmēda tenet fruct⁹ eccliaz in statu suo nec p̄t
aliqd de statu ecclie minuire h̄ de supfluo p̄t sibi puidere als
non. Nec pa. in. c. de monachis de p̄ben. Notandū qz Com
menda d̄r custodia ecclie alicui cōmissa. Itē fruct⁹ bnificij
vacant⁹ sunt fruādi successorū vñ in vtilitatē ecclie expēdēdi. ali
as p̄ faciētes si sunt capitula. Cōuent⁹. collegia vñ singule p̄/
sonē in cathedralib⁹ ecclijs z regularib⁹ vñ collegiat⁹ s̄t suspē
si ip̄o facto a bnificio z officio donec plene restituerit q̄cqd p̄ce/
perint. non obstātib⁹ puilegijs vñ p̄suerudinib⁹ vñ statut⁹. et⁹
iuramēto vñ sedis aplice autoritate firmat⁹. c. qz sepe de elec
li. vi. Itē iniuste possidentes bnificia eccliaistica tenent resi
gnare in man⁹ illi⁹ q̄ p̄t recipere resignatiōem. vñ si essent in arti
culo mortis alicui alteri recipienti eam nōie illi⁹ cui est faciēda
scdm Inno. Etiaz tenet fruct⁹ p̄ceptos restituere. de renū. c.
post transitiōem s̄ rursus.

Constans iniustum dū vis accedere bellū
Aut iustum. peccas p̄gens dñi sine iussu
.i. obediētiā dato

Subditus a dño cōpulsus visere bellum
.i. intrare
.i. sine pctō nec restitui
ere tenetur

Ignorans iustū dubitans accedere possit
scz intrati bellū

Iniustū constās prozsus non p̄gere debet

De Bello.

B XIII

Quin qz requirunt vt bellum sit iustū. vii. Bellum iustū
cant anin^o psonae causa. Principis auērs res quoqz p qbz
extare Persona scz secularis n̄ ecclīastica (Causa) scz vt ppe
necessitate z vt pax habeat pugnet (Anim^o) scz vt non fiat ex
odio. inuidia. vltione vel cupiditate. h̄ ppter caritatem. iustici
am z obedientiā (Autoritas) scz ecclīe vel pncipis (Res) .i.
vt sit p rebz repetendis vel p defensiōe patrie. Quāuis igitur
vt dicitur in glo. bellū sit iustū in q̄tuor p̄mis. si tū res subsit
quia p rebz repetendis factū est non tenet qui monit bellū re/
stituere qd̄ ibi cepit. nisi cepit vel dānificauerit aduersariū suū
vltia q̄ abundat ille de suo iniuste aut ille aduersari^o suus dā
nificauerat eum. z hoc sic dico fm iudiciū fori penitēntialis.

.i. in castellās .f. ecclīa

Eccliam vallās pugnans ab ea fugit hostes

.f. impugnās .f. ecclīa

Aut iustos hostes: nō defendet in illa

.f. eccliam .i. in castellādo

Hanc quia vallando pugnās ab ea violauit

.i. cūcta vidualia .f. ipugnādi hostes q̄cūqz

Sic cūctos victus ibi latos hac ratione

.i. non peccāt

Iusti si rapiant hostes. peccare negant

.i. in castellaras .i. incendens

In bello iusto nō vallatas quis adurens

.i. emendare tenet

Ecclias ipas exposito. sibi reddet

.i. ecclias .f. i bello iusto .i. de iure nō tenet

Vallatas vrēs z casu restituat nil

.f. in bello iusto .f. ecclīis .i. p rapinā sublata

Raptores reddēt ab eis p singla capta

Te non excusat iustū bellum qd̄ habetur

.i. auroitate .f. spoliare ecclias .f. ep̄i l' superioris eiusdē

Aditione sit hoc plati spūalis

.i. ab ecclīis .i. vidualia s̄ i bello iusto sine pctō

His hostes iusti victū deferre valebunt

In bello licito nulli spoliēt amici

Aut qui nil nocuit vt subdita gens miserorū

.i. aliqd̄ .f. in p̄ia

In bello iusto rapiēs quid cleric^o illic

.i. iuste .f. n̄ cleric^o .f. clerico

Reddere post d̄z nisi sic bellās daret illi

Antonin^o 2° pre^o
p̄t. xi. c. xi. circa fi
nē d̄t qd̄ i bello iusto
villā l' castz icēdēs si
ibi ecclīa incaute p̄bu
rat z ē molestū ei nō
ē excōicac^o h̄ dānum
restituēt.

Et cān. .i. qn̄ iusti
hostes suoz aduersa
rioz machinas incē
dūt. z post ecclīa talē
igne icēdebat. z cū
opibz ret licite.

Nota si d̄z fiat
i iusto bello viderur
impū z inhonestū.

De Bello. De Bigamia.

B Clericus in bello licito nullum p[er]imendo
.i. in bello
Nec mutilas aliquē nec mortis causa reptus
.i. irregularis s[ecundum] est

Non ē infamis tñ illicitum subemnti
s[ecundum] aliq[ui]s i bello iusto
Ordo nec detur. p[er] eū licet haud perimatur
s[ecundum] z i ducē alios sine irregu-
laritate

Clericus ad bellū iustū disponere posset

De duello.

Quum liceat nulli temptare deū. p[ro]hibetur
.i. rā laic[is] q[ui] eccl[esi]astic[is] .i. auctoritatē .i. dare

Om[n]ibus ex iure d[i]c[t]o em ferre duell[um]
.i. necessitatis .i. patrie

Causa quacunq[ue] v[el] cōsuetudine stante
.i. in duello pugnātib[us]

His dans auxiliū seu consiliūq[ue] fauorē
.i. duellātib[us] .i. sac[er]d[ot]os

Illis z flamē bñdicens ip[s]e duello
.i. post .i. aliq[ui] duellātib[us] .i. irregulares .i. aliq[ui] duellātib[us]

Occiso quoq[ue] sunt irreg. seu mutilato

In sequētib[us] patēt octo mōdi bigamie p[er] q[ui]s aliq[ui]s
p[ro]hibet ordiari. z priuā[re] libertate eccl[esi]asticā.
.i. p[er] binas bñd[i]c[t]ōes aut plures .i. marit[um] tal[em]
.i. nuptias aut m[at]rim[on]i[um]

Prim[us] modus.

Multiplicādo thoz corēs his mox biga[mi]a sit
.i. ābas vxorēs v[el] plures suc. s[ecundum] z alterā a[n] b[apt]i-
cessiue v[el] simul p[ri]mum

Aut capit has ante bap[ti]smū l[icet] reliquas post
s[ecundum] p[ri]us .i. rite z t[em]p[or]e

Sec[un]d[us] modus.

(facto). i. in aliq[ui] ca[ssu]
su iure p[ro]hibito. vt /
pura q[ui] z sanguinei
v[el] affines ex[ist]entes. et
sic de alijs p[ro]hibitis
in iure.

Aut vnā iure capias aliam quoq[ue] facto
.i. successiue .i. p[ri]mā z sc[un]dam

T[em]p[or]e diuerso noscens carnalit[er] ip[s]as
s[ecundum] sumas .i. in cāu iure p[ro]hibito s[ecundum] aliā
.i. vnā

Tercius modus

Aut ambas facto sil[icet] aut de iure ve facto
.i. s[un]t in m[at]rim[on]io

Quart[us] modus

Prefatas carne si noueris. aut viduā que
.i. in m[at]rim[on]io .i. cognita
Cognita sit de te. mare deturpata priore

De Bigamia.

^{s^c sciēte .i. corrupte ab alio sec^o n^o p^o te}

L Teq^s sciente nō si rupte nupsieris vnq^s

^{.i. carnal^r}

Quā post cog^sces bigamus tu verus haberis

^{.i. vxore .i. adulterā .i. sine dubio}

L Sic coiens p^oria quā mechārite sciebas

^{.i. dispēfac^r p^r s^z. b. tbo. 7 3o. an. 7 pe. 8 pal.}

^{.i. difficult. .i. bigamis singul^r p^o ordib^z suscipiēdis}

Dispensat^r g^ouit cum dictis papa nec alter

^{.i. subdyaconatu dyaconatu pbratu}

^{s^c bigam^o ē}

^{.i. corrup^r m^oliē .i. nubēs corrupte}

L Ordine quis sacro rupte nubēs. ve p^rfessus

^{s^c bigam^o fit .i. fuit 2 d^ois}

L Nubens ancille seu cum vili muliere

Ut ioculatrice v^r que spectacula seruat

^{.i. aliq^d p^r dictaz quā nouer^r carnal^r}

Quāuis sit v^r go pelleris ab ordine sacro

^{.i. solo v^r. 28. d. Si q^s viduā}

Presul in hoc cāu dispēfat iure docēte

<sup>.i. cūcti sup^r dicti s^c nō ob^rate p^r s^ruetudine sub
pena exco^ricatōis extra co. al^r
tercatōis li. vi.</sup>

L Tonsurā bigami phibent^r radere iure

<sup>.i. seclari v^r p^r f^rcatōez q^r x^ps sibi ecclⁱaz tan
q^s vnicā spōsaz despōsaut p^r quā vni
cū 7 v^rz m^rimonū f^rcat</sup>

Aq^s foro. sedⁱ p^rsus redduntur in omni

<sup>.i. m^ricib^z sine maritaz v^r al^rs corrup^r v^r nō corrup^r
.i. extra m^rimonū</sup>

^{s^c ex^r}

Qum mult^r fornicās nec bigamus reputat^r

^{.i. q^s tāq^s vxores p^r g^oit}

Sed multis coiens sub coniugio bigamus fit

^{.i. im^e d^o bigāia}

Sic modos alios bigamie respice supra

^{.i. alien^r}

Nub^rit de facto cui nubens iure vetante

Coefacto id est in cāu iure phibito vt contrahētes in gradu consanguinitatis phibito. v^r affinitatis v^r in spūali cognatiōe. 7 cⁱs. calib^z legitime phibit^r.

¶ De blasphemijs.

B XIII

Quint^o modus

Sext^o modus.

Septim^o mod^o.

Octauus mod^o.

Null^o fit bigā^o

p^r g^oies pluēs vxores
alioz viroz extra ma
trimo^m aut al^rs m^ric
res. s^c solū in m^rimo
nio p^rstitur^r fit biga
m^o diuers^r mōis sup^r
dictis.

Quid sit d^o facto
p^rtrahere.

Blasphe. Caplo. careii. Ca? epō rē. Cleric?

Q

Blasphemus in deū vel in sanctos eius quo-
modo puni^r R^e. in peccato Ire. Item pleni⁹
in pysano de Maledictione.

Q Amplores quō peccāt R^e. post finem
de vsuris ¶ Arena quid sit R^e. j. de in-
dulgētijs. z septena z quadragena. sily
ibidem. ¶ Censure epōz Colomei. ex statut⁹
eoz collecte patent post finē libri pfaice:
¶ Clamdestinū matrimoniū vide. j. de impe-
dimento ligatōis z d legitimis filijs. Itē quō
clamdestinū cōtrahētes sunt in pluribus dyo-
cesib⁹ excoicati vide infra de casibus epī de cō-
suetudine ibidē pfaice. ¶ Casus epī de iure z de
approbata cōsuetudine z de cōi consuetudine
cuiuslibet dyocesib⁹ R^e. j. de Epō:

De clericis.

Cleric⁹ pdit p/
uilegium cleri-
cale in duobus

Deposita veste iā clericus arma resumens
Ter post admonitus nec sic hāc ipse reponat
.i. clericali
.i. veste clericale
.i. cleric⁹

Ex hoc amittit insignia tradita clero
.i. insignia cleri .i. cleric⁹

¶ Nec etiam pdit quibus hic non moneatur
.i. crudelitas .i. clericū

¶ Dū putatizannis p eum patrata notatur
.i. irregularis

Clericus infamis licet est vel sit maledictus

Aut sit depositus vel suspensus neq; pdit

Cleri fulgozem nisi dum solenniter extat

Ordine pūatus.

¶ Sensus dictoz psum est q; clericus vel ordinat⁹ p dictis
censuris grauar⁹. vel aliqua illaz non pdit p uilegiū clericale.

¶ De Cōione digna R^e. infra Eucaristia.

Sit simplex humilis cōfessio pura fidelis
s^o sic

Atq; frequens nuda discreta libēs verecūda

Nota. iz. additio-
nes q̄s pfitendo
q̄s pseruare debz

De Confessoribus et Confessione.

¶ XV

Integra secreta. lachrymabilis accelerata

Fortis et accusans et sit pere parata

In casibus quatuor tenet quis animum confiteri. Primo ratione sacramenti quod vult concitare vel celebrare. Secundo ratione periculi mortis. Tercio ratione conscientie ut si dicat sibi conscientia quod statim confiteatur. Quarto ratione copie confessoris ut si non sperat sibi amplius illo anno copiam confessoris occurrere quam modo habet. Vel si habet casum de quo solus papa habet absolvere. et habet iam copiam penitentiarum eius.

Um christum sumes mandaris ab ante fateri
i. necessitas celebrandi l'cōi
candi saltē nō occurrat.

Quod sumendum est
charistie sacram
tenet quis confi
teri s' nō ad alia
sacramenta.

s' qm

i. fm. b. thomā .i. mortalia
i. sacerdotis confessoris quod
al' sufficit contritio vic
qm necessitas celebrandi oc
currat vel copia sacerdo
tis abesse

Quando necesse nec est. aut copia flaminis affit

i. periculo

Sic casu mortis debes instante fateri

i. ab ecclesia

Naud tibi precipit alias nisi transeat annus

i. recipiendis et ministrandis .i. contritio .i. cordis

Sufficit in reliquis sacramentis dolo: intus

Notandum quod confessio mentalis quae deo fit est de iure naturalis et illa sufficiebat ante incarnationem christi. Confessio vero vocalis post incarnationem christi fieri debet homini vicario christi. In hoc enim quod christus ministris sacramentorum dedit potestatem ligandi et solvendi in solutione confessionis eis tanquam iudicibus debere fieri. Sic ergo christus instituit confessionem tacite. et apostoli promulgaverunt eam expresse. Quibus enim in contritione dimittat peccatum. tunc confessio vocalis est necessaria. vel in re quam habet oportunitas. vel in proposito quam eam articulus necessitatis excludit non pro tempore religionis. Et ista necessitas confitendi post contritionem non est in tali casu pro necessitate remedii. cum peccatum iam dimissum sit. et propter obligationem precepti. Confessio enim et satisfactio non solum necessarie sunt pro recordatione in iudicio dei. et etiam in iudicio ecclesie. Et confessio vocalis cum sit inter precepta affirmativa non obligat nisi pro loco et tempore. Ecclesia autem determinavit in decretalibus quod homo confiteatur semel in anno. quod semel in anno habet quilibet de necessitate concitare.

i. quod habet pro
sertim sacre

Stas in mortali quis fungens ordine capto

i. mortaliter

s' h' nō actu confessus fm. b. thomā

Peccat mortale nisi contritus prius extet

¶ i

De Confessoribus & Confessione.

Confiteor q̄s con-
fessor habebit.
Alia alia p̄fes-
sorem p̄cernētia
N̄. supra in Q
quasi p̄ totū
Quattuor s̄t ca-
sus quib̄ opoz-
tet p̄fessionē pri-
us factā iterare
Prim⁹ casus.

Sec⁹ casus

Isti duo casus
p̄cernūt p̄fiteōz

reprobaf). f. ab au-
tēte; sc̄is doctorib̄
signē a brō thōa & a
dño Alberto mag.
Tria requirunt̄
ad debitum con-
fessorem.

Quinq; sensus,

Confessor dulcis affabil' atq; suavis
Prudēs discretus tacitus pius atq; benign⁹
s̄ sit erga p̄fiteōz
f. p̄niaz p̄ p̄fiteōz

Confessor vel sacerdos prius quis sit. N̄. supra i
de absoluteone. S. Est flamen prius. &c.

Quattuor ex causis iterato iure fateris
f. p̄m⁹ casus ē .i. ablata viēz ab ep̄o p̄fessore
Aū discernēdi sit mota scientia culpam
f. tu p̄fessor

Proputa mortale nec noueris aut veniale
Et paucos iuris posses discernere casus
2⁹ casus ē .i. tu p̄fessor s̄ v̄l .i. ex cōdicat⁹ maiore
Aut sis suspēsus interdictus maledictus
p̄m⁹ casus ē .i. p̄fiteōz f. p̄fiteri aliq̄d mor-
tale & illō tacendo

Dum mortale taces cū scitu seu verear⁹
sec⁹ casus ē .i. p̄ te .i. p̄nīa .i. inūcta
Aut fuerint sp̄reta p̄sus penalia iuncta
f. p̄nīam

Nis oblitus nil curās neglig⁹ ipam
.i. iterato p̄fiteri d̄z fm aliq̄s
s̄ existat p̄fiteōz

Sic nec p̄tritus. sed & hic casus reprobaf

Aptus p̄fessor neq; his sine q̄s tribus esse
f. ad securitatē p̄scie .i. seq̄ntib̄ .i. aliq̄s
f. magno .i. p̄ cōfessore faciēda
Alberto fante sunt inq̄s cautā
.i. p̄nīa inūgēda .i. p̄fessor .i. discernēdi

Penaq; discreta ve sciētia cernere culpam
De celatione p̄fessionis N̄. f. littera p̄. de pecca-
to gula. Item in T. de testificatōe.

Si p̄fiteōz nesciat singla dice p̄fessor i ḡnali p̄fiteōi oīa v̄l
aliq̄ p̄cta p̄p̄dar. l. p̄fessor ip̄e iuxta tenorē seq̄ntiū p̄suū singla
l. aliq̄ ad modū p̄fessōis exp̄mar cū cūstārijs aḡguātib̄ fm
q̄d expedite viderit. & caute fiat ne i p̄ponēdo p̄cta scandalizet
Idarco p̄ditōes cōfiteōz b̄n̄ artēdar.

Visus & auditus cū tactu gustus & odor
s̄ hi q̄nc; sensus hōis in quib̄ peccat

De Confessione quod singula peccata.

Luxuria hinc adia .i. inuidia
Lux. z auu. sup. ac. inuidus ira gula
Quoniam crede deum nec iures vana per ipsum
Sabbata sanctifices habeas in honore pntes
Nō sis occisor fur mechus testis iniquus
Alteri nuptia nec recupias aliena
Purificator aut sit transgressio voti
Aut fuit ecclesie vetiti transgressio queras

Septem sacramenta ecclesie.
tism^o firmatio charistia .i. extrema
do itentia

Baptisma con. or. est eu. pen. dat vinctio iugium
ad peccatum .i. in peccatum .i. cooptatio .i. laudatio peccatorum
receptorum malefactorum

Furtio .i. filium .i. sensus palpo recursus
visi crimine furti vel rapine sociando eos .i. raptam furtatam
videt furtum fieri z possit impedire
si non posset

Participas mutuo non obstans non manifestans
luxuria cum bestia .i. innaturali modo in concubitu viri
z mulieris extra debitum vas

Bestia cum sodomia situs ac est vasis abusus
s^o est .i. sacrilegium quod est luxuria cum
spirituali persona

Pollucies quartum. die sacrilegium quasi tale
luxuria per oppressionem .i. luxuria cum sibi .i. dehorationes
attinente qualiter nis dolose vel scyrio
cunqz lentus

Acyolator est sic incestum quoque stuprum
pre grauitate peccati

Clamant ad dominum de terra crimina quinqz
i. ois .i. peccatum sodomie .i. voluntaria .i. iniusta

Pisura. sodomia. merces. homicidia. preda
i. ipugatio piratis agnate .i. superbia dei .i. de misericordia dei z sic peccat
uerat in peccatis

Impugnans verum presumens. spiritus relinquens
i. obstinatio in peccatis .i. gratie fratne .i. finalit

Acinduratus. post inuidus. impenitensque
C 9

¶ XVI

Septem mortalia
Decem precepta.

Exetio .i. preceptum
icini celebratio festo
ecclesie orationum
seu vitatio excoica
toz aut familiarita
tis cum iudeis et de
omissione misse i dñi
ca. zc.

Peccata aliena. ix.
Intellectus horum
um duos pleni per
psam in lra post
peccatum auaricie.

Peccata quatuor sunt
naturam.

Peccata quatuor clau
mantia ad dominum
Nota quod prope
ex sacra scriptura sunt
tria peccata clamantia
sodomia. homicidia
z merces retenta.
Peccata in spiritu
sanctum.

De Confessione quoad singula pctā.

Q
Octo virtutes

.s. ab amore mudi .i. ab adre carnalium voluptatum diuitiarum et
pprie excellentie

Mens paup. mitis. lugēs. miserens sociatē
.s. q̄ p̄bēdit fidē spem et caritatē .i. p̄secutio p̄t iusticiā

Iusticiā pete. par. cor mūdū. persequerisq̄
ientia siliū ritudo entia

S
Septē dōa spūs

Sap. con. for. ti. sci. pietas his iūgis et intel
lectū

Nota p̄ intellectū p̄glat deo p̄ illuminatōem de auditū in
scriptura. Per sapiam agnoscat expimento. Per sciaz reproba
mus malū et eligim⁹ bonū. Per consiliū cauem⁹ p̄cula q̄ sunt
in seculo. Per pietatē deū colim⁹ sacra scripturā veneramur et
p̄ximū honoram⁹. Per timorē filialē diligim⁹ deū p̄ se Per
fortitudinē sustinem⁹ aduersa et accidiam depellimus.

.s. infirmos .i. a captiuitate .i. hospi .i. sepello
cio facio mortuos

O
pa misericōdie cor
poralia septē.

Visito potō cibo redimo tego colligo condo
.s. dubitati .s. deliquitē .s. tristes .s. p̄ inimic⁹
z p̄corū

.i. corrige .s. infanos .s. offēdētī .s. ip̄feceros

S
Septē opa mi
scōdie spūalia
Tres aīe vires.

Consule cede doce solare remitte fer ora
sunt .i. memoria

Tres vires anime. mēoz vt ratio q̄ voluntas
.i. obia .i. gras suetudo ritas eicordia .s. peccādi .i. intrē
ritas licitas cio recta

D
Duodeciz p̄silia
p̄fectionis.

Ob paup. man. cas. ca. mis. simp. occasio. recti
.i. p̄formitas in ope citudo .i. fraterna

His confor medatur solli. correctio fratris

D
Duodecim arti
culi fidei catho
lice.

Articuli fidei cunctis constant duodeni
.s. p̄ p̄fessorē in q̄redū si sunt p̄tens sortileg⁹. zc.

Pinc stat sortilegus et diuinatio multa

D
Diuerse circūstā
tie peccatorum.
Alio circūstan
tie hic habent.

Quis quid vbi quib⁹ auxilijs cur quō quā
Aggrauat ordo locus mora cāscientia tps

Lucta pusilla mod⁹ culpe genus et stat⁹ altus

Conditio numerus etas et scandala sexus

Confessam culpaz nemo iurando prestet qd
nō habeat **N** de Juramento.

Item de septē peccatis mortalibus et suis speciebus
in particulari **N** infra in littera P.

De Cognatōe triplīci signāter spūali.

A cōfessoze reseret sepe fatenti
.i. p. maiore p̄ritōe h̄nda .i. p̄fitei sibi
.i. p̄fitei v̄l h̄ōis

Juditiū xp̄i sua mozs ⁊ gl̄ia celi
.i. p̄petuo istigēd⁹ .i. p̄petis .i. q̄ ē instabilitas oim q̄
nris sunt in mūdo

Acdolor inferni mozs xp̄i fraus quoqz mūdi
Mā cura vigili sunt meditanda sibi
.i. p̄as

Claues ecclie. soluendi visqz ligandi
vicz int̄ mortale ⁊ nō mortale int̄ leprā ⁊ non leprā. ⁊c.
Acdiscernendi sunt ip̄a scientia cleri

Q XVII
Vlouissima h̄ōis

Due sūt clauēs
ecclie.

Contrito culpā deus indulget tibi solus
.i. tu sacdos sup̄ trā
Iuste dū quēqz soluisqz ligas sacer. istic
.i. approbat

Nota quō intel
ligit Qd cūqz li
gaueris ⁊c.

Claue nec errante celestis curia firmat
.i. sic dicta .i. q̄dā s̄ ⁊ cognatio

Et tibi carnalis cognatio spūalis
vicz cognatio .i. d̄ .i. tali nōie vicz p̄ḡtio legal
At ⁊ legalis. fore fertur adoptio tal
.i. cognatio s̄ ec̄ .i. affinitas .i. p̄sanguinitate q̄ et̄ car
nalis d̄ cognatio

Tres cognatōes
que p̄hibent m̄i
monū p̄hendū
⁊ dirimunt con
tractū in cert̄ ca
sibus.

Carnalis fert̄ affinis. sanguine iuncto
.i. de sacro fonte puez .i. p̄o cognita p
eundē maritū

Ipse leuansqz sua cōiū carnalit̄ acta
.i. ab eis tūc nati .i. p̄iūcti s̄ puero
Suntqz sui pueri iūcti sic rite leuato
.i. leuato

Pt nullus dicit̄ sibi nubere iure sit aptus
.i. cognita pus
Ipse leuansqz sua cōiū carnalit̄ acta
.i. nec cū p̄enec cū m̄e .i. pueri

Nubere non p̄nt quocunqz parente leuati
scz p̄ dicit̄ q̄nqz q̄dibz spūal̄ p̄ḡtōis s̄ decretaliū
Istis nec plura dat sextus iure cauenda

Cunctos rite gradus. ⁊c. patēt infra ilitte
Ra Idē ipedunēto spūal̄ cognatōis vbi nūe
rantur idē gradus cū baptizante ⁊c.

Chorea. Cōfirmatio.

Quic notatur immediate supra cognatio spūalis que fit in baptismo inf leuantē z leuatūm baptisāntem z baptisatū. zc
In pfirmatōe inf tenentem z tentum zc. habet q̄libet cognatio ista quinqz dñas fm sextū. nec plures nec pauciores

Plures rite pbāt vt dum sit copula carnis
i. in fornicatōe .f. spūalis

Extra iugū non fit pgnatio talis
i. pbabili? s̄ ec̄ ex fornicatio coitu

Tutius esse datur cognatio spūalis
i. conclusue .f. i iudicio aīe

Fert anthoninus. finaliter huncqz teneto
Item quō spūales cognati p̄nt p̄here inter se X^o
i. in lēa J. de impedimēto m̄imōnij cōtracti dī
minuendi.

Persone sacre. sacra tpa vel loca sacra
i. ibonest? z ipudic? .f. impudico
.f. et? impudic?

Hec dñs albert^o Turpia verba. malus gestus cuz carmē tact^o
i. mala s̄ ec̄

De Choreis. Falsa libido sil faciunt mortale choream
Item Choreia p̄t fieri sine mortali si nullum horz
que supra hic ponunt adest.

i. vt pfirmatōez .f. b̄ nccitate .f. q̄ ad ec̄ h̄ de bñ esse qz
accipias hō saluari p̄t sū pfirmatōe

Ut cōfirmeris non credo nccē salutis
i. in pfirmatōe

Quinqz s̄ d̄ s̄ b̄ Hicqz nccē datur verboz formaqz p̄sul
i. i. m̄tētio pfirmādi

stācia pfirmati Intentus. crisma. frontis. crismatio sacra
i. nō ē nccē pfirmādi ec̄ ieiunū nec eū teneri ab aliquo

onīs. Tria sunt de bñ L Te pfirmandū fore ieiunū quoqz tentum
i. nō sunt singla p̄ dicta de suba cōs
firmatōis

esse pfirmatōis. Aut pannū capiti nō credo nccē ligari
s̄ nō tñ s̄ fertoz .f. pfirmet

L P b̄ vt firmet sibi posset tradere papa

Ordō. baptismus. firmatio nō iterent^r
i. q̄cunqz .f. pfirmatio

Cōfirmatio. Cōscia erronea. Consiliatio

CXVIII

Quisq; sciens iterat hunc sol^o papa reponit
.i. sciens .i. r. difficile
.i. nondū .i. aliquē .i. ad cōfirmatōem

Nō cōfirmatus peccat si quē tenet ip̄e
.i. ad cōfirmatōem .i. tuū .i. tuā

Non teneas p̄iū natū fr̄em ve sorozem
.i. tā p̄pinq̄ cōsanguinitatis

Sufficit vt iūgant vos ip̄os vincula carnis
.i. p̄us esse .i. d̄ necitare iur̄ h̄ ē debene esse,

Recōfirmatū nullus vult ordo necesse

**Conscientia fit erronea septem modis N^o. j. post
Excōmunicatōes.**

Quattuor ex causis en templū consiliatur
.i. eccl̄a in eccl̄a .i. eccl̄iam

Interfect^o hō p̄rixā polluit ip̄am
.i. hūan^o .i. vt eccl̄a idigeat
reconsiliatōe

Sanguis r̄ effusus ḡuit rixādo nocebit
s^o se occidens in eccl̄a

Nō tñ occisus ex casu. nec furiosus
.i. aliquē .i. recōsiliat

Sed vi quē capiens ab eadē nō resecret
.i. in eccl̄a

Sic templo quēq; p̄mens nō est anathema
.i. factū in eccl̄a .i. simplicē r̄ .i. aliquaz ibi
fornicatōez factam

Propter adulteriū seu luxuriā zodomiam
.i. carnalit̄ in eccl̄a .i. eccl̄iam

Moscens siue suā mulierem polluit ip̄am
.i. p̄dicta .i. recōsiliāda,

Quā latent illa necerit post consiliāda
s^o dū fuerit actu .i. eccl̄a .i. āathēa s^o fuit .i. excōicat^o
maiore

Humat^o v̄l in hac. fuit hācve sacrās āathēa
.i. ime^o ip̄t eccl̄ie sine aliq̄ partere .s^o fore .i. si p̄dicta p̄pha
na fierēt in eis

Iunctaq; sic cimiteria noscas consiliāda

Censent̄ cimiteria singula iure p̄hana

C ij

**Nō or ordinādū
necō p̄us confie
matum esse.**

**Sunt q̄tuor ca
sus q̄b^o eccl̄ia rez
consiliari d̄z.**

Primus casus.

Sec̄d̄s casus.

**rv̄. q. liij. Si quis
sz ē miore excōicat^o
r̄ ē casus ep̄o refua/
r^o d̄ p̄sue^o a p̄bata
Tercius casus.**

**Quart^o casus.
S̄nia ē Eccl̄ia recō
siliāda ē si excōicat^o
maiore fuit sepult^o i
ea v̄l si ep̄s excōical
tus p̄secrauit eam.**

Cōsiliatio et Recōsecratio ecclesie.

Q

*.i. ecclesia ep̄ntepolluta sup̄ dictis s̄ cimiterio polluto non pol-
luta ecclesia*

Templo polluto sibi iuncto. nō viceversa

.i. cimiteriū .i. cimitētia .i. dicit dicit

Si paries medi⁹ h̄ diuidit hinc duo fanē

.i. cimitērio diuiso p̄ pietē .i. cimiteriū

Dno polluto. reliquū tunc non violatur

.i. cimitērio polluto .i. recōsiliato

LCorpa nō tumules in eo nisi cōsiliato

¶ Cetera vide s̄. de sacrilegio ⁊ in lēa E. de Casib⁹
epi. Et infra de sepultura ecclīastica.

Tribus ex cau-
sis debet ecclīa re-
consecrari.

.i. aliq̄ .i. destructa

Si fuit ecclīa maiori pte relapsa

.i. p̄ maiore pte

Vl sic vsta fuit itez de iure sacrat

s̄ si

.i. ecclīa q̄ tē s̄llr recōsecrabit

Secūda causa.

Maiori pte vl cōstituerit repata

.i. in aliq̄ ecclīa vl' als

s̄ ⁊ sic p̄secrē

Tercia causa

Nec parēt signa qd̄ erat qñq; sacrata

.i. daf vl' sic

Altaris p̄secratio

Angulus altaris quo cōsecratio ferē

.i. q̄tuor angloꝝ .i. d̄ q̄tuor dū^o p̄oif sup̄ 4° stipes

Si q; fractus erat ve stipes motus capital

.i. remoto

¶ Extra de p̄secratioe
ecclīe. c. ad hoc 2. c.
q̄ in dubijs.

Aut moto lapide p̄uo fractoue sigillo

.i. lapide vl' sigillo

.i. altaris

Sub quo relliquie cōdunt. mēsaue fracta

Dico notabilē sit vl' mutata ue rupta

His cunctis fatis altare scias resecrandū

.i. altaris

.i. dū repat

Forma prior peries repando post resecrē

.i. sup̄ior altaris

¶ Mēsaq; tota p̄t transferri dū manet herēs

.i. mēsa

.i. p̄glutiata

.i. p̄ hoc

Nec toti masse cōpacta ne hinc resecrē

.i. altare

.i. p̄ ep̄m

¶ Altaria q̄b̄ de q̄da /
ti ⁊ h̄mōi celebraue-
runt nō indigēt recō-
secratioe nec recon-
siliatioe:

Hoc sine relliquijs p̄hibet iure sacrarī

.i. sepulchra sac̄oꝝ

.i. alia sepulchra mortuoꝝ

LSup̄ busta sacra. sup̄ haud sacra n̄ celebrab

Q̄s̄c̄tio Altaris. Vasoz ⁊ vestiu sacraz.

¶ XIX

Presul vt altare quis destruat annuet ip̄e
.f. in ecclia v'l alibi rite sacrati
.f. altare .f. in ecclia videlicet p̄structōez

Atq; q̄ hoc fiat p̄sul consentiat ante
.f. sacras .i. sacrata .f. sacras altaris
v'iz calicē patena ⁊ filia

Vestes vasa sacra pallas cōfracta reformās
.f. in q̄libet dīctoz .f. forma q̄ d̄z q̄n res retinet singulas
suas pres p̄ncipales

Nū remanet vera substantia nō reserantur
.i. calicē patenā ⁊ filia

Vas sacz violas ad opus fungēs lay cale
s' violas mō p̄dicto .f. ad el̄tū d̄mū sacras

Aut reliquū sacz puta vestes vel similes res
scz vt aliq̄ reconsecratōe idigeat .i. public' laycis
quia nulla

Lalia non violat si non sacer attigit illa
.f. p̄dictis sacratis

Vllis cōfractis modicum nec ob id reserant

Si modica ps calicē pedis aut ciphī scz p̄t̄ sup̄ioris calicē
refectōe idigz sine aliq̄ t̄m̄ remotōe sup̄ioris p̄tis a pede p̄sacra/
tus manz Itē si eēt pars calicis p̄ iuncturā romanilē imposta
⁊ aliquis postea separet a ciphō q̄uis non eēt fractura aliq̄ in
digeret reconsecratōe Hec Antho.

Vestes cōsumptas sacras vrendo reponas
.f. ad locū mūdū

Non nisi cōfracta laicis vēdas sacra vasa
nccitate .i. symoniac' s' et

Absq; necē sacz vas vendens symō emens fit
.i. p̄ vim .i. aliq̄s .f. iudicij v'l filii

Quom̄ vi qd̄ torquet quis i officio religat?
.i. crime ⁊ cussidōis .i. in iure

Cocussim crimē hoc iure scias fore. siue
.i. obligat' ad aliq̄d officij gratis p̄hibendū
s' tūc illō .i. nisi recipiat pecuniā

Debēs officij nō implet. fert nisi nummum
.f. q̄cumq; in officio exp̄s .f. sibi rō e iusticie faciende

Actoꝝ q̄ns aut quid t̄n̄ inde st̄p̄edia subsunt
s' aliq̄s .i. a licito accusatōis iudicio

Accusans p̄cio vel ab illo quis male cessat
.i. i ordie q̄n dat ab ep̄o .i. symonia .f. volūtariū ⁊ sū iudicio

Cordine cōmissus symon iungas homicidā

Quattuor mo/
dis fit crimē cō/
cussionis.
Primum.

Secūm.

Tercium.

Quartum.

Crimina enoz/
mia s̄t̄ tria.

De Crimine multiplici. De Decimis.

Duic heresim socia q̄ sūt enormia dicta
.f. quālibet .f. crimina de iure diuino
.f. habita z hūda .f. ordinatos z or
dinandos

Tollūt nā bñficia p̄uant ordine cūctos
.f. crimen .f. symonia cōmissa .f. bñficiū

Est aliud symō factus circa benefici
.f. bñficio eodē .f. tali symoniacō

In isto crimie n̄
est p̄dicta pena.
Nota qñ q̄s tene
tur alii accusa
re criminofum.

Nō disp̄set̄ in eo cū symone tali
Pite pbare valens crimē q̄d h̄gere scitur
.f. tpaliū .f. corruptelā

In corruptelā rez seu sp̄ualem

Nōis populi tunc accusare teneris
.f. quicunq; .f. ne irre glaris fiat

Clericus haud dicat nec p̄sulat vñ sequat̄
.f. corpalis .f. mutilatio membri

Dors indirecte directe seu mutilatus

Cetera quere in l̄a T de Testatione.

Culpa lata z culpa leuis ac leuissima que sit X̄
infra de Restitutione.

Debitū p̄iugale p̄z post Diuortii. z q̄no reddi dz
vide post diuortium z s. de Impedimētis in pluri
bus locis.

.f. cōsuetudo .f. q̄ debēt ex negotiādoe artificio scia ex m̄f
licia seu venatōe z hmōi .f. excusar

De triplici decia
p̄ncipi mō danda

Mos p̄sonales decias dare sepe recusat
.f. p̄sonales

Ast vbi mos petit has tūc d̄ licit̄ t̄buat̄
.f. p̄sonales decias d̄ op̄t̄o suis ipudic̄z lucrāz .f. ex̄ntes ocelli

Sz meretrix p̄stet sil' histrio non manifesti

Nota d̄ rapia furto vsura z d̄ lucrāz p̄ ludū d̄ symonia z
d̄ iniusta exactōe nō d̄ iniusta snia de iniusto belloz hmōi q̄ li
cite quis tenere non p̄t h̄ restitueret tenez.

Iusta v̄l iniusta decia b̄nt p̄ dia semper
.f. tā lata q̄ ecclesiastica .f. cuiuscūq; secte .f. d̄ iure naturali

Dēs xp̄icole sil' omne genus decimabunt
.f. si nō in cōi v̄iuit h̄ de iure cōi .f. quisquis

Predia leprosus decimet quoq; religiosus
.f. de iure cōi .f. eximat

Aut foret exemptus nisi ius speāle recuset

De Decimis.

Ipsi parrochie personales decimabit
.i. decimas
.i. aliq̄s .i. sacra sua
Nūc vbi q̄s recipit sacra. vlt̄ dīna q̄s audit
.i. sup̄dictas .i. dare

Has personales non dz ferze iudeus
.i. sacra .i. iude?

Nā sacra nō sumit tal. diuina nec audit
.i. q̄libet .i. dare tenet. f. illi

Predia sed decias dant eccleie mō cuius
.i. sita .i. cōsuetudo

Intra parrochia st̄ p̄dia strata. nisi mos
.i. obtineat .i. q̄ p̄diales decie eccleie p̄dicte

Tūc aliō teneat vlt̄ sit p̄scriptio facta (dant̄ dñt̄
.i. decias vt̄ de agnis z alijs feribz aialiu q̄ sunt p̄tim p̄diales
decime. z p̄tim p̄sonales

De mixtis dandis longe solitū retinebis
.i. de mixtis dandis

Qum mos nō paret si tunc animal videat̄
Pasce p̄tinue p̄prie per p̄dia dico
.i. possessor

Eius parrochie qui sit dñs modo curam
.i. aial pascent̄ .i. p̄dicte z p̄pe

Bestās illi? huic parrochie decimabis
.i. decias mixtas p̄dicatas .i. parrochie

Debes diuidē si p̄dia sint aliēe
.i. decias q̄lescūq̄

Nunc vbi sit moris antiqui soluere nullas
.i. aliq̄s .i. ex coarctōe q̄uis petere possit

Nō petat ecclesia dū scandala sunt oritura

Atq̄ p̄t dici decimas has esse solutas
.i. sub breui māu .i. olim .i. rapata

Vna sub summa semel eccleie numerata
.i. aliquā .i. sub feudo

Non nisi papa p̄t decimā laico dare feudo
.i. decia ifeudata .i. xp̄tīe z laudabilif .i. vasall? eccleie

Ex hac ecclesia bñ viuens p̄teget ille
.i. aliq̄

Laico decima nunq̄ p̄scribitur ip̄a
.i. cleric? .i. decimā .i. bz .i. aliquā

Clerus p̄scribit dū parrochia tenet vnam

O XX
Cui sit danda de
cima p̄sonalis

Cui dāda sit deci
ma p̄dialis.

De decis mixtis

Alcubi nllē de
cime dant̄ ex con
suetudine.

De Dispensatione. De Divortio

D

Dispensare in quibus Papa potest **D**s. J. in lra
p. d. papa. et in principio huius opusculi et d. Je
regularitate infra in littera J. Et in quibus epus
dispensat **D**s. J. Epus in littera E. Et in littera S
de Suspensione. et in littera O et J.

De Divortio
Anouet rē. scilicet a
se p. cohabitatiōem
tanq̄ adulterij: l' ecō/
uerso vitz vir mlierē
suā. 32. q. 7. oēs cau
sarōes 2. c. adulterij.

Coniuictū vicio zodomie tua te mouet vxor
s. et a se pellē te p̄ ar. 32. q. 4. meretrices
s. debitū s. p̄ter tuā vxorē

Extra vas si quā fedaueris ip̄e pudoris
i. vxorē tuā s. p̄seuerādo i. h. s. te maritū sicut fieri
p̄t causa fornicatiōis
fm Hugō. 2 lau.

Se simul inuitā si polluis ip̄a repellet
i. p̄t manifestā fornicatōez math. xix.

Obue palā fornicatū pellet vterq̄
s. q̄ ē spūal fornicatio s. vel s. vel

Achere sim p̄ter. in daismum. gentilitatem.

Nota q̄ ista cā fornicatiōis sē extendit ad fornicatiōis seu
adulterij suspitōez violentā saltē z certā. qz p̄batū est q̄ fuit so
lus cū sola. nudus cū nuda in eodē lecto. aut s̄ in multz sece/
ris locis in latebris ad hoc cōmodis z hōis electz Ex his libe
re dimittit vxor 32. q. 1. dixit.

(Coniuictū vicio rē.) Nō solū fornicatiōis cā
h̄ etiā p̄ter zodomīā z pollutōez alterius extra claustra pudo
ris z etiā siue vxoris alter z iugum p̄t alterz repellere. rē. Et si/
gnant̄ q̄tuor casus in quibz ex iure p̄t fornicatiōem vxor di
mittere vitz vel vir p̄t dimittere vxorē null' tñ eoz ip̄is viuē
tibz cum alio p̄trahere valet vt p̄z hic infra de diuortio. §. Ex
ditōe sua vir mechā. rē.

Septē s̄ casus
i q̄bz aliq̄s vxorē ad
ulterā l' ecōuerso nō
p̄t dimittere.

Prim' Scōs

Tercius

Quart' Quir'

Sextus

Non accusat nec adultera pellitur a te
s. vxorē tuā s. adulterio

Hanc si p̄stituis. vel eodem sis rēphensus

Sine vitz credit defunctum. cognita siue
i. ab i. viro

Abs altro credendo suū. violata vel extat
i. adulterij

Aut post mechiam sibi pacatam tenet ip̄am
i. sortio m̄rimoniali i. manifeste

Vir suus in socio maritali lumine claro

De Divortio.

Infidus expellēs p̄riā q̄ nupsit altri
.i. infidel .f. vxorē infidelē .f. viro
.f. ambobz ad fidē .f. m̄rimonia

Seſe cōuerſis itez ſeiungere debent
.i. fornicatio vni⁹ p̄iugū .f. int̄ aliquem
coniugum

Publica luxuria v̄l ſanguitas tibi cōſtans
.i. exceptio Non enim eſt reſtitu-
tio faciēda niſi p̄imo de excepti-
one cognoſcatur

Atq; rei iudicate ſit demptio facta
.f. viri ſeu vxoris v̄n̄ timer alter corpi ſuo nec ſecure
ſibi aliter p̄uidere p̄r niſi recedat

Vl ſit ſeuicia nimis indurata timenda

Quolibet iſtoꝝ diuortia facta manebunt

Scom pe. de pal. in. 4ta di. 29. Si in vno p̄iugū ſit tale
crimen q̄ timer alter corpi ſuo nec p̄r ſibi ſecure aliter p̄uidere
tunc licet dimittere talem nec tenet cohabitare. q; ſi non tenet
debitū reddere cum p̄iculo corpi ſui multominus cohabitare
extra de reſtitutoe ſpo. ex. tranſmiſſa z c. litteras .in ſi. Unde
falla eſt glo. extra de diuor. c. 2. q̄ dicit q̄ nō eſt dimitte da v̄l
oz etiam ſi vite viri fuerit infidiata. **I**tem q̄ v̄nus p̄iugū
trahit alterum ad crimē ita q̄ licet non cogatur peccare. tamē
p̄pter periculū fragilitatis ſuene p̄iugal̄is ſocietas ip̄m p̄tra-
hat ad p̄ctm̄ tenetur illud ſuare. **S**i oculus tuus dexter ſcan-
daliſat re erue eum. zc. **S**i em̄ cū p̄iculo corpi non tenet ma-
nere. multomin⁹ cū p̄iculo aie. **E**t ſicut nō tenet p̄pter p̄iculū
infidelitatis cohabitare cū infidelē. ita nec p̄pter p̄iculū alioꝝ
criminū. licet ad nullum poſſet cogi. **I**tem p̄pter alia crimina
v̄nius p̄iugū quibus alter non timer. p̄habilit̄ aie ſue nec cor-
pori non d; derelinquere p̄iugē etiā ſi ſit incorrigibilis niſi for-
nicatois cauſa. etiā ſemel cōmiſſe ſit cā infidelitatis incorrigibi-
lis. hec pe. vbi ſup̄. **U**nde p; q̄no lz v̄nū p̄iugē alteꝝ dimitte
re ſi v̄nus ē latio raptor ſeu fur. in quib; p̄cipue eſt p̄iculū cor-
poris z anime alteri p̄iugū.

.f. q̄ vterq; p̄iugū alteri nubere p̄t vt in maleficiatis v̄l ſaltem
alter vt in frigidis

Noto v̄l parte ſcindis p̄nubia ſepe
q̄ p̄des q̄ neut p̄iugū p̄bere p̄t eis viuētib; ſ; dirim̄t m̄r̄
monū t̄m̄ q̄ ad mutūā futurē p̄iugal̄ debiti ſeu cohabitatio-
nis vt p; paulo infra in certis caſib;.

Si ſunt arta maleficiatus frigidus atq;
.f. m̄r̄ aliq̄ .f. vir aliq; p̄peruo .f. aliq; naturalr

XXI

Septimus.

Quattuor ſt; ca-
ſus q̄b; v̄n⁹ p̄i-
gū nō tenet redi-
re ad aliū eū pe-
tentem.

Certis caſib; ſit
q̄n; diuortium i
toto v̄l in pte.

De Divortio.

Divortium i toto.

.f. q. vterq; coniugū alteri nubē
pr vt i maleficiat; z i art; l' sal
tē alt vt in frigidō naturalitē

Hi summata scindūt cōnubia tota
.f. iuxta modū dcm .f. m̄rimoniālī

.f. si saltē nubēs
vir n̄ sit frigidus
qz tal' nunq; nu
bere debet

De claci' reqre. j. d
Impedimēto impo
tentie coeundi.

Divortium i pre q
ad p̄fessionē rel
ligiōis a p̄bate.

Nota q idē est si
alē coniugū tacēdo p
mittit alter carnalitē
p̄us cognitus p̄fiteri
seu ad ordinē sacroz
p̄moueri vt manē
alio mō p̄fentiar

**Ista p̄banē i py
fanella v̄oro iij**

**S. d. o. Itē in sum
ma Johā. et ab
alijs doctoribus
Itē ex cōstitutio
ne ecclie p̄stat.**

Putata tu valeas sil' hec se iūgere cuiq;

.f. arte m̄lieri v' frigidō .f. i coniugali debito zac
v' maleficiato tu se exercendo

Sz dat' his annus triplex de iure p̄bādi

.f. carnalī .i. ab vxore .f. aliq; approbata

Cognitus vxore sub religioe p̄fessus

.f. ad p̄fessionē mariti .f. q. futurū m̄rimo^m sp̄ dirimet

Proz si faueat. semp post casta manebit

.f. mulier p̄fata .f. corā ep̄o aut alijs honestis v' als

Dum vouit rite sic semp viuere caste.

.i. m̄rimoniū tale dirimet
.f. m̄lier p̄dicta

Nil erit hec nubens post mortē rite p̄fessi

Cp̄fessi .f. sui mariti saltē i religioe approbata. Scdm̄ De. d
pal. i 4° di. 27. q. 3. tal' coniugū remanes i secl'o p̄fentis i p̄fesi
sionē alteri itelligit p̄l' p̄tinentiā p̄mittere sic qz mortuo p̄fesso
cū alio p̄bere n̄ p̄r qz si remanes i secl'o sit iuuenis v' qz leuis z
suspect' n̄ dz alē sine altero intrare v' recipi se; vn' in monaste
.f. sup̄ dictū Crio viroz altera mulier.

Nam votū tale quasi sit solenne putat

.f. vxor p̄fata .f. p̄ admissionē p̄fessionis viri sui
.f. castratē p̄petuā

Inscia sed iur' nō tendēs rite vouere

.f. vxor .f. tale m̄rimoniū rite p̄tractum
.f. mariti sui

Nubens post mortē tenet illud iure p̄fessi

.f. post qd m̄rimoniū p̄tractū nō dirimit
.f. a iurispit;

Nā votū tale quasi simplex iure putatur

.f. post simplex votū s' h̄ nō eriget
.f. in sup̄ dicto cāu .f. iurispitos

Sed mortale facit sic nubēs. debita reddet

Hic paret varie doctores esse locutos

De Divortio.

XXII

Notandum quod in matrimonium non summato aliter intrat religionem aliter...
terro sciante vltimate vltimo quod fieri potest in causa remanens in seculo...
dicitur expectare vsque ad professionem coniugis ingressi religionem huiusmodi...
nam si egredere ante professionem tenet eum recipere et si contraxisset et contra...
summasset matrimonium cum alio. quod nisi per professionem et non plus dissoluit...
vinculum matrimonium. hec per de pal. in 4. de 27. q. 3. Si in...
Hosti. in summa dicitur quod si ante tempus probationis in tali debeat abbreuiari...
de ex quo ius permittit tale intrare religionem et tempus probationis sic...
iudicium non solum in fauore conuersi sed et in fauore religionis vt experis...
ant mores conuersi. id non dicitur tempus abbreuiari nisi appareat fraus...
vt cum irer discurrendo ad vno ad aliud. Si si capitulum et ingressus vo...
lunt. potest abbreuiare annum probationis. quod tamen mendicantes face...
re non possunt sine dispensatione pape.

Si sacer ordo datur vxore fauente benigne...
Qua noster carne que vouit viuere caste...
Aut hinc scit mulier que semp casta tenet...
Et sic permittit te. post ad sacra moueri...
Facta morte tua si nubat ius reuocabit

Si sacer ordo datur vxore fauente benigne...
Copula carnalis dum iam sit nulla secuta...
Teruocare nequit. post mortem nubat altri...
An mulier vouit se castam semp habere

Ubi summata solunt conubia parte...
Vxor permittit viro suum profiteri aut ordiari in sa...
Croz si faueat que vir sit religiosus

Divortium in pre...
ad susceptorem...
ordinis sacri co...
pula carnali se...
cuta.
Ista fert Antho...
ninus in ecclia pre...
de Doro.

Divortium in pre...
ad susceptorem...
ordis sacri copla...
carnali non secuta

Hec et b. tho. in...
qto.

De Divortio.

D

s^o fauebat .s. extra religionē exnis 7 seclat^o
vitz or^o subdyaconat^o aut dy
aconat^o v^l p^osbiteratus

Quē nouit carne v^l vt ipē sit ordine sacro

.s. nūcyroz

.s. de iure

Si iuuenis coustat parēs suspecta iubet

.s. aliq^o q^oq^o

.i. sine exitu vtz extra
d^o p^ouer. p^ou. c. cū sis
2. c. vxozatus.

Iugiter vt casta sit religione subacta

.s. p^odicta vxoz

.s. extra religionē

Si foret antiqua sp^o viuat sibi casta

.s. p^odicti

q^o nullus eoz altero viuētē v^l mortuo cō
trahere p^ot cū altero ynq^o. 2 si aliq^o eoz
ynq^o p^otraxerit nullū est m^orimonium

Si cōsummata soluunt cōnubia parte

.s. carnal^o p^ognit^o

Unus dū cōiunx sit religione p^ofessus

.s. p^ognit^o

.i. i subdyaconatu 7 s^oll^o

Inuito reliquo si nō sit in ordine sacro

vitz p^ot carnalē copulā int^o eos p^ous factā

Quē post cōpellit vxoz de iure redire

.i. nubere poterit nihilominus indu
cend^o redire ad monasteriū

Eius post mortē nubet de iure p^ofessus

Iste p^ofessus nubens post mortē vxozis debitū nō exiger.
Item si vnus intrans religionē de licentia alteri^o 7 a^o p^ofessio
nē reuocat^o tunc post mortē reuocant^o p^ot cū alia p^osona p^otrahē
nec tenetur redire ad monasteriū nec p^ohibetur exigere debitū
Et hoc totum vtz est si non emisit votum.

O.i. aliq^o p^ous m^orimo^o p^osumato .i. vxoze .s. v^l nesciente

.s. talis vir

Ordine quis sacro functus muliere negate

Restitui d^o vxoz i rite petenti

Debita nō poscet. vxoz i debita reddet

videlicet p^opter caracterē
sacri ordinis quē a nulla
re nequit ecclia

Eius post mortē vir nubēs ius reuocabit

Cetera quere. f. in littera

D. de votis p^ongatoz

Isti duo casus
p^oenit^o votū p^ou
gatoz. S^oll^o t^o
casus seq^ons ali
qualiter.
Credire d^o ad coha
bitatoz 7 debitū cō
iugale q^o reddet sed
nō exiger. Post mor
tē at vxozis inducen
dus ē h^o nō cogēd^o re
dire ad mōasterium
q^o p^ofessio ex ordiari
one ecclie nulla fuit. h^o
sic non est de ordine
sacro vt p^o p^our.

De Diuortio.

.i. subdiaconat^o 2 sup

.i. m^orimoniu^m rite tractuz
fine carnali copula

XXXIII

Si sacer ordo datur tibi post conubia vera
.i. vxoz s^e vt dicit .i. diu^e nisi religionē intrauerit
.i. te petentē

Cū mulier nescit itez transibis ad ipam
.i. m^orimonio nondū consummato

Copula carnal^{is} quous sit nulla secuta
.i. añ carnalē copulā .i. m^ol^r .i. defuncto .i. licite .i. viro

Aut post consentit te functo nubit^{ur} altri
.i. marit^o sua vxoz

Tūc consummata soluuunt conubia pte
.i. in p^ofato cāu

Cp^otes qz neq^{ue} p^ou
guz alteri nubere p^oe
2 quo ad mutuā ser^u
uitutem legant.

Si vouit hec mulier post semper viuere caste
.i. castitatē post quod si contraxerit post mortē
mariti tenet m^orimoniu^m

Hoc veluti simplex votū de iure putetur
Cetera hic deseruientia quere. **I**. de suspensione. **S**.
qui incipit **Q**ui post pu^gia. **z**. **S**ilia q^ue dema
rimonio in fine **I**te in littera **D**. vbi d^or cognitus
vxore. **I**tem s^ule vide de impedimento impotētie
coeundi p^o totum.

.i. in m^orio .i. q^u ad cohabitatiōem
2 debitū reddendū 2 h^o
ex iure diuino vic^o ma
thei. xix.

Propter mechiam cōiuncti soluitis altz
.i. vxozē mechātā
.i. a se

Cōiū innocu^o hanc pellit ni resipiscat
.i. in a dulterio .i. maritū suū
.i. adultēa .i. repetē v^o

Quo tū innocuū rea captat post rep^ohensum
.i. diuortio .i. q^u diu vixerit vxoz adultera

Ex diuerticulo tali ne nupseris altri
s^e v^o donec eā
replacaueris

Sz mancas cast^o donec bōa sit sua fama
.i. marito aliq^o .i. vxoz .i. expellē p^o marituz a
inocua se corā iudice eccl^oasti/
co rōne adulteri

Sic mare mechāte m^ol^r pba stet viceuersa

De Divortio.

D

.i.ideo

.i. q. neut. iugum al
teri contrahere potest
viventibus

Cur consummata solvunt conubia pte

Cremanentes. i. manifestum
et incorrigibile secundum
Hugo. 21. q. 2. si quis uxorem
et alius c. nisi. In
nocens timore incontine-
ntie in illa labatur ex
suar debitu s3 b. th.

Peccat mortali pcces uxore adultera pmanente
et everso secundum Ray. et Hugonem Et sit irregularis
secundum b. Tho. ppter bigamiam.

.i. iugum vel everso
.i. exigendo sive reddendo

Est mortale suaz nosces mecham remanente

.i. debitu reddendo
.i. ppter innocua

Ecclie nanq3 facit ille statutum

.i. carnaliter .i. uxore .i. adultera .i. ppter bigamiam
.i. irregulariter

Nosces qsq3 suam quam scit mecham dat irreg.

.i. notoria .i. a viro tuo
.i. uxore

Divortio facto
ca fornicationis
notorie aliter p
su. innocens reli-
gione intrare potest
altero invito s3
b. Tho.

Propter mecham notam te stante repulsa
.i. uxore .i. vir tu? nec uxore reuocare poterit
.i. approbata

Te petet innocuus inuita religionem
.i. secundum Bullb.
.i. uxore

Si tunc cum mecham manifeste mecham mores
.i. marit?

Non tamen hoc poterit in eodem post reprehensus

.i. uxore innocua poterit intrare reli-
gionem invito viro

Sic mare mechante muliere probastet viceversa
Notandum quod tracto matrimonio et consummato vel non consum-
mato vice; clam destine in alios et postea contingat alter eorum
contrahere matrimonium in facte ecclie cum alio vel alia eo invito vel
ignorante. tunc ille vel illa que dimittit vel contemnit intrare potest reli-
gionem approbata et pferri. Sed alter si manserit cum altera que
videt uxore usque post mortem adultere illius. tunc habere non videtur cum al-
tera que diu vixerit uxore iam pfecta nec petere eam potest et contrahere
spe de 3 et cogit quod diu pfecta vixerit sic et everso vice de uxore
adultera si manserit cum altero que videt marit? . 22.

.i. iugalita s3 b. th.

Quoniam suam mecham fore scit vir debita non det
.i. adulterium

Quoniam mecham manifesta foret. quocumque nulla

De Divortio De Debito conjugali

f. adulterio vitz ne secuta ē .f. p. cohabitāōem
Ex h sperat correctio pellet z hanc vir
.i. videatur

Imo tenet ad h ne cōsentire videtur

f. eoduerso .i. adulterāte .i. viro .i. inopia .i. pellē tēz v3

Sic mechāte palā mare mox pba pellz z vroz

Sedm. b. tho. z Richar. in 4° Trē fm Archi. in rosario et
Jo. in summa p̄fel. Coniūg. innocens p̄t exigere debitū a suo
viuge adultero mā^o z pmanere qū extigit timore incōtinen-
tie ne in ipaz incidat z exacr^o reddere tenet v3 reus.

Ad *.i. auēte ppria .i. adulterā .f. p. cohabitāōem*

ditione sua vir mecham nō remouebit

fm hostien. s^o vl^o incōtinenti fm. b. tho. .f. vroz suā

Mi post octo dies vir mecham p̄bet esse

.i. fm hostien z Inno.

Aut sit tam notū qd nō queat illa negare

.f. fm Bullb. .i. irez

Vel post expulsa tandē mechē apte

.f. fm Bullb. .f. vroz sua

Seu cū mechante manifeste mechamoret

.f. ab ecclia .f. adulterā .f. ad cohabitāōem

Cogit hanc alias vir iure resumere pulsam

.i. marito .i. vroz .i. inopia

Sic mare mechante mlr pba stet viceversa

Cetera circa istā materiā p̄tinentia etiā d^o redditi
one debiti. R^o .f. in lēa 3 de Impedimētis signā-
ter spūalis cognatiōis circa finē z ligatōis z p̄t

Actus cōiugij sine mortali bene fiunt

Quolibet in festo si causa plis agatur

s^o causa .i. fornicatōis

Vel causa debiti vitandi quoqz forni

.f. sacri .f. act^o iugales

Si sine cōtemptu festi vl^o t̄pis extant

.i. q̄cūqz mlire .i. p̄tīm mutū z 3° na-
turā fecisti

Vas rectū linqns coeūdo mutus habebis

.i. mō inordinato vitz fm oēs d̄nias positōis nihilo
min^o fuato debito vase .i. 3° naturā

Cōtra hō sitū coeūdo non puto mutū

XXIII

Propt̄a auēte ad-
ulterā vie inopi-
us n̄ expellet sed
iudicio ecclie ni-
si i certis casib^o h
positis Sile iudi-
ciū ē d^o viro adul-
tero quem vroz
expellere p̄t.

Act^o m̄rimonia
lis pōt fieri sine
mortali t̄rib^o ex
causis etiam i fe-
stis maioribus.

De Debito coniugali.

D

Item fm bñ thomā 2 p. de pal. non tenet coniug reddere debitū in loco sacro nec loco publico quia debita honestas seruanda est quo ad locū 2 est pceptū affirmatiuū. **S**ciēdūz quidem q̄ actus coniugalis aliqui est sine omni culpa vt cuz or̄ dinat ad plem p̄creandā ad cultū dei. **E**l cū sit causa reddē di debitum. quia p̄mo mō est actus religionis. **S**cō mō iusticie. **E**t si fiat ex caritate tal' act' est meritor' 2 sine culpa quia omnis actus virtut' factus ex caritate meritorius est. **S**i p̄o actus matrimonialis exerceat ad satisfaciendū 2 cupiscētie tūc habet culpā annexā venialem qñ sūstinet intra lūm̄tes m̄m̄dia les. mortales p̄o qñ non sūstinet vt p̄ote quia vritur vt p̄ote mō in debito vel quia eque libenter aliam p̄gnosceret.

Post iā cōtracta cōnubia rite duobus
i. p̄ p̄ba de p̄ri v'l p̄ sile
i. mutuo reddenda

Mensibus elapsis ad debita q̄sq̄ tenet

i. antea v'l ante carnalē copulā
i. approbatā

An ratam poterit assumere religionem

i. in quo loco

Nunc vbi consuetū cōnubia sit benedici

i. nuptialem benedictōem
v'ic'z si absq̄ dispensatōe ec/
clie 2 sine iusta cā h̄ faciāt i. fm guilh.

Si coeunt ante nupti mortale relinquunt

fm. b. tho. in 4°. dist. 28. i. exigētē i. carnalr s^c exactaz
reddens

Nec mortale facit sp̄sum noscēs mō sponsa

i. sp̄sum suum exigētē i. sp̄a sp̄sa exacta

Hūc cōsummāre credens cōnubia velle

i. in sponso i. sp̄sus esse v'ic'z v'l q̄ntū ad nobilitatē v'l
q̄ntū ad fortunā

Fraus nisi v'l paret melioris cōditōis

Scōm wil. qui p̄traxit cū aliq̄ clam destine 2 postea cum alia publice exactus a p̄ma non tenet reddere debitū si ē in loco vbi p̄suerū est q̄ ante carnalem copulā adhibeatur benedictio nuptialis 2 sibi imputet illa q̄ clam destine p̄traxit 2 in gessit se periculo. **C**redo tamen q̄ si sc̄da relicta trāseat ad altas pres cum p̄ma in quib' sine scandalo possint adhiberi solennitates debite. vel si de solennitatib' non est p̄suetudo possit ei cohabitare 2 si sic fecerit licitū est. **H**ec wil. **I**tem etiaz p̄hibetur ne ante benedictōem nuptialem qñ quis ducat eaz q̄ alteri non fuit coniuncta p̄ m̄m̄onū vt talis p̄sūmet m̄m̄onū. **Q**uia fm Rodo. vbi esset p̄suetudo q̄ nuptie b̄dicant

De Debito coniugali. De Dote.

an carnale copulaz tunc p̄scens an b̄ndictioez peccat mortalit̄
Idē vil. v. l. sup. Sed rich. in 4° di. 28. z. b. tho. in eadē dī
cunt hoc esse vey respectu act^o petēdi: nō at respectu act^o red
dēdi. vt pz etz sup in metr̄ z glosa sua clar^o: Itē f̄m angeluz
Itē de b̄ndictōe limitat vey cē nisi ex cā rōnabili moueretur
ad petēdū puta p̄ fornicatōem vitā dā cū nō posset p̄tinere
nec posset vxorē ducere vt b̄ndicant p̄ dotē b̄ndā z h̄mōi qz
nec sic mortalit̄ peccaret nisi eēt scādālū i p̄tia. Idē vidēt sen
tīre Inno. z do. Anho. in c. de spō. qz l3 p̄suerudo h̄cat vim
legz cū lex nō obligat ad mortale nisi sit p̄ceptuz d̄ elec. c. ḡnālē
li. vi. Et sic vidēt n̄ peccare mortalit̄ si etz simplr p̄summarēt
an b̄ndictōez nisi eēt scādālū. Itē nec p̄sumari d̄z m̄rimoniuz
tractū i certz feriis qbz phibet ecclia vt pz. j. i lra 3 de Im
pedimētz Ibi Nēpe dies ferie. zc Itē nec debitū reddē tenet
vn^o p̄iū alteri cā adulteriū. Itē nec p̄t impotētiaz salua sui
corpis icolumitare. Itē nec p̄t votū emissuz ab āboby de cōi
p̄sensu. Itē nec reddere tenet p̄t honestatē puta qz petit in ec
clesia v̄l in publico loco.

Dolus in p̄tractibus z in comodatis N^o in litte
ra N. Item in D. de Campsoribus.

Oniugio fracto dos illico desinit esse
.i. p̄ morte alteri^o
.i. defuncto vīz defuncti viri

Ergo viro functo mox heredes m̄lieri

s^o nisi paciscatur de dote lucranda in toto vel in parte post vx
orē mortem. Sile ē post viri mortē vbi paciscat qz m̄lr lucra
bit. donatōez p̄t nuptias factā a viro ipi vxorē. Itē lucrat
marit^o dotē p̄t adulteriū vxorē qn saltē sup h̄ i iudicio fuerit
iudicata. Itē lucrat vxore mortua intestata z i deficiētibz libe
ris z p̄pinqvis.

Pignus vel puta rem reddēt p̄ dote ligatā

.i. vxorē defūcta vīz petēdo dotē l̄ aliā rē p̄ ea nisi pactū fuisse
.i. q̄ dat marito p̄t on^o m̄rimoniū

Hoc nec vir faciet qz dos cernit mulierē

.i. adeo *.i. possessiōis vīz quā attulit marito suo z*
.i. vxorē post mortē mariti reddendā

Cur fructus mansi m̄lier p̄ dote locati

s^o qz als ad restitutōez teneret cū on^o m̄rimoniū iā cessauerit

In sortem numeret defuncto rite marito

.i. nuptias *.i. donatōez*

L Prop̄t coniugiū donū mulier quoqz reddet

Acta morte viri nisi pactio forte lucrēt

D XXV

☞

☞

Dos.

De donationibus & Dōre q̄s p̄t ul nō

XXX **D**

Extra de dona. int̄ vi. & vxo. l. donatio §. sane L. de pac. cō-
uentus. l. ex morte.

**Quid sit dōatio
app̄t nuptias.**

Notandū q̄ in dōtib; istis & donatōib; app̄t nuptias sūt di-
uersa statuta & municipalia in diuersis locis.
.i. nuptias

**Donatō cā mor-
tis.**

Propter cōiugium donatio d̄r illud
.i. spōsa
Nō spōsus spōse dat cū dotē capit ex hac

Ast causa mort̄s donatio iure docēte
.i. illi

Dū quis h̄c magis se vult q̄s cui sua donat
.i. magis q̄s heredē suū

A plus herede vult h̄c cui donat h̄c

Nota q̄ dōatio cā mortis app̄t capta differt a legato **N**ō
legatū alienat s̄ ab herede q̄d nō fac̄ donatio cā mort̄s **N**ō
impugnās testamentū p̄ hoc non p̄uat legato suo. §. tal̄ p̄ua-
tur donatōe causa mortis.

**Donatio int̄ vi-
uos.**

Ast inter viuos donatio d̄r illud

*.i. cogēte §. meralē
beralitate*

Nō licite donat q̄s. nullo iure p̄mente
.i. valebunt

Nec donare q̄ nec legare valebunt

.i. p̄t̄ vic̄ in l̄ā T̄ d̄ testamentis

Qui nō legare valeant testatio mōstrat

Alex quē phibet penitus donare nequibit
.i. vic̄

De maiestat̄s oppressus crimine lese
.i. publico

Seu p̄demnat̄ manifesto crimine cūctus
.i. p̄denatus .i. sniam .i. donare

Qui t̄n̄ aū valet decretū tradere iure

*.i. p̄familias §. nō filiū familias v̄z
ī de illo qui legare p̄t*

Quisq̄ rei d̄ns ve domesticus vt p̄t ip̄e

*.i. q̄ nihil alienare p̄t s̄n̄ tu-
toris an̄te*

Pnt̄ donare sed nō de iure pupillus
.i. v̄z. L. si maior fac. ra. ba. l. vi.

Nec qui viginti quoq̄ q̄nq̄ minor foret ānis

Donare q̄s p̄tul' nō De Electōe canonica

Quisq̄ domus p̄ri donat: genito quoq̄ tali
.i. p̄familias .i. donat ex iure p̄r .i. filiofa^{as}
.i. extra p̄rāte p̄ris .i. filiusfamilias

¶ XXVI

Si foret emanceps genitus. sed nō v̄z int'
.i. q̄ vxor: donare posset viro l' ecōuerso nisi in certis casibz q̄s
videm p̄ylano de donatōe

Cui donare q̄s
debet de iure.

Proxēq̄ v̄z donatio iure pbante
.i. donatio

Nec int' sp̄sum quoq̄ sp̄sam iure valebit
.i. nec miles nec qlibet nec eccl'astic⁹ .i. nisi i sūma necēi/
rate z eleō sinant
s' l' fornicarie m̄licē

Nemo donare licite poterit meretrici
.i. turpit' ipi meretrici Itē au restitue tē vide j. d. Restitutōe

De restitutōe co
rū q̄ h signā vide d
Restitutōe vbi d̄r.
Distrio l' mētrix zc.

Sed sic donata de iure reposcere nescit
.i. hūstrōiyl' iocu
latori v̄l sili.

Addare q̄d modicū poteris licite ioculanti

Duellum est illicitum vt p̄z supra Bellum.

De Duello.

Quod ecclesie reconfiliatio vel eius reconfecra
tio quando requiritur **N** supra in lit
tera C. de Consecratione ecclesie v̄l cimi
arij vel altaris.

Dantur tres forme p̄ quas electio fiet
.i. v̄z

Scrutiniū. cōis z inspiratio sicut
.i. cōpromissio .i. scrib' singul' .i. sine s' ē ip̄o iure

De electōe cāoni
ca p̄ de triplici
forma eligendi.

Accōpromissum q̄bus abs electio nulla
.i. p̄ viā scrutiniū

Om̄is canonica tria vult electio sana

His sine legitima neq̄t esse tibi vocitata
s' p̄mo .i. platum

Aptus sit elector sil' hic quē posco priorem

Sub forma iuris fore vult electio talis
.i. p̄r s' cē .i. eccl'icātū maioē

Non v̄z eligere quē maius scis anathema
s' eligere p̄r

Sic nec suspēsus interdictus quoq̄ nullus
E ij

De Electōe Canonica. De Eleosina vxorē

E

^{s' illi nequeat eligere}
Est interdicta quibus est electio fata .i. supiorū

Aprius assensum super hoc tenuere priorū ^{s' eligere nequit de iure}

Quisquis et elegit indignū rite scient ^{s' nec eligere pot de iure}

Tempore quo lapsō differt quōs ut eligat apto ^{s' de iure eligere non pot}

Qui nec sit tacite p̄fessus v̄l manifeste .i. pupillus

Nō sit cōuersus electur⁹ nec et orbus .i. diuina

Est interdicta vice quōs celebrando scient .i. nondū subdyacon⁹

Collegijs voce nō subleuita carebit

Elige discretū doctum dñmque timentē s' mortali

Nolens eligere talē peccare p̄baris .i. vocare debes

De mō eligēdi et eius p̄fessu.

Hinc electores vocitato loco sub honesto

hora sub certa scrutatores tibi sumens .i. secreto

Inquiredo cunctoꝝ vota latent

que post scribant. scriptis manifesta legant

Qui post electus maiori parte p̄batur .i. p̄lar⁹

De elemosina vxoris nolēte viro

Quē si elegit p̄s sanior hic prior extat .i. de illo quōd mlier h̄z vltra dore .i. elemosinā

De quibus p̄t. Sic dñ rē. .i. filr in/ uiro viro dāe p̄t v̄p/ or elemosinā h̄z b. tho.

De p̄afernali cōiūx agapē dare posset .i. inuito .i. vxor

sic tñ q̄ lucz ei⁹ n̄ sit necm̄ sue sustētarōt z v̄rī qz sic n̄ p̄t facē elemosinā. S̄t̄o lucz abūdat p̄t elemosinaz facere.

Hoc nolente viro. sic dū lucrosa p̄batur .i. bonis .i. in quibz

Deqz viri rebus vbi dispēsatio spectat .i. viri

Eius ad vxorē. velud ē vinū quoqz panis v̄tqz fm. b. tho.

Aut huic consile v̄z. ac vxor dare d̄z

De Elemosina uxoris.

.f. elemosinas .f. fm facultates viri

Discretas agapes. put ipa viri bona possunt

.f. elemosinas de vino pane z sili .f. vxoz .f. extrema

Libas nolente viro nō det nisi stante nccē

.f. vxoz .f. bonis .f. elemosinas

XXVII

Nec nolente viro dabit ex dotalibus ipas

Elemosina fm. b. tho. 2° 2^e q. 32. est in pcepto vtz affirmatiuo. qz omittens hoc facere eternalit punitur vtz math. 25. Esurui z non dedistis mihi manducare. zc. **Q**uidē intel ligit fm qz recta ratio requirit fm quā p siderat aliquid ex pre dantis vtz qz de supfluo sibi z alijs quoz etiā sibi cura incum bit. quia quilibet sibi pximior est. **E**x pre aut recipientis reqre tur nccitas vl indigentia non aut semp extrema. nec etz optet dare semp bonis h interdū malis ad sustentatiōem nature cū papiat nobis etiā benefacere inimicis. h ad fouendū eoz ma licia non debem⁹ aliquid dare eis. vnde qñ pstatet qz ipctm abuterent illo qd dat nihil dari eis dz nisi in extrema nccitate **I**tem nccitas elemosine nō videt solum respectū extreme ne cessitatis indigentis h etiā alteri⁹ nccitatis **Q**uia z in alijs ne cessitatibz veller sibi quis rōnabilē subueniri. sic h z ipē in qm rum pr dz alijs subuenire math. vii. **Q**uia quecunqz vultis vt faciant vobis hōies. zc. **E**t 1. Job. 3. **Q**ui habuerit subam mundi hui⁹ z viderit frēm suū nccitatē hē z clauerit viscera sua ab eo quō caritas dei manet in illo. **S**cōm b. tho. 2° 2^e q. 32. **C**ū aliquis indiget z ponit distributor elemosinarum pr z sibi acdpe sicut z alijs administrat. **U**tz aut de illicite acquisitis elemosina fieri possit. **R**ūdet fm b. tho. 2° 2^e q. 32. **A**liquid pr esse illicite acquisitū triplr: **P**rimo qñ id qd illici te acquirif debet ei a quo acquisitū est z hoc siue non trāfer ratur dominiū vt in rapina z furto. siue etiā transferat vt i vsu ra. z de talibz cum quis teneatur ad restitutiōem non pr elemosi na fieri. **S**cōdo mō est aliquid illicite acquisitum qz ille qui acq siuit non pr retinere nec tamen debet ei a quo acquisiuit. quia vtz contra iusticiam est datum z ptra iusticiam fuit acceptum vt in symonia vbi vtregz ptra legem dei agit **I**deo debz hoc in pias causas erogari. **E**st eadem ratio in similibus in quibz datio z acquisitio est contra legem. **T**ercio modo est aliquid illicite acquisitum non quidem quia ipa acquisitio sit illicita. sed quia illud a quo acquiritur est illicitum z in his quidem transfertur dominiū nec competit repericio sicut est precium meretricij quod pprie vocatur turpe lucrum. talis enim muli er turpiter agit z contra legem. sed in eo quod acapit non agit iniuste nec contra legem vnde retinere poreft z elemosinam de eo facere. sed non offerre publice ad altare vtz deut. 23.

De Emunitate ecclesiastica.

E .f. d. emunitate ecclesia/ stica de qz domū l. 6
I nhibet h nego- ciatōes i ecclesia ci- miterijs & dedica- tis locis & alia h- posita.

I n q̄tuor casu- bus aliq̄s ab ec- clia & alijs locis emunitatis ab- strahi p̄t.

I .f. ecclesia materiali .f. d. dicitur vīz cimiterijs
I n templo dñi ve locis sacris inhihent .f. seclanis .f. negotiatōes

J uditij strepitus seclī mercataq; cuncta .f. seclariū .f. seclariū & nulli sunt ip̄o iure si illic fiant

A c seclī placita p̄cessus iudicioꝝ .f. nūdine .f. dicitis locis

N ūdina nec fiat hic parlamēta nec extent .f. in ecclesia .f. plura .f. sup̄ allegata

I stic & reliqua p̄hibent iure fienda

N ull⁹ ab ecclesia p̄ vim de iure trahat̄ .f. nec a loco emunitatis altero vīz cimiterio. rē .f. reis ad ecclesias fugientib; .f. abstrahēdis .f. ab ecclesia

Q uattuor except⁹ retrahēdis hīc velud extāt .f. p̄mo extrahit̄ d; d loco sacro v̄l de loco emunitatis

Q ui de nocte capit segetes q̄ vastat & vrit .f. sc̄do extrahit̄

P ublic⁹ & latro spoliās hīc indeq; stratas .f. 3° extrahit̄

I n tēplo faciēs ḡue qd q̄ in hoc tueat̄ .f. 4° extrahit̄

C autio qm̄ dat seruo qd non feriat̄ .f. ad ecclesias v̄l locū emunitatis

C asibus in reliq̄s fugiens reus obtueatur .f. excōicat⁹ maiorē

A ut sit paganus ve iudeus. sed maledictus

E xtrahit̄ patrie si mos hoc approbat ip̄e .f. nō tuēdo fugiētē dēp̄t; 4° dicit; casib; sed extrahit̄ de loco sacro

H ec̄ faciēs maiestatis sibi crimen qz sacrilegiū cōmittit. v̄t; .f. de Sacrilegio

L ese. & querit. ac suppliciu graue tollet

N otandū q̄ in his quattuor casib; p̄dictis si quis capit̄ de ecclesia non indiget ecclesia reconciliatōe nisi sit traher̄ d ecclesia. **Q** uē sanguinē in ecclesia fundat ex p̄usione extrahit̄. v̄t; s. in lra L. de Reconciliatōe ecclesie.

H aec̄ dat ecclesia libtatē. R̄s. in S. sacrilegio

Quod debet fugiēs ad puent⁹ q̄z claustr⁹

.i. q̄nā

.f. religiosoz .i. ad mōasteriū

.i. abscondi ⁊ defendi

Quā sit possibile cōtutari p̄ eosdē

Cetera X^o. f. de Sacrilégio. Et de casib⁹ ep̄i de
suetudine approbata in E.

.f. material

Quā tenet ecclesia libertatē fugiēdi

.i. eccle

.f. libertatē

De spacio emūi
tatis eccle.

Circuitu spaciū tēpli dota⁹ eadē

.i. ad .30. passus

.i. maior ecclesia d̄ iure

Triginta passus. fert q̄dragintaq⁹ matric

.f. q̄libet negociator

Quando tuū lucy moderatū dirigit ip̄m

.f. tua

Casus licit⁹ v̄d
ditionis fm̄ he
thomā.

Ut sustentē domus ⁊ qd̄ paup̄ alatur

.f. p̄ximi

Utilitas siue q⁹ publica puideatur

s^o etiā

.f. negociādo .f. ip̄m .i. p̄ mercede s^o tuf

Si magis intēdis lucy mercede laboris

.i. postea

s^o ex̄ntē

Seu rē post emptā vilē reddis meliorē

.f. variatū

.f. rei p̄us empre. p̄ puo p̄cio

Ul locus aut tps̄ auget p̄ciū variatus

.f. p̄ rebz tuis vendēdis

.f. res p̄ lōga spacia

Aut q⁹ mlta picula passus eundo vehēdo

.i. ex cā omiū p̄dictoz

.i. q̄ tibi v̄dita sit

Carius hinc posses rē v̄dere q̄z tibi constat

Quasi p̄siles casuz X^o. d̄ vsuz circa finez. Item
oppositum casum X^o. f. d̄ vsuz v̄bi dicit⁹ Quisq⁹
emens. ⁊c.

.f. res

Carius haud v̄dēs aliquā rē q̄z valet ip̄a

.i. aliat

s^o p̄sile

Pec nisi res p̄sit aliū paz. tibi multum

s^o in se ex̄ntē

.f. rē .i. cari⁹ q̄z valet in se

Quāuis tunc vilē tū hanc plus v̄dere posses

.i. p̄t h̄ intū

.f. rē i se vilē h̄ tibi v̄tilē

.i. ifert

Hinc q̄ntū dampnū tibi scis v̄dēdo referri

Sic q⁹ v̄ditor: v̄dēdo rē suā suspect⁹ h̄t p̄t d̄ mala lide

E uij

Emptio venditio.

A

Casus illicitus v^e
ditiois.
Crestituet qz lucy al
ca? idustria causata
f vsurpare no potes
Casus illicitus em
ptionis.

In tribus casibus. Prio qm rōpēdit simpliciter seu iexperto. Secdo qm
emēs ē necētar? vel inordinato desiderio ad rē talem inclinā?
Tercio qm ementē aliqua arte signoz factorz v^l p^oboz etiam si
pa sint inducat ad emendū carius q̄ al^s. f. res ipa

Remqz tibi vilē. reliquo si plus foret apta
P. i. p. f. h. f. cu p dicitā rē tibi nō vtile h solū alteri

Varus hinc vendēs inuistū restituet

Peccat emens aliqd p̄cio p̄stante minore
i. restitue tē .i. aliqs s' rei q̄ emit. i. exite. i. mī? q̄ d^o
i. d^o .i. eē eq̄li rei q̄ emit

Empte nanqz rei p̄ciū decet eq̄parari

i. minore p̄cio expōito v^l maiore
s' z defect? f. rempra l' vedita
f. qz dōbra eq̄
litas i p̄muta
tōibz p̄ctalt
fuari non v^z
fm b. tho.

Parus z excessus sup hac necerit reputad?
Nota dū vbi b. tho. z Scot? dicit qz modica additō l' mī
nuto n̄ videt tollē iusticie eq̄litate itelligit fm iudicio fori p̄tē
riofitēz i foro p̄scie qm i ḡraf z sine dolo fit. Sed certe quāqz
modico min? dat l' magz accipit scient pure rōe e p̄tōis l' vediti
tōis qm res rōnabilis estimat bōa fide iustū est corā deo.

Casus licit duz
firv h recitatu v

Ut reputant hoies rē tando vendere posses
i. q̄nto. i. cō it estimat. f. veditile .f. magz v^l quo p̄cio
f. ex natura v^l arte

Res licet hec vere paz v^l plus v^z in se

f. hōies s' vel re indigent
f. res
Nā si rē plures optant tūc plus v^z ipa
f. hōies f. rem

Nota fm Hyder in
tractatu de mercato
ribz necm z secur est
rem vendere fm esti
matōem hōim.

Quamuis sit vilis sed pauci si cupiūt hanc
f. res f. res.

Tūc v^z illa min? licet z plus hec v^z in se

Et hēz bonū vas factū ex auro l' argēto sit melioratū p̄ artes
nihilomin? cōit oz vedit fm pōd? f. melioratio p̄ arte n̄ sp̄ cau
sat maiorē valorē i veditō rē **Sit necres ex nasa melior fit**
q̄nt iuxta valorē vediti n̄ p̄t z h̄ licite e rō p̄z s. i metz v^z v^z
i. tāto .i. ex natura v^l arte .i. ex h̄ f. p̄putat rē

Non vt natura melior sit vendit hinc res
i. p̄tato

Sed put hūano melior fore nosciūt vsu

Predicta venditio licita z segura ē fm Jo. nyd. d. tractatibz
mercatorz **Ex his p̄z qm lapides p̄ctosi reputat. z p̄cio magz**
vendi p̄nt p̄t pluriū hōim estimatōem.

Emptio venditio.

Ampatori viciū poterit vendēdo tacere
.s. sine pctō .s. aliquā rem
.s. ipa .i. illo ad qđ vti dđ

Dū ppter viciū res vendibil' nec in vsu
.s. illa res viciosa oculte

Sit defectiua penit' si nec v3 vni
.i. ppter talē occultū defectū .s. veditoz
.s. alteri .s. debiti p'ciū

Forte valet reliquo sup hoc p'ciū minuēdo
.s. alteri .s. debiti p'ciū

Ut quis equū vendat oclo sine fraude carētē
Quī veditoz dat emptozī rē talē qualē iuxta formā p'tra /
cus bōa fide intelligit eū h'ē velle z quī ipa res v3 p'ciūz .tunc
veditoz occultū defectū rei tal' vendibil' n̄ tenet manifestatē em /
ptozī. Itē si emptoz interrogaret si equus valeret ad eq'atū
z veditoz dicēt sic. tūc p'tract' eēt iniult' z fraudulent'.

Ast defectiua rē vendēs quisq's in vsu
.i. sed .i. impeditā .i. illo ad qđ vti dđ

Ut equus est claud' dom' aut extat ruinosā
.s. aliq' .s. quis .i. corrupta

Noxia resq's foret vt vendēs fercula rupta
.s. aliqua .s. quis .s. p'cio

Seu rē vendēdo p fraudem plus puta iusto
.s. vicia sup'dicta immediate .s. vicia

Hec si cūcta latent nec vendēs detegat illa
.s. esse .s. a veditore illi viciū
cui fraudē fecit

Ilicitū fertur dampnū quoq's restituet
.s. si p'us nō sciuit .i. ex talib' .s. veditoz

Et si post nouit satis hinc faciet tū ille
.s. aliq's emptoz .s. restituere e'z tenet

Sic quis z contra p fraudē peccat emendo
.s. exēpli grā .s. aliq's

Ut reputās vilem rem veditoz. hāc tū ēptoz
.s. cā cupiditatē

Pro certo nouit meliorem fraude tacendo
Per falsam spēm res vendibil' viciatur

Ut facit alchimicū vendens auz quasi verum
.s. vendibilē .i. viciat

Pem. flm̄ pōdus. mēsurāq's falsa malignat

CXXXIX

Casus licit' fm̄
b, Tho.

Casus illicit' et
d3 restitui.

Casus p'sus illi
cit' z d3 restitui.

Hic notat falsi
tas spēi in re ven
dibili.

Hic notat viciū
pōder' z mēsure

De Emptioe & vendita De Emphyteosi.

Hic notat defe-

ctus qualis res vendibilis quoque falsat

ut qualitas in vendibili

scilicet exempli gratia

scilicet animal

scilicet super dicta

scilicet viciosam

modo esse scilicet de iure

scilicet venditor

Quis pro lucra

in moderate in rebus pro

uo pro emptis.

scilicet et sibi

scilicet vilem terram

scilicet emphyteota

modo. i. talis melioratio

modo. i. sibi primebat

modo. i. postea

modo. i. permittitur est

Emptio & vendita

Auri & argenti pro auri

fabros videat. j. l. fa

U. de vendita et l. re

quod in loco sacro emere vel

vendere prohibet vide in

Emphyteate. Item de

emptioe & vendita in

multa l. r. j. de usuris

plura in l. fa U.

modo. i. emphyteote

modo. i. viz fructuosus rebus

modo. i. l. emphyteote j. de

modo. i. l. emphyteote j. de

modo. i. scilicet interveniente

modo. i. scilicet non prohibet

modo. i. scilicet emphyteote

modo. i. scilicet rei sic processit

modo. i. scilicet sua

modo. i. l. emphyteota & de dñm

modo. i. l. singulari l. canonem

modo. i. scilicet emphyteota

modo. i. scilicet canonem modo. i. l. dñs

modo. i. scilicet emphyteota in se

modo. i. l. prohibet modo. i. l. tractus

emphyteote

modo. i. l. vsq; ad p̄fatos

scilicet emphyteote

i. qualitatis

i. videt

Defectus qualis res vendibilis quoque falsat

ut quod languebat pro sano dummodo vendis

Non dolo vendit quis tali vel silem res

Illicitum fertur dampnum quoque restituetur

Non si post novit vendens faciet satis inde

Quisquis emens multas varias merces quod vendens

Has post paulatim pro partes hinc moderatum

Lucrum suscipere poterit ratione laboris

Precipue merces si fecerit has meliores

Emptis illicitus vendendis ut puta carthis

Emphyteosis grece melioratio dicitur latine.

Emphyteosis tractus qui fuit olim

villis dum terra concedebatur et illam

suscipiens alius meliorabat magis tale

iure suum fuerat sed post permittitur iste

Contractus sane de fertilibus similis

Hic ad linellum datio plerumque vocatur

Hic non contrahitur nisi scriptura mediante

Et nisi consensu domini si accipietis

Ut puta mox dominus quod pro res suscipiat quod

Inter eos fuerat conventum rursus et annis

Quibus exolvatur capiens quo conveniebatur

Annis viginti vel decem quibus fit iste

Ad quos succedit heres etiam fit et iste

Perpetuo sepe nec tunc a suscipiente

Auferri debet aut abs heredibus eius

Si taxam solvant hanc saltim si nec omittant

Aut pro tres annos vel binos ut docet lex

Nec dominus censum deponere iure tenetur

De Emphyteosi.

Manq; statuta dies impellat^o dño pro

Hica iure suo quis causis cadit. vt dum
.i. emphyteora .i. qnq; .i. canonē .i. rei emphyteorice .i. canonē

Taxam rite negat dño quādo petit ipse
Aut rē vēdiderit emphyteosis sine velle

Ip̄ius dñi. saltē si tradita sit res
.i. et si vēdidit z tradidit sum .i. emphyteorica p̄r z postea redemit

In quocunq; modo. v̄l res data sit sibi talis
Atq; suis natis. heredibus atq; nepoti

Et tunc si natus ve nepos possessa refutat
s^o qz cā nō p̄h̄e

Inc emphyteota cadit. est casus quoq; q̄rt^o
Quādo suscepit emphyteosim sibi quisq;

Proq; suis natis. mox̄ quoq; post sine natis
s^o saltē .i. naturalib;

Legittimis. illegittimis solumq; relictis

Tunc cadit ad dñm saltē quando data cōstat
.i. ab ecclia qz p̄sumenduz est qz de illegittis n̄ cogitauit

Hec emphyteosis^o abs ecclia. sed vt extat
Sec data^a de reliquo. retinet̄ illegittimi tunc

^m Quinto rite^a cadit qñ taxā neq; soluit

S Notādū qz res aut possessio ecclie q̄ p̄us n̄ fuit emphyteorica n̄ p̄r d̄ nouo dari i em
emphyteosiz p̄petuo extra d̄ f. ecclie. alie. nll̄ Et p̄hibet̄ ibi oīs alienatio rei imobil̄ eccl
clie gñalit̄. ¶ Itēius emphyteoriciū trāsit ad extraneos et̄ i re eccliaistica cū sit data cū
illa solēntate. c. i. d̄ re. ecclie. n̄ alie. li. vi ¶ Itē res emphyteorica dari p̄r a p̄re i dorē sū
p̄sensu dñi. n̄ tñ p̄l^o iur̄ trāssert̄ q̄ ip̄e habz. Specul^o i. ti. d̄ loca. §. nūc aliq̄ ¶ Itē
plures h̄ntes rē cōz emphyteoricā p̄nt̄ diuidē int̄ se dño irrequisito vt no. Bar. i. l. volū
tas. L. d̄ fidei p̄mis. Sz cā p̄p̄ quā p̄hibet̄ alienari extraneū ē qz extraneus n̄ h̄z
necē recognoscē dñm. ¶ Itē emphyteota cūq; et̄ ecclie p̄r dō aē aut legare meliora
rōes q̄s fec̄ i re emphyteorica l̄ ip̄az rē emphyteoricā sū p̄sensu dñi ¶ d̄ cōit̄ doctores te
nēt saluo saltē iure ip̄i dño rei ¶ Ibi panor. d̄ qz vbiq; p̄hibet̄ vēditio factā cōmēo
ratōe d̄ p̄cio. n̄ itelligit̄ d̄ alia sp̄e alienatōis. vt i. l. fi. L. d̄ p̄di. curi. vñ et̄ p̄mutare
p̄r ¶ Tunc tñ ē p̄p̄ ml̄tos doctores oppositū tenētēs qz n̄ p̄mutet̄ nec obligz sū p̄sensu
dñi. ¶ Itē Lanō d̄ h̄ ānuā f̄glar̄ solutio sup̄ emphyteosi ¶ Itē f̄missio canōis possz
fici n̄ solū p̄p̄ guera h̄ et̄ p̄p̄ aliquā st̄it̄ ratē si q̄ntitas canōis ē ita magna qz res lo
care d̄ āno i ānū n̄ p̄l^o p̄cipet̄. Et fm̄ Bar. qz tūc n̄ ē p̄p̄ue p̄tract^o emphyteorice qñ
dat̄ rāta q̄ntitas sic p̄ locatōe Sz n̄ sit f̄missio p̄p̄ de cās cās si canō ē modic^o sic cōit̄
sit nll̄ suba rei penit^o ledat̄. l̄ nisi fund^o cap^o ab hostib; desperaret̄ posse reb̄beri.

^a.i. p̄ dño L. co. li. 2
§. si aut̄ nihil

Quinq; casibus
emphyteora cadit a iu
re suo.

Prim^o casus
Sec^o casus

Tradita^o qz si nō ē
tradita h̄ sic vēdida
n̄ cadit i p̄missuz Et
et̄iaz si cēt̄ tradita tñ
hac lege vt si dōm^o
veller̄ emere. p̄ tātun
d̄ ē illi emproz restitua
eret̄ eā. qz sic n̄ cadit
vt no. Ange. in lege
voluntas L. d̄ fidei
commis̄.

Quart^o casus.

^a.i. ab aliq̄ puato
^c.i. in tali cāu veniet̄
ad illegittimos
^m.i. in quinto cāu
ⁿsz emphyteora
^o.i. canonem

Quint^o casus.

De Emphyteosi. Enormia et Enormia.

Est dñs rei emphyteotice nō p̄t p̄ria autēre expellē emphyteora. q̄ ep̄hiteora h̄z ius in re. Et t̄tior opinio. **E**mphyteora cadēs a iure suo p̄dit melioratōes q̄s fecit in re. x. q. 2. h̄ ius. **I**te heres iḡrans rē emphyteotica z nō solūes cadit a iure suo h̄ restituit de eq̄tate. **I**te si sint plures heredes z oēs soluerūt p̄sionē p̄ter vnū si illi plures soluerint totā p̄sionē nō cadūt a iure suo. sec⁹ aūt si nō totā. q̄ sic caderēt oēs. **I**deo soluāt oēs z postea agāt z nō soluēt. **E**mphyteora nō p̄t dimittere rē emphyteotica z se liberare q̄n vult. Quia qd̄ ē a p̄ncipio ē volūtāt̄ ex post facto ē necitat̄. Et q̄ p̄sona lit̄ obligat̄ ē ad p̄sionē q̄ tenet p̄sonalit̄. **I**te emphyteora p̄t aliū emphyteorā facere v̄l alteri locare. q̄ nō ē p̄prie v̄a alienatio. **I**te tract⁹ emphyteotic⁹ ē medi⁹ int̄ locatōez z venditōem. z differt a censuali tractu. Quia p̄ tractū emphyteoticū transfert solū vtile dominū. h̄ p̄ censuale nō solū vtile dominū h̄ rez directū z fit q̄n d̄r. **C**ōcedo tibi talē rē z trāssero in re q̄cqd̄ iuris habeo in ea. Et h̄nc soluit annatim cert⁹ sensus z sic de equalentib⁹ h̄. **I**te destructa re emphyteotica viz domo ex igne foruito si reparat̄ emphyteora nō tenet p̄sionē uerare. q̄ destructa domo destruit̄ z obligatio. z cū istd̄ d̄r nō uū. p̄ istd̄ nouū nō reuulsit̄ p̄ obligatio. **I**te emphyteora p̄t v̄dere rē emphyteotica ecclie z melioratōes q̄s fecit in re emphyteotica fm̄ panoz. in. c. si. de loca. saltem si p̄mo req̄rat p̄latū v̄l rectorē ecclie q̄ d̄r ecclia. **S**cdo si denūciat̄ p̄cū quod offert. 3⁹ q̄ ecclia nō respōdente labant̄ duo mēses. 4⁹ q̄ nō vendat̄ p̄hibet̄ p̄sonis viz q̄ nō faciles p̄ueniri p̄nt sicut capl̄ tanei z h̄mōi. 5⁹ q̄ nō vendat̄ nisi vtile d̄nium sibi cōpetens z melioratōes quas in re fecit. 6⁹ q̄ non ceciderit p̄us a iure suo puta ante soluendo canonem.

Enormia peccata **R**s. supra in Crimen. **I**tez. **I**nfamis in littera **J**. **I**tem Enormis lesio **R**s. de Excomunicatiōe. **I**tez Enorme quid sit **R**s. supra in p̄ncipio de Absolutione.

Primus casus. **P**ontificē sup̄ his deuot⁹ semp̄ adibis
.i. ep̄m .i. sequentib⁹
.i. ep̄m **I**ste est quartus casus de iure ep̄o rēfua-
 tus z ponit̄ hic p̄mus

Pontificē q̄rit om̄is sn̄ia maior
.i. calib⁹ excoīcatōis maioris *.i. ex iure*
*s̄ rēfua-
 tis*

Quattuor exceptis q̄ decē de canone pape
.i. i p̄ncipio d̄ maiorib⁹ excoīcatōib⁹

Dos aut̄ pape casus post pauca require

De Episcopii casibus sibi d iure reseruat

s' scds casus e culpa q at bectit qre in lra p. in fine
.i. pnia

Aut p qua pena solennis iure daret
.f. solennis pnie .i. aliqd .i. machinas .i. f. aliqua
ciuitatem

Hoc crimē pagis qd tractas pūus in vrbem
.f. crimē ē .f. dñi sui aut als

Par est pfugiens qs ad hostes hosqz iuuado
.i. pñū vl' pecuniā

Armis p silio vl' ad hoc nūmos tribuendo
s' ille meret etz pniaz solenem

Per quē seu pnceps ve mgratus pimatut
.f. sui vl' als insidiose s' illos .i. aliqs

Pincipis ad latera q pugnāt mortificas qs
.f. inuasiva

Cōtra rēpublicā q fert arma vl' illic
.i. stratas .f. i ciuitate

Ocupat ipa loca mouet aut quis seditōem
.i. puuntias .f. qs

Subiectas terras aut nitit esse rebelles
.i. irreglarz s' terca casus est

Clericus infamis ob quā fit culpa notetur
.f. irreglaritatz .i. irreglaritas .f. in lra 3

Has culpas mōstrat infamia lati' infra
s' qrtus casus est
s' saltē

Incensum faciens q nō vrit loca sacra
.f. incēdantiū .i. denūciatū

Hūc pclamatū dic papā soluere tantū
.f. pp' incendiū p dcm .i. maiore excoīcatōe
.f. dyocesanus
vel iudex eccle
siasticus

Si saltē fluxit pūus hūc anathemate qsqz
.i. dyocetibz .i. maior excoīcatio

Pluribus in terr' est huic maledictio lata
.f. incēdantiū .f. etz tā qz incendiariū ipō iure iudicat' z punit'

Huic dās auxiliū seu cōsiliū quoqz mādās
s' notandū q null' casus absolutōis qntūciqz quis pape
refnat nisi cui snia ē annexa dēp' saltē pluribz casibz dispēsa
tōis pape refuat' vtz in hoc libro hinc z inde. s' nota q vi
gore alicui' p'fessional' sub forma istoz p'boz scz pcedimus q

Huic dās auxiliū seu cōsiliū quoqz mādās
s' notandū q null' casus absolutōis qntūciqz quis pape
refnat nisi cui snia ē annexa dēp' saltē pluribz casibz dispēsa
tōis pape refuat' vtz in hoc libro hinc z inde. s' nota q vi
gore alicui' p'fessional' sub forma istoz p'boz scz pcedimus q

Huic dās auxiliū seu cōsiliū quoqz mādās
s' notandū q null' casus absolutōis qntūciqz quis pape
refnat nisi cui snia ē annexa dēp' saltē pluribz casibz dispēsa
tōis pape refuat' vtz in hoc libro hinc z inde. s' nota q vi
gore alicui' p'fessional' sub forma istoz p'boz scz pcedimus q

Huic dās auxiliū seu cōsiliū quoqz mādās
s' notandū q null' casus absolutōis qntūciqz quis pape
refnat nisi cui snia ē annexa dēp' saltē pluribz casibz dispēsa
tōis pape refuat' vtz in hoc libro hinc z inde. s' nota q vi
gore alicui' p'fessional' sub forma istoz p'boz scz pcedimus q

Huic dās auxiliū seu cōsiliū quoqz mādās
s' notandū q null' casus absolutōis qntūciqz quis pape
refnat nisi cui snia ē annexa dēp' saltē pluribz casibz dispēsa
tōis pape refuat' vtz in hoc libro hinc z inde. s' nota q vi
gore alicui' p'fessional' sub forma istoz p'boz scz pcedimus q

XXXI

Scds casus in q solennis pnia iūis
git p talibus.

Nota crimia hie enūerata dñr crimia lese maiestatz p qbz rei capite punit' fm leges n tm p facto h etia p voluntate scele ris z bōa eoz p'fiscā turz filij eoz mācipi tes pperuo st' puati p'nis bōis z ifames sunt.

Tercius casus

Quartus casus

(nō vrit) s' h q aiqz alia loca vr villas do mos. zc. s' icēdēs loca sacra sic eccle sia z loca relligiosoz zc. stz excoīcati. vtz j. d excoīcatōibz ma ioribz resuatis ep'is circa finem.

Scdū q hri filibz

Cōsiliū seu mādātū cap' d'z vt. j. d excoī catōibz papalibz de captione ep'i

De Episcopalis sibi d iure reseruat

Aliquem idoneum confessionem seculari vel regulari eligere potes que
te a quibuscumque criminibus excessibus et delictis quantumcumque gravibus et
enormibus etiam si talia fuerint propter que sedes apostolica sit quidem me
rito consulenda. In reseruat semel tantum in alijs non reseruat totius
ens quoties fuerit opportunum debitam absolutioem impedire et
penam salutare mitigare. etc. iuxta formam confessionalis Job anti
tary super indulgentijs Rod. et sibi indulgentijs. Quilibet talis con
fessor pro hunc illud vel simile confessionale in confessione absolute to
riens quoties opportunum fuerit ab excoicatione maiore quilibet iuris
episcopo reseruata. h non ab homine lata et in reseruat vix pape sel tantum.
Et si intelligi dicitur per illa verba In reseruat casibus sel tantum In alijs
non reseruat toties quoties fuerit opportunum. Et per illud terminum.
Casus in predicto confessionali aut simili. oia sane inspicere in
telligi oem sententiam excoicationis maioris et minoris. Iuxta pape
que episcopo reseruate. Etiam per idem vix que per illud terminum Casus intelligi
quod soler excoicatio maior. que ex oibus summis et a iuris perit dicitur que
quod casus de iure episcopo reseruat est excoicatio maior et non dicunt
que sit per tantum per que est excoicatio maior lata. Et iste modus predicat est
per plures doctos viros et perscientiosos. Nota que sub nomine Casus
in predicto confessionali et simili intelliguntur et alie censure vix
Interdictum et Suspendio a Bure. In oibus predictis requiritur vnum
nobile doctum vix sedes apostolice legatum que dicitur debere oino in
telligi in confessionalibus ubi ponitur illa clausula. In reseruat sel
et in non reseruat etc oem censuram et sententiam reseruata sedi apostolice. sicut
et reseruata ipsi episcopo scilicet de iure coram speciali vix synodali. Et h per il
la clausulam. In non reseruat. Et dixit presertim sacre pagine confessor
papa h specialiter sibi declarasse. Unde per que hntes talia confessiona
lia pnt absolui ab omni sententia synodali. etiam a claudesinis mrimo
nijs quibus sententia est annexa. Nihilominus in talibus viter scandaluz
inquantum potest et prudenter.

De ecclesiarum incendio etc. super de bello in B. Item
de excoicationibus maioribus.

**Nota qui dicendi
sunt incendiarii in
pota qertuz caplin
de iure episcopo reser
uatum.**

Incendens aliquam proprio iussu malus urbem
Aut villam mansuz segete l're piforme .i. incendiar?
Ista malo studio faciens mandas fit adustor
.i. domum mansum et silia aut segete
Idens et iusto bello. dnu sine iussu
.i. incendiari? .i. in foro pscie lz pntet ra q iceloz
Incensoz fert: tan hinc nil restituetur
I. predictos oes .i. dnu ciatos saltē pus excoicatos per aliquē spūa
lem iudice vtz immediate sup
Ihos pclamatos dic papam solvere tantum

De Epicali. sibi d' p' sue. appbata reuatis

.i. in sp'ali

Seu p'clament' g'nalit' aut sp'ali

.i. eccle' alic' mior' h' n' capelle f. e' q' ad p'fugiu' q'z emu
ne e'z p'iuilegiaru'

XXXII

Templi circuitu spaciū tutū tibi p'stat

.i. eccle' maior'

Nota spacium
emūitatis eccle' i
circuitu.

Triginta passus fert q'dragintaq; matric

.i. passus sup' d'cos .i. incēdēs f. maior' excōicatioe h'
f. laicoz v' sacreleg' d'icēd' h'z plu/
clericoz res iuriste d'icūt talē excōicatu'

Hos intra flāmas edes nō es maledictus

.i. d' d'ic' passib' .i. alt' quē

Hec Ancho. 2^a pte
3° p'f. tit. 25. c. xl. de
Incendiaris in fine
ill' capitulo.

Abstrahis aut sup' his vi quē n' fis anathema

.i. diuinatozē z sortilegū quēcūq; saltē de corpe iuris. S; aliq'
sunt excōicari p' extrauagatē Job. xxij. v'z immedie

Omne sortilegū d'icōsuetudine p'imum

f. cōe f. maior' excōicatioe sed tal' ex iure excōicand' e'
f. q'cūq; mō demonē iuocat aut p'urat ex corpe iur' saltē

Primus casus.

Diuinatozē nec quēcūq; ius maledicit

(Nec maledicit) .i. nō excōicatur maior' .h' tal' ex iure excōicatur /
dus ē. Sūt at' q'dā q' sapiūt heresim māifeste q' ponūt in glo.
d' hereticis. c. Illo q'z. §. Sane cū nego. li. vi. v'z circa Tras
idoloz nepharias p'ces emittere z sacrificia offerre. demones
p'sulere. coz p'riūsa susapev' associāt sibi p'p' fortes exercēdas he
reticos v' faciāt p'dicta cū corpe z sanguine xp'i. v' i sortib' v'
possint h'z erūsa. puez baptisant z his s'ilia. De oib' sup' dictis
saltē māifestis inq'stor se intromittē d'z z excōicatu' sūt v' refert
Hyder p' papā Jobem. xxij. p' p'stiturōem eiusdem sup' illius
specula que est extrauagans.

.i. maleficos z diatozes v'z i glo. f. maior' excōicatioe p' extra
uagantē f. xxij^o

Sortilegos plures maledicit papa iohannes

2° casus d' p' sue^o e' .i. volātari' z de
facto fact' casus ē

Presulis aut cartā falsansq; volēs hōicida

.i. emūitatis eccle'astice f. eccle'astice quint' casus est

Quartus casus ē

Comuni lesor. libertatis violator

Horādū q' duob' ist' casib' i mlt' dyocesi' snia synodal'
.i. mūitas eccle'astica cē ānexa. signāf i dyocesi' Colonien.

Comunis fert libertas eccle' tam

.i. in iurib' f. eccle'astice f. eccle' tot'z

Juribus eccle' q' p' sonis quoq; rebus

Horat h' Hyder sub
falsarijs l'raz ep'i p'
los falsarios mō eta /
rū sūt etiā absoluen /
dos p' ep'os.

Nota emūitas
eccle'astica q'd sit
z ad q' se p'cedit.

De episcopatibus & consuetudine abbata refer.

Hec cunctum privilegium claudit puta latum
libras ecclesie .i. privilegium .i. prohibet .i. datur
.i. totum .i. privilegium .i. personarum ecclesie .i. ab omni onere
ecclesie pro quod has exonerat super omni
.i. onere .i. pueros

Nota quod sit liber
tas ecclesiastica et
ad que se extendit.

In quo subiectos laicos cognovimus esse
.i. privilegium .i. datur
Omnium contra privilegium totum puta latum
.i. ecclesiastica

Ecclesie quicquid fit libertas violat
.i. violat .i. ipsa libras .i. ecclesiarum

A dicitur autem cunctas quo ad ecclesias vel ad unam
.i. libras ecclesie .i. clericos .i. vel .i. clericum

Aut quoad hec plures clericos ledat et unum

De pena istorum sacrilegorum vicis qui ecclesiasticam libertatem aut
emunitatem violaverint vide .i. Sacrilegium.

Sequuntur Casus reservati episcopis de consuetudine
dyocesis secundum Jo. andree et hostien.

Sacrilegus que sit
v. i. i. loco suo.

Sacrilegus patrum percussor testis iniquus
.i. pater et sanguineorum .i. iudicio
.i. cumlibet .i. et a noronem que
occultus

Loti transgressor piuras omnis adulter
.i. et a mulierem que vir proter voluntatem et proter crassam ne
.i. sue gligentiam .i. ois

Cherette .i. que pntina
cit articulos dapna
ros non defendit. qz
alias excoicatur e ipso
tute.

LProter et oppressor blasphemus hereticus atque
s. etia .i. dolose aut violat .i. mulier unpre
gnata vel ma
ritus aut alius

Qui facit incestum deflorat curat abortum
.i. patrum mollitiei .i. extravas de
bitum cum muliere

Nota que p mru
monto cladesino in
que pluribus dyocesis
e excoicatio maior et
lata psertim in dyo
cesi Coloniensi.

Bestia cum zodoma mollitudoque vasis abusus
.i. mruo cladesino .i. symoniacus .i. muliere vel ecotra

Matri cladesino symon et cum pagana ve iudea
.i. sua .i. ex spuali cognatione aut cuz fu
lia pfectionis

Hoc usu tangunt
duo casus.

Qui coit aut matre seu nata spuali
.i. nec in altari psecrato .i. nec ieiunii

Ara nec sacra non ieiunii celebrantes

Ep̄i Coloniē̄ casus p̄ suā diocesim reseruari

.i. h̄do.

XXXIII

Aut sine vestito celebrantes iure tenendo

.i. sup̄dic̄. .i. 4° ordinū mendicantiū

His p̄ntatus a cunctis iure resoluit

viz in §. q̄ incipit
Quāuis nonnulli

Seruata norma quā denotat. a. tibi supra

.i. p̄ter ius antiquū .i. dyocesan^o .i. sup̄dic̄ casib^{us}
.i. sed .i. subditos plebāos pastores synodalib^{us}

Porro suos stringit p̄sul q̄ plurib^{us} illis

fm̄ Anthoninū

Ad iure vel cōsuetudine soluit

.i. cū sit p̄r audiciā p̄fessōis ē cōmissa p̄cipue quo ad fr̄es
p̄ntatos

Simplex p̄fessor vbi sit transgressio voti

Sequunt̄ Casus synodales quos ep̄s Coloniē̄.
sibi semp̄ reseruat. Nichilomin^{us} sunt certi alij ca/
sus quibus sententiā anectit quos vide in fine hu/
ius libri.

.i. in cā iudiciali

Symō sacrilegus ac piurus manifestus

Transgrediens vota q̄ fidē. blasphemia maḡ

Attente facta. p̄cussor quisq̄ parentū

Incestus. seu videlozans v̄ginitatem

s^o p̄cubit^o

Om̄is p̄cubit^o cōuerse. seu monialis

s^o p̄cubit^o

s^o p̄cubit^o

Insup̄ incluse. relique seu religiose

s^o ē casus reseruat^o s^o silr

Heresis veneficia. pctm̄ quoq̄ contra

s^o adiunct^o

Naturam iūge. sit apostota. sortilegusq̄

s^o v̄l cōmutare .i. ep̄s .i. cā pegrinationū q̄ alia q̄ de
iure sibi nō s̄t p̄hibita

Dispensare p̄t p̄sul super omnia vota

.i. casib^{us} seu votis

.i. in lrā p̄.

Quattuor hinc dempt^o d̄ papa post recitatis

.i. b̄nificiū

.i. aiaz .i. illegittimis

Presul p̄bendam sine cura dat. sil' om̄is

f 3

(resoluit). i. absolue
p̄t qz nec aliq̄s p̄di /
croz casū ē de iure
ep̄o reseruat^o nec d̄ cō
sue^o approbata. De
p̄to Sacrilegio qm̄
viz p̄ em̄itac̄e ecc̄ie
sit. Et qm̄ sn̄ia ane /
ctit alicui p̄dictoz
absoluerenō p̄t p̄n
tatus v̄t p̄z.

Violatores mona
liū nō aut̄ aliaz rell̄
giosaz excōicari sunt
ex statut^o ep̄oz Colo
niē̄. v̄z in fine libri
in pla de excōicac̄ōe
bus ep̄oz Coloñ. ex
statutis eozundem.

**De dispensatiōe
ep̄i ex iure.**

On̄ simplex an̄
an̄glicū d̄n̄ p̄ia

Episcopi dispensatio de iure.

A

f. epm .i. illegittimis f. sine cura aiant
quia hoc pertinz
ad solum papa

Ordo minor p eū non legitimis dat ipis
f. eps

Iure nec ipse valet illegittimis dare plura
s^c v^l cāu

Dispensare p̄t p̄sul de crimine cuncto

.i. soluit oē tale crimē
v^l casum q̄uis dire
cte sibi nō phibet.

Nō ius nō phibet sibi directe q̄z laxat

f. in .i. p̄

Sed scriptis infra dēptis que dat tibi papa
.i. in minoribz .i. cū minoribz

Ordinibus quis p̄sul dispensat in annis

.i. p̄ saltū .i. quis f. quē accepisti p̄ saltū

Saltu p̄mot^o nō funget^r ordine capto. .cē.

R.j. de suspētionib^o ordinator^o extra statutum
t̄ps aut furtive v^l aū debitā eratē Et plura alia i
quib^o eps p̄t dispēsare v^l nō dispēsare. Itē maio
res 7 minores excōicatioēs ep̄o de iure reseruatās

R.j. excōicā. papales. ¶ Etas ordinandoz **R**.j.
de ordinand^o. Itē etas quo ad mēimonii v^l sp̄on
salia p̄rahen. ponit^r de Impedimēt^o. Itē etas p/
fessōis j. Nouici^o. Etas tutele. de Tutela j in litte
ra. T.

Notādū q̄ sup p̄ma tōsura non requir̄ aliq̄ dispēsatio q̄ad
q̄sūq̄ illegittimos. q̄ p̄ma tōsura nō ē ordo. h̄ vna p̄uena di
spolitio ad miores 7 ceteros ordines q̄ et^r v̄icē p̄ma tōsura d
necitate nec d̄ iue ad aliq̄cū ordinē suscipiēdū p̄o requir̄ nec p̄o

Notādū f̄m b. tho. Q̄n̄ i iuramēto p̄missio dubiū ē v̄rē
sic licitū v^l illicitū. p̄ficiū v^l nociū simplr v^l i aliq̄ cāu in h̄ q̄
liber eps dispēsare p̄t Et q̄n̄ ē m̄ar^o p̄ctū v^l maioris hōi ipe
dimētū dispēsatioē nō indiget. Q̄n̄ ar̄ m̄ar^o ē licitū v̄r̄tilē v̄i
det q̄ dispēsatio v^l cōmutatio i tali iuramēto locū h̄ ear nisi ali
qd̄ mel^o occurat faciēdū ad cōem v̄r̄tilitātē q̄d̄ maxie videt^r p̄
tinere ad p̄ratē pape q̄ h̄z curā v̄niuersalē ecclie. s̄itr iuramenti
absoluta relaxatio.

Tria requir̄t ad
cōicandū digne.

Quisq̄ volens xp̄i cōdigne corpe vesci
.i. eucharistia

Eucharistia 7 Et digne suscipiunt illam.

XXXIII

^{s^c p^m e}
Dentis mundicia cū corpis extat habēda
f. mūdicia q̄ dē scdm qd̄ requirē

Actu deuota mens ad celeste lenetur
i. mentis mūdicia

Mortali primū tibi tollit. haud q̄z ternum
f. cū mortali f. corpis mundiciaz

Sed sine mortali v^t eodē tollo scdm
f. in pollutōe corpali z d̄ electatōe carnali

Vtputa p̄sensu si sit. mortale relinquis
s^c in corpis immūdictā

Si non p̄sentis nullū mortale putatur
Nota dū q̄ figuratū est nob̄ ī esu agni paschal' quō digne
debeam⁹ accedere ad sacrā cōionē. Preceptū em̄ erat ī deis
q̄ comederēt agnū paschalē acānetz renibz. calciatis pedibz.
baculos h̄ites ī manibz. cuz lactuas agrestibz z festinanter
Per primū significat puritas castitas. Per scdm affect⁹ duo
tois. Per tciū memoria dñice passionis. Per q̄rtuz amarituz
do p̄trictōis. Per quintū p̄mp̄ritudo voluntatis

Gratia qd̄ dñi tibi sit p̄ quinqz notasti
f. dei

Si puta v̄ba dei deuotus iugit⁹ audis
i. ad bene agen-
dum

Si q̄z te. p̄mptū bene cōperias ad agendum

Firme p̄ponens q̄ crimina cūcta relinques

Et de p̄teritis si valde doles male gestis

Firmus in aduersis. hūilis p̄ p̄spera cum sis
s^c p̄dictis

Si sis saluādu his signis quinqz notarīs
i. frequentibz

Quis dānetur his signis quinqz notetur
s^c p̄mū signū est f. autqz

Presens si vita succedat p̄spa tota

Quē quasi sit summa delectat vita caduca
i. corrigere s^c h̄ port⁹ in /
duratur

Acquē diuina nequeūt mollire flagella
f. ad peccandum

Qui labēs sepe peccādo p̄nioz extat
§ iij

(Enū) .i. actual' deuotio q̄ ī p̄ruos hoībus aliqñ deest q̄z ī uis omī pctō mortali careat.

Quinqz sūt siḡ exōitū ī statu salutis z ḡte.

(Relinques) .f. faciēdo qd̄ ī te ē qd̄ tria p̄lectif. .f. dolere de p̄teritis. abstinere a futuris cū firmo p̄posito z facere q̄ntū sibi est possibile

Quiqz sūt signa dānatiōis fute.

Excoicatio maior: soli pape reservata

E

Dū q̄s in errore peccati fixus adheret
Nota quoddam pambulū ad intelligendum q̄
excoicatioes maiores s̄. posite sint late ⁊ que non
ip̄o facto. Item que ⁊ q̄n sit snia excoicatiois.

S̄ q̄ p̄fert sententia rite futuro

Talem nō latā sed noscās esse ferendam
Preter ⁊ h̄c istic noscēs hanc nō fore latam

Sub pena dicens anathematis h̄c caueatur

Iāq̄ minata dat̄ snia. nō tibi lata

Sic maledicēdus sed nō est hic maledictus

Per synodū nulla stringit sentētia lata

Ni foret istic ignorantia crassa supina

Nulla papalem falsans vtens ve scienter

Et graui⁹ ledens deꝝ moꝝ est anathēa

Nota etꝝ fautoꝝ ⁊ defensoꝝ i illo cāu etꝝ vtēs scient bull

Nota etꝝ fautoꝝ ⁊ defensoꝝ i illo cāu etꝝ vtēs scient bull

Nota etꝝ fautoꝝ ⁊ defensoꝝ i illo cāu etꝝ vtēs scient bull

Ecclias ve domos sacras q̄ frangit ⁊ vrit

Ecclie cimiteria vll̄ loca religiosa

Hūc p̄clamatū dic papam soluere tantum

A snia synodali
aliq̄s excusat̄ p̄
iḡraria non sim
pliciter.
Nota h̄c varias
excoicatioes tur̄ int̄
q̄s ḡn̄alit̄ ip̄o iur̄e pa
pe. ⁊ q̄ refuānt̄ que
dā alie s̄t̄ etꝝ s̄. posite.
re. s̄. sp̄ealit̄ refuare.
S̄z oēs alie excoica
tioes maiores ep̄is
refuānt̄ ip̄o iur̄e. id
ē absolue p̄nt̄ d̄ iur̄e
Extra de sen. ex. c.
Tua nos fr̄e i 7. q.
4. Si q̄s suadente.
Idē de q̄cunq̄s alto
incēdiario si excoicet̄
⁊ publicet̄.

Excommunicatio soli pape reservata.

Dum foret a papa sub noie quis maledict⁹

.i. ex noie

solut

.f. excoicatio sup dicto

XXXV

*Extra de sen. exco. e.
Significavit.*

Solut a papa si huiusmodi ministrans

*.f. mortui vtz vt ossa illi alibi transferant. Sz spoliis mortui
um no est excoicat. f. ex lege grauit. punif. vtz. j. post excoicat
tiones maiores. z in lra in fine*

*s. excoi. e. extra de se. i. cardinalē
pul. c. de restante*

Corpus z incidēs. q. cardinal. insequiturqz

.i. ferētes vl latores sniaz s. excoi. sz papali

Censurā dātes ve suos aliterqz quantes

s. excoicat. e. .i. inquisitor .i. difficator

Ast heresis fraude quesitor vel simulator

*.i. extremā vncōem .i. eucharistiā s. excoicatus est
.i. quicumqz*

Uinctū. cōiugiū. xpm. dans religiosus

*.i. clericis z sacerdotibus s. spali z s. lz nō dū sacerdotz
obrento*

Clero vl laicis. libitu sine prociat

*Notandū q. religiosus dās sacm eucharistie tpe infirmit
tatis vel alias. aut sacm extreme vncōis vtz ipi pastori sine
sui supioris licentia vtz epī vl sui vicarij f. sua licentia non in
cidit in canonem.*

*Extra d. priuil. z ex
ces. puile. c. Religio
si i. Le.*

s. excoi. sz religiosi

Canone soluētes vbi sit snia maior

*In codēti. quo. s. z. c. z li. sz Religiosi in Le.
.i. snib*

In nō cōcessis tibi casibus. aut synodalis

*.i. sniam .i. pmulgat
.i. archiepālis*

Promulgata fuit. vl quā puincia pmit

*.i. sniaz dictā .i. excoicatōem interdictū z suspensōem
.i. intelligēdaz*

*Hic nō intelligitur
snia lata ab hōie etz
si papa ferret sniam:
qz h nō expmit.*

Hāc dicē ecclie censurā quamlibet esse

*In non cōcess. i. pter qz in casibz excoicatōis maioris a iud ex
p. d. vl p puilegia sedis aplice z cōcessis ipis religiosis. Etz in
articulo mortis qlibet sacerdos tā secularis qz religiosus ab
soluere pōt ab omī excoicatōe tā a iure qz ab hōie. Sz si religi
osus absoluēit a snia lata ab hōie etz a papa nō incurrit penā
Notandū etz ex Anho. q. absoluens aliquē ab aliq pctō i
cāu quo non pōt. siue qz refuat est epō. siue qz nullā bz pōtēz*

Excomunicatio maior soli pape refuata.

Evl' autē scient' seu etz ex ignorātia iuris crassa nō tñ cēsuram aliquā seu excomunicatōem incurrit siue absolūes sit cleric' sectar' aut religiosus **S**ec' ē absolūes a sententijs z cēsur' vtz in pna pio libri. **N**ota q' pncipās vicz q' absoluit a p'fessore p' dicto sez qz absoluit ab excomunicatōe maiore a q' nō p't absolūere nō d'z dia pncipare in crimine. qz null' pncipat cū criminoso i actu s' post actū dānatū. **S**itr' dōm de his qui alia sacra recipiūt ab excomunicatis.

Solvens a pena quoqz culpa fis anathema
*.i. tu religiosus .i. maiore excomunicatōe
.i. immediate sup' dict' .i. p' cernit s. q'cumqz*

Is triplex casus solos vult religiosos
*Extra de pe. z. c. cupientes. §. Sane in Le.
.i. excomunicatōe a papa .i. sectaris .i. q'cumqz*

Iste casus p'ce-
nit tā religiosū
qz secularem cle-
ricum

Nota q' si aliq's p' se
z p'no motu vouēit
aut inuēnit vl' pmi
serit se velle sepeliri
aliq' loco p' h' nlla ex-
comunicatio incurrit.
Extra de sen. ex. c. §.
uuis in de.

Clericus inducēs secli vl' religiosus
*s' tu s' vl' fidei m/ .i. ap' d' suā eccliam sepe
terposita liendū fore*

Vt voueas iures pmittas te sepeliri
*s' cleric' vl' religiosus .i. estiare debeo s' suē
.i. anathema eē*

Si tñ h' moneat vl' consulat estimo nullum
s' excomunicatōe papalr s' vl' ecclia .i. int' dicto

Cogens q's fieri diuina loco maledicto
*.i. int' dictos .i. excomunicatos maioē
.i. recedere*

Sic z ad ip' vocans interdic. aut anathema
Aut vt p' maneāt. monitos nec vadere suadet

Extra d' Judeis .c.
ad liberandū Jrc ex
p'cessu annali cena
domini.

Prestans auxiliū seu p'siliūqz fauorem
s' vl' alijs infidelibz

Ips paganis seu turcis vel sarzacenīs
Clenet' quidē licentiā h'nt a Martino. v. qntū ad mercio-
nia z victualia p' s'lr de alijs portubz xpianoz.
.i. xpianos

Vt cristos vastent vl' terze limina sancte
Accedēs ad sepulch' dñi cā deuotōis sine licentiā pape ē ex-
comunicatōe aut' absolūtiō pape refuaf vtz in libro penitentiarieli/
mi penitentiarij vl' penitentiari' pape absoluit. s' excomunicatōe

Quemuis pontificē temere cedēs capiē sue
*.i. quēcūqz .i. ep'm .i. s' sui defensiōe papalr
.i. si p' mādātū seq' effect'*

Aut fieri faceret seu bāniat hēcne iuberet

Excommunicatio maior: soli pape reſeruata

XXXVI

Holce receptates ve ſcient rite tuētes
f. tales f. iuſticiā z pſciāz

Sineratū teneat ſocius vl' in his remanebat
s' immediate ſup s' ſitr ex cōicac' eſt

Dictis auxiliū dans ꝑ ſiliumqꝫ fauorem

Nota qꝫ iſta ſnia ſitr fert ꝑ illos qꝫ Cardinalē romē eccleſie ſequuntꝫ de ꝑta bannitōe vꝫ extra ꝑ Inuirijs z d' anis. c. et ſi pignoratōes li. vi. **S**ciēdū qꝫ h' non intelligit ſimplex fauor vꝫ qꝫ nil adijcit ad peccādū. h' fauor qꝫ eſt an' delictū z nō poſt cuiꝫ ꝑreplatōe ſequitꝫ delictū. **S**itr. Rati' habuitꝫ intelligit qñ eiꝫ cōtemplatōe vl' nōie ē factū. Porro **C**ōſiliū nō intelligit h' z in ſi loco nudū vꝫ qꝫ nil adijcit ad peccādū h' intelligit ꝑ ſiliū fraudulentū. **C**onſiliū autꝫ ꝑſtat ſuadendo rogādo ē pellēdo inſtruēdo vl' vtilitatē in de ſecurā oſtendēdo. **S**ciēdū qꝫ alitꝫ recipiuntꝫ in iure fautores hereticorꝫ.

Princeps aut dñs piter ſuus officialis
f. ſecularis z rpal

Seruari rennuens in tales lata ſtatuta
f. cōſure eccliaſtice

Pno ſub menſe cū nouerit eſt anathema
s' ex cōicac' papalr

A cunctis ſatis hunc nō ſoluet niſi papa
f. aliqꝫ s' vl' aliꝫ eius aucte

Si datur officio quis heretica qꝫ rere ꝑraua
f. poſtea ſ. cōnotū .i. ꝑ ſciam f. qꝫ ſit inqꝫſitor f. inqꝫrere ꝑ tales

**Extra ꝑ hereticꝫ mē
faz. ꝫ. vꝫz in de.**

Contra ius. aiām. poſt ſpernat querere tales
f. ipſuerit f. ſiue

In quos deberet ꝑcedere iure. vl' ipam
f. mēdaci f. inqꝫſitor. i. alicui ſ. i officio ſuo f. impedimētū ſibi ꝑſtat

Mēdax imponat aliꝫ. qꝫ in hoc fozet obed

Ac ſup hoc illū temptans vexare poſumꝫ
f. inqꝫſitor

Si fozet hic ꝑſul ſuſpēſus ſit tribus annis
s' ſuſpēſus f. epō f. non epī f. excommunica
ti maiore

Sic quoqꝫ maior erit. aliꝫ ſed ſunt anathema

Excommunicatio soli pape reservata.

A ca canone. zc. .i. ab aliq̄ excoīcatōe maiore iuris vel ab aliq̄ censura ecclēastica. de quibz nō habes autoritatē

Sine sciens soluis v'l nō a canone iuris

Comiserit. .i. ex p̄uilegio v'l al's z sic q̄truoꝝ ordines mēdicant̄ res ex p̄uilegio p̄ suos p̄toꝝes aut vicegerentes absolui p̄nā talibz censuris si incurunt.

Hūc soluit papa v'l cui cōmiserit ip̄e

.i. si religiosus aliq̄s absoluerit ab aliq̄ sniā v'l censura lata ab hoīe non incurit excoīcatōem maiorem.

Nō tñ abs hoīe sit lata lz ḡue peccas

.i. p̄dicat̄ .i. p̄fessorē quēcunq̄s

Hic casus solū cōcernit religiosum

Si ex ignorantia crassa z supina q̄s absoluerit quēq̄ a sententijs synodalibz que etiā dicunt̄ iuris saltē p̄uari talis incurrit excoīcatōem. h̄ simpl'r ignorans non incurit h̄ sine dolo ab soluens.

.i. p̄fessor in absoluēdo .i. dicēdo .i. ab excoī. maiore

Nō vtens v̄bis puta te soluo maledicto

.i. a pctō p̄ q̄ erat excoīcatus aliquis

.i. p̄fiterē

Sz tñ culpa soluis. nō incidis ip̄e

.i. nihilomin' .i. a pctō tñ absoluēs p̄ q̄ fuit excoī. maiore

Nō minus h̄ faciēs ḡue pctm̄ pagebas

Auxiliū sic cōsiliū dantes R's. .j. p̄ pauca

Ex annali p̄cessu pape in curia in cena dñi. Item h̄ in ex̄trauagāti Bonifacy. viij. post cōpilatōem libri. vi.

.i. excoīcati sunt papal'r

Querētes papā v'l ab h̄ capiūt redeūtes

Aut quocūq̄ mō puent hos rebus cūdo

.i. libere .i. bulla pape .i. auferat

Quo minus hi libere vadant. v'l carta ferat

.i. excoīcati lz .i. seclāres sacerdotes v'l aliq̄ quicunq̄s

Sicq̄ status cūcti secl'i v'l religiosi

.i. sacra ecclēastica .i. in mortis articulo

In tali cuiq̄ dātes sacra. morte nisi sit

.i. a tali malefactore

Nec tūc fiet ei nisi cautio diq̄ daref

.i. excoīcati lz papalit' ex p̄silio lateranen' d̄ raptōibz

.i. rā marini q̄s alteri' nauigij

Quncti pirate latrūculus inde marinus

Excoīcatōe. .i. in papalē excoīcatōez absoluēdo h̄ dicēdo Absoluo te a maiore excoīcatōe d̄ q̄ nō posses scid̄is in maiore excoī. Si saltē fuerit excoī. maior iur' z n̄ ab h̄oīez iste casus q̄ ad religiofos p̄fessores rātuz intelligit̄ vtz. .j.

Excommunicatio maior soli pape reservata

.i. receptor

XXXVII

Hos defensantes fautores siue receptos

Hec ex annali p. cessu pape in cena dñi z dñi hostien. q. pira
te ter in anno ab ore pape excoicant solennit. Idem Jo. an.
Nota q. qui xpianos naufragium patientes spoliant rebz
suis nisi ablata reddiderint excoicantur sunt z ab epo soluendi mo
nitore p. missa. Hosti. restringit istos ad maritimos h. alij
intelligunt de quolibet nauigio. h. est cõis opinio vicz q. q. q. q.
pirati sunt excoicant.

s. excoicatus est papa

Quisq. suis frs noua quippe pedagia p. oit

.i. seclariis .i. ecclesiasticis

Ex annali p. cessu pa
pe in cena dñi.

Posces a secl. psonis ecclie

s. excoicatus est papa h. non iure .i. inhabitante

Intrantes claustra q. bus insunt moniales

Ista snia h. ex Bul
la ordinis.

Ordinis aut p. dicatoz siue minorz

s. fuerint intrates .i. excoicatus est s. ordinis p. dicatoz

Cuiuscunq. status vl. sexus sic quoq. frs

.i. soroz dictaz

Casibus his demptis in eaz lege statutis

.i. q. d. impedire

Illud z admittes etiã parz maledictus

.i. ordinis vl. minoris

Hos soluet papa ve mgr. vl. reliquus sit

Cui sit p. cessum sup. illo ius sp. eale

s. excoicatus est .i. monasteria alioz ordinu s. dyoceses .i. excoicatum

Non intras alia lz hoc loca multa reseruat

.i. monasteria monialiu siue res .i. excoicare maiore in sua dyo
formata l. no .i. p. statuta vl. als **C**ell

Intrante p. sul si vult maledicere possz

Nota q. ex dicitis Anth. de bur. z tho. tradi p. t. vicz vbi ra
les snie nunq. vel quasi nunq. sunt p. mulgate si quis u. rarec
dicta monasteria neficiens talem sniam non cã malefacienti nã
incideret quia ignorantia inuincibili ille laborat. Sed cã ma
lefaciendi sic intrans non excusatur. Nec Antho. z consente
Tho. **N**ota q. Alexander papa in p. tlegio ex alto excom
municat quicunq. libellos famosos. quocunq. modo aut cã
tilenas vel ricos edere vel detinere aut publicare p. sumunt
ad infamiã z detractõem status ordinis p. dicatoz z minoruz
nec absoluti debent nisi p. sonalit. se sedi aplice p. sentet. **I**te idẽ

G

Excoicatio maior pape reseruata

E

Alexander in alio privilegio **N**o sine multa. 28. **E**xcoicat qd
cunq; pdicare docere vl' defendere psumit qd pdicatores l' mi-
nores n' sint in statu pfectois. nec liceat eis d' elemosinis viuē
nec pdicare nec p'fessioes audire. d' licentia summi pontificis
alioz p'latoz inferioz aut prochiāliū minime req'sito p'sensu vl'
licentia. **E**xcoicati sunt de facto q'cunq; psumit in loca frat'z
pdic'oz violentiā dāpnabilē exercere nec absolui p'nt nisi p' se
de applicā. vel p'seruatores ordini frat'z vrs. de puratos. **N**ec
Clemens papa in privilegio vitz in quibusdā locis z in alto.
Et excoicati sūt q'cunq; in monasterio vl' eccl'is suis detu-
nent ap'ostoras ordinis pdic'atoz nisi eos elegerint postq; per
frēs eiusdē ordinis ne eos detineant fuerit denunciati. **B**oni-
faci' in privilegio. frute. frēs minores qui psumunt recipere frēs
ordinis pdic'atoz p'fessos sine licentia pape faciente exp'ssaz d'
indulto h'mōi mentōem. l' nisi p'us suoz p'oz licentia fuerit pe-
tita z obenta sunt excoicati. **C**lemens ad minores q' ad pdi-
catores. **I**tē de heremitanis. **A**lexāder ad hēmitas v'iam.

Extra de sen. ex. c. 3
ius in clemē.

Publicus interdictus public' ^{.i. excoicat' maiorē} **ast anathēa**
^{.i. notatum} ^{.s. sub diuinis} ^{.i. exē}
^{eccl'iaz}

Nōie qui monitus foret a celebrantibus ire
^{.s. monit'} ^{s' vl' ali' ei' aucte}

Post hic in eccl'ia remanēs hūc papa resoluet
^{.s. sūt excoicati pap' alr' ex annali p'cessu in cena d'ni p' papam}
Rome. s'lt' defensores. vrs. j. de excoicatōib; epō resuar'

Sectantes heresim dāpnataz sūt anathema
^{.s. sacerdos} ^{.s. sp'calit'} ^{.i. excoicato maiorē}

Quilibet a papa corā celebrans maledicto
^{excoicatōez maiorē} ^{s' vl' ali' ei' aucte}

Dox anathema capit quē solū papa resoluit
Nota hic q' quidā forilegi z diuinatores qui dicunt sa-
pere heresim nō sunt excoicati ex isto corpe iuris. nec alibi. sed
Joh. xxij. excoicat tales.

Incendēs aliquaz p'no iussu malus vrbem
^{.i. p'ria aucte .s. quisq;} ^{.i. ciuitatē}
Aut villā mansuz. **N**. s. i. casib; ep'i d' iure res.
^{s' vl' aliū ei' aucte}

Hunc pelamatū dic papam soluere tantum
^{.s. h' vez est} ^{.i. excoic' .s. ep's dyocelan' aut}

Sitū afflixit p'us hūc anathemate quisq;
^{maioze iudex eccl'asticus}

Excoi. maior pape rruaca qad rlligiosos.

Lhuic datus auxiliū seu p̄siliū quoq; mandās

Scribens depuans ve scient̄ p̄dicat illa

In p̄iudiciū q̄ r̄gunt rite statuti

Qd sup̄ ē norma fratrum d̄ iure minorū

Nullo non penitus his suffragante statuto

Nota excoīcatōem Martini quinti in q̄daz ex-
trauaganti ex consilio Constantien̄. cōtra symo-
niacos.

Qui circa b̄nficia symō r̄ ordine factus

Aut p̄laturas v̄ hic eccl̄ie dedit actus

Medū sunt dantes maledicti sed capiētes

Nec p̄dens symonē quē nouerit ē maledictus

Aut pactū faciēs put̄ intret religionem

Uinctum iugium

Canone soluentes

Soluens a papa

Hic triplex casus solos vult religioſos

Quoniam uerent. r̄. R̄. v̄t̄.

A XXXVII

Extra d̄ sig. Ex̄t̄ q̄
feminat in fine li. vi.

s̄. excoīcat̄ ē papalr̄ .i. p̄dicans

.i. regl̄a v̄t̄ in clemētis Ex̄t̄ de padiso

.i. scribētib; depuanti. r̄.

s̄. excoīcat̄ ē papalr̄ .i. symoniac̄ .i. in ordine dato v̄t̄

s̄. eccl̄astica dando

.i. symoniac̄ .i. eccl̄asticos

.i. symoniace aliqd̄ .i. excoīcati p̄ martinū. v. in p̄silio

Constantien̄. in q̄dā Extrauaganti

.i. symoniace circa p̄d̄
cta v̄t̄ de p̄dictis

Cest maledict̄ .i. excoīcatus ip̄o facto si salt̄ talis in Roma

ex̄t̄erit r̄ infra duos dies naturales non reuelauerit

.i. p̄certo

s̄. excoīcatus ē s̄. recipiēdo aliquē s̄. viroz r̄ nō monialū

Horandum q̄ adhuc sunt quedam alie excoīcatōes

nes in extrauagantib; signant̄ Job. xxij. quas Aider ponit in

suo manuali. sed quia Anth. non ponit ego dimisi quia nisi es-

sent abolite ip̄e sine dubio posuisset r̄ ideo n̄ h̄nt̄ in practica.

Sequunt̄ excoīcatōes maiores religioſoz q̄z

absolutio pape reseruat̄. vel cui cōmiserit vel p̄ p̄-

uilegium p̄cesserit.

v̄t̄. de excoī-

cationib; pa-

palibus

Nota h̄ v̄t̄ casus
p̄cemit̄ tā secl̄arē sac̄
dorē q̄ religioſum
v̄t̄.

Excōitatio maior: pape r̄uata q̄ad r̄lligi.

Extra de sta. mo. c.
ne i agro. 3. q̄ non in
cle.
Extra d̄ deci. Relli
giosi in cle.

A

Arma tenēs mōach^o claustr^o abbate negāte
s^c excōicar^o ē p̄ papā .f. suo
.i. aliq̄s .f. monachi excōicari sūt p̄ papam

Ecclias vllas nech̄ntes religiosi
.i. guerte

Hinc decias iustas. male q̄ sunt impediētes
Ecclie rez rōne vereligionis

.i. restituant vicz de
cime sic ablata

Hi nō soluant nisi digna satis repent

s^c excōicari sunt .f. reliquas

Extra de sta. mo. ne
in agro 3. q̄ n̄ in cle.

Sic monachus regularis puta canonicus sue
.f. a suo monasterio .f. r̄pals .i. castz vel
curiam

Huc qz subsidiū nec adest dñi petit edez

.i. dāna .i. iterant

Hoc nolente suo p̄lato seu mala reddant

.f. suo p̄lato .i. ex hoc .i. inferētes

Sp̄i. siue locis hinc dampna suis referentes

.i. 4° ordi. men. s^c excōicari sūt .i. quē^r r̄p̄it
aut edificant

Extra de pe. c. cupi
entes in cle.

Hinc q̄ mēdicant fratres noua si loca captāt
.f. loca talia

Seu mutant habita p̄suaso nullibi papa

.f. loca sua

Aut alienandi quouis titulo variando

.i. q̄cunqz vicz excōicar^o ē .f. beginaz

Extra de relli. do. c.
dū d̄ q̄busdā in cle.

Quisqz statū foueat begine religiosus

.i. reprobate s^c ecclie l' ex̄itū vicz q̄ op̄iones p̄uas fidei cat
holicę h̄nt. si tñ h̄nt vitā p̄ papā approbatāz
sine renūciatōe p̄p̄y hoc sufficit
.i. obedientiā

Prauate ecte q̄ nec pmittit obedi

.i. resignat s^c sit

Ac refecat p̄pria cui regula nulla p̄bata

**Chic intelliguntur begine quales fuerunt illo tpe quaz vll
ta sup̄sticiosis r̄ p̄p̄is op̄intonibus fidei catholice agebat.**

s^c excōicari sunt papalr

Exempti vll non ip̄i dum religiosi
s^c exempti

Excom. maior religioſoz pape r̄uata

f. poſitū p tpe vbi morā f. ecclia ciuitatꝝ vll' loci vbi morantur

XXXIX

Non interdīctū ſeruant matrice tenente

.i. cathedrali ecclia ſue dyoceſ. .i. ſi ſiſt' ſignant p dñiciatōez

Siue ſua cathedra. dum ſciunt atqꝫ viderent

.i. p̄t h̄ f. q̄ſcūqꝫ religioſos f. poſt facta vll' iam facta
f. interdīctū

Cur nil excuſat nec id appellatio caſſat

Et non includunt clerici ſeculares. h̄ tñ religioſi cuiuſcūqꝫ ſtatus aut dīctōis exiſtant.

.i. p̄ ſba .i. h̄bēs .i. m̄rimoniū .i. p̄feſſus excōi/catus ē papalit̄
de p̄nti aut al'ſ

Pite trahens cūctus ꝓ nubia religioſus

f. temere .i. aliqūē .i. dicere l' p̄dicare s̄ excōicari

Uemptans quez ferze ſermonē religioſus

.i. aliq̄s

Extra d̄ p̄lang. 2 af
ſi. eos qui in cle.

Extra d̄ pe. c. cupiē
tes in cle.

Vñ ſacris decimis ſoluendis q̄s retrahat

.i. ꝓſentē

Sicqꝫ ſcient̄ ei ſibi non faciendo fatenti

.i. ꝓſcīan .i. poſtea

Scrūplū poſt ſup his decīs ex iure ferēd' ſ

.i. ꝓſcīam f. p̄dicās aut ꝓfeſſor s̄ tal' s̄ qꝫ actu ſuſpenſus ē .i. aliqūez

Mi ſcrūplū faciat hand p̄dicz audiat haut quē

f. p̄dicās vll' ꝓfeſſor .i. excōicari maiorē
s̄ quā actu incurrit

Nota Suspēſionē.

Dū ſic ſuſpenſus hec fecerit eſt maledictus

s̄ excōicari ſunt .i. diuina .i. d̄ ordie mīoz

Sic admittentes fr̄s ad diua minores

.i. deficia regl'a ſua .i. d̄ 3° regl'a ſua

Extra d̄ ſen. ex. Lii
ex eo in cle.

Ordine d̄ t̄no confratres ſiue ſozozes

.i. interdīcto f. alicubi f. mīozes fr̄s vīcz tales admittentes
niſi de ſup ꝓuilegiū habeant

Interdic. poſito. quos ſolus papa reſoluet

.i. dyoceſan' .i. ſanſſactio s̄ eē

Siue loci ꝓſul qñ ſanſſactio conſtat

Item fertur qꝫ Sixtus quartus conſeſſerit minoribus ꝓꝫ uilegiū qꝫ iſta ſnīa de cetero non liget h̄ poſſunt dictos admittere qꝫ diu reuocatū non fuerit.

s̄ monachus vel alius religioſus .i. alicubi

.i. ius canonicū vll' alia iura

Aſgrediens clauſtz ꝓꝫ ſiſicā leaſqꝫ ſtudere

Extra ne Cle. ꝫ moꝫ
c. non magno .li. vi.

Excōicatio ma. relligiosoz pape resuata

A

f. talis s' al's excōicat' erit tñ ab
soluēd' ab epō l' a suo abbate si sic redierit

Ni bino mense rediens has deserat apte
f. p'fat' .i. dignitates .i. dispensat

Ut sublimet ad honores papa redonat

Hoz doctores physica v'l lege scient
f. liti excōi. ē .i. aliq's f. suam
.i. deponens

Siciaciens temere quis vestem relligiosus
S'cōm Jo. an. sup illo p'bo temē d' q' ex cā iusta lz h'itum
trāformare v'pura cā timor'. Itē relligiosus si iustā cāz trās/
formatōis seu habit' nō alleget. indubitant d' tal' eē aposto/
ra f'm do. Guidonē. z Jo. an. in q'stione disputata. Ex'empli
grā vt qū monachus fert habitū monach alē h' cooptū habi/
tu clericali sine iusta cā.

Iciacit hanc temere iaciens malavult opari
.i. deponit f. vestē relligiosaz f. qui deponēdo
s' excōicatōez p'dictā f. vestē relligionis .f. vt fit i ludo l' al's

Sed non incurrit iaciens leuitate iocosa
s' excōicat' papatr viz Extra ne de. l' mo. vt p'culosa li. 6.

Est anathema tibi fert canon apostota ver
.i. deponit f. apostota .f. ipō

Qui iacit est verus habitū nolente redire
Itē f'm Archi. Qū monach' exhibet se p'spectib' hōim s'i
ne habitu v'l in habitu laicali v'l clerici secl'ar' sine cā iusta liga
tur ista snia excōicatōis
.i. ordine carthusien. .i. excōicatus est

Dempta carthusia maledictus relligiosus
s' 4° ordinū

Saltē mendicās p'fitens habitū monachalēz
.i. cuiuscunq' ordis .i. licentia obtēta

Sit cuiuscunq' saltem libitu sine pape
s' excōicat' ē

Sic z suscipiens mendicantes sine papa
Itē frat' medicatū volēs intrare Carthusia tenet h'cē licē
tiā a generali ordinis sui.

Consilēs excōicatōes hñt pap sup p'salce.
s' v'l .f. cuiuscunq' ordis excōica' est

Extra ne de. v'l mo.
vt p'culosa. li. vi.

Arpresse tacite quis relligione p'fessus
.i. cuiuscunq' facultat' existat

Accedens studiū qd' cunq' licet foret ipm

Excōicatio ma. velligiosoz pape resuata

s^c suus

s^c z sanior capli

XL

Cui nec platus cōsensit pars neq; maior
Lⁱrimine picipans aliquo sup memorato
Soluū a papa vl' cui cōmiserit ipē

Sive sciens solus vrs̄. d. excōica. papalib^o:

Sequunt^r excōicardes maiores ep̄is reseruate
ip̄o iure vel a quibus ip̄i ep̄i de iure absoluere p̄nt
quaz alique sunt late alique non.

Cardinis electus haud p̄tibus añ duabus
i. cardinaliū s^c aliq; i papā .i. nō a duab; p̄tibus
.i. ingerens .i. cū sibi ad herētib; .i. excōicati

Extra de elec. Licet

Se papam reputans q; iuuantes st^r anathēa

Cardinal. inclusis put eligerent sibi papaz
i. cardinalib; .i. dūmō
s. ad aliq; inclusum p̄ aliq; s. aliquid inclusio

S̄nia lata.
Extra d. elec. vbi p̄t
culū. q. nulli. ex li. 6

Littera mittat. baulus clā siue loquatur
s. ex iure s^c excōicat^r ē .i. curie Romē

Hoc quoq; decretū non fuans officialis
s. excōicat^r ē .i. romāe ecclie .i. obediēdū

Quisq; negās rome capitivelud eē verendū
.i. defensio s^c siue .i. cuiq; .i. p̄missa

Guardia defensa custodia cui sit adepta
s. aliquid s^c vel .i. eccliaistica

Lata.
De elec. c. papa. dicitur.
Nulli.

Ecclie claustrī vel loci cuiuslibet almi
.i. ideo s^c ex h^o excōicat^r est

Lata.
Extra d. elec. ḡnālē
li. vi.

Ecclie quare bona vendicat ille vacantis
.i. quicunq; .i. cleric^o s^c siue sit s. alit^r q; s

Quisq; sit clerus claustralis vl' pius extet
s. malū p̄dictū s. excōicat^r est .i. dolo

Extra eodē ti. vbi ē

Cōtra tale suos fieri qui p̄acticat astu
.i. sp̄iales s. p̄ se vl' aliū s^c excōicat^r est

Lata.
Extra de elec. sciānt
li. vi.

Personas sacras spoliāns alit^r ve ḡuaret
s. ad platurā s. spoliās p̄ se l' aliū

Cū nō eligerent hanc vl' p̄ qua rogat ipē
.i. eligēdi

Lata.
Extra d. elec. In dē
nitanb; q. postremo
li. vi.

Qum venit eligere t̄ps circa moniales
.i. vocat^r s. in ele. t̄oe

Litus tunc ad eas z discordantibus illis
s. vocat^r s^c excōicat^r ē

Hic si quid faciat vt ibi discordia fiat

Excom. maior d q̄ ep̄s ip̄o iure absoluit.

E

f. discordia

Aut crescat cepta. si hic intelligis illas

f. q̄ moderno tpe vocant canonice

Que parit viuunt p̄ijs tñ haud refecatis

s̄ excōicari sunt

Lata
Extra d elec. fūda
mentis. li. vi.

Auxilium sic cōsiliū dantesq̄ fauorē

Indirecte v̄l directe clam manifeste

Excomunicatō
papalis.

[Sicq̄ fauēs alicui qd̄ sit sibi rite ptās

f. v̄bis rhome .i. v̄tra annum

Orbis romane v̄l imperij magis anno

s̄ p̄dict̄ s̄ ex̄ excōicari est

f. p̄sensu

His z cōsensum sine pape dans sp̄ali

f. tpe

s̄ z tpe

.i. excōicari

S̄ntia lata
Extra d̄ offi. z pon.
in dele. c. vi. §. pars
li. vi.

Sunt cōseruator. pcurator. maledicti

.i. postq̄

Quos vt apostolica sedes. puiderat ip̄is

s̄ p̄sonas l̄ loca

Ne violētia nunc iniuria publica turbet

.i. illa occasione sc̄ p̄sonas

Ex hoc tunc alia sup̄ has q̄s talia tēptant

s̄ excōicari ē

.i. in aliq̄ dyocesi

.i. suffragane

Lata.
Extra d̄ offi. or. qm̄

Intrudens se quis alibi qd̄ ep̄is extet

.i. in q̄ loco f. in vna dyocesi v̄l curare sub vna fide

.i. diuersa

Mūc vbi diuersa sit natio. plurima lingua

.i. absoluat

.i. aut excōicari d̄z maiorē aut in

terditi v̄l Suspensionē

Lata.
Extra d̄ his qui vi.
me. cau. fuerit. c. v §
ne. li. vi.

Ut soluat reuocet cēsuras sp̄uales

s̄ excōicari ē

f. sic tal' reuocatio

z absolutio quia

coacta

Lata.
Extra d̄ Jud. m̄lie
res li. vi.

Cogere quis temptans aliquem lz irrita iure

s̄ excōicatus ē

f. q̄cūq̄

.i. ad testio^m dan

dū in iudicio

Iudex fraude vocans m̄lieres testificari

Aut p̄ se vadens ad eas sub fraude vocando

.i. deputarum

Lata.
Extra d̄ sequel. pos.
z fruct. ad cōpescen/
das. §. si q̄s ar̄i de.

Haud istis alium mittens ex iure statutuz

s̄ excōicari ē

f. b̄ficij

Qui recipit fructus alias seu res b̄fici

Excoicatio maior a q̄ ep̄s d̄ iure absoluit

.i. ab excoica
tō e quā i cur
rit ip̄o facto

¶ XLII

In quibus ambigit cui? sint hūc neq; soluas

.i. fruct? v̄l alia

s̄ excoicatus ē

.i. q̄ ip̄edit

Dox nisi reddat eos cui debet. sic dat obex

s̄ excoicat? ē

.i. ecclīasticas

¶ Cogens viq; metu personas ecclīe quis

.i. immobilia

.i. ecclīe

¶ Et laicis subdant bona nō motalia sacra

s̄ p̄dicta bōa s̄ coactor z sa
crileg? tal

¶ Vel ins ecclīe nisi rursus libera reddat

.i. s̄ p̄dicta s̄. et? excoica? ē

.i. i iurō

.i. religiosos v̄triusq; se
rus aur p̄sonas ecclīe l
p̄latos

¶ Nec cogens facere de post xp̄o famulantes

¶ Dox anathema datur

.i. i iuste z dolo. i. aliqd

¶ Usurpās falso qd d̄ contractibus illis

¶ Quondā sic initis aut his de post in eūdis

.i. p̄far? tal

.i. excoicatōem maiorem

.i. post moniti
ones factās z sic
nō ē inia laca

¶ Ni monitus caueat sup hoc anathema reqrz

.i. ciuitat? s̄ excoicat? ē

.i. mgt̄ culusq; facultat?

.i. p̄ducēs s̄ excoicat? est

¶ Bononie rector edēducēs v̄ scholaris

.i. incol? domoz

.i. i grātibz z sine
eoz inia

.i. qn̄ tps locatōis nōduz
expirauit

¶ Predibus ignaris nec lapsa locatio subsit

.i. incol? domoz

s̄ ip̄o facto

.i. inhabitātes mgt̄
v̄l scholares

¶ Ni dent p̄sensum. maledicti sunt habitantes

s̄ excoicat? ē .i. tpe inf̄dicti et? i 4° p̄ncipalibz festiuitatibz

.i. sepeliēs tibi z corpis xp̄i

.i. tam cūm tēp̄s q̄
ecclīe

¶ Dans interdicti sub tpe corpa sacre

¶ i

Zata.

Extra de re. z n̄ als
b̄ cōsulatūno. li. vi.

Zata.

Non Zata

Extra d̄ re. vbi sup

Zata.

Extra d̄ lo. z cō. ex
r̄ scripto.

Zata.

Extra de sepul. eos
qui in cle.

Excoicatio maior a q̄ ep̄s de iure absoluit

E

.i. tā laic⁹ q̄ cleric⁹ tā exempt⁹ q̄ nō.
.i. scient

Terze. quisq̄ sciens in cāu iure negato

Cāu iure rē. Istō d̄z p̄t clericos q̄ fuauerūt inf̄ dictū q̄bus p̄cedit r̄pe inf̄ dicti sepultura eccl̄astica cū silētio. sc̄z sine solen nitate funeris. S̄itr z p̄uilegiat⁹ p̄cedit circa p̄fr̄s. P̄z etiāz ex̄ imediate dict⁹ q̄ sepeliēt̄es excoicatos m̄iore n̄ incurrit ex̄ coicatioem. s̄ sacrilegiū cōmittūt. vtz j. d̄ minore excoicatioe. z tales excoicandi sunt.

.i. a d̄inis l'a p̄ticipatioe sacroꝝ .i. p̄ enidētiā facti v̄l' a l's
.i. sepeliēdo z nō sufficit fama aliquoꝝ

Lata.

Dans interdictos ex nōie. seu manifestos

.i. notorios excoicatos maiore

Usuratores. maledictos siue patentes

.i. eccl̄is ceteris l'loc⁹ sacroꝝ .i. sepeliēdo .i. satisfactioe dignā

Terze sacrate nec solues sat nisi p̄stet

s̄ ill' .i. talis

Presulis ad placita q̄bus ē iniuria lata

.i. defuncti .i. mobilita z imobilita

Lata.

q̄. q̄. Ep̄oz. z. c.

Illud.

Pes capiens functi puta p̄sulis ac bōa deri

.i. in eccl̄astica successione

Que post eccl̄ie sequaci iure manerent

s̄ excoicatioe .i. derici s̄ siue

Sic capiens deri bona p̄sb̄i morientis

.i. illi .i. circa

Nō lata.

Extra de sta. mo. z i

de. z. si quis.

Quic obsistentes q̄ visitat in moniales

Ne q̄at officiū pagi qd̄ spectat ad ip̄m

.i. resistere .i. excoicatioe z iur̄e

Ni moniti cessent capiunt moꝝ canonis iram

s̄ excoicata ē ip̄o iure .i. abolita p̄ sedē ap̄lica

Lata.

Extra d̄ rell̄. do. c.

rell̄igionū aduersita

tem. li. vi.

Quondam religio mendicās post aboleta

s̄ p̄fessurū .i. de cetero

Ordine nēpe suo quemq̄ rursus capiēdo

.i. p̄ sua religione .i. loca .i. variāt .i. p̄sensu pape

Aut capiūt loca v̄l' data cōmutāt sine papa

Nota q̄ ista p̄dicta excoicatio fert̄ z̄ fr̄icellos dictos v̄l' z̄ fr̄s d̄ pauge vira l' fr̄s begardos q̄ dixerūt se h̄re vira p̄ se. ap̄. approbatā q̄ approbati nec debuit p̄t̄ c̄tos erroꝝ z̄ fide

Lata.

Extra d̄ rell̄. do. c.

Lū d̄ q̄busdā de.

Quincta begina quoq̄ q̄ nō p̄mittit obedi

s̄ excoicata ē .i. obiam

Excoicatio maior a q̄ ep̄s de iure absoluit

Nec rescat p̄ria cui regula nulla pbata
.i. resignat s̄ est s̄ p̄ se. ap. .i. beginaz s̄ z excoicati stz. .i. quondā

CXLII

Illarūne statū sectantes longius actū
.i. illas begins q̄ opiones fidei catholice p̄uas habuerūt z q̄ rū vita p̄ papā reprobaf. Et iō q̄z vita z modus diuersus vt uēdi in religioe honesta sine regula. nūc p̄ papā admittit. licitum z honestū reputaf

Has fore rite scias puerfas ducere sectas
s̄ p̄ dicitaz beginaz s̄ iuxta modū p̄fatū s̄ q̄cūqz excoicati stz

Pūcū statū foueant suadendo religiosi

Eodē tit. z c. p̄ dicitaz

Nota q̄ Job. papa. xxiij. declarauit in extrauag. incipien.
Recta rō n̄ patit. q̄ begie n̄ disputātes d̄ sūma finitate. nec su
specte d̄ hēli n̄ stz excoicare. nec molestā de. z loquit ad oēs.
.i. exigit. .i. ecclesiasticz .i. guidagūz .i. pedagū .i. theloneum

Qui d̄ p̄sonis capit ecclie peda. guidag
.i. illis .i. nō cā negociatōis s̄ p̄ sua corpali sustentatōe .i. p̄ trā aut aquā

Lata.
Extra d̄ sen. z pro z
ex ac. q̄z p̄ pedagioz
§. q̄. nullo. li. vi.

His p̄ rebus negociando q̄s neqz ducunt
s̄ v̄l q̄ exigit ab ill v̄l extorquet .i. ecclesiastice p̄sone .i. sonaz

Quos p̄ se mittunt aut q̄s p̄ rebus eaz
.i. exactoz .i. pedagia v̄l thelonea

Sine suo petat hec. v̄l nō ic vult alieno
.i. exactoz .i. excoicaz ip̄o facto

Lata.

Aut petit hec p̄ se v̄l p̄ reliquū reus extat
.i. q̄ exigit .i. excoicare

Si sunt p̄riuate p̄sone sunt maledicte

Si sit collegiū foret v̄zbs aut villula castz
.i. a d̄inis z a p̄ncipatōe sacroz .i. tales exactozes

Sūt interdicta nisi restituant nego solui
.i. ciuitatis alicui

Non lata.
Extra d̄ imu. eccl. si
min⁹ z. c. aduersus.

Consul. rectozes v̄zbis. silisqz ptās
.i. ecclesiasticas p̄sonas l̄ z ecclias .i. exigunt

Qui wach in cleros aut ecclias sibi carpunt
.i. exactozes s̄ excoicari d̄nt

In iustas mulctas quas q̄s. moniti nisi cessent
.i. postea ab excommunicatione dum inciderint .i. dignā satisfactōem

Solui nec debēt nisi digna satis reparint

Excoicatio maior a q̄ ep̄s de iure absoluit

Q ^{.i. iurisdictionem} ^{.i. r̄pales}
Iure potatem quā p̄lati sibi servant
^{.i. quocunq; s. subditos} ^{.i. q̄n dirimūt it̄m prob doloꝝ}
Intra quib; suos int̄m dirimunt p̄och
^{.i. iuris z libertat̄s} ^{.i. subditi}
Ut nihil ip̄ius retinere magis videantur
^{s̄ rite} ^{.i. excoicatioꝝ maiorē}
^{incurrunt}

Non Zata.
Eodē ti. q̄ s. c. n̄mi
nus etiā alle.

Ni moniti cessent hos iura quidē maledicent
^{s̄ excoicati sunt} ^{.i. excoicati}
Sic successores quoz fuerant maledicti
^{s. p̄decessores}

Nō Zata.
Eodem ti. q̄ s. c. ad/
uersus:

Predecessores p̄ quos iniuria stabat
^{s. p̄ ecclesiasticā libertatē} ^{.i. vno .s. p̄decessoz s̄ p̄ successores}
Ecclie facta nisi mense suis reuocetur
^{.i. p̄decessoz}

Erroz seu talis excessus rite priorum
^{.i. nō incurrit} ^{.i. ex alia cā} ^{.i. successores}
^{p̄deā pena}

Hoc secus ē alias si sunt anathema sequaces
^{.i. cōtras aur d̄ns excoicat̄e} ^{.i. clerics} ^{.i. vidualia et}
^{.i. subditi} ^{alia nec̄aria}

Zata.
Extra d̄ emu. ec. c.
Eos qui li. vi.

Quisq; suis phibet. ne cler̄s cōmoda vēdāt
^{.i. ecclesiastic̄s} ^{.i. subditi secl̄ar̄s}

Personis ve sacr̄s nec ab his q̄d emāt phibēt
^{.i. ecclesiastic̄s} ^{.i. cōtras aur d̄ns r̄pal} ^{.i. comoda}

Zata.
Eodem ti. quo s̄. c.
qm̄ nec intelleximus
li. vi.

Neue molant phibet. his pinsant. ceta p̄stēt
^{s̄ excoicat̄e} ^{.i. ecclesiastico}

Qui phibet fieri ne corā iudice. sacro
^{.i. secl̄ar̄s l̄ ecclesiastic̄s} ^{.i. iudici ecclesiastico}
Tractet q̄s causas illi de iure ferendas
^{.i. d̄ni r̄pales l̄ aliq̄ cōtras} ^{s̄ sp̄nial̄}
^{.i. lr̄as}

Vel sup hoc habeāt bullas p̄ iure negando
^{.i. phibentū} ^{.i. ip̄o facto}

Hoz fautores p̄iter noscas maledictos
^{s̄ in p̄dicto} ^{.i. ab excoicatioꝝ l̄ a pct̄is}

Nec nisi cōtentent lesos absolvere posses
^{.i. sac̄dos} ^{.i. officiū} ^{.i. sine} ^{.i. secl̄ar̄s}

Non Zata.
Extra ne de. vl̄ mo.
c. vt̄ p̄iculosa li. vi.

Flameu h̄ns vicecomit̄s officiū q̄s secl̄i
^{.i. rite}
Prepositi tenet officiū. monit̄ nec omittit

Excoi. maior a q̄ ep̄s d̄ iure absoluit

Sanguis ecce gradu q̄rto q̄ nubis z infra
.i. p̄ sanguinitatis s̄ z nō vltra s̄. q̄rto q̄ dū
f. in q̄rto q̄ dū z infra f. p̄ fessa

Aut sic affini nub̄ v̄l cum moniali
.i. nubere scient in p̄dictis gradibz z p̄ sanguinitatis z affi. et̄
p̄bere cū moniali scient

Quelibet illa sciens faciendo fis maledictus
s̄ excoicari s̄ s̄ v̄l s̄ siue
.i. in sacris p̄stituti

Inde sacri cleri. moniales. religiosi
s̄ facite v̄l exp̄sse

Si nubant tales saltem d̄ iure p̄fessi
s̄ excoicari ē f. p̄ eccliam p̄hibita

Sic clerus celebrans p̄nubia dicta scient
In isto casu non intelligit scient sicut immediate sup̄. qz i ra
li p̄posito facto non cadit p̄babilis ignorantia quoad illos rel
ligiosos z clericos (anathema). i. excoicari z d̄ iure cōi ab
ep̄o absoluedi. s̄ iā a papa vtz ex annali. p̄cessu in cena d̄ni.
f. p̄ determinatōem ecclie

Sectantes heresim dampnatāz s̄ anathēa
f. quilibet .i. quisq̄s f. ois .i. receptor

Defensor fautor credens heresiq̄ receptor
.i. excoicatos p̄ papā f. in cena d̄ni .i. absoluet l'alt' ei' au c̄re

Hos ex annali p̄cessu. papa resoluet
s̄ p̄dictos .i. sacri loci s̄ excoicari est

Hos tumultu sacri tradens nec soluit iste
f. exhumando .i. de sacris locis

Ni faciendo sat̄ z tollat corpora sacri
.i. inimicos xp̄ianoz. i. xp̄ianos f. excoicari ē

Quisq̄ per assisinos xp̄os occidere tēptans
f. excoicatus est

Sive tuens illos occultans siue receptans
s̄ excoicari ē .i. inq̄sitor .i. aliquis

Non parens heresis q̄sitori d̄ns quis
f. inq̄sitor s̄ hereticoz s̄ excoicari est

Vtputa conq̄rens captandoue sic q̄z rector
s̄ excoicari sunt

Quisq̄ loci sil' officiales p̄sul' omnes
f. inq̄sitor .i. iuxta inq̄sitionē inq̄sitoris

Qui nec obedierint sibi seu p̄cedere nolunt
L' sic hereses nosse temptans non iure perit'

EXLIII

Lata.

Extra d̄ p̄sanguī. et affi. eos qui in de.

Hic excludit i' grantia affcāta. z intelli / git i' grantia facti p / babilē z non iuris.

Lata.

Eodē ti. c. li. q̄s.

Lata.

Extra d̄ hereti. abo lendāz. c. excoicam' z s̄. credentes.

Eodē ti. q̄s. c. q̄cū / q̄ li. vi.

Lata.

Extra de hōici. p̄o b̄niani. vi.

Lata.

Extra d̄ hereti. vt i / q̄sitoris li. vi.

Lata.

Eodē ti. q̄s. et li.

Excöcatio maior a q̄ ep̄s de iure absoluit

A

.f. expti in theologia z iure canonico

Lunqz mere scif hoc iudicē esse sacroz

s^c excōic^o ē .i. inq̄sitoribz .f. inq̄sitoribz

Lata.
Edoēti. q̄ s. z. ll.

Sic vinctos abs his soluens nolētibus illis

.f. inq̄sitores .i. det̄mīatōe z lnia .f. vincti

Per q̄s aut quoz tractatu sic retinētur

.i. sc̄ent^o s^c s̄tr excōic^o ē

Fatis inde sciens dans consiliūqz fauorē

.i. p̄missarij .i. ab ep̄o .i. ab inq̄sitore

Lata.
Edoēti. q̄ s. c. nolēs
splēdore. in. de.

Serui pontifice seu q̄sitore locati

.f. p̄dicti famuli vel p̄missarij

Si tunc officij p̄textu quid rapuere

.f. ep̄alt .f. officij custodie

Seu quē sede vacāte capitlū ponat ad illud

.f. aliq̄ .i. surripere .f. p̄dicti sui seu com/missarij

Illicite sic ecclie bona carpe temptant

.i. clerici in carcerati .i. sollicitant

Ob cleri culpā vel fisco tradere curāt

.f. nec ab excōic^o ē neccā p̄ccīs .f. ablata .i. reddant

Hi non soluēt nisi lesis singula denē

s^c excōic^o ē .i. approbās l acceptās .i. alterat z variat p̄ sa/nā doctrinā ecclie

Lata.
Extra de heretic. c. i.

Quisqz tenēs qd̄ heretic^o altrat scismatic^o ne

.f. papalē pp̄te s^c excōic^o ē .i. vicecācellario

Lata.
Extra de falsa. c. du
ra.

Non bullā capiens a papa vl' vicecancel.

s^c excōic^o ē .i. nisi .i. aliq̄ d̄ p̄dictis .f. p̄s .i. r̄stituāt

Nō lata.
Extra d̄ rapi. c. excō
municationi.

Predantes naufragātes ni qd̄ moniti dent

.f. de bonis naufragio amissis s^c ē viz excōic^o

Lata.
Extra ne de. vl' mo.
c. sup spe. z c. sta. li. 6

Quicqz naufragij furans laic^o maledictus

s^c excōic^o ē .f. in aliq̄ vniuersitate

Lebanus studiū physice captās qz legum

s^c excōic^o ē .f. q̄ p̄famū studiū attrēpāt p̄ ius

Sic ē archidiacon^o eccliaisticus omnis

Principsonatus z p̄sb̄ addit^o omnis

.i. sup̄ioz suoz

Qui sup hoc libitū nōdū tenuere priorz

Excōicatio maior d̄ q̄ ep̄s ex iure absoluūt

Quodlibet Collegiū plebis p̄sona v̄l vnica q̄uis

Quinſcunq; status ve ḡdus p̄ducere sentit

Rite domos v̄l qui ductas retinere ſinentes

Aut habitare ſinit alienigenas alioſue

Hoz n̄ tris oriūdos rite volētes (rōe v̄ſurarij

Vſuras facere manifeſtas his ve locantes

Vt faciant ſenus etiā titulo puta quouis

Hic ſi p̄ſul erit ſuſpēdit̄ aut p̄rior illo

Inferiores his maledicti ſp̄iales

Eſt z cōitas int̄dicta p̄illa

Cēſuris laicus a p̄ſule rite p̄zemaſ

Urbis rectores eius ſil' officiales

Vt perſoluant̄ v̄ſure lege fruuntur

Siue ſciens ſtatuens ne reddant̄ repetitive

De libere plene ſed z hec ſeruare volentes

Ni per tres mēſes hec radant̄ ſt' anathema

Sic ſup his ſolita depoſt̄ ſuare volentes

Dando rep̄ſalias p̄ quēcunq; ſacroꝝ

Huius ſiue bona ḡnāliter has q̄z latas

XLIII

Lata d̄ cleꝝ ſe

re d̄ p̄ laicum.

Extra de v̄ſu. v̄ſu
ra. li. vi.

Extra de v̄ſu. Uſu
ra. li. vi.

Non lata.

Extra d̄ v̄ſu. c. ex ḡ
uī ad nos. in de.

Extra de iniurijs et
damnis. c. Et ſi pijs
rationes li. vi.

Excoi. maior a q̄ ep̄s de iure absoluit

A

Tendunt ad sacros his nullo more fauente
.i. in sacris p̄stitutos .i. p̄suetudine
cedere de p̄. .i. p̄cutere seu leuif saltē aio vindicādi v̄l grauit
vel quancūq; religioſam p̄ſonā v̄z extra de ſen. excoi. Non
dubium. z. c. Religioſo li. vi.

De p̄cuſſiōe clerici aut p̄ſone ecclēſiaſtice.

Est anathema meꝝ quem noui cedere de p̄
.i. excoicār' p̄e
f. in clericū v̄l ſil' em .i. non

De p̄cuſſiōe āt clerici q̄ p̄cutiendo ip̄m nō ſit excoicatus v̄d' d' excoicatio maiorē

Sine man' iacere temere lz haud violentas
Sciēdū q̄ q̄cūq; clericū ex' ſuſpenſi excoicati de poſiti in terditū v̄l irregl'ares niſi ſolēnt' degradari gaudēt p̄uilegio clericali **Hec Anthonin'**
.i. enormit' .i. absoluet illū s' talē

Cōis opio ē q̄ p̄cutiens clericū excoicātū maiorē incidat in excoicatio em.

Nō ledens q̄uit' p̄ſul non papa reſoluet
s' ſil'r excoicār' e .i. cuiusq; .i. rā approbare q̄ ſi

Ledens clauſtralem cuiusuis religionis
.i. cuiusq; s' fuerit

Extra de ſen. exco. Nō dubiū z. c. Religioſo. li. vi.

Aut fuerit ſexus cuiusuis vt monial'
f. a q̄cūq;

Aut ſit cōuerſa. ſit cōuerſus q̄z ceſus

Q̄s iſte perſone ecclēſiaſtice gaudētēs h' p̄uilegio clericorū ſignā ſi in 2^a p̄ſe p̄ Anthonin. ii. xxiiij. de p̄ſonis ecclēſiaſtice s. iij. p. totū.

Qui p̄rijs cedit q̄ caſtus viuūt obedit
.i. approbare f. cuiusq; clauſtralib; p̄dicatis ſine beginis

Sine p̄bata ſub his ſit religio q̄z non ſit
s' excoicār' eſt .i. v̄triuſq; ſexus

Percutiens etiam nōdū d' iure p̄feſſum
s' p̄bata lib̄tate ecclēſiaſtica gaudēt s' z dolo

Qui ſua ſeq; darent nunc ecclēſie ſine fraude
s' imediate dicit' .i. h'it p̄p̄ia .i. in m̄rimonio manent

His lz eſt p̄riū v̄l eos cōubia ſtringunt
s' ſaltē s' dicit' v̄z viro z vxori .i. valde honeſt' z a ſe clari h'itu aliq̄l'r diſtinct'

Si foret his habit' aliq̄ntus religioſus
s' p̄dicta lib̄tate gaudēt .i. renūciāt

Aut ſint canonicē q̄les p̄rijs neq; cedunt
f. lib̄tate ecclēſiaſtica gaudēbit s' p̄ſone ecclēſiaſtice

heremita v̄z q̄ a ſc̄ipō h'itū nō recepit h' ab aliq̄ p̄ferre valēter q̄ alicui regle l' ſup̄iori ē aſtrict' nō vag' nec p̄iug' h'incinde.

Aut heremita foret ſil' he q̄s tercia ſtringit
s' p̄rijs p̄dicatoꝝ .i. ſil'r

Regula d̄n̄ici ſeu franciſci. quoq; fr̄es
f. begardos v̄l s' p̄ſone ecclēſiaſtice capuciatos .s. aliq̄

Quos voco donatos ſeu q̄s nec regla ſtringit

Excom. maior a q̄ ep̄s de iure absoluit

^{s̄ sup̄ dictus} ^{f. distinctū ab hitu seclari}
Si tal' q̄sqs̄ habitū fert religiosum
_{.i. clerici}

Si spuit in faciem cleri seu fuderit ip̄m
_{.i. indignant' .i. excoīcat' maiore}

Aut olio v'l aq̄ cōtemnēs ē anathema
_{.i. clericū .i. quisq̄}

Si p̄ncipalis terrens indigtus ve teneret
<sub>.i. clerico .i. veste p̄ca v'l alia re
clerico coherente</sub>

Taliter aut q̄cqs̄ sup̄ huic herentibus aufert
_{s̄ aliq̄s .i. equi seu muli zc.}

Ut v'l equo sedeat furibūdus frena moueret
<sub>.i. p̄ aliū q̄uis nō p̄ se. lz̄ p̄us factū fuerit ip̄o nesciente nec
volente vt p̄z extra d̄ sen. excoī. c. Cū quis li. vi.</sub>

Atq; suo faceret quis nōie talia seu a
_{s̄ excoīcat' ē .i. ex officio. f. clericū}

Quisq; teneat eū queat aut defendere nō vult

Servās v'l retinēs nec ledens vinculet ip̄m
_{.i. aliq̄s v'z ad p̄dicta}

Dans sil' auxiliū seu consiliūq; fauorem
_{.i. de facto .i. excoīcat' e maiore}

Quicunq; mor' fatis anathēate iure teneat
_{.i. enormit' .i. clericū v'l eccl'asticā p̄sonā}

Si q̄niter ledat hūc queq; papa resoluet
_{s̄ p̄cutiēs clericū. i. enormit' s̄ exite .i. p̄ eū}

Quicledit q̄niter q̄ multo sanguine fuso

Ut quia p̄ vuln' inflictu sanguis abundat
<sub>.i. aliq̄s s̄. mēbz aliq̄d .i. clericū v'l eccl'ia .i. i sacz p̄stitutū
detrūcādo sticā p̄sonā sancte vite</sub>

Quis mutilās et; dez. ve suū puta sacz
_{.i. iniuriōse .i. q̄ue fore lesionem}

Prelatū. tāgit male. iusto sine pbante
<sub>.i. suū v'l alium .i. quēcunq; .i. temerariē lz̄ n̄
.i. aliq̄s grauter</sub>

Ut quia p̄ntificem v'l h̄ abbatem feriebat
_{.i. sanctū in q̄ lesio facta ē .i. si fuerit notabilis}

Pensando t̄ps ve locū p̄sona notetur
_{.i. sacz in q̄ lesio p̄tigit}

XLV

Itē milites gau den tes licz sint vxorati z habeāt p̄pria n̄ agē res h̄ in fraudē z suscipiētes talē habitū gaudēt p̄uilegio clericali.

Hec ostiēti. in sūma s̄. Qualiter p̄ se. de sen. excoī.

Zata.

Extra de sen. excoī c. Super. zc.

Zata.

Hic capi d̄z cōsiliūz z fauor v'z. de excoī. papalib; vbi d̄z de Captiōe epi z sic de sibi.

Lesio grauis.

Nota q̄ sit q̄uis z enormis lesio.

Cleric' q̄ se volūtarie subijcit alteri q̄ eū p̄berit v'l pugnis p̄cutiat ē excoīcat' z p̄cutiēs ē excoīcat'.

Hec Pylanus.

Excoꝛcacio maior a q̄ eps de iure absoluit

E

Sciendum q̄ clerici quicumq̄ siue in sacris siue in minori-
bus siue cum p̄ma tonsura quibus sint excoꝛcati suspensi deposti
et irregulares gaudent duplici priuilegio clericali. videlicet p̄sonali
et reali. nisi essent sollemniter degradati vt qui traduntur curie secu-
lari exuri cū sollemnitate. Clerici autē coniugati non gaudent rea-
li priuilegio. q̄z talliari p̄nt. 7c.

.i. p̄. i. ecclesiasticā. i. libertatē .f. dñs rpal' aut ciuitas
.i. p̄suetudinē

Non lata.
Extra de sen. ex. no/
uerint.

In sacra libert. suans ritū ve statuta
s̄ excoꝛcat' ert

An duos mēses qui talia radere nolit
s̄ excoꝛcat' ē. i. statutoꝝ p̄ ecclesiasticā libertatē

Eodēti. 2. c. q̄ s̄.

Scriptoꝝ fatoꝝ rectoꝝ siue locoꝝ
.i. statuta

Mūc vbi p̄fata sunt edita siue retēta

.i. decernens et iudicās .i. decreta et sta-
.i. iuxta. f. statuta tuta

Decernēs in ea vlt̄ scribens publica creta

.i. cā iudicij .i. ecclesiasticę p̄fōe. f. cā iudicij. i. seclari

Lata.
Extra de sen. ex. c. ḡ
uem.

Ut veniant cleri vlt̄ sint sub indice seclī

.i. itatus vlt̄ s̄ ordias. i. ecclesiasticis p̄sonis aut clericis,
.i. quicumq̄ f. alium

Dū facis. aut q̄ eis castri custodia det̄

.i. aliqd. f. ḡue et p̄iculosum s̄ excoꝛcat' es vlt̄
f. clericis quicumq̄

Non lata.
Eodēti. q̄ s̄. c. q̄cū/
q̄ p̄ eo. li. vi.

Aut qd̄ onus sile isdē cōmittere temptas

.i. aliquē .f. ecclesiasticę. f. dñs rpal'. i. occasione

In quēuis late cēsure quis rōne

.i. licentiā f. latoꝝ. i. p̄curiēdi. f. latoꝝ. i. s̄nie

Cōsensum p̄stans hūc cedendi capiēdi

s̄ q̄ p̄sensum p̄curiēdi aut capiēdi p̄stat
f. familiares latoꝝ s̄nie f. vlt̄ familiarū

Sic p̄uto p̄sonas sua vlt̄ bona siue suoꝝ

adānificādo vlt̄ al's f. s̄niam f. s̄nietate
f. dñs rpal'

Aggruat hic vlt̄ eū q̄ p̄fert. causa vlt̄ extat

s̄ fuerint .i. restituta

Mirreuocent̄ ea prius et sublata redacta

.i. excoꝛcatōe maiore f. dñs rpal'is

Mox post octo dies anathemate iure ligatur

.i. lnia f. lnia vlt̄ libitu. i. p̄hibiti vlt̄ vetiti seꝝ ab ecclia

Tali vlt̄ libitu s̄s̄is ve fruens vetitati

Excōicatio maior a q̄ ep̄s de iure absoluit

Sic motu proprio faciēs q̄s talia seu a

.i. enormia

XLVI

Hacq̄ duos remanēs mēses hūc papa r̄soluet

.i. absoluet

.i. p̄tiguas ecclie s̄ excōicacōe

.i. dolo v̄l p̄ inū / r̄iā aut violētā

Ecclias ve domos sacras q̄ frāgit z v̄rit

.i. q̄libet h̄ nō horrea v̄l curtes seu sta / bula q̄ sunt in locis relligiosis

Lata.

Extra d̄ sen. excō. c. tua nos. i. 7. q. 4. Si q̄s sua d̄re. z. c. Lō / questi.

Ecclie cimiteria sic loca relligiosa

.i. denunciat

Nō p̄clamatus a p̄sule soluit iste

Sz p̄clamatū dic papā soluere tm̄

Item non est excōicatus occidens aliquem in ecclia. q̄ necle / dens grauit̄ aut vulnerans h̄ est minore excōicacōe excōica / tus xvij. q. iij. Si quis.

Item non est excōicatus occidens aliquem in ecclia. q̄ necle / dens grauit̄ aut vulnerans h̄ est minore excōicacōe excōica / tus xvij. q. iij. Si quis.

Item non est excōicatus occidens aliquem in ecclia. q̄ necle / dens grauit̄ aut vulnerans h̄ est minore excōicacōe excōica / tus xvij. q. iij. Si quis.

Templi circuitu spaciū sacz tibi cōstat

.i. 30. passiu

.i. h̄z

.i. passus

.i. ecclia

.i. maior

Triginta passus. fert quadragintaq̄z matric

.i. passus

.i. incēdēs s̄ clēicoz

.i. excōicacōe h̄ excōicacōe r̄ā

v̄l laicoz q̄ violator eccliaſtice emu

nitarz z sacrileḡ z h̄ p. c.

nonnulli z. c. questi

Dec Anthonin̄ 2° p̄re 3° p̄re. ti. 25. c. xl. d̄ Incēdiarijs in ſi / ne capli illi. Item plures Juriste d̄cūt talē excōicatum.

Hos itra flāmās edes nō es maledictus

.i. de s. passibz p̄dictz

.i. maior excōica

.i. aliq̄e tus h̄ sacrilegus

Abstrahis aut sup his vi quez ſi ſis anathēa

.i. ecclia

s̄ v̄l s̄ diripiēdo corp̄ xp̄i

v̄l rapiēdo bōa ecclie l̄ d̄ eccl'a

Non lata.

Extra de sen. ex. c.

Conquesti.

En tēplo frangēs altare crucē silem rem

Excoicatio maior: vitatio excoicatorum

E

.f. excoicand^o .f. fm hostien. Goff. z Joh. delig.
.f. ipso facto

Est maledicendus sed iure nec e maledictus

.s. excoicatio e maiore .s. excoicatio maiore
.f. dando psiliu auxiliu vl' fauore

Crimine participas p quo sit qs maledict^o

.s. superior illo fuerit q tulit sniam

Soluit a nullo nisi q tulit aut prior illo

.f. excoicatu .i. difficile sit

Presul z huc soluat seu pastor du gne costat

.i. accedere .f. excoicatiois minoris .f. psitro iuramento qd excoicatori phibebit

Querere latozem iusta causa stimulante

.i. ca vtilitat^o .i. roe futur^o .i. ca necessitat^o
.i. iugiu .i. du igraf excoicatio

Utile. lex. huile. res ignorata. necesse

.f. qngz pdicta .f. seci quersanti q adm tentem eccle

Hec anathema qd faciut ne possit obesse

.s. exco. e secl'aris doctor aut relligiosus z absolued^o a papa
Scribens deprauas ve scient pdicat illa

.i. decreti vl' expositiois

In pndiciu q vergut rite statuti Ceteros scz duos xpus cu ist^o xpsib^o x^o s d excoicationib^o palibus.

Lata z papalis

Non lata.

I. i. tre sancte. f. scz p ostelle .f. aploz petri z pauli
Ihrlm. iacobi querentes limina rome

.f. visitates pdicta loca .i. excoicabis

Hos depdantes aut qui capiunt maledices

.ff. de sepul. mor. l. ij. Non aut e excoicatio tal'

Defunctos spolians guit sub lege ferit

.s. in publico ex iure .i. excoicatu maiore f. plurib^o

Iure palavites anathema puto manifestum

.i. nondu denunciati. Nota du tu q psiliu psstantien. decuit non ee vitandos nisi denunciatos vtz. j. paz

Naud pclamatu. sed costans hic tibi soli

.f. excoicatio su de nunciaroe

Tuc vitabis eu priuatim. dum toleratur.

Lata.
Eodē ti. q s. c. signi ficauit imp. z c. con / cubium.

Eodē ti. q s. c. Au / per in fi.

Glo. in. c. Cu no ab hoie d sen. excoi.
Nota vitari q / mo dz excoi. nodu p clamat^o cora alijs qu plurib^o constar

vi. q. ij. **S**itū. z. c. placuit.

Cōs. Cōsta n̄ se vitā cēsur' ecclesi. in odas

Qui celebrat v'l p̄cipiat. R. .j. post pauca

S^{s' nō aliūde} ^{t. aliqūe} .i. excoīcatū maiore
ip̄ confessionē scis quē maledictū
^{f. a te excoīcat' talis} .i. corā p̄lo

Dum petit ip̄e palā dñi corpus dabis illi
^{.i. corp' suum} .i. in cena dñi

Exemplo xp̄i se iude dantis apte

Mota in his versibus sequentibus statutū Cōstantien. in quo quis non tenet deinceps aliquē vitare a cōio/ ne administratōe v'l receptōe alicui' sacramentoz. z in q̄bus/ eunq; diuinis intus z extra pp̄t aliquā censurā nisi denuntia/ rum. Est quidem ista Constitutio p̄m Antho. ab omnib' in/ p̄silio accepta Cōstantien. z p̄petuata.

Sed p̄ consiliū sane constātia sanxit

Nullā censurā rursus debere caueri
^{.i. excoīcatōez maiore v'l interdictū v'l suspensionē}
^{s' censurā}

Latā de iure. v'l hō quā fulminat ip̄e
^{s' censurā ecclesiasticā} .i. cū specificatōe

Dputa sub gñe. talē plane nisi constat.

Cōtra p̄sonā latā seu collegiū. v'l
^{s' vicz} .i. certā ^{s' eē} ^{s' j}

Cōtra cōe. v'l in eccliam fore totā
^{.i. cōitatē} .i. j̄ vniuersitatē ecclie
^{s' j} ^{s' eē} .i. publicatā

Sive locū certū cōstet de iudice latam
^{.i. denūciatā eē} .i. exp̄ssam eē

Vl p̄clamatā sp̄ealit' atq; relata

.i. aliquis an̄ p̄siliū Cōstantien. vigenibus que mandabant excoīcatū maiore aut susp̄sūm v'l interdictum licet nondū denūciatū q̄ cito vitandū in diuinis z a familiaritate. qm̄ cōsta/ bat plurib' aut sibi soli in puato.

Iuribus aut v'l obstantibus. h̄ tibi saluo
^{.i. clericū} ^{f. p̄ euidētā facti}

Percutiens de x̄ si valde foret manifestus
^{f. p̄cutiens} ^{.i. denūciat'} ^{.i. nō}

Hic vitand' erit. p̄clamatus licet haud sit

De Absolutōe in mortis articulo ab excoīcatōe

XLVII

Nota d̄ illo quē excoīcatū scis so/ luz ex p̄fessione

caueri. i. vitari p̄ alio quē nihilominus tū pp̄t h̄ h̄mōi excoī. i. p̄terdictos z susp̄s. seu p̄hibitos nō inten/ dit in aliq̄ releuare. nec eis q̄modolibet suffragari.

De Ab. excōi. i arti. mortis & q̄s sit arti. mor.

Nota quō q̄s
sacerdos absoluere p̄t
quēcūq; in mortis ar
ticulo ab om̄i excō. &
casib; quib; q̄b; cūq;
Extra de sen. ex. c.
Eos q. li. vi.

Hec Anth. i sum.
videt̄ nihilomin⁹ in
suo p̄fessionali dice
q; debeat se p̄icare
hūi auctē vt absol
uat rite ab eo. h. qd
d̄t in summa vt h. lū
gnat veri⁹ ē auct̄ati
onabili⁹.

Hic notat q̄s sit Ar
ticul⁹ mortis
1° mō
2° mō
3° mō
4° mō

f. p̄fitecē .i. ab oī excō. tā papa
.i. q̄s sa li q̄s alia d̄ iurē ab ho
ēdos de minelata
iure

Mortis in articulo solues anathēate cūcto
s^o excōicar⁹

Hoc tū intuitu dum se p̄ntet ad illū
.i. cōmode poterit f. eū f. añ articulū mortis de iure

Cū liber fuerit q̄ soluere debuit ip̄m
f. iudicē f. ad satisfaciēdū zc. f. p̄t qd fuit excōicatus

Eius mandatū suscepturus sup̄ illo
f. p̄t articulū mortis

Nō vt soluat. fuerat nā iure solutus
f. p̄fitecēs post mortis articulum
.i. commode

Non sep̄tans cui d̄z dum bñ possz
.i. p̄orem excōicatioem

Dox anathēa p̄us d̄ iure reincident ip̄e
s^o in excōicatioem reincident eodem ti. quo s. §. idem statui
mus

Sic quos & papa soluit. legatus & eius
Post non p̄ntent se p̄ pena toleranda

.i. ep̄o ad quē mittunt̄ f. ad quē missi sunt

Pontifici p̄rio vlt̄ & altri iure valēti
.i. non

Naudq; satisfaciant q̄bus est iniuria lata
.i. in piclōsa infirmitate f. vno^o

Articul⁹ mortis extremo cōstat agone
f. sc̄do .i. mori

Aut infirmaris morbo q̄ cōstat obire
f. 3°

Nonnullos sepe. vlt̄ in hoc medici dubitabant
f. q̄to .i. aliq; i. crudelē

Etq; timēs hostem quis seuū siue potentem
Sic & p̄donem. mare vlt̄ transire volebat
f. q̄s f. in ciuitate l'als f. aliq; .i. piclōsa

Vlt̄ foret obsessus. vlt̄ iturus erat loca p̄raua
f. in q̄ d̄z piculū mortis f. p̄ quēcūq; sac̄dorē
f. tā ab excō. lata a iure q̄ ab hōie

Quolibet in fato. casu solueris ab omni

Quia? q? pcuties clericū nō incurrit excoi.

E

^{s' alias quis de iure sic} ^{.i. excō. talē pdictā}
Si non enormis tūc p̄sul solvere possz

^{s' absoluit s' z dco mō s' et}
Vanitor. infirm^o. is quē timor ipedit hostis

^{s' absoluit dco mō} ^{.i. in cōi viuentes}
Hinc dñs tre. sic cōes comedētes

^{.i. clericū s' aliq̄ citra papā absoluit} ^{.i. claud^o aliq̄s s̄tr absoluitur}

Hunc ledente paz. sic corp^o hñs q̄si claudū

Cofficiū. i. rōe officij yr p̄sbz vel ali^o ad quē spectat p̄r eijcer e
de ecclia clericū in minoribz sine excōicatioe (scola) i. causa di
scipline m̄gr vel p̄latus pcutiens tā in sacris vel non sacris ex
stentē etiam irato aīo licet actu d̄isciplinā non intendat. h̄ suffi
cit in habitu non est excōicatus

**Quia. s' casus q/
bus pcuties cleri
cū nō incurrit ex/
coicatioez.**

^{.i. senior clericū pcutiens in minoribz} ^{.i. in p̄tinenti z t̄pate}
^{stuturū} ^{.i. cā discipline}

Stas. officij. scola ludus pellere vim vi

^{.i. p̄cussus etiā p̄iugat^o q̄uis sciēt quis talem p̄cussit salte}
^{admonitum non incurrit.}

Clericus admonitus linq̄ns bitūqz coronā

^{.i. cleric^o p̄cussus} ^{.i. laruar^o vl' velat^o s̄tr cleric^o ma}
^{cellari^o} ^{s' clericus}

Aut nō sit notus qz buffo. comāue gerebat

^{.i. clericū s' excōicatur nō ē} ^{.i. ligat vinculo} ^{.i. suo p̄lato}
Hunc q̄ captiuat seu vincit si cito reddat

^{s' excōicatus nō est} ^{.i. cā correctōis}
Aut vt ceda^t dum p̄latus inbet eius

^{s' excōicatur nō es} ^{.i. clericū aliq̄ue} ^{.i. luxuriose}
Dum cedis clez quo turpic est tua mat

^{s' tua} ^{s' tua}
Filia siue soroz vxoz tua siue repta

^{.i. clericū} ^{.i. in p̄tinenti in facto turpi}
Hunc sic mortificans ex h̄ nec eris maledict^o

Attū irreglaris sis hoc faciēdo

Notandum si clericus a deo esset incorrigibilis qz absqz
percussione capi per laicum non possēt. tunc laicus clericum
talem percutens non inaudit in excommunicatiōem vt patet
Extra eodem. vt fame.

**Comunis opinio te
net qz pcuties cleri
cū nō incurrit ex/
coicatioem.**

**Percutiens cleri
cū q̄ turpic inuen
ta fuerit m̄r pcutien/
tēz aut filia seu vx
oz vl' soroz pcutientēz
nō est excōicatur. etiā
si infecerit talē i ip̄o
facto.**

Ca? i q? p. de. n. e. excō. h. et. i. fe. i. certo caū

.s. excōicat? n. es

.i. clericū aliqūe 3° montū

Dum cedis clez cernendo tyzannide mirtū

Cedens hunc mōitū secli mercata gerentes

.i. solennit degradatū .s. excōi. n. e. s. a clerico p
cuciete ptes

Ordine depositū cedens. ptem ve tuendo

.s. tuent? eā a clerico pcutiete eā z cōs. j. positis

Proz seu mī fuerit. ve sozoz similesqz

.s. fuerit d. efensa. z cōs. .s. tuent? a clerico pcutiente!

Filia siue familia v' socius fuit eius

.s. filiū clericū i

miortibz z n. i. sacz .s. v' p. inq? domesticos suos corrigēs
in miortibz

.s. v' cedēs s. clericū .s. clericū qz uis non
mōitū z p. nentē habitum

Hūc ve pens cedēs. bigamū. sic arma ferētē

(p. aris) Nota dū. q. pntes corrigēs filios suos in sacz cōsti-
tutos sūt excōicatū h. m. opinionē tutiore. Q. sacer ordo liberat
a patria p. tate z etiā fulli. v. z q. ad manuū iniectōem. S. z 2^a
opinio ē rōnabilior: v. z illoz q. dicūt q. p. p. posset p. b. erare filioz
n. sacris exūtē cā correctōis.

.s. ad occidēdū v' mutilādū .i. n. sacer v. z te pcutiens
ad occidēdū l. mutilādū

Si sacer inuadit te cedens. clericus aut sit

.s. incōtinēt sub inuasiōe sua .i. excōicatōem
maiozem

Quem neqas fugere. si mortificas anathema

.s. talē sic occidēdo .i. irreglaris

Nullū conqris. infamis nec reputaris

.i. minore excōicat? .i. excōicat? maioze

Est anathema min? q participat maledicto

.s. in d. inis in ecclia audiēdis .s. p. ticipando

Utputa diuinis tēpli potu sil' esu

.i. salutādo excōicatū .i. fidelū

Colloquio salue. cōmunio nulla fidel'

.s. excōicato maioze .s. septē eccliaistica .s. excōicato maioze s.
ue iusto v' iniusto

Illi pstat. z sacramēta negant

XLIX

(tyrānide). s. milita
ri officio aut p. sili ael
tu ordini l. clericatū
p. zio vt ē officū ma/
cellarioz z tab. nario
rū publice si tales 3°
montū n. d. esūtāt.

**De minore excō
municatione.**

De minore excoīcatōe ipō iūcī certis casibus

H

Sed sibi participās in crimine fis anathema
f. cū excoīcatōe maiore f. p q̄ exco. es. f. maior
Nota q̄ oīs minor exco. tm̄ separ a p̄cipatōe z p̄ceptōe
factōz ecclie q̄ sunt septē. S; maior excoīcatō a p̄dictis factis
z a cōione fidelitū z a diuinis audiendis in ecclia separ. nec d;̄
excoīcat⁹ tā p̄pe stare q̄ audiat dina nec tm̄ phibet ab ingressu
ecclie dūmō n̄ audiat dina. nec cū alijs ozet p̄ tm̄ inf̄ esse p̄dica
tioni. Itē ex cōi. phibet ne aliqs cū eo loq̄t. nec aliqs ipm̄ salu
luter nec cū eo comedat dēp̄t q̄nq; casib; .f. Utile lex hūile zē

Quintuplici cā sibi participas sine culpa
f. cā vtilitat; .i. cā futū .i. ignorās excoīcatū eē
f. cā m̄rimoni; .i. cā necitatis

Utile lex humiliter ignorata necē
f. excoīcat⁹ maiore

Hec anathēa q̄dē faciunt ne possēt obesse
f. ecclie septē .i. minor excoīcatō

Asacramentis minus h̄ priuat maledictus
f. excoīcat⁹ ē minore ipō iure .i. symoniac⁹

Cunctus sacrileg⁹ huic symō iungit̄ omnis
s̄ excoīcat⁹ ē ipō iure z cū infra positus viz minore excoīcatōe.

Sic cunctus fornicator notorius aut
s̄ excoīcat⁹ sūt minore

Quiq; malo bello xp̄os fixere sagittis
s̄ excoī. ē minore .i. a laico

Qui capit eccliam laico sic fuit eandem
s̄ excoīcat⁹ ē minore s̄ z ista sint māifesta qz als n̄ n̄q;
occultū publicari nō d;̄

Qui se h̄ aud anno cōicat h̄ audq; fatetur
.i. nisi doleat .i. nisi .i. i mort; articulo

Hic tumulto sacro doleat ni. morte carebit
.i. notori⁹ s̄ ipō iure

Om̄is peccator not⁹. minus est anathema
s̄ excoīcat⁹ ē minore

Pauperis oppressor hinc raptor public⁹ oīs
s̄ excoīcata minore f. cōi iure .i. notori⁹

Sic meretrix cuncta sil' vsurator apertus
s̄ excoīcati sūt minore

Seu quibus ecclie tumuli d̄ iure negantur
s̄ excoīcat⁹ minore s̄ sup̄ .i. ecclia sic sepultura

Cunctis ecclie dictis tumulos nego iure

Nota vsurarius
manifest⁹ in dyocesi
Colonien. excoīcat⁹
ē p̄ statutū synodale
Qui s̄z isti h̄. f. de
ecclia sic sepultura
littera. S.

De Excoīcatōe minore ipō iure.

Cmaledict⁹. i. exco. maiore h̄ excoīcand⁹ ⁊ sacrileg⁹. vtz. infra
de ecclīastica sepul. s. loc⁹

Quos tñ in sacris tumulans nō es maledict⁹
.i. ecclīastica sepultura s. j. in lra S s. ex q̄b aliq̄s silt
minore excoī. est de iure

A L.

Sacra sepultura reliq̄s mōstrat tibi casus
s. sacerdos .s. extra articulū necitatis d̄ iure

Dis qui posset a culpa soluere quemq̄s
viz minoris excoīcatōis

Casibus a dictis cunctis ⁊ soluere posset
s. sacerdotē pp̄n̄ .i. excoīcatō

Quāuis iure minor illū maledictio stringat
s. alio s̄ n̄ alien⁹. s. q̄ soluere p̄ra dicit⁹ casib⁹

Nōie sub reliquo p̄rius flamen dat̄ iste
.i. excoīcatō

Papa fert anathema minus mai⁹ q̄z iure
.i. excoīcatōem .i. maiore ⁊ minorez

Nota q̄ p̄nt d̄ iur
re maiore ⁊ mio
re excoīcatōez in
fligere.

Hoc fert ⁊ iure maledictū p̄sul vtrūq̄
s. maiore ⁊ minore s. q̄ ad suā dyoclesim

Ambas infligit ⁊ p̄sulis officialis
s. ambas infligit p̄lar⁹ q̄ iurisditōez h̄z sup̄ subditos suos

Sic in collegijs p̄latus sp̄ualis
s. subditis s. ambas viz ordinis

Iure suis fligunt has abbates b̄ndicti
s. saltē s. ambas excoīcatōes s. i suos subditos
s. firmati

Jam cōfirmati. sic abbates reliqui dant
.i. archidyacon⁹ s. anathema .i. nō dū ex̄ns

Archileuita sil̄ maius fert nonq̄ sacerdos
s. de iure .i. ep̄s .i. cū solēnitare .i. exco. maiorem

Fulminat antistes solenniter h̄ anathema
.i. nō s. sup̄dicti s. ep̄is

Nō tñ haud alij nisi maiores reputent̄
Notādū q̄ suffragane⁹ q̄ ordies loco ep̄i ⁊ fert ⁊ ecclīas
p̄secrat n̄ h̄z ex iure aliquā auctē absoluedi ab aliq̄ cēlura nisi
ep̄s su⁹ sp̄calit̄ sibi ⁊ mittat. **N**otādū q̄zias eē op̄iones au
rēricoz viz si ep̄s ⁊ archieps liget sentētis suis synodalib⁹ l̄ p̄
uincialib⁹ iueniēdo itra t̄ritoriū sui suffraganei. **E**t distiguit
Antho. dicit̄ q̄ ep̄s vt ep̄s ⁊ archieps vt archieps n̄ ligant̄
fulmīatoris suis statuz. h̄ vt puati q̄libet eoz in adit̄ p̄faciēs
Cōcludit nihilomin⁹ q̄ p̄ma op̄io simplr ⁊ maḡs tenēda ē vt
d. 19. In canonicis.

De Excoīcatōe minore ipō iure ī cert. casib?

E

Excoīcatōe. s. in sibi subiectos qñq; p furtis qñq; p pditis 2 sili-
bus 2 tener sūa vt dicitur Aider.

Plebani manus nisi p̄suetudine pfert
.i. ecclesiasticus clericus .i. iure .i. excoīcat .i. tā maiorē q̄s minorē
viz aut sacerdos

Iudex ecclie iuste maledicit vtroq;
s. excoīcare p̄t maiorē v̄l minorē v̄l suspendere
s. exnis purus

Nō iudex laicus nisi papa det hoc sibi solus
Notādū q̄ plebanus n̄ p̄t ferre excoīcatōes maiorē nisi il-
los q̄ sunt sui subditi v̄l sūe iurisdictionis viz aut rōne delicti
ratione domicilij aut p̄tract. Et sic p̄z q̄ vn̄ alteri p̄rochie
p̄t excoīcari ab alio plebano n̄ suo. q̄z h̄ n̄ sit suus superior ratione
domicilij. est tñ superior ratione delicti in sua prochia p̄missi aut
p̄tract. ibidē iniri. Sicut dōm s̄ ep̄o suo modo.
.s. ob aliquā iurisdictionē t̄galē quā habes in aliq̄ loco n̄ potes
nec debes de iure ferre excoī. maiorē. quia hoc p̄tinet ad sp̄nā
lem iurisdictionē.

Uris oburis qd habes alibi dare noli
.i. excoī. maiorē

Unctis p̄dictis dēptis nullus maledicit
.i. p̄t s̄dictos excoīcatores s. alius .i. excoīcare p̄t
viz sicut plati 4° medicatū h̄nt ex p̄tū
uilegio apostolico

Ex aliquo iure nisi papa det in sp̄cālī

Nullū penale tēdas sed iure restringe
.i. monitionē trinā s. monitū v̄l
monitionem

Ni dederit monitū trinū v̄l p̄ tribus vnū
.i. excoīcādo maiorē s. ecclesiasticus s. talit̄ excoīcā^o lata

In maledicēdo iudex nullū reputatur
.i. ab ingressu ecclie .s. 2 post se ingerēs diuinis sic irreglar.
viz de suspēcionib; infra in lra S.

A templo talis iudex suspēsus h̄z
s. p̄missio .i. qñq; .i. excoī. maiorē

Et sine fert monitu iudex vnq; maledictum
(maledictio). s. maiorē excoī. viz p̄ lras si h̄ exp̄ssit excoīcans h̄m
p̄nt̄ si ingerat se in medio t̄pe cōmunitoni fidelium
.s. qñq; .i. aliq; s.

Ac ignorante se. possz quis maledici
.s. et; nisi affuerit p̄tūarta .i. excoīcari maiorē

Pro nisi mortali nō posset q̄s maledici

Penalia in iure
nō s̄t extendenda
s̄ restringenda.
Sūta excoī. ma-
ioris ab hōie vel
iudice vario mō
ferri p̄t.

Prop̄t q̄ d̄z fer-
ri sūta excoīcari
onis.

Qui excoi. nō pnt v̄ quō aliquñ ē nulla s̄i fert

A

.s. aliq̄s

*.s. exco. maiorē v̄
minorē z si tulerit nlla ē tuē*

Aut interdictū violans non fert maledictum

Quo frēs p̄dicatores z fratres minores ac aliorum duorum ordinum mendicantiū excoicari Interdici vel suspendi possunt z qualiter. vide. *.j. de Interdicto in fine.*

.i. dyocesim .s. aliq̄e. qz alterius iurisdicōis ē tal' subditus

Extra nemo suā dyosim p̄sul maledicit

.i. aliq̄s

Nullū subiectū sibi. q̄s p̄sul maledicet

.i. extra frā sui iurisdicōis positū

Dico sui iuris extra terrā. ratione

.s. ibidē p̄missi .i. domicilij extra frā positū

.s. ibidē iniri .s. extra frā

Delictiqz dom' v̄ p̄tractus. lz z sic

.s. excoicacōis maioris

Constet plata snia. nulla sed extat

.s. plata vt Abbatissa posita p̄posita. zc .i. excoicacōe p̄

Feria cū careat puta clauib' haud maledicē

*.i. int' dicē n̄ pnt .s. ab offi' h̄ bñ a bñficio. vtz i p̄ncipio s̄i lre
tera A. .s. plate z sp̄iales*

Nō interdicūt nec suspēdunt mlieres

*(In aledia) .s. maiore excoimunicacōe quia non subest fidei ca
tibolice nec sacramentis ecclie. Nihilominus imp̄prie d̄t ali
quis illoz excoicacō' in q̄ntū familiaritas fidelium xp̄ianoz eis
interdicat.*

Nemo iudeus v̄ pagan' vult maledici

.s. excoicari p̄r. qz peccare nō p̄r nec moneri. zc.

Dortuus z nullus

.i. latū .i. suspēdi posse

Dic anathema datū suspendi nullibi iure

.i. post latā sniaz

.i. anticipari p̄r

Post appellando sed cautius anticipando

De alijs censuris Ecclesiasticis viz de Interdicto z suspēsiōe. z ex p̄sequenti de Irregularitate. *.x. .j. in locis suis iuxta ordinē Alphaberi* **E**xcoicacōe **E**xecutor **T**estamētoz *.x. .j. de Testamētis.* **E**xamp' q̄r

De pēa n̄ vitāe excōi. De Cōscia erronea

modis d̄. r̄c. N̄. de Inedicto in sine p̄saice
f. aut clerice aut i m̄ioub̄ .i. officia d̄ina v̄l sacra seu ecclia/
v̄l in sacris p̄stitur̄ .i. sc̄ia sepultura

A **LII**

Qui celebrat v̄l participat divina notant̄
.i. excōicatos maiore

Nota q̄l̄e penaz
incurrit ex iure divina
celebrās corā m̄are
excōicato maiore ex
cōmunicatōe v̄l p̄t̄i
cipās d̄ina amistrās
eccliaistica sacra. v̄l se
pultura sciētē

Ips quos noscit māifestos iā maledictos
f. sup̄ dicit̄ clerice vel ceteri. i. ecclie

Dox is ab ingressu templi suspēsus h̄
.i. irreglaris

Hic post semiscens d̄inis mor dat̄ irreg.

Sine sit abs hōie v̄l iure vetacio talis
Et stud̄ etiam intelligitur de notorijs interdictis v̄t̄ infra de
Suspensione.

Ecce modis septem mēs errat d̄imō nō scit
.i. p̄scia
f. ad salute suā f. p̄ sua salute

De erronea con
sciētia septē mōis d̄
z causat̄ p̄ ex īgran
tia.

Quid velit eligere. q̄s decliare nescit
.i. p̄sciaz s̄ d̄ū

Secūdo causatur
ex negligentia.

Mentē discutere q̄s negligit. aut mō d̄ū q̄s
.i. resoluerē .i. postea .i. interrogare ab alijs

Tercio ex super
bia.

Solvere se nescit post querere negligit illa

Dum nō subijciat intellectū p̄ziū quis
s̄ illos

Quarto ex sin
gularitate.

Quos magis agnouit doctos se v̄l meliores

Dum sensum p̄ziū sequit̄ q̄s nō alijs vult
s̄ v̄ijs z op̄ionib̄ f. hoim

Quinto ex inoz
dinato affectu.

Se cōformare. cōib̄ haudq̄ bonoz

Arroz z est quint̄ affect̄ vt immoderatus
f. affectu z appetitu .i. p̄sciam suā ad illud

Sexto ex pusila
mitate.

Quo flectit sepe quis mentez qd̄ peradoptat
.i. deuiare facit .i. p̄sciam

Septimo ex per
plexitate.

Et sic declinat mentem de tramiterecto
f. q̄libet ex p̄scia .i. non

In pusillanim̄ timet. haud q̄ rite timenda
.i. vicz

Sunt iuxta vez puta iuditiū rationis
f. aliq̄s in p̄scia

Hincest perplex̄ q̄ crediderit positum se

Fornicatio. Res furata seu rapta.

F

.i. alteri crimen seu peccatum .i. euadere sine peccato

Crimine sub bino reliquū nō vadere posse

.i. scientie

Nil est pplexitas simplr reputanda

.i. scia ex pplexitate .i. dicēda

Sed potius talis mens ē crzonea fanda

.i. scia crzonea ex pplexitate .i. quilibet .i. pplexitate

Quali deposita liber redderis ab illa

fm b. gregoriū

Et hūilis mentis culpas agnoscere pure

Cōsciētia ex hūilitate & puritate cordis laudabil est.

Eucharistia quō sumenda sit vide sup antemaiores excommunicatōes immediate.

Fornicatio simplr.

Impplr fornicās h mortale relinqt

.i. aplo in pluribz .i. eccle sancte locz pferunt .i. ad Corintheos .vi.

Paulo testate doctoribz isup almis

.i. ad mo^m depositi ap d se .i. aliqs

De re furata.

Remptiā raptā quā depositā tenet vnus

.i. libi

.i. tuncet

Casus illicitus.

Aut hanc furatā si clā post cepis ipē

Quāuis sit tua res tñ hanc tu reddere debes

.i. ex hoc facto

Casus illicit^o fm b. rtho. scda scde.

Nāqz quāt in illo depositari^o ipē

Remqz tuā tentā minus a reliq̄ puta iuste

sc̄ tñ

Si furtim tuler^s peccas haud reddere debes

Nāqz reiprie sic iuditiū male tollis

.i. ideo

Ordine dimisso iuris cur rite teneris

.i. a q̄ furtim tulisti

Casus illicitus.

Ipe satisfacere tali si scandala cōstant

.i. late

Remptiam raptā seu furatā bñ posses

.i. in p̄nenti

Per vim deferre si feceris immediate

De re furata seu rapta De filio legitimo r il.

Stres inuētas puta q̄ te dampnificauit
f. illi^o
f. inuētas

Tot licite retines q̄ntū tibi dāpna fuere
f. a dāpnificatōe

Aut ali^o dedit has tibi sic licite retineb
f. res raptas

Res nisi iā tales raptor cōcesserit illi
f. q̄ tibi dedit

Res minas furās q̄b^o haud dño reputat
f. p̄dicte rei f
calium rez

Inferi dāpnū. v̄ eas capiēs neq̄ credit
f. tales res quas

Hoc p̄ nutū dñi. non dic fore furtum
f. volūtate f. hoc factū

Utens deposita. p̄ se re. pignore siue
f. aliq̄ f. sibi

Vl̄ re p̄cessa. furtū cōmittit apte
f. in extrema nēcitate

Non peccat furās extremo stāte necesse
f. q̄ parit nēcitate extremā f. mortali lz alia ne/
f. sine tali nēcitate cessitas dinuat pec
carum

Pro se vl̄ reliquo. lz haud alias sine noxa
f. fili^o legitim^o

Facto diuortio natus stet p̄ m̄rem
f. triū annoz f. 3^m annū f. filium

Si nondū trimus sed alet supra pat̄ illum
f. post triennū fili^o nutriē. f. non est penes m̄rem
f. filiū suū

Sed trimū m̄ alet expēsis p̄is ip̄m
f. filiū suū

Nota Si esset m̄ infidelis z vir fidelis z puer esset i m̄io
ri erate dz dari fideli non obstante q̄ matris obsequio indiget
at. Hec Tho.

Datos legitimos nech̄ns p̄ atq̄ nepotes
f. hereditatis s^o de iure

Tunc pars legitima dat̄ ascendētib^o. atq̄
f. p̄ f. p̄ legitimā p̄re f. suis illegitimis

Hic posset reliquū dare naturalibus ip̄is
K i

F. LIII

Casus licit^o debi
te suat^o mayie i
foro iudiciali.

Nō tenent ad re
stitutōes.

De furto i nēcī
tate.

Nota h ap̄d quē
fili^o sit nutrien
dus facto diuor
tio.

De hereditate lē
cite danda a p̄e
suo nat̄ali filio.

De Frañita. quic fiunt licite et sine simonia

F **S**i descendentes ascendentes neque consentent
.i. persone .i. restent
.i. esse heredes .i. filios suos .i. de iure

Tunc patet heredes naturales dare possent
.i. filij .i. patris suo et matris .i. filij legitimi p^o mor

Quamvis legitimi succedant attamen ipsi
.i. filios patris vel matris .i. nutriet .i. viti alicui⁹
Cetera pariter

Hos naturales pascet dictamine iusti

Cetera que infra de filiis legitimis in littera L.

S. Conceptum nat. Item in littera J. de illegitimis

.i. aliquid .i. patris vix sequere
tunc modo et sub modo negatio

Qui statuit fieri quid spirituale. paciscens
s^c neque s^c nec

Non sint exequie processio par quam tale
.i. symoniae

Item de symon mor ille probatur
s^c aliquid .i. affirmatio s^c aliquid .i. post

Inde paciscendo dans tamen talis habebit
.i. filia spiritualia .i. iudicandus

Tales exequas et cetera nec symon hic est
.i. aliquid s^c quic

Sic et fraternitates faciunt symoniam
.i. in fraternitate

Non tamen hanc faciunt fratres statuendo loquentes
.i. aliquis

Quis nisi permittat annatim se dare tamen
.i. fraternitate

Non acceptet ad fratres. cum neque ve
.i. fraternitates s^c potest .i. societates

De sint religio sed consociatio quidam
.i. p captivis s^c aliquid

Ad facienda bona. redimendis pro vel egenis
.i. ad faciendum .i. fraternitas talis

Aut huic consilium cur nec symonia probatur
.i. quic .i. fraternitatis alicui⁹

Ut quod conveniant fratres in mense vel anno
.i. in fraternitate et licite .i. frater

Tunc et ob expensas hinc utiliter faciendas
.i. in fraternitate et licite .i. frater

Possunt exigere nummos a quolibet horum

*Casus iste scilicet ne
gatie paciscendo e
symoniae siue
exera siue i frat
nitate.*

*Casus iste. s. af
firmatie paciscen
do est licitus.*

*Non sicut illicite in
fraternitate ista que
hic notant.*

De Gra De gñali pcessiõe De Gladio

f. in fratnitare tali qz h valde illicitu eēt in fratnitare

GLIII

Hic nullus iuret. piurus ne sibi fiat
Quod aliquis sit in gratia vl statu salutis q̄tuor
sunt signa. Et q̄ aliqs sit extra gratiã vl in statu
damnatõis quinqz sunt signa. vide supra de eu-
ca. digne suscipienda. Item quõ opa facta extra
gratiã sunt mortua vide. *f. in p̄ncipio d̄ peccat̄s.*
f. l. q̄ res pigno. po. l. i. in glo.

Non vult includi p̄cessu sub generali
f. i. p̄cessione
f. i. p̄cederet

Quid intelligi d̄z
p̄ gñalẽ concessi
onem.

Que verosile q̄s non daret in speciali
f. d̄ offi. le. c. i. in glo.

Plurima cõsistunt mandato sub gñali
f. i. exp̄manf̄ *f. i. nõ intelligit̄ l̄ nõ intelligẽt̄ ōz l̄ debes*
Que nisi p̄manf̄ nõ hec cõcludis in ip̄o
f. l. c. petitio i glo. d̄ iureiur. cū p̄cor. ibi posit̄is
f. i. gñali locutiõe p̄sona loq̄ns intelligit̄ esse exce/

pra vt si p̄missi tibi aliqd̄ darez̄ oēm hõiem nõ teneor dare cõ
tra me

Accipit̄ p̄mens. platu sub gñali
p̄z. 22. q. 2. ne quis arbitret̄

Non reddes gladiũ cuiqz facto furioso
f. i. nõ tenerz̄ de iure

Gladi⁹ nõ ē red/
dend⁹ furioso.

Jurasti licet hoc aut vouerz̄ haud dare debes
Gratia principis vl dñi.

Recept⁹ ad grãz a dño q̄ b̄anir̄ p̄t̄ aliqd̄ d̄licitũ fuit cui
ius z̄ bõa ob h̄ p̄fiscara fuerit a dño eo ip̄o q̄ culpa sibi a dño
remittit̄ attũ ad bõa nõ restituit. **S**z quõ q̄s recipit̄ ad pleitudĩ
nẽ gr̄e remittit̄ culpa z̄ restituit̄ ad fauores. **E**rgo quõ solũ sim
p̄t̄ ad grãz recipit̄ nõ restituit̄ z̄ m̄ito. **F**ac̄ etz̄ qz̄ recep̄ra fisco d̄ã
nosa i dubio st̄z̄ restr̄ngẽda ad min⁹ p̄uiditiũ ar. l. siquõ. **L**. de
op. publi. **S**z **B**ar. q̄ sentit̄z̄rũ intelligẽd⁹ ē quõ p̄nceps faciẽs
grãz m̄adat̄ sniaz̄ l̄ b̄anũ p̄zelari. qz̄ tũc restituit̄ ad bona. re/
missa sibi culpa.

Heredes retinẽt bona defuncti l̄z̄ sit
f. filij *f. p̄tis*
f. casibz̄ *f. i. exp̄b̄datus*

Dampnat⁹ morte. trib⁹ ē sed filius exors
f. p̄mo cãu *f. i. q̄ d̄cãqz lese maiestatz̄*

Ut faciente p̄re maiestatis ḡue crimẽ
k j

De hereditate et Exhereditatione

H

^{f. 2º cāu} ^{f. 3º cāu}
Vel sit hereticus ipse p̄. ve patronº z inde

Servat in ecclia feudū vl' ins qd̄ adiret
^{f. suos} ^{f. post}

Ad natos. p̄ hinc occidit vl' mutilavit
^{f. clericū} ^{f. ecclie} ^{f. mala enormia}

Ecclie clerz seu rectorē. cito post hec
^{f. ecclia}

Perdit ins om̄e qd̄ in ip̄a iure tenebat
^{f. iuris ecclie} ^{f. suos}

Nil post ad natos veniet. p̄res poterunt q̄
^{f. filios suos} ^{f. hereditarijs}

Hos puare bonis natos certis sibi causis
^{f. suos} ^{f. ab hereditate} ^{f. factos}

Religiosi n̄ d̄nt
ex iure puari he
reditate pat̄na.

Sz neq̄unt natos excludere religiosos
^{f. nati} ^{f. ingressum religionis}

Si quis an̄ puati demeruisse
^{f. religiosi filijs} ^{f. seclarijs filijs} ^{f. p̄ntes}

Illis sed plura reliquis de iure relinquēt

Item clerici indubitant seculares succedunt suis consan
guneis in patrimonialibus. sed non in feudalibus bonis qui
busdam.

Natum iure bonis p̄nt puare p̄ntes
^{f. filii} ^{viz in autē. vt cū de ap. co. §. causas}

viz in subseq̄ntibz q̄ iuste d̄cunt z dz aliquā vl' plures scribo
re in testamēto ip̄e p̄. L. d̄ in offi. te. autē. f. hodie

Quattuor ex causis q̄ decē fert̄ fore p̄ma
^{f. filiº}

Quā manº natº his intulit. aut quis extat
^{f. filiū} ^{f. p̄i vl' m̄i}

Per natū forsan iniuria facta parēti
^{f. p̄ntes} ^{f. accusat} ^{f. filiº} ^{f. criminalit̄}

Aut hos inculpat natº d̄ crimine. d̄ p̄to
^{f. lese} ^{f. filiº} ^{accusans p̄ntes}

Crimine collise maiestatis. q̄z si res
^{f. duobz casibz} ^{f. hereditate}

Publica turbet̄ qz non his sorte careret
^{f. filiº} ^{f. quereset} ^{f. filiº}

Si natus cū maleficis incedat. z ille

Pro exhereditare
filios nō p̄nt nisi h̄ca
iusta cā. Sz r̄ij. iu
ste cause h̄ signat̄ ex
iure Ciuili z Cano
nico ex quibz p̄t.
Pr̄ia cā. Sc̄da.

Tercia cā.

Quarta causa
Quinta cā.

De Exhereditatione in certis casibus

f. maleficus

Dū fiat talis. aut nitit̄ insidiari

.i. pntū suoz .i. cū filio ex pposito

Illoꝝ vite. vlt̄ secum luxuriatur

*.i. concubina
scz sul'*

Quippe nouerca sua vlt̄ forte focaria p̄is

.i. filij

Si p̄ psona nati vlt̄ debita pp̄t̄

.i. filius

Carcere fuetur p̄ eius z ipe recuset

.i. eripe

.i. filij

Prēm surripe p̄ posse. vlt̄ ipe pntes

Condere phibuit testamētum. q̄z contra

.i. volūtatē .i. p̄seuerauerit .i. arenarios

Illoꝝ nutū p̄manserit int̄ arenos

.i. ioculatores z histriones

.i. societate

Ac inter mimos d̄ quoz forte nec vnq̄s

Ipe p̄ fuerit. etiam si filia vitam

.i. luxuriosam

Luxurie duxit quā nūc p̄ posse pntes

s̄ et

.i. negligant̄

Aubere dotare. vellent nisi p̄sus omittant

Donec vigesimūquintū deduxerit annum

s̄ filij .i. debite

s̄ parentibus existentibus furtis

Nut curā rite non p̄stitit his furiosis

.i. eripe

.i. filij

Carcere surripere si negligit ipe parentes

.i. filij

.i. vltimā volūtatē

Quādo noluerit extremū velle parentum

.i. debite

.i. hereditate

Complere rite p̄uatur sorte pat̄na

.i. singulis supra dictis. viz pntes filio. viz fm Jo. an. sequit̄ in c. quinquauallis de iur. rem. vbi etiam in glo. ponuntur predicti casus q̄ sic. r̄c.

Casibus z dictis poterunt alimenta negare

H LV

Septa cā.

Septima cā.

Octava cā.

Nona causa.

Decima cā.

Undecima cā.

Duodecima cā.

Tredecima cā.

Decimaquarta cā.

De Exhereditatōe in certis casibus

H

.s. filiū .s. fm glo. in le. fi. L. d. epi. z cle. z rex. in .c. non liceat
xix. q. 2. vbi dicit qd p religiois ingressu tollit ois inq̄tando. Et
fm pa. vbi s. Si filia fornicarię vult penitē d p̄cō. p̄ tenet
eā alē. ar. c. l. d. z p̄ p̄ns dicit pa. vbi s. qd et̄ tenet eā dotare. qz
cā dotis nō min⁹ fauorabil e q̄ cā alimentoz.

- Sext⁹ casus** q̄ bus fili⁹ exhereditare p̄t p̄em.
- Prim⁹ casus.**
- Sec⁹ casus.**
- Terc⁹ casus.**
- Quart⁹ casus.**
- Quint⁹ casus.**
- Sext⁹ casus.**

Hunc nisi peniteat

.i. fili⁹ .i. hereditate
Natus sorte p̄em puat p̄ sex puta casus

Qñ p̄ natū culpatur de crimine. dempto
.i. lese

Crimine collise maiestatis. q̄z vitam
.i. filij .i. cubina .i. filij sui

Insequit̄ nati p̄. atqz focaria nati
.i. filij .i. luxuriant .i. p̄

Proz seu nati coeant cū p̄e. v̄l̄ idēz
.i. filiū .i. in q̄ .i. pat̄

Testari. phibet natū quo posset. z ip̄e
.i. fili⁹

Furā non gessit. dū natus erat furiosus

Nec redimit natū dū tollit̄ a saracenis
.i. ap̄d saracenos .i. filij .i. recipere d̄z

Illic si morit̄ intestatus bona carpit
.i. sed .i. ad distribuēdū

Nō p̄. ecclia p̄ captiuis redimēdis
.i. fili⁹ .i. p̄

Casibus z dictis valet huicalimenta negare
.i. p̄em vtz paulo s. in glo.

Hunc nisi peniteat

Debita p̄soluet defuncti q̄libet heres
.i. quisqz .i. ex pte defuncti. .i. iniust⁹

Aut foret vsura p̄tract⁹ furta rapina
.i. p̄t d̄nū illarū .i. alieu .i. defunct⁹

Vl̄ d̄ ini cā quondā debēs tumulatus
.i. iniustas p̄dicas .i. h̄z .i. ip̄i⁹ defuncti

Seu res nūc heres habuit v̄l̄ nō tumulati
.i. d̄ p̄dicas restituēdis .i. nihil excusat i p̄scia qn̄ restituēoz

Aut cōtestata sit lis v̄l̄ nō nihil obstat
.i. p̄ p̄sciam admittē sine restituēoe

Legenec obstatē q̄ multū larga videt̄

De hereditate et eius successione

Si tunc hereditas saltē sufficit eius
Connotat q̄ qlibet heres siue fili⁹ siue extrane⁹ n̄ distincto
vz raptoris l'alteri⁹ tenet iure canonico ad oīa debita d'fun/
cti p̄soluēda siue fuerint ex h̄ctū l' q̄si. l' ec maleficio l' q̄si. l' alio⁹
vz h̄ in metz rā gīf Est ar. **C**ontract⁹ vt emptio. yēditio. loca/
tio. yeductio. mutuū z silia. **Q**uasi h̄ct⁹ dī tutela v' negotioz
alienoz gestio. **M**aleficiū ē furtū rapia. **Q**uasi maleficiū ē. vt
cū iudex p̄ ipericiā iudicat. v' cū d' domo alicui⁹ aliqd ē etectū
v' effuluz qd nocuit trāseūtibz. **I**te etiā q̄si filie vide j. d' vsurz
quasi in fine. §. Is cui debet. zc. .i. in hereditate

Post intestatū laicū succedere debet
Primo descēdēs. hinc ascēdēs. latus ē hinc
f. exis .i. descēdētibz z ascēdētibz z collater. alibz

Proximi⁹. sed deficiētibz omnibus illis
f. in hereditate sua f. vxor viro suo

Tūc vir succedet vxori seu viceversa
f. p̄fargnull' exiētibz f. p̄fiscāda .i. intestati vide j. f.
f. dñi sui t̄pal' Testamentū

Pltimo fert filie⁹ sed nō ita sunt bona cleri
f. saltē .i. t̄palis

Prescripta dñs ex cōsuetudine terre
.i. accipe p̄ se possēt .i. alicui⁹ suētre

Accipit ip̄a bona defuncti. ple carētis
.i. suoz p̄decessoz s̄ q̄ndā

Nā sua qd̄ t̄ra fuit allegare valet sic
f. laicū s̄ q̄s itestata relinq̄t rā q̄s p̄sanguēcos

Post intestatū sub descēdētibz. heres
f. intestati f. intestati

Filius ē p̄mus. illi par filia p̄is
.i. filij filioz z filiaz

In stirpē h̄o succedūt iure nepotes
.i. exēpli grā viz i illd̄ succedē dñi nepotes .i. eēt h̄itur' in h̄ē/
f. nepotū ditate

Pt qd̄ vterqz parēs si viueret ē habiturus
f. p̄sanguine⁹ .i. p̄ q̄s .i. sup̄est. f. p̄sanguine⁹

Descendēs nec vt ē ascēdens hinc seq̄t mox
f. ascendēs .i. filio f. plibz

Qui defuncto nato sine legitimis. hinc
f. nati p̄dicti s̄ fore s̄ ambo p̄ntes

Ferē vterqz parēs heres dū sunt sibi soli

H LVI

Clar⁹. .i. collaterales
p̄sanguitatz v'z descē
tētibz ascēdētibz et
descendentibz

(valet) .i. ex p̄dicta
p̄suerudie p̄cepta sal
tē. q̄ruplex ar̄ sit ista
p̄ceptio vide i l'ra p̄

De hereditatis successione

H

^{s' sp q: pē pferē auo si} ^{f. sanguinitatē} ^{f. vterq; di}
^{ambo suplunt} ^{s' si} ^{cti pntes}

Saluaq; sit p̄rogatiua ḡdus. q; ḡdu sint
^{.i. ex p̄p̄is}

Equali. p̄it succedunt iure paterni

^{.i. hereditatis} ^{.i. ex p̄t̄ m̄tis} ^{f. p̄t̄ hereditatē}

Dimidia parte. sed mat̄ni reliqua sunt

^{viz vt si ex vna p̄t̄ sit m̄ au? mat̄n? f. vtriq; p̄ntib;}
^{z ex altera auus z ania pat̄ni}

Quāuis sit numer? dispar. his si t̄n extant
^{.i. cū ascendētib;}

Fr̄es siue soroz hi cū scandēte vocant̄

^{.i. vocant̄ cū ascendētib; in ḡdu p̄ximis in virilē portōem}

Qui tūcite gradu sit prim? .i. p̄a virilis

^{.i. succedunt equalit̄ cū p̄t̄ z m̄t̄ z auo z ania z alijs ascendētib; .i. dē etiā est de filijs frat̄z ex vtroq; latere p̄iunctoz z ita succedit femina sicut masculus. nec refert si sit fuus v̄l emaniceps}

Portio detur eis

Si descendētes ascendētes neq; restant
^{f. collaterales}

Succedūt latera p̄mo fr̄es vocitent̄
^{.i. filij v̄l filie} ^{.i. v̄tputa}

Hinc nati p̄iter frat̄ris pus vt tumulati
^{f. defunct? .i. filijs suis}

Qui saltem frat̄ cū natis nūc ab vtroq;

Rite p̄ntē suo p̄tingit eū. puta cui?
^{f. hereditatē}

Poscit̄ hereditas. ac in eā veniūt hi
^{f. suis}

Fr̄es p̄dicti cū plibus atq; p̄ntes

^{.i. ip̄i? s' veniūt in ip̄am hereditatē cū p̄dictis}

Defuncti. sil' ascendētes p̄rimiores

Et dicti frat̄ris p̄les p̄cedere dūit

illos defuncti fr̄es qui rite fuerunt

Et vno solū p̄iuncti iure p̄ntē
^{viz}

Post illos fr̄es qui sunt ab vtroq; p̄ntē

Hic notat̄ quō
collaterales suc
cedunt.

De hereditat' successione et q'ad nales

^{s' post} ^{f. dictoz frat'z}
Et ples ho'z sequit' frat'. soroz atq'

CLVII

^{.i. ec vno latere tm}
Ac ho'z ples q' sunt nisi pte sub vna

^{f. p' dictoz} ^{.i. frēs p'ris v' m'ris}
Ac isti frat'z nati patruos tumulati
Et reliquos filios iuste pcedere debent

^{.i. filios aut filias} ^{f. sanguine}
Post frat'z natos z frēs. primozes
^{f. g'du} ^{f. i' p'ciparōe}
^{hereditat' ad}
^{mittantur}

Mox admittit gradu. si sunt filios piter stent

Nota q' heres p' deducere an oia expensas funeris etiā alias expensas necias quas fecit causa hereditatis viz in Testamento i Inventario z h'mōi Itē q' debita tota hereditatem hauriunt heres debet esse immunis a lucro sicut z a Guafmine. L. de iure. l. sancimus. §. z si p'fatam cū sequentib'.

Usq' g'dū decimū successio iure tenet

De hereditatis quere etiā supra de filijs. z infra de legitimis in lēa 2.

Notandum successionem hereditat' q'ad naturales Naturales siquidē si sint tm descēdētes q'les sunt pprie illi q' nati sunt ex cubina vnica z in domo retēra loco vxoris tales non succedūt p' q' dū sunt alij legitimi v' p' iur' legitima q' b' deficiētib' succedūt in duab' vncijs Aut' l'z p'it. L. de naturalib' liberis q' d' er' plac' d' nō panoz. in. c. tāta. extra q' si. sūt legit'. Itē liberts pntes nō succedūt q' pntib' nō succedūt sic dr Bar. i l. si gener. ff. d' h' i q' vt Judi. Nat' sigit' ex dā nato coitu pntes nō succedūt nec spuris p' nec p' iur' p' eū Dat' ar z p' iur' p' eā succedūt nisi fuerit illust' p' z doct. in. l. Si q. L. ad senatus consul offic. Et p' totū. n. Iusti d' senatus cōsulter. u' Nec naturalib' tm. p' z p' iur' p' eū succedūt Itē aut' z p' iur' p' eā er' si fuerit illust' succedūt h'm docto. l. si q' allegata Uidel' tm h'm Jo. fa. q' sic p' iur' succedūt naturales i duab' vncijs z p' eis succedere d'z p' rāto. Itē naturali legitimitate p' ipatorē p' solum succedere p' h'm p' iur' p' eū Per papā ar naturali legitimitate p' succedere nō d'z h' talis legitimitate ad alta p' seq'nda p' successionē h' d'itar' vale p' d'ultomin' talis legitimitate q' ad dā natū coitū aliquā efficacā habebit p' successionē hereditatis quo ad p' em v' p' iur' p' eū.

De Hermofrodito z Homicidio.

2 i

De Hermifrodito et Homicidio

Hermifroditus
De Hermifrodito
quod characterem
in ordinatione.

Hermifroditus est sexu natus utroque
Dum plus vir possit ut huic inesse characterem
s. si hermifroditus magis mulier est quam vir

Non e converso. tamen ordo negat utriusque
s. in ordinatione hermifroditi

Dum foret equalis sexus nequit esse characterem
Homicidium qualiter et quorundam modis fieri videtur in
quinto precepto. Item de irregularitate preter ista

De malefactorum dum coram iudice clericus
que hic sequuntur. s. clericus

Congruit postea emendanda. talia que post
s. prestans

Non temptet. testis manifeste clericus ipse
s. ad mortem vel mutilationem s. emendanda

Sanguinis ad penam que non intendat. et inde
s. dictum malefactorum vel mutilatum
s. irregularis s. non est

Iudex occidat. infamis clericus hanc est
s. mulierem s. percussens aliquis

Pregnante cedens vel ei prestando venenum

Ut sic conceptus formatus fiat abortivus
s. aut ex percussione vel ex prestato veneno. s. per dicitur. s. irregularis

Hinc hoc contingat. homicida dicitur fit et irregularis
s. dicta. s. homicida irregularis

Si non formato conceptu si facit hanc est
s. ne ob timorem presentias in peccatum

Ut culpam vitas te non occidere debes
s. ut eveniant bona

Nam facienda mala non sunt propter bona. vel quis
s. post s. malum s. eligit

Stans inter bina mala. quod minus est capietur
s. in libro machabeorum. 2. c.

Hinc excusantur sampson alij quibus quidam

Consilio tacti speciali pneumatis almi

Sic nil excusat mulierem se perimetem
s. fornicationem amittat s. inferat

Non rumpat sibi dum violentia fert

Quando foret aliquid sub bello forte pempti

De homicidio De horis Canonicis

LVIII

A quibus haud sciit qz plures p̄esto fuerūt
f. factū eē s' in eodē facto
.i. iustū s. p̄ites

Si foret iniustū bellū v'l nō. laici tūc s' iuriā
.i. nō intētoe occidēdi s. laic' v'l cleric'

A quibus infertur iniuria. v'l paciēs hāc
s' in tali bello iusto s. laic' v'l cleric'

Cleric' existat. intētio sit p̄imēdi
s' cleric' l' laic' s. z irregularis

Quamuis z leniter is vulnerat ē homicida
.i. nō intētoe occidēdi s. laic' v'l cleric'

Si nō vt p̄umat iusto bello veniat quis
.i. nō. i. aliqūē

Provoct aut nullū cedat letaliter haud quē
s' necideo irregularis s. in tali bello iusto

Nō homicida dāf reliqui licet z p̄imebāt
f. qz ē p̄ ḡnalē et approbatā p̄suetudīez ecclie

Cu mortale facis matutis neqz dictis
f. d iure s. celebrādo v'z p̄us dict'z

Post celebrare vel. sed nō peccas sine p̄mis
.i. p̄ceptū v'z alicui' epi l' plati s' qz sic eēt mortale

Ni p̄ vetitū fore cōstet sine statutū
.i. an laudes nō dū p̄ te dictas. f. q̄ ad p̄mā missaz medie noct'z
.i. celebrare poteris

Laudibus haud lect'z in natali celebrāb
.i. in. p̄. citā ex. ra. p̄laz .i. an p̄ndiū p' vs. lcās

Porro q̄dragesima celebrās iā vespe lecto
f. q̄si diceref iuxta doctrinā ecclie fieri p̄t et' q̄nqz sineve
niali si ali' cā rōnabili fiat. qz p̄ceptū d' horis dicēdis nō refer
tur ad t̄ps fm Anth.

Hoc sine mortali fieri bñ posse notasti

Nec veniale puta dū iusta subest tibi cā

Post sextā lectam recolēs primā neqz dictā

Hora sit aut reliq̄ sine cōtemptu sed omissa
s' horā .i. dicere

Tūc potes oblitam cōtrit' solvere solam
f. post p̄pletozū an t̄ps matutinale .i. rōnabili

Sero legēs sana matutias sine causa
s' nec

Vt qz nec studeas aliud ve necēe laboras

De horis canonicis
cis z mō legendi
eas.

De horis canonicis

H

viz extra & celebrati
one missaz. c. i. S3
Anch. de q. curiales
solent legere oēs hos
post matutias & ma
nelcās p̄mā. t̄ciā. se
p̄rā nonā. vsq; vs̄ ex
clusiue S3 vs̄. cum
comple.

¶ Notā dū s3 Aug.
& Anthona q. Con
uersi p̄fessi tenentur
ad hos necario sicut
clericā fr̄es p̄fessi.

s̄ & aliq̄ t̄n̄ & senon est
mortale

Nō dāris immunis culpe thoma referente

f. horas i. inclusiue

Mane potes legere si oēs vespe iuncto

f. horas

Peccat mortale dimittens has studiose

Negligit aut illas sed non mortale relinquit

i. postq̄

Illas oblitus sed suppleat vt memoratur

i. causa infirmitatis vel causa necessitatis vel p̄pter carentias
libri. r̄c̄ijs. f. septē p̄s. cursum marie vl̄ aliud

Quando necesse subest aliud quid dicere posset

s̄ p̄stitutus etiam omnis religiosus p̄fessus

f. clericus i. b̄n̄ficiū

Quilibet in sacris leget has vl̄ h̄is beneficia

s̄ sic b̄n̄ficiū

i. p̄m̄ite

i. in titulari

i. beneficio

Et licet exiguū q̄ se dedit huic titulari

f. b̄n̄ficiat̄

Aut foret in sacris vl̄ non t̄n̄ has leget ip̄e

Hasq; leget cūctus sub religione p̄fessus

Quius religio cognoscitur eē statuta

f. ad vitā p̄templariā i. approbata f. religio

Ad contemplandū si p̄firmata sit illa

f. horas canonicas f. p̄fessos f. auḡ. de anchona

His & conuersos q̄dam fert eē ligatos

f. horas canonicas i. solus apud se in loco non sacro nil
i. i. sac̄i b̄n̄fi p̄mittendo f. horas
cio p̄stitut̄

Has anathema leget p̄iuatim solus & om̄es

Clericus beneficiatus in minoribus existens quando eā ab
sens ex causa legitima & de v̄it̄ eccl̄ie p̄ vicarium nihilomin̄
tenetur ad horas canonicas fm̄ pa. in c. i. de celebratiōe misse
in de. in glosa. Etiam fm̄ Inno. & Jo. an. & est r̄t̄cius. Licet
abbas & quidam alij dicant q̄ non tenetur hoc verus videt̄ si
nullam vtilitatem in absentia recipet ab eccl̄ia alias non eē ve
ra opinio cū non solū b̄n̄ficiū datur vt fuit eccl̄ie s̄ etiā vt oēt
p̄ illis qui b̄n̄ficiū p̄stituerunt L̄ deoz. i. hoc L̄ ar. in d. de. i.
Ergo sequit̄ si nihil p̄cipit de b̄n̄ficio in minorib; p̄stitut̄ & de
seruit̄ eccl̄ie p̄ vicariū ad horas non tenet̄.

De hor' bte Marie vgis ⁊ d officio dñfactor

Nemo coartat sup hor' vgis. aut ad
.i. p defunctis .f. sicut ad horas canonicas

Officiū mort' sub mortali. nisi cōstet

.f. vtrūq; officii. .f. et statuto .f. ordinaria
Hoc. sibi pceptū vl' p̄suetudo coartet
s' teneat ad officii defunctor' .f. instituit i aliq; ecclia
.f. officii.

Ecclie p̄rie. nō qd̄ nut' sp̄ialis

.i. defunctor'. .f. ordinarū sue ecclie. .f. cleric' i sua ecclia

Officiū mort' p̄dictū fuet ⁊ absens

Confurā p̄mā q̄s hñs. fungēs ve minori

Ordine. nō legit' ad q̄cūq; iure teneri

viz p̄secrādo .i. illū psalmū vel aliud h̄mōt
viz p̄mā confurā suscipiēti

Orādū. p̄sul nisi p̄cipiat miserere

viz aliquē ordinē miore l' oēs sil' suscipiēti .f. ad orādū p̄dcā
viz p̄sc̄ra l' al's aut h̄mōt

Aut septē psalmos vl' cōsuetudo coartet

.f. d̄ p̄dicat' .f. d̄ iure et
viz aut p̄mā cōsurā h̄ntē aut miore ordies sine p̄cō

Hos factos bigamos lcūros nil fore credas

.f. minore ordinē aut oēs minores hñtes

Quuis noscat' illic remanere caract'

Officiū degradatus sacris puta functus
.i. horas canonicas .i. saltē in sacris p̄stituit'
s' q̄tidie s̄m Rodo. s' sic nec ex cōicātū maiore
s' dicit

Hec Rodoñ.

Dicere debet. s̄ vobiscū dñs nō

.f. dicit .i. qd̄ ad dignitatē ordinis p̄inet

Huienecc cōsile qd̄ dignū rite notat'

¶ De Jeiuñs ecclie.

.i. sub p̄cepto ecclie

Ieiunare dies subsēptos iure tener' s̄

s' cora

Ut q̄dragesima. s̄ t̄ t̄ p̄a q̄ttuor. atq;

Natal' dñi. penthecoste sociaf

.i. assumptio .i. vigiliis ap̄loz

Virgis assumpt'. ⁊ ap̄ls. inde philippum

F LIX

**De hor' bte ma
rie vgis. ⁊ d' offi
cio defunctor'**

De Ieiunijs eccie De Ignorā. Jur. r Fac.

Nota ex usu pcedenti
quō ex iure nullum
aliō festuz brē hōis
obligamur ieiunare
nisi solū ex consue-
tudinē q̄ vici consuetudo
tū obligat pp̄ scan-
dolum vitandū.

q̄ tpe resurrectionis veniūt. h̄ Johannes p̄ n̄titate ch̄i veniē

Ac iacobū de meq̄ iohē. p̄cipitur sed

f. ioh̄is .i. n̄titas ieiunāda

Baptiste natus sequit̄ laurentius illum

f. oim

L Festū sanctoz ieiunandumq̄ iubetur

.i. dyocesis f. p̄cepta

Atq̄ tue terze ieiunia p̄sulis adde

f. viversalis alicui⁹ loci pp̄t̄ ḡue scādali. f. ieiunia

Dos nisi cōstringat ad cetera nulla teneris

f. ad ieiunādū f. dñi .i. dies rogationum

Sunt de cōsilio velut aduētus q̄ rogatus

f. de p̄silio ē f. feria

Quartaq̄ sic feria cū sexta sabbata cuncta

.i. dñica dies f. q̄ dies ē leticie fm̄ b. tho. 2^a 2^e

Nulla dies dñi tibi ieiunāda putetur

.i. cūcta lactancia 2 oua

Sola quadzagesima phibz tibi lacteal mādi

f. ieiunjs totū ān̄ q̄buscūq̄. f. aut lactancia cū outis f. s̄i outis

In reliquis patrie morē comedēdo sequaris

f. .i. xxi. annoz p̄plete s̄ ab eccia d̄ iure sub moralē

Ter mō septēnis mor ieiunare iubetis

viz ter septē ānos sc̄. xxi. f. cuiuscūq̄ sexus

Hos infra iura nulli ieiunia mādar

f. a ieiunio eccle .i. nō obligat

Debil̄ excipit̄ sil̄ infirmans remouetur

s̄ nō obligat s̄ mater

Atq̄ senex q̄s̄q̄ sic imp̄gnata q̄ lactans

s̄ nō obligat s̄ nō obligat sil̄ nimis modū cū comedēs nō obligat

Parca mimis comedēs. medic⁹ sic q̄z paup

f. quilibet

Inde laborator maḡ durante labore s̄ r̄ ḡue

Sicq̄ cursor faciēs sibi qd̄ opus ē iter ingēs

s̄ excusat⁹ a ieiunio eccle .f. extra tps ieiunij

Hinc pegrinus erit tūc si differre nequiuit

Duplex ē iuris sil̄ ignorātia facti

f. ignorātia f. cē .i. p̄ctm̄

Est aut̄ iuris ignorans furta reatum

s̄ ignorātia f. aliqua s̄ esse

Est hō facti si rem nescis alienam

De cibo q̄dragesimali.

Plures excipiūt
tur de iure a Je-
iunio eccle.

**De ignorantia du-
plici.**

Igno .i. a iuris

De Ignorantia Juris et Facti.

Qua nunc esse tuam credis quecumque sit illa

Excusat facti non ignorantia iuris

s. ignorantia

Est duplex facti. precedens & comitansque

f. ignorantia facti

s. qn scirem

Precedens fertur qua semper respicit culpam

f. ignorantia facti l. e. culpam f. nihilominus

Est autem comitans ut cum scirem nec omitterem

f. ignorantia viz

Juris vincibilis inuincibilisque vocatur

f. ignorantia iuris

s. aliquem

.i. in toto

Vincibilis homo non excusabitur ab omni

s. aliquis

Cum quis neglexerit addiscere quod potuisset

.i. sed viz sic dicta

Non affectata loquor ignorantia iuris

s. ignorantia

Hinc nihil excusat nec crassa nihilque supina

s. ea

s. extrema

Cum non addiscit ut posset quis manifesta

f. iuris .i. qntupl rfm. b. tbo.

Vincibilis peccat hec ignorantia quine

.i. aliquis

Ignorans fidei que sunt precepta dei

f. fidelis

Aut quis precepta iuris contra nescit

.i. p. queqz fidele .i. dñica oio vt e pñ nr. l. d. r. includit

Nec posecda sciens. oio que dñi fert

.i. necm vt nccio

.i. no .s. fidel

Sive necesse suo statui quod pertinet haud scit

Ignorans statuta synodalia quomodo excusantur viz
de supra ante excommunicationes papales.

.s. ignorantia iuris

.i. s. voluntate

Est inuincibilis penitus sane sine velle

f. q sunt sine pno vsu rōis

In pueris prope. cunctis amantibus atque

f. pueros & amctes .s. inuincibil .i. ex toto

Tales excusatur hec ignorantia prosus

.s. ignorantia inuincibile

Incurrēs illam culpa prope tamen omnis

I (u)

F LX

Ignorantia facti

excusatur a peccato.

Ignorantia facti

est duplex.

Ignorantia iuris est

duplex.

Vincibilis ignorantia

Ignorantia affecta

ta.

Crassa & supina

Ignorantia vinci

bilis quomodoque modo

est peccatum.

Ignorantia iuris in

uincibilis excusatur

quomodoque in toto quomodoque

in parte.

De Illegitimis et de Intestato.

E

Ex facto licito ^{.i. ex hoc} nil hinc deus imputat illi ^{.i. excusat a toto}

Quippe p illicitū nō excusatur ab omī ^{.i. a toto s̄ p̄tato}

De illegitis fili
is quo ad heredi
tatē p̄ intestatū.

Post intestatū si legitimi neq̄ restāt ^{.i. filij v̄ filie}

Heredes p̄ris. tūc naturalib⁹ eius ^{f̄ p̄ris intestati}

Oncia bina dā fit ⁊ ex hac portio m̄ri ^{s̄ b̄ bonis p̄ris s̄ b̄ina v̄ncia f̄ filioꝝ naturalij}

Cetera quere supra in littera S. ⁊ in littera L. d̄
legitis ⁊ legitimatione. S. Non fit legitim⁹ ⁊c. ^{f̄ filios v̄ filias f̄ bono exeq̄ndo}

Dampnati coit⁹ natos lex p̄uat ab omī ^{f̄. ciuil p̄ mortē p̄ntis}

Conceptū natū p
adulteriū et̄ q̄re. f̄.
in l̄ra L. sub S. Co
ceptū natum.

Pluribus atq̄ locis sup̄ istis mos variat̄ ^{s̄ nihilomin⁹ f̄ filijs d̄anati coitus}

Hos ius canonicū cogit nutrire p̄ntes ^{f̄ filios d̄anati coitus s̄ eoꝝ}

Hic notat̄ q̄s d̄z
intestat⁹ ⁊ quot
modis

Est intestatus testamētū sibi nullū ^{s̄ dicēd⁹}

Cōdens. seu faciens illd̄ sed n̄ sibi iure ^{s̄ testamētū .i. iuxta iura}

Aut faciens iure sed post ruptū q̄ natus ^{f̄. testa mentū s̄ sibi}

Filius existat. v̄ n̄ ruptū s̄ ⁊ heres <sup>s̄ fuit .i. conditoris testa
menti</sup>

Voluit hereditatem tūc talē adire ^{f̄. intestati}

Hic ponit̄ ipe/
dimēta m̄rimo/
nij d̄cti ⁊ d̄hēdi
que sunt. q̄y.

Arroz. p̄ditio. votū. p̄gnatio. crimen <sup>s̄ p̄sone .i. fuit⁹ f̄. solēne f̄. carnal⁹ ⁊ sp̄ial⁹ v̄ies duplex v̄t
p̄z infra</sup>

Cult⁹. disparitas. vis. ordo. ligamen. hōestās ^{f̄. quō ad fidē xp̄ianā .i. violē. f̄. sacer f̄. i m̄rio p̄ s̄ publice}

Si sis affinis. si forte coire neq̄bis ^{cia i raptu l'al's d̄cto adhuc stāre}

Hec sociāda vetāt cōnubia iūcta retractāt ^{f̄. vsq̄ q̄rtū q̄dū iclusivē .i. impotentia coeundi}

Si sis affinis. si forte coire neq̄bis ^{s̄ cūcta enūerata aū d̄ctū m̄rimo venēta .i. d̄rimūe}

Hec sociāda vetāt cōnubia iūcta retractāt

De Impedimēt. mrimoniū cōiūhēdi & cōtracti

E L X I

Notandū s̄m Hosti. vbi cūq; doctores p̄ glosas suas dī-
cunt solū mrimonium si non inducunt ad hoc ius expressum
tunc dicenti contrarium adherere vtz q̄ teneat mrimonium
Extra de testi. licet ex quadam in fine. Idem in summa con-
fess. eo. ti. q. 3. ¶ Aliquis coniugum sciens impedimentū legitī-
mum cui p̄cipitur ab ecclia cum altero cohabitare debet obe-
dire quo ad cohabitatiōem & n̄ cōtōz exhibitiōez quia de facto
se ei copulauit. sed non debet obedire ad reddēdū debitum

Si tū hec veniant tibi post cōnubia vera
s̄. illa cōnubia s̄. p̄ carnalē copulā .i. in nullo mō dirimūt
vz p̄us cōtra s̄. cōsummata tur nec impedit mrimō
mrimoniū cōtū p̄us etiā si cōsummatū n̄ fuerat

Aut cōsummata fuerint v̄l non nihil obstat
s̄. s̄. enūerata s̄. mrimonia rite cōtra .i. castitatis. qz
illud soluit matrimonii rite cōtractum saltem solenne votū vtz
in sequenti p̄su q̄uis post mrimonium cōtractum votū emitta-
tur carnali copula non secuta.

Nec solunt ip̄a. sed votū demito castum
s̄. votū aūctū .i. fore .i. votum solenne quod p̄fertur aut fit aut idu-
ditur i susceptione sacri ordinis non p̄t dirimere matrimoniu
rite contractum sine carnali copula secuta sicut votum solenne
p̄ p̄fessionem.

Nō puto solēne. nec vt ordine p̄fero sacro
s̄. solū votū solēne s̄. p̄ regulā aliquā v̄l alias seu alio mō
s̄. p̄ p̄fessionē p̄ papam

Sed qd̄ p̄ferē in religione p̄bata
s̄. voto p̄ p̄fessionē

Quo p̄ te facto puta post cōnubia vera
s̄. carnali copula s̄. cōnubia ralia

Nō cōsummata. mox cōstant iure soluta
s̄. cōnubijs s̄. p̄ alterz coniugū nisi sp̄osa cōsenserit in
p̄fessionē v̄l cōuerso

Sz cōsummatīs reuocāt iure p̄fessus

Nota qz Sixtus quartus decreuit p̄ bullas ap̄licas plu-
ra cenobia frat̄z de f̄cia regula beati Francisci. & b̄ti Augusti-
ni. S̄. plurā reclusoria soroz de p̄fatis regulis debere p̄fessi-
onem recipere ab ingredientib; & p̄ eandem p̄petuo obligari ad
tria vota solennit̄ vt in ordine approbato ¶ S̄. cōm Richar.
& Hosti. Si q̄s vxorē volētē ingredi religionem v̄l iā ingres-
sam h̄ nouitā cū q̄ cōtraxerat p̄ s̄ba d̄ p̄ntē cōguit ex p̄ violētā
tūc n̄ p̄t ingredi religionē. v̄l remanēt si iā intrauit & voluntatem
alterius coniugis.

De Impedimēt. m̄ionij cōnhē. et tracti

Facto cōiugio nec post sit copula carnis
f. iugū. i. inuito .i. approbarā
Autro nolente sanxitam religionē
.i. intrare

Nota q̄ sensus
istoz vsuū intelligitur
et̄ p̄ oppositū viz de
vxoze intrāre religio/
nem. zc.

Alter inire p̄t cōiūx illic p̄fitēdo
f. post m̄ionij rite p̄ctū s̄ maritū suū
Cognita si fuerit permittēs hūc p̄fiteri
.i. dirimit

Semp sit casta si nupserit annihilatur
.i. et̄ dirimit. i. v̄r su^o p̄fessus f. ordine
Imo si moritur monach^o v̄l q̄ sacer extat
Cextat. i. s̄ll̄ mō si m̄ster p̄misit illū cū q̄ p̄traxit post carnalem
copulā ad aliquē facz ordinē ordinari. Nec pleni^o vide s̄. de
Diuortio.

Nota h̄ q̄votuz
solenne emissum sal
tem implicite i sacri
ordis susceptōe n̄ di
rimur m̄io^m p̄ctum
nō dū p̄summatū si
cut vorū religiois p̄
p̄fessionē s̄z. Anrb.

Qualiter hec fiant supra diuortia mōstrant
f. quicumqz
Si sacer ordo dat̄ tibi post cōnubia vera
f. cū q̄ p̄traxisti palā aut clā destine
f. nec p̄sensit viz sic ordinat^o et̄ sac̄dos factus

Cū m̄lier nescit itz transib ad ip̄am
f. post m̄ionij rite p̄ctū
Copula carnalis q̄uis sit nulla secuta
f. sic ordinat^o

Mox hic de iure suspēsus planus h̄
f. talit^o ordinat^o
Si seculo maneat. post vxoris neqz mortem
f. ad altiorē dignitatē l' ordinē .i. b̄nficia

Nota impedimen
ta q̄ n̄ dirimunt
p̄ctū sed p̄hibēt
p̄hēdū m̄ionij
num.

Nota quadru
p̄licia feriay rpa
i toto ano q̄ p̄hi
bēt m̄ionij
p̄hēdū solum.

Altius ascēdit. sacra nec retinet benefici
Ex hoc cōiugū nec dissoluet̄ eoz
Nota q̄ ista p̄hibitio ecclie p̄hibēs m̄ionij p̄hēdū est
in septem criminibz infra positis

Ecclie vetitū necnō t̄ps feriaz
.i. p̄hibitio Que ar̄ s̄z iste ferie i q̄bz ecclia p̄hibuit
face ecclie p̄bere vide statim infra
Impediūt fieri. p̄mittunt facta teneri
.i. feriales
Nemp̄ dies ferie de iure p̄bauimus esse

De Impedimētis m̄ionij cōtrahēdi

s^c viz

s^c solū sine octauis quibus nuptie fiunt nisi
si p̄suetudo obstat

FLXII

Aduentū dñi donec datur epyphania

.i. a p̄ma dñica. lxx. p̄ti^c vsq; octauas pasche incluse

Sic est septuagesima iunctis paschatis octo

.i. dies rogationū. i. p̄ct̄ eccl̄es. vsq; ad dñicā sequentē idē
siue fm̄ hosti. h̄ Ray. d̄r dñicā illā nō eē inclusam h̄ p̄mū po
tius tenet

Atq; rogatio donec pentha sit octoq; iuncts

f. p̄dicte ferijs .i. solēntas nuptiaz .i. solēntas i facie eccl̄e
l̄ p̄sumario m̄ionij cōtrahēdi z spōse

In quibus haud nuptie nec traductio fiunt

Notandū q̄ in istis t̄pib; seu ferijs non p̄hibet totalit̄ cō
tract^o matrimonij. qz fm̄ Panoz. in. c. capellanus p̄b̄a d̄ p̄m
ti corā facie eccl̄ie p̄r omni t̄p̄e d̄bi cū non inueniat aliq̄ cā p̄h̄
bitiois. qz in tali p̄sensu nullū est p̄ct̄m̄ imo ē factm̄ vt in. c.
debitum de biga. h̄ solum p̄hibet solēntas nuptialis vt st̄
quidā z alie siles solēnnitates. z solēntas traductio z carnis
commixtio vt tenet glo. in. d. c. capellanus. Qui aut̄ facit con
tractum peccat mortaliter quia contrahit contra interdicitum
eccl̄ie vt patet de matrimonio d̄cto inf. eccl̄e. c. contra. p̄ totū

Sc̄dm̄ tamen petz de palu. solum erit peccatum mortale qm̄
prima vice consummat matrimonium non postea nisi faceret ē
contemptum eccl̄ie. Creditur etiā q̄ vir viduus z m̄lter vī
dua simul contrahentes z sine aliqua solēnnitate conuiuij cō
summates ip̄m non peccant mortaliter. qz sc̄de nuptie benedī
ci non debent. nec p̄dicte solēntates circa has fieri solent.

f. subsequētia

f. per te cōmissa v̄l vnū illoz

.i. nō debere

Crimina sunt septē post q̄ iam nubere noli

.i. p̄hibet .i. d̄bi m̄ionia

.i. nō dirunt

Que veritant fieri. p̄mittunt facta teneri

viz q̄ sciens p̄stat m̄rem v̄l duas sorores v̄l filiam v̄l am̄tam
aut neprem

f. p̄ct̄m̄ z p̄mū crimē. s. sc̄dm̄ crimen z c̄ijs.

Necessum faciēs. vxorem mortificans ve

(seu fraude). i. int̄tōe auferēdi ab vxore v̄l eō viz ius p̄tēdi
v̄l reddēdi debitū v̄l extra nēccitatē leuātes alias

Alteri^o spōsam capiens. seu fraude leuantes

Sacro de fonte. p̄ziū natum. p̄zios ve

.i. filiū v̄l filiā f. sup̄dicta

Ad cōfirmandū genitos sub fraude tenentes

Septē h̄ enūerā
tur vicia ipediē
tia m̄ionij d̄
hendū solum

Hic casus plani^o vi
de paz. j. ibi Fonte
leuās q; tenens

De Impedimēt' matrimonij strahēdi

I

Verbe sacerdotē plectens. ^{.i. occidens .i. solennit' penitēs} **tritus manifeste** ^{.i. etiā ille hēre phibet}
qui simplr votum castitatis emiserit ^{.i. pfesse .i. simplicita}

Sive sciens nubas mōiali. votaꝝ casta ^{.i. in baptizādo .i. impedit' hēndum}
^{.i. impediūt' hēndū solū}

Sic cathecismus obest. piter spōsalia cuncta
Incestū faciēs ^{Sedm panoz. Incestuosus nec hēre}
^{p' mīmo^m nec debitu' exigere post stractū a p'p'ia v'ote quā}
^{h'us habuit anteq' incestū p'misit nisi dispenset' cum co. 2. f'm}
^{Uincē. si exigit peccat mortalit'. q'z h' canonis p'ceptū fac' ar.}
^{c. 2. de ma. obe. f'm Ray. 2. Rodon. dicunt sufficere licentiaz}
^{p'p'ij sacerdotis. imo dicūt de p'sue^m nō suari illū rigore v'iz}
^{q' dispensatio petat' p' mīmonio hēdo. Sed dōm q' tua⁹}
^{est petere. Si aut' de facto strah' ar tenet mīmoniu' 2 reddere}
^{tenet' debitu'. exigere tñ non poterit sine pctō mortali nisi dispē}
^{setur. Panoz. tñ in. c. l'is de p'sumptionib' videt' velle q' illa}
^{penaviz q' non posset hēre vel exigere incestuosus solū locuz}
^{habeat qñ p'stat de incestu qualitercuq' Sedm panoz. in d.}
^{c. 1. Si incestus est p'e p'missus v'puta quā cognovit constan}
^{guntam v'roz sue cum qua iam p'summauit mīmoniu' vel}
^{cum p'sanguineis p'p'is tunc ep's non poterit' dispensare nisi}
^{er cā v'puta rōne iuuentutis 2 h'mōi. c. si duo. 35. q. vi. Sed}
^{dr cōter tenere doctores hoc idem etiā v' talis exigit. S'p'o}
^{incestus nō est vere p'missus. v'puta quia p'suit p'sanguineā}
^{sponse nondum cogite sic ep's poterit' dispensare etiā sine cā}
^{v' h'bat non tñ cum sponsa illa s' cum alia que sibi non sit affi}
^{nis. poterit' hoc etiā sine dispensatione v' est glo. in. c. q'dam}
^{xxvii. q. 2. cum tex. Generalit' q'dē oīs incestuosus phibetur}
^{hēre. Cetera quere de Affinitate.}

^{.i. contrahens cum to/ .i. volēs hēre cū liberaz iuvenit' fut}
^{anne putans 2 volēs hēre cum p'ro}
^{lis p'dicōis}

De impedimēto
error' p'sone 2 cō
ditionis

Erroz p'sone simul error' conditionis
^{.i. m'ozari .i. phibēt .i. dirimunt}

Hi sociandavetant. p'nubia iuncta retractant
^{.i. putans hēre cū diuv' .i. q' v'go ē v'l putat' 2 nō est}
^{te qui iuvenit' paup'}

Sed si fortune v' sit error' v'ginitatis
^{.i. p'p'iem ip'am p'sonā s' h' iudicat' eē}
^{mīmonium}

Decq' cōsensuz non excludant nihil obstat

De Impedimēto Error: p̄sōe: & Cōditōnis

.i. p̄terea s̄ alicui m̄lieri l' ē s̄ m̄lier
sine tñ p̄ditōe l. qz
Cur ob diuicias nubēs. aut virgo putet
l. post p̄ctū l. ad illd̄ m̄rimoniū h̄ qñ m̄rimoniū tale p̄bit
sub p̄ditōe q̄no tñ iudicari d̄z vide. j. d̄ m̄rimo.

Accrepiſ ita. nihilominus ip̄e teneris
s̄ tñc l. alicui de sup̄dictis p̄sonis s̄ r̄rite
Sid̄ p̄nti tali p̄ba ligaris. Aut alias iure
.i. p̄ue v̄l suo

Dum nūc ancille nubas te rite sciente
Aut postq̄ scisti tñ hanc gratā tenuisti
s̄ ancillā l. legitima vxoz s̄ d̄ iure

Hanc nō dimittas. qz iā mulier tua constat
l. full̄ p̄ditōis. l. m̄lieris. l. quā putabat eē liberā

Dum fuus nubat ancillula q̄ repitur
s̄ fuus sic nubēs .i. qz ambo full̄ p̄ditōis sunt

Tunc nō decipitur. paris ē qz cōditionis
s̄ alicui m̄lieri. i. quā libera nō putabat

Sic fuus nubens q̄ libera post repitur
s̄ libera m̄liere s̄ qz tal' mulier ē r̄ iō m̄rimo^m tale t̄z

Non hac fraudatur melioris conditionis
.i. id̄eo s̄ fuū r̄ liberā r̄ ēz

Cur data coniugia p̄ eos nec sunt retrahenda
.i. aut liberā l' ā allā .i. p̄les sequit sua m̄rem in lib̄tate v̄l
future

Qualēscis m̄rēm talis fertur sua p̄les
.i. sed s̄ r̄ s̄ illa s̄ libero .i. hereditatis

Et honoz ex p̄e q̄z fit successio pli
s̄ aliq̄ s̄ libera s̄ fuum

Libera cū suo nubens nec scit fore talem
.i. postea s̄ eē l. lib̄a ip̄i suo .i. nō s̄ p̄senserit
in m̄rimonto s̄ fuus

Post noscens fuū cōsenserit. haud tñ ille
s̄ fm̄ Gullh. l. libere p̄sone

Debet cōpelli fuus q̄ sentiat illi
s̄ fu' r̄z p̄sentire l. m̄lieri l. fm̄ hosti. l. ista scōa

Post nolens. altri nubat. de iure fit vxoz
s̄ aliq̄s .i. full̄ p̄ditōis s̄ ancilla

Ignorans liber ancille nubat. r̄ illa
l. viro alicui .i. dñ .i. durabat

Post altri nubat. put ignorantia stabat
m̄ i

FLXIII

De errore diuitis
p̄sone seu p̄gitat' h̄
sub p̄ditōe sic p̄ctuz
m̄rimo^m vide. j. m̄ri
monū.

De impedimēto cō
ditōis viz suilis

De Impedimēto Erroris p̄ditionis

I

Acalē nouit fore suam. nupta stet isti
f. sup̄ dicitur 2° f. cū q̄ p̄bit f. scdo viro
.i. analle f. fue

Ignorans liber fue nubat. dñs post
f. dicitur libero f. suā .i. dicitur liber cū alia
posset p̄bere f̄m hosti. 2 alios

Ignorante viro libertat eā. ligat baud hūc
.i. tal' fuiturus

Qum libertine fuit error p̄ditōis
.i. tal' fuiturus .i. originarie .i. nō ipedit m̄rimoniū
p̄ditōis p̄bēdū nec dirimūt p̄tractū

Aut ascripticē v̄l origine. iure nec obstat
.i. nubere p̄t s^c v̄l analla .i. libere v̄l analle et
econtra Nec Tbo.

Dubit nolēte dño suus cuiq̄
.i. in p̄tinētia viuat f. sui .i. vouē potēt fu^o

Aut q̄ cōtineat. dñi sine spōte vouebit
s^c quicūq̄ sine volūtate. i. itraē d̄z s^c quācūq̄ et̄ nō ap/
dñi et̄ nec p̄ma rōsura probatā sine volūtate dñi

Sz nō ordo dat̄ ne hic intrat religionē
s^c ordinibz s^c sui s^c 2 spōte

In sacris positus suus. dñi sine scitu
.i. postea s^c suo s^c p̄ p̄tinētiā sacro ordinē an
nexā quē sic suscepit .i. dñs l'alt^o
.i. p̄ticiens

Redit^o hinc dño nūq̄ nubet. q̄z cedens
s^c suū i sac^o s^c dcm s^c suo s^c dē p̄z duobz d̄z fu^o in sa/
.i. excoīcat^o maiore p̄dictis cr̄is dño restitutus

Hūc. anathēa dat̄. dño reliq̄s q̄z sub sit
s^c p̄mo .i. viz s^c votum

De impedimēto
voti solēnis du-
plicis.

Est votū duplex solēne velut q̄z simplex
.i. p̄fessione p̄firmata s^c p̄ regl̄az aut alias rite

Vota p̄fessa quidē sub religione p̄bata
.i. solēnia .i. et̄ fert votū solēne qd̄ fit seu itell^o
git in susceptōe ord̄is alicui^o sac^o

Fant̄ magnifica votū sūl' ordine sacro
s^c solēnia vota s^c rite .i. dirimunt

Hec sociāda vetant cōnubia iūcta retractant
s^c solēnia s^c m̄rio^m rite f. p̄cū m̄rimoniū
vota p̄cū emissa

Si fuerint ante. post atq̄ p̄fessio solum

De Impedimēto voti

.i. approbata v^l equalent

Cōiugium soluit sub religione p̄bata

viz int̄ eos

Copula carnalis saltem si nō fuit ante

Sixtus quart^o decreuit p̄ bullas ap̄licas plura cenobia frat^u de tercia reglā b̄ti Fr̄ncisci z b̄ti Augustini. S̄i plura cenobia v^l reclusoria soroz d̄ p̄fatis regulis debere p̄fessionē recipe ab ingrediētib^z z p̄ eandē p̄fessionē p̄petuo obligari ad tria vota solennit̄ sicut in ordine p̄ regulam approbato. Et sic matrimoniu^m post talē p̄fessionē h̄ctū debeat dirimi. Et sic p̄tractū m̄rimoniu^m sine carnali copula secuta alit̄ iugū alit̄ o inuito intrare posset talem religionem sup̄dictā z p̄fiteri tanq̄ approbatā

.s. p̄ter illa duo .s. fore simplex votura p̄fata solētia vota puta siue i māu sac̄dor

s^o eē

.i. i n̄tūcūq̄ tis factū siue sup̄ euāgelū aut p̄ iuramentū firmatum. z c̄ys

Sed simplex reliquū q̄ntuz q̄ue dicitō votū

.s. simplex votū

Post qd̄ cōtracta cōnubia rite tenent̄

.s. i m̄rio h̄cto post .s. exacta l' exact^o .i. disp̄sare p̄ viz q̄ simplex votū exigere posses

Debita nō posces sed reddes. papa redonat

.s. qz tal' daret occasionē q̄uis p̄cti mortal' h̄ si p̄cepis talem p̄tractisse clā destine aut alia viz p̄ s̄ba de futuro cum carnali copula v^l p̄ s̄ba d̄ p̄nti copula carnali secuta tūc matrimoniu^m stabit h̄ debitum non exiget sine dispensatōe pape z doleat de transgressione voti .s. simplici voto

Nubere nō suade q̄ vouit viuere caste

Notandū q̄ tenet m̄rimoniu^m int̄ illos q̄ an̄ p̄tractū emise runt votū castitatis simplicis. h̄ nullus exigere d̄z an̄ disp̄sare epi fm̄ panoz. si ē suspitio de incōtinētia als̄ papa disp̄sare d̄z. S̄z si sine disp̄sare cōgerēt fm̄ Inno. c. dudū d̄ cōuer. iug. p̄les n̄ erit legitima. qz n̄ ē ampli^o m̄rio^m q̄ ad exercitiū carnis. Idē dic̄ si p̄ h̄ctū ambo fecerūt mutuo p̄sensu votum castitatis fm̄ panoz. in. c. carissim^o de p̄uer. iug.

.i. castitatis simplicis

Primo vouēs castū post h̄ si nubere iuras

.s. castitatis .i. iuramēto illicito tali

Implebis votum d̄ iurato qz dolebis

.i. postea .i. votū castitatis simplex

Nubere sed iurās. post castū forte vouēdo

.i. ingrediēdo religionē approbatā s̄ fuit .s. inf̄ te z mulierē cui iurasti h̄ als̄ iuramētu^m de m̄rimonio h̄bēdo implebis

Implebis votū qz nondū mixtio carnis

¶ ¶

LXIII

Mrimoniu^m cōtractū post votū simplex quātū cūq̄ q̄ue non dirimit̄

¶

Quid sit agēdū si q̄s vouit castitatem z postea iurauit nubere v^l e contra

Notandū q̄ iste casus alit̄ se h̄z d̄ spon salub^z vi. de. i. i. bidez

De Impedimēto Cognationis spūalis

**De impedimēto
Cōgnōis spūal.**

Ipe leuansq; sua cōiunx carnalit' acta ^{.i. cognita}
<sub>.i. ples .i. spūali cōgnatōe .i. d' fonte baptis
.i. artinentes .i. maris</sub>

Suntq; sui pueri. iuncti sic quippe leuato
_{.i. leuato}

Pt nullus dictus sibi nubere iure valebit
_{.i. cognita}

Ipe leuansq; sua cōiunx carnalit' acta
_{.i. cū aliq; pnte .i. pueri}

Nubere non pnt quocunq; pnte leuati
_{.i. qnq; mōis dictis .i. decretaliū .i. pibenda}

Istis nec plura dat sextus iure vetanda
<sub>.i. qnq; .i. modos spūalis cog
gnatōis .i. litr</sub>

Quinctos rite g'dus memoratos sic nūerab
_{.i. cū illo .i. baptizans}

Cum baptizante. s' illo quē leuat ipē
<sub>.i. litr cū illo q; confirmat z qui confirmatur numerant p'dict
quinq; casus seu modi</sub>

Sic z cōfirmans z qui firmat ab ipō
<sub>.i. ad cōfirmatōez .i. qnq; g'd' seu mōi spūal' cognatōis fa
ciunt vt dicēdo inf tenēte ad cōfirmatōez z inf tētū in cōfirmat
one. Item inter tenentis vxorem z inf tētum. Item inf ples
tenentis z tētum. z cōs.</sub>

Atq; tenēs tētus piforme g'dus numerabunt
<sub>s' cū illo q; cū laico puro s' cognatio spūalis
baptizat z cōs g'dib</sub>

Et baptizante laico puro dat ista
<sub>.i. nondū s' aliquē s' aliq; aliū d' fōte ba
ptisimi q; viz leuās n' ē baptizatus</sub>

Non baptizatus baptizās siue leuans quez
_{s' ad baptizādū .i. cognatōem}

Qu nccē foret non vīn dat spūalem
_{.i. nondū .i. aliquē s' ad cōfirmatōez}

Non cōfirmatus peccat quē rite tenendo
<sub>.i. sufficit eē i ba
ptizatōe l' cōfirmatōe</sub>

Qu nccē subest. vnus patrinus adimplet
_{s' aliquē in baptismo s' vl'}

Baptizando leuans. in cōfirmādo tenendo

De Impedimēto Cognationis spūalis

Nō tāgens ipm q̄ cōfirmat̄ z illum
s̄ nō tāgēs
s̄ spūal̄ qz̄ p̄ tract̄ requirit̄ p̄imoz̄ z leua-
toz̄ z tentoz̄

Qui baptisat̄. cognatio nllā putatur
.i. p̄gnatio spūal̄ nō p̄trahit̄ p̄ mediā glonā aut̄ p̄curatorē qz̄
requirit̄ p̄ tract̄ p̄ seipm

L persona media p̄ band fit spūal̄
.i. sacrm̄ s̄ spūal̄ l'alta

Der reliquū sacz̄ cogtio nllā tenetur
.i. spūalis

Spūs hęc trahit̄ cogtio p̄ cathecismum
s̄ p̄gnatio p̄ cathecismū hęcā .i. n̄ dirimit̄

Prohibet hęc fieri p̄ nubia. iūcta nec aufert
.i. doctoz̄ aut̄ tēciā h̄ in d̄m̄ ē. b. tho. z̄ q̄dā alij

Mlures rite pbāt vt dū sit copla carnis
.i. coitu fornicario l' s̄ll. i. n̄ aufert̄ s̄ spūal̄

Extra cōiugium n̄ sit cogtio tal̄
s̄ in fornicaria copulatōe vl' alia viciosa

Tutius esse datur cogtio spūal̄
.i. iuxta reglāz̄ hosti. ibidē

Fert anthonin' finalit̄ hūc q̄z̄ teneto
.i. iuxta reglāz̄ hosti. ibidē

Cōm Anthoninū. Si tale m̄moniu iueneret̄ hęcū de
p̄ni vl' p̄summatū tutū cēt vt disp̄satio pape peteret̄ l' papa
p̄suleret̄. Qd̄ si fieri nō posset̄ tūc pot' dimitte di sunt in tali
p̄iugio. h̄ p̄sulēdū ē ne p̄siles p̄sone tale m̄moniu p̄bant.

Par illegittimo lex legitimoz̄ leuātis
s̄. a loptu'. s̄. p̄tis. s̄. illi ouelle s̄. d̄ bapnismo .s̄. p̄z̄

Fili' opt̄ itis vult nubere quā leuat opt̄ as
.i. s̄. ab illo textu Cipe leuātisqz̄ s̄. occurēna d̄ spūali p̄ḡtōe
sua. zc.)

Dictis p̄fat' bñ cūctis. mlta resoluis
.s̄. tu soluz̄ s̄. spūales .i. iure .s̄. successiuez̄ āte
p̄us ex̄ites m̄tio' hęcū z̄ p̄sū /
matū cū vnaillaz̄ p̄ te

Ip̄duas cōmrēs posses tutus h̄ie
.s̄. alij illaz̄ .i. an cōmaturitatē .s̄. vl' extae

Hec nisi cōnat̄ prius a te cognita fertur
.s̄. ue .s̄. vl' filiā

Uxoris natū. mlter si q̄ leuat ipm
.i. s̄. ue .s̄. vl' filiā

F LXV

Pūitas causat̄
ex tactu i sacri colla /
tōe h̄z̄ pe. d̄ pal'. No
tat̄ etz̄ hug. i decretz̄

vt p̄dit archi. p. l. p̄
mortem. ff. d̄ adop.
Idem Jo. an.

Soluz̄ in sac̄o
baptisimū z̄ p̄firmati
onis causat̄ spūalis
p̄ḡtio q̄ dirimit̄ m̄tē
moniu p̄ tractū z̄ p̄
hibet p̄hendū

Idē ē iudiciū in
spūali p̄ḡtōe de filio
legittio vl' filia. z̄ de
filio illegittio vl' filia
p̄tis vl' m̄tis leuātis.

Licite p̄t fieri si
fit vt notatur.

Licite p̄t fieri

De Impedimento Cognatiōis spūal

I

Nō p te genitū. poteris cōnubere tali
f. natū tuū v'l natā tuā s' p dicitē m'ieri leuāt

Siue fuit v'l nō in vobis copula carnis
.i. inf vos scz inf p'fatā tuā vxorē z inf te

f. ex alia genitū f. rucitā actu f. natum v'l filiam f. de baptismo

Sic z quisq; tuū. nō vxoris leuat illū
f. leuās .i. post moire tuā f. vxorē p dicitē

Ipe p't nubi post rite tue mulieri
.i. mulierē

Quāq; tuus natus leuat. vxorē tibi poscas
.i. recipe posses s' ille fili' .i. nubē poterit. f. p p'ies leuārē

Quē parit ipe leuans nubet cum. ple leuati
.i. cū sorore .f. filie tue quaz tenuit ad fontē sacz l' i' p'firmatiōe

Patrinus nubet germana spūalis
s' spūalis f. quēcunq;

Ista nec attinget cognatio iure nepotem
f. spūalis

Inter eos fert cognatio nulla leuantes
.i. cū vxore sua .i. aliqūe f. sine p'cedē spūal' p'gōnis inter sc'ipos

Vir sil' vxore possunt quē fonte leuare
.i. fil' z filia

Pozro duo nati cōpatz rite duo um
f. mutuo m'io s' illo v'l illalicut ē leuar' v'l leuata tēta vel tēta

Pnt p'here. dempto p quē venit ipa
.i. fil' z filia

Inter cōpatres cognatio spūalis
.i. baptismo. f. aliq; v'l aliq' .i. in p'firmatiōe

Fonte leuāsq; tenēs. p'riā firmādoq; plem
f. ignorātia iuris v'l facti v'l in articulo nēc'itatis fecisti f. m'imonij a iuge

Ignorādo quidē nihil obstat debita posces
f. in baptismo v'l p'firmatiōe. i. nubē p't s' v'l leuans

Uenti quisq; parēs nubet cū ple leuantis
Sic ecōuerso ipe leuās p'hē p't cū ple pntū leuati dēpra saltē ple leuata v'l tēta p quā causat spūal' p'gō.

Nesint patrim. phibent' religioſi
f. p't failiarit' m'itex ex t'li p'p'at' nitate vitā dā

Puer leuāt' pōt p'here cū ple quā leuat' post g'na' uit. Idē d' cōfir' matōe.

Et sciēt i nēc'itate baptizās l' tenēs ad baptisimū nō ipeditur ad exactionē debiti.

De Impedimēto Cognationis legalis.

s^c de spūali cōgrōe

Cetera dic dubia p sup̄dicta notanda

f. qnq̄ s^c d spūali cōgrōe s^c l cui p̄sente s. vt q̄s cui aliq̄ tali p̄hē posset v̄l in cō. o seu solēnzato manere. S; si p̄ p̄summatū m̄tō^m q̄s coguerit sibi attrinētē in spūali cōgrōe in d̄iget dispensatōe ad exigēdū debitū. Et fm pe. de pal. eps di spensare p̄r.

FLXVI

His dictis gradibus vt nubes papa relaxat

s^c d spūali cōgrōe .i. affinitate

Dispensatio pape in cōgrōe spūali.

Aleuius sup̄ his dispensat q̄ sup̄ affi.

.i. affinitate .i. sanguinitate

Et sup̄ affini leuius q̄ sanguinitate

s^c in recta līnea sanguinitatē .i. adoptare possuz in filios v̄l filias

Iam descēdētes ascēdētes p̄ adopto

s^c adoptiu⁹ .i. fili⁹ s^c est .i. fili⁹ optati v̄l filia

De cōgrōe legali.

Vt p̄ ē. natus optatus d̄inde nepos est

.i. ideo s^c filie s^c adoptiu⁹ .i. cū filia optati v̄l optate

Qur z adoptate p̄z haud nubet neq̄ nepti

f. in legali cōgrōe s. filio .i. fili⁹ adoptat̄is illegit̄im⁹ v̄l filia

Iunctus z optato naturalis fore constat

f. adoptantis

Vt donec p̄is hos stringit iure p̄tās

f. filij z filie s^c z optat⁹ emācipatus v̄l filia emāceps possz s^c ex iure canonico

Illoz nullus sibi mutuo nubere posset

s^c filij v̄l filie .i. iure

Vroz z optati nequit optanti bene nubi

f. optatus viz m̄rimonialit̄

Sic z hic vxori valet optantis sociari

f. optantis f. filie

Nst illegitimus optate nubit̄ ip̄i

f. optantis

Sic illegittima valet optato sociari

.i. p̄tate optantis p̄is

Donec adoptatus maneat sub iure p̄ar̄no

.i. filie sue .i. m̄rimonialit̄

Tūc nequit optantis huic legitime sociari.

.i. fili⁹ z filia ab eodē adoptati f. mutuo

Optati bini poterunt apte sibi nubi

62 iij

De Irrogato et Adoptato.

IV E

.f. vir aliq̄s z mlier q̄ sunt filij duoz p̄nt̄i ar̄ct̄n̄ct̄us
sibi mutuo .i. sp̄iali zgnat̄oe
.i. filij .i. inf̄ se'

Et duo iā nati sibi nubūt sp̄iales
.s. nubere p̄nt̄

Sic filioptatus z filia sp̄ial'
.i. p̄nt̄em legalē .f. filij

Inter z optat̄em filioptati genitor̄em
.i. optati .f. carnalē .f. legal' .s. iō p̄bere p̄nt̄

Aut hui' m̄rem coḡtio nlla putetur
.i. filij trāseūcē cū reb̄ suis i p̄nt̄ē arrogāz
.f. d. legalī zgn̄t̄oe .s. sp̄ialit̄

Quāuis nō arrogatū p̄fata restringūt
.s. p̄nt̄ius canonicū viz d̄ m̄rio' n̄ p̄hēdo in legalī zgn̄t̄oe
.i. filij adoptantis p̄nt̄is

Par tñ est norma p̄ adoptatū reputanda

Notādū q̄ Jus canonicū quo ad matrimonij n̄ p̄hēdū
in legalī cognat̄oe nō distinguit inf̄ adoptatū z arrogatū. Nā
ius canonicū innuit adoptatū z q̄ ad aliq̄d trāfire in p̄nt̄ē ad
optant̄. z sic in adoptato p̄t̄ eē aliq̄lit̄ em̄ ācipatio q̄ p̄nt̄e fit i
arrogato q̄ cū reb̄ suis trāfir in p̄nt̄ē arrogant̄. S; adopta/
tus ē q̄n̄ adoptatur qui est in potestate patris nec trāfir pot
estatem adoptantis z hoc fit imperio magistratus. sed arro/
gatio fit auctoritate principis. Et si alter fit non valer. Item
qui naturaliter generare non potest adoptare nequit. Item nec
minor annis. 4o. Item mulier adoptare non potest nisi ex res
cripto p̄ncipis i solatū liberoz amissoz in bello.

.f. p̄ m̄rimonio p̄hēdo .f. ex illis
.i. causat̄

De publice hone
stat̄ s iusticia. q̄
h̄z q̄truoꝝ q̄dus
sicut Affinitas i
q̄o' fit p̄hibitio
m̄rimony p̄hē/
di z tracti.

Dū sp̄salia tractas publica fertur hōestas
.f. sponsalibz .f. p̄sonis

Illis rite dat̄ his nubere moꝝ p̄hiberis
.f. cū q̄ sp̄o' .s. p̄sonas .s. inclusiue .i. q̄du p̄sanguinitat̄
salia z tracti

Sponse quas illi quarto scis sanguine iungi
.f. 4o q̄du idus .i. cū q̄ z tracti sp̄salia .i. sp̄o'
.f. p̄sanguinitatis

Hoc nec sp̄salia q̄du capiat quemq̄ tibi iunctū
.i. post septēniū in vtr̄iq̄z

Dum sunt etate recta. sponsalia facta
.f. masculo z puella

Sit in vtroq̄z fuit consensus plenus eoz

De publice honestatis iusticia

Tunc in eos vera mox publica fert honestas
f. masculi z puella .i. causas
f. p. dicta spōsalia z cetera .i. q̄ fuisse int̄ h̄entes
spōsalia scient̄ v̄l i grant̄

Quāvis nulla forent causa cōsanguinitatis
f. h̄eres spōsalia f. publica iusticiā

Aut licet affines fuerint nil impedit ip̄am
.i. legitime etatis viz masculi z puella

Nō nisi sint pubes ambo sibi mutuo nubūt
s̄ sint masculi z puella

Non nisi septēnes ambo. sponsalia causant
s̄ q̄ es masculini sex? .i. xiiij. annos

His pubes cōplens duodenos bis sel̄ ānos
.i. legitime etatis

Femina fit pubes annos cōplēs duodenos
f. xiiij. ȳl xij. f. vir aut feia s̄ nisi malicia sup/
pleat etatē q̄d tunc ē q̄n sunt potētes ad cocundū s̄l̄ vt notat̄
in. c. vnico de despon. i. pub. li. vi.

Nota q̄t̄ ann̄ ē
pubertatis ī ma
sculo z femina.

Annos hos infra si nubūt estimo nulla
f. z nubia infra etatē l̄rimā p̄ dictā
f. masculini sexus vel feminini

Si tñ hec faciant fore tunc sponsalia credant
*f. muliere .i. cū reliqua z traxi
sti sponsalia*

Si tractes spōsalia q̄uis sed reliqua post
f. mulieris s̄ exire f. cū p̄ma nu. .i. n̄ cū 2ª muliere spōsa
bē posses z debes p̄me z sanguinea

Primē sanguinea. qua nubes. nonq̄ sc̄da
*.i. n̄te z traxisti f. mulieri cum carnali co
pula etiā*

Quāvis vouisti cōnubia v̄a secunde
*(honestas). .i. publice honestatis iusticia que dirimit m̄rimo/
nium contractum vsq̄ ad quartum gradum inclusive. sic Lō
sanguinitas z Affinitas.*

Nā p̄ p̄ma tibi sponsalia stabat honestas
.i. sub p̄ditōe

Spōsalia facta
sub p̄ditione.

Dum fuerint facta sponsalia cōditione
f. sponsalibz s̄ q̄ nō fuit pura nec simplr facta

Ex illis nulla tibi publica fert honestas
f. p̄ditōe f. p̄ m̄rimonio h̄bēdo viz sine p̄ditōe

Sillem casū 18°.
j. de m̄rimonio sub
p̄ditione.

Haccur pendēte si das p̄ntia v̄ba

De Impedimento Consanguinitatis

F

Eius sanguinec. retines hanc p muliere
.i. retinere debes .i. vxore
Non te cōstringūt, spōsalia facta parente
.i. puellā v'l a dolēcentē legitime erat .i. a pntē v'l pntibz
.i. ex spōsaliū talibz .i. publice ho
.i. ideo .i. nēstā, iusticia

Ni tibi cōplaceat. nec eis cur fert honestas
Side p̄senti cuiq̄ p vba ligaris
.i. fm. b. tho. in 4°
.i. illi cui sices ligat^o

Non eris affinis quāvis sit copula nulla
.i. iure naturali z canonico
.i. in retā linea arboris p̄sanguinitatē .i. p̄petuū
.i. sibi mutuo

Ni qui descendunt s' ascendūt neq̄ nubent
.i. naturali lege .i. in m̄rimonio

Nature lege nec se sociare nequibant
Quare nec papa penitus tales sociabit
.i. attinent .i. in q̄rto ḡdu cōsan
gunitatis

Qui cōstant latere nō nubēt sanguine q̄rto
.i. q̄tū ḡdū .i. nubere d̄ iure p̄ntē .i. hereditatis
.i. ḡdū p̄sanguinitatis

Hūc vltra nubent. decimū successio t̄gīt
.i. s' h̄r due sorores .i. ex iure canonico .i. ḡdu

Inde duo fr̄s sunt p̄mo canone membro
.i. gradu
Sed iuxta leges hos membro siste secundo
.i. affinitatis

Quatuor esse gradus dic̄ affines p̄iformes
.i. attinent .i. p̄sanguinitatis

Qui cōstant latere dispensat papa valent
.i. ḡdu p̄sanguinitatē .i. p̄. d̄ pal. aliquo mō secūdū ḡdum
erapit vtz folio seq̄nti in p̄sa. 6. Sato decemq̄. 22.

Excepto primo deus hūc solus sibi seruat
Et his sequit̄ q̄ papa dispensat q̄ aliquis p̄rabat cū filia
patris sui v'l amice seu matris. h̄ vxor patris mei non p̄t cē
vxor mea ex lege diuina. leuitica. 18.
.i. hūanū tū q̄n recipit intra vuluam mulieris licet mulier
non seminauerit. quia non oportet ad p̄cipiendū mulierē s'c̄
minare fm. p̄. d̄ pal. 22.

Semen dū fundis int̄ vuluam mulieris

Nota q̄nō pu
blice hōestatis iusti
cia nō cōtrahit p̄ vba
d̄ p̄ntē m̄rio. Sato s'i
ne carnali copula h̄
affinitas fm. b. tho.
in quarto.

De Impedimē
to p̄sanguinitatē.

Cōsanguinei q̄
ad laterales

Dispensatio pape
q̄ ad ḡdus p̄sun
git. 17. q̄ id col
laterales.

De impedimēto
affinitatis et de
pluris^o cō. eadē

De Impedimento Affinitatis

Hec tua sit vlt non nihil obstat mox dat affi.
f. vxor affi. .i. affinitas int te z ei⁹ sanguineos z ecōūso
f. mulieris pgnite a te. i. sanguinee

Cuius sanguinee nec nube gradu sibi quarto
f. aliq̄s. f. alicui q̄ hz filia .i. p̄tis

Quisq̄ p̄ vidue nubet tunc filius eius
f. vxore p̄ore vlt mltere .i. nubere p̄ .i. filie
f. p̄dicte l̄ m̄ris

De reliqua genitus vidue vult nubere nate
f. filia l. viro f. iſa vidua f. canonico

Quā fil ex alio pepit sic iure docente
f. saltē puignū f. saltē puigūe

Unde solet dici frēm nup̄ fuisse sorori
f. q̄s .i. ex h̄ .i. alicui⁹ m̄ris .i. p̄dicte f. dicti filij
f. nubēdo qliber illoz cū ill⁹ vitz fili us cū filia z p̄ cui⁹ m̄re eius

Filius hinc natam. m̄rem nate p̄ aufert
.i. qn̄ ego p̄traxi cū aliq̄ .s. h̄ oino extranei sunt
p̄terea sanguinei mei

Sanguinis ḡ mei nō affines reputant
vitz siue p̄mo siue scdo .i. mee vitz
sanguinat⁹ vxoris

His qui descendunt quo cuiq̄ gradu mulier⁹
f. p̄dicte ex p̄te viri contrahentis. Per oppositū etiā intelligen
da sunt ex parte consanguineorum vxoris cum consanguine
is viri qui similiter extranei sibi mutuo sūt sic q̄ mutuo contra
here possunt

Hec sil̄ e contra fore dicas sic reputanda
f. carnales ab vno p̄te z m̄re geniti vitz genitas ab
f. in m̄rio⁹ alio p̄te z m̄re

Cur duo germani binas cepere sorores
f. affinitatis f. in cōtrabēdo

Nec genus obsistit duplex olim retinenduz
.i. qz .i. ducere f. sui

Vxor cū poterit post mortem ferre mariti
.i. de iure. i. maritū f. sui q̄ mortu⁹ est

Illū rite vitz germane dico mariti
f. ecōtra f. d̄ iure

Sicq̄ vir hic nubet sua mortua dū fuit vxor
f. in h̄eri .i. vxoris sue q̄ defuncta ē

Illū q̄ fuit vxor fratris cōiugis eius

LXVIII

Affinitas et⁹ cō
trahit f̄m. b. thō. in
m̄rio⁹ rite p̄eto sine
carnali copula vtz
paulo s̄. de publice
hōestatis iusticiay b̄
d̄: (Si de p̄nt. zc)

Nota q̄ vidua
capit h̄ tā p̄ mltere
q̄ habuit. plē a viro
legittio vlt a viro ex
tra m̄rio⁹ p̄ quēcum
q̄ eorum viciosum.
S̄lt̄ itellige h̄ oēs
qd̄ affinitat⁹ esse iu
dicādos z q̄sdā vitz
q̄nq̄ modos sp̄al⁹
p̄grōis f̄m Anth.

Nota dupl̄icem
casum affinitat⁹ q̄n/
dā fuarū h̄ tā nō ser
uandum.

Exēpli ḡza ma
rit⁹ me⁹ hz sororem
maritatā mortuo dē
marito meo z sorore
mariti mei ego poss
sum nubere cū marit
to d̄icte sororis Et
sic ecōuerso vñ seq̄t̄
et^m ime⁹ in margie
sup̄ sequentē. s̄.

Exēpli ḡza vxor
mea hz frēm vxoria/
tū p̄ at mortua vro
re mea z frē ei⁹ p̄dcō
ego possuz nubē cuz
vxore p̄dicte fratris
defuncti.

De Impedimēto Affinitatis.

F Alius casus af-
finitatis sed non
suandus.
¶ i. similiter sup̄ posita
i pmo ex^o traduxerit
post mortem viri sui
maritū nept̄ viri sui

Affinis genus accipit tibi ternum
viz in pmo exemplo s̄posito

Ut si p̄fata mulier traduxerit ip̄m
¶ i. viz .i. maritū s̄ sui
Quipe viz nept̄is defuncti dico mariti
¶ i. si dice^r vir traduxerit illā q̄ .i. affinitatis
fuerat vxor nept̄is vxoris sue

Sive p̄ oppositū genus affi. dicitur t̄num
¶ s̄ tibi .i. nō p̄e p̄ficēdo
Non erit affinis mulier quā polluit ip̄e
¶ i. debitū s̄ vase s̄ coeundo

Extra nature vas aut in eo remanebas
¶ i. vas mulieris

Sin ondū semen in idip̄m fundit a te
¶ i. carnalit̄ .i. quecumq̄
Dum mulier carne p̄ me foret agnita q̄q̄
¶ i. quā t̄n carnalit̄ nō nouerim .i. attinent

Seu qua contraxi sp̄salia. mox mihi p̄stant
¶ i. sanguinei .i. affinitatis

Eius sanguinei post rite gradu sub eodem
¶ i. q̄to .s. attinent s̄ sanguinei

Quo sibi dico sui. qd̄ sic reputes viceversa
¶ i. affinitatis

Unde gradu primo mihi iam p̄inq̄ putatur
¶ i. carnaliter .i. cū q̄ muliere

Femina quā non seu q̄ sponsalia traxi
viz p̄ q̄du .s. attinet s̄ dicte mulieri s̄ sua
p̄sanguinitatis s̄ pmo q̄du affinitatis

Quo p̄ atq̄ suus sibi. m̄r z attinet ip̄a
¶ .s. etiā .s. affinitatis

Attinet q̄ gradu mihi pmo filia nempe
¶ .s. carnalit̄ s̄ illi^o

Sive soror fuerit quā cognoui mulieris
¶ i. filie s̄ p̄ dicte s̄ .i. gradu
lie z vxoris

Mate post h̄az memb̄z tenere secundū
¶ i. succedentibus

A sic de reliquis in quartū post numerabis
¶ i. gradu inclusiue

Nota quō q̄dus
affinitatis z pu-
blice honestatis
iusticie nūcerari
desēt vsq̄ q̄rtū
q̄dū inclusiue.

De Impedimēto Affinitatis et dispensatōe.

¶ Scindū q p̄r meus et mater mea et frat̄ meus et soror mea
attinent mihi in p̄mo ḡdu consanguinitatis. Unde etiā sequit̄
q̄ pater et mater frat̄ et soror vxoris mee attinent mihi in p̄mo
gradu affinitatis et sic p̄r vsq; ad quartū gradū inclusiue.
Similit̄ econuerso sequit̄ q̄ vxor dicere habet q̄ p̄r et mater
et soror mariti sui seu frater mariti sui attinent sibi in p̄mo gra-
du affinitatis et sic p̄r vsq; quartū exclus̄.

F LXXIX

dū in aliquo tali m̄rimoniū v̄l ad manēdū ī h̄cro et solēniato
f. ad h̄ben/
f. ḡdu affinitatis f. q̄rtuor affinitatis

¶ Excepto p̄mo dictis gradibus pete papā
f. affinitatis f. papā dispensat̄

¶ Hunc etiā p̄mū quidam firmant b̄n posse
f. affinitas f. nō coniugali viz fornicario

¶ Si coitu cōstat affinis nō maritali
f. papa viz in affinitate p̄tracta ex coitu fornicario h̄ cū maḡ
difficultate et q; res erat occulta. zc.

¶ Martinus quintus sic dispensasse p̄batur
f. cū illo f. m̄ris^m

¶ Deputa qui nupsit p̄summauit quoq; tale
f. p̄us fornicarie

¶ Cū quadā cui⁹ germanā nouerat ip̄e
(Rogitari) viz q̄ aliq; h̄bat in p̄mo gradu affinitatis. v̄l
puta cū illa cui⁹ m̄rem p̄guit vel sororem fornicarie h̄ si post
p̄tractum et multo magis p̄summatum tale matrimoniu⁹ ob-
tinuit dispensatōem remanendū cum illa dimittendū est nego-
tium iudicio dei nec p̄denandus talis est

¶ Functis dissuade sup hoc papam rogitari

¶ Scdm̄ panor. q̄ p̄guit consanguineam vxoris sue quod ē ve-
re incestus sicut et qui cognouit consanguineam p̄riaz cū tali vt
posset exigere debitū p̄r ep̄s dispensare ex cā puta iuuentutis
et h̄mōi. c. si. duo. xxxv. q. vi. Sed si p̄guit consanguineam sp̄o
se nondū p̄gnite tū ep̄s posset dispensare sine causa vt cōtra-
bat et debitum exigat non tamē cū sponsa illa de futuro. h̄ cuz
aliqua alia cuz qua posset legitime. **¶** Scdm̄ Antho. Qui
post h̄cū m̄rimoniū p̄guit consanguineā vxoris sue v̄l ec̄duerit
so. si post debeat exigere debitū a sua vxore requirit̄ dispensatō
pape. Et p̄. d̄ pal. d̄t q̄ ep̄s h̄ Antho. non p̄sentit. **¶** Scdm̄
p̄. de pal. q̄ p̄guit consanguineā vxoris post h̄cū m̄rimō p̄ h̄
ba de p̄nti nōdū p̄summatū ep̄s cū eo dispensare p̄r ad reddēdū
dū debitū. An̄ at̄ p̄summatōez potuit intrare relligionē Qui
vero cognouit consanguineam vxoris sue post p̄summatū ma-
trimonium tenet̄ debitū reddere h̄ exigere non p̄r. Ep̄s at̄ d̄
dispensare p̄r vt exigat. **¶** Ecce p̄. d̄ pal.

Hic notat̄ q̄s di-
sp̄sare p̄r sup̄ ḡ/
dis⁹ affinitatis et
quō aliq⁹ b̄m q̄s/
dā papa dispensa-
re p̄t in p̄ ḡdu
Affinitatis.

De Impedimēto Affinitat' & e' dispēlatōe

F

Nota duodecim
psonas fuisse p/
hibitas ex lege di
uina nemōtia
liter aut als ali/
cui copularētur
nec papa dispen
sare p̄t.

Scito decemq; duas psonas nō tibi dādas
s. leuitici. xvij s. tua cū q̄ n̄ copulaberz m̄rionalt'
s. tua filr

Diuina lege. q̄ sunt materq; nouerca
.i. filia filij tui s. tua seu ex p̄p̄tis tui vl m̄ris .i. tibi ex lege
vel filie tui vl amboz fil' viz tua m̄rionalt'

Aept' siue soroz. nur' haud patruī dāz vxoz
s. tui s. frat' tu' .i. tpe legiz

Ac vxoz fratris nisi talis ple carebat
s' tua viz .i. filia oribata p̄e l' m̄re h̄is actu viticiā l' nouerca
soroz p̄tis .i. soroz m̄ris tue

Amīta. p̄uigna. matertera. filia rursus
s' viz .i. tue s. tui viz filia s' ad p̄bēdū tecum'

Priuigne. p̄rie. vl' p̄uigni. p̄hibētur
s. tue s' nō copulat' s' vxozē z sorozē suā
tibi in m̄rō .i. lex nature s. m̄rionalt'

Vroxis q; soroz. tñ has natura cathēnat
s. p̄iarche. i. lege nature. s. ambe

Vnde rachelq; lya iacob nupsere sorozes
S. Notandū q̄ in sc̄do ḡdu p̄sanguinat' linea inēq̄li vt viz
frat' possit p̄bere cū filia frat'z vl' sorozis lex mosaica n̄ p̄hibu
it. S; fm̄ pe. de pal. papa in h̄ cāu dispēlare nō p̄t. In sc̄do
aut' ḡdu p̄sanguinitatis linea eq̄li vt viz filij' fr̄is cū filia sorozis
p̄bat vl' filij' sorozis cū filia fr̄is sui papa dispēlare p̄t fm̄ eun/
dem. C; Itē nunq; fuit. p̄hibitū nec lege naturali nec lege mo
saica q̄ frat' nō possit cōtrahere cū filia fr̄is aut soroz cū filio so
rozis. Sic em̄ Abraā p̄xit cū saray q̄ fuit filia fr̄is sui.
s. p̄dictas psonas m̄rionalt' s. sup̄ dicta

Hec pe. 8 pa. i 4to

Non iūgat papa moysi lex q̄s vetat ista
s. sup̄ dictas s' qz

De impedimēto
Crimis qd' ē du/
plex.

Nature lege quasi cūctas has vetitas sc̄s
s' qz .i. mariti. s. vxozis .i. p̄ effectū
Tractans in mortē mar' alteri' puta facto
.i. vxoz s' dicit viri. i. tali s' als dirimēdū ē ma
rimonū cū tali muliere

Vt mulier tua sit vxoz sua. cui neq; nubas
s. si mulier tractauit mortē vxoz' alteri' viri p̄ se aut aliu i effectū
vt h̄eat viz illi' nō poterit cū eo p̄bere. Et si p̄xerit dirimet.
Hec ē p̄uanda tibi regula par viceuersa

De Impedimēto Criminis.

F LXX

Si viuente tua mulieri nupseris altri

.s. vxore .s. p. vba depñti

.i. viz .i. adulterina

Inde secuta foret vt adultera copula carnis

.s. copula carnis adulteria .s. sup mñio q̄ hēdo p̄ mortē vxor̄

s' v' iuramentū seu fidē

Que foret aut añ v' post votū nec id obstat

.s. p̄dictū votū seu iuramentū cū copula carnali

ante v' post

.s. t̄p̄is

Aut depñti v' sit p vba futuri

.s. mlier cui pmisisti quā z .s. tali adulte s' hōirinet si
carnali q̄ gūsti vt s. d̄: p̄ter p̄ mortē vxoris tue

Siue soluta foret v' non. huic nubere nescis

Sedm Antho. Qñ interuenit nuda pmissio nec fide nec iuramento iurata s̄ simplt fuerit adulterina cōmixtio añ v' post viz nuda pmissioñē si hec pmissio dirimat mñio p̄ mortē sic contractū v' non. papa sup hoc consulendus est.

Nota q̄ Antho. addit³ m̄ crimer viz qñ durāte mñionio p̄trabit quis de facto cum altera. **E**nd norandū diligēt q̄ ille qui habz vxorem z ip̄a viuente ducit aliā de facto. aut ista sc̄ritum habere vxorem aut non. **S**i autē quando contraxit cum ip̄o sc̄iuit q̄ habebat aliam nō potest cum illo esse mñio moniam Etiaz si mortua p̄ma vxore de nouo cōtrahat. **I**dē iudiciū est si mulier nesciuit quando contraxit sed postea ip̄a p̄ma vxore illius adhuc viuente sc̄iuit z permisit se cognosci ab eo cum quo de facto contraxerat. **S**i vero ab initio quando contraxit nesciuit illum habere vxorem semper nesciēs v' q̄ ad mortem vxoris illius s̄ post mortem eius sc̄it tūc est in potesta te illius ignorantis matrimonii ratificare vel diuortium petere. ita tamen q̄ postq̄ sc̄iuit z se cognosci permisit non poterit diuortium petere. extra de eo qui duxit in maf. c. i. z. e. veniēs z de coniug. s̄ uorum. c. proposuisti. 34. q. 2. si virgo. alias poterit petere si vult. **E**t q̄ dictum est de viro ducente sc̄dam vxorem de facto idem intellige per totum de muliere ducente sc̄cundū virum vel maritum de facto. **S**i autem mortua iaz p̄ma vxore vir non cognoscit illam sc̄dam adulteram carnaliter. que secum ignoranter contraxerat. s̄ ip̄e ducat tertiā sc̄dam hosti. debet remanere cum tertia q̄ suis etiam postea cognoscit sc̄dam. quia p̄ma viuente p̄sensu habitus cum secunda nullus fuit z sic non impediuit p̄sensum tertiae quinetiam post mortem p̄mē si cognouit carnaliter sc̄dam que ignorauit istū habuisse vxorem z nunc etiam ignorat z ip̄e vir p̄trahat cum tertia adhuc remanebit cum 3^a. **I**dem de muliere erga virum.

De Impedimēto disparis cultus

I

.i. si mlier viuēte viro suo dederit alteri siue soluto v'l ligato fidem sup mrimonio ꝑhendo copula carnali ꝑcedente v'l secū

Quarta nullatenꝰ ꝑtrahet cū eo postea
Par est seruanda viceversa regula dicta
f. facta d mrio ꝑhēdo

Quod si nulla fides fuit. vxor dū tua vixit
.i. cū illa muliere ꝑdicta f. adulterādo .i. tali post nubere posses

Hacputa quā nosti carnalr. hec fit vxor
s' v'l cui cōmiserit s' de duobꝰ criminibus

Dispensat papa sup his cūctis memoratis

Terē Si adulterina pollutio ꝑus v'l postea nō interuenerit
quis dederit sibi fidem de ꝑtrahendo ꝑ hoc impedit mrimo
memrio^m sequens inter illos soluto ꝑmo.

s' fide xpiana s' mrimonialr virū z
z fide ꝑria mulierem

Sepat ecclia sub cultu dispari iunctos
s' sū .i. ratificata sint .i. grā data ꝑ xpm

Nec rata ꝑiugia sunt. rite fide nisi chri

Credere nolenti caueas habitare fidelis
f. in mrimonto
.i. infidelis ꝑiū f. deum f. cū te viro fidelis

Infida sed cupiens nō blasphemādo manere
f. maritū suū s' te f. auertere

Nec seducendo v'l vt auertat neqꝰ tendit
.i. cū tali ꝑiuge infideli f. cohabitare

Hac poteris sub spe ꝑuertendi remanere
.i. dimittere nihilominꝰ qz nō teneris et cū tali manere
f. ab illa .i. recede poteris

Ninque sed poteris vir credēs. hacqꝰ recedes
f. fideli mulieri s' in sua infidelitate,

Altri nec nubens. nisi post ꝑuerta ve nollet
f. infidelis. i. cohabitare f. deū z fidē xpi

Nec habitare tibi sed blasphemādo repugnet
f. tu fidelis qz fm b. tho. mrimoniū nō ratificatū ꝑ fidē xpi
soluit ꝑ sequens mrimoniū ꝑꝑ infidelitatē cōiugis. nō autē
ratificatum.

Tūc poteris nubi credenti post mulieri

Olim gētilis nupsit muliere fideli
f. cū iudatca muliere

De impedimēto
disparis cultus
Primo ꝑcū cū fi
deli n̄ baptisara. i. ca
theumio n̄ tenet. ꝑ
cū bētica baptisara
tenet

De Impedimento Metus & Sacri ordinis

s^c v^l illā

Aut ecōuerso dum nō auerteret illam

f. vir infidelis seu mulier infidelis

Nec blasphemauit dñm celi q̄z terre

f. infidelis. f. nupt⁹ f. fidelis iudee. f. iude⁹ fidelis. f. infidelis

Sic assuerus erat hester. salomō pharaonis

f. filie infidelis. f. m̄rimonialit. f. m̄rio^m h̄bēdū sup̄ dictū

Nate cōiunctus qd̄ lege noua reprobat⁹

s^c p̄iugū infidelis .i. infidelis

f. ad fidem

Uno p̄uerso solo nō credula p̄les

s^c p̄les .i. legitime

Si fuit etatis p̄fecte. libera vadat

f. p̄ntem

Aut ad gentilē v^l cum credēte p̄nte

f. aⁿ pubertatem f. p̄nte viz aut p̄te v^l m̄re

Sed puer ex̄ns sit cū credente fouēdus

s^c ad dirimendū m̄rio^m h̄cū

Recusare metus hos posset qñ pauescit

s^c metu s^c metu .i. metu mutilatois

.i. fuituris .i. metu occasiois l̄ mort⁹

Stupri. siue status. h̄beris. atqz necis

s^c 4° p̄dictoz d̄ metu .i. rite h̄cta .i. dirimie

Nō liber istozū p̄nubia iuncta retractat

.i. cadens in p̄stantē viz .i. quibz p̄fat⁹ met⁹

Est nā cōstantis hic nempe viri metus omnis

.i. vir v^l mulier. f. nō te cogēte aliq̄ metu p̄dicto

Cur fuge dum poteris ne cōsensisse puteris

.i. qñ f. a viro ad h̄bēdū f. quia fugere potuisti necesse est

Cū fueris rapta. sinaūt iure ligaris

f. p̄ m̄rio⁹ implendo f. ad dispensandū sup̄ dicto

.i. metu aliq̄ iuramento

Si post iurasti violentē. cōsule papam

viz subdyaconat⁹ dyaconat⁹ l̄ p̄briatus

Ordine suscepto sacro nubere noli

f. sic ordinar⁹ .i. dirimioz

Post nubens rite cassat̄ mort̄ tibi iure

viz de d̄uortio viz d̄ impedimēto voti

Retera cōquire sub **D** sil **J**. numerose

VI 3

FLXXI

Ite Joseph & moy
ses h̄erit̄ cū infidelis
bus mulieribz qz i ill
nō ēat piculū subuer
sionis a fide & cultu
vni⁹ veri dei. h̄ cū ca
naneis mulieribz cō
trahē fuit p̄hibitū.

Nota cū q̄ m̄ae
bit puer p̄ntū in
fidelū vno illo
rū ad fidē xp̄i cō
uerso.

De Impedimen
to Met⁹ q̄ cadit
in p̄stantē viz q̄ ē
quadruplex.

De impedimēto
sacri ordinis.

De Impedimento Ligatōis matrimonial.

Impedimēto Li-
gatōis mētiona-
lis.

Uoto cōstrict^o mlieri fio ligatus
f. m̄rimoniali f. altari
 f. cū q̄ ligat^o sum f. carnali
Tpe quo vivit reliquā noscam neq; nubam
f. mliere cū ligat^o suz f. i religioe approbata s^c z ecōverso fieri p̄ de mliere

Qua si nō cōijm monachus fieri bñ possum
f. aliquis .i. vxoz

Si vir abit lōge mlier quē credit obisse
f. vxoz

Et sibi cōstitērit varijs signis q̄z v̄bis
.i. post talē certificatōem

Inde viro reliquo q̄si libera nubere posset
f. q̄ dū v̄l lōge abh̄t mortu^o reputat^o

Si vir hic inde redit aut certe viuere nouit
f. scōm vix f. vix vez f. p̄mi aduentū

Hunc mor̄ dimittet. p̄mū sumēdo ve spectet
f. mlier decepta

De pueris sus bo-
na fide natis vel
ceptis.

At tamē hi pueri q̄s nescia sic pariebat
Legitimi iure reputant. nō puer ille
f. vix suū vez

Qui cōceptus erat hūc postq̄z viuere nouit
f. acc^o m̄rimonial^{is} f. scōdo viro f. vix suū vez. f. v̄sist^o aut firmē

Debita nō reddet dum p̄mū viuere credit
f. mlier f. p̄mi viri f. debita f. mlier

Si dū sit dubia de morte. nec exiget ip̄a
f. si d̄scto v̄riusq; sex^o f. m̄rimonia f. mutuo

De ligatōe p̄ clā
destina.

Omnibus ecclia phibet clā destina dāda
f. clā destina .i. reputat. f. q̄ ad for̄ extin fecū v̄l exteri^o

Talia cōiugia contracta putat q̄si nulla
f. ecclie f. clā destina^o b̄ntium

Ni sibi nō cōstat cōsensus plenus eoz
s^c solū

Judicat ecclia sup his q̄ sunt manifesta
f. clā destina m̄rimonia s^c q̄suis qz n̄ i facie ecclie s^c t̄n

Carsi facta for̄ent sub testibus irrita dicit
s^c clā destina m̄rimonia^o et c̄n carnali cop̄ta. f. i foro p̄sē

Sunt t̄n hec dicta cōnubia h̄a putanda

De Impedimē. Liga. mēio. i. Impos. coeūdi

f. clā destina f. clam destine contra/
bentium

FLXXII

Est nā p̄sensus p̄ talia verus eoꝝ
f. tu mlier. f. viro .i. clam destina matrimonia etiā
non dū p̄summata

Ergo si nubas reliquo post talia vota
f. cum quo clam con f. cū quo scdo p̄traxisti etꝝ
traxisti etꝝ sine carna/ cū carnali copula
li copula

Nō pelles p̄mū. sed pellas iure secundū
f. m̄rimonia seu vota

Omnes z pueri sic p̄ clā destina nati
s̄ quo ad eccliam

Sunt illegitimi p̄ singula iure putādi
f. manifeste f. clā destina m̄rimonia

Tū nec in ecclie facie sunt illa pacta
f. p̄ b̄ndictōem saltē q̄ad p̄mū m̄rimo^m f. in p̄cti
s̄ et statutu ecclie

Corā pb̄io quem ius p̄cepit adesse
f. clā p̄bentū f. ab ecclia ordinatꝝ v̄l de
putatis

Cur suadetur eis sine testibus hec p̄deptꝝ
f. mō in facie ecclie f. q̄ iure p̄t f. matrimonialiter p̄ b̄ndi
ctōem v̄l al's

Ut nubant itez se pb̄io sociante
.i. naturale .i. accidentale

Est tibi nature vitiū. q̄z mobile q̄dam
s̄ est f. in viro q̄ impedit ad cognoscendū mulierē sic
eunuchi habent naturaliter. sed in muliere nunq̄ impedit cō/
plexio frigida

Nature vitiū cōplexio frigida cuncta
f. q̄ naturalr impedit p̄scere mlierē h̄ sepe ad h̄. non
impedit in semibz z sic eis p̄bē p̄cti f̄
.i. in potētia

Est z frigiditas senis. ac impos generandi
f. naturalr ip̄orēs ad ḡnandū. f. naturalr artitudo. f. alie^o

Ut puer existit. artatio v̄l mulieris
.i. accidētalit̄ venit f. volūtaria l̄ .i. maleficiū p̄ q̄d̄ ipedit

Accidit inde tibi castratio v̄l malefici
f. naturalr viciati z ceteri s̄. i. p̄bāt .i. diriment̄

Dicti cōiugia si p̄stant sunt tibi nulla

De prolis^o in clā
destinis m̄rimo
nys natis.

De impedimēto
Impotētie Locūdi
tā viri q̄ mulieris

Impotentia na
tural Coeundi

Nota q̄ calor q̄nā
q̄ naturalr p̄petuo
ipedit coitū z sic dū
at̄ ad frigiditatē.

Impotētia coe/
undi accētalit̄.

De Impedimento Impotentie coeundi

I

Notandū fm hosti. z. b. tho. in. 4° dist. 34. Si maleficiū supueniat m̄rimonio an carnalē copulā tūc si maleficiū est ppetuū impedit z dirimit m̄rimoniū ita q̄ celebrato diuortio vir aliā poterit ducere z mlier cū alio p̄bere p̄t. 33. q. i. Si per fornicarias In dicto. c. 82. exp̄sse q̄ dō p̄mittēte z diabolo ope rante impediri p̄t hō ne coḡscat mulierē z hoc fm pe. de pal. in 4° p̄t fieri multip̄l̄r. Si tū mlier ip̄a p̄curauerit maleficiū non p̄t petere diuortiu qz culpa sua factū est. ly. di. si euāgelica Si hō maleficiū ē tpale nō impedit nec dirimit m̄rimoniū Et a p̄ncipio quidē Maleficiū q̄libet p̄sumit tpale. s̄ postq̄ cō iuges p̄ trienniū s̄l̄ cohabitauerūt d̄ ātes opam carnali copule si adhuc durat impedimentū qz scz se cognoscere non poruerūt p̄sumit maleficiū esse ppetuū vt extra eo. laudabilem. z c. vlti. Preterea fm. b. tho. vbi s̄ Si post trieniū diuortio celebrato redeat potentia se cognoscendi tunc si maleficiū fuerit v̄le respectu cuiuslibet p̄sone. z tūc si alteri nupsit ostendit maleficiū non fuisse ppetuum vnde debet redire ad p̄mum. Si hō maleficiū fuerit p̄ticulare respectu specialis p̄sone. tunc cum v̄triq̄ detur licentia cōtrahendi cum alijs non p̄t ad p̄mum matrimonium redire. cum p̄mum m̄rimonium nullum fuerit z secundum sit verum.

.i. ipotentia v̄l impotens ad generandū. i. an pub̄tate
Impos gignendi velut est pueri ve puella
s. ad p̄hēdū z generandū z coeundā s. puer z puella
Impedit ad t̄ps donec pubes sit vterq̄
s. viri .i. ad m̄rim^m s. p̄ aliq̄ medicinalia
p̄hēdū calefactiua

Inde senis frigus nihil obstat nāq̄ medet
s. mulieri alicui s. vir s. ad coeundū
Quiq̄ sciens nubat q̄ frigidus est z inept⁹
s. cū p̄ dicto viro s. talis s. a muliere
Si remanere placet mulieri. vir neq̄ cedet
.i. arta mlier nō recedet s. viro sano s. mlier
a viro sano si placz rema
nere cum ea

Sic z erit. cuiq̄s dū nupsit arta sciens
s. vir sanus

Sed quisquis nubens mulieri quā sciart arta
s. viro alicui s. aliq̄ s. vir s. naturalr
Quiq̄ sciens nubat mlier q̄ frigidus extat
s. san⁹ cū arta z mlier cū frigido. z impotente
Tunc piter viuent q̄ si fr̄es atq̄ sorozes

De Impedimēto Impotētie coeūdi.

.i. vir z mlier sani sup dicti nupti inepcis
.i. in mrio

Si tamen imunes aptis post nubere tēptēt
f. nec dūrtment
Stabunt cōingia. sed primas rite iubent
f. plonas de cas pura frigidū z artas
.i. in cohabitacōe vl' als eis pūdeāt

Nō teneant secū q̄si frat' vl' soroz extet
.i. simili modo sicut fratres z sorozes se tenebunt si frigidus et
arta mutuo scient' p̄xerint .i. mlier

Sic se frigidus. arta gerent vtroq; sciente
.i. nubere non dō
f. ab artitudine

Nō capit arta virū nisi spes sit eā medicādi
f. arta f. viro
s. mediāte. f. artitudo

Si tamen hec cuiq; nubat q̄ nō medicatur
f. diuortii factū
f. viri assumpti in mrio^m

Et post aptet' vsu coeundo secundi
f. vir
f. p̄us sibi artā

Jam nihil obstabit quin primus eā retinebit
f. vir p̄mus f. mlieri

Et mō si nupsit relique. dimittitur ip̄a
.i. emiserit. f. arta
i. castitatis viz p̄ p̄fessionē appro/
bati ordinis vl' sillis

Ni dedit hec prima casti solēnia vota
f. arte mlieris
i. cū scōa mliere eius
q̄ post diuortii p̄xerit

Pn virū primū dico remanere secunda
s. q̄ ad thozem f. vxozē s. fuisse als
f. p̄mus vir sup dict'

Pellet z hic primā mechatam rite pbatam
f. simplex votū castitatis f. vxoz p̄dicta

Pozro si castū simplex hec prima vouebat
f. votū simplex
f. cū scōo viro

Post qd cōtraxit manifeste rite secundo
f. viro a quo p̄ diuortii p̄f artitudine separata fuerat

Primo reddetur p̄sus. nec mecha putetur
f. p̄f artitudine q̄ p̄ 2^m viz curata ē
f. laxata p̄ diuortii p̄f ar/
titudinem

Cū fuerint dubia p̄nubia laxa p̄ioza
f. p̄ accōis salte

Ipi castrati coeundo p̄sus inepti

6 i

De Impe. Impo. coeūdi De Indulgētis

F

Extractū s. de iure s. scindūt .i. maleficiari viz s. q. b. nō ē spes remouēdū rā
le maleficiū

Coniugū scindūt sic ppetuo malefacti

Nec quocūq; maleficio reliquū remoueto
s. maleficiū s. tu xpiane
s. maleficiū s. medys

Si saltē velles hoc illicitis medicari

Deputa subsidiū p demoni aut paris extet
s. maleficia .i. posse remoueri

Si qz iā scires puta talia sic remouenda
i. nihilomin⁹ .i. maleficiū tale ppetuū iudicaf

Nō minus hec ober tibi ppetuo reputaf
s. iurispent⁹ s. maleficia

Laxari penā facit indulgētia solā
s. q. si supsticiosa substdia s. subsidys .i. intelligē de deo

Per qdā vana. qd d licitis puto dici

De impubibus X^o. sup de impedimēto publi
ce honestatis iusticie.

De Incendiarijs X^o. supra de casibus epi.

De Incestu. X^o. j. de peccato luxurie.
.i. tpale z nō culpā quā sol⁹ ds in pcurōe dicit

Laxari penā facit indulgētia solā
s. indulgētia ecclie z papale

Ergo p talē non laxatur tibi culpa
s. culpā s. autoritatie .i. prito s. eius penā eternā
mutā do in tpales

Quā deus indulget solus trito qz laxat
s. quācūq; p pccis debitā

Sic penā pzie ds hanc laxare pbat
s. quācūq; s. p ea debitā s. de⁹

Nā culpa stāte penā dimittere nō vult
s. canonicū viz in de. Religiose, d pūlegio
.i. phiber

Quare ius vetat a culpa solui qz pena
s. i bull' aphe. i. q

Ergo dū fat put indulgētia deē
s. itelligē dū. s. simplr

A pena culpa nō credas soluere culpam

Nota qm p nul
lū maleficiū p di
ctū Impedimen
tū remouere dz

Cetera p tineria
ad istā materiaz
qre s. d. Divortio

Indulgētie dāt
solū ad remissio
nem pene z non
culpe.

De Indulgentijs.

LXXIII

f. indulgentia sic data

Et peam papa concedit vt ipe valebis

f. in effectum vlt voto q peritio dr delere culpa dispositiue. a do an effectiue deleat ea remittendo sic remissio culpe refert ad contritorem z confessione viz qm indulgentia dr ee a culpa

Saltē cōtritus pus aut p̄fessus ab an

s. vlt ab aliq̄b iuxta tenore s. etz excessibz z enormibz z ab oī/ bulle s. p̄ future sacri b̄ cēsurz iuxta tenore bulle scz q̄nc plus q̄nc min⁹

A cunctis solui q̄ntū grauibz puta culpīs

f. culpas z cēsuras s. sibi soli

Quas p̄sul iure p̄i quas papa refuat

f. papale scz h̄ vlt in purgatorio solū s. papa. s. p̄ indulgentia .i. p̄ter sup̄ dicta

Tris hinc penam quā debes ipe relaxat

f. indulgentia a pena z a culpa .i. remissio vlt indulgentia

Hec dum p̄stat plenaria gr̄a fert

f. bulle indulgentiaz viz ista s̄ba cuz v̄bis posit⁹ in principio sequentis plus

Quando forma tenet. Ne qui penitet omīs

Hec pe. de pas.

f. volente indulgentias p̄mereri suffic q̄ tal sit in proposito p̄fitendi z nō oporteat eū antea cē p̄fessum, h̄ bu tē nō p̄sentit Ambro. qz tutū nō est

Et sic cōfessus. satis ē hunc velle fateri

Crem Panor. in. c. omnis vtriusqz. de pe. z re. z Jo. an. in d. c. quod autē z in glosa in de. Unica de rell. z vene. sanc. et Carō. ibidē tangunt q̄ ille qui confessus fuit in pascha z post cecidit in mortale peccatū si conteratur de eo z deliberet confite ri in quadragesima futura censetur confessus z contritus. et sic habebit indulgentiā. licet hec pia sit opinio tutius tñ ē confitert cum viz sciant seculares s̄ p̄teri

.i. sine purgatorio s̄m b̄m̄ tho.

f. indulgentia z h̄ p̄ modū suffragij

Quolat ille statim q̄ consequit̄ gn̄alē

f. s̄m̄ b̄. tho.

.i. purgatorij .viz qz nec x̄ps post resur/ rectōez ex purgatorio libe/ ratur aīas

Neq̄ eā papalimbū poterit vacuare

Hanc testate thoma deportat q̄sqz p̄fessus

D ij

De Indulgentiis

I

f. gñalē indulgētiā .f. dñi q̄s baptisat *f. vñstrata p̄ aliquos*
vl plenariā *cā deuorōis*

Hanc fert baptismus. iubileus. terzaq; sc̄a.

f. ad pmerēdas q̄sanq; indulgētiās

Sufficit oblita mortalia sola fateri

f. pctā mortalia .i. occurrunt

*Nota modū Cō/
fiteri necēo sub
indulgentiis.*

Et si que cōstant alias de iure fatenda

*f. oīa mortalia semel rite cōfessa vel
succesīue p̄us cōfessa vñ p̄ pmerēdis indulgentiis*

Hautq; necē foret gñalit̄ acta fateri

f. in articulo mortis *f. indulgētiis pmerēdis*

Flamen dū nec adest sup̄ his laico fatearis

f. pcti *f. solā* *.i. indulgētiā*

*Nota dñaz int̄
Indulgētiā ple
nā. pleniorē. ple
nariā. ⁊ plenif
simam.*

Mortalis penā laxat tibi gr̄a plena

f. indulgētiā *s̄ p̄ indulgētiā .i. p̄ntē*

Plenior existit dum fit laxatio pene

f. peccato *s̄ etiā*

Que fuit iniūcta p̄ mortali. veniali

f. indulgētiā plenior *.i. alio nōie*

Ista solet dici plenaria nōie verso

Etem istam plenariam indulgentiā ⁊ sequentē sc̄z plenissimam solus papa p̄ferre h̄z

.i. h̄ *f. p̄ntiaz p̄ pctis d̄ iure vl̄ als* *.i. p̄ntiaz. vñ*

*Plenissima idul
gentia.*

Ast iniungendā sil̄ iniūctam tibi penam

.i. solute *.i. remissio vl̄ indulgētiā*

Dum laxat papa plenissima gr̄a fert

f. p̄dicat̄ indulgētiā ⁊ viz plene plenioris ⁊ plenissime
f. in bullis

Quelibet istaz plenaria sepe vocat̄

f. p̄dicte dñe indulgētiā

Sed stricte sumpte p̄ bullas raro notant̄

f. indulgētiis pmerēdis

*Idē p̄ dicit̄ d̄ his q̄
sub tali sp̄el̄ tali mō
Cōfessionalia capi
unt aut p̄curant.*

Qui sup̄ his peccat sperans nihil inde meret̄

f. indulgētiā *f. ex bullarum tenore vl̄ con
ferentis int̄tōe*

*Quatuor requi
runt vt indulgē
tie valeant.*

Ipa valet tñ quantū resonare videtur

*f. pape causa. .i. rationabilis causa seu necitas eo
est militantis ⁊ discreta cā viz iusta ⁊ vñlis. ⁊ si aliqd̄ istorū
defuerit indulgentia non erit efficac̄.*

Si tñ autoritas assit. sanaq; causa

De Indulgentiis.

In saltem dante. si te mortale nec angit

f. papa f. suscipiētē indulgētiās
f. indulgētiā q̄cūq; .i. indulgētia viz fm
f. suscipiēs in tenorē bulle vl' intē
dulgētiās tōem p̄ferentis

LXXV

Qui capis hanc dico. si das qd gra polcit

f. indulgētiarū

Ergo quis bulle studeat complere tenorem

f. faciendoz p indulgētijs pmerēdis

Si partē fecit nec totū nulla valebit

f. indulgētia

Escdm panoz. Non fraudatur indulgētijs qui faceret pe/ nitentiā sibi inunctam quā posset facere vt p̄ctm̄ suū requirit
Nec fm̄ panoz. a doctoribus cōiter tenetur. **S**i diceret alicui volenti pmereri indulgentias pro tot diebus quibus ieiuna re iaz deberes. debes dare tm̄ alias non habebis h̄ sufficit q̄ faciat fm̄ q̄ ei conuenit. **E**t licet aliqua tp̄alia quandoq; den tur pro indulgentijs pmerendis tm̄ hoc sine symonia fir. qz illa tp̄alia ad sp̄ialia ordinant.

Nota q̄ papa Indulgentiam dare non potest p libitū sue voluntatis z p̄ua affectione. z necesse est q̄ aliquid fiat. p eis merendis.

s̄ h̄ alijs p̄icipatōem z restrictōem .i. autoritas
f. indulgētiās

Est soli pape p̄standi plena ptās

f. indulgētijs d̄anis alijs .i. soli p̄ z p̄ncipalr

Papa datis vti valet haut tm̄ has sibi ferre

.i. viuis nec mortuis f. p se s̄ indulgētiās

Non alijs quisq; q̄s pmeruit dare posset

f. sp̄ialit̄ in bulla vl' alias

Nidederit papa.

Nullus dat p̄sul plus quadraginta diez

f. de iure s̄ indulgentias

f. sue dyocesis .i. meret

Quas alibi dando propus nisi subdit^o aufert

f. indulgētiās f. ep̄i diuersaz dyocesiū s̄ vl' altari alicui

Has cur si plures dant ecclie sp̄iali

.i. qlibet cuiuscūq; dyocesis pmerēs illas indulgētiās

f. indulgētiarū dies

Singul^o haut plures nisi q̄dragita reportat

Δ 3

Hic notat q̄ p̄nt p̄ferre indulgenti as z q̄b^o modis ep̄i.

Item p̄ mores pape Indulgentia data p̄ en̄ durat fm̄ Inno. i c. trāstatiōez d̄ offi. Lega.

De Indulgentiis.

I

.i. sue dyocesis et non episcopi alteri?

.i. meret viz in
dulgentias

Prefulis ac proprii tamen tunc subditus aufert

Item legatus domini pape in terminis sue legationis perpetuas indulgentias facere potest. **T**res alij prelati inferiores siue seculares siue regulares vt Abbates et homini non possunt dare indulgentias nisi ex speciali concessione vel privilegio vel prescriptione et homini. **N**otandum quod duobus casibus potest Archiepiscopus et episcopus concedere indulgentias non suis subditis. **P**rimus est vbi Archiepiscopus concedit simpliciter totam suam puincia licet non sint eius subditi nisi in casibus a iure expressis. Non valent tamen nisi episcopis de puincia non aduentibus qui ibi non habent domicilium. **S**ecundus casus est quando illi viz non subditi volentes eas accipere habent licentiam a proprio episcopo vel secundum aliquos a proprio sacerdote parochiali. sed tutius est ab episcopo. Sufficit etiam licentiam metropolitana vel consensus eius. **E**t in Bulgaria in spe. ex causa iusta episcopus potest statuens in dyocesi sua concedere vt indulgentie sue. possint aduentibus de aliena dyocesi non tamen possent concedere quod indulgentie ab alijs episcopis in dyocesi concessa valeant.

Sanctificans templum presul solus dabit annu

.i. in puincia viz tota sua per dyoceses suas suffraganeorum

.i. indulgentias quas in
sua dyocesi daretur

Prouinci propria fert archiepiscopus illas

.i. dyocesi suis non archiepiscopus in indulgentias et alibi solus per suis subditis

Porro sua dyocesi reliquos solus dare debet

.i. episcopi proprii .i. sacerdos sacros indulgentias etiam

Prefulis assensu dyaconi si amen quod prestat

.i. prestat indulgentias

Naud ob mortale suspeditur ista prestat

.i. indulgentiarum .i. de iure

Hanc collator poterit non esse sacerdos

Quadragesima dies quod indulgentia donat

.i. quadragesima pnie .i. pene tpalis
hic vel in purgatorio

Signant quippe dies totidem laxare doloris

Nota quod intelligitur per xl. dies indulgentiarum.

De Indulgentijs.

Sic taxas annos quibus ipse dolere teneris
s^c v^l dies .i. penitere
.i. pⁿie v^l dies .i. sac^dos .i. iusticia diuina
.i. per can^des penitentiales

LXXVI

Quos annos tarat sacer. aut d^s. almave iura
f. pⁿie v^l dies f. vbi n^o e^mor^o nec t^os z i^o nec ant nec dies
.i. purgatorij. f. p^dcos annos pⁿie
intelligendos
.i. vite h^o r^ois

Hos annos celi nec limbi sed cape mundi

Sicut in mundo. 40. dies pⁿie plus valent vni p^fic^ti c^um
maiori feruore qua alteri ita 40. dies indulgentie plus valent il
li q^u c^u maior caritate seu rei date q^untitate accedit.
.i. p^petua indulgentia. i. dat
.i. in q^ucunq^{ue} loco

Iugis vbi fert hec indulgentia sacra
f. ad tale locu vbi est indulgentia p^petua f. tale indulgentia
Huc quotiens vadis totiens in e^udo mereris
s^c indulgentia alicubi .i. vadis .i. mereris

Nota q^u d^z perpe
tua indulgentia. z
q^u ad t^os.

Ad t^os lata. decies licet is. sel aufers
f. indulgentias f. alicui loco vbi st^z indulgentie f. aduentens
.i. meret

Lantas vicin^o quantas fert quisq^{ue} remot^o
f. indulgentijs f. quisq^{ue}

His sicut laicus valet. yti religiosus
f. religiosus s^c siue in d^o d^o cum li
centia sui superioris siue aliquid aliud sp^uale faciendo

Religiosi pⁿe
vri indulgentijs si
cut z laici.

Dum t^u id pagit q^uo ab illo papa requirit
s^c oib^{us} indulgentijs f. m. b. cho. f. q^u spectat ad religionem suam

Plus valet obseruans sua singula religiosus
s^c indulgentijs f. i. caritatez gra. f. a p^eca pur
gatorij liberando per modum suffragij

De indulgentia q^u
ad defunctos.

His quas papa dedit defunctos rite iuuab
s^c q^u al^o n^o poteris .f. i. gra d^o f^octos pⁿe indulgentias

Sic canit hoc bulla. t^u illos soluere posses
s^c in gra s^c in gra s^c licet in mortali

Seu foret orando ieiunando celebrando
s^c p^o def. nec s^c t^u q^u actor z suffragator i gra ex^ois

Aut pegrinando v^l egenis c^otribuendo
f. penale

Aut faciens sile si te mortale nec v^l get

De Indulgentiis.

I

f. suffragiis faciendis p. defunctis s. q. l. in mortali legit. p. defunctis nihilominus ei? efficacia p. malis ministris non impedit sic nec efficacia aliorum sacrorum

His in predictis demi debet sacra missa

Notandum q. papa non habet auctoritatem super mortuos p. se et directe et sic indulgentie non valent mortuis sed per modum suffragii bene valent secundum communem opinionem theologorum. Alii autem tenent q. quando indulgentia est a papa taliter data q. etiam p. mortuis posset fieri id quod imponitur. Et ita est secundum b. thomam. Pe. et Aug. de ancho. Et ad illud quod dominus dicit Math. xvi. Quodcumque ligaueris super terram. etc. Respondeo debent referri ad papam existentem super terram. quia cum mortuus fuerit amplius ligare vel soluere non potest et sic per modum indulgentie mortui in purgatorio per indulgentias papae penitentis absoluti possunt et mortuis valent secundum b. thomam. et ceteros super dictos. Requiritur tamen si debent valere q. tam ille qui accipit q. ille p. quo accipitur sint in statu gratie. Item aliquis posset pro aliquo uiuente facere si papa hoc exprimit. et si ille q. pro alio meretur indulgentias illud facit quod ordinatum est. Nota q. in talibus indulgentiis p. defunctis aliquis datus p. liberatione vel releuatione defunctorum illud seorsum quod committitur non requirit q. prius p. fuerat.

De cruce signis.

Si resonat bulla cruce signato fore dandas ^{f. indulgentias}
i. mories .i. an. p. sicuti vel an. q. exeat aut in via

Recedens an. p. gressum rite meretur

^{f. indulgentias dicitas}
^{i. excoicatiois maioris}

Sub qui pena p. sibi dant indulgentie p. mulgari mo. i. debito.

In virtute qui sic sub pena maledicti

^{f. religiosi d. p. uilegio} ^{f. q. b. scunq.}
Ex clemētinis mā datur religiosi
^{f. dicitas et quascunq. alias indulgentias} ^{f. ipi religiosi}
^{i. denunciant}

Cetera s. Questuarius vide. f. i. l. itera Q.

Has indiscretas ne p. mat. decipiētes

Non indulgentias questores alias dent

Quid sit Quadragena q. etia p. indulgentiam remittit.

Quas nisi papa dedit vel p. sul. cōtulit illis

^{f. d. iure} ^{f. ille modus p. nitendi} ^{f. penitentiam agere}

Quadragesima dies dat q. dragena dolere

De Indulgē. q̄ ad Carenā Quad. 7 Sep.

In q̄bus a tēplo pulsus .caput haut tegit ille

LXXVII

.i. xl. dieb
.i. p̄stitur⁹ in p̄dicta p̄nia
.i. in sc̄da feria

Clemens p̄mus.

Ipe die lune nullas carnes comedebat

Quarta nēpe die vescendo cibo semel vno

Quē quadragesima mandat. feria q̄z sexta

Cōpersi cinere panis tria frustra fauebat

Annis post septē nec carnes hic comedebat

Hec vinū sed aquā nec lectū balnea cepit

In terza lapide v̄l in asfere iure quieuit

Istis expletis cōmunio post fuit illi

Hec p̄ mortali quondā sic iure fiebant

Quadraginta dies fac̄ ip̄a carena dolere

**Nota q̄d sit Ca-
rena q̄ et p̄ indul-
gentia laxat.**

Que q̄dragna memorat iubet ip̄a carena

Atq̄z cibis p̄hibet vesci cōibus ip̄is

Sichōim cūcta cōsortia rite cauere

Annis 7 septē ieiunia dura iubebat

His sic cōpletis cōmunio redditur illi

Iunctus septena septē dolet ille diebus

**De Septena In-
nocenti⁹ p̄mus.**

In cūctis illis ieiunia dura ferebat

Istam septenā q̄dragenamq̄z carenam

Laxat in ecclia nunc indulgētia sacra

De Infamia civili.

I

.s. indulgentia .s. in pmitiva ecclesia z diu post

Quam tñ antiqui p̄res raro capiebant

.s. qd̄ mltro meli⁹ est

Qui magis in merito p̄rio gaudere studebat
Antho. dr̄ n̄l̄ exp̄sse habem⁹ et sacra scriptura de indulgen-
tijs q̄uis ad h̄ inducat illud Ap̄t. Si qd̄ donauit vob̄ p̄per
vos in p̄sona cib̄i Nec etiã aliqd̄ vt dr̄ J̄ de Antho. s̄ Indul-
gentijs h̄i ex dictis antiquoz̄ doctoz̄ h̄ modernoz̄. D̄i tñ gre-
goriũ imposuisse indulgentias septennes in stationibus rome.

Qualit̄ aliq̄s absolut⁹ p̄ indulgentias pape ab
oib̄us censuris in p̄fessione occurrētib⁹ et tunc ab
soluit̄ a neglectis censuris quere sup̄ in l̄a Q. iii

.s. ciuilit̄ l. 3. q. 7. §. porro int̄ fine de Absolutioe.

**Infames ip̄o iu-
re qui sunt.**

Infames iure sunt mut⁹ surdus z omnis

.i. illegitime erat⁹ vtz p̄ditioe

Impubes. p̄uus. furiosus. sic minor annis

.i. decē z septē .i. vltra vsurã accipiēs s̄ etiã ciuilit̄ ifais dr̄

Septē cū deno. fenus faciēs. 30 domita

.i. vsurari⁹ s̄ etz̄ ciuilit̄ infamis ē

Addit̄ vsura. capitali crimine victus

s̄ ciuilit̄ infamis ē ip̄o iure .i. sedauit̄ l̄ fedat

Quosq̄ calūpnia publica iuditiij maculauit

s̄ infamis ē ciuilit̄ .i. cū bestijs

Pro lucro pugnās cū bestiolis in arena

.i. ciuilit̄ .i. nō sacro z sacro

Om̄es infames remouent̄ ab ordine cuncto

.i. p̄ euidētã facti

Postq̄ cōuicti sunt facto iure ve saltem

.i. ciuilit̄ dice⁹ .i. ab oib̄s ordib⁹ susceptioe

Infamis nullus dat̄ iuz̄. sed phibet̄

.i. nō sacro z sacro vtz minorib⁹ z maiorib⁹

Ordine de cuncto. .s. infami ciuilit̄

Nec sit ei dignitas. hic nec testificet̄

s̄ sit s̄ nec sit

Haud pcurator. accusator. neq̄ iudex

.i. ciuilit̄ infamis s̄ dice⁹ .i. s̄ dictos ciuiles act⁹

.i. q̄ cūq̄ q̄uis n̄ sit ifais ciuilit̄ vt dr̄ s̄. p̄f̄ lex⁹ ip̄fectioz̄

Postulat̄ haut talis. paget nec femina dicta

s̄ ciuilit̄ .i. aliq̄s

Dicit̄ infamis quis facto seu puta iure

Infamē facto dic cuius opinio praua

**De Infamia ci-
uili duplici.**

De Infamia ciuili & de Interdicto.

Est corā grauib⁹ q³ bonis de crimine quodaz⁹ **LXXVIII**
.i. honestis .i. p⁹uosis .i. aliq³
viz vt seq³ ime¹e

Iure sed infamem dic quē ius dat fore talem

Ut qui d furto cōuincit aut in arena
.i. aliquid t⁹e q³ sit filis ifaie

Pugnat p luero cū bestioliis q³ tale
viz s. Addit vsura. zc.

Ut pz in metris paulo sup⁹ recitatis
.i. xpian⁹ s⁹ xpis

Debilis ipse fide simplex dz phiberi
.i. cōicet .i. infideli .i. in fide

Ne cōuerfetur cū gentili nisi firmus
.i. cōicatio

Hic sit xpicola cuius cōmunio possit
.i. ouerere .i. magis

Dertere gentilē plus q³ subuertere sese
.i. triplex s⁹ viz s⁹ viz

Est interdictū gñale sil⁹ spēale
.i. singularis

Tandem singlaris est interdictio q³dam
s⁹ interdictū

Qum fert⁹ contra regnū. gñale vocatur
.i. ecclesiastici .i. ciuitatē aliquā

Aut q³ castrū vel collegiū vl⁹ in vrbem
.i. vniuersitas ppli

Ul sit cōitas aut puincia constet
.i. sequētes casus

Hos interdictos gñalit⁹ accipe iure
.i. ciuitas villa vl⁹ castz int⁹ d⁹ t⁹ gñalit⁹ .i. vniuersitas loci

Urbis seu collegiū. foret aut locus hic gñalis
.i. ecclesiasticas s⁹ aliq³ dictoz .i. gut⁹ jagū

Ecclie cogens psonas soluere guidag.
.i. ecclesiastica psona aliq³ spūal⁹ vl⁹ usq³ sex⁹

Aut tholoneū p rebus quas neq³ ducit
s⁹ gñali inf⁹ dicto sunt inf⁹ dicti oēs ex iure

Causa mercandi sed p se rite fruendi
.i. aliq³ .i. alienigena .i. exerceat

Inde locando domos vl⁹ ductas esse sinētes
.i. aliq³ .i. alienigena .i. exerceat

Quis put vsuras externus compleat ipas

Nemo fidel⁹ nisi firm⁹ infide cōicare dz cū infidelis⁹ p m b. r. s. o.

De Interdicto
Hic nota tripl⁹ interdictum

Hic notat quādo dz Gñale Interdictum esse.

Hic pñe ponit casus q³ d iure ponit interdictus gñale.

De Interdicto Generali.

I

Nota q̄ noīe ḡnālis interdicti nō solū intelligit̄ regnū v̄l puincia seu ciuitas. s̄ etiā Castrū v̄l villa. Extra d̄ p̄. sig. l. i. p̄. b̄. Etā noīe vniuersitatis p̄ l̄ intelligit̄ interdictū ḡnāle. z sic p̄ q̄ d̄ Interdictū ḡnāle. **N**ota q̄ interdicto loco sub appellatōe Ciuitat̄ Castrū Ville. Collegij z vniuersitat̄ p̄ l̄ z h̄mōr nō sunt interdicti. Ciues illi⁹ ciuitatis seu h̄oīes illius castrī v̄l ville cū p̄dier̄ loc⁹ ē interdict⁹ p̄ l̄ delictū d̄n̄i v̄l alij cui⁹ p̄ticular̄ p̄sone. Vñ z si nō in illo loco int̄ dicto t̄n̄ alibi potest̄ audire diuina nisi tales sint culpabiles z causam dederint interdicto. Tales em̄ int̄ dicti sunt vbiq̄ v̄z infra. Idē ē si interdictū sit latū p̄ l̄ delictū p̄ l̄ v̄l ciuū v̄l vniuersitat̄ ip̄i⁹ loci. De sn̄ia exco. c. si sn̄ia. li. vi. Jo. Cal. **I**tem Ciues habitātes p̄tiguō extra ciuitatē Suburbia l̄ p̄tinentia edificata. Interdicto p̄ l̄o v̄l ciuib̄ ciuitat̄ intelligunt̄ z ip̄i int̄ dicti er̄ vbi cunq̄ habitēt ex q̄ ponunt̄ ciues v̄l vniuersitate interdicti. **I**tem q̄n̄ interdictū p̄ l̄s alicui⁹ t̄re t̄n̄c singl̄ares p̄sone illius p̄ l̄i cū sint int̄ dicte nec in illa t̄ra nec alibi poterunt̄ ad diuina nec eccl̄astica sac̄ra admitti nisi in casibus a iure express̄. q̄ v̄z patent̄ in. c. Alma li. vi. sc̄z d̄ q̄tuor fest̄ p̄ncipalib̄ q̄ h̄c paulo infra signant̄ p̄ plus. **I**tem cū interdictū t̄ra alicui⁹ d̄n̄i intelligit̄ de illa q̄ est sua q̄ ad dominiū iurisdictionale. multo fortius si t̄ra esset illi⁹ d̄n̄i p̄t̄a simplr̄ z absolute. **I**tem d̄n̄i interdictū cler⁹ alicui⁹ loci nō ex h̄ d̄ p̄ l̄s illi⁹ loci interdictus q̄ hec sunt diuersa z ecōuerso extra d̄ sn̄ia ex. c. si sn̄ia li. vi. **I**tem Si interdictū p̄ l̄s v̄l vniuersitas seu collegij aut cōtras alij cui⁹ loci nō p̄ hoc intelligit̄ loc⁹ interdict⁹ fm̄ Jo. an. in. c. Si sn̄ia eo. ti. li. vi. q̄z aliū ē Interdictū loci aliū vniuersitatis vel Collegij de vsu. c. i. li. vi. Poterit̄ q̄ celebrari alia voce in illo loco v̄l p̄us t̄n̄ interdictis exclusis.

s̄ de iure int̄ dicti sunt oēs int̄ dicto ḡnāli

.i. q̄ alique

Dando rep̄salias in quēuis sicubi sac̄z
s̄. rep̄salias

Huius siue bona ḡnāliter has q̄z latas

s̄. ciuitates v̄l d̄n̄i t̄pales s̄. alias int̄ dicti sunt ip̄o iure
s̄. in ordine

Tendūt ad sacros. infra reuocent nisi m̄stem

s̄. in hac p̄te sc̄pta s̄. int̄ dictū ḡnāle p̄ōit̄ ip̄o iure

Que ius rite docet si nō tenet official

.i. q̄n̄ fit

Cuiuscunq̄ loci. put̄ ē electio pape

s̄. int̄ dicta ē ḡnālit̄ ip̄o iure s̄. dans

Lib̄s oīs sed non roma cōsiliūq̄z fauorem

De Interdicto gñali & Speciali.

Seu dans auxiliū cedenti v'l mutilanti
.i. pcutenti .i. occidētib; cardinalē;
Romanū cardinalem. plectētibus aut; hunc

LXXIX

Pontificē temere ppiū cedens capiēs v'bs
.i. ep̄m .i. aliq̄ it̄ deā ē
.i. pcutere .i. v'bs aliq̄ ep̄m. .i. pcuttozes

Aut iubet hoc fieri seu banniat hosq; tuendo
.i. s'it̄ int̄ dicta ē .i. pcutientib;

V'bs dans consiliū feriētibus hisq; fauozes
.i. p̄fatis oib; q̄ad int̄ dictū gñale. .i. irregularis .i. se .i. de iure,

His interdictis miscens infamis h'z

Est interdictū spēale quidē puta qñ
.i. ecclia ciuitat; aut ville v'l castri .i. interdicti

Interdictū spēale

Vnica parochia phibet̄ seu sil' oēs
.i. interdicunt .i. i ciuitate aliq̄ .i. i vna tota puincia

Quo oēs Belligi
osi excoicant nō
suātes interdictū
matric; ecclievi/
desup. S. Exēpri
v'l nō. rē. vic; de
Excoicationib;
pape.

Ecclie sacre. q̄ sunt hac v'be ve tra
.i. extra p̄fatas ecclias spēales sic int̄ dictas .i. in eodē loco extra p̄dcās ecclias

Nō minus ex tēplo possint illic celebrari
.i. missē z alia dina officia. .i. prochanos

Singula diuina sil' audiri p eosdem
.i. v' p̄fert̄ de spēali .i. irregularis

Hoc interdicto celebrando loco d'aris irreg.
.i. in ecclia ppter delictū alicui; non debet interdicta f; il;

Nora Ecclia ppter delictū alicui; non debet interdicta f; il;
lequi deliquit debet puniri nisi ille qui deliquit esset dñs loci.
q; tunc sua int̄ dicta terra deberet.

Sc' z ecclia aliq̄ int̄ deā c'ipo iue ipropetū z sic d' seqntib; casib;
.i. iniuriosa

Om̄is n̄ cadat i t/
rā s'm pe. d' pal.
Norādū q; i h' cāu z
i cāu ime' seqntē v'
ez d' effusioe seis. Et
ē ita int̄ dicta q; ante
recōsillatōez n̄ d'it̄ in
ea diuina officia cele
brari v'z in seqntib;

Qum fuit enormis effusio sanguinis acta
In tēploq; fozent homicidia facta maligne
.i. irregularis. .i. loco sacratos; h' grauit̄ peccat .i. effusioe sāguis

Non est infamis tali celebrans violato
Hoc ve sciens faciens
et; si semē non cadat in t'rā s'm pe. de pal. s' ex pposito

Aut hōis cōstat effusio seminis acta
.i. fornicatōez .i. in se v'l in alio

Seu p adulteriū v'l luxuriā z odomiam

De Interdicto Speciali.

I

Noscens siue suā quis in ecclia ^{.i. uxorem} mulierem
^{f. omnis p̄dicta effusio sex}
minis etiam fm perz de pal. si semen non cadat in terram

Si pcurata studiose sit tñ illa
^{viz a versu Cū fuit enormis .i. ecclia} ^{.i. inf̄ dictū}
^{zē. vsq̄ huc}

Casibus in fatis ita templū stat maculatum
^{f. officia} ^{f. pus} ^{.i. recōlūato}

Ut nec diuina fiant nisi consiliato

Saltem si dicta carnalia sint manifesta
^{s̄ tñ} ^{.i. irreglaris. f. loco sacrato vl' ecclia} ^{f. p̄ effusionem}
^{semnis p̄dictam}

Nō est infamis tali celebrans maculato
^{s̄ celebrādo in dicto loco}

Hoc ve sciens faciens

Ratio istius ē. scz quare non efficit irreglaris celebrās in p̄
fatis eccl'is vl' ecclia. qz ecclia sanguine violata nō ē pp̄rie in
terdicta. f. sanguine violata. Sili mō dicendū ē suo mō de se
quenti cāu. quia p̄ sequentem casum d̄r pp̄rie semine polluta
z non interdicta.

Hinc p̄noꝝ templū discordia claudit
^{.i. eccliam} ^{s̄ ip̄ture}
^{f. illic celebranda}

Cessant diuina donec p̄cordia fiat

Sic templū symone p̄ questū dico sacram
^{s̄ inf̄ dictū ē .i. ecclia. i. a symonaco}
^{s̄ z ecclia inf̄ dicta est} ^{f. eccl'ia}

Si sine cōsensu sit p̄sulis illa sacra
^{f. deserto}

Aut sine relliquijs. seu vasto non habitato
<sup>f. immediate dictis cū duobz viz qñ ecclia aliq̄ sanguine viola
ta ē vl' semine polluta viz sup̄.</sup>

Casibus his cūctis nec es infamis celebrādo
^{f. fm Jo. Cal. .i. inf̄ dic̄ eccliaz viz p̄ aliquā eām sp̄calit̄ d̄ p̄}
^{dictis} ^{.i. irreglaris}

Ni p̄sul. phibet qz tūc celebrans eris irreg.
<sup>.i. ecclia aliq̄ i casibz p̄dictis vel ali
as existente inf̄ dicta</sup>

Stans interdictū templū sp̄calit̄ inq̄s

Nota Irregula
ritatē

Ex Anth.

Nota quō itelli
git Cap̄ Alma
in septo tpe inf̄
dicti.

De Interdicto spēali ⁊ singulari.

.i. in 4° pncipalibz festis i iure admissis .i. illd c. in sexto d in/
edicto gñali

LXXX

Nō celebrabis ibi diuina put canit alma

.i. debē intelligi

.i. i illo ca. d. In dīcto gñali i sexto

Sed vult qñ locus foret interdictus in alma

.i. in dīctū

In dñ gñale dat. locus interdictus habet

Aceconuerso

.i. sic deā .i. singlaris

Porro singularis est interdictio qñ

*.i. alicui psonē singlarē .i. sacra aliq
sue clerico siue laico*

Interdicunt cuiqz. spēaliter vlla

Aut sacra sil' omnia. vñ phibentur

.i. diuis

s^o phibent

Officijs fungi diuis certis vñ ab omni

In nomine si constat interdictos. ⁊ c. quere ifra

de Irregularitate. §. eodem

Hec interdicto gñali iure teneto

.i. cutuscūqz

Omnib⁹ eccl'ijs cuiusqz status reputandis

.i. celebratōes missaz ⁊ hore canoice

Quotidie voce fient diuina remissa

.i. n̄ p̄lata .i. ad dīna

Sed valuis clausis campana non resonante

Enihilomin⁹ pulsari p̄t ad p̄dicatōem ad salutatōes angelicā

⁊ ad alia q̄ pp̄tē nō spectāt ad diuina officia

Nec sub priuatis resonet cāpanula missis

.i. ex cōicaz⁹ maiore

Ac interdictis exclusis ⁊ maledictis

Dempto natali dñi cum paschate semp

.i. sil' demit

.i. assumptio

Et penthecoste. sic sumptio vginis alme

.i. festū corpis ch̄i .i. papa

Ac corpus ch̄i martinus quintus adequat

In q̄bus aptis valuis diuina colunt

Campanis tactis celebrando vocibus altis

p ij

Nota qd sic locū
esse interdictū et
gñale ⁊ everso

De singlarī int
dicto.

De In dīcto gē
nerali.

De Interdicto Generali.

I

Tūc interdictis admissis p quibus extat ^{l. inf dicitū positū}

Non tñ hi perent altari. publicus aut ^{l. excōciat' maiore}

Non admittat sub diuinis maledictus ^{l. in 4° pncipalib' festis tpe gñalis interdicti}

His solū missas canis z solennit' horas ^{s' in p dicit' pncipalib' festis tpe gñalis interdicti}

Sic z aquā poteris bñdicere. spgere rursus

Panes z fructus cunctis bñdicere posses

Atqz paramēta sil' abbatissa vl' abbas ^{l. festis p dicitis}

Sicqz calix in eis altaria virgo sacranē ^{s' h' sacralia}

Nā sacramēta pzie nō talia cōstant ^{l. p dicit' pncipalib' festis}

Porro sepultura non cōcedet in istis ^{l. sepultura}

Officiū qñis diuinum respicit ipa ^{l. clericos q nō sunt inf dicit' s' tali mō vt infra fert'}

Non interdictos clericos sepelire valebis ^{l. zenzelin' viz iurista iurista}

Hec fert iohannes andree. zen. qz paulus ^{s' d' excōciatōe maiore l. iohes l. p dicit' p dicitis}
^{viz ime' sup' iurispiritus}

A canthoninus. sed calderin' obest his ^{l. fest' s' dicit' viz nec in festo pasche tpe p fari interdi cti generalis}

Corpus in his xp̄i nisi decedens capit ip̄e ^{l. assumptōis marie l. inf dicitū}

Virginis assumptu put inf dicitio constar ^{l. tpe gñalis inf dicit'}

Possunt z nuptie tunc solennit' eē ^{l. tpe inf dicit' z oi tpe. l. nuptias xp̄i pasche z penth ecostas l. nuptie}

Sed reliquis festis tribus. he de iure verant ^{l. in p fano festo z m' bus alijs posito p tūc inf dicitio}

Cetera q phibet interdictum neqz fiant

Quic sentit Anth. vbi tractat de excōciatōe quā tpe inf dicit' cti sepeliētes iurāt

De Interdicto Generali.

f. interdictū

f. in festis p̄dictis 4° po/
f. in interdicto

LXXXI

Acque pmittit fieri ptunc. modo fient

Nota Nup̄cie tpe int̄dicti In natiuitate ch̄i In festo pa/
sche. In festo pentecostes celebrari p̄hibent q̄ in oi tpe his
festis ab ecclia nuptie int̄dicunt h̄ in festo Assumptiois marie.

Si positū fuerit interdictū spēale

f. in 4° p̄ncipalibz festis p̄dictis

f. illd̄ cap̄lm̄ in sexto de
ḡnali int̄dicto

Nota q̄no cele/
brari ū d̄nt̄ diuina tpe
sp̄eal̄ Int̄dicti. v̄ic̄
in 4° p̄ncipalibz festis
sic fieri p̄t tpe ge/
neral̄ Interdicti.

Non celebrare vales diuina put canit alma

f. debere intelligi

f. i illo p̄dco ca^o.

Sed vult q̄n locus foret interdict^o in alma

f. int̄dictū

s^o r̄ ecouerso v̄r̄s.

Dū ḡniale dat locus interdictus habet

f. ad diuina tpe
interdicti

f. nec̄ trane/
um nec̄ extraneū

Nota q̄n loc^o est
Int̄dict^o r̄ econ/
uerso puta ḡnial̄
le interdictum.
Nota q̄ p̄nt̄ int̄/
esse diuinis tpe
terdicti loci.

Ni foret exemptus. laicū pmittite nullum

seu dolo r̄ fraude

Nec quoz culpa snia lata pbatur

Nec qui consiliū dedit auxiliūq; fauorem

Et licet exemptus talis foret. haut p̄perabit

f. exempt^o p̄p̄legiat^o

.i. diuina

Quilibet admissus put audiat ip̄a sacrata

f. loco

.i. familiares ad au/
diendū cum illo

Interdicto. tūceius p̄mitte clientes

.i. alicui^o. i. admittere .i. familiares suos

Sed nō collegij cuiusuis sume clientes

.i. nisi fuerint p̄uilegiati

f. cler̄es alicui^o collegij

Nā nisi puata sit eis lex pellis eosdem

Clericus externus sil om̄is religiosus

f. religiosoz

Aut sint cōuersi. cōuerse sexus v̄terq;

f. alicubi

Insunt diuinis interdicto mō tento

s^o siue dolo r̄ fra. de

Ni causam dederint. interdicti ve pbentur

Noc foret auxilio seu cōsilioq; fauore

De Interdicto Generali.

Ite nota q̄ nōie Cleri fm Anthon. intelligunt p̄mori ad ordines z oēs Religiosi vtriusq̄ sexus. etiā Conuersi z cōuerse qui ita sunt ad eccliam trāslati q̄ de p̄plo p̄p̄tē dīa nō p̄nt. 12. q. 1. Duo sunt. 30. Cal.

Hic notat q̄nō
z q̄n̄ interdicti ali
si p̄nt audire di
uina.
Intellectū istoz p̄su
um require plenus
sup̄ in glosa.

In seq̄ntib⁹ no
tat q̄ sac̄ra aut
sac̄ralia mīstra
ri d̄nt tpe ḡnal
interdicti.

Nota q̄ nōie Cleri fm Anthon. intelligunt p̄mori ad ordines z oēs Religiosi vtriusq̄ sexus. etiā Conuersi z cōuerse qui ita sunt ad eccliam trāslati q̄ de p̄plo p̄p̄tē dīa nō p̄nt. 12. q. 1. Duo sunt. 30. Cal.

Causam q̄ dederit. alibi diuina nec audit
s. alibi diuina audit
Nemoq̄. dū pl̄s foret interdictus in v̄be
s. nec alibi diuina audient
Aut ob delictū populi dū sciuerō latum
s. delictū .i. p̄t delictū vniuersitat̄ ipsius loci
Upter ciuū. cōis ve loci sit
s. ecclia aliq̄

Dum violata fuit. aut cleri culpa poposcit
.i. diuina

Tūc alibi diua plebs audit v̄ sepeliť
.i. int̄ dicti

Crisma die cene tu p̄fice tpe tali
s. et̄ det̄ aut fiet tpe int̄ dicti

Baptismus. cathecism⁹. cōfirmatio queuis
.i. p̄ adult̄ .i. quodlibz p̄dicatū tpe interdicti

Nec dū p̄ iuuenē sed adultis v̄t̄ apte
.i. placet

Sanus z infirmus q̄n̄ libet ip̄e fateť
.i. nisi ex cōdicat⁹ maiorē fuerit s. solū .i. mortis articulo qz tunc excludit̄ a p̄cipati one oīm sacramentoz

Ni maledictus erit qz tunc in morte fateť
.i. irregularis .i. sacerdos s. de loco int̄ dicti
Ceto ex̄t̄re ex cōdicatū maiorē

Erat z infamis soluēs solenniter illum
s. tpe interdicti .i. eucharistia s. ext̄ma v̄z dat̄ istimo

Tūc decedenti x̄ps dat̄ v̄nctio nulla

Est z decedens intrans mare. bella ve campī
s. q̄s

Del foret obsessus. porro m̄lier p̄ partum
.i. piculū

Nō vt decedens reputatur ni piculum sit
.i. tpe int̄ dicti

Tūc campanella pulsatur lumine iuncto

De Interdicto Generali.

LXXXII

Acalijs solitis his chris dum baiulat
f. aduict. f. decedentibz
f. loco interdicto

Punctio nec de illic extrema manenti
.i. q. no est interdict. f. alicui etz nec ex impro de

No interdicto clero. v. religioso
s. tpe interdicti .i. sacerdos f. coniugia cu solentate

Sient coniugia sed flamē no bndicet
s. tpe interdicti f. post pti

Alam bndicis aqua no purifices mulierem

Intret sed templū p se dñm bndicens
f. q. scunqz f. loco interdicto s. saltem

No capies ordines illic qui laicus sis
f. loco interdicti

Clericus hos capiet. interdictus nisi constet
f. loci s. cu aq bndicta

Interdicti sperges laicū nec es irreg.

Nec talē spargas interdictū neqz clez
s. ex tpe f. aliq s. interdicta

Nunc interdicta terza gñalit atqz
.i. vniuersitate. i. ruc f. in ecclia v. cimiterio l. i. sacro loco

Vniuer. hinc laicis tumultatio sacra negat
f. laic. loci .i. cimiterijs l. locis
interdicti

Quā bonus hic scilicet sacris tñ haut sepeliť
f. p. p. uilegiū aut als f. tpe interdicti

Cum datur audire cuiqz diuino sub illo
f. in dictis p. uilegijs

Sed sacramēta q. sumat mētio non fit
.i. rat

Vn loco sacro tunc is poterit sepeliri
.i. comendatōis

Officiū faciens comendādi tumultato
.i. absoluē a pena

Vt mos exposcit hoc nā quasi soluere paret

Cunctis sermo dei fiet sub tpe tali
.i. p. uilegijs

Ad quē campana pulsetur more statuto
p. iij

Eccliaſtica ſepul
tura p̄hibet tpe
Interdicti Sile
circa clericos p̄
hibet ſolemnitas
cetera patent.

De Interdicto Generali.

I

Non interdictos clericos sepelire valebis
.i. nulla solēntas
.i. nec cāpane pulsari dñi vtz ad
diuina officia vl' p funere

Nulla tñ solēntia fient. tympāna nulla

f. clerico int̄ dicto defuncto

Quic tñ officii tñc funeris haud phibetur
.i. diuinis
.i. notorios

Nota qño inter
dicti vitari dñt̄
diuinis officijs.

Officijs diuinis interdictos fugenotos
.i. ingressu ecclie. i. exclusus z suspēsus

Ad si cōtemnis a tēplo clausus haberis
f. int̄ dicti

Interdictū releua
ri n̄ p̄t p Appel
latōem.

Non hāc censurā. de iure potes releuare
f. p̄farā sniam

Post appellando. sed caucius anticipando
s̄ in ecclia
.i. notorius

De p̄is p̄cipā
tū cū interdictis.
z de vitatōe eozū
in diuinis.

Qui diuina legit interdictis manifestis
.i. ingressu ecclie suspēsus h̄ ip̄o iure

Dico scienter eis a templo mox inhibetur
f. snia laca
f. post suspēsiōē ab ingressu ecclie

Si fuit abs hōie. sed post si misceat ip̄e
.i. irregularis

Sic se diuinis infamis iure tenetur

f. cleric⁹ aut in sacris p̄stitut⁹

f. officia vl' sacra ecclia
stica phibita

Iste p̄cip̄ lo
quit d̄ pena q̄ ex
tēdit se ad interdi
ctos de iure z ab
hōie et̄ ad noto
rios excoīcatos

Qui celebrat vl' participat diuina scienter
.i. notorius
.i. excoīcat⁹ maiore

Aū manifestis interdictis seu maledictis
.i. tal'
.i. ecclie

Mox is ab ingressu tēpli suspēsus h̄
f. vt p̄fert
f. s̄ dicta
.i. ecclie

Sic interdicta quibus est ingressio templi
s̄ tales q̄ sic fuerūt suspēsi ab ingressu ecclie. i. irregularitas

Sic se post miscent diuinis hinc dat̄ irreg.
f. inflicta
.i. a iudice
f. int̄ dictio vl' suspēsiō

Sive sit abs hōie vl' iure vetatio talis
.i. nihilomin⁹
f. suspēsus ab ingressu ecclie

Attamē expletis diuinis talis eundo
s̄ i ecclia l' audiat p̄bū dī .i. irregularis

Sacrū p̄ templū vl' vt oret non erit irreg.

De Interdicto Generali.

LXXXIIII

Extra tunc templū diuinis si potiaris
.i. qñ suspēsus es ab ingressu ecclie .i. remisceas .i. irregularis

Ut sub tentorio sine domo nec es irreg.
.i. quicūq; .i. p. euidētiā facti aut alias rite

Clericus hant suans interdictū sibi pstant
.i. interdictū .i. irregularis

Quānis denunciātū non sit dat irreg.
.i. in ecclia int dicta vñ in alio sacro loco q sit int dictus .i. irregularis

Est interdicto celebrādo loco dat irreg.
.i. interdictū tale latū

Sine sit abs hōie vñ iure scient agendo
s. z iō irregularis sit vt sequit

Clericus hoc violat interdictū sibi cunctus
.i. cunctūq; .i. postq; .i. tanq; .i. suo. i. tpe id dicit

Ordinis vt quid agit vt in officio p̄rio tunc
.i. solēnitatis .i. in missis aut horis canonicis

Aut quid solēne missis horis pagendo
.i. ad salutatores āgelicā. ad p̄dicatores iuxta morē z ad p̄silia

Cetera pulsēnt demptis horis qz missis
s. demps .i. ecclie .i. requirūt

Aut q pulsanda septem sacramina poscunt

Clericus interdictus mēsam dū bñdicat
.i. int dicit clericus

Non est infamis. nec erit cantans ve legendō
.i. nō int dictis

Quē reliquis horas in templo sed ḡue peccat
.i. int dictū .i. nec fit

Si laicus violat nec fit suspēsus z irreg.

Ordine nanq; caret laicus nec clericus extat
.i. violādo int dictū .i. ḡuit

Sed ḡuit peccat. affligendus qz iure
.i. ab .i. ab hōie vñ a iure

Dum quis z abs aliquo nūc interdicit actu
.i. actus .i. p̄cernit

Qui puta diuina cernit. suspensus h̄
.i. actu .i. necio .i. actu

Abs alio cuncto q claudit aptus in illo

In seqntis no /
rat pena Clerico
rū n̄ suātū int /
dictū eis p̄stās

Laic violādo i /
terdictū n̄ incurit ire
glaritatē nec Su
sp̄sionē sic clericus.

Interdicit ab aliq
actu etz interdicit
ab alio actu q in
cludit in illo.

De Interdicto Generali.

I

Aut sine quo talis actus paginequit apte ^{.i. pfici}

Unde sacerdotes interdicti nequeunt hoc ^{.i. o illis}

Post exercere pprie qd competit illis ^{.i. ex presac dotal officij}

f. sacerdotes q pficiunt corp^o chri sine missa officio s^z irreglares ^{.i. irreglares}

Sacerdos pficiens corp^o xpi sn missa irregularis e
Qn i aliq loco i ponit cessatio generala dicitur hz effectum Interdicti p^m Antho.

Hi psecrantes sunt infames sine missa ^{.i. diuinis}

Adiuinis posita cessatio dum gnalis ^{.i. in aliq loco}

Sicubi pstitit p eum qui iure valebat ^{s^o salte}

Dicit esse velut interdictum gnale ^{s^o ponere}

Et dat infamis illic qui tunc celebrarit ^{s^o p dicitur cessatio in effectu}

Et dat infamis illic qui tunc celebrarit ^{.i. irreglaris}

Notandū qn imponit in aliqua ecclia Cessatio a diuis feruata forma c. Irrefragibili de offi. or. si qd. ibi celebras nō est irregularis. qz talis cessatio nō est p snia int dicit. S^z cessatio gnalis hz effectum int dicit vtz in dicit s^o libo.

Resul suspensus aut interdict^o. in illis ^{.i. ab his q pnter ad episcopale officium pprie}

Que faciet flamen si miscet non erit irreg. ^{.i. ex officio pprie}

Sic est ecotra psul suspensus ab illis ^{s^o se}

Que faciet flamen si psulis offerat actum ^{s^o vics}

Mo erit infamis. ^{.i. q pprie expectat ad sacerdotale officium}

Quattuor obserues interdicto feriente ^{.i. q pprie pcerit epale officium}

Submissa voce. valuis clausis. neqz tactis ^{.i. q pprie pcerit epale officium}

Capanis. interdictis. anathemaqz motis ^{.i. q pprie pcerit epale officium}

Quattuor s^z ob suada tpe in dicit necio. qz qd cleric^o nō obpuas irregularis efficit.

Quattuor obserues interdicto feriente ^{.i. subseqncia}

Submissa voce. valuis clausis. neqz tactis ^{.i. pmo}

Capanis. interdictis. anathemaqz motis ^{.i. tanuis}

Capanis. interdictis. anathemaqz motis ^{.i. ad dina saltē. s^z}

Capanis. interdictis. anathemaqz motis ^{.i. ad alia s^z q pro}

Capanis. interdictis. anathemaqz motis ^{.i. p^o p^o nō spectat ad diuina pullari p^o tpe int dicit}

Capanis. interdictis. anathemaqz motis ^{.i. ex dicitis maiore}

Capanis. interdictis. anathemaqz motis ^{.i. exclusis}

De Interdicto Generali.

Fient diuina celebrando siue legendo.
.i. q̄s .i. irregularis .i. 4° p̄dictoy

LXXXiii

Clericus infamis fit dum q̄d p̄terit horum

Hec interdicta loca tres ve duo pagrātes
Nō dicant p̄ter horas sed quisq; seorsum
.i. bull' ap̄tias

Nota q̄ Guilh.
Et oppositum.

Pro manifestādis cartis v̄l in adueniente
viz legato cardinali. zc.

Prelato ve pari pulsari non p̄hibetur

Non campanellas p̄ diuinis celebrandis
.i. p̄cutiāt fm Anthoni^m

Pulsent. sed tabulam p̄tingant religiosi
.i. ordinib; hec b. iho. s' p̄stituris

In sacris nunq̄ licuit cōnubere grecis
.i. ordinari greci .i. an̄ susceptū sac̄ ordinē

Interdictū singu-
lare q̄ ad grecos.

Sed sacris retinent p̄us hec cōnubia facta
.i. ex statuto ecclie. scz quilibet xp̄ianus vbiq; terrarum in sa-
cris cōstitutus. quia tempe gregoriij pape z antea in consilijs
ecclie celibatū voluntarie susceperunt quem quidem celibatū
alixus p̄mus sacerdotib; indixit qui fuit post ch̄m cc. ānis
.i. subdyacon' dyacon' z sac̄dos
.i. subdyacon' dyacon' z sac̄dos

Latus erit reliquis sacer oīs iure modern^o
.i. excoīcatōez maiorē .i. suspēsiōē .i. ferri

Dic anathema sit suspēsū iure referri
.i. singlares

Nota dñaz inē
Excoīcatōez Su-
spsionē z In-
terdicum.

Cōtra p̄sonas speciales hoc tibi dempto
.i. inia excoīcatōis maioris

Cōtra laicos anathema dat̄ q̄z clerōs
.i. clericos

Sed contra clerōs suspensio sola refertur
.i. h' s' ferē s' v̄l trā .i. eccliaſtici

Ast interdictū contra loca. collegiū ve
.i. contra cōmunitatem v̄l vniuersitatem
.i. int̄ dictū

Aut in cōe fertur. sed tale p̄inde

Quā raro fertur hōiem contra spēalem

De Interdicto Et quis ferre potest.

Hic notat quis potest ferre interdictum.

Omnis prelatatus retinens iurisdictionem
.i. ecclesiasticam .i. huiusmodi .i. ordinariam .i. etiam .i. iurisdictionem

Saltem formaliter sic quilibet hanc retinendo
.i. viz .i. quilibet horum .i. de iure .i. per se

Potest delegatam valet interdiciere tertiam
.i. interdicere .i. hominibus .i. primum .i. viz interdicere .i. viz electi .i. etiam .i. firmari

Eccliam quoque sic presul nondum consecratus
.i. episcopali .i. interdictum .i. ipse cathedralis

Sede vacante quidem valet istud ferre capitulum
.i. capitulum .i. ecclesiam .i. interdictum

Et de more valet templum supponere tali
.i. excoicari maiore

Naud interdici suspendi nec maledici
.i. de legato a latere et a nullo alio legato .i. predicatores ordinis

Nisi de latere fratres possunt iacobite
.i. in litteris aliorum legatorum .i. de ordine predicatores

Nisi cartis horum specialis mentio fiat
.i. viz excoicatio interdictum et suspensio .i. ipso facto

Qunctaque censura censetur irrita iure
.i. privilegia .i. ordinis predicatores

Quam contra bullas fratrum cognouero latam
.i. plaro .i. legatum de latere quod ille possit

Quocumque foret excipe de latere

Quod est irrita et inanis est .i. ordinis predicatores
.i. ipso facto irrita et inanis est .i. ordinis predicatores

Quod est cassanda si fratrum sit ratione
.i. quicunque censura ecclesiastica .i. seculari

Talis plata contra quemcumque forentem
.i. alicuius .i. ubi fratres morantur .i. excoicantur

Papa loci cunctos homines quoniam maledicit
.i. ubi fratres morantur .i. quicunque etiam procuratores et operarii

Sed interdicit tertiam famuli tamen illic
.i. ordinis predicatores .i. viz insistendo

Obssequijs fratrum tunc continue remanentes
.i. personaliter

Persona propria immunes prius habentur
.i. fuientes

Vi causam dederint interdici memorati

Notandum quod aliquis delinquens in loco exempto sicut in opibus plurimum doctorum non ligatur statuto episcopi quod locus exemptus et locus extra dyoccesim equiparantur

De Interdicto quattuor ord. medicatū

Aut interdicti spēalit' accidat illos
s. a sede ap'lica
s. p'dicato p'ilegio s. p'ilegiū
s. fientes
s. p'dicatorib' vicz in s'p'ne
ne ist' lib'ri positum

LXXXV

Huic par z reliquū dat' s'rib' his mare magnū
s. p'ilegiū p'dictis z alijs z nos eoz p'uit.

Omibus vt n'ri gaudēt fratresq; minores
s. q'rtus .i. carmelitis. i. augustini s'ib'. s. sing'la p'ilegia

Sixtus carmelis augustinisq; dat' illa

¶ Notandū q' exemptus notorie z iam diu toleratus p'iusles
gio exemptionis vt sunt 4° ordines mendicantes si talis cita
tus fuerit ab ordinario non tenetur cōparere nec valet s'nia sus
per p'ncipali. quia est a non suo iudice neq; tanq; contra cōru
mactem. Si aut' est exemptus non ita notorie tenetur compere
z allegare p'ilegium z ostendere ordinario in loco q'gruo z ses
curo infra terminū p'petentem vtz in. c. q' translatōem de offi. le.

¶ Item 4° mendicantes z multi alij sunt exempti tam rōne
locorum q; p'sone qui etiam rōne delicti aut contractus aut rei
vbicunq; listat nullo modo conueniri possunt. **¶** Item Ex
emptus dicitur qui non subest iurisdictioni ordinarij. Sol^o eri
go papa vel legatus de latere cognoscere potest de causis con
tra exemptum vt notatur in. c. q' translatōem de offi. le.

¶ Exemptio duobus modis datur. Uno modo ratione loci
puta monasterij. eccleie z h'mōi. z in istis habet locum. c. i. d' p'
uit. li. vi. q' ratione delicti commissi extra locum exemptum v'
ratione contractus alibi iniri. vel ratione rei alibi site possunt
coram ordinario conueniri z ab eo puniri. **¶** Exempta eccleia
v' monasterio exempto intelligūtur etiam exempti ipius mo
nachi. clerici etiam conuersi p'peruoq; oblari. **¶** Etiam exempto
monasterio eximitur ipius cimiterium z domus z theatrū cū
ortis z arcis que sunt iuxta eccleiam. **¶** Idem dicitur d' dormito
rio z domibus clericorum que sunt iuxta eccleiam cum eoz o
tis. **¶** S'cdo mō d' exemptio ratione persone z non loci vt in p'
uilegio concesso capellanis z familiaribus pape. z tales etiam
ratione delicti puniri non possunt ab ordinarijs. **¶** Ex quibus
omnibus concluditur q' exemptus ratione alicuius loci v' rei
non censetur exemptus ratione alterius rei v' loci. **¶** **¶** Quertē
dum etiam q' si canonici alicuius eccleie eximantur ipi soli sunt
exempti. non aut' eccleia vel alij eius clerici. **¶** Si aut' clerici tunc
etiam sunt exempti canonici. non autem eccleia nisi aliud exp'ri
matur.

¶ Ex p'iuilegio Sixti quarti in mari suo mag'.

¶ Et ne p' retertu constitutōis Innocentiū quarti p'decessoris
nostri qui incipit. **¶** Volētes locorum dyocesanū z alij ordinarij

De Inredcto & alijs cesur; qad qtuor mēd.

I

z alij quicumq; in psonas z loca fratry contra eiusdē Gregorij pdecessoris nostri ordinatōem scz quicumq; iurisdicōez z superioritate vendicare psumāt. **D**istrictius inbibemus ne quispt am absq; dicte sedis cōmissione spēali z autoritate in psoas et loca dicti ordinis fratrum pdicatoz vtpote proziss aliqū ex cōmunicacionis suspensionis z interditi sentētijs genalit̄ aut specialiter quolibet pmulgare. **S**ur in psonas domos z loca hmoi aliquam pminentia superioritatem z iurisdicōez quolibet exercere psumant. **E**tiam ratione contractus vel delicti seu rei de qua ageretur ybicunq; ineatut contractus seu committat delictum z res ipa cōsistat. **D**ecernimus quoq; ex nūc quassibet ex cōmunicacionis suspensionis z interditi sentētijs z qscunq; pcessus. qualuis penas sentētijs generales velspeciales continentes. quos vel quas pmulgari z haberi z omnia que cōtra fratres domos z loca dicti ordinis quolibet ferri cōtingerit z eorum exemptione vtpote notorie non aliter alligata nullius roboris vel momenti z put infectz haberi debet. **H**ec ex mari magno Sixti quarti. quod ab eo datū est Rome apb sanctum Petrum Anno dñi. M. cccc. lxxiij. pridie kal. septēbris pontificatus sui anno quarto. **N**otandū q; idem Sixtus quartus ordini minorū. ordini Augustini seu heremitarū. z ordini Carmelitaz. z fuorum beate marie viz illis tribu ordi nibus mendicantib; oēs z singulas gratias z concessiones. Indulgentias z peccatoz remissiones. Immunitates. exemptiones. facultates. pūilegia z indulga spūalia z temporalia dedit que ordini pdicatoz p singula concessit. **E**t hāc bullam dedit Anno pontificatus sui. viij. **C**etera ordini pdicatoz concessa vide in fine. **I**n mari magno. plurimum summorum pontificū signant Sixti quarti sup dicti.

Si notat qd dicitur Intestatus & qd modis,

Est intestatus testamentū sibi nullum

f. testamētū .i. iuxta iura

Condens. seu faciens illud sed nō sibi iure

f. testamētū

s. sibi

Aut faciens iure sed post ruptum qz natus

s. fuit

f. p ditoris testamēti

Filius existat. vñ non ruptum sed z heres

f. testamēti p ditoris

De Inuētoz q; enūq; restitutiōne

Noluit hereditatem testantis adire

f. p aliquem

viz ager. nem? z sile

f. veltibet vñ aliqd vrensilium

Inuentū quicqd immobile. mobile vñ sit

De Intestato et Inuentorū restitutione.

f. aliquem cui p̄inebat predictum immo-
bile vel mobile

LXXXVI

Est inuentoris si constat h̄c relictum

.i. thesaurum
.i. aliq̄s

Sed si fortuito reperit fodiendo thesim q̄s

f. p̄ legē imp̄iale v̄l ciuile f. imp̄ator f. sic dicit̄

Cocessit diuus augustus rex adrianus

.i. si dicit̄ thesaur̄ reperit fortuito fodiendo
f. thesaur̄

De thesauro for-
tuito inuento
L. d. thesaur̄ li. x
§. thesauros

Si sit agro p̄prio totū fodiens retinebit

s̄ fodiens retinebit f. thesaur̄. f. agro v̄l loco

Sed mediā p̄tē si reperit h̄c alieno

f. p̄tē thesauri f. vbi reperit̄ ē fortuito thesaurus

Ac reliquā verus possessor iure refuat

s̄ possessor p̄dicti thesauri viz vbi reperit̄ ē p̄ aliū f. possessor

Aut foret augustus. foret v̄rbs. v̄l fiscus h̄c ē

f. cū p̄posito v̄l studiose s̄ agro l̄ loco. f. p̄ leges dicit̄ imp̄a-
tor̄ approbatā

¶ Dans opam fodiens alieno cūcta tenebit

f. fodiens in alieno f. p̄tem f. fundi

¶ Nō opam dādo mediā possessor habebit

.i. alicuius p̄uarii hoīs f̄
omniū hominum ea occu-
pantium

Sunt quedā quorū cōstat possessio nulla

.i. repta p̄ aliq̄m f. repta p̄ aliq̄m

¶ Ut maris est gemma. p̄ciosi siue lapilli

s̄ aliq̄s .i. aliq̄ possessio ē d̄ iurē

Sine diu fossus sit thesaurus sine p̄de

s̄ aliq̄ diuētū sub fra aut al̄s cur̄ possessor oīno nescit̄

¶ Aut his consile q̄ sunt mox inuenientis

f. de reb̄ q̄ amittunt̄ q̄z possessores sciri p̄nt aut

q̄ p̄ relicto nō sunt habite f. p̄ p̄conē aut alio^o diligēt̄

¶ Porro de reliquis inuentis fac recitari

.i. possessorē viz vt ei^o p̄silio res inuen-

ta p̄ salute eorū q̄ amiserūt i vsu p̄ paup̄m l̄ iuxta intentionē ep̄i

tribuat̄

¶ Si repire nequis p̄dē. cōfessor aditur

¶ De Ira quere. f. de pctō ire in littera. p.

.i. irregularitatis

¶ Infames casus subscriptos collige iure

Q ij

De thesauro cui
p̄posito fossō

De Inuentis q̄ de
iure cōi sunt in-
uentoris.

De reliq̄s inuentis

¶ Multiple icurri-
tur irregularitas iure
q̄ viz aliq̄s p̄hibet̄
ab ord̄is susceptōez
executioez r̄ct̄is q̄ pal-
tent infra.

De Irregularitate i diuſi mod̄ & caſibus

I

s̄ irregularis

viz vt iudex aut ſimilis iuxta ordi-
nem iuſticie occidens

Nota dñi q̄ ex illi-
cra cā ſeipm caſtrās
viz zelo caſtitat̄ vel
ſibi cā irregular̄ fit.

Est homicida volēs inuſtus ſit q̄z iuſtus

.i. i. p̄tinenti

.i. aliquē

.i. irregularis

Uiz cito pellēdo quē mortificās nec es irreg.

f. fundēdi p̄ occaſionē vl̄ mutilatōem

s̄ irregularis eſt

s̄ irregularis eſt

Sanguinis vt dictas vindictā q̄ q̄z ſcribis

.i. p̄ſenſeris

.i. occiſus vl̄ mutlar̄

Aut libitū dederis vt quis ſit ſanguie plexus

s̄ vel

f. alicui⁹ corporis

Inde ſecuta tñ ſit mors mutilatio membri

.i. irregularis

Redderis infamis

s̄ p̄ diſpenſatōe talis ir-
regularitatis

Si tñ hant ſequit̄ effectus. p̄ſuladitur

f. ex quo mors vl̄ muti-

lario ſequitur p̄ autoritatem. Sed qui inter ſunt vin dicte ſan-
guinis ſeu morti & non p̄ſtant auxilium vl̄ autoritatem etiā ſi
appeterent illius mortem quem vident occidi & delectantur et
poſſent etiā ſine ſui periculo liberare ſi vellent iſius male fa-
ciant non tñ ſunt irregulares. Hec Z̄ncho.

f. vii ſit occaſio mort̄ vl̄ mutilatōis

Irregular̄ ē cleri-
c⁹ vl̄ laic⁹ aliquē
occidēs vl̄ muti-
lās. ſ̄ n̄ i vulne-
rādo ſi ſaltē vul-
n⁹ nō ſit ad mor-
tem.

Clericus aut laicus fact⁹ v̄bo q̄z fauore

f. qd̄ ſit cā mort̄ vl̄ mutilatōis .i. p̄ iudicium

Del ſigno vl̄ cōſilio ſeu iudicio ſit

Nota dñi q̄ p̄ vuln⁹ inſictū nō incurrit aliq̄s irregularitatē
ſi ſit ad mortē vl̄ ad mutilatōes directe vl̄ indirecte

Intendēs hōis mortem vl̄ vt hic mutilet

f. ſic occiſus vl̄ mutlar̄

s̄ vl̄ occiſus

Hic ve iudeus erat vl̄ paganus mutilatus

s̄ occidens vl̄ mutlās

f. irregularis

.i. irregularis

Quedā alia vide
ē. d̄ Bello & Ho-
micidio.

Est hic infamis. haud ſolū mente ſit vllus

s̄ tu q̄cunq̄. i. aliquē

f. verberāduſ

Mandans quē cedi. phibendo ne mutilet

s̄ nō

.i. p̄tingāt

.i. ſis irregularis

Aut occidat. tñ hec fiant. daris irreg.

f. ad diſpenſandū

Diſpenſatio pape

In cunctis fatis papam de iure requiris

De Irregularitate i diuis casibus et mod.

LXXXvii

Dicitur enorme crimen leue vlt mediocre
s' esse s' esse s' esse
.i. iusapido .i. symonia pmissa .i. iustu vlt iniustu
Ordine commissus. symon iugas homicidam
.i. hereticum .i. crimina

Quic heresim socia q sunt enormia dicta
.i. tria enormia crimina dicta .i. ra a fcepto e q ordinu executioe
Tollunt na bnficia puant ordine cunctos
s' extant .i. ad ordinu aliquu

Sive palam vlt non tñ hi non pmoueantur
.i. in ordie .i. dicta tria enormia .i. post pñiam factam
.i. dequnt

Promotū remouent q̄uis doleant sup illis
.i. crimen .i. symoniae .i. bnficia

Est aliud symon factus circa benefici
.i. bnficio eodē .i. cū tali symoniacō

Non dispensetur in eo cum symone tali
.i. supra

Dispensatio pape

His cunctis satis papam de iure requiris
Prima p intellectu istoꝝ casuum irregularitatis nota aliq̄s
regulas quarum **Prima** est q nec **Judex** aliquis vel **mḡ** seu
doctor in dubio debet aliquem iudicare irregularem. ar. 8 pe.
d. i. 8. penul. **Secunda** regula. **In** dubio quilibet debet se re/
putare irregularem et ideo in foro anime maxime quando q̄s n̄
est de hoc infamatus relinquendus est p̄sciētie sue. **Tercia**
est q̄ ad hoc vt quis incurrat irregularitatem ex homicidio est
necesse q̄ interueniat vlt consiliū vlt p̄ceptū vlt factū vlt defensio vlt
cooperatio occidentis. **Quarta** est. **Oporet** q̄ causa homici/
dij vt quis fiat irreglaris sit p̄ iniqua. secus est de remota cau/
sa seu occasione. **Pen** em̄ ex hoc q̄ faber culrellum facit homi/
cida est. hoc em̄ fm **Ber.** verum est de causa remota nisi aim
nocendi habuerit aut minorem diligentia habuerit q̄ debet
habere. vlt nō cogitauit q̄ cogitare debebat. **Quinta** regla
Infans occidens non est irregularis nisi sit doli capax. **Simi/
liter** dicendū de furioso. **Sexta** regla **Er̄is** solum in culpa
leuissima homicidij non est irregularis adhibita debita dilige
tia. et que patent infra.

Abzietas sit alea ludi. carnis et esus crisna.
.i. ludi aleaz
.i. esus carniū vs̄ c̄t̄ dieb. .i. dū et̄ aliq̄s n̄ affuit p̄fectā eucha

Leuia crimina

Quem phibent iura. nec ch̄i sumere corpus
.i. p̄dict̄s leuibz criminibz d̄ iurē s' esse d̄ iure

His conforme. leue tu crimen dixeris apte

De Irregularitate et eius dispensatione.

I

Mediocria cri-
mina,

^{f. crimina leuia}
Siue palā vlt non hec sint nec deiciūt te
^{s. in ordie aliq} ^{f. tali leui crimioso} ^{f. monit.} ^{f. p effectum}
Promotū. sed et ordo dat si post respiscas

^{viz ista enūerata singla crimina}
Furtū mechia p̄iurus sacrilegusq̄
^{s. exis aliqs}

Ac plenus fraude falsum testem sup adde
^{f. crimina}

His silem socia que sunt mediocria dicta
^{s. dict.} ^{.i. manifestus}

Facto vlt iure sup his notorius omis

Redderis infamis p̄sul tñ hanc remouebit
^{.i. irreglar.}

[Singulus infamis facto vlt iure mouetur
^{s. eccl'astica}

Ipi ne dignitas detur vlt sacer ordo
^{s. irreglaris est. f. suoz supioz. i. cleric.} ^{.i. maior. e. excoicatos}

Quisquis cōsilio clerus retinēs anathema
^{f. post} ^{.i. seclare} ^{.i. eccl'asticum}

Ipe for q̄rat seclī nec spūale
^{f. q̄cumq̄} ^{f. p̄te} ^{s. irreglar. es ip̄o iure}

Ordine suscepto dū sis anathema scient
^{.i. excoicat. maiorē}
^{f. ordinē quēcūq̄ viz aut}

Sicin apostasia capiens hunc religiosus
^{minores aut aliquē istoz seu aliquē sacoz}
^{.i. irreglaris} ^{f. ab executōe ordinū}

Redditur infamis p̄iter suspēsus habetur
^{f. alicui scient} ^{f. scient viz p̄ baptisane vlt bap-}
^{fatum respectu vni. p̄sone}

Irreglar. e. q̄ fa-
cit q̄ sequunt.

Quibus ordo dat seu baptismus repetat
^{.i. suscipiat}

Ast vt vertatur fidei status ordo petatur
^{f. tā p̄ferēs ordinē q̄ suscipiens}

Aut vt p̄stetur q̄ vterq̄ symon opetur
^{s. et singul. p̄dic.}

Siue sciens bis cōfirmatus traditur irreg.

Siue ratum tenuit illud postq̄ bñ scivit
^{f. i. p̄dic. irregularitatib. i. valde difficult. cū singul. dicit. dispē}

Et dispenset spes irrita p̄sus habet (rat. papa)

De Irregularitate et eius dispensatione.

LXXVIIII

Infamis iure tenetur. Irregularis non propter culpam sed propter significacionem quam bigamus tollit per se contra matrimonium vel per equivalens. quia contra sancte sue ecclesie unicepone desponsatus fuit quam conjugalis coniunctio representat et non fornicaria. Nec copula fornicaria cum multis mulieribus inducit irregularitatem.

Ad hunc modum et difficillime dispensabilis ad ordines
Sic bigamus cunctus infamis iure tenetur
i. purus secularis reputatur quod iudicia ecclesiastica et actus ecclesie
fideos carens ecclesiastica libertate

Atque foro seculi penitus reddetur in omni

Notandum quod irregularitas bigamie non tollit per baptismum sic irregularitas homicidii. quia bigamia causatur ex matrimonio. sed matrimonium non soluit per baptismum. Qui tamen ante baptismum habuit uxorem et mortua fuerit non preiudicat ei qui post baptismum possit accipere aliam uxorem quia per baptismum tollitur illa irregularitas ut dicitur etiam in glo. prime ad thimoteum 3° hec littera in dicto. c.
i. in ordine s. per episcopum per ordinatores i. irregularis est
i. divina

Ordine quem nec habet si clericus alma ministrat
si irregularis est viz i sacerdos si irregularis est. i. excoicatur a maiore et excoicatur etiam in minoribus secundum eodem opinioem irregularis est

Hinc interdictus. suspensus vel maledictus
i. caratudo in ecclesia vel officium non aut simpliciter divina audiendo
Qui se divinis si misceat aio scient

(Suspensus) vix
stricte capiendos suspensionem sed quo ad se et quod alios.

si tu i. notori⁹ ex evidentiis facti si quis esset suspensus ipso iure **Sed Hosti.** de oppositu et alij doctores vtz infra.
Sed notus fornicator celebrans nec est irreg.
i. iurisperiti

Ut quidam firmant
i. irregularitatem incurrit ex aliquo censura ecclesiastica vel alio modo
Hoc dicit de maribus. omni dempta muliere
si propter caritatem characteris ex infirmitate sexus. i. non esse potest
Nulla capax mulier est ordinis hanc erit irreg.

(Quis se divinis rec.) i. excoicatur a maiore vel infideliter vel suspensus si aliquis illo celebrat vel facit aliquid attributum certo ordini ecclesiastico et minorum puta accolarum. excoicatur etiam homini secundum eodem opinioem cum tali solus per papam dispensatur. **Sed** si accipit aliquid exequabile per laicos ut quia carat Requie eterna. vel missus psalmi et homini. quia si quis vit peccat non evitendo conioes sibi infideliter. tamen non efficit irregularis nisi quis audierit divina autorizando. secus si non audierit autorizando. **Et ita intellige Jo. an.**

De Irregularitate et eius dispensatione

E

Ast interdicto celebrando loco ^{.i. q̄s .i. in ecclia int̄ dicta. vel in alio sacro loco qui sit interdictus} ^{.i. int̄ dictus locus} ^{.i. talit̄ celebrando}

Sine sit abs hōie v̄l iure scient̄ agēdo
Adiuis posita. r̄c. vide s̄. de Interdicto qua
si in fine. s̄. eodem.

Sic fit p̄firmās solenniter hic anathema ^{.i. aliq̄s excōicar̄ ep̄s ep̄is}
^{.i. excōicar̄ maior̄ et̄ irregularis sit} ^{s̄ sacerdos}

quia in articulo necessitatis posset sacerdos excōmunicatus so
lenniter baptizare. ^{.i. extra articulū necessitatis.}

Is q̄z baptizans solenniter absq̄ necē ^{.i. irregularis sit} ^{viz sac̄dos v̄l clericus} ^{.i. baptizat. q̄z i necessitate posset}

Quisq̄ sacer genitū p̄riū lauat absq̄ necē ^{.i. filii} ^{.i. sacerdos v̄l clericus} ^{.i. in p̄firmatōe} ^{s̄ irregularis sit}

Hunc sacer atq̄ tenēs dū p̄firmatio fert̄ ^{.i. irregularis}

Mox dat̄ infamis. ^{.i. late sup̄? .i. ad disp̄sandū sup̄ irregularitate}

Dispensatio pape **I**n cūctis dictis papā de iure requiris ^{.i. ecclia .i. aliq̄s}

Non cōsecrato tēplo celebrans puta cui sit ^{s̄ ad diuina audiēda v̄l celebrāda}

Ingressus tēpli sacer interdictus apte ^{.i. irregularis}

Mox est infamis ^{.i. nōiatim} ^{.i. clericos sive in minorib̄ siue in sacris}

Nomine si cōstat interdictos fore clerōs ^{.i. irreglares}

Dispensatio pape **H**ist̄ infames diuina q̄dem celebrātes

Sunt deponēdi p̄ papam restituendi ^{.i. deposit̄ v̄l degradat̄}

Ordine deiectus infamis iure tenet̄ ^{.i. subdyaconū}

Presbyter admittēs subleuitā q̄z leuitā

De Irregularitate & eius dispensatione

In sacris ^{.i. ordinibus} p[ro]p[ri]e solenniter officiare
^{.i. ecclesie .i. subdyacono & dyacono p[re]dicatis}

Ingressus templi quibus interdictus habet
^{.i. cal[is] sacerdos .i. irregularis}

Dicitur infamis
^{s[ecund]o fuada .i. posito in aliquo loco}

Quattuor haud fuans interdicto feriente
^{.i. irregularis s[ecund]o v[er]u[m] d[icitur] 4[us] fuadis}

Non erit infamis hor[um] quid p[re]tereundo
^{.i. supra in suo loco .i. ubi dicitur Quattuor obserues. &c.}

Quet[um] hec fuerint interdictu[m] manifestat
^{.i. ingressus ecclesie}

Tam quibus ex causa p[ro]hibent[ur] limina templi
^{.i. irregularitas}

Se post diuinis miscent infamia fertur
^{.i. ab .i. interdictio ecclesie}

Sine sit abs ho[m]i[n]e v[el] iure vetatio talis
^{s[ecund]o irregularis sunt s[ed] q[ui] ad diuina .i. d[omi]n[u]m p[re]sumit}

Quiq[ue] sacerdotes interdicti put[ant] audent
^{.i. ip[s]is sacerdotibus in officio suo}

Post exercere p[ro]p[ri]e q[uo]d co[m]petit illis
^{.i. sacerdotes quicumq[ue]}

Ibi v[el] p[ro]ficiant corpus ch[risti] sine missa
^{.i. irregularis}

Infames fiunt
^{viz late s[ed] .i. ad dispensandu[m]}

In cunctis fatis papa de iure requirit
^{.i. p[er] denunciatio[n]em aut al[ia]s certe} **D**ispensatio pape

Cleric[us] haud fuans interdictu[m] sibi p[ro]stans
^{.i. interdictu[m] .i. irregularis}

Qua[m]vis denunciatu[m] nec sit dat[us] irreg[ularis]
^{Qua[m]do ista & quedam alia que habentur infra de Irregularitate sunt in ecclesia tunc no[n] est p[ro]phanata ideo celebras in ea sciens no[n] sit irregularis s[ed] graui[us] peccat.}

Dum fuit enormis effusio sanguis acta.
^{viz ubi d[icitur] L[icet] si fuit enormis. &c.}

In temploq[ue] foret. &c. q[ui]re. f. de Irregularitate
^{.i. alicubi}

Nunc interdicto posito si clericus ip[s]e
R i

De Irregularitate et eius dispensatione.

I

Hinc interdictum vel non quemque tumularit
i. postea i. hoies i. non interdictum hoies s. in loco interdicto
s. cumularit s. cumularit i. cum dno officio
i. extra cimiterium aut extra alium sacrum locum

Quiuis de sacris. tamen officio puta diuino
i. irregularis

Vox datur infamis

Sensus est quod omnis fornicator notorius in sacris vel minoribus
constitutus. etc.

Hinc notus fornicator sacer ordo minorum
i. irregularis i. de butrio

Dicitur infamis. antho. but. testificatur
i. innocenti i. hostiensis i. archidiaconus

Inno. sic hosti. si archi. testis habetur
viz super irregularitate

Dispensatio pape

Papaque dispensat

Horandum secundum Anthonium. et doctores istos. Etiam si iste notorius fornicator cessaret a vicio et ante dispensationem vixit officio semper mortaliter peccabit. quibus novam irregularitatem non dicitur. Et non requiritur admonitio vel aliquid voluit. quod suspensus est ipso facto. Quod cito vitandus. Sed episcopus illi absoluit pro suspensione. si a quocumque suscipiendo de iure nisi dispenset

Ordine pelleris istis vicijis reprehensus
i. quicunque fuerit

Niliber constet seruo nunc ordo negatur
s. nec ordinatur de iure

Que autem sit ista solennis penitentia que post lepra.

Solennem pagens penitentiam. si heremifroditus
i. curialis

Curia que fuerat. aut quis baptisma tenebat

Donec sit languens mortis capiendo timore

Lunaticus. demoniacus. furiosus et omnis
s. suscipiendo. i. repellendo

Inde caducus erit abs ordine iure mouendus
i. puar? vno oculo et notabiliter lippus ac luscus si ordinabitur

Quisque carus oculo. nimis ac lippus. quod claudus
s. claudicus i. sine

Qui nequit abs baculo licite missas celebrare
s. ordinari non debet s. exis s. ordinari non debet

Sic oculo macula turpis nimis. atque leprosus

Itē leprosus sacerdos quomodo celebrare debet. vide de leproso.

De Irregularitate et eius dispensatione.

EXC.

I. licet hō est. tō sc̄p̄m volūtariē castrās irreglār̄ ē s̄t cā est
illicita v̄z zelo castitatis v̄z di. lv. Si q̄s p̄tē .i. volūtariē

Ex causa iusta castratū quemlibet vltro

f. mutilatū ex honesta cā .i. non deficiente

Aut alio mēbro manifesto nō tñ apto

**s̄ qz ad ordinē nō sacz
posset nihilomin⁹ pmoueri**

In celebrādo. p̄ hec nō pellis ab ordine sacro

.i. nō repellis ab ordine

f. aliquē f. nō deficiente in celebrādo

Nec sic inuitum simili mēbro mutilatū

**s̄ saltē f. inuite mutilat⁹ in si
mili mēbro**

Si non illicitis fact⁹ opam dedit ille

f. in celebrādo f. sacdos .i. n̄ dz nec iure tenet

Testiculū secū castratus ferre recusēt

f. iuris ignari .i. q̄ si f. sacdotal f. de iure

Quā mlti reputant velut h̄ sac ordo requirat

f. ordinand⁹ f. suscipiēdo

Multum gibbosus remouet̄ ab ordie sacro

f. suscipiēdo .i. cū sex digitis f. nata .i. repellit

Ordine sed nullos digitis senis man⁹ orbat

.i. q̄libet .i. deformit

Quibus deformis nimis ex̄ns mutilatus

f. in corpore nimis siue licite siue illicite aut als

Aut viciatus erat causa quacūqz sit illud

f. talis corpe viciat⁹

v̄z fuerit v̄l nō fuerit ordinat⁹

Promot⁹ v̄l nō. priuabit̄ ordine sacro

.i. multū deforme f. v̄biqz sup̄. .i. ad dispēsādū als ep̄s

Dū graue sit vitū in fatis papa petat

.i. ciuilit̄ v̄l criminalit̄

Quā si infamis neces irreg. sed phiberis

.i. suscipiēdo .i. fm̄ gūitatē c̄mis

Ordine de cuncto nisi p̄sul papa velaxat

**f. carnalit̄ f. vxorē .i. p̄t̄ bigamiā
quā sic currit**

Noscēs quisqz suā quā scit mechā dat̄ irreg.

**.i. q̄ nō ē fil⁹ f. iuxta leges nec irregula/
ris est**

Quando quis optat̄ is legitim⁹ vocitat̄

X ij

De Irregularitate et eius dispensatione.

I

^{s^c est .i. a patre et matre quorum nullus est ligatus alteri et nondum mutuo contraxerunt}

Est naturalis quod natus utroque soluto

^{f. legitimū filiū et naturalem}

Dicitur utrumque fore quod dant conjugia vera

^{f. p^r filiū legitimū et naturalem .i. ex dampnato coitu sicut sunt Spuriū Incestuosi Adulterini et Sacrilegi viz filij sacerdotum et p^ressorum in religione.}

Cetera dicitur genita scortorum quod pari viciosa

^{f. nati de soluto et soluta .i. irregulares ipsoe .i. vicioso coitu}

Sunt naturales infames et male nati

^{f. religionis .i. approbati per regulam aut alias f. quocumque modo illegitimi iuxta supramentionata vicia}

Illegitimus legitimus timetur per ordinem approbati ingressus

Ordinis ingressu sancti legitimum

^{.i. sacro et non sacro .i. sine dispensatione aliqua}

Ordine quod cuncto fungi valeas sine papa

^{f. ecclesiastica .i. quocumque}

Sed quod sit dignitas quis papa tibi dat

Nota quod Sixtus quartus decrevit per bullas applicas per laicos nobilia fratrum de tercia regula beati Francisci et beati Augustini. Si militum plura reclusoria fororum de prefatis regulis debere per se non recipere ab ingredientibus et per eandem perpetuo obligari ad tria vota solenniter sicut in ordine per regulam approbato.

^{.i. irregulares de quibus dicitur in d^e et quod etiam civitatem infames sunt}

Nota effectus irregularitatis.

Omnes infames remouentur ab ordine cuncto

^{s^c cum talibus .i. sacros ordines susceptos}

Nisi dispensetur sacra nec quis adeptus sequetur

^{.i. ecclesiasticum .i. irregulari f. ecclesiastica .i. exequetur}

Nec datur ecclesie gradus huic aut vlla preter

^{f. ecclesiasticum f. ecclesiastica f. irregulari}

Officiū. beneficia nec tibi dare debes

^{f. irregularis .i. postulat canonicis}

Nota super ista bigamia glossas per laicam que ponit ante Duo soluta infra illuz. §. Sic bigam^{us} dicitur. etc.

Sic non eligi non elegit hanc vel rogatur

Nota quod Irregularitas tribus modis tollitur. Primum per baptismum per quem tollitur omnis irregularitas contra ante baptismum cum peccato. et omnis irregularitas hominibus siue cum peccato siue sine. Secundum per irregularitas bigamiam non sic tollitur. Tertio modo tollitur per ingressum religionis de qua

De Irregularitate & eius dispensatione

saltem in iure est expressum. Tercio modo per dispensationem pape quod in omni irregularitate dispensare potest cum sit de iure positio. Notandum quod sicut dicitur est et proveniens ab irregularitatibus cum irregularibus sibi dispensare potest cum qui potest sub tali forma vel simili. Ego dispenso tecum in tali irregularitate quam praerixisti propter talem causam et si praerixisti si de hoc dubitatur. tunc si episcopus ordinat aliquem irregularem intendens cum eo dispensare per hoc de facto dispensat quibus non usus fuerit illis sibi dummodo possit in tali causa dispensare. Et idem de prelatibus qui mittunt ad ordinandum aliquem irregularem quem ex auctoritate sibi concessa poterant dispensare licet non dixerint illa sibi mittendo tamen de facto dispensant secum.

f. in sacris & non sacris .i. quocumque propter quod irregularis est sicut ad purgandum vel super onem aliter per in

Clericus ut mutilat per se. vel aqua benedicta
f. per innocentiam aliter ostendenda

Feruentem dico. candentes ferunt benedictis
f. benedictis .i. in duello .i. tale arte medicandi
Aut pugiles saltim ve chirurgiam peragendo
f. chirurgiam .i. fieri solet

Que velut vrendo vel in incidendo patrat
f. singulorum extra ne clericus l. moachi sniaz. et c. clericis

Ex his iure loco potest provenit honore

Ut referunt aliqui sunt irreguli. morte sequenti
f. inconniti .i. aliquem .i. occidens .i. irregularis

Uicino pellendo quem mortificas nec es irregulus.
f. clericum vel laicum

Clericus inuadens cedendo te sacer aut non
f. clericum .i. exco. maiorē

Quē nequeas fugere si mortificas. anathema
sicut de iure .i. irregularis sicut de iure

Nullū conquiris. haud infamis reputaris
f. clericus vel laicus sicut alicuius. i. ex quo .i. mutilatio membrum

Infligens vulnus quo non mors nec mutilat
f. irregularis

Aut indirecte vel directe comitet

Non est infamis

Defunctū mutilās iratus non erit irregulus.
f. quocumque sicut deliberato animo

Ordine iam celebrās furtim capto nec es irregulus.
f. quocumque sicut aliquid. i. officium

EXCI

Clericus faciens quod sequitur omni honore iure provenit sicut mutilatio irregularis est.

Quidam dicunt quod benedictes aqua et cetera sequentia quod habent nunciantur si mors sequitur sunt irregulares vel sequens. Et si fuerit aliquid. et cetera

Non eris infamis quod nolens res. quod post sequens folius sicut eodem.

Irregularis nullus fit ex infrascriptis

I

Chorādū Q' sin/ gla in isto. s. posita viz. Saltu p mor^o habent i Antho. de Suspensione. Si q' aliq' dicat singla ista iduce irregularitatē n̄ ē i zueniēs. qz irregu laritas z suspēso co/ incidit sepe. z sic ge/ neralit' capiēdo ex q' liber istoz aliq's i cur rere p̄t irregularitates aut dicā suspēsus. fz em̄ Gualb. duran. Dis irregular' est su/ spēsus z eōuerso.

Nulla capax mlier ē ordiis haud erit irreg.^o
i. ordinar^o i. sumēs ordinē aliqūē i. furtiue viz a non suo ep̄o. v' qz sine p̄sensu. zc. v'z in sequenti p̄su. v' q' sine titulo v' ficto titulo ordinem capit

Saltu p̄motus z fungens ordine furto
Pt quia cōsensu sine p̄sulis accipis illum
i. sup ordinādo

Nec fuit examen nec p̄sulerite sciente
i. qd̄ p̄hibitiū ē iure s. ordine s. ordine

Una forte die sacz sumensqz minorē
s. ordines s. ordines s. a iure statuto

Sive duos sacros aut hos nō tpe recto
i. irreglar' s. ex dictis s. ab executōe ordinū

Nō eris infamis. sed in his suspensus habere
i. in ordie aliq' i. irreglaris

Ordine p̄ saltū capto celebrans nec es irreg.
i. oia s. ab illo p̄su Saltu p̄mor^o zc.

Ius qz cōfirmat q' p̄sul dicta redonat
s. ordinand^o

Sinō etatem cōplesti iure statutā
i. p̄ singul' ordinibz

Ordine p̄ cuncto p̄ te iam suscipiendo
s. a iudice tuo ecclesiastico i. irreglar' p̄m opioez mltroz nec su/

Es suspendēdus. infamis nō reputaris
i. post inf' dictā executōez a iudice s. ordinatū

Post interdictū te miscens huic. dar' irreg.
s. aliqūē

Suscipiens ordinē corpe quis viciatus
s. aliq's s. ordinē suscipiēs i. sū dispēsarōe p̄pe

Aut illegitim^o bigamus celebrans sine papa
s. de iure i. irreglar' i. ab alieno. s. n̄ sue dyoces. i. aliq's

Nō est infamis. alieno p̄sule nec quis
viz sine dispēsarōe i. irreglar' n̄ sic

Ordine suscepto celebrando post. dat' irreg.

Qui celebrat v' participat diuina scienter
i. corā s. manifest' viz maiorē excōicatioē

Cū manifestis interdictis v' maledictis
s' q' ad dīna audiēda s' solū

Doxis ab ingressu tēpli suspēsus habet

Irregularis? fit ex infra scriptis De Iudeis

I

Presul suspensus aut interdictus in illis
s^e quoad ea q^{ae} p^{er}cernat officiu^m epi de iure
.i. sacerdos d^e iure s^e post

Que faciet flamen si miscet non erit irreg.

Sic est econtra p^{re}sul suspensus ab illis
f. de iure r^{ati}one s^e postea .i. exerceat f. aliquo

Que faciet flamen. si p^{re}sulis offerat actum
.i. irregularis

Non erit infamis

Artans infamis civiliter aut erit irreg.
s^e v^{el} criminaliter .i. irregularis
.i. ab omni ordine

Ordine sed cuncto phibetur suscipiendo
s^e loci f. aliq^{ui} tu f. ex hoc

Ast interdicti laicū spergēs neces irreg.
.i. iniuriosa

Qum fuit enormis effusio sanguinis acta
.i. ecclesia .i. iniuriose

In tēplo q^{ui} forent homicidia facta maligne
.i. irregularis f. loco sacro
s^e nisi fiat post p^{ro}hibito^m epi vt s. de
In^{ter}dicto speciali

Non est infamis tali celebrans violato
.i. scient^{er} f. in tali sacro loco violato

Si q^{ui} sciens celebret.

Authōis cōstat effusio seminis acta
f. in ecclesia
.i. fornicatōem simplicē

Seu p^{er} adulteriū v^{el} luxuriā 3o domiam
.i. irregularis
f. in quacunq^{ue} specie
f. loco sacro nisi fiat p^{ro}hibito^m epi vt s. de
In^{ter}dicto speciali

Nō ē infamis tali celebrans maculato
f. in tali loco maculato

Si q^{ui} sciens celebret.

Infamis miscens te diuinis neces irreg.
.i. tu aliq^{ui}s ex^{tra} irregularis f. officijs. f. ob f. l. s. d. a vice
f. xpian^o f. cū iudeo sub snia .i. i medicū f. sub p^{ro}hibito^m epi
excōicatio^m is ip^{so} iure nō at lata f. ferenda

Nō bibat. comedat. medicū capiēs ve iudū

**Nota q^{ui}da^m alia
sup^{er} d^e Bello. 7 su
pra d^e Hōicid^{io}.
De falli^{ci}ritate
xpian^o 2o vitan
da cū Iudeis.**

Casu quocunq; nisi mortis stante necessitate
i. ex parte necessitate
f. pus f. a dignitate ecclesiastica
Clericus hoc spernens monit^o deponit ipse
i. excoicari d; maiore s; h; spernes f. excoicatiois maioris
cominate sine

Sed maledicetur laicus. sili q; pena
f. iudeo i. xpian^o f. cu iudeo
Illi cristicola caueat famulando morari
f. iudeoz f. sine pena iuris

Extra quippe domum poteris fuisse iudeis
Cetera de Iudeis quo ad restitutionem vsure que
re infra de Restitutione in littera. B.

Ordine quis iudex a partibus haud capiet quod
i. ordinari^o q; libet iudex. f. i iudicio litigantibus i. aliqd
s; sumpt^u f. iudici

Ne petet expensas. nisi sibi constat
f. cuilibz i. oblata

Propter iusticiam faciendam. sed data sponte
i. accipe pte f. no litigantibus iudicio i. qua r modica encenia
Suscipit a reliquis munuscula s; moderata
f. iudiciis f. litigantibus i. aliqd f. forte

Ne delegatus a partibus il capiet. sed
i. accipe possit i. esculera r poculera f. pres litigantes
Suscipit oblata munuscula sponte pro illas
f. a partibus litigantibus f. extra domiciliu

Et petet expensas moderatas si proficisci
f. delegatu f. pres

Illu contigerit causa pro eas sibi facta
f. delegat^o f. ab vtraq; parte

Et tunc expensas equaliter erigat ipsas
f. delegat^o

Ubi nec ob expensas vadat nisi causa requirat
f. et p expensis f. litigantibus q; s; notabiliter paupes f. delegat^o

Nil a pauperibus multu deposcere debet
f. in causis iudicij

Si non indigeat. assessorem neq; sumat
f. assessori

Nam tunc de proprio tali curare tenetur
i. pcurare v; puidere

Iudex ordinari
us nihil recipiet
a partibus litigantibus
6° s; bñ ab alijs.

De Iudiciis et eorum Iudicio.

I

.i. iudex ordinari⁹ s. assessore s. pri
vel delegatus

Indignus sumet non suspectū tñ vlli
s. puidedo. i. fallariū. s. litigantibz

Qui det subsidiū de ptribus z moderatum
s. iudici v'l delegato

In sibi cōmissa causaqz notarius omnis
s. iudicē s. excessiuo p̄cio
v'l imo derato fallario

Excedens p̄cio p̄ eū frenet ab illo
s. iudex v'l delegatus

Nec sibi p̄cipet hoz lucz. qz tale
s. norarioz v'l assessoris
.i. iure restituere tenet s. p̄fati lucri a p̄dici⁹ notarijs
vel assessore

Sane restituet. est atqz remissio nulla
viz iudex v'l delegat⁹ s. suos viz ne excedat i epi
gendo p̄cū
.i. suos iudicos

Hic qz latores cōpescat z officiales
s. p̄ iudicē

Iudex p̄t sniam
ferre z vitatez q̄
sibi p̄stat p̄t p̄
bata z vitate p̄z
beatū Tho.

Aduersus vey ferri sententia possit
.i. vey s^c fit .i. in iure v'l de iure
s. z vitatē

Quod nouit iudex. hoc p̄pter iure pbata
s. iudex in iudicādo s. legitima documenta

Naqz sequi debet plus legitimū documentū
.i. instrumēta .i. silita hmoi

Per carthas iuris in testes par qz tale
.i. p̄uate p̄sone s. vero

Quā sibi qd tanqz p̄uato cōstat in illo
s. p̄o sibi p̄gnito

Nō minus ex illo iudex districti⁹ audet
s. p̄batōes inductas s. p̄bationū

Singula discutere defectum noscere scrutās
s. inductas p̄batōes .i. i iudicādo seq̄ v'z iudex

Has nequens iure depellere. iudicet illas
s. in iudicio

Scdm beatum
tho. aliqz quic⁹
testib⁹ falsis que
Iudex nouit in
nocētē p̄t iudica
re ad mortem.

Connuictis falsis quis testibus vt moriat^r
s. in iudicio

Quē nouit iudex infontē. si nequit ipm
s. iudici supiori s. mittēdo

Morti subtrahere. reliq̄ qui iudicet huic det

De Iudicio iusto et de Juramento.

^{f. iudex}
Dū nequit hoc facere sentētia si referat
^{s'z pbata}
^{f. iudicio mor/}
nis. sed illi qui afferunt eum nocentem sunt occasores
Alegata velut cogunt. non peccat in illo

^{f. sequētia s' viz}
Quattuor ista. timor. odiū. dilectio census
^{f. i iudicādo .i. vez iudiciū}
^{rationis}

Quattuor sepe
puertūt iudiciū
rectum.

Sepe solent hōim rectos puertere sensus
^{f. aliquis}
^{f. timore odio. zc}

Iudex iniuste si iudicat ex memoratis
^{i. in foro p̄scie}

Ant alia causa quacunq; tenetur ad omne
^{q; si hoc fiat nō tenet iudex}

Dānū p̄scise leso. nisi reddat hic illud
^{.i. a iudice .i. adiudicata}

Cui fuit iniuste sentētia iudice lata
^{.i. p̄missoriū iuramētū .i. aliqd s' alicui}

**De Juramento
p̄missorio.**

Est p̄missiū dū me quid iuro datuz
^{viz qd fieri possit sine aīe dānarōis piculo}
^{s' cadēte in p̄stare viz v'l nō}
^{cadentem}

Od si sit licitū quocunq; metu fuit illud
^{f. tale p̄missuz}
^{.i. dyocesan' illi' q' iniuste exegit}

Solvere post teneor sed p̄sul cogere possit.
^{f. exactor f. lazādo iuramētū factū}

Talis vt absoluat me. q; si forte recusat
^{iuramētū f. exactori f. p me}
^{f. apd aliquē iudicem}

Tūc licitū solūāq; solutū post repetendo
^{f. exactori}
^{f. solutū p me iniuste}

Q si iuravi ne sic repetam. cito dicam
^{f. in enāgelio}
^{f. illum ad restituendū vel la/}
^{zandum}

Ecclie. iuxta dñi vocē q; auisset
^{.i. exactori p̄dicto. f. dicēdo ecclie. f. iuramētū p̄missoriūz}

Q si iuravi ne sic faciā dat illud
^{s' z iō nō fuādū .i. fili mō p̄dcō. f. ab vsurario viz vt cogat}
^{ad restituendū illi a q' exegit}

Ilicitū iure. sic vsure repetentē

De Juramento licito et illicito.

I De Juramento
assertorio.

Cetera q̄re. s̄. de
sec̄do p̄cepto.

Tria requir̄t ad
bene iurandum

Nota q̄ oia ista i
cludunt̄ i his trib̄ v̄
bis. Jeremie 4. 10 vi
delictet veritas. iudici
tium. et iusticia.

In sequentiō no
taf̄ cui iterōi sta
dū sit viz iurati
vl̄ cui iuraf̄.

Est assertivū iuramētū puta iurans
^{f. sed a spēs iuramēti. i. assertoriū} ^{f. quis}
^{f. tpe vl̄ facto}

Nō de p̄nti vl̄ p̄terito sibi constat
^{.i. sequētia}

Habene iurandū sil̄ hec tria crede necesse
^{.i. necētia}
^{s̄ p̄mo} ^{.i. mature} ^{f. iurās assertive}

Iuret̄ v̄ez. bñ post deliberet̄ ip̄e
^{s̄ et̄ requir̄t} ^{f. iuratur̄} ^{f. iurādū} ^{s̄ esse}

Vtile q̄ iuret. et constat rite necesse
^{s̄ illud} ^{.i. esse d̄z}

Sit licitū. iustū. sit qd̄ iuraf̄ honestum

De transgressione p̄missi vide s̄. d̄ Sp̄salibus

Absq̄ dolo iurans mēs iurantis capiatur
^{s̄ et} ^{f. dol̄. i. n̄ fuerit}

Iurans quisq̄ dolo sed cui iuraf̄ hic absit

Tunc cui iuraf̄ intentio sola putatur

Nec servare fidē teneor̄ q̄ nec mihi servat
<sup>Quia transgressio voti infidelit̄. ar̄ et̄ ir̄e uerenti
am erga deum continet. sed transgressio iuramenti solum ir̄e
uerentiam p̄ner̄ s̄m Tho.</sup>

Fortius est votū. iuramento p̄cul omni
^{.i. q̄uis}

Iurans quis licitū tenet et nō p̄meditatum

Non iurare potes post cōfessam mō culpā
^{f. culpā} ^{s̄ et̄ a d̄o quia}

Hanc q̄ nō habeas. dubitaf̄ nāq̄ remissa
^{Cnemo scit an amore vl̄ odio dign̄ sit}

Aliq̄s iurās qd̄
licitū cū imperu
qd̄ deliberare nō
faceret tenet.

Iurans quis facere qd̄ p̄ se sit veniale
^{.i. id̄eo s̄z qz iuravit} ^{f. iuravit} ^{s̄ et̄. s̄c̄e Tho}

Non tenet q̄ talis peccet mortalit̄ quia facit cōtra istud. cā mal.
xx. q. 4.

Aur hoc cōmittit fert wilhelmus veniale
^{.i. subsequentib̄} ^{f. de iure}

In septez casib̄
sacerdos iurare
d̄z ex iure.

Et septem causis debet iurare sacerdos
^{s̄ p̄ma cā est} ^{.i. aliquis}

Vt ne deficiens in testificando quis ex hoc.

De Iuramento licito & Illicito.

.i. sacerdos & testificari
d3 vtz infra Testis

F XCV

Rempropiā pdat neq; ledatur mō iuret
.i. iurare d3 sacerdos s^c iurare d3

Iuret p pace q; fide. dum soluit atq;
.i. ab excoicatioe maiore s. sacerdos infamatus

Ex anathema. q; dum se purgare iubet
.i. obiam .i. indēnitatē ecclie & q̄si idē cū pmo

Iuret obedire. non eccliam violare

C Nota q; huic non obest regula iuris in. 6. vbi d3 In malis pmissis non expedit fidem seruari. Nam licet mala pmissa non debeant seruari tñ interdum mala pmissa puta per dolum & metum suant qñ scz suari possunt sine salutis ererne dispendio si iuramentū intercessit.

C Notandū q; qñ vniuersitas alicuius ciuitatis v'l collegij iuramento se obligant & iurantes iam mortui sunt successores facientes non sunt propter hoc piuri. Nā obligatio iuramenti psonalis est & non trāsit ad successores. Tenent tñ ex qdam fidelitate adimplere qd iuratum fuit ar. ex eodem veritatis. Dec Ray. & Tho. 2^a 2^e.

C Notandū fm cōter doctores q; iuramentū extortū metu qamq; non tenet nec peccat qñ iurans talit̄ non habuit aīm obligandi se Sed si habuit aīm obligandi se tenet nisi pgeret in dispendiū salutis et; corporalis licet vergat in dispendiū rerum tpalium sic vtiq; obligaret. Item nec obligaret si vergēt in dispendiū salutis alterius q̄uis aīm habuit obligandi se. Item nec obligaret sic qñ mors v'l mutilatio esset infligēda nisi ex iusticia. Item nec obligat qñ quis iurauit redire ad carceres si carcer est iniuriosus. c. i. quod merus causa. secus esset si non esset iniuriosus quia sic tenetur etiam si immineret p̄culuz mortis fm glo. in de. pastoralis de re. iudi. Et Bar. in. l. rele/gati ff. de penis. Et ideo istud verum est qñ vult euadere illd quod indēbitē sustinet & sic vt euadat iurat non intendēs se obligare. secus esset si intendebat qñ iurauit q; tunc dīcendū vtz in p̄ncipio huius pagraphi. Item iuramentū ex metu intelli/gitur non obligatorum qñ quis iurando habuit aīm solū in/ducendi iuramentū ad reuerentiam dei & non ad obligatiōem suam & in mente habuit aliquam circūstantiā debitiā qua ve rum iurabat. puta pmitto tibi dare centum cum ista subaudi/tione scz si sum tibi obligatus ex debito & non alit̄ & h mōi licet hoc non exprimat quia sic vtitur simulatione licita que lz. Secus si iurando credebat se obligatum ex iuramento & tñ nō in/ tendebat obseruare. quia sic esset peccatū mortale. Etiam non tenet iuramentum quando fuerit cōtra bonos mores natura/les v'l ius publicum.

Nota qñ iura redz religiofus dū d3 testificari in iudicio vide J Testi Item iurare p nomen dei aut als illicite vide J i scdo p̄cepto

L

Nota aliquis audiens et sciens alium sibi iurare sicut Ray: Sufficit audienti et tenetur ut iudicet illis qui magis pnt. pnt. cere q̄ obesse periuro. cum corripiendo siue p̄ eo orādo. 22. q. 5. hoc videtur. **I**tem filia iurans patri quādo nuptui traditur q̄ dote contenta erit nullum postea habitura regressus ad bona paterna si nec vi nec dolo iuramentum p̄stiterit suari debet extra de pac. c. quis li. vi. Eodem modo dicendum d̄ ipso re que iurauerit non p̄trauenire alienationi dōtis.

Notandum q̄ Juramentum p̄missorium semper est obligatorium sicut beatus thomas 2^a 2^a q. 89. ut Quicumque iurat. se aliquid facturum obligatur ad illud faciendum nisi vergat in peiorum exitum ut cum iurat aliquis aliquid quod sibi se est malum ut puta se patratum adulterium in quocumque peccat iurando et peccat iuramentum suando. Si non obligat quando vergit in deterius quod est maioris boni impedimentum puta dū aliquis iurat se non intrare cum religionem vel q̄ non fiat clericus et h̄mōi. Et hoc peccatum quidam iurando quia ponit obicem spiritui sancto sicut melius facit non implendo Nam que mala sunt. vel malis boni impedimenta sub iuramento cadere non possunt Sed et alio modo vergit in deterius propter aliquid quod non nouo emergit quod fuit impremeditatum sicut cum herodes iurauerit potest esse a principio licitum intellecta debita condicione et licet si peteret quod dare liceret. si impletio iuramenti fuit illicita.

Quid si dominus facit familiam suam iurare q̄ dicent sibi si quem viderint sciverint vel audierint surripuisse aliquid d̄ bonis suis. Respondetur sicut Will. Si iste dominus habetur probabiliter truculentus et ferus non tenetur seruare quia illicitum fuit quod iuratum est. Si autem creditur et habetur mansuetus et non nisi rationabiliter processurus. Distinguidum est quia si res tales sunt q̄ pertineant ad custodiam illius qui iurauit seruari debet. puta si quis viderit furem aliquid tantem res que eius custodie commendate sunt potest probare qui res furuias alias tenetur dampnum restituere Si autem non tenetur ad custodiam illarum rerum tunc si potest probare tenetur reuclare Si vero non potest probare non debet reuelare nisi talibus personis que possunt prodesse et non obesse.

Et si alio modo iurauit si fuit licitum iuramentum nec obligatorium. **I**tem sicut Hugo. Si aliquis de testibus synodalibus scit solus crimen alicuius non tenetur denunciare episcopo licet iurauerit dicere crimina que sciret nisi posset probare alias debet tacere ne sit proditor criminis. 2. q. 1. Si peccauerit. nullo modo faciat secreto. tamen episcopus vel alius cui reuelat debet secrete corrigere huiusmodi criminosos ar. 22. q. 5. Hoc videtur. **C**lericus iurans se futurum statuta in ecclesia sua edita et postea sit novum statutum sicut b. thomas 2^a 2^a q. 98. Non tenet

tur ex iuramento suare futura nisi intēderit se obligare ad omnia preterita et futura. Tenetur tamen ea suare ex vi ipsa statutorum. **Q**uod si talis clericus promisit per prius prestitum iuramentum suare illud statutum quod postea factum est iterum non est obligatus ex iuramento extra eo. clericus. Idem intellegendum est de eo qui fit nouus ciuis alicuius ciuitatis et iuratur suare statuta. Lon. Ray.

Quoniam temporales vel clerici aut prelati iurantes suare statuta et consuetudines alicuius loci vel ecclesie si inter illa sunt aliqua illicita aut impossibilia vel libertati ecclesie obstantia quando iurantes hoc sciunt non debuerunt sic generaliter iurare nec sunt aliquatenus huiusmodi iuramenta suanda sed solum alia. Similiter etiam si nesciunt non sunt suanda. quia non tenentur ad illa extra de iura. ptingit. li. vi.

Quoniam illi cui iurando aliquid promittitur posset relaxare iuramentum Respondit b. tho. 2° 2^e q. 8°. **Q**uod homo promittere potest aliquid alteri sub iuramento dupliciter. Uno modo si pertinet ad utilitatem ipsius puta si sub iuramento promittat se fuitur ei vel pecuniam daturum et a tali promissione potest absolueri ille cui promissio facta est. Intellegitur enim absoluisse promissum quando fecit de eo secundum eius voluntatem. Alio modo promittit quis alteri quod pertinet ad honorem dei vel utilitatem aliorum. puta si aliquis cum iuramento promittit alicui se intraturum religionem vel aliquod opus pietatis facturum et tunc cui promittit non potest absolueri promittentem. quia promissio non est facta et principaliter sed de eo. nisi forte sit inposita conditio sed si illi videbitur cui promittit aliud tale.

Venditor: aliquis iurans non venire contra venditionem et nunc dicens se deceptum ultra dimidium iusti pretij. **S**ed non. **B**er. Si maior non auerit secus si minor. quia per tale iuramentum non excludit nisi beneficium etatis non autem quod renouet iuri conditio unde potest agere ad supplementum pretij vel ad rescindendam venditionem secundum illud extra de emp. et ven. cum causa. Idem Jo. in summa eo. r. q. 41. **U**trum vnuerficas que iurat aliquid suare et facere vel non facere teneat quoniam maior per se facit. **R**espondet Rodou. glosator: Raymundi. **Q**uod si quoniam iurauerit habebat aliquam conditionem in mente sed illa dicit suare. puta si alij oēs i maior per se fuabit ego. **S**i vero nulla conditio habebat sed dubitatur an fuerit simpliciter vel sub aliquo conditione tunc si iuramentum spectet tantum ad commodum iurantis et medie etas i maior per se fuat et si vergat in damnum fuantis et in lucrum non fuat beneigne interpretandum est vis quod aliquis non fuatibus alij non tenetur suare. **S**i vero nulla incommodum patitur fuantes non est tutum venire sed denique dicit Plato vel cogat suare et sibi iuramentum remittere. **S**i vero discernere quod modum alioz a iuramentibus non possit nec sibi remittere nec alijs non fuatibus non suare sed prius si simpliciter iuratur. **E**t si dubitatur an simpliciter iuraret et si conditio dimittat iuramentum sed non fuado et fuerit quod est certum

Legare q̄s p̄t Et de t̄plici genere legator̄

L

Latria quid sit & p̄nt Dulia & Ipdulia
N̄. infra sub primo p̄cepto §. Solum
rite deum latria. &c.

Legare q̄s possit vide. §. in littera. T.
de Testamentis.

Legator̄ gen̄^o ē
triplez.

In triplici ḡne legatos dic̄ fore iure
f. legat^o f. aliq̄s de cardinalibz

Fertur de latere solū de cardine missus
f. legatū f. a papa missum

Sed non de latere. cunctū reliquū fore crede
f. legatōem

Ecclieq̄ sue qui legatū ratione
f. hz

Obtinet. hoc ternū legator̄ genus extat
f. aliq̄s f. aliq̄s f. ex̄ntes

Presul. & exemptus electi. iure feruntur
f. a legato d̄ latere f. aliquo legatorum p̄cedi
torum

A primo posse p̄firmari nec ab altro
s̄ legat^o nō de latere f. legat^o a latere

Hoc nisi mandet̄ specialiter. hic quoq̄ possit

Moscere de causis. exemptos vtpote contra
f. a legato d̄ latere viz legat^o d̄ latere

Solvitur a latere cler̄ p̄cussor. & ip̄e
f. et̄ f. prefixam sibi
f. legatus de latere missus

Quivis est extra terrā fixam. q̄s si sit

In pagendo viam. sed legatus reliquus non
f. vic̄ f. ex̄ntis aut missus

Dt non de latere qui sub sola sibi terra
f. p̄cussorem f. nō ab alia terra vel
dyocesi p̄cussorē

Prefixa solvit memoratū non aliunde
f. p̄cussorē cler̄ci

Solvere legatus dictū nequit ip̄e localis
f. hz f. sue f. ex̄ p̄uilegio

Qui puta prinata tenet ecclie sibi lege

De legatis.

.i. legatōes

.i. cānuariens .i. filis illi vt
ēps Eoloñ.
z similes

XCVII

Legatū. velut archiepūs anglicus z par
.i. excoīcans

Legatus quēq; maledicēs post reuocetur
Et foret egressus terzā sibi rite statutam
.i. excoīcatū

Tunc dictū nequiet absolucere iure docente
.i. legat⁹ missus

Quā magn⁹ constet licet ecclie pprie sit
.i. bñficiū .i. p̄fert

Pretextu missus p̄bendā non tñ affert
.i. cardnialis s̄ talis

Hoc nisi signanter sibi deē. cardoue constet
.i. p̄fert .i. p̄ficiat

Nō fert eccliam nisi quē laicus sibi sistit
.i. laic⁹

Dum sit patronus eiusdē. quem q̄z clerus
.i. ponit .i. p̄imonij sui

Extans patronus. sistit rōne p̄ntum
.i. p̄ficiatōes

Post semp durāt legati facta statuta

In sibi p̄fixa terza secus ē puta quando

Causas delegat nā delegatus vt erit
.i. iurisditio viz delegati

De sibi p̄fixa terza. ditio neq; durat
.i. recessum l' discessuz .i. citatio .i. p̄cesserit

Ante nisi cessum legati. citio p̄sit
.i. postq̄

Quattuor ex causis legatio cessat vt ex quo
.i. legatus

Tps finitur sibi fixum. vl' reuocatur

Aut foret egressus aio post non redeundi
.i. legatio s̄ ar .i. p̄stituēt viz pape

Cessat p mortem legati. nō statuētis
.i. p̄ legatum

Delegatoꝝ sententia non variatur
.i. mutare vl' impedire n̄ p̄t

Ne sic p̄cessum legatus mutet eoꝝ

Prim⁹ casus

Sec⁹ casus

Tercius casus

Quartus casus

De Legatis & de Legitimis & Illegitis

IV L

Sed valet hec exequi confirmare qz possit
f. legat^o

Nemo potest dignitates. valet ecclesias nec

Jure refuare legatus. vbi solitum sit

His qz presentur quos eligerent ad eandem

Libant intromittat se legatus sup illis

f. libere .i. postulare

Quin vtz eligere quis liber siue rogare

f. in specialit^{er} vlt specialit^{er}

Nulli ferre valet generaliter aut speciali

f. vlt beneficiu

Quisqz legatus pbanda qua nisi pmo

Rite resignent qui sunt pbandas retinentes

f. ocs refuatores .i. beneficior^{um} quor^{um}cuqz

Omne refuatu pbandaz mo factum

f. autoritate

Et p quocunqz legatu cum ditione

f. legatois

f. denunciat^oes

Legatus. cuncta decretaqz vlt sinuatus

f. singla dicta

Necno pcessus hec iuribus ecce carebunt

Quando finita legatio noscitur esse

*f. dicendi filij viz in foro .i. extra m^orimonia
ro eccleie h^{ab} in foro p^{ro}cie*

Nota qz s^u legitimi
mi & qui non.

Non sunt legitimi tibi p claudestina nati

f. mascul^o & feia

*f. ambo .i. r^oe alit^{er} legit^o ipoll
menti*

Quiqz palam nubunt qz sciunt no iure valere.

Illoz natos illegitimos fore noscas

*f. coniug^u viz iⁿgras ipedimentu legit^o f. m^orimonialit^{er} copulanz
viz in facie eccleie*

Alter si credat se legitime sociatum

f. .i. ples s^u licet vni coniug^u pster qz m^oim^o iⁿueⁿ teneat

Illoz natos scis legitimos fore iure

f. .i. filiu vlt ple

Conceptu natu p adulteriu bene possit

f. de iure

Herede facere mlier. qz non phibetur

Mulier potest aliquid
licet iⁿstruere herede filii
n^o iⁿ adulterio pceptu
Cetera q^ue s^u de
Illegitis in l^{it}ra J.

Legitimatio filij naturalis q̄ad leges

Prefixa liberis legitima sibi parte
.i. suis
f. a muliere tali

Quando solut⁹ hz ples muliere soluta
f. in facie ecclie

Post nubēs illi tunc ples legitimant^r
f. p. coitu viciosū .i. ex soluta natus

Non sic de reliquis natis. plesq; solutas
.i. d. soluta p. creatū

Legitimare valet spēalis grā pape
f. filij

Hos binos casus dat canon. lexq; solutū
.i. curial' vtz filij natural'

Impelij curie. mox fiat q̄z talis
f. naturalē filium

Si pater z moriēs testamēto vocat ip̄m
f. testamētuz

Legitimū velud heredē post offerat illud
f. natural'

Pincipis impio tunc natus legitimat^r
f. naturalis filij

Actit legitim⁹ dum legitimus neq; subit
.i. offert f. natural' filij

Et sic se curie tradit principis ip̄e
.i. instrō .i. notariū publicū l' publicā manū

Seu pater in carta p scriptozē manifestum
.i. alit' f. carta i instrumēto

Aut alias scripta. trib⁹ ac scribingibus infra
s^e h^m filij vocat

Testibus. haud vocet hūc naturalē sibi natus

Nō fit legitim⁹ per leges spurius ip̄e
f. nihilomin⁹ f. spurū

Legimat cesar speciali munere talem
.i. auctoritate

Aut reliquis faciet vtens eius ditione
f. d^m vtz extra eo. h^mas .i. sed

Non lepra p̄ingū. vtz sponsalia soluit
S iij

De legitio nota
q̄bus casib⁹ ali
quis legitari p̄t

De Leprosoz cō
iugio. Et quō sanz
p̄ingū n̄ tenet cohabitāē
p̄ingū leproso h̄ tene
tur reddē dēbitū zc.

De leproso coniugio. De legibus

L

Leprosus si coeperit ipse volentem ^{f. nubere p̄t} ^{f. h̄ere secū}
^{s̄ sana} ^{hec b. tho. i. 4°} ^{f. cohabitare. i. tenet}

Leproso nulla coniunx habitare iubetur ^{f. carnis} ^{viz extra eo. c. i. 22°}

Debita sed sana coniunx sibi reddere d̄z ^{hec b. tho. in 4°} ^{viz coniūgē sanā v̄l sanā} ^{f. cum leproso}

In sic̄ haud coit^o velud hūc habitatio crebra ^{f. i. ideo fm̄ hostien.} ^{f. coniūgē} ^{na v̄l sanus}

Tam prope cur h̄itet vt cōgrua d̄bita reddat ^{f. ne inficiant}

Cōiuge cum sano ples remanere iubent ^{fm̄ Bullb.}

Sanis leprosus caueat celebrare sacerdos ^{fm̄ Bullb.} ^{f. cessare d̄z a celebratōe d̄ certo}

Deformis valde nec p̄uatim celebrabit.

Leprosus si teneat ad decias vide sup̄ d̄ decimis. ^{f. oēm hōiez et̄ gētilē}

Dum fuerit iusta lex quēlibet obligat ip̄a ^{viz xvij} ^{f. iure canonico viz marie d̄ m̄r̄nonijs z vsuris has} ^{aut̄ illicitas leges vide in summa p̄ysana in l̄ra L.}

Plures illicite sunt leges impiales

Contra diuinā v̄l nature puta legem ^{f. aliq̄}

Preualet haud vlla tibi cōsuetudo pbata ^{f. lex l̄ cōsuetudo. i. rōnabil̄ s̄ saltē} ^{f. legē v̄l cōsuetudinē}

Srationalis p̄scripta p̄it positiuam ^{f. lex l̄ cōsuetudo} ^{s̄ rōnalē eē} ^{f. ip̄az legē l̄ cōsuetudinē} ^{f. dicit}

Est rōnalis quā ius fert nec resp̄ndit ^{f. reprobat}

Posterior tollit lex totam iure priorem ^{f. ex iure f. legem}

Quāuis de prima sub ea fit mentio nulla ^{f. q̄ posterior lex tollit p̄ozē. zc. v̄t̄s. s̄ qz cōsuetudo rōnabil̄ e} ^{f. q̄ n̄ tollit p̄ posteriorē legē} ^{rescripta nō tollunt p̄ po} ^{steriorē legē nisi id exp̄mat}

Quicqz rescripta tñ v̄l cōsuetudo resistunt

De legibus

Nota posterior
lex tollit p̄ozē in
certo casu.

Rescriptum est qd ab apostolico ad consultatōem alicui scri-
 bitur. Item fm Boss. est mandatum pncipis qd ad instanti-
 am alicuius vel aliquoz sine pprio motu vl ex relationibz ab-
 sentiu. vl ex suggestionibus pncipum. vel ad consultatōem alicu-
 ius facit. Et cū alicui vel aliquibz. corpi. collegio. vniuersitati. l-
 ciuitati aliquid mandat vel indulget. **T**alia em ius faciūt nō
 gñale s; speciale in negocijs z inter psonas in quibz z int quas
 pmulgata sunt vt **L. de legit. z pñt. l. 2.** **N**otandū fm pa-
 nor. q lex canonica vel quelibet alia lex vel pstitutio vl statutū
 non semp obligat ad mortale ex eius transgressione. **I**dcirco
 p̄siderandum q aut lex hz in se materiam p̄ceptiuā z versimilit̄
 liter a p̄stituentē multū excogitaram z tunc quis non curet de
 p̄bis qz p̄ba sunt accomoda materie z sic inducit mortale **S**i
 p̄o non constat de materia vbi quis esset certus de mēte staty/
 entis viz q vult inducere ad mortale sic quidem inducit. **S**i
 aut nescitur de mente latozis tunc p̄siderandū est an p̄ba sunt
 p̄ceptiua puta p̄cipimus iubemus sic obligat ad mortale **S**i
 militer si vritur verbis inhibitorijs vt p̄hibemus iter dicim⁹
 z h̄mōi. **S**i aut loquitur p̄ p̄ba cōia scz decerno statuo in nouo
 ordino siue in pl̄i siue in singulari non obligant ad mortale fm
 panor. **S**ilr obligat ad mortale si loquitur p̄ hoc p̄bum (d3)
 quia ex suo pprio significato importat necessitatem vt glofa in
 cle. attendentes z ceteri q̄uis ratione materie aliquādo sic cō/
 gruitatis tamen improp̄erates sunt vitande non ad p̄sequen-
 tiā trabendē ideo solum habebit locum q sit cōsiliū in cāu spe/
 ciali ratione materie que consultiua est. **S**ilr inducit mortale
 si d; sub pena excomunicacionis. quia nisi p̄ mortali excomu/
 nicatur nullus. xi. q. 3. nullus. **S**ilr si loquitur p̄ p̄tatem obe/
 dientie vel sub pena maledictionis eterne vl indignatōis om/
 nipotentis dei z h̄mōi. **E**tiam inducit mortale si consuetudo
 habet vt talia verba obligent ad mortale ar. c. dilectus d con-
 sue. z l. mime. zc. ff. **S**ed h̄c aduertendū est quod ex se iudicat
 ad mortale non semper peccat mortaliter cōtrafaciens. **S**i p̄o
 lex vel statutum z cetera constitutio vritur verbis imperatiui
 modū z si materia non est necēcia nec multum ponderosa nō ob-
 ligat ad mortale vt ibi. si quis te percusserit in vna maxilla pre-
 be ei z alteram quia est consiliū **S**i quidem materia est neces-
 saria z multum ponderosa sic inducit mortale **U**t in psalmo.
Houete quod est consiliū quia votum sit de supererogacione
Et reddite. istud est p̄ceptū. quia quod est p̄missum est debitū
 z debitum reddere est p̄ceptum iusticie. **Q**uia obligare se ēvo-
 luntatis. sed reddere est necessitatis. **I**tem nec lex canonica
 nec civilis nec alia etiam p̄ceptiua obligat in foro conscientie
 quando viz lex positiua distinguit inter forum contentiosum
 z conscientie. quia sic non seruabitur in foro penitentiali auto/
 ritate ipsius legis. c. tua. **I**tem nec obligat quādo ius fundat

De legibus De libello famoso.

L

se sup f sumptō et non super veritate. quia in foro conscientie attendimus ad veritatem vt credamus conscientē de omnib. ideo si severitas contra presumptionem non suabitur. Item nec obligat quando lex est penalis. quia ante condemnationem non tenetur quis solvere penam in foro anime. Similiter nec obligat quando ratio legis cessat in foro anime. licet enim lex nō exprimat rationem seu cām tamen debemus eam coniecturare et ad limites illius limitare vel ampliare eam iuxta theoricam doctrinam. Similiter nec obligat nec suanda ē qñ verba legis nō adoprantur ad aliquem casum nec eius dispositio adoprabitur si de mente aliter nō pter. Item nec obligat quādo lex civilis licet nō sit improbatā de iure canonico fouer lucrum odiosum proximo vel quendam rigorem. Item nec obligat quando aliquo mō est iniusta vt patet in. xvj. casibus q signantur in summis. Item nec obligat quando lex civilis nō fuit moribus vtentium recepta et canon non disponit.

Trib^o ex cause leges reddūt iniq̄ nec obligāt i foro pscientie.

Leges imponens sibi subiectis onerosas
.i. q̄sq̄s supior rpalis
.i. pncipalr .i. p̄t glia m̄star sui

Propter auariciā sua glia siue retorquet
.i. supior rpal .i. s. prātē sibi cōmissam

Aut fert quis legem sup sibi posse statutum
.i. subditoy

Seu fit inequalis oner p̄ticio plebis
.i. imponere inequalr .i. liqua lex

Noc licet aspiciat cōe bonū fit iniquū
.i. quis .i. p̄stitutiōes

Ignorans legē sit ignorando statuta
.i. cōiter .i. i grantia

Non excusat generaliter. hec nisi constet
s^o cē .i. q̄ tñ nō excusat a toto h̄ a rāto

Aut inuincibilis aut ignorantia crassa

Fertur famosus fore quedā carta libellus
.i. notaris v̄l scriberis s^o in q̄ carta s^o q̄ actor p̄bare non vult Si aut̄ pbare velit non puniendus est Et sic dicens esset libellus accusationis.

Qua davis infamis. iniuria vel tibi fert
s^o in publico

Et sic p̄icitur vt sicubi comperiat
s^o punit ip̄a lex

Lex punit capite nedū qui scripsit, et illum

Ignorās leges et p̄stitutiōes nō excusat simpliter.

De libello faōso

De libello famoso. De locatōe & ductōe

f. libellū famosum

L C

Qui talē reperit & cum mox rumpenolit
f. actōe iniuriar. i. punit scriptor libelli

Qui nec celauit. ciuilit̄ ac luet ip̄e
i. iuramentū

Actoris iuxta iuramen. iudicis atq̄
i. taxatōez viz que sit actōe iniuriar q̄ nō publicā

Iuxta taxamen priuata quippe querela
iudicij f. puati continet querelam i. cū puata q̄rela

Atq; flagellat eū. canon. sup hoc maledicēs
i. ex cōicans maiore i. in foro p̄fessōis & p̄nie f. hū libellū scribendo & d̄ dā no satisfaciendo

Secretosq; foro talis famā sibi reddet
De Liberto vide. f. in manumissis.

Pellere quisq; locans cōductorē valet. vt dū
f. de domo i. locator

Quattuor casus
f. q̄ d̄ d̄ns expel lere p̄r inq̄linū s̄ ue p̄ductorē.

Constat destructa casu dom⁹ vsa p̄ ip̄m
Siue locans duxit vxorē. siue necesse
Quid sequitur simile si saltem tale necesse
f. locator i. imminebat i. locatōis

Sec⁹ casus

Nō huic imminuit. sub tpe rite locandi
f. necō
Est ali⁹ casus vt si dom⁹ est repanda
i. illa nec̄itas fuit orta i. locatōem ip̄am

Terc⁹ casus.

Hocq; necē foret ortū post rite locatum
f. d̄ d̄icis
Casibus his binis p̄ taxa t̄pis ip̄a
Pensio laxat. sed casus tercius extat
i. in domo
Quādo morādo domo p̄ductor abutit̄ ip̄a
Ut fuans porcos supra solaria. siue
Non habitauit eā iuxta pactū. q̄s fecit
Illā peiorē. mulieres siue malignas

De locatōe. Conductōe ⁊ de ludis

L

Aut reliquos ^{f. in domo} tenuit pueros ^{f. ductor. f. domo} pellit ex hac
Dinctū a dño laxat pensio ^{f. ptim}

Quart^o casus.

^{f. rps} Pro taxa dico. dñū post iure requiret ^{f. locator}
A ductore. sed quarto qñ duobus
Annis non soluit pñū ductor. ab ip̄a
Expelli posset. etiā si pluribus annis
Hanc duxisset. hec singula iure pbant

Cōductor dom^o
aut alteri^o rei p̄t
alteri locare rez
ip̄am sibi locatā

^{f. alicui^o} Agri ductor ve domus. silis q̄s facti ^{f. alicui^o}
Ip̄am rem posset alij de iure locare
Tūc cōductoris res saltem posterioris ^{f. i. rei}
^{f. p̄ncipali locatori} Precipuo dño sub tanto rite ligant

Lud^o vel Jocus
sub certis circum
stātijs est p̄m
mortale.

^{f. posterior} Quantū cōductor hic debet iure priori ^{f. ductori seu inq̄lino}
Si fiunt opa puta turpia siue nociua ^{f. sub iocis}
Talia seu v̄ba sub ludis siue iocosis
Aut animi ḡuitas solvatur tota sub illis

^{f. illicito} Tpe nec licito ve loco si talia fiant ^{f. p̄dictos}

^{s^o eē} Hos ludos ve ioca docti mortalia firmant ^{f. p̄ceptū}
^{f. ex ludis v̄locis} Eccleie vetitū q̄s dei si spernit^r ex his

Lud^o qñq̄ fit si
ne p̄cto.

Qantum v̄ ludū mundan^o quis faciendo ^{f. in scatis troco zēijs .i. d̄bito}
^{s^o eē} In cytharis cartis q̄s pari sub tpe recto

Sine loco licito nullū mortale pbatur ^{f. p̄ncipalr}

L Propter auariciā ludens mortale pbatur ^{f. ecclia}

In templo larue nec ludi sint theatrales

De iudicio Maledicō Negro docēte ⁊ Māum.

.i. in ecclia

.i. p̄tatoibz v̄z de n̄tate dñi ⁊ d̄ pas-
sione ⁊ c̄ijs. deuotis hystorijs

MC

Audi sed posset p̄sentatis sub honestis

.i. in iure laicis

Ludere sub veste phibetur religiosa

.i. alijs

.i. aspiciere p̄t

Quis sine mortali cernit spectacula mundi

.i. aspiciēs

v̄z lasciuā v̄l crudelitātē

Inspectio spe-
ctaculoꝝ q̄nq; fit
sine peccato

Qui p̄nus peadaat ad mala fit viciosum

Cetera quere de restitutiōe. De luxuria questit ⁊
q̄ sunt sp̄s eius. **N**. j. in l̄a **P**. d̄ p̄ctō luxurie.

Maledicōꝝ p̄ca
hic notatur.

Signis maledicōꝝ seu blasphemā ⁊ deū v̄l aliquem sc̄m
max̄ h̄am h̄ginē p̄ferre p̄sumpserit d̄z septē dñic̄ dieb; p̄ fori
bus ecclie i māiō eē dū missa d̄z ita q̄ v̄lctio die nec palliū nec
calciām̄tra h̄ corrigiā circa collū h̄eat ⁊ q̄ septē p̄cedētib; fert/
is septē taunet in p̄ae ⁊ aq̄ necingrediat ecclia ⁊ in q̄libet d̄i/
croꝝ diez tres reficiat paupes. ⁊ si n̄ p̄t tres. salte duos l̄vñū ⁊
si n̄ p̄t h̄ tūc illd̄ i altā penā cōmutet ⁊ si p̄diera rēnuerit d̄z ei in
terdici i gressus ecclie ⁊ i obitu d̄z carere eccliaistica sepultura.

Insuper tales dñt ⁊ d̄nari pena pecuniaria **E**xtra d̄ maledicōꝝ
Statutum **E**t h̄ oia h̄z Goff. p̄ tribūali sūt **S** ⁊ i iudicio aie
p̄ d̄scretū p̄fessorē molliri posset si oceltra blasphemā fuit seu
maledicō q̄ salte d̄ deliberato aio factā ē **S**i āt ex surpr̄pōe seu
subito ex aliq̄ passiōe in p̄ba blasphemie p̄ruperet f̄catōes eo/
rū n̄ p̄siderās. tūc mortale nō ē nisi ei frequent accidēt ex lata
culpa n̄ curādo adhibē remediū. lata em̄ culpa equipat̄ dolo.
Ite maledicōe irrōnabilib; reb; in q̄ntū s̄z creature dei ē p̄ctm̄
blasphemie **S** ⁊ si p̄tingat eis maledicōe fm̄ se p̄siderat̄ h̄ ē ocl̄
osum ⁊ vanū ⁊ p̄ p̄ns illicitū **H**ec b. tho. 2^a 2^a q. lvi. **I**te fm̄
eundē n̄ cōperit hoi maledicōe irrōnabili creature alijs mōis n̄t
si forte sp̄cāli dei reuelatōe v̄l sc̄m̄ ē p̄ Job ⁊ David **I**tem de
Blasphemia. **N**. j. in p̄ctō **I**te.

Maleficium quid sit vide. j. de vsura q̄si
in fine in glo. Maleficium etiā d̄z vitium
accidentale p̄ quod vir reddit̄ impotēs
ad cognoscendū mulierē vel ad generā
dum vide sup̄ d̄ Impotētia coeundi. **I**te malicia
masculi ⁊ femine **N**. j. in l̄a **N**. de nouitijs.

Si quis suscipitur in canonicū q̄ paciscens
N doceat teneat scolas **S**imon ē. sed ⁊ ip̄m
Posset onus necti p̄ben̄de rite vacanti

Dico māumissus sub libertate statutū
T i

Demgō docen-
te q̄no i cāonicū
recipi debeat
q̄. docendū
Demāumissa

De Matrimonio.

M Nota duplici p/ fectōez mēionij.

Atq; māumissoz patronus dē huius ^{f. manumissi}
fertur libertus suus liber mō factus ^{f. mrimonij}

Duplex coniugij pfectio noscitur eē ^{i. p sensum mutuū solū. i. expmere dñe s' l'itū}

Una p assensum quē dant pntia vba ^{i. p assensum mutuū z aior s' gēitricē dī z p gis ppetue}

Conjugiū tale ioseph fuit atq; marie ^{f. int vix z mlierē f. assensum mutuū f. pfectio mrimonij}

Copula sed carnis comitās hūc. altera fert ^{f. copulā carnis vix tanq; effectū f. mutuū vix vt cā. i. i. cludebat}

Quam tñ implicite verus assensus habebat ^{f. copula carnis f. dō i. p reuelatōem}

Aqua mariā dñs clam certificauit ^{f. q ad istā scōaz pfectōez i. pletū}

Est hoc coniugium cōsumatum vocitatum ^{i. pfectōez i. mrimonij}

Iuxta pfectū nature coniugij fit ^{i. infideles}

Inter gentiles. plis veluti ratione ^{f. solū f. quo ad salutē f. p fiden}

Sed dat pfecta cōnubia grā xpi ^{f. pfecta salutaria p iugia. i. p hūc f. xpi}

Qualia nēpe trahunt solummō rite fideles ^{f. mrimonij f. s' d' Impedimēt' z Diuortij}

Cetera qz plura sup his. D. z Memorant

Notandū q an aduēnū xpi licebat hīc plures vxoz s' ^{l' d' dei dispōsātōez p p' multiplicatōez gñis hūani. n' aut p' p' b. tho. i. 4°. d. 33. Pluralitas aut vxoz ē z legē nature n' qad pncipalē ei' finē scz plē. f. qad 2^m scz pacē quā aliq' r' ipedit. z qad 3^m finē quē dīno tollit scz pcatōez q' pūctio xpi ad vnicaz eccliam est. Et sic p' q' pl'alitas vxoz ē z legē nature qad 2^a ei' pcepta. nō aut qad p'ma. q' vn' vir sufficit pluribz vxozibz fecū dā dīs z filijs educā dīs ex eis natis f' non facile satisfaccē p' pluribz ad votū z inde causatur līs.}

Scito. q. vt modus ē. si. cōditio. qz. causa ^{i. illa pūctio i. d' modū i' hēdo s' est f. illa pūctio. f. illa pūctio}

Per causamq; modū ptractū mox tenet ipm ^{i. p illā pūctōez qz silr p illā f. mrimonij f. mrimonij}

Secūda perfectio mrimonij.

Verat pfecta matrimonia p hūc p fideles solum.

Matrimonij qñz p hē p' sub mō. sub cā z sub p dītōe q' p sin/gula hic notant. Matrimonij sub cā p' trahit.

De Matrimonio q̄ ad cōditōes diuersas.

f. in q̄bēdo m̄ionū
.i. q̄a

M CII

Sine sit hec causa verax seu falsa sit ip̄a

f. exēpli gr̄a dicat q̄s s̄ es s̄ diues

Nubō tecū qz diues. nec tñ esset.

f. i q̄bēdo m̄io^m. i. icludat s̄ aliqd. f. legitie. f. m̄io^m

Causa nisi falsa claudat qd̄ dirimat illud

f. exēpli gr̄a s̄ es f. illa lib̄ea r̄c̄ijs legitimis im
pedimentis

Nubō tecū qz libera. nec tñ esset.

.i. q̄bere potes

Subq̄ modo nubis si dicas contrahō tecū

f. aliqd̄ licitū s̄ feceris f. q̄tractū

Nefacias illud. sin autē post reuocetur

f. p̄d̄icta² f. sic q̄tracta .i. manent

Si modus haut fiat tñ hec connubia cōstant

Cōm De. d̄ pal. Qñ m̄ionū q̄bit p̄ certū modū q̄ri
um m̄ionū unllū ē Si aut̄ post q̄tractū apponit̄ nihil ipedit.
Si aut̄ mod² ē impossibilis v̄ inhonest² p̄ nō adiecto habe
ri d̄z r̄ m̄ionū tenet Qñ q̄o honestus ē mod² tenet sp̄ vt acci
piote vt des centū nōie dotis. Et tenet vxor celebrato m̄imo
nio illum modum adimplere. .i. q̄tractū. f. cū q̄iūctōe s̄

Qunctū coniugū tractum sub cōditione

.i. nulli expleat qd̄ sub cōditōe ferit f. m̄io^m talit̄ q̄ctū
f. tale m̄io^m f. de iure

Nistet cōditio cassat̄ nec ligat ip̄m

f. q̄ditōe. f. nō dū iplēta .i. sine q̄ditōe r̄ simplr
f. rite

Si tamen hac stante post pure nupser̄ altri

f. cū sc̄da f. sic simplr r̄ rite q̄ctū f. cum qua q̄tra
f. ista sc̄da p̄isti sub q̄ditōe

Stabit cōiugū. licet ē de sanguine p̄me

.i. p̄ m̄io^m q̄ctū cū cōditōe s̄ p̄ h̄ qz nec in sp̄saliū sub cō
ditōe factis cōtrahit̄ vt̄ s̄. de Impedimentis

Cōditōe qz non publica ferit̄ honestas

s̄ i q̄bēdo m̄io^m. i. intelligende

Sunt aliquę clause ḡnales cōditiones

f. aliquis s̄ tecū f. m̄ionū sic q̄ctum
sive n̄ illa dicant̄

Nefans. si d̄s ip̄e velit nubō ligat illud

f. q̄ditōes .i. necessarie

Quedā sunt alie sub cōditione necesse

T ij

Hec Joh. i summa
confessorum. Item
Hosti. r̄ pylana et
pylanella q̄d̄ Glo.
Raymundi.

Simile casuz q̄
ad sp̄salia q̄benda
R̄. s̄. d̄ publice ho
nestat̄ iusticia.

Nota pluria r̄
varia q̄ditionalia q̄
h̄. j. ad lōgū norant̄
q̄b̄ m̄ionū q̄ctū
git q̄trabi.

De Matrimonio q̄ad p̄ditōes d̄uīlas

M

s̄ q̄bo tecū s̄ me^o v̄l mea v̄z si n̄ sis affinis l̄ fuit p̄ditōis r̄c̄s. legitis i p̄cedim̄s

Et si sanguineus nō sis r̄ cetera plura
s̄ intelligēda .i. de futuro

Sunt q̄dam clausa sub conditione futura
l̄ q̄bēdo dicas q̄bo tecū s̄ cras

Et si solozitur cras splendet siue diefcit
l̄ iugule p̄dicte puta si nō sis p̄ sanguine^o r̄ si soloziat cras. r̄ s̄ m̄rimoniū .i. dirim̄t

Penec cōtractū suspendunt conditiones
s̄ apposite v̄z in m̄rio^m q̄bēdo

De p̄ditōib^o iho nestis.

Et quedā constant inhoneste conditōes
s̄ dicas q̄bo tecū s̄ v̄l si s̄ si vis

Et si fureris occidas. tangere celum
s̄ q̄bo tecū .i. fornicariū

Si v̄l p̄mittis coitū puta non maritalē
l̄ p̄ditōe l̄ p̄dcās ihōestas s̄ r̄ m̄rio^m sic q̄cū tenet

Pro non adiecta quas oēs iure putabis
s̄ dicēdo q̄bo tecū l̄ in actu m̄rimoniāli

Mora q̄ vitatio plis ē p̄mū s̄b stātialem̄rimoniū r̄ p̄ncipales i stitutorēs e^o dē q̄ ē susceptio sobolis ad cultū dei Itē p̄ scōm s̄b stātia le ē quando q̄bit v̄z Si melior reperit r̄ ē s̄ factū cō iugij Itē si te mechā tradas ē p̄ fidem iugij r̄ hoc ē tēciū s̄b stā tialem̄rimoniū.

Si plem vites v̄l si melior reperit
s̄ dicēdo .i. adulterā

Aut si te mechā tradas ego contraho tecum
l̄ p̄dicte s̄ in q̄bēdo l̄ qz sunt p̄ subam r̄ bonū m̄rimoniū

De si apposite faciunt nil conditiones
l̄ p̄dicte r̄ p̄ditōes .i. cū illa q̄ sic p̄c̄liti

Illas laxando coiens hac. iure ligaris
l̄ p̄dcās p̄ditōes .i. q̄bētū l̄ q̄bēntē

Has vnus ponens. p̄dicente sed altra
l̄ sup̄ p̄fata p̄ditōe aliq̄ p̄posita .i. de iure

Siue tacente palā. mor coniugij phibēt
l̄ p̄pterea excusat ne acc^o ei^o l̄ i se p̄abilitas .i. susceptio sobol sit mal^o h̄ bon^o h̄ r̄oe facti d̄: sanct^o educāde ad cultū dei

Sunt bona coniugij sac̄m q̄z ples
l̄ q̄ p̄sistit ne cū altera p̄miscēat^o viuere tua v̄l tuo r̄ sic nō est virtus theologica

Atqz fides. quibus absqz valent cōnubia nlla

Mora due sunt p̄ncipales cause i stitutorēs m̄rimoniū. P̄tia est susceptio sobolis educande ad cultū dei r̄ alio nōie d̄: i offi cium. S̄c̄da causa est vitatio fornicationis que alio nōie dicitur in remedijm.

De Matrimonio contrahēdo

Dum sit contingens hec p̄ditio v̄ honesta
s̄ in p̄bēdo s̄ apposita
s̄ vt exēpli gr̄a s̄ in p̄bēdo s̄ p̄bens
Si pater assentit dū r̄ndet tibi queq̄
s̄ responder s̄ p̄ditio al̄s non ligat .i. m̄rio^m

Nel mibi si dederis centū dū sit ligat ip̄m
s̄ p̄bēdo dīcas p̄ho recū .i. p̄go
Aut si sis p̄go. nec post coitum repitur
.i. in foro exteriori s̄ tenet s̄ iudicio v̄z p̄scie fm̄ Hosti.
s̄ m̄

Iudicio sedi licet. haut aie tenet illud
Haut anime tenet. zc. Nam fm̄ hostiē. Bene est q̄ mu-
lier que in fraudem merita fuit decepta p̄maneat z viro sub-
ueniat qui forte intendit bigamīā vitare fm̄ Inno. Bernh.
z Hostiē. quia talis conditio p̄o non adiecta haberi d̄z quā-
do intelligitur de coitu fornicario q̄ in foro iudicij est m̄rimoni-
um z multo fortius si intelligitur de coitu legitimo z maritali.
s̄ p̄ditōe s̄ nondū cōpleta s̄ p̄fate p̄sone s̄ v̄lilla
.i. sine p̄ditōe

Hac modo sic stante. post dans p̄ntia verba
s̄. cū q̄ sub p̄fata p̄ditōe p̄stī .i. m̄rio^m iudicat
Aut hanc cognoscens mox conditio reuocat
s̄. nō solū p̄ p̄ba d̄ p̄nti v̄z infra .i. debite z vere

Iamq̄ modis varijs connubia rite trahunt
s̄. v̄n^o mod^o ē .i. de p̄nti .i. p̄sensum mutuū d̄ādo
Qui p̄fert v̄ba p̄ntia sentit vterq̄
.i. fm̄ m̄rio^m s̄ secuta

Dox est coniugiū. licet haut sit copula carnis
s̄. carnal copula .i. oīno p̄fectū
Que si post sequitur p̄sumatū reputat
s̄. ēē saltē in foro ecclie nō ar̄ p̄scie .i. de futuro

Sic puto p̄iugiū dū p̄fers v̄ba futura
s̄. mutuū s̄. inf̄ p̄b̄tes de futuro

Post p̄ consensum comitetur copula carnis
.i. nutib

Mutus p̄sensu q̄z signis nubere debet

Nota fm̄ b̄tū Tho. ad m̄rimonium requirit̄ p̄sensu ex-
p̄ressis p̄ verba. aut per nutus vt in mutis aut per alia signa
contrahitur. Aut requiritur q̄ non contradicat in dispensati-
one.

M CIII

De p̄ditōib⁹ hōe
stis q̄b⁹ stantib⁹
ferē de iure m̄ri-
monium

v̄z extra eo. ti. Si
int v̄z Et despon.
duoz ca. p̄mo:

De Matrimonio quoad diuortiu.

s^o et

f. p. p^o fessionē s^o l' in sac^o alijs
viz extra religio-
onem

CCCCIII

Postq̄ sit factus vir claustralis ve sacerdos

i. deceptā

Testibus eccliam falsis cōstet fore doctam

f. vxori

Tūc vir reddet q̄uis foret ip̄e p^o fessus

f. vxori

f. debita carnis s^o est

Debita reddendo. nō poscet nāq; p^o fessus

f. ante p^o fessu

onem vl' post aut in sacris p̄stitur^o dum ē cū poterit.

Asibus in dictis mulier si nō petit intrim

f. vl' religiosum vl' ordinatū in sacris extra religionē

f. p^o fessus aut in sacris ordinatus

Talem dico viz. nō vir repetat mulierem

f. quē suscepit

f. dictus vir

Ordine nāq; sacro p̄iuditiū sibi fecit

i. p. regulā aut al's rite

Seu p̄fitendo quidē sub religione p̄bata

**Chorandū q̄ quando aliqui contraxerunt m̄rimoniū in fa-
cie ecclie scienter vel ignoranter in aliquo gradu p̄hibito tunc
suadendum est talibus vt q̄stotiens dispensatōem obrineant
a papa vel eius autoritatē in hac arte habente. Et an̄ ha-
bitam dispensatōem omnino a carnali copula abstineant. Et
si in aliquo gradu s̄ sanguinitatis vel affinitatis p̄hibito sc̄m
fuerit absoluant p̄ ep̄m a maiore excomunicacione quā ex iure
cōstet m̄rrent. vl' p̄ penitentiariū eius.**

f. vir et m̄ter

i. f. fornicarie vt s̄. in lra f

Liquit mortale sine cōiugio coeundo

**¶ Cetera de M̄rimonio vide sup̄ d̄ Impedimētis
et d̄ Diuortio. Itē d̄ M̄rimonio clādestio supra de
Impedimento ligationis. ¶ M̄rimoniū leproso-
rum vide supra de leprosis**

f. pctm

i. nocua

Dicere mortale mendacia p̄niciosa

s^o esse

Nāq; dei caritati contraria constat

s^o p̄na p̄stā

f. p̄ximi bōis vl' reb;

Ac fratris fame p̄sonis diuitijsq;

f. mēdacia

s^o ē pctm. f. mēdacia. f. veniale pctm

Officio sa putes veniale iocosa q; tale

**Mortalit̄ peccat
extra m̄rimoni-
um luxuriādo.**

**Demēdacio p̄ni-
ciosa. officiosa. et ioco-
sa. quō dicit̄ et quō sit
mortale et quō veniale
et quō nullū mēdaci-
um faciēdū ē etiā cō
mortis euadēde.**

De Mendacio.

M

.s. mendacia officiosa v'l iocosa

s^e esse

Hec iuramento firmans mortalia scito

.s. mendacia

Officiofa voco qz nullis ipa nocua

.s. mendacia

Inde iocosa loquor qd dicunt leuitate

.s. officiosis

His sancti p̄es vsi qñq; fuere

Iacob sara sil' abrahā mendacia parent

Quondam dixisse nec sunt mendacia p̄a

.s. eoz officiosa mendacia

Nanq; figuralesq; p̄phetica talia cōstant

.i. quecunq; etiā officiosa l' iocosa

Non licitū constat queque mendacia ferre

Ut redimas hōiem de morte malo sil' q;

.s. p̄cū

Nā bona quecunq; veniant nō fac veniale

.s. p̄ nēcitate alicui

.s. rei

Sed p̄tunc vez prudenter subdiceatur

s^e tñ fieri d; .s. fraus z dolus

Hoc sine fraude dolo que sunt mēdacia q̄dam

s^e tu .s. criminalit' v'l al's

.i. interrogat'

Qur accusatus in iudicio rogatus

.s. iudici

Ut iuxta formā iuris vez sibi dicas

s^e tu s^e interrogat'

Ip̄ negans vez mendaciter hinc ḡue peccas

.s. a te accusato z reo

Sed iudex q̄rens q; non valet ordine iuris

s^e tu accusat' z reus

Nulla teneris ei correspōdere sed andes

.s. te liberando

fm bñm Tbo.

Hinc subterfugere licite mēdacia tectans

.s. ad aliū iudicē

.s. ad euadendū

Aut appellan do sed nec mendacia fando

Leditatores i cābūjs. zc. vide i l' fay. cca fine

De Metu q̄duplici & de Militia

Excusare metus hos posset vts. d. Impedi-
mento metus in J.

versu inclusa puta Stuprum. fuitus. mutilatio & mors
Porro non differt vtz vlt quattuor illa
i. liberoz

fiant in propria psona seu genitoz
f. psona

Sine sit vxoris
i. ex suo gne

De militia non est viciu sed abusus
f. abusus militiae

Quilicet e variu tñ in tribus e malus. vt fit
i. opprimt

Infantes qñ quis concutit. exigit aut quis
Immoderata solaria. vlt sic immoderate
Exercet sese. vlt non licite puta dñ se

Ostentat virib. aliquoz cum nocumento
s. vlt libt i. torneamenta p syncopa

Et pugans hasta seu toznamenata gerendo
f. militibz f. se cñ eqs

Est tñ his licitū q equis curzant qz versent
s. eis licita est

Ars qz cedendi ve tuendi tela ferendi
Hic notant necessario reqsita ad missam cele-
brada & pficiendū sacem corpis & sanguis xpi.

Itē hic nota d accidētalitē qbusdā reqsit in cele-
bratōe & quō sup negligētis i missa p tpe ptingē-
tib. aliqz celebrās se hie debeat. Insup pōit certa
pena ex Jure p qbusdā negligētis inflicta.

Ad consecrandū xpm tria scito necē
s. necia e ad pferatōez. f. debita s. dñt vtz sacdos

Debita materia cum forma sitqz minister
i. sicut i. necitas

Tendens conficere. put vtilitas ve necesse
i. reqrit f. necitas l vtilitas

Eccle poscit gñalis vlt specialis

CV
De q̄duplici
metu;

De militia.

Scdm Archl. d cō-
secra. d. 4. i. c. ondis
Ipe degdat cōficē
celebrādo qz caract
a dō ipressus in aia
p hoies auferri n̄ p̄r.
S; glo. l. dñ. d. p̄
um i c. accedēs & plu-
res ali. P̄ma p̄o-
opio d; verio.

De Missa et de cōcernentibus ipsam

M

Ergo ludibrio q̄ sacrat nil agit ip̄e

Uere cōficio licet haud cōsidero h̄ba

q̄ si .x. hostias itēderes solū p̄secrare añ te. et postea repirentur
xi. aut plures dubium esset que inter illas esset non p̄secrata et
sic denuo oporteret in generali omnes illas p̄secrare. Idcirco
añ te positas hostias oēs cōsecrare itēdas sū nūero cō.

Conficiēs multas numex p̄tēdere noli

Formā corrupte h̄boz fans sine spōte

Hoc nec obest dū forme significatio sistat

Hec bñs Tho. in
4°.

Sacramentoz formā mutans minuēdo

Aut interzūpis addēs trāsponis obest nil

Ecclie ritū si nō tēdas violare

Aut si nō principal' snia desit

Si dimitt' em calicem cū pane sacrandō

Vere cōficiē. sed agendo sciens graue peccas

Triticeo mixtū licz extat cōfice xpm

Dū plus triticeū fore cōstet sic ibi mixtum

Intellige de facto et
non de iure.

Petrus et albert' dāt spelta posse sacrarī

Cum fermētato grecus sibi cōficit omnis

Al' et ex azimo cōficit ip̄e fidelis

Sz fermētato tu p̄ficiēs ḡue peccas

Grecus at ex azimo peccat cōficiēdo

De Missa et de cōcernentibus ipsam

.i. cōsuetudinē q̄d̄m habitā
s. romāe ecclie et ḡce ecclie

CVI

Namq̄ suū cōtra morē sic linq̄t vterq̄
s. saltē .i. corūpi. s. ex q̄ cōsecrādū ē vlt̄m q̄

Incipiēs rūpi panis nec obest celebranti
.i. i. vlt̄ viz p̄c̄e incipiēte rūpi. i. mortalit̄.

Conficiēdo tñ tali peccare pbatur
s. dicēdū s. rūpi incipiēte s. tā s. q̄ i vino ferō aceto n̄ fit cō

Sicut p̄o d̄ vino. nec facto credis aceto
s. corp⁹ xpi .i. putrefacto exñte

Nec sic cōficiē corrupto pane sacrandō
.i. cōsecrādū

Ex vino solū mixto licet ē celebrādū
s. saltē s. illud .i. vini spēs lz i nūero q̄nq̄z ali⁹

Dū mag⁹ ē vinū mixtū. sua vlt̄ spēs sit
s. i. cū calice cōsecrato vlt̄ calice cōsecrato s. nō cōsecratū

Appositū nullū sacraē sanguine vinuz
s. i. sanguis xpi sine desitōe s. xpi s. i. spēs vini

et vinū in sua spēs

Propt̄er vtrūq̄z manet. s. sanguis desinit illic
s. n̄ cōsecrari et appositū ad sanguinē. s. q̄ spēs san-

guinis desinit p̄t̄ maiores spēs vini nō cōsecrari. et s. sanguis xpi desinit eē. q̄ sanguis xpi sine spēs in altari non est.

Si plus sit vini. spēs nā sanguis iuit

s. facit desinē sanguinē ch̄i. s. vini nō cōsecrati s. sanguī ch̄i
s. appositū vinū ad sanguinē

Sic fac̄ equale. s. dum minus addit̄ illi
s. sanguis s. q̄ ibi in illa sup̄fi-

cie non ē sanguis xpi que viz sup̄ficies speciez vini cōsecrati tā desit̄ esse p̄ appōem vini nō cōsecrati.

Tūc remanet sanguis lz ip̄e nec est vtrobiq̄z
s. in cōsecrādō calicē .i. p̄e. s. sanguinē. i. mortalit̄ viz cū p̄

posito aquā dimitte dō
s. aquā appōnēdā s. r̄u sacerdos

Si dimitte aquā bñ cōficiēst ast̄ ḡue peccas
s. cōsecratōez calicis factā s. de nēcitate sacramē-

Quā tñ oblitā si cōsecraueris ipse
s. solum ex statuto ecclie p̄t̄ sp̄nālē factōez q̄ fecatur ecclia cō-

tinuat xpo p̄ fidē et caritate

Nō post appone quia scis nō esse necesse

De Missar de Cōcernētibus ipsam

M

aque non consecrate spēs vini consecrati d' elierat f. in qua p illā appoem

Desineret sanguis alias sic pte sub illa

f. fm Anho. f. dimitrēdo aquā .i. pter ppositū

Uec mortale facis hoc abstractus pagendo

f. psecrāda f. ad psecrandū in ea

Hostia contracta nil impedit atq; forata

f. in hostia psecrāda Claris quadrangularis vel alteri⁹ modi viz triangu

Aut sit in hac macula vel sit quecunq; figura

f. etiam de omni medicinali. etiaz de saluum cum pposito. quia sine pposito salinam vel reliquias tibi inf dentes relictas nil impedit trajicendo

Prozsus de cuncto ieiunus sis celebrando

f. añ celebratōez vl' cōmunionē .i. sine pposito. viz cū aceto z sale vl' cū aq

Nil nocet os mūdans si guttā nesci⁹ infers

.i. post psecratō em factā

Ue post sacrata recolens edisse bibisse

s' nihilomin⁹. i. eucharistiā .i. cū pposito satisfaciendi

Dissam pficies xpm sumendo d' olent

s' in celebrādo .i. excōicātū maiore .i. p⁹ psecratōez factam

Sic te recolens maledictū post sacrosancta

f. missam f. postea

Perfice ponens absolui q̄cito possis

f. excōi. maiore vl' aliō legitimū ipeditētū .i. psecratōez

Ualia sub missa recolētes añ sacrata

f. missaz f. celebrātes .i. gūe scandulū corā ppo rēat

Nō hanc pficient. nisi grandia scādula restent

f. celebrās. f. nondū cōfessum .i. psecratōez

Sub missa recolēs mortale qd. aut foret añ

.i. consecratōem

Uel post sacrata. doleas statuendo fateri

f. celebrās .i. d' canone aliq d' omisisse

Se recolens certe sub canone qd' refilisse

s' saltē f. pboz cōsecratōis l' calicē aut pāis. s' statim

Qd' sit de forma sacramenti. repetetur

.i. illa pba solū q' cōsecratōis forma requirit nēcio. viz circa panē. Hoc ē em. zc. Et circa calicē. Hic ē em calix. zc.

Id solū plane qd' consecratio poscit

Ieiun⁹. i. ieiunio nature q' viz q's post mediā noctē nil sum p' sit tibi vl' por⁹. z si postea illa die sit pluries cōmestur⁹ facta cōmunionē.

Nota q' d' conse. d. i. de noīdo cū glo. ei⁹ d' q' n' d' z noīari ts. p' q' oīo sit. nec in missa nec i' oīoe ei⁹ l' secreta misse.

De Missa et de cōcernētibus ipsam

MCVII

In calicē labēs ps forte vel hostia tota
.i. hostie p̄secrate s. p̄secrata
.i. p̄t h. s. d̄ p̄cedere canone nec extrahes d̄ calice
s. corp̄ cū calice

Ex hoc nil repetes sed post sumes sit illa
.i. sacrificiū missæ s. ex p̄te p̄secratis l̄ p̄secratis sacrificij
Nam sac̄m̄ p̄fectū nō minus extat
.i. sac̄rata

Dimissa sac̄ra stola celebrādo sciēt
.i. manipulo sac̄rato s. altaris

Aut sine sac̄ratis maniplo casula q̄z pallis
s̄ nec viz oīa p̄dca

Aut humerale forēt nec singulus alba sac̄rata
s. sac̄ratū s. nec sac̄rat̄ .i. lumine non ex̄ite i missa
sa nec requiritur q̄ lumen sit sac̄ratum

Talene altare ve calix aut lumine moto
.i. sine aliq̄ p̄dicto sciēt

Peccat mortale celebrans sic quisq̄ sciēt
s. d̄ pal. viz p̄t duo l̄ubiamia
repta in sepulchro ch̄i v̄nū ad caput z aliud ad pedes.

Altaris binas tradit petrus fore pallas
.i. eē i calice h̄ aquā

Post sumptū calicē nō p̄cipiēs ibi vinū
s. pus effusa aqua si fuit ibi v̄l si bibisti nihilominus noua hostia. zc.
s. quis iā p̄secratā hostiā sumpisti

Por vinū funde noua det̄ z hostia plane
s̄ statz s̄ illa p̄ba viz q̄ ad calicē ibi inchoet Silī mō postq̄
vsq̄ hec quotiens exclud̄. h̄ quoad hostiam ibi. Qui pridie q̄
pareret. zc. vsq̄ verba p̄secratis includ̄.

Ac solū repetes vbi cōsecratio cepit.
s. a p̄ncipio vsq̄ ad p̄secratis

s̄ h̄ p̄mū san̄ videt̄ viz q̄ repetat̄ vbi
p̄secratio cepit

De canon totus quidā dicūt repetet̄
s. corp̄ z sanguinē s. p̄t aquā ex calice p̄ sanguine
sumptam. q̄ multo maius p̄ceptū est de p̄fectione sacramenti
q̄ de ieiunio.

Post sumes illa licet haud ieiunus haberis
.i. hostia s. in calice

Sac̄rato pane cernēs vinum nec adesse
s. vinū s. silī mō postea q̄ cenatū ē. zc.
vsq̄ Hec q̄rienscūq̄ exclud̄

Protinus iufundes. passum calicē repetēdo

De Missa et de concernentibus ipsam.

¶

Materia ^{f. aut frā. afferē et sile} ^{f. rem} ^{f. reliq̄is} ^{f. cū idoneo instrō} ^{f. ad aquā fluentem} fusam de sanguine radere debes

Rasam cū sacris pones. aut flumine detur ^{f. de calice vlt̄ ore} ^{s̄ herentē}

Si sanguis stillat supra tabulā ^{f. sanguine pfusa} ^{f. tabula} pe terzam

Lambeſ tabula. radeſ post tñ illa ^{f. sanguis} ^{f. frā} ^{f. materiā rasam}

Si supra terzam stillat rades sil' vres ^{f. materie vste} ^{f. cū reliquijs vlt̄ solos}

Cui⁹ in altari cineres condēdo repones ^{f. celebrās}

Sz sup altare stillans sorbeto sacerdos ^{f. altaris}

Sanguine pfusas pallas in aq̄ bñ mūdes ^{f. postea} ^{f. reliquias}

Post sic ablutū totum pones ppe sacz

Vl' cineres talis excise ptis aduste ^{f. reliq̄as}

Pones ad sacz vl' in altari. doleasqz ^{f. p satisfactōes aliquā} ^{s̄ dies} ^{f. pdictā negligētiā} ^{viz p̄muiticunij} ^{f. tribz vicibz}

Nota penā iurj
viz d̄ Cōsecratōe
d. ij c. Si p negli
gentiā aliquid.

Quadragesima dies. qz nouē ter agēs sociabis ^{s̄ dies} ^{f. 4^{or} vicibz}

¶ Viginti socias si quater hoc facias

¶ Hostia sacrata vl' ps de corpe ch̄i ^{f. sup vestimentū aliud}

Dū sup altaris pallam cadit aut silem rem ^{s̄ illd̄} ^{f. ablutōem tales}

Ablue cū vino potans piscina ve sumat

¶ Scindens ne tactā xp̄i de corpe vestem

Dum fuerit musca vl' aranea sanguine ch̄i ^{f. sub celebratōe} ^{f. muscā. rē.} ^{f. muscā vl' araneam}

Panc retrahes caute post abluē p̄sus adure ^{f. aialia cū ablutō illo}

¶ Hec in piscinā sil' attollendo sacratam

De Missa et de concernentibus ipsam.

Languine xpi cu aialib; vl cu corpe xpi. i. reliqas
Lectū admixto condes ad sacra veneno
 Conformia s. scz vbi psecratio in cepit circa sanguine si calix vl
 sanguis intoxicatus erat. Hora per conformia sba intelligit
 ille passus viz quoad calicem psecrandū viz. Simili mō post
 q. zc. vsq; ad illa sba exclus. viz hec Quotienscunq;. Sz p
 conformia sba quoad hostiam intellige illa sba canōis. Qui
 pridie quam pa. zc. vsq; ad sba consecratōis viz Hoc est em
 corpus meum inclusiue.

Post noua cōficiēs replicans cōformia sba
 i. postea s. hostiā z vinū
 s. psecratōem calicis s. vinum

Illa tuens añ. moueas aliudq; refunde
 Deficiens celebrans dum psecrauerit ipse
 s. sacdos s. sacdos s. psecratōem

Nox ali' supplet sed nullus si fuit ante
 s. cuiuscūq; stat' i. postea. i. eucharistiā

Ebius atq; forax. post xpm si vomis ipm
 s. cū aliq; satisfactōe s' doleat viz i seqnti s'u

Quadraginta dies doleas. sed clericus vltra
 i. viz. i. lx. dies s' viz totidē s' viz totidē
 s. dies cū aliq; satisfactōe s' z totidem

Vt septem decies monach'. dyacōq;. sacdos.
 s' dies

Synonaginta p'sul doleat sup illa
 s. sumpra eucharistiā

Si vomit infirmus septē dolet ille diebus
 s. aliquam hostiam consecratam s. sacerdos

Nox facim nō consuans bñ flamen
 viz illud i. postea

Vt mus aut aliud aial cōmedat doleat post
 i. cū aliq; satisfactōe

Quadraginta dies. sed si iam pdidit illud
 s. d' altari vl al's i. postea s' fuerit

Aut q' pars resilit nec post inuenta dolebit
 s. cū aliq; satisfactōe

Nox triginta dies totidem dignus bñ paret
 s. hostie cōsecrate

Cuius neglectu putrescunt illa sacrata
 v iij

Pena iur' viz de
 psecratōe. d. ij. c.
Si q's p'ebrieta
 tem.

Predicta di. Es
 p'silio Aurelian

De Missa quō b̄ una die p̄ unū sac. cele. p̄t

M

His dans sub penis nisi def̄ nō celebrabis
.i. laxet l' d' p̄ def̄ p̄ p̄ fessor iudiciū
s. vbiq; sup̄ de iure

Atq; dies fatos te ieiunare memēto
viz d' p̄secratōe d. 2. Si p̄ negligētiā
z c. si q̄s p̄ ebrietatem

Prefatas penas tibi ius reddit manifestas
s. penas de iure. quia penitentie ias
arbitrarie s̄t; vtz. 26. q. 7. rpa. z d' pen. d. i. mensurā

Laxat cōfessor tñ has si causa videt̄
s' defectib; p̄t s̄dictos .i. voluerit
.i. p̄niam

Sex de caus̄ p̄t
vn' sacdos plures
missas vna die cele
brare.

Pro reliquis penā p̄fessor quā volet offert
Una sperne die plures missas celebrare
s. casib; s' tñ tres celebrab' s. dies

Sex tñ exceptis. dñi natalis sit vnus
.i. dñica die

Disse celebrāt i
ecclia p̄ puul' defun
ctū n̄ q̄ i digeāt quia
statim post mortem
euolat h̄ celebrāt p̄
gfariā actōe Nec hu
go cardinal' i p̄p̄dio
l'uo.

Nō necesse foret dñi festo celebrari
.i. dñica. i. eodē die. i. p̄ p̄nti d̄fucto l' als d̄fucto

Missam de dño sil' añ ve nunc tumulato
s. p̄ q̄ cōicādo tā n̄ cēt hostia p̄secrata. q̄uis sacdos illo die ce
lebrauit poterit sc̄dam celebrare p̄ hostia p̄secrāda

Si fuit infirmus. binas poteris celebrare
s. vbi p̄suetudo sit. s. vniciens existens sacerdos q̄ tam
celebrauit z cogitur iam sc̄dam celebrare ex p̄sue' tere

Sic p̄ter nupcias. cogeris aut pegrinos
s. sola s. eccia. i. altera

Paup' z ecclia neq̄ens nisi iuncta sit altra
s. in die .i. t̄q; p̄b̄m

Pascere p̄sbitez. celebrare bis admonet illum
.i. p̄p̄ pau' citatē sac̄dotū p̄mittit i aliq̄b; loc' vnū sacerdotem
bis celebrare

Dant pauci cleri binas missas celebrari
.i. in vltima missa. s. aliq̄s. s. missas

Postrema celebrans plures. ablutio def̄
viz dñicalib; ac illis similibus s. quisq; fidel' sub
mortali p̄ctō vtz d' cō. d. i. i. missas z. c. se. z c. oēs fideles

Sub p̄ctō mor
tali rē fidel' audire
missa; i dñica z sil' fe
sto h̄ n̄ p̄monē Istō
elicat ex iure z ex sum
mis.

Missam sub festis ad tota iura teneris
s' teneris s. p̄ missa ibi audienda

Si nō parrochia p̄pria nisi spreueris ip̄am

De Monacho

Dum quis est causa sine culpa linq̄it ip̄a
f. p̄ aliq̄b̄ expediendis sub festis .f. missa
f. monē audiēdū s̄ sic ad missaz sub mortali p̄cepto

Non ad v̄ba dei sub festo iure ligaris
.i. aliq̄s .i. secl̄aris

Non posset monach⁹ q̄s canonic⁹ fore secl̄i
.i. monachus .i. secl̄aris

Nec valet hic regularis fore canonicus. si
f. ex̄ns .i. fieri irregularis

Clericus ē monachus. sed cōuersus b̄n̄i posset
f. ex̄ns .i. nosti ex iure

Non posset regularis fieri monach⁹ sc̄is
f. regularis

Quipe sui libitu p̄lati iure petito
.i. secl̄aris f. ex elcōne mōasterij
vel cōmissione abba
tis v̄l als rice

Eccl̄iam secl̄i monachus dū rite gubernat
f. eccl̄ia .i. pr̄ati v̄l iuri

Que sit subiecta ditioni p̄sulis inquam
f. monachū .i. obediēt ep̄o in oib̄

Non reget hunc abbas sed ep̄s arceat ip̄m
.i. nihilomin⁹ q̄uis ep̄o sit sublect⁹

Sic castus paup̄ monachi veste retenta
s̄ als nō nisi cā infirmitatis

Vinere debet. carnes p̄ eū comedēt
.i. moraf. .i. sui ordinis .i. sui ordinis mōasterij

Dū sine stat̄ fratre. nec stringit̄ ip̄e statutis
f. canonicas f. illius f. eccl̄iam f. mōachus

Horas eccl̄ie suabit quā tenet ip̄e
.i. sp̄alia

Tpis atq̄ bona dispensabit rōne
.i. cōmisse administrōis .i. testamentū nullū faciet;

Actus cōmissi. legat nil hic moriendo
f. alicui. .i. secl̄ar⁹ f. eccl̄ia

Eccl̄ie secl̄i monachus p̄fectus. ⁊ illa
f. mōachus tal̄

Cū pleno iure fit claustr̄i. subdit̄ ip̄se
.i. an̄ suscep̄em eccl̄ie

Vt p̄us abbati p̄ singula. sed vigilando

M CIX

Utz de conse. di. i.
Dissas.

Monach⁹ nō p̄t
fieri secl̄ar⁹ ca
nonic⁹ nec regu
laris s̄ ecōuerso.

De Monacho et de Notorio Juris

N

Aciunando qz silendo demitur ipse ^{f. dicitur monachus}

De monacho vel abbate malefici- um committente.

Committete maleficiu monacho vesit abbas ^{f. maleficiu f. suu}

Tale monasterium non soluere iure tenet ^{vz extra de re. iuris Delictu li. vi.}

Persona culpa qz non in damna redudat

^{f. nisi quantum ad monasterium puenisset in ei? utilitatem psum fuisset}

Ipsius ecclesie. nisi claustrz tale quid affert

Si foret abbati qd pmissum monachove ^{f. abbate vl monachu}

Obligat aut hos quis. acqrit h cito claustro

Per monachu nanqz claustro valet actio tradi

Ipsa tñ monachus claustrz nō obligat. vnde

Nuis hinc agere posset claustrz vl' z abbas

Ridere tñ abbas ad nulla tenet

Nō nisi ptineat ad claustrz lege pbante

Aetera de monacho vide supra de Abbate in fra de Obedientia.

Nota h ois hct phibit? sit moacho nisi iperare abbate. Hic intelligit i qntu monasteriu obligaret. Sz obligatio alteri us p p moachu ad moasteriu acqri. silt z possessio Etia per moachu fugitiu.

Spolias mortuos fuit peccat

Defunctos spolians ginter sub lege ferit ^{viz. ff. d sepul. m. le. 3.}

Notoriu iuris dr.

Est notu duplex. e iuris na. qz facti ^{f. notoriu}

Est iur' quo quis danat? canoice fit ^{f. confessus est}

Notoriu facti dr.

Aut falsus iure vl' victus legitime fit ^{f. notoriu}

Est notum facti. ppls dum testis habetur ^{f. in}

Notoriu facti e duplex.

Nec locus e vltra sub facto dissimulandi ^{f. notoriu f. facti accus f. facti acc?}

Est duplex facti puta durant? vl' euntis

De Notorio Juris et de Nonicijis

Durantis fert plane retinens inhonestam
.i. notorium facti actus durantis
.i. manifeste
s. adultera l' p' cabinā

Occidens quēq; manifeste fertur euntis
.i. notorium

Est et presumpti facti dum q's manifeste
.i. filius et non alienus
.i. alteri. rēys

Est habitus natus v' vt affinis reputatus
.i. notorio

Innoto iuris aliqui pbatio contra
.i. in notorio. quia euidētia patra/
ti sceleris non indiget clamore a accusatoris

Qui negat exigit sed non noto puto facti
s. sacer v' nō sacer

Non nisi claustrali dat ordo rite p'fesso
.i. post p'fessionē et non ante

Post tali p'ma tonsura dari valet ip'a
s. masculus

Quattuor atq; decē d' canone p'pleat annos
s. annum pbationis
.i. masculus
s. annos
.i. malicia non supplet
etatem in annis

Intrās mas claustr. nō hos idustria supplet
s. ad annū pbatois
.i. xij.
s. p'plere

Intrans sed mulier binos q; decē feret ānos
Notandum q' malicia masculi vel femine dicitur potē
cia coeundi que in masculo solet esse post. xiiij. annum. In fe
mina vero post xij. et hoc quoad matrimonium p'rahendum
h' quoad religionem pbendam non supplet malicia etatē. id
est capacitas rationis que ē in pubertate h' vlterior etas ex sta
tuto ecclie que p'z hic infra.

Impubes talis p'prio nutu put intrat
s. a monasterio

Per p'icem possit aut a tutore reduci
s. in masculo h' in femina xij. annus
s. in religioe pbata

Lest g'tps decimusquintus q; pbandi

DCX

Notorium facti
durantis d'z

Notorium facti
actus trāseuntis d'z

Notorium facti p'
sumpti d'z

Probatio quāq;
exigit i notorio
iuris s' nō facti.

De Nonicijis.

De Monicis. De Nuptiarum benedictione et Obia

O

f.anno

f. masculus f. femina
sub. xiiij.

Et sic sub decimo sexto profitebitur intrans

Non sis platus aut abbas religione

Nisi expresse claustralis iure professus

Sed bene fit presul claustralis si foret aptus

Quamuis expresse nondum fuit ipse professus

Reliqua de Monicis R^s. f. de Suspensione.

Novissima horum
crebro meditanda

Mors tua. mors christi. fraus mundi. gloria celi

Et dolor inferni. sunt meditanda tibi

Secunde nuptie in
certo casu benedi
ci possunt sicut prius

Dubens virgo viro cum quo nupsit prius altera

Tales si nuptias presbiter et benedictet

f. presbiter .i. nuptias

Sed nullas alias benedictet iure secundas

De obia Religio
oso. f. b. t. ho.

Quis saluet in religione professus

.i. sufficit ad salutem f. religioe .i. obligant

Obia sufficiens.

Debet obedire quibus illic se religant

.i. in singulis f. plato suo f. religiosus f. factus
pfecus est

Obia perfecta

Non cunctis licitis ut obediat ipse tenetur

.i. in aliquibus f. religiosus

Obia indiscreta.

Nullis illicitis ut obediat ipse vetat

f. suo .i. plus quam episcopo suo .i. obediens

Monachus plus
obedire tenetur suo
abbati quam episcopo.

Abbatum monachum plus presule cunctum obedire

.i. invito vel nolente f. suum .i. proficere non potest. q. d. i. cum
p. utilitate

Non placet abbati monachum nec proficiat ulli

.i. seclari .i. utilitas ecclesie exigat

Ecclesie seculi presul. licet utile possit

.i. comitum. i. se .i. ei v. r. 9. q. 3. p. principale s. episcopo
f. monachum (leone abbate)

Atque sequatur eum vel ministret cogere nescit

.i. volitare. i. 4. p. principalibus f. quilibet christianus
.i. non iubens

Utro principis festis offerre moneris

f. ecclesie

Quando sacerdotes inopes sunt. atque ministri

Aut mos exquirat prunc oblatio q̄dam
.i. oblatōem facere
f. 4° p̄ncipalibz
f. oblatio in p̄nci
palibz festis

Fiat p̄cipuis festis. nihilominus ip̄a
.i. vltionea .i. remanet .i. viz

Libera cōsistit quodāmodo. sicut ad ip̄m
.i. q̄ntitatē f. oblatē .i. in hac gre

Quantū siue rei sp̄m. tali ratione
f. oblatōes dicitas

Presul cōpellet ad dandū pro chianos
f. pro chiani f. pastori z ministris

Nisi sint inopes dare predictis neq̄entes
f. ab aliq̄ .i. int̄ viuos f. fidelis

Legatū. cēsū donatū q̄sq; iubetur
.i. debite .i. sub p̄cepto

Ecclie rite psoluere. nāq; tenet

Qum presul celebrat oblatio presul extat
.i. dyoces f. cōsuetudo

Cōi iure. prochia nā sua tota
.i. dyoces f. cōsuetudo

Est dyoc. nisi cōsuetudo resistat. z illa
s^c saltē p̄nc .i. accipiat

Seruet. presul dū canonicā solitā fert

Hoc secus ē q̄n presul nimis ipse moratur
f. frequē

Uno dico loco celebrans nimis. aut aliena
.i. dyoceli Q; aliena dyoces n̄ ē sue iurisdicōis

Hoc faciēs dyosi. nō ē oblatio tali
.i. oblationes

Rejicit ecclia q̄ fert oblata iudeus
f. sua

Dū sunt vsure bona singula. si tamē ipse
f. p̄ eccliam f. iudeo

Quid retinet in isto titulo poseet ab illo
.i. oblatio debita f. iudei s^c saltē

Oblatū iustū. eius possessio si sit
f. oblationibz f. ecclie

Oblatis certis astricta sibi faciēdis

Oblatōes cuius
st̄ quando ep̄s
celebrat.

De Oblationibus et de Ordinatione.

O

Utpote tricesimus est septimus anniver. ac par
.i. anniversari^o .i. bmo^o vlt^o simile
.i. usurari^o cois

Ufurans. raptor. meretrix. oppressor egeni
.i. emittate .i. eccleie .i. sine omni timore

Emuni. templi violas omni sine cura
s^o facies .i. heretic^o .i. ma^o excoic^o maior^o

Horrendum crimen. heres. q. palam maledictus
.i. om^o p^o dictoz .i. oblatioes

Quorum spernit oblata. dei super aram
.i. imposuit

Missas quas posuit flamen qui penitet illi
.i. talis sacerdos .i. mali

Non idem celebret. spes mala namq. videt

Oblata pecunia
in pnia p miss^o vtru
sacerdos idē recipere
repossit.

Hec hostien.

Has aut iniungens alium faciat celebrare
.i. p^o fessor

Sed non p talem sibi qui suspectus habetur
.i. p^o fessor

Aut quis celebret confessor vlt det egenis
.i. aliqs .i. p^o fessus vlt nō z in
quicunq. religione

De ordinatōe cō
iugatorum

Cognitus vxore post factus religiosus
.i. nesciente vxore

Ordine sine sacro suscepto clam p eundem
.i. cū qua aū p^o fatū statū p^o s^o p^o nit^o nesciente

Aut p^o sul factus. hec nō vxore fauente

Debet restitui sibi vir. muliere petente
.i. reddit^o viz m^o lieri

Sic vir donatus geret hanc habitūq. coronā
.i. corona z hie^o religiosus. .i. scādala vxori

Si sunt vxoris hec scandala. si tñ haud sit
.i. clericali

Vir gerz hūc habitū q. coronā. p^o neq. mortē
.i. m^o rto^o p^o cū

Vxoris nubet. si nupserit haud tenet illud
s^o p^o racet. .i. s^o dicit^o

Vxor si fauet his nec p^o dicit eisdem

De Ordinibus Ordinādis i Ordinatis.

f. in sacro p'stro p'relligioso l' p'sule facto

O CXII

Nox caste viuet. moziēte viro nec nubet

f. s. in lra D. d. diuortio

Utr post nubens teneat. diuortia mōstrant

f. s. in lra D

Achis cōsile tibi p diuortia quere

f. nō sacer vl' sacer

Tecōfirmatū nullus vult ordo necesse

f. vl' de iure

Hunc nectōsura vult prima necesse p're

s' exis

.i. cape potes

f. ordies in ea/ dem etate

Nō requir' nctio
s' d' p'gruo q' or/
dinādu sit p'fie
mar'. Nec requir'
d' iure i ordinan
dis p'ma tōsura
s'm b. rbo.

Septennis capies tonsurā tresq; minores

f. de iure

Acris accolitus dū factus sis duodenus

.i. subdyacon' .i. xvij.

Fis subleuita dū ter senos agis annos

.i. viginti annos

f. d' iure .i. modicū aſſ

Cōplens bis denos dyaco fis aut p'p'sistes

f. incipiēdo rñ p'plēdo f. fieri debes f. annos s' cōplebit

Dignitinq; flamen. triginta q; p'sul

.i. sacerdos viz nō requir' q' p'pleuerit xxv. aſſ

Sufficit vt flamen hūc quintū ceperit annū

f. quo ad sacros ordies

.i. dup'efare

Hos si q's p'sul annos laxare videt

f. cōe

.i. special' seu p'ilegiū aut cō
fuetudo approbata seu p'sc'p'tā

Nō ius cōcedit sed forsan g'ia pape

.i. sacerdotē

f. q' ad ordinē sacerdotale

Dispensat facile cū flamine papa sub annis

f. in p'mitua ecclia p' ap'lm paulū .i. ad th'umoth. .;

Primū p'cipit q' sit sine crunie p'sul

.i. vnt' p'p'ous viz nō bigam'

.i. b'ois 7 sc'is mōib'

Donogam'. sobri'. prudēs. ornat' 7 hospes

.i. caste vite

Casta docens nō p'ussor nō litigiosus

.i. nouellus i fide viz nō/
dum baptisatus

Nō cupidus bene p'positus nō neophitus ve

Ordies q's dari
nō dnt vide s. de
Irregularitate

Nota p'ditōnes
q's ordiat' in sa
cris h'edz

De Ordinat: et de pape potestate

P

.i. in sacris constitut^o signant^r sac^o dos viz. i. ad thi. 3.

Talis aplica q^o presit regula iussit

¶ Nota q^o Aug^o. et Ambro. dicunt has regulas extendi non solum ad ep^m s^c etiã ad alios in sacris ordinandos.

De ordie q^o ad p^o / mã tonsurã.

¶ Disponit p^o ma t^o s^ura sed ordo nec extat
.i. solũ ad cultũ diuinũ *.i. p^o ma t^o s^ura*
s^c ep^o ma t^o s^ura *.i. p^o me t^o s^ure*

Nec sacramentũ scit nec in esse caracter

s^c sed .i. rã nõ sacro q^o sacro

Ordine sub cuncto cognoscit esse caracter

¶ Ordines recipientes non debita etate aut fuerit ue aut non debito tpe et sic de alijs quam penã tales ip^o iure incurrant. vide supra de Irregularitate. **¶** Ordines o^os etiam sacros possunt recipe legitimi facti religiofi et p^o fessi salte^r ordinis ap probati sine dispensat^o de pape vel alterius vide supra de Irregularitate et i. de pape p^o tate

De p^o tate pape et in q^o b^o ip^o sol^o d^o / sp^o s^ure p^o t

¶ Actũ conjugii v^o bis p^o n^o t^o b^o ip^o s^u s
.i. p^o carnalẽ copulã *.i. p^o v^o ba de p^o n^o t^o v^o l^o a^o s^u rite*
.i. fm aliquos doctores iuris

Nõ cõsumatũ poterit dissolvere papa
.i. ardua et necia *.i. forib^o rõib^o*

¶ Nõ subest cã pbat hoc iurista potenter
.i. ip^o t^o theolog^o *viz papã tale m^o rionũ*

¶ Diui doctores aiunt n^o solvere posse

s^c fm theologos viz m^o rionũ p^o tũ non cõsummatũ
.i. approbata .i. p^o fessio

Sed soluit solus sub religione p^o fessus

s^c tu confessor *.i. m^o rionia non cõsummata dissoluenda*
p^o papam *.i. p^o dicta m^o rionia*

Ergo nec suade per papã talia solui

.i. q^o rtus *s^c p^o dictũ m^o rionũ*

Soluerat eugeni^o. hoc martinus q^o s quintus

¶ Notandum q^o ideo Ecclia vel papa ingerit se vel potest annullare matrimonium rite contractum vel circa illud dispensare in certis gradibus et ex certis causis. quia matrimonium fm b. tho. non t^o m^o est sac^o m^o s^c etiã contractus. Propterea magis subiacet statutis ecclie q^o alia sac^o a.

De Pape potestate.

Cōmutat papa solus iacobi q̄z rome
i. iherosolomitane
s. v. l. ali. a. i. a. u. r. o. r. i. t. a. t. e
s. v. o. r. a. p. e. g. r. i. n. a. t. i. o. n. ū. v. l. a. l. i. a. v. e.
i. e. i. u. n. i. j. o. r. a. t. i. o. n. u. m. c. a. s. t. i. g. a. t. i. o. n. i. s.
z. s. i. m. i. l. i. u. m.

P C X I I I

Acterze sancte votū s̄z cetera p̄sul

i. solus i. castitatis seu continentie etiā simpliciter
f̄m doctores z in voto religionis simpliciter
c̄i z in voto solennizato p̄ sac̄ ordinem

Dispēlat papa p̄ casti singula vota

i. vota castitatis. Et hoc iuxta opinionem multorum doctorum
notabilium quos Anthon. in sc̄da parte tertię part̄ no
miat titulo. xxij. vbi recitat quinquaginta casus in quibus so
lus papa dispēlat.

Aut sint firmata sub religione pbata

C Nota q̄ beatus tho. in quarto tenet q̄ cōmunior ē op̄i
no q̄ papa potest super isto voto solēni castitatis per p̄fessio
nem approbare religionis dispensare z ad hanc videtur ibi de
clinare licet in sc̄da sc̄de p̄trarium defm̄er z Albertus con
cordat q̄ papa non posset. s̄z plures concordant cum b. tho.
in quarto v̄z q̄ papa posset facere de monacho nō monachū
Nec obstat extra de statu mo. c. cum ad monasterium. Nam q̄
maneat religiosus z dispensetur in votis essentialibus religi
onis implicat contradic̄tōem z sic papa non potest. Rarissime
tamen dispēlat. quando aut̄ dispēlat facit ex max̄ima causa
puta ad pacem vniuers regni.

i. p̄ sanguinitatis affinitatē z spiritū
i. iure positio alis cognationis. zc. i. papa

In cunctis vetitis gradibus dispēlat z ipse

i. phibit̄z i. diuina

Sz gradibus vetitis nature legeq̄ diuina

i. papa i. q̄d. i. supra de Impedimentis co
gnationum

Dispēlare nequit quos Inūerat tibi plures

In cunctis vetitis. zc. Sc̄dm̄ Anthon. in tertiā parte ti. i. c.
xx. §. 8. Ille qui post contractum matrimoniū cognouit con
sanguineam vxoris sue vel econuerso si talis post debeat exi
gere debitum requiritur dispensatio pape. licet De. de pal. dicat
ep̄m posse dispensare. Item f̄m b. Tho. Danor. z hosti.
ac alios. Ille qui post contractum matrimoniū z p̄summatū co
gnouit aliquam in sp̄iali cognatione attinentem nō potest exi
gere debitum sine dispensatione Sed vt poss̄z exigere f̄m pe.

De Pape potestate.

P

de pal. eps dispensare p̄t. Nihilomin⁹ exacc⁹ reddere tenet.
f. manifeste qz vbi in dubiū f̄rit eps dū
dispensare p̄t. f. sol⁹ papa

In iuramento licito dispensat ⁊ ille
s⁹ sol⁹ papa disp̄sat. i. ecclie .i. cleric

Ut p̄ sint vni templo sane duo cleri
.i. bñficia f. aiaz

Aut plures habeas p̄bendas cū puta cura
f. cleric⁹ .i. bñficia

Quinqz tñ poterit hic caus⁹ plura tenere
f. p̄benda v̄l beneficium aut ecclia f. ambe p̄bende vel
beneficia v̄l ecclie

Ut cū neutra q̄at hunc pascere cū tenues sint
f. ecclia f. ecclia l' p̄bēda s⁹ existat i auz
quo loco p̄pter quod plura beneficia seu due ecclie vni conce
duntur.

Una ve si pendet vt ab altra. raro ve clericus
f. ecclie alicui s⁹ ecclie

Seu fuerit dignitas huic p̄benda ve iuncta
.i. in commēda. f. aliquis .i. intitulatā
s⁹ eccliam

Aut cōmendatā tenet hanc. aliam titulatam
s⁹ solus papa dispensat. f. ecclasticas
f. ecclasticos v̄l p̄sonatus

Ut plures dignitates ve status habeat q̄s
f. plures status ⁊ f. aiaz .i. q̄ habeat .i. in eadē ecclia
dignitates

Hos ⁊ cum cura teneat templo sub eodem
f. de pluralitate bñficioꝝ

His cunctis fatis papam de iure requiris
f. filij ex vtriqz solutis nati .i. q̄cunqz aliq

Ut naturales. illegitimi si omnes
s⁹ p̄sertim .i. bñficiū

Ordine fungant̄ sacro. v̄l vt hi bñfici
f. aiaz f. minores ordies. f. aiaz vel et/ dī
gnitas l' p̄sonat⁹

Cū cura capiant. sit ⁊ his minor⁹ ordo q̄ cura
f. dicta d' Illegitimis s⁹ fieri p̄nt .i. abilitat

Hec nisi dat papa quos solus nobilitabit
f. religionis .i. approbati f. q̄cunqz illegitimus

Ordinis ingressu sanxiti legitimaribus

Nota q̄ Cōmen
da i iure d̄r custodia
ecclie alicui om̄issa c.
nemo deiceps d' de.
li. vi. Cetera vide s̄.
de Bñficijs

De pluralitate
bñficioꝝ hñda cū cō
suetudine v̄l p̄sciaꝝ v̄l
des. p̄saice añ Bñ/
gamiā ⁊ pla alia de
Bñficijs. §. i. 4.

Nota si Illegiti/
m⁹ p̄ disp̄satiōem
habitā sup̄ p̄dicat⁹ i/
petrauit q̄ possz h̄re
duo l' pla bñficia cū
cura. tacuit at̄ istuz
defeceruz nō v̄z p̄ bec
scda gr̄a.

De pape potestate.

.i. oibz minoribz ordibz
.i. sine dispensatione pape

CXIII

Ordine q̄ possis sacro fungi sine papa

.i. religionē .i. aliqua .i. solus

Sz q̄ sit dignitas quis papa tibi dat

.i. solū ad papā p̄ncipes

.i. in hoc libello signant de Ir/
regularitatibz sup̄

Quā plures alios casus hinc inde requiras

.i. ad dispensandū

.i. irregularitas

viz vtz s̄ Ir/
regularitas

Papam deposcit infamia plurima iure

.i. bñficiū

.i. iniuste

.i. alijs

Ut quia p̄bendam nō iuste p̄tulit extat

.i. sup̄ dispensatōe illius

Quisq̄ suspensus in cōsilio peto papam

.i. nature

Contra diuina v̄ naturalia iura

s̄ etz ap̄loz doctrinam

Si uenouē legis doctrinam. tam quo ad illa

s̄ eē

.i. sacramentorum ecclesie necessitatis h̄

est dicere viz quo ad illa q̄ sunt de necessitate sacramentoz

Que fidei cōstat sacramenti qz necesse

s̄ sed in alijs bene possz vt patet d̄ Bi

gamo ordinando q̄uis est contra do/
ctrinam apostoli. Heeb̄t̄is tho. 2 pe. de pal. 2 Jo. an.

Papa necipe p̄t nec dispensare valebit

.i. solū sup̄ ill

s̄ h̄ statū vniuersal̄ ecclesie non dispen/
sare debet nisi ex causa rationabili

.i. canonicum

Dispensat papa q̄ ius tradit positiuū

s̄ papa

.i. vt possit ordinari viz vtz extra de

Biga. cum nup̄ 2 c. fi.

Ergo cū bigamo dispensat. iure valetqz

¶ Nota q̄ papa nō p̄t decidē h̄ aliqd̄ statutū i cā fidei sine p̄silio vt i c. Anastasi^o xix. dif. qz papa p̄t errare in fide xl. dif. si papa h̄ n̄ tota eccia c. a rctā 2 ibi bōa glo. 24. q. i. Dicēt tñ alijs q̄ eccia l̄ papa annullat siue dispensat circa sac̄m m̄tionis viz i q̄d̄bz p̄sanguinitat̄ 2 affinitat̄ q̄uis scz m̄tio^m p̄ mutuu; p̄sentium 2 carnalē copulā sit h̄cū q̄ videt q̄ papa l̄ eccia disp̄sare possit etz i alijs sac̄tis eccie R̄ndet h̄z b. tho. i 4. d. 40. q̄ n̄ ē s̄ile d̄ m̄tio^o 2 alijs sac̄tis q̄ m̄tio^m magz subiacet statut̄ eccie q̄ alia sac̄ta qz n̄ tñ ē sac̄tz h̄ etz h̄c^o Adēo p̄pa n̄ possz facere q̄ illa mulier non esset absoluta quā cū sacerdos carnal

X iij

Aliq̄ h̄ dicunt q̄ pa/
pa i h̄is disp̄sae nec/
q̄ vbi rō legz n̄ ces/
sar v̄ nō desic. h̄ vbi
cessat p̄t.

D

liter cognouit postea cam ab illo peccato rite absoluit licet non congruebat. r. c. i. s.

Com omnes canonistas papa dispensare non potest in preceptis moralibus legis nature et diuine ac euangelice quibus inest ratio legis que est id quod dicunt illa duo principia viz finale bonum est appetendum. et Malum scilicet moris est fugiendum. Vel deus est diligendus et primus. Illa autem ratio legis inest omnibus preceptis moralibus legis nature et diuine etiam omnibus preceptis secunde tabule. Similiter omnibus moralibus veteris et noui testamenti. Igitur omnia predicta sunt indispensabilia. Sed si ratio legis predicta in aliquo casu particulari deficeret propter causas speciales impediens obseruationem preceptorum legis ex applicatione ipsorum ad diuersas materias tunc papa posset dispensare. Alter scilicet Rich. i. 4. di. 38. non videtur deus fuisse bonus paterfamilias. nisi dimisisset pastorem super gregem suum qui posset consulere omnibus occurrentibus et necessario impediendis. Nec papa est generalis commissarius dei. assumptus in plenitudine potestatis cuius prerogatiua determinatur 2. q. 6. qui se latet 2. q. 1. quodcumque. Et quod dicitur de preceptis secunde tabule. Idem dicendum de omnibus preceptis veteris et noui testamenti. Quando ergo iura manifeste dicunt contra legem diuinam et euangelicam et apostolum non posse papam dispensare. verum est ubi ratio legis non cessat. Et in ista opinione currunt omnes canoniste si bene intelligantur quando dicunt quod papa potest declarare. interpretari. et limitare ac distinguere ius diuinum quod nihil aliud est dicere nisi videre ubi ratio legis cessat vel non. Item istud habemus ex ipso dei exemplo quod multoties dispensauit in sua lege. Et hoc ideo quia ratio legis dei fecit. unde in simili casu possumus et nos cognoscere. Si quando talis dispensationis vel similis non habemus exemplum in sacra scriptura tunc ad solum papam pertinet ipse declarare ratio cui dictum est. Quodcumque ligaueris super terram in d. c. quodcumque. Etiam aliquando ex ipsa ratione nostra collegimus ut facimus in gladio deposito que dicimus non fore redidendum deponenti effecto furioso ut in c. ne quis. 22. q. 2. et similibus. Et his dictis plures canoniste affirmant quod ex arduis causis occurrentibus papa dispensare posset in primo gradu consanguinitatis viz ut frater posset contrahere matrimonium cum sorore sua. vel seperare illos qui contraxerunt matrimonium per verba de presenti sine carnale copula secuta. et sic de similibus saltem ex causis arduis. Sed theologo non consentiunt. viz supra.

Papa solus dispensat cum minoribus in sacris ordinibus. scilicet Episcopus in minoribus ordinibus dispensat.

Qui minor est annis quos ius dat per capiendo

l. viz in lra de ordinibus

De pape ptate i de peccatis

.i. de iure nisi alteri concessum fuerit p papam

Ordine dico sacro dispēsat papa nec alter

Ordinibus paruis presul dispēsat in annis

Ut quis sit presul nō dū triginta peractis

Annis .seu pastor viginti quinq; nec extet

Aut psonatus curatus sit pete papam

Cum sis suspēsus qz nō anathēa tulisti

Prescripto iure tñ exqueris pete papam

Nullus papa foro ciuili puenat vnq;

Leges mutare qbus haud aie periculum sit

His saltem teris vbi nec ius tēporis affert

Thora q obligatio quesita laico qui pape non subest quo/

Quando creatura velut vltimus ē tibi finis

Ut non hinc cures pcepta dei nec eundem

Hic modus ē pms.

Quinq; modis mortale pctm di noscitur. **Primus** modus.

.i. de iure nisi alteri concessum fuerit p papam

Ordine dico sacro dispēsat papa nec alter

Ordinibus paruis presul dispēsat in annis

Ut quis sit presul nō dū triginta peractis

Annis .seu pastor viginti quinq; nec extet

Aut psonatus curatus sit pete papam

Cum sis suspēsus qz nō anathēa tulisti

Prescripto iure tñ exqueris pete papam

Nullus papa foro ciuili puenat vnq;

Leges mutare qbus haud aie periculum sit

His saltem teris vbi nec ius tēporis affert

Thora q obligatio quesita laico qui pape non subest quo/

Quando creatura velut vltimus ē tibi finis

Ut non hinc cures pcepta dei nec eundem

Hic modus ē pms.

Quinque modis mortale peccatum dei noscitur. Primus modus.

.i. de iure nisi alteri concessum fuerit p papam

Ordine dico sacro dispēsat papa nec alter

Ordinibus paruis presul dispēsat in annis

Ut quis sit presul nō dū triginta peractis

Annis .seu pastor viginti quinq; nec extet

Aut psonatus curatus sit pete papam

Cum sis suspēsus qz nō anathēa tulisti

Prescripto iure tñ exqueris pete papam

Nullus papa foro ciuili puenat vnq;

Leges mutare qbus haud aie periculum sit

His saltem teris vbi nec ius tēporis affert

Thora q obligatio quesita laico qui pape non subest quo/

Quando creatura velut vltimus ē tibi finis

Ut non hinc cures pcepta dei nec eundem

Hic modus ē pms.

Quinque modis mortale peccatum dei noscitur. Primus modus.

De Peccatis.

Quattuor modis oritur mortale ex veniali.

Quattuor ecce modis mortale resultat ab actu ^{s. h. n. s. m. sub am}
^{s. ex nte s. pmo. viz veniale p. ctm}

Ex se de genere veniali. quoniam fit ipsum

.i. contra conscientiam quia quicquid fit contra conscientiam edificat ad gehennam etiam contra conscientiam erroneam. quia secundum Augustinum nullum peccatum est a deo veniale quod non fiat mortale dum placet.

Aut pro mente. vel dum placet. aut veniale

.i. ex illo veniali sepe commisso

Urbere committens. disponit unde gehenne

^{s. 4. 1. 0} viz quando insurgit si non prohibetur viz ipsum veniale

Fit quod mortale pergressu de veniali

Differentia est inter peccatum mortale et veniale. Quia peccatum veniale est libido siue voluptas in creatura citra deum. Peccatum vero mortale est libido siue voluptas in creatura secundum deum vel contra deum. Rectus enim ordo est ut bonum incomparabile preferat commutabili. et honestum utili. et voluntas dei. nisi voluntati. et rationi sualitati. quoniam iste ordo puerit permittitur peccatum:

Notandum quod peccatum veniale secundum Augustinum est quod habet usque ad reatum perpetue mortis non quare hinc meretur et si facile indulget. Peccatum autem veniale sepe est a voluntate ad hoc mouente vel permittente vel non cohibente. Peccatum aliq. dicitur veniale tribus modis. Primo ex genere. sic verbum otiosum est veniale. Secundo ex euentu secundum quod per penam de mortali fit veniale. Tertio ex causa ut quoniam fiunt ex infirmitate vel ignorantia que licet quoniam sint mortalia tamen dicuntur venialia vel remissibilia ex ratione ad peccatum quod fit ex certa malicia quod est irremissibile

.i. p. t. edo p. me s. p. c. u. s. s. .i. d. u. asp. g. o. z. s. i. m. e. .i. d. u. g. o. o. p. a. t. n. o. s. t. e. r. v. e. l. a. l. i. u. d.

Per quod delent venialia principaliter.

Confiteor. virga. aspargor. cetero. oro .i. dum crucemuntor. i. remitto. s. p. dicta s. apud deum bic i. p. n. t. i. .i. elemosina facio

Signor. edo. dono. p. hec venialia casto. s. opa bona in caritate facta. s. p. mortalia postea commissa s. p. contritioez mortificatio

Nota quoniam opera facta in mortali sunt mortua.

Illa reuiuiscunt quod mortificata fuerunt s. opa bona que in mortali et extra caritate sunt facta .i. esse meritoria

Diuere non possunt que mortua nata fuerunt

De peccatis.

f. opa bōa vt dare elemosinā. orare. ieiunare. &c. .i. fertilitatē
f. extra caritatē f. re l' pocius
pspiratē t'palū

Que sub mortali fiunt bona dāt bona terre
f. bōa opa i mortali fecā .i. interim q' facit illa bona opera. dis
mittit alia mala opera p que augetur pena etus inferni

Illustrant citi' minuūt tormēta gehēne
f. bñ opantis vt dictū ē viz tam cito

Anima cōsuecit z demon ledere nescit
viz aliqua nec inferni nec purgatorij p peccis debiti. h' solū de' q' nullū bonū dimittit irremu
neratum ex sua misericōdia mera t'palia h' illi pstat
f. opāti extra caritatem

Gia nec fert ex his nec pena mouetur
f. q' nihil grē opa dicta opanti obtinent

Qur satis impropē meritū p dicta refert
f. p pnia .i. p'ficiēti

Der confessorē ieiunia iuncta fatenti
f. p'fices f. iunctas p pnia f. nō p'rito

Aut h' sic agapes sub mortali pagebat
f. p'fices l'et' nō p'fices p'rit' tū

Nō iterāda putet dū cōtrito sibi corde
.i. redit

Gia cōferē. effectū nanq; relinquunt
Pū reuiuiscit effect' mortificatus
.i. h' .i. oīes i p'fessio e inuēre f. coram deo licet satisfiat
iuxta obiam confessoris z quo ad eccliaz p tales oīes
f. nō p'rito

Imo pces facte sub mortali nihil extant
f. pnia 22. q. 1. c. p'dicandū

Pena septēni ius vult mortale remitti

Quattuor en spēs hz ipa supbia viles
s' pma spēs ē s' s'nt .i. mibi pie pstat

Qū puto dona q'si d me q' d's offert
s' 2^a spēs ē f. mibi

Credens dona meo merito data q' d's affert
s' 3^a spēs ē. f. aliq' b' .i. dans

Et donis gr̄tis alios spernens mibi latis
s' 4^a spēs ē

Si quis hīc putat bona q' ne hīc pbať
y i

Scdm b. tho. Je
iunia z elemosi
ne ac filia opa q'
reliquit post se
effectū scā i mor
tali reuiuiscunt
post p'ritōem.

Quattuor sunt
spēs supbie
Supbia ex suo gr̄e
ē veniale qz oblectuz
ei' qd ē vanū ē vicia
le.

De peccato Superbie.

D

.i. sentit .i. oib; sup; .i. comitro

Dū fauet his ratio fatis. mortale reliquo

Corandū q̄ singula ista septem peccā capitalia q̄nis sp̄
sunt peccā non tñ sp̄ mortalia Quia diuersis respectib; q̄nis sūt
mortalia q̄n venialia. Nam q̄n causant ex p̄mis morib; secū
do p̄mis z ibi sūt tñ sunt venialia etiaz q̄n trahunt extra
suam rōem Et sic Inuidia de alieno bono est veniale Itē ra
tione finis aliqua de septem capitalib; q̄nis sunt venialia. In
uidia p̄o trahit extra suam rōnem vt q̄n dolo de alieno bono
surgit ex causa bona sicut q̄n dolo de bono tp̄ali alteri q̄vies
illud redū dare videt in detrimentū aie ille vlt; cōitans

Huic subsunt nate velut ē p̄sumptio quadra
s̄ p̄ma p̄sumptio ē .i. supbie .i. filie .i. q̄druplex
s̄ illa

Prima filia.

Qui se quid facere p̄sumit dicere vel que
s̄ suū

Ultra dico suas sunt vires officiumq;

s̄ sc̄s mod; p̄sumptōis ē s̄ illd

Secūda.

Qui temptat facere qd̄ non poterat sat; apte
s̄ alienū .i. tp̄ali nocumento

Un̄ venit nocumen cum tpe sp̄iale

s̄ 3^a p̄sumptio ē

.i. piculosa

Qui vtute sua fidens fugit haud loca p̄ua

Tercia.

Qui nec p̄uidit mala corpis haud aieq;

.i. suo conamine .i. p̄stac̄ debet

Sperat vt ip̄e deus sine se sibi singula p̄stet

.i. sine suo conamine

Pl; q̄ sanet eū nullum faciendo laborem

s̄ q̄ parent infra

.i. supbie

Tres q; ḡdus sp̄s dat q̄libet ecce supbi

.i. ip̄a supbia

Corde fit z ope s̄loze fit ip̄e supbus

s̄ al; ḡd; supbie ē

.i. infidel;

Qui nec obedit z ē ingrat; nonq; fidelis

.i. pp̄ria gl̄iano z q̄vbiq; q̄rit laudē h̄ōrē fauorēq; .i. iudicans

Ambitus z scisma. derisio sic male cernens

Hinc sequit; curiosus q; gl̄ia vana

s̄ sunt sub supbia zc̄.

.i. immodestus

Sic z adulātes. ipocris. haudq; modestus

De Symonia et de peccato luxurie.

P

Indignos cupidos spernēs pl^o talib^o aptos
f. pdictis mal^o
s^o sub avaricia s^o f. avarus et malus .i. illicitus

Astus sine dolo. ludus. tract^o ineptus

Sors et venditio mala. purificentia sumptus
.i. sacris .i. a munere .i. symonia
.i. ecclesie s^o q^o ponit et^o sub avaricia

De Symonia

Hinc sacramētis seu munere fit tibi symon
s^o et^o f. ipi

Actibus ac sacris anhero spūali
f. 4° mōz symonie. f. lra infra d^o symonia

Por^o q^o varios. S. dabit ipa modos

Iussio psilium et. Illoz expōez require post
Restitutōem in X.

De pctō luxurie
cū suis spēs^o et si
liab^o ac de reliq^o
sidi subiectis.

Nunc septē spēs fore luxurie bñ dices
s^o pma ē .i. fornicatio 2ª spēs 3ª spēs
f. mlier^o ad pu
gū v^o al^o
quarta spēs

Simplex luxuria. mech^o. stup^o. q^o raptus
.i. ipaz luxuria .i. adulteriū etiā agguar
pctm luxurie s^o guar

Sed rapt^o luxū guar hūc. mechū q^o stup^o
f. qnra spēs 6^a 7ma

Inde sit incestus hinc sacrilegus sodomita
.i. fornicatio s^o et^o

Simplex luxuria p certo d^o illa
s^o exns .i. cū soluto viro

Quā coit mlier q^o cunq^o soluta soluto
s^o viro seu mliere exnte s^o dicendi

Nemine cōiugio stricto sunt ambo soluti
f. vir et mlier pdicti soluti dicit dnt

Nec sil^o affines si sint. nec sanguine iuncti
s^o nec pdicti sunt astrici aut saltē vn^o eoz f. cuiuscūq^o voto

Ordinis aut voto sacri. seu religionis
s^o in pdicto viro seu mliere

Si nec obest simile q^o legitimū reputat
s^o pdicta luxuria f. luxurie spēs f. simplex luxuria
q^o d^o fornicatio

Hec fert^o simplex q^o sit reliq^o minor ipsa

Adāduz q^o luxuria
ex suo gñe ē mortale
Q^o pceptuz diui
nū ē viz n^o mech abe/
ris nisi excuset p ma
rimonū.

Hic notat qñ
vir et mulier am
bo dicit^o soluti p
mētonio p hēdo

De peccato luxurie.

CXIX

f. simplex p̄dicata luxuria q̄ d̄: fornicatio
f. sacra viz p̄ ad Corinth. 7.

Est et mortale scriptura rite pbante
.i. p̄cā luxurie q̄ naturā

In gradib⁹ q̄nq; peccamina muta restringe

Nota variū modum luxurie.

Pr̄ sibi pcurans ex quo pollutio fiat
s̄ p̄ q̄d̄ ē s̄ illud
s̄ sc̄s q̄dus ē f. vir cū muliere v̄l ec̄otra

Aut q̄s non licitū fuando situm coeūdo
f. cū muliere

Tercio q̄n cois nec mēbro. vase nec apto
s̄ q̄dus f. gradu

Quartus cū quinto post pauca tibi referant
f. antedict⁹ p̄uersus in coeūdo

Nichitus et varius et abusus vas habetur
s̄ rā in m̄r̄onio q̄ extra .i. sine

Nota varios modos abhōina-
biles luxuriādi
cū v̄gore v̄l alia
muliere.

Multū p̄uersus a pluribus abs rōne
.i. viz

Pr̄ q̄diente supra muliere. viz coeundo

Sive retro vadit intrans vir vas mulieris
f. vir et mulier siue i m̄r̄io siue extra f. in coeūdo

Aut p̄ter latere coeant hi stent ve sedendo
f. vir et mulier f. corpm adinuicē

Quibz̄ illicitis loca seu querunt inhonesta
f. ardore libid̄is f. se mutuo f. vir et mulier

Turpiter aut tāgūt aut turpiter inspiciunt se

Pr̄ sub alterut̄ pollutio feda sequatur
s̄ vir .i. extra vuluā mulieris v̄l de vase debito

Aut coiens retrahit effundens semina vase
s̄ vir f. coeūdo f. fm Jo. nyder de
lep̄ morali

Sed si cōtinuit semen tunc non sibi peccat
.i. rōnabilis

Si saltē cā sup hoc hūc sana mouebat
s̄ p̄dicis abusus s̄ abhōiabiles

His q; modi varij siles poterūt repiri
f. d̄icē in coeūdo viz f. mortali viz i m̄r̄i/
cum muliere moniali actu

Nota q̄nō mo-
dus iordiat⁹ i lu-
xuriādo cū v̄gore
sua q̄nq; ē licit⁹.

Heticus iste situs interdū fit sine culpa

De peccato luxurie.

P

Si foret infirm^s ^{s^c sine} tract^o vir q³ claudus
f. cū q³ coit^o f. si vir sup^o q³ di debeat mliere

Aut mlier q³ uida. timeat ne fiat aborsus
f. in dicit^o casib^o fm Jo. Ryder in lep^o morali

Tunc vir adire p^ot a retro vas mlieris
f. inhonestos .i. sine pctō salte^o fuato debito
vase fm Albertū viz mliere gradietelup viz. vl' a larē sine hā
do sine sedendo in coeundo cū p^ouge

Sine situs alias puos de iure tenere
s^c p^o mū ē f. hōie 2^m ē .i. cū viro

**Hic notat q³ quorū
omōi³ natura**

Bestia si coeat tecū seu mas mare cūbat
3^m ē .i. aliq³

**Pctm natura ma
ius e³ si q³ matres
p^o h^oet. 32. q. 7. Ad
ulteri³.**

Vl' pariter coeāt mlieres. femina seu que
.i. fordiatū z guersuz. i. debui vas^o oiffon^o

Cū mare forte sitū pūū. vl' vasis abusum
q³rtū e. f. sol^o f. ap^o d^o seipam

Fecerit in coitu. seu mas vl' femia sola
f. libidinosis cū deliberato pleno p^osensu
f. seipm f. ad puocādū pollutes

Tactibus illicit³ se polluit aut male tūgit

Cōtra naturā sunt crimia q³ttuor ista
.i. debitū f. vir f. cū mliere .i. pcti mutire^os

**Nota certā mo
dū coeūdi cū aliqua
mliere eē pctm mutū**

Vas rectū linq³s coeūdo mut^o haberis
f. debitū f. cū mliere s^c eē pctm

Contra hō sitū coeūdo non puto mutū
.i. luxurie

**Quatuor fomē
ta luxurie.**

Bis duo fomēta fore luxus nouer³ illa
f. luxuriosuz f. illicitos f. illicitū libidino
.i. sic f. libidiosa Cum

Alloquiū pūū. ceu tactus. oscula. visum
s^c q³ in seq³ntib³ ponunt

**Nota plures mo
dos seu p^oes l' omias
pcti Incest³.**

Plures incestus reperire neq³ tibi casus
s^c cū illa f. q³rtū q³dū

**Quo incest³ ipe
dit mrio³ hēdū et
p^o pctū ipe dit debi
tū exigendū p^o s. de
Impedimēto mrio
nū hēdūm l'ra 3.**

Pt si mas coeat q³ q³rtā q³dū vl' z infra
s^c sibi s^c fuerit p^o dicta mliere sibi p^o sanguinea
.i. in aliq³ q³dū vsq³ q³rtū

Extitit affinis seu mēbro cōsanguinitat³
f. vsq³ q³rtū q³dū iclusiue. i. publice hōestat³ iusticia .f. mliera

Tali sine q³dū sit hōestas publica. vl' que

De peccato luxurie.

D CXX

Utrinet in gradibus quos suat a doptio certos ^{.i. legal' p' g'rio}

^{.i. in gradibus} utinet coeitu s. q' p' d' Impediment' s.

Aut q's dat certos cogitio spūalis ^{.i. p' g'ris cumlibet v'z in l'ra 3' d' Impedimēt'z}

Dictos rite g'aus sua sup' per loca cernas ^{.i. puatio}

Est vere stupr' violatio v'g'itat' ^{.i. aliquē .i. v'g'itate}

Pctm stupri.

Utrū fraude dolo seu vi que v'gine puo ^{.i. q's .i. p'sona}

Sacrilegus fert coiens cum spūali ^{.i. votū'}

Pctm Sacrilegij

Que fecit simplex votū. solēne v'l ipm ^{.i. aliq'}

Sic mlier coiens mare tali spūali ^{.i. q'cunq' est' alta mliere .i. an purificatōem}

Qui coit v'roze partu nec purificata ^{.i. q'ntū ad v'roze p'p'ia reddēdo v'l p'etendo debitū .i. increpare teneoz}

Decoitu p' p'ri

Nūm is mortale nō sit tñ increpo valde ^{.i. an purificatōem .i. ingredi eccliaz .i. iure posituo}

O b partū mlier non a templo phibet ^{.i. de ingrediēdo v'l nō ingrediēdo eccliaz an purificatōez}

S p' patrie super hoc est consuetudo tenēda ^{.i. luxuriosus reputādus s' etiā .i. s' etiā}

Curpiloquus cūctus ē luxus scurza libido ^{.i. sub luxuria reputand' .i. cū ib' d' est' gestib' ioculans}

Ista p'tinentur sub luxuria.

Hinc sit stultiloquus cui ludic' ē sociā dus ^{.i. filie}

O cto sunt nate de luxuria generate ^{.i. p'ma filia ē .i. sc'da filia ē .i. sine sana deliberatōe z consi/deratione .i. in luxurioso}

Sūt octo pessī me filie ipius luxurie.

Sunt tenebre mentis. ac p'cipitatio facti ^{.i. filia .i. incōstāria .i. incōsideratio s' filia ē}

Terna sit inconstās. qz non cōsidero q'rtā ^{.i. quinta filia est. .i. carnal' .i. irōnabil' .i. luxuriosus}

Hinc z amor sequit'. nimius q' se colit ipē

De peccato Ire.

D

^{6^a filia ē} ^{s^c de⁹}
 Est odiumq; dei q; venerēū vetat ipm
^{7^{ma} filia ē} .i. in q; mōdo s; iuxta suū desiderū
 Affectus mūdi quo sit sibi carne voluptas
^{s^c p;pterea} ^{f. futurā s^c pon⁹} .i. p;nti vite
 Correns eternā vitam cupit huic inhiare
^{f. octava} ^{f. illa} ^{f. salutis v; saluatiōis}
 Ultima nata dat q; desperatio fert^{s^c sunt}

De pctō Ire.

Ira d suo gñe ē mor
 tale. q; iuxta aplin.
 Caritas n̄ irritatur
 Nō tñ sp est mortale
 v; s. d supbia pro
 faice.

Tres s; spēs Ire

Ire tres spēs q; rū p; m̄a fore dices
^{s^c ille iracund⁹ spēalit d; r}

Ex facili causa quē crebro cōmouet ira
^{s^c spēs d; r}

Alterā dū durat incepta diu nimis ira
^{s^c p; dicta ira}

Hec q;uis signa quasi nō ostēdit ab extra
^{f. irā p; dictā}

Multū difficile tñ hanc mollire valebis
^{.i. d; dicta}

Taliter ira data sis inueterata vocata
^{f. spēs ire} ^{s^c aliq; s} ^{.i. vindicta}

Tercia nō laxans iram nisi pena ferat^{.i. p;mus}

Tres s; ḡd⁹ Ire

Tres fore dico ḡd⁹ ire sed vult fore p;mus
^{f. ira} ^{s^c scōs ḡdus est}

Corde tenus cepta solū. sed dans q; ad extra
^{f. iracundus}

Signa p;usq; ledat. talis sed tñ inde
^{.i. in p;ba} ^{s^c t⁹ grad⁹ ē}

Prorumpit p;ba. quēq; ledēdo ve facto
^{.i. filias} ^{.i. de ira}

Sex s; filie Ire

Collige sex natas sup irasci generatas
^{s^c filia ē} ^{s^c est}

Prima tumor mēt; . hinc indignatio cordis
^{.i. indignatiōe}

Qua mala q; reputat. indigne q; sibi fiant
^{f. cui ex corde indignat⁹ f. frat⁹ ne}

Quā loq; tali desistit z associari
^{s^c 2^a filia}

Estq; tumor mētis dū vindictam dare potēs^{.i. appetis}

De peccato Ire.

P CXXI

Tercia sit clamor. blasphemia vult fore ^{f. spēs} quarta

Quinta sit hinc ^{f. filia} contumelia. sit rixas ^{f. filia} sexta

Omnis blasphemia scotos ve deū maledicit ^{f. ille qui}

Sive deo tribuens ab eo penitus remouēdus ^{f. aliqd f. deo s. nihilomi⁹}

Aut remouēs ab eo qd iure sibi tribuat ^{f. canonici .i. penā pecuniaria}

Hos punit ^{f. extra d maledict⁹} quiter ius. vult ab eis qz nūmum ^{f. Statuimus}

Istō intelligit qn maledictio seu blasphemia fuerit occulta et sic ^{f. iudicio aic. .i. penā iuris}

Dez discretus p fessor molliet illam ^{f. fm Hoff.}

Ista pena infligit qz qn blasphemia seu maledictio fuerit nota ^{f. degradet di. pvi. Cleric⁹ Letera qre s. d Maledict⁹}

Objicit ipa calūnia cuiqz crimina falsa ^{f. alicui f. naturalit inate vl .i. qn aliqs ipropat alicui}

Calumnia.

Imputo defectus pene. cōiucia fando ^{f. contumeliosus .i. iproperans}

Est aut cōtumelus pperans mala culpe ^{f. ee viz puitiū z contumelia}

**Contumelia,
Improperium.
Coniucium.**

Que cōstant d a. sunt sepe tñ sub eodem ^{f. improperii}

Improperans piter cōiucia stant sub eodē ^{f. pue loqndo .i. improperii}

Attamē iproperās bona pstita vult mēozari ^{f. illōganimitas .i. impacietia}

**Illōganimitas
Impacietia. &c.**

Hinc illōganimus. sil ipaciens stat in ira ^{f. sub ira d. .i. pfeuerātia ex motu ire}

Sic pfeuerans seu mollicies qd idē sit ^{f. quis}

Est aut moll' cito d p tute recedēs

De peccato Gule.

P

^s sub ira st^t .i. incōstāria .i. irimīditas .i. discordia
.i. audacia

Audax incōstās. sīl' intimid⁹ q̄z discors
^s timor .i. irreuerētia

[**Dūdanus** q̄z timor fuit non reuerens quis

^e.f. ip̄i tre

[**Subsit** litigiū. p̄tentio cui societur

[**Seditio** pariter derisio cū maledicto

[**Illicitū** bellū petit ira sibi sociandū

De peccō gule.

Quinqz st^t spēs
gule.

Gula ex suo gñe ēve
niale p̄ctm. qz app̄e
tit⁹ comedēdi ex sua
rōe n̄ subiacet domi
nio voluntatis.

Dico gule spēs q̄nas quaz tibi p̄ma
^s cē ^s spēs ē

Ut dū p̄uenias rectum t̄ps comedendi

Aut nimis vtendo plerūqz cibo p̄cioso
^s 2ª spēs ē .i. frēq̄nt

Ut numiū comedis nec edēdo modū tibi suas
^s 3ª spēs ē

Aut escas coctas studiose dū nimis optas
^s 4^a spēs ē

Inde gule suberit nō ieiunans sine causa
^s q̄nta spēs ē

Sine dolo comedis numiū seu de medicinis
^s r̄p̄e ieiunij .i. cā delectatōis

Peccat mortalit^r
cōicans q̄s nō ie
iun⁹ et s̄p̄ medi
cinali muno.

Nature frangens ieiunia quisqz scienter
^s qz necitate p̄clōsa seu q̄m ifirmirate q̄uis n̄ sit ieiun⁹ cōicare
.i. mortalit^r peccat ^s p̄

Absqz necē quidē coicet impius extat
^s spēs gule. f. in comedēdo

Nis insensibilem q̄ non se temperat addis
^s cū p̄ p̄m d̄z gulā sectari

Quisqz z abs escas nimis abstinet imoderate
^s imoderate abstīnēs

Peio hic est ebrio peioz sīl' ip̄e vorace
.i. filie .i. multiloquiū ^s filia

Quinqz st^t filie

Quinqz gule nate sit multiloqu⁹ tibi p̄ma
^s viz vomit⁹ ab an̄ v̄l retro seu al̄s

Hinc immū dicitur cuiusqz supfluitat^r
^s viz .i. immū dicitā dicitā .i. supfluit^r ex gula die
v̄l nocte seu extra somnum vel in somno.

Ut notat hāc vomit⁹ v̄zināqz semen ineptum

De peccato Gule aut simili vicio

Post ebetudo dat mentis. mox nascit inde
s. 2^a filia s. caa filia
i. cecitas sensus mentis s. rois s. mente v. l. sensu
In sensu cecus. ac mente. sil' dabo stultu
s. filia gule s. filia e. i. hystrio
leno. z liles

Quartaq; leticia sit inepta. seqns tibi scurza
s. sp. b. gule

Excessus ludi ve ioci valet his sociari
s. sub gula s. quicq;

Hinc stet duricies aggresses inde ferunt
s. aggresses

Isti deficiunt licito ludo ve iocando
s. cunctis s. aggresses

Sunt z molesti reliq; q;nes sibi tales
s. gule i. chorea p. hibita sub certis mois salre p. qb; d;
petm vtz s. in lra L.

Iunge choreisare vetitu sub canone sacro
s. sub gula s. choreas s. sub cert; mois p
s. hibit; vtz s. in lra L.

De Chorea.

Sic has q; ducit ex s. uetudine p. uas
i. in alijs r. p. b. v. l. locis et; debitis vtz ex s. uetudine p. uas

Fest; aut alias licet est intentio recta
s. choree i. et; s. v. h. in lra L.

De sine mortali tñ z fiunt aliquando
s. sub gula i. triplicia. s. sigilla

Iunge sigilla tripla pmu cofessio fert
i. ab s. saire s. 2^m sigillu e. s. secretu

Triplex e sigilla
sub Gula p. t. r. u.

Abs alio sumptu formaliter atq; tacendum
s. 3^m sigillu e. s. aliqd s. b. r.

Aut dictu credit ab amico velle taceri
s. triu dieroz sigilloz

Inquit mortale q; frangit qd libet hoz
i. ex ca ronabili z ardua s. de pal.

Si merito liceat apire petro referente
i. filias

De Inuidia.
Quinq; sunt fi
lie Inuidie.

Natas inuidia tibi qnas pturit ip a
s. filia s. 2^a filia

Dicodiu pma. sit z exultatio prana
i. s. uenit s. alioz s. 3^a filia s. puus

De fieri s. uenit sup aduers. dolor atq;
L ij

De peccato Inuidie et de Accidia.

P

Deo pueniunt alij bona p[er] se mera

.i. filia .s. viz .i. multiplex

Quarta subest nata detractio multiplicata

f. filia .i. sub dictis sp[eci]eb[us] inuidie

Quinta susurro dat. p[er]ter sic esto bilinguis

viz inuidie

Juditiu[m] suberit p[ro]nu[m]. sic suspiciosus

.s. e[st] sub inuidia .i. secreta .i. p[re]sumo

Inde zelotipia. sic d[omi]ni cl[au]destina tempto

f. q[ui] latent me

Dentis c[on]spicere. v[el] iudico talia stulte

f. ip[s]a inuidia .i. ex suo g[en]e .i. g[en]e q[ui] p[ro]nat caritati q[ui] s[un]t ap[er]t[um]
si emulatur. arramen quandoq[ue] e[st] veniale vt p[er] supra de Sup[er]bia p[ro]fate.

Ista suo g[en]e magnu[m] mortale p[ro]batur

.i. filie .s. est f. filia

Accidie sex sunt filie.

Sex sunt accidie nate. rancor tibi p[ri]ma

.s. 2^a est .i. pusillanimitas .s. 3^a e[st] f. q[ui]rta

Atq[ue] pusillanimitas et desp[er]atio torpor

f. mor[is] .i. distracti

Istis iuges malicia[m] sic m[en]te vagantem

f. queque f. c[on]s[er]u[er]e

Ista s[un]t Accidie.

Subsunt accidie puta sc[an]dala. fractio voti

.i. ingr[ati]tudo .i. omissio frat[er]ne correctio[n]is

Addit[ur] ingratus. correctio fratris omissa

.s. accidie e[st] f. aliq[ui]s f. q[ui]s

Omissis p[re]cibus quas d[omi]n[us] negligit atq[ue]

.s. q[ui]s d[omi]n[us] aut facere p[ro]t

f. p[ro]dicis

Spirituale bonu[m] sed inercia iungit istis

.s. viz

Hinc piger ip[s]e dat s[ibi] ignorantia peccans

.i. inexcusabil[is] f. vincibil[is] et i[n]o

accidia reputat

Nota q[uo]d e[st] Accidia.

Ut pote vincibilis. sit et imprud[en]tia tal[is]

.s. i. accidiosu[m] .i. b[on]o opari

Accidia tedet aliq[ui]d b[on]u[m] p[ro]ficiendum

.s. accidia .i. diuino

Accidie tristitia de diuino spirituali

f. accidia .i. d[omi]ni suo g[en]e

.s. esse. q[ui] e[st] diminutio

feruoris caritatis

Ista suo g[en]e nullu[m] mortale p[ro]batur

De Peculio.

Bis duo scito peculia ceu castrēse. s; inde
s. scdm peculū sic dictū .i. v; s^o p^omū sic dictū
Est quasi castrēse. pfecticiū q; ternū
s. 3^m peculū sic dictū
s. e^o q^o r^omū peculū s. castrēse
Hinc aduenticiū. sed p^oimū d^o illud
.i. filius p^offamilias
.i. habet

Quod natus carpit sibi milicierōne
s. illd^o def sibi v^ol habeat
De genitore suo. v^ol si dat abs alieno
v; peculū .i. fili^o p^offamilias
Sed quasi castrēse fert qd natus habebat
.i. ex officio v; norarij v^ol s^olū .i. fili^o p^ofat^o cleric^o ep^ois
.i. publico s^o q^o d

Officio noto vel lucrat clericus extans
s^o ep^ois s^o q^o d lucrat v; spūalib; qbuscūq;
.i. fili^o

Presbiter aut tal' sup officijs sibi latis
v; in castrēse q; si castrē. s. aliq^o d. s. su^o. i. h; z
In p^ofacta peculia nullū ius p^o aufert
s. p^offamilias .i. legare v; p^ore adhuc viuēte et; p^odicente
Filius ex ill' testari iure valebit
s^o peculū .i. puenit

Est pfecticiū qd d rebus p^ois extat
i. rex p^ois

Aut hax causa put ē fructus q; lucz
s. peculio .i. filij faillias s^o solū

In tali nullū ius nati s; p^ois extat
.i. peculū .i. filio

Est aduenticiū qd nato puenit ipi
.i. extraneis p^ois .i. ex p^oem^ois

Causa quacunq; v^ol ab externis q; m^ore
s^o v^ol oparōe v; p^o dcm pe
culium

Sine labore suo reliquo puenit illud
s. aduenticiū peculū .i. filio .i. iuste

Hoc viuente p^ore nato suabit apte
s^o su^o s^o i p^o dco peculio

Premozietep^ore plenū ius natus habebit
Z 3

CXXIII
Quadruplex est
Peculū v; hic.
Peculū Castrē
se.

Peculium q; ca
strēse.

Peculū pfectici
um.

Peculū aduenti
cium.

De Clerico et laico peregrinis.

P
De Clerico & Laico peregrinis.

Antemhil poterit hic testari sup illis
.i. viuentepre .i. fili? .i. legare viz pdictis
.i. dyocesi viz vbi morat actu .i. epi

Qui nō d'posi cōsecrāt? foret. illec. i. tal' clericus
Fert d' iure peregrinus clericus. hic nam
.i. d' aliena dyocesi. f. epō nō suo

Nō posset recipi. laicus neqz talis ab illo
f. ecclesiastica .i. dignitas ecclesiastica. f. sacer vl' nō sacer

Ad sacra nec nobilitas nec r' ordo
f. nō suo epō .i. clerico pegrino vl' laico tali
.i. supio? .i. dispensat

A tali det illis. p'rio: hec nisi p'stet
f. clerici pegrini exites .i. ecclyis alteri dyoces

Presulis externi. tēplis possent bñ poni
s' saltē viz ad quē declināt

Presulis assensu. abbas sil' inferiores
f. sui f. ponere pdictos clericos
in ecclyis dyoces sui epi

Prelati. pñt cōsensu p'sulis illud
.i. bñs

Clericus eccliam retinēs nō sit peregrinans
.i. let'

Ni faueat p'sul. peregrinus clericus inquā
f. in ecclia .i. ordinatōe

Nō celebret nisi rite suo sup ordine cōstet
f. ad min' duobz f. testes aut carras s' esse

Testibus aut cartis qz p' illa p'bet honestus
f. clericū .i. intrāū

Hūc qz viatorē q' trāsit tam nec oportet
viz. xliij. d. quiescam?

Scrutari stricte veluti ius hoc monet ipm
Hic notatur que sit penitentia solēnis ex iure
viz. l. d. In capite. Item. xij. q. ij. De viro.
.i. pñiam .i. tenebat olim

Solēnem faciēs penā d' iure tenet
.i. dyocelano

Stare die cinerū cū t're p'sule mestus
alio noīe in iure d'z: face?

An fores tēpli pannus quē vestiet asper
In pedib' nudis. dimissis vultibus inqz

De Penitencia solenni.

CXXIII

Presbit' & pñs sit & archipb' eius
Cōsilio quoz pñsul. penā sibi taxet
Hūc post in tēplū ducat psalmos q̄z septem
Om̄i cū clero pstratus dicere debet
Ut sic soluat q̄z man' imponat eidē

.i. aspergēs f. sup caput penitēz
Spergēs hūc vnda bñdctā. post cinerē det

Rursus cilicio pñsul velet caput eius
f. i. maifesto f. p suis enormib' s' se ab seu extra eccliam

Declarās illi p noxis eijciēdum
f. expellār d' ecclia .i. ostiarijs

Hinc vt eum pellāt iubeat q̄bus ostia subsūt
f. exeuntē penitēte

Quēmor psequit' clerus cantādo dolent'

In sudore tui vultus cōuescere pane

In cena dñi redit in tēplū. tñ haud hic
.i. eucharistiā!

Assumet xpm nec postulet oscula pacis
.i. octaua pasche

In tēplo remanet donec sint pascatis octo
f. octaua pasche f. anno elapso

Post exit remanēs donec foret altera cena
f. solēnis penitēs f. p ep̄m .i. p̄pleta

Sic agit hic vsq̄ sit pena statuta remota
f. solēnis pñia .i. cleric' .i. punit'

Nacnon clericulus nisi depositus feriat
f. solēnis peitēti l' q̄ illā pegit. f. ciuilit' & irreglar'

Nō huic ordo dat. infamis iure tenet

C Nota dū q̄ Solēnis pñia hodie n̄ iponit h̄ q̄si p̄hibet
vide d' pe. di. i. Quāuis. Nihilomi' h̄ac solēne pñiaz h̄ siḡni
p̄t' ḡuarē aliq̄z criminū & scelez notādā ac illoz noticiā h̄n/
dā p̄ q̄b' dicta pñia istiḡi p̄sueuit Imo & adhuc d' iure c̄ynus
d' 4° casib' ep̄o d' iure refuar' sic notauit Bñ dicit' xi. Nōiat
em̄ ille casus vtz Petm̄ p̄ q̄ pñia solēnis eēt iniūgēda Et septē
talia p̄cra s̄t q̄ patēt i' p̄sib' s̄. i. lra E. vbi tractat d' 4° casib'
ep̄o d' iure refuar' Hinc ē lz iā p̄ talib' pñia solēnis nō iniūgē/
gat tñ adhuc p̄ ill' valde ḡuis ē talis delinquentib' in foro cō/
fessionis iniūgēda vtz p̄pendenti dicta crimina.

De Decem preceptis in generali.

P De decē pceptis
decalogi p^o aliq
gnalia circa illa
Sec^o de ipis in
spēali.
Precepta decalo
gi Affirmatiua

Precepta affir
matia nos obli
gāt sp s̄ non ad
semp.

Precepta affir
matia dant sub
mō ipatio. s̄ Ne
gatiua sub Indi
catiuo c̄ta rōne.
Precepta negati
ua obligāt nos
sp z ad semp
Precepta decalogi
di^o hōis^o tā si
delis^o q̄ isideli
s̄ p̄cipiūt suari

Sunt affirmata sunt z pcepta negata
s̄ pcepta decalogi s̄ illō pceptū q̄rtū
Ista duo solū teneas in honore pntes
viz z illō pceptū 3^m s̄ pcepta
Sabbata sanctifices affirmatiua ferunt
s̄ pcepta decalogi .i. negatiua dicūt .i. pl^o ligāt q̄ affirmatiua
Cetera porro negāt alijs plus nos religādo
Nota q̄ transgressio seu p̄uaricatio p̄ceptorum affir
matiuoz dicitur p̄ctm̄ om̄issionis Sed p̄uaricatio p̄ceptoruz
negatiuoz d̄z p̄ctm̄ cōmissiōis.

s̄ h̄ nō ad sp .i. affirmatiua .i. ligant
pcepta

Hec solū sp nos affirmata restringunt
s̄ dicere pcepta affirmatiua non nos obligant p om̄i tpe z lo
co. s̄ p loco z p tpe cū expedit

Hoc ē non om̄i ve loco nos tpe stringūt
s̄ pcepta affirmatiua .i. sub mō impatiuo

Hec nobis dant sub h̄bo p̄cipiendi
.i. difficile .i. leui^o z facili^o sunt

Cū ḡue sit facere bōa. s̄ mala nō onus extant
.i. negatiua pcepta .i. n̄ solū sp vt affirmatiua pcepta

Quincta negata ligāt nos sp z ad puta sp
s̄ dicere .i. om̄i loco z p oi tpe .i. ligant

Hoc ē p cūcto ve loco nos tpe stringūt
viz cuncta decalogi s̄ eē
q̄ dicunt moralia

Hec pcepta dei nobis innata pban^t
s̄ nāq̄ .i. ex naturali rōis instinctu .i. hōis .i. naturali instin
ctu et dicamine
rationis

Sūt lex nature quā cor cuiuslibet optat
s̄ lex natural^{is} s̄ deū p cultū latruez fidem

Hec est diligere dñm sup om̄ia plane

Et mihi qd fieri volo. faciam reliquo
s̄ illud

Nec cuiq̄ faciā. fieri qd nō mihi vellem
s̄ legē nature in hōie s̄ i mōte syna viz pcepta moralia
obscuratam per angelum

Danc d̄s explicite moyfi p dena rescripsit

Nota quod non semper facit contra caritatem proximi qui non vult proximo suo bonum quod sibi deberet velle fieri ceteris pariter et secundum quod recte ratio dicitur. **N**otandum quod Gentiles habuerunt legem naturalem. Ideo facientes precepta dictamen illius legis credebant primum et viuentes secundum ipsam promissam propter quod observatio legis naturalis cum fide et cultu unius dei ad quod etiam inducit ratio naturalis aliquid modo sufficiebat ad salutem gentium usque ad publicationem euangelii quod non tenebant ad legem moysi. **I**dem concludit quod credere ista duo visus dei unitate et eius remuneratio eternam fuit necessarium ad salutem semper apud gentiles ante legem novam datam et promulgatam nec plus requirabat ad salutem gentium qui nullam legem receperunt a deo nisi legem nature. **S**ed quod beatus Augustinus dicit in libro de correctioe et gratia videlicet illa fides sana est quam credimus nullius hominem sine maioris eratis siue pueritatis liberari a periculo mortis et obligatio peccati nisi per mediatorem deum hominem ipsum christum et videtur quod credere misterium incarnationis fuit semper necessarium ad salutem omnibus etiam gentilibus. **I**dem quod misterium incarnationis potest credi dupliciter. **I**n uno modo explicite et sic tenebantur credere illi quibus de hoc facta est reuelatio sicut Iudei in veteri lege magis tamen sacerdotes scripturas intelligentes tenebantur credere et cognoscere quod alii. **E**t adhuc in noua lege tenentur magis ad hoc christiani in qua perfecte explicatur et ad hoc solum tenebantur gentiles quod non erant obligati ad leges moysi. **A**liis fides implicita de misterio incarnationis continetur in duobus supradictis quia qui credit unum deum remunerato rem inquitentium ipsum credit ipsum habere providentiam de salute hominum licet modum huius providentie explicite non cognoscat. **M**odus autem per quem deus providet salutem hominum est per incarnationis misterium. **E**x quo patet quod fides incarnationis implicite continetur in predicta credulitate gentium. **P**ost autem publicationem euangelii factam per apostolos quorum sonus in omnem terram exiit ut testatur apostolus ad Romanos. x. nullus saluus fiet potest nec intrare regnum dei nisi qui renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto testante christo Iohannes. 3. **O**porteret denique credere et confiteri in christo utramque naturam videlicet diuinam et humanam tanquam veritatem operibus diuinis testificatam et a veris prophetis pronuntiatam in quibus non potest esse falsitas.

Consequenter notandum quod nec decem precepta nec lex vetus data fuit moysi a deo immediate sicut lex nova secundum mediantem angelo seu mediantibus angelis ut habetur expresse Actuum 7 ubi dicitur de moysi. **H**ic est qui fuit in ecclesia in solitudine cum angelo qui loquebatur ei in monte syna. et cum patribus veteris qui accepit verba vite dare vobis. quia tamen ille angelus in persona dei loquebatur moysi ideo aliquando nominatur an-

De decē preceptis in gñali r quibusdā accessorijs.

D

gelus aliquando dominus s̄m beatum Greg. 6° Moralium; dicentem Angelus qui moysi apparuisse legitur modo angelus modo dominus memoratur Angelus sc̄z p̄pter hoc q̄ exterius loquendo fuit. Dominus autem dicitur quia interiorius p̄siciens loquendo efficaciam ministrabat. Iudei autem contra predicta murmurantes dicunt q̄ per autoritates sacre scripture pbatur q̄ deus dedit legem veterem p̄ seip̄s. Legitur enim in datione legis Exo. xx. Locutusq̄ est dominus sermones hos. Consequenter etiam in exordio decalogi dicitur Ego enim sum dominus deus tuus ex quibus videtur q̄ lex moysayca a deo immediate fuisse data non p̄ angelum. Item adhuc intendunt pbare per illud quod legitur Exo. 33. Loq̄batur enim dominus ad moysen facie ad faciem sicut loquitur homo ad amicum suum. Ex quo videtur q̄ reuelationes facte ipsi moysi non solum in datione legis s̄ etiam in alijs erant immediate a deo sic enim loquitur homo ad amicum suum s̄ immediate. Ex quo iudei nituntur concludere q̄ lex data p̄ seip̄m moysi esset perfectissima. Ad primū dōm̄ q̄ s̄m b. Greg. 6° moralium Angelus qui moysi apparuisse legitur. 2c. patet paulo supra ante obiectionem Iudeorum. Est etiam attendendum q̄ in serie decalogi in quo p̄ncipalia legis p̄cepta traduntur hec sententia b. Gregorij supraposita aperte demonstratur. p̄mo enim loquitur in persona dei cum dicit. Ego sum dominus deus tuus. 2c. et non sint tibi dii alieni p̄ter me. 2c. In quibus loquens loquitur vt deus. Et sequitur non assumes nomen dei tui inuani. 2c. In quibus loquens ostendit se alium esse a deo. Non enim dicit. Non assumes nomen meum inuani. s̄ nomen domini dei tui et sic in sequentibus. Ad secundū dicendū q̄ per hoc quod dicitur Loq̄batur dominus ad moysen facie ad faciem non intelligitur q̄ deus loqueretur moysi immediate. Legitur enim Deutronomij v. Facie ad faciem locutus est nobis dominus de medio ignis sc̄z toti populo quod s̄m Augustinum intelligitur p̄pter rerum euidentiā et quod ā modo diuine maiestatis p̄sentiā de qua dubitari nō posset. In Moysē autem per hoc quod dicitur q̄ loquebatur ei dominus facie ad faciem intelligitur quedam eminentis contemplatio quam moyses familiariter habebat q̄ ceteri p̄p̄ete et specialiter in hoc q̄ deus loq̄batur sibi sic familiariter q̄ cumq̄ terrore impediēte sublato. conceptus suos deo exprimebat et eius reuelationes plane recipiebat et hoc sonat p̄p̄etie sic loquitur homo ad amicum suum sc̄z absq̄ terrore turbante sicut alijs contingebat p̄phetis vt patet Dani. x. et Job. iij. et hinc. Omnia ista tamen intelliguntur circa essentia diuine visionem. Nam s̄m Augustinū super Genesim ad litterā. Post q̄ d̄ moysē loquitur locutus est dominus ad moysen facie ad faciem 2c. postea in eodem p̄textu subditur. Ostēde mihi glō

De decem preceptis in generali.

riam tuam. Ex quo patet qd aliquid quod nondum videbat
videre desiderabat. Unde licet postea s^m Augustinū d^o vidē
do deum moyses essentiam vidit diuinam non tamen in da
tione legis que data fuit per angelum vt supra dictum est. Ex
hoc igitur qd lex noua data est in filio dei intendit apostolus
ad Hebr^{os} p^{mo} ostendere eminentiam eius supra veterem
legem vnde dicit apostolus ad Galathas tertio. Lex pedago
gus noster fuit in christo quia lex vetus fuit dispositio ad nou
am legem sicut puerilis instructio est dispositio ad magistrer
um. Et omnibus igitur predictis concluditur qd lex vetus data ē
per angelum aut mediante angelo s^m noua immediate a deo
christo. vnde consequenter sequitur qd noua lex perfectissima ē
quia data est nobis in filio dei iuxta apostolum p^{mo} ad He
breos. Multifarie multisq; modis olim loquens deus cu; pa
tribus in p^{ph}etis. etc. Preterea norandum qd lex vetus data
fuit signanter populo iudaico pre ceteris populis quia christus
erat inde nasciturus. Preterea decebat illum populum lege di
uina s^c scripta edoceri et cultu diuino prefulgere vnde ps. Nō
fecit taliter omni nationi et iudicia sua non manifestauit eis.

f. decalogi .i. sensum interiorē sine actu exteriorē
vix exteriorē

Omnia p^{re}cepta p^{ro}hibent aīn s^{il} actum

.i. moysi
dedit

Nota duas ta
bulas p^{re}ceptoꝝ.

Porro duas tabulas p^{re}ceptoꝝ d^os offert

s. tabula .s. cernit .s. tabulam

Prima deū cernit. sed primus ipse scōam

f. tabula f. p^{re}cepta f. p^{re}cepta f. tabula tenet

Prima tenet trina. sed septem rite scōa

f. illō p^{ri}mū p^{re}ceptū .i. in diuinis

Unū crede deū. p^{re}em p^{er}cernit in altum

.i. filium in diuinis

Concernit natū neciures vana p^{ro} ipm

vix illō 3^m p^{re}ceptū

Spūs et sanctus dat sabbata sanctificanda

f. p^{re}ceptum qd vix p^{ri}mū re
spicit de scōa tabula.

Precipit atq; bonū quartū p^{ro}stare parenti

De primo precepto in speciali.

P

Proximus hinc ope collidit oreq; corde
s. qñq; .i. ledit .s. qñq; .s. qñq;
f. pximū .s. qñq; f. illa tria pcepta negaria

Ledunt hunc ope. fur. occisor. q; mehus
.i. p illd octauū pceptū .i. pximū
.i. testimoniū

Per flm̄ testem cōfrater ledit ore
.i. aliq; .s. solū .i. pximi .i. vxorem

Ledit quis corde cupiēs fratris mulierem
.s. ledit q; corde solū p trāsgressionē decimi pcepti
.i. pximi .i. iniuste

Sic cupiens aīo. rē fratris q; maligno
f. pceptum

Hinc cernas pximū dñs qd̄ p̄cipit ip̄e
.i. adoratorē latrīe viz p cultū z fidē vni⁹ dei

Solū rite deū latrīa deuotus adora
viz adoratorē z cultū latrīe
viz solum deum

Sicq; coles illū nec in hoc phibet imago
f. dī viz adoratorē latrīe. f. alicui⁹ viz imago viz adoratorē vultū

Hui⁹ adorari. sancti ve dei venerandi
f. ip̄am imaginē scz dei vl' sancti viz p imaginē

Nō vt eā colimus sed sanctū sic memoremus
.i. ideo

Qur est idolatra dicēdus heretic⁹ omnis
f. hereticus

Nā nihil hic credit nisi qd̄ sub imaginē fingit
f. credendo .i. p̄secrat

Aut p fantasiā plane sic sculptile sacrat
.s. dicēdi .s. ip̄i .s. ip̄i

Idolatre veri saraceni sunt q; iudei
f. saracenoꝝ .s. d̄s ev̄iz antich̄ris

Nā deus est hoz machomet. messia iudei
.i. xp̄iani

Cristicole p̄ui sunt idolatre reputandi
.i. xp̄icole f. tanq; deū f. p deo

Quidā luxuriā colit ip̄e supbus honorem
f. p deo

Hic homo diuicias cum delicijs colit ip̄as
viz ex diuersi gñib; pctōꝝ. f. p̄uos xp̄ianos

Idola sic reliqua per eosdē plura colunt

Primum pceptus
viz deū tuū ado/
ra & cole.

Nota q; Latrīa
d̄r fuit q; soli dō de/
bet Et ē qd̄ d̄r q;
reducit ad iusticiam
S; dultia d̄r fuit q;
creature debet viz
ip̄is scis Ip̄ dultia q;
debet excellenti crea/
ture viz in p̄sib; seqn/
tib;.

Messia pōit hic
p̄ntō cau Messi
as pp̄t metz.

De Secundo precepto et Tertio.

Sanctas personas dulia venerare creatas
s. creature .i. supiore dulia

His excellētes per iduliam venerant

viz in qua xps pependit non autē crux figurata in signū xpi crucifixi qz illa crux latrē venerat z adorat honore S; lignū vere crucis in qua pependit xps non figuratū in signū crucifixi ip/ dulia venerat z adorat.

Ut crucis ē vere lignū parit caro xpi

.i. h. s. facit in signū xpi crucifixi
Imo cruces alie latrē venerant honore
.i. tales cruces in signū xpi crucifixi facit

Nāq; representant xpm dñm crucifixum
.i. creatura .i. h. ginē

Sz qz sit sancta dulia venerare mariā

s. sit viz scā hgo maria .i. supiore dulia
Mang; dei genitric; per iduliam venerat

Ne iures vane vetat hinc dñs ipse secūdo
.i. in scdo pcepto s. h; z fuit

Per iuramēta phibent q sine causa
s. qd ē dñs .i. iurādo

Nā summū vey sine cā sic capis ore
.i. in 2o pcepto .i. iurādo p sciaz veniendo contra iuramētum z iurando illicitum vt patet in sequenti versu

Per dñs cūcta phibet iuria fanda
.i. aliq; .i. aliqd qz fuare non d; .i. sciam .i. aliq; .i. iurādo

Iurans illicitū iurans p rōnem
.i. iuramēto .i. s. tal viz trium pdictoz h iurans illicitū fuare non d;

Aut ptraueniēs iurat quolibet hoz
s. d; .i. qz

Intestina dei iurans blasphemus habet
.i. falcē .i. pdicta

Sicū pposito quis par vltalia fatur
.i. treuerent

Ireuerēs iurat iurās p vulnera chri
.i. qz .i. cūcta talia .i. s. aliqd iurat .i. nihilomin;

Iurans pdicta qnis licitū gūe peccat

Tercio mandatur vt sabbata sanctificent
H i

Nota dñaz int latrē dulia z Iduliam.

Scđm pceptuz viz Nō vane iurabis nomē dei tui.

Hoz penā 18. s. d. pccō Ire.

Terciu pceptū s sanctificatione sabbati.

De Tertio precepto.

P

A cunctis vicijs vt cesses sabbata mandāt
.i. pctis mortalibz s. ex decalogo
vi; sabbatis

Vtz colēdo vaces his ozādo meditādo
l. arge ap' loz .i. dñica s' ad memoriā dñice resurrectōis
s' de cetero cele/
lebrant ne xpiani iudizare videant

Iangz dies dñi celebrat sabbata nulla
viz catholica z apl'ca s. diē dñicū
s. ex euāgelio

Precipit ecclia nō xps p'cipit illum
s' est

Mangz suave iugū xpi. leue siconus eius
s' q' ex statuto ecclie dñica dies celebrat z alta festa s' illa
.i. securi? .i. trāsgrediēdo

Cur stant xpicole leuius frangēda iudeis

S Nota q' ex q' in veteri lege sabbatū p'ceptuz fuit iudeis
ne qd opis in eo agerēt vt nec in eo coqrēt Ad qd tñ xpiani in
dñica die nō tenent tā stricte q' viz dñica dies in noua lege lo/
co sabbati p'p' gl'iam resurrectōis successit Et h' ideo s'm Hy/
co. de lyza. q' in veteri lege p'ungebat sabbatū celebrari. put
fuit figura dñice diei. z si qd modicus de figura subtrahit mox
significatio mutat S'z quoad rē f' carā p' figurā si modici au/
ferit significatio vtiq' manet vtz in illa dictōe clapis si s aufer/
tur f'catio mutat h' si quid ab ipa re lapidis auferit. ipa nihilol/
min' p' res lapidis adhuc manet. sic quidē est de dñica noue
legis loco sabbati quoad rigore celebrādi differenti mō a sabb/
bato iudeoz vtz hic p' textū ad lō gū cetera parent infra circa
s. phibēdo. s. catholica s' fieri. i. p' oia festa Cū nē p'ceptoz.

Non sinit ecclia placitū p' sabbata cūcta
s' nō sinit phibēdo in festz s. opus

Aut agriculturā mercatū mechanicuz
s. aliquā s' i festz. i. aliq'ue

Ad penā iudex nec mortē indicet vllū
s' aliq'ue i festo .i. rōnabilia aliq'

Nec iurare sinat nisi par vlt' honesta requirant
s. qtuor p'dicta s' ecclia s' sit

Hectū m' dū p'mittit qñ necesse
.i. p'ximi. i. necitas

Circa p'sonā p'riā seu fratris opus sit
s. cca. s. p'xi s' cca. s. p'ximi viz p'ximi

Aut rem seu dānū vitādū qdlibet eius

Sine canaricia moueat tunc quod faciendum
s^{re} s^{in festis}
s^{h fieri} s<sup>i euangelio dicens Si bos
vel asinus cadens in puteum. etc.</sup>

Rex vetus admittit reus testat et illud
s^{siue}

Quis prologa loca ducens merces alimeta
.i. aliq^s
.i. ducens per curiam vel in ecc^s
.i. feriali die extra festa

Personasque ferens alias magno sine danno
.i. oia predicta
s^{tunc}

Que neqat vehere. sub festo ducere possit
.i. in festo
s^{neccitate aliq}

Sic excusat cursum. pulsusque viator
.i. neccitatis causa viz in festo et hoc factum Saul.

Sic remouere pot fruges quis tempore messis
s^{salte}

Sine diuina seu missam tunc nec omittat
s^{alicubi}
.i. neccitate vict^o
sui et plij

Vadens mercatum pulsus quisque necesse
s^{faciens illis}

No tanquam cupidus nec consuetudine praua
s^{ecce viz a dyocelano} .i. illi ubi mercato fit
ad quem vadit

Nec constet vetita mercata loci pagrandi
.i. permittit sibi s^{si}

In festo simul diuina put prius audit
s^{excusat} .i. ycededo aliqⁱ festa l'emedo. i. neccito

Sic fit mercatio. victus ratione necesse
.i. q^{libet} .i. absq^{ue} precio .i. in festo

Spuale licet sine numero scribere festo
s^{talespuale} s^{in festo}

S non quod magnu scribas velut ipse quaternu
.i. licite

Pite molendinu per aqua ventoque laborans
s^{in festo} .i. cu^m animalib^{us} .i. permittit i festo s. molendinu

Permitti poterit. animalibus haud tamen vllum
s^{in festis} .i. spuales vt epi vel selles viz in suis
dyocelibus

I his consuetata tene prelati que statuere
H **o**

De Tertio precepto.

P

Pasor barbaz sinit. ferrator equoz
.s. in festo radere ca necessitate
.s. sili mo sinit
.s. i festo sinunt minue .i. pximi .i. necessitate

Atq; minutores ob fratrs agedo necesse
.s. dnoz v'als

Sic excusant pincerne carnificesq;
.i. victualia .i. necessario. vel
quia alias perirent carnes seu victualia

In festo victu. carnes q; parado necesse
.i. alicui? s. opus

Quisq; arans agros in festo paupis. illud
.i. necessitate

Ob solu xpm faciet poscete necesse
.i. dnica exempta .s. festis viz festis aploz beate
marie z pncipalibz eccleie

Inde die dni depto. maioribus atq;
.i. aliqs .i. spalibz .i. eis viz festo

Quis debet dnis. segetes si ducit in ipso
.i. cadet i pstante viz. .i. copellat

Non excusar nisi iustus te metus angat
.i. festo .i. quicq; p'hibitum

Adno tre copulsus in hoc operari
.i. cadet i pstante viz

Tunc excusar si iustus te metus v'iget

Audita missa post z diuina peracta
viz foramen sepis ne bestie intrent obstruere. vel domum (co)
pere z similia parua

Paruū qd facere sub festo iure licebit
viz p^o post occasuz .i. sero sequentis diei sz qd e
sol' diei pcedet' occasus sol' diei festi p^o. 24.
horam

Incepto sero donec sit rite secundum
.i. qd cessatoz opis fuit

Seruet festum cuius finis v' origo
.i. vbi morat. viz citius vel tardius anticipando vel
incipiendo aut citi^o aut tardi^o finiēdo

Iuxta cōsuetā tre fuetur ab omni
.i. s. fuerit .i. incipit .i. finit

Magnū si festū citi^o fit. tardius erit

Beccysanus.

De Quarto precepto.

Hic intellige Pysanum velle dicere augmentatiue non
dñi diminutiue vt aliqui intelligunt. **C**rem Scdm scripturā
et sanctam ecclesiam festum incipit immediate post occasum sol
dñi precedentis vsq; ad occasum solis diei festi. **U**nde de Py/
sanella q; nulla consuetudo potest excusare laborantes in sab/
bato post occasum solis quia extunc mox incipit dñica. **I**dem
est de laborantibus in diebus viz vigilijs seu p̄festis p̄ceden/
tibus festa maiora q̄ dñica. q; sit ̄ ius diuinū.

CXXIX

Quarto p̄cipit ip̄os honorare p̄ntes
s. i. h̄ q̄rto p̄cepto p̄cipit

Circa q̄rtū p̄ce/
ptū decalogi.

Quōd dñm venerari vult q; p̄m
s. fore. i. natural' s. et; viz p̄

Hic p̄ accipit carnal'. spūalis
s. et; s. defensionis s. p̄ ē

Rex q; defendit p̄ ē. etate senexq;
viz trib;

Patribus his dictis duplicē debem⁹ honorē
s. p̄ trib; p̄dictis. s. eos

Quisq; obedire debes his ac reuereri
s. n̄citate exigēte s. p̄ trib; i. differēt. i. obedire debes

Hos sustentando. tñ his differēt obedis
i. secl'antib;

In rebus secl' regi suber' q̄ si p̄
s. tuo i. familiarē

Patri carnali dispones rē famularē
i. spūali i. obedias s. ve

Sacro s; patri subeas in spūali
s. intrare

Ingressus nondū s; tendēs religionē
s. suos

Hanc nō intrabit si p̄spicit ipse parētes

Multū deficere victu. nec eis aliū de
s. saltē

Succurri posse. si filius ille valeret
i. p̄seuerare i. p̄culo

Sistere cū mūdo remanēs aie sine damno
s. parentib;

His si per reliquū poterit succurrere natus
s. tunc

Possit si vellet deponere religionem
H 3

Vtz occasiōe rel
ligiōis p̄remitt
tēda sint pietat'
officia in p̄ntes
sm b. tho.

De Quarto precepto et Quinto

P

Porro professus in hac tunc premittere possit
.i. sine peccato q: stat sub
precepto plati
.i. pntu s' est f. religio

Illorum curam quod mors hec spiritualis
.i. alijs f. officia circa pntes
f. exercere

Sicut post mortem quod corporis illa neget
.i. debet f. filio

Qualiter filij tenentur nutrire parentes vel conuersos

Quod diues natus inopes nutrire parentes
.i. sicut .i. filios suos

Ut diues genitos nutrire parentes modo debet
.i. sine auxilio filij pura alijs modis

Nisi tamen ipse parentes alias sibi viuere possit
.i. filioz

Non natoz quod parentum collige cunctos
.i. viz illos. f. in linea sanguinitatis recta

Ut qui descendunt. ascendentes sint omnes

De quinto precepto.

Ne sis occisor deus in quinto tibi mandat
f. quinto precepto

Quod in his ire cunctus mihi clam. phibet
s' sit s' siue

Seu tantum cordis. opis solum sit et oris
s' que est solum cordis viz ira in ope
s' q' sunt ore

Ut probat hec ira. puicia. sic homicida
.i. pter mortem .i. pcutio .i. crines extrahoyl' crinis

Aut citra mortem cedo. vel depilo quem
f. in hoc quinto precepto viz de' (to p'uo)

Niciniusta vetat homicidia trina summus
s' p'mu est viz ex ture

Quod occidens quemcumque cum non sis ipse minister
s' 2^m e. f. quemcumque s' 3^m e. i. no ex amore

Quod occides etiam sine culpa. vel nec amore
s' pot'

Ut puta iusticie. vindicte scilicet ratione
.i. q' occidit corp' et corp' b'e
homicida talis

Duplex est homicidium scilicet verum et interpretatum tantum quod dicitur spirituale.

Est homicida quod verus. corpus puniendo
.i. etiam f. homicida s' dicit'

Est sicut interpretatum spirituale

De Quarto precepto Sexto Septimo et Octavo

^{s. exempli gratia}
^{s. primo}
No huic succurres que summo cerno necesse

^{s. interpretative}
Occido talem. sic spualit ore
^{s. primu} ^{s. primus}

Occido frēm cui detraho q̄ tñ ante
^{s. bonā} ^{s. corde audientis}

Per sanā vicit famā sub mēte notant
^{s. spualit} ^{s. primu}

Corde quis occidit dū frēm quem vidit odit
^{s. primu} ^{s. p̄uis tuis moribz}

Mortificas ope velut exemplo vicioso
Sexto precipitur ne rem capias alienam
^{s. in hoc sexto precepto} ^{s. q̄cuqz mō} ^{s. iniustū}
^{s. deus}

Hic vetat ip̄e bonū ne tractes alienum
^{s. sola auaricia} ^{viz tractare bonū alienum}

Deputa cupidus. hoc sed q̄nqz licebit
Dū quid dū cupidus aufers. solū sed obedis
^{s. sine trāsgressione p̄cepti}

Egipti vasa sic aufert vulgus hebreum
Ex sana causa ferri possunt aliena

De capiens gladiū furiosus ne noceat que
Sicqz necesse dato panem furando ministros

Quem nūc ad mortem p̄spexeris esurientem
Septimo mandat ne mechus cōstituaris

Aunctū cōcubitū d̄s illicitum vetat istic
Illegitim⁹ vsus cūctus phibetur
^{s. septimo p̄cepto}

Horz membrorz fert augustin⁹ in isto
Que fuerint ista de luxuria pete supra

Octavo mandat vt nō sis testis iniquus
^{s. 8º p̄cepto} ^{s. d̄s fm b. Aug⁹} ^{s. mendaciū} ^{s. mēdaciū}

Hoc vetat omne gen⁹ mendax vt p̄niciosum
H iij

CXXX
Homicidium
omissionis.

Preceptū sextus

Septim⁹ p̄ceptū.

Octauū p̄ceptū.

De precepto Octavo Nono et Decimo.

P

Pincest officiosum. tñū sitq; iocosum
viz mendaciū s^e mendaciū
s^e mendacia s. primo l. mendacia que sunt tan-
tum ventalia

Perniciosa nocent s; p sunt officiosa
s^e aut s^e q; sit vāalia nū

Delectant ip̄a mendacia cūcta iocosa

Nonū et decimū
p̄ceptum.

Hinc nonū decimū p̄cepta sil' comitātur
viz. z. ix. p̄cept; .i. ois p̄cipia male volūtāt;

viz singulari^o
z exp̄sse qd̄ tñ in p̄dictis alijs p̄ceptis decalogi nō sit exp̄sse
z explicite q̄ntis in p̄trate sub p̄ceptis d̄ictis oib; sil' affectus
z opus p̄hibet vtz s. añ p̄mū p̄ceptū.

Luctus in his binis malus affectus p̄hibet
s. affect' mal'

Qui saltē resilit ex p̄sensu rōnis
.i. magis s. in duob; vltimis p̄ceptis z
non alijs

Precipue v̄o d̄erminat hīc d̄s illa
s. hūana viz p̄ p̄ctm̄ origiale .i. incitat in hoīe

Ad q̄ natura corrupta magis stimulat
s. p̄ fomitē s^e vt sit .i. corpis

Ut sunt illecebre carnis parit bōa q̄q;
s. illecebris carnis z bōis exteriorib; z corpaltib;

In quib; affect' hoīs plus p̄uus habet
s. op' ḡnatōis sil' bōa corpalia exteriora
s^e inesse s. hūanū s. hūanaz per generatōes

Hec nā p̄servāt indiuiduū speciemq;
.i. p̄ceptis decalogi .i. dispensare p̄t vtz in plurib; loc; v̄t
teris testamēti

Nota q̄lit d̄s sit
p̄ p̄ceptis decalo-
gi dispensare p̄t.

In vetitis tabule laxat d̄s ip̄e secunde
s^e loq̄ndo s^e d̄s laxare v̄l dispensare p̄t
s. p̄ceptū decalogi

Nota q; i 2ª tabula
sit septē p̄cepta q̄ re-
spiciūt p̄mū vtz s.
añ p̄mū p̄ceptum.

Saltē materialit' haud formalit' vllū
s. in q̄ sunt tria p̄ma p̄cepta q̄ solū d̄eū p̄cernūt s. p̄ceptum
.i. dispensare

Triplex p̄ceptū
fuit i lege q̄z aliq; ser-
uare p̄ceptū xp̄iāz z
aliqua non.

Sz tabule prime laxare d̄s neq̄t vllū
s. in lege sc̄pta

Triplex p̄ceptū fecit d̄s añ iudicis
.i. ceremoniale s^e p̄ceptū .i. morale p̄ceptū

Ut ceremonie iudicialesq; moris

De prescriptione.

CXXXI

f. cerimoniale. viz ne iudicare videant. 2c. vel qz figurata tñ erant ipa cerimonialia ad xpm quare xpianis sig mortifera z in ebusti passione mortua fuerunt Et sic circuncisio penitus mortifera e qz pure figurat Unde e qz Abrahā eā suscepit vt signaculum iusticie fidei xpi venturi cui⁹ aduēt⁹ precepit vt sabbati celebratio fuit partim cerimoniale z partim morale Cerimoniale qdē seu figurale inquantū fuit signū creationis mundi Et fm b. tho. d. morale in qntuz est deputatio seu determinatio certi tps quo vacandū sit diuinis ad colendū deū cultu latrie hoc autē tps ecclia xpiana deputauit z statuit in dñica die pncipalitē ne iudicare videret z ex alijs causis que parent supra in 3o pcepto.

Nullū xpicole primū suare iubetur

l. moralia legis sc̄pte .f. tā gētil q̄ fidel

Moris precepta cunctus suare iubet

l. moralia p̄cepta .f. mōre syna

Que numero deno moy si d̄s ipse ferebat

l. p̄cepta viz que ecclia p̄ suis constitutionibus sumpsit d̄uer
sis titul⁹ decretalū p̄ferim in qnto .f. leḡs sc̄pte

Quedā suare modo iudicialia debēt

l. q̄ s̄ p̄s moralia z p̄s iudicialia .s. aliq̄e

l. q̄ s̄ p̄s moralia z p̄s iudicialia .s. aliq̄e

De q̄dib⁹ vetit⁹ cert⁹ nō nubere posse

l. p̄ter decē legis moralia p̄cepta .f. sub mortalē

Ep̄icolis plura moris precepta iubent

viz de correctione fraterna. Item qui irascitur fratri suo 2c̄ijs
viz de ieiunio. de confessione semel in anno. z de missa audien
da in dñica. 2c̄.

Ex euāgelio. q̄ ius qz dat positiuū

l. de iure .f. possessor

Iure male fidei prescribit pres sibi nunq̄s

D̄s ecclie. loca cetera religiosa

Primicie decime nec non oblatio sacra

Aliaq̄ nullo prescribi iure valebunt

l. oim p̄ dictoz

Reclat⁹ iure possessio cōpetit hoz

Tempor⁹ hinc lōgi prescriptio d̄z vna

l. decē .f. inf p̄tes saltē

Sicut sunt anni deni presentib⁹ autē

l. hōies .f. ciuitate z h̄i eadē puīda

Illos presentes q̄s cernis in v̄be putabis

Debet viz xpicole vñ eos obligat vt statuta ecclie n̄ vt ille mosayca mā data qz als p̄iudicaret xp̄itati fidei.

Possessor male fidei nunq̄s prescribit.

Prescriptio vt Usucapio est acq̄sicio domini p̄ p̄tinuatōem possessiōis tps a lege diffinit.

Nota duas sp̄es p̄scriptōis. Pua.

De Prescriptione.

P

Secda spes p̄scri
ptionis.

An̄ni viginti cōstant absentibus ipsis
.i. intelligūt .i. int̄ ip̄os āb̄sentes
s̄ spes p̄scrīōis .i. d̄z lōgissimū t̄p̄is

Altera cōcernit lōgissimā t̄p̄a. sicut

An̄ni triginta sunt quadraginta v̄l anni
f. sc̄da spes p̄scrīōis .i. p̄uatas

Hec int̄ laicos seu p̄sonas sp̄cales

Iure locū retinet. s̄z cōtra quālibet ipsas
.i. xl. annoz .i. nec̄io

Ecclias extet xl. p̄scriptio p̄orsus
f. ecclias f. annoz

Nota q̄s sit pos
sessor bone fidei.

Cōtra romanā fert̄ p̄scriptio cētum
.i. illā

Scito bone fidei possessorē fore talē
.i. ip̄m tradere eē d̄m̄ rei

Qui credit d̄m̄ tradētem. ius v̄l h̄ntē.
.i. distrabēdi

Rem disp̄gēdi. facto lz erzet in ip̄o
f. p̄dicta

Hec bona n̄ p̄fides p̄sumit̄. huic nisi cōstet
.i. p̄m̄ f. p̄m̄ f. q̄n̄q̄ .i. p̄ter denūciatiōem vel
insinuatōem

Opositū. t̄n̄ hoc p̄sumit̄ ob sinuatū
s̄ plūm̄ p̄m̄ s̄ rem

Aut qz mercā cōtra leges. v̄l emebat
f. in emēdo int̄ eos

Collusio ē int̄ acto
rē z reū latēs z frau
dulēra p̄tērio p̄ quaz
alē in iudicio se sup̄ a
ri p̄mittit

Ap̄curatore suo collusio d̄m̄ sit
f. quibz int̄ dictū ē

Prodigus aut fuerat vendēs aut luxuriosus
f. d̄dicta in possessione

Nota q̄n̄ ē bona
fides i possessione.

Sufficit ista fides bona. ius cōe nisi sit
.i. possessorē s̄ sit p̄ possessorē

In cōtra p̄dē. parit̄ p̄sumptio. quāvis
f. possessorē .i. titul̄ .i. nec̄e

Huic malus ē titulus. alias hic rite p̄bet
f. titul̄ .i. nisi .i. alleget

Alleget. p̄scriptio ni recitet
.i. vīz .i. si illi? p̄m̄ nō sit memoria

vt extra eo. ep̄z. li. vi

Ep̄is vt tanti. p̄ria nec memorant̄

De Prescriptione et Usucapione.

Hoc in scripto possessio crebra iubet
.i. omni p[re]scriptioe .i. continua .i. requirit
.i. interrupta possessione .i. interrupta

Rupto possessio p[re]scriptio rupta putat
.i. interruptio .i. p[er] litis contestationem .i. si curat ammo

Ruptio cuius dum sit p[re]scriptio non est
.i. p[re]sumit ip[s]a p[re]scriptio

Non titubare p[ro]p[ter] q[uo]d fide sic sumere p[ro]u[er]b[ia]
.i. interrupta sit possessio ip[s]a

Ruptu[m] possessum fit naturalit[er] ip[s]um
.i. locu[m] possessionis

Ut q[ui] fluvius nunc occupat aut aq[ua] fundum
.i. violent[er] .i. possessa .i. possessori

Ut si deiecta sit res furata ve[n]di
.i. possessione .i. possessor

Aut quocunq[ue] mo[do] possessum p[er]didit ille
.i. possessum vel possessione .i. interrupta .i. possessum

Aut hoc deseruit a[i]o tunc rumpit illud

Prescribi iure non possent limes adherens
.i. limes viz neq[ue]m[us] p[ro]chiez vel ep[iscop]atu[m] fundant

Palo p[ro]chie. vel palo p[re]sulis unq[ue]
.i. q[ui] nascunt

Publica res nulla. p[ro]p[ter] q[uo]d sicut in usu
.i. civitat[is] .i. alteri

Romani siue cuiuslibet v[er]bis alius
.i. nec i[ur]e .i. nec i[ur]e toto nec in p[ar]te

Ut p[ro]p[ter] q[uo]d vie vel aq[ua] ductus q[ue] platee
.i. q[ui] nascunt

Res vi possessa vel furtive. q[ue] nate
.i. q[ui] nascunt

Res illis. nunq[ue] p[re]scribi iure valebunt
.i. ille mod[us] p[re]scribendi .i. reb[us] .i. triu[m] annorum est
vsucapio

Est vsucapio de mobilibus q[ue] trientis
.i. ann[is] .i. co[m]pletis v[er]bis

Co[m]plet[ur] iure p[re]scriptio plurib[us] annis
.i. p[re]scriptio .i. reb[us] viz civilis

Erat et ipsa super immobilib[us] canit ut lex

CXXXII

Requirit continua possessio in p[re]scriptioe

Possessio q[ua]nq[ue] naturalit[er] cert[is] mo[di]s interrupt[ur]

Nota q[uo]d res p[re]scribi non possunt.

Usucapio differt a p[re]scriptioe

De Quadragesima et Questuarijs.

Quadragesima quid sit vide supra de Indulgentijs. **Q**uestuarij quo prohibentur in iure promulgare indulgentias in discretas vide sup in littera J. d. Indulgentijs in fine.

.i. eleosinas .s. discurrendo

viz in de. abusioibz de pe. 2 re.

Questores agapes q̄retes iure repellentur
.i. lrās

Ni cartas veras pape seu p̄sulis hi dent
viz q̄stores

Quas bñ discutiet p̄sul nec post recitabunt

Quenisi sub cartis expresse p̄tineant
f. cartaz vl litteraz viz de pe. 2 re. cū ex eo

Ast haz formā decretales tibi mōstrant
viz extra de pe. 2 re. cū ex eo

Ertēt discreti q̄stores atq; modesti

Hospitijs vel oc̄ suspect̄ sine tabernis
.i. hospitent̄ .i. exponāt f. p̄t deū

Nō maneāt nec inutilit̄ tribuant data queq;

Nec sumāt habitū cōfictē religionis
vt p̄ extra de hereti. vt officū li. vi. Et in de. abusioibz de pe. f. q̄stor f. de iure f. q̄storem

Predicet vt tal non p̄tinet hoc ad eundē
.i. caritatiū

Poscat subsidiū constās amicabile solum

Et siquā secum tulit indulgētia deī
viz in dicto c. vt officū li. vi.

Inq̄sitores p̄ eū non impediānt

Sz cōpescēdus p̄ eos ē ac remouēdus
viz in dicto c. vt officū li. vi. .i. indulgētia aliq̄

Porro motu p̄prio p̄ eū non gr̄a deī

Hic nō dispēset in vot̄ hec neq; mutet

Ip̄os p̄uros homicidas. quosq; resuat
f. questuarij admittus p̄ questu

Presul rite ḡues sibi casus h̄ neq; soluat

De religiosis & quō varijs modis dicuntur.

CXXXiii

Libec bona sublata q̄ sunt incerta remittat
Deo p̄statutur ex his sibi portio certa

L Tercia q̄rta q̄z q̄ pars laxet ab ip̄o
.i. de iniunctis sibi penitentijs s̄ qz i de. phibet sibi

Ut super iniunctis sibi penis dicere nolit
.i. purgatorio. i. pmulgare

Hinc aiam trahere d̄ limbo clanger e cesset
s̄ phibet dicere p̄lo q̄ zc.

Ut per eū plena sit danda remissio culpe

Nec soluo dicat a pena te q̄z culpa
f. p̄ dicitis f. p̄pa q̄nt̄ f. abusiōibz de peni.

Plurima p̄cessa super his clemēs reuocauit
.i. hospitale paupm f. secularem in clericalem

Quōdēs officii .mutās hitūve .capit v̄l
Cv̄l aliquat̄ religioſum f. religioſis v̄l abdicare vite f. aliquis

Quis certū signū .pietas opus v̄l vt offert
.i. dimittit f. dimittit f. in predictis vel aliquo p̄ dicatorum

Qui tñ haud laxat vxorē nec p̄rium sic
.i. ecclesiastice .i. iure estimāde

Hinon eccle persone sunt referēde
.i. religioſi dicēdi .i. sine autoritate ep̄i fiant

Nec sunt claustrales. dicio si p̄sul haud sit
.i. autoritate f. oia p̄ dicta

Si ditōe forēt hec p̄sul. inde locus fit
.i. religioſus .i. etiā .i. vxore sua

Claustral. necnō qñ vir cū mliere
.i. pmittit .i. obiam

Jurat obedire .pmittēs viuere caste
.i. pmittit .i. sua vxore

Atqz vir ille vouet p̄ria muliere sepulta
f. post morē sue vxoris pmittit .i. p̄rio renūciāe.

Ducere non aliā necnon p̄riū refecare
s̄ vir v̄l mlier f. aliq̄ mō

Sinc fit is eccle persona ve religioſa

S i

Singla hic posi
ta s̄nt i de. abusi
onibus de peni.

Ut p̄struentes
hospitalia q̄ mu
tar hitū vel acci
piūt certū signū
aut aliquam ho
spitalitatē exer
cēt q̄ tñ s̄nt vxor
es & p̄riuz sint
aliq̄ mō dicēdi
religioſi seu ec
clesiastice p̄sōe.
Et p̄cludit q̄ sic

De religione seu Religiosis

R

Huius nec obest vxor nā sic vult viuere caste
f. quā actu h3. f. cū ea in mōnto
.i. qd h3 qsi pūū

Huius nec obest pūū qd h3 qsi. nam rōne
.i. admistratōis f. vir cū vxore in mōnto

Rite ministerij valz hic pūū retinere
.i. regulā

Non tū hic pūū dicitur religiosus
.i. regulā

Hic nisi pmittat. noz mam d iure pbatam
f. p dīto viro

Si foret hic laicus tali cōmittere nescis
.i. admistratō e3 spūalū

Iure ministerij sub spūalibus vnqz

Transgrediēs monach⁹ q reglā p̄tinet ip̄a
.i. substācialia .i. castitas

Et sunt p̄cipua tria sicut vita pudica
.i. volūtaria .i. obīa

Aut puta paupertas vlt sit subiectio p̄mpta
s^e e mortale f. positoy in reglā

Peccat mortale. trāsgressio nō alioz
.i. reglāz suā. .i. p̄ceptū f. reglā sua

Hic nisi p̄tēnat nozmā. vetitū vlt in illa
f. p̄ceptū regle sue

Aut hoc oretenus a p̄lato scio factum
.i. p̄ceptū .i. reglāz suā f. regularis vlt mo-
nachus

Seu foret expressum p nozmā. nō tū ille
.i. regle sue

Cuncta tenere vouet nozme. q̄ dum p̄fitetur
.i. regularē vitā f. p̄fites f. reglāz vita

Sz nozme vitā vouet hic. q̄lis fore p̄stat
f. substācialibz f. imediate f. in voto religio-
nis r nō i cerimo-
nialibz

In tribus expressis supra d iure necesse
.i. seclari

Delinquit q̄uius mūdano religiosus

Aliqs trāsgredi-
ens ea q̄ sunt in regu-
la quā p̄fessus ē nō
peccat mortalit nisi
fuerint tria substā-
cialia aut ex p̄ceptu
vel p̄ceptum.

De trāsitu vni-
us religiois ad
aliā r d voto rel-
ligiois vide ifra
de voto.

Itē d Moachis
vide sup de Mo-
nacho Et d Obe-
dientia.

In eodē ḡne pec-
cati religiosus
q̄ui⁹ peccat secu-
lari.

De reliquijs sanctorum et de Restitutione.

Peccati genere sub eodem. tum quia votum
Transgreditur talis. tum propterea quod peccat

Et quoniam talis sua propter scandala peccat
Religionis ingressum symoniace vide infra de
Symonia Reliquias sanctorum si possint licite in
collo vel apud se aliqui portare vide infra de Sor
tibus Tre religionis votum patet infra de Doro.

.i. extra capsam .i. ostendere iu
re prohibetis

Reliquias veteres ex capsula pandere noli
Inventas noviter nisi papa det. haud venerare

Reliquias

.i. nec venerari debes

.i. spiritualis ois

Falsis figmentis platus non sinat ut quis

.i. decipiat

Proculus fraudet qui pro sanctis venerandis

.i. suorum s. ut patet de conse. dist. 1. Pla
citur

Vadit ad ecclesias ipsorum. sepius ut fit
Ex questus causa.

s. predictorum

.i. ab isto loco

Furti reliquias que subtrahit. hinc ut honore

in Bull.

Maiori sistat alibi mox sacrilegus fit

.i. reliquias .i. de loco ad locum

Transferat has nullus hinc inde ve corpora sancta

Nisi necessitas emineat .i. cum licentia episcoporum. s. sancta

Si papa dante vel premissis synodis

quod alias transferri posset sine alicuius auctoritate

Ubi saltem corpus ibi perpetuo sepelitur

s. ad transferendum .i. auctoritas illius tunc sufficit vis tal
pvince

Quoniam necesse foret tunc archiepiscopus hoc det

Rescriptum quid sit quere super in littera 2.

s. aliquid

Quoniam pro avaricia quis emit furtiva scienter

B ij

CXXXiiii

Notandum secundum beati
Bernardi et beati Thome.
Licet religiosus quilibet
non peccet seclari in eo
dem genere peccati. nullo
modo multetur in sa
cra refurgere potest quasi secu
laris.

Extra de reli. scorum
cum ex eo. etc.

De falsis reliquijs
cauendis a p
latis spiritualibus.

De leui subtra
ctione reliquiarum.

Reliquie sanctorum non
transferant sine
auctoritate pape. etc.

De conse. dist. 1. corpora.

De Restitutione

De Restitutione.

R

Atq; pbabiliter hec credit siue rapinam
*.i. talia ee .f. credit viz aliq venalia
s^c dicta boā alteri .f. q sic emit .i. postea*

Vendita sint quis per eū post vtilitatem
.f. emptor p dicit^r .f. cui boā furata v^t rapta fuerunt .f. emptor viz p cum

Omne restituet emptor. nec pres sibi reddz
quod emptor dedit

Nota fm Jo. Hyder q vbi cunq; de damnificatione aliq restitutio e facienda ipe dānificas non tm tenet ad restituendū rē h etiā tenet de interesse. i. de vitatōe dāni z cessatōe lucrī z ad fructum pceptum dēre si res erat fructifera. Nō tñ ad fructū qui puenit ex industria ei⁹ qui vti illa re. Sitr nō tenetur vsurari⁹ pecunias v^t acquisitā p pecunias vsurarias restituere. h fenus seu pecuniā quā p vsurā ipam acq̄sunt. Hec patent etiā infra de vsuris. §. Per furti nummos. zc. Etiam fm **Alricū.** Qui effodit semia agri alicui⁹ v^t qui mercatori aut alteri infert dānū p hoc qd non soluit debitū suo tpe q̄uis non tenet ad totū dānū restituendū qz dubium est qualis fruct⁹ agri p fecisset z an mercator dānū vel lucz in mercatōe habuisset. Sz restituet tm q̄ntū fruct⁹ agri in illo dubio vediti potuissent v^t p q̄nto mercator in illo dubio lucz suū vendidisset

Sūt 4° f3 q̄ cōtingit nēcio fieri restitutorē viz diuicie tēpales. fama seu honores. lesiōes corporales. z virtutes morales. q̄ saltē attēde de stz aut q̄rū restitutio faciēda ē iuxta illos p̄sus Jusio philūm zc. ex q̄b vicijs ab lace fuerūt.

Scdm mgrm Jo. Hyder in suo p̄fessionali ista q̄s emens bōa fide ad restitutiōnem non tenetur.

Nota cui vsurari⁹ xpian⁹ vel iude⁹ restituere debet de iure,

viz qn res iustas p̄t p̄sillr notare z non ppendit

Dum temere credens sit z ignorācia crassa
.f. ad iniustū v^t iustū .f. aliquā .i. iniustā

Nil attendendo q̄s emat rem post viciosam
.f. p certo viz p em .f. si q̄ habitū sunt post tūc empti p̄orē s̄dicitū onē qz i grantia crassa fuit

Compertā. reddet illā cū fructibus eius
s^c h viz d rebo iust⁹ eptz .i. n. i. reddat

Perceptos fruct⁹ bōa qn fides fuit haut det
.i. bōa .s^c aliq

Quādo fide sana q̄s emat bōa credita iusta
.i. postea. .f. bōa epta s^c ee

Post hec cōperiat ex furto siue rapina
.f. emptor p dicit^r .f. expostū .f. rez iniustaz .i. p cū reddat

Nō petat a dño p̄ciū. sz venditor hoc det
.f. hōie .f. illi⁹ q vsurā soluit viz p vsurarium aut cui cōmiserit

A quo torq̄tur. aut heredi tribuetur

De Restitutione.

^{s' si ver' heres nescit}
Quilibet vsura. v' legeno dū perit heres

Sic iniusta bona reddet d' iure iudeus
^{s. qd'cunq' s. sine fraude}

Lucratū ludo dū ludūt ambo volentes
^{s' quis}

Inducens etiā nolentem ludere secum
^{s. volens z inducens}

Quilibet ex istis lucrata mistret egenis
^{s. ludētib' saltem sine fraude}
^{s. impiales l' ciuiles s' amissū in ludo}
^{s. ab inducente}

Ni vigeant leges illic q' restituatur

^{v' ad ludēdū z sic p'dēri}

Inducto rite

^{s. cū alio} ^{s. q's nihilomin' indu-} ^{s. quando v'igent}
^{ctus ludic} ^{tales leges}
^{s' z non det}
^{p'denti in lu-}
^{do z iducēti}

Nudere sed nolens lucratiū tunc det egenis

Cōm multos famosos doctores volūtari' ludēs cū volūtari' z sine fraude p't lucratiū retinere sine piculo salut' aienisī d' restituēdo sint leges vel p'suetudo que iubeant. tū tua' ē da re in demōstrā nisi leges p'hibeant.

^{s. p' ipm iniuste tentorem tū consilio boni viri v' discreti confessoris v' p' aliter fidelem in vira v' post mortē fm plures doctores} ^{s. incerta}

Pauperib' danda fert p'ysan' bōa rapta
^{s' l' alia iusta z vaga} ^{s' nisi in defectū alioz' q' re stituere deberent}

Furta. v' incerta. super h' nec p'sule suo

^{s' p' p'ulegiū s. fratrib' p'dicatorz} ^{s. bona iniusta vaga z incerta}

Papa dedit n'ris vt alia perciperemus

Cōrādū q' sit satisfactio p' aliq' d'āno dubio v' cui' q'ntitas n' ē certa. Penitēs tū offerat q'ntū p'habilit' putar d'ā nū illatū fuisse z tū dicat ip'e v' l' media p'sona p' eo. Tantū d'ā nū vob' factū ē vt credit' p'habilit' hō ille. si sceret pl' vob' debe rit satisfaceret. si g' min' ē remittat' residuū. si ampli' ē vos d' bona sua volūtate habeat. Sic et' q' aliq' dubia sūt debira pu ta sortes tenebat alicui ex mutuo v' ex alia cā. x. solidos h' d'v

CXXXV

De mō restituēdi lucrata p' ludos.

Incerta ablata reddi possit aut dari paupib' sine auctoritate ep'i fm plures doc.

De Restitutione.

R

bitat an soluerit et an nō **C**ōsulo q̄ semp ad voluntatē credito-
ris seu p̄ arbitrium satisfaciāt. **T**ūc em̄ ille in quē p̄mittit q̄s de-
rabit rōem z qualitātē dubij z fm̄ q̄ plus ad vnam p̄tē q̄ ad
altiam seu neutram plus in sua p̄sciētia declinat fm̄ hoc plus vel
min⁹ l̄ medietatē dari iubebit. **E**t sic d̄ dubio facit certitudinē
S̄c̄. **N**orandū q̄ Restitutio fieri debet Caritative Laure
z Pure. Caritative quidē vt vtz fiat cū recōsiliatio ē offensī q̄
iniuriās z spoliator a cōplices eoz semp debent hūilit̄ postu-
lare veniā ab his quos offenderunt nec spoliari aut quibz tal
iniuria illata est debent manere in rancore seu mala voluntate
h̄ libent̄ debent fratribus suis reconciliari. **S**c̄do fiat resti-
tutio caute vt si offensa est manifesta z offensus sit tyrannus vt
timent̄ notabilia mala posse sequi reconciliatio fiat p̄ interposi-
tam idoneam p̄sonā. **S**i l̄ si est offensa occulta fiat p̄ idoneas
p̄sonam aut p̄ p̄fessorem. **S**i aut̄ confessor restituen dū recipit
z nihil postea restituit nihilominus p̄mittens sibi liberat z im-
munis est regulariter non solum a petō h̄ etiam a debito resti-
tuendi. **Q**uia quem ecclia tolerat in sp̄iali maiori officio. et idē
quis cōmittere debet in minori viz de instituendo tp̄ali. **E**t nā
cui quis confidit de aīa p̄p̄ta p̄t confidere de tp̄ali substatia.
Si p̄o esset confessor p̄sona leuis z quā suspectā haberet q̄ n̄
restitueret fideliter non essz liberatus debitor tradendo et nec a
petō nec a debito. **U**bi aut̄ talis p̄sona nec creditur nec suspen-
cta habet z tradit ei qd̄ restituendū ē si non restituar z tradis
credat sicut habet credere q̄ restituit liberatus est fm̄ deum qz
fecit quod in eo fuit. **S**i quidem venit ad noticiam suā q̄ p̄fess-
sor non restituerit de quo nota infidelitatis non habetur vt p̄-
mittit tūc tenet restitue l̄ p̄curat q̄ p̄fessor caute restituēt. **T**er-
cio dz restitutio fieri pure ne sit ibi palliatio mala l̄ fraudulenta.
Forma ḡ restituēdi cāonica fm̄ doctores hec ē. **A**ut h̄z debitor
vñ soluat. **A**ut simplr̄ n̄ h̄z. **A**ut h̄z vñ soluat h̄ h̄ non p̄t facere
sine magna iactura sui z sue familie. **S**i p̄t solvere bene tūc sol-
uat integre viz caritative caute z pure. **S**i p̄o simplr̄ non p̄t
tunc p̄t recte agere p̄niam licet non restituar dum tñ doleat et
p̄ponat restituere q̄sito poterit. **S**i aut̄ poterit h̄ non sine ma-
gna iactura sui z suoz tunc fm̄ Ray. studeat confessor rectifi-
care voluntatem debitoris z velit restituere ad arbitriū bōi vi-
ri v̄l p̄fessoris z sic satisfacere mō sequenti. **P**etar ḡ debitor rem-
issionem debiti cui tenetur z si ille remisit libere solutus est.
Si em̄ illi quibz tenet misericordit̄ totū vel p̄tē remiserit dū
modo debitor sine fraude petiuit z q̄ntitatem debiti si p̄t exp̄-
mat p̄t debitor remissum i elemosynā recipere p̄ creditoribz exor-
rare v̄l alit̄ beniuol⁹ esse. **N**el petat dilatores a spoliari aut q̄b
tenet. v̄l assignet eis certā p̄tē de reddidibz suis amicablem de
q̄ eis satisfiat successive faciēs sup̄ hoc eis bonā cautionē. **S**i
p̄o oēs sibi denegēt dilatores z postulet q̄ ip̄e cedat bonis suis
tunc tenet hoc sine dilatores facere. qz fur z raptor sp̄ sunt in mol

Primo.

Seco.

Tercio.

De restitutione etiam quoad famam.

CXXXVI

ra et sequenti semp arguunt peccati. Semp igit debent facere posse suum fm Guilb. etiam vsq; ad venditōez hereditatis et oim bonoz etiā si oporteat ipm et familiam suā mendicare. Quia fm Ilricum semp facultas restituendi adest q̄dū ipse debitor h̄z p̄ qd̄ satisfaccere p̄t nisi i extrema necessitate in q̄ etiam sine oim culpa accipit vite necessaria. et hec de forma q̄n scitur cui restituendum est. Si aut̄ esset vaga restitutio. i. nescitur cui restituendū est tunc in 3° cāu scz quando p̄ restituere non sine magna iactura sui et suozum scdm Ray. simpliciter et absq; pacto et condicione debet totum resignare quod habet in manu epi vel penitentiarij discreti. Et tunc ipse si viderit eū pauperem et egentem det sibi partem vel etiam totum si tātas necessitatem viderit in eo et in suis. Et si quid residui fuerit pauperibus alijs distribuat. Et ille qui restituere non potuerit. p̄ ut p̄mittitur et elemosinam recipit tunc orationibus et alijs bonis operibus p̄ illis quibus restituere debeat recompenset. p̄ ut congruit. Et si postea potuerit aliqua lucrari iuxta possibilem suam erogat in vsus paupm pro animabz eorum. Glo. tamen Guilb. dicit qd̄ nō est necesse vt fiat huiusmodi resignatio in manus penitentiarij dum tamen alias paratus sit ad arbitrium eius seu alterius boni viri satisfaccere. Et in omni talē cāu paupertatis quia eps dispensator est paupm dilationem det vel p̄tem remittat vel etiam totum. p̄t viderit expediri si cur et alteri pauperi semp gestiēdo vt fideliter agat negotium eius cui deberetur de iure dari si sciretur quatenus orationes et opera satisfactoria fiant. p̄ eo vl̄ pietatis alia exercitia. Imo dicit glo. willb. de materia decimarum. qd̄ si quis scienter decimas ecclesie multo tempore abstulerit qui diues est vl̄ potēs. si peniter potest ei eps gratis remittere vel in toto vel in parte. ex quo in postez vult cessare et ecclesiam tui suo restituē. qz propter veritatem illud facit. Cetera plura ad Restitutionem p̄tinentia quere supra de Emptione et Venditione. Et infra d̄ Usuris et de Symonia. et sup̄ de Inuentis.

In fama leso qui. sat fac cito ledēs
f. leso ex̄nti f. leso l'offenso ex̄nti. i. sine moza
Pnti saltē. tñ absenti celerantē
f. nō gressu pedū f. absenti
Proponas aīo fieri sat. dū potes illi
s^o qz qd̄ sine die debet cito debet et h̄ ē d̄ rōne debiti
Dmi nanq; die debētur debita iure
f. ex̄nti i. satis
Desenti leso leuic q̄ sat sibi fiat
Posset spectare ledēs tps moderatū

De Restitutōe
fame p̄m Huber
tū sup̄ regulam
s̄ti Augustini.

De Restitutōe per Iudeos fienda

R De Restitutōe depositi vel accō modati.

Lata culpa ē vti modatari⁹ dimisit rē modatā i placea z fuerit ablata. **L**euis culpa ē vti pfa⁹ tus talē rez posuit in camera sua ostio reli⁹ cto ap⁹ro. **L**euissi⁹ ma culpa ē si p⁹farus rē modatā posuit i archa s⁹ n̄ firmanit z sicres furef.

Quādo leuis culpa. seu lata. leuissima v⁹ sit
In re deposita post furata repare⁹
f. re .i. restitui dz
f. depositū v⁹ modatū
.i. n̄ tenet restituere

Casu fortuito sublatū non repare⁹
f. casus fortuit⁹ f. casus fortuit⁹ f. incēdū

Ut sunt naufragiū ve rapina. ruina v⁹ vltum.
a. puideri n̄ p̄it

Talia non prozsus anticipare neq̄s
.i. inducī

Quādo fraude dolo suasi te vēdere quicq̄s
f. nisi inducē⁹

Quō tñ haud alias vēdideris penitus
.i. tal⁹ h̄c⁹ d̄ iure non tenet f. p̄cut

Nō stat p̄tract⁹ qz dat causam dolo ipsi

Sz dū posui rē vēdere. fraude s⁹ a te
.i. inducē⁹ f. q̄ valz z sic nota bilis d̄anificoz

Sū suusus p̄cio. rē vēdere q̄ppe minore
.i. tenet .i. satisfaciēdū ē de dolo

Hic stat cōtractus. solū p̄ fraude refundes
f. iuris p̄it⁹

Demit cōiugiū ḡ wilhelm⁹ v⁹ monachatū
f. m̄fionio v⁹ mōachatu .i. nihilomin⁹ tenet

His lz ipse dolus det cām nil tñ obstat
.i. exactōes .i. p̄pellit dz

Ad taxas solitas cōpellit ip̄e iudeus

Dsuras p̄ter q̄ nil hz ecce iudeus
.i. peccatitē

Posset puniri per penas denarioz
Hi s⁹ denarij sublati sic ab eodē
.i. inueniunt⁹ f. restituere

Hnt restitui si sunt q̄bus ipse tenet
.i. distribuāt. f. denarij p̄dicti

In vepios vsus alias h̄rantur eidē

Ut p̄sul ve pbi reliqui suadēt. ve dabuntur
.i. incōitatem

Hec in cōe. terre v⁹ in vtilitatem

Mononū vite p̄ctū z mōacha⁹ tus p̄ p̄fessionez vel alias. nō an nihilāt. p̄p̄ doli
Iude⁹ cogi p̄t ad p̄suetas exac⁹ tōes z nō alias s̄m b. thomā.

Pecunia q̄ tor⁹ que⁹ a iudeis p̄ p̄a dz p̄uerti ad p̄ios vsus. s̄ debz magie restitui il⁹ lis a quib⁹ p̄ vsu⁹ ras extorserūt si tales inueniāt.

De restitutione.

Quando necesse foret etiā sic posset ab illo
.i. exigere

Talia quis petere fuato more suoꝝ
predecessoꝝ. put expēdant in vsus

Proxius rite pios.

Qui facit vsuras ab eo tu carpe posses
.i. si uetude siue xpian⁹ .i. recipe
.i. eleosinā .i. impotens ad soluendū .i. ppter hoc

Donū siue stipē nisi nō soluēdo fit ex hoc

Nam sic accipiēs huic restituet vl' eidē
.i. usurari⁹

A quib⁹ accepit vsurās. sꝫ secus ē dum
.i. usurari⁹ .i. iuste s. vsuras .i. si non ex iustis suis bo/
nis exponendis

Usurans quid hꝫ has pret. si tñ haud his
.i. impotens ad soluendū

Fit non soluēdo. preciū sic quisqꝫ laboris
.i. hꝫ

Tali cape posset licet ⁊ retinet nil

Usuras pret. nam damnificat⁹ ab illo
s^c q

Qui sibi furat rapit aut. sibi tollere posset

Damnū iure suū. sꝫ hic fur raptor ⁊ ipse

Nil habeant nisi q̄ iam furta ve rapta pbant
.i. alienas .i. in spē .i. aufert. s. p dāno suo

Dū res non alias specie. fert dānicatus

Uitrio vl' meretrix. si les qꝫ suscipiētes
.i. qꝫlibet .i. ecclesiasticis .i. turpi cā ⁊ nō cā eleosine in
summa necitate

Quicqd ab eccle psonis turpit inqꝫ
s. ecclesiastic⁹ psonis .i. restituant
s. turpit a p dicitis data

Non his restituant sꝫ dēt hec utilitati
sꝫ s^c quoz sunt ecclesiasticoz bōa
.i. alio mō vt. j. pꝫ

Eccle. siue dēt paupibus. alias sed

Q i

Hic notat qd⁹ restituere dnt in hōeste psonē bōna ecclesiastica q̄ ab ecclesiastic⁹ turpit receperūt

De Restitutione.

R

f. bona ecclesiastica f. ecclesiasticis personis et non ecclesie et pauperibus
ut dictum est

Talia sunt sciens ab eis dē reddet eis dē

.i. ecclesiastice persone et sanguine

Ut faciet dives vel sanguineus ut potēs q̄s

f. dives et potens. etc.

f. ecclesiastica bona

Qui sub fraude dolo ut minis q̄d tale recepit

Clericus ecclesie bona si donat meretrici

.i. ex turpifaculo seu causa

Turpis aut filii dās hec raptor reputat

.i. utilitati ecclesie autoritate superioris. ar. i. 7. q. 4. si quis in articulo
f. ecclesiasticus talis

Ecclesie reddet totidē seu pauperibus det

Iussio. Consilium. Consensus. Palpo. recursus.

Participans. mutus. nō obstās. nō manifestās

**Declarant prefati ipsius quod restitutioem fin b. Tho. Albi
et Glicii sic viz. Iussio. i. quā quis probabiliter credit ex sua iussio
one securam esse rei ablatioem vel nōie suo factā rarā habuit tal
tenetur in solidū alias non. **Consilium** viz quā ex consilio sequit
ablatio vel dampnū vel probabiliter securum creditur tenetur in so
lidum alias non. **Consensus**. i. ubi effectus in ope cooperati
onis ostenditur talis si non cooperatur et sine eo dampnū nō poss
set fieri tenetur in solidum **Si autē sine eo fieret restituar quārum
nocuit siue per se siue per alium viz familiam suam siue per suos:
Aut quantum de rebus illis habuit vel expendit **Unde dicit
cir Petrus de palude. q. advocatus tenetur restituere etiam si
ignorabat iustam causam propter errorem iuris. **Palpo. id ē
adulator laudans se et raptozem quasi strenuum et hōi bicli
ex hoc securum est dampnum tenetur in solidum alias non. **Il
lud p. oppositum intelligas de detractore vel vitupatore.
**Recursus vel receptans. i. quādo aliquis est receptor larro
num vel furum seu p. donum et tenet eos ne cogantur restituere
vel dolo malo celat rem raptam vel furtivam ita q. ex hoc ipse
dicitur restitutio tenetur in solidum. **Participans** scz in crimine
latrocinij. i. qui malefactoribus hōi se sociat ad spoliandum
Talis si sine tali associatione non fuisset rapina facta vel furtū
tenetur in solidum **Si autē participat in crimine latronibus se ad
sociando ad spoliandum attrahit et sine eo spoliū factū et fal
crum talis non tenetur nisi quantum ad eum puenit vel quantum ne
cet casualiter vel occasionaliter **Si vero participavit in re rapta et nō
doscit raptū vel accipiendo illud restituere tenetur scz si****************

Cleric⁹ vel quilibet
ecclesiasticus tenet
retinere bona ec
clesie illicite perso
nis in hoc est data.

Iussio.

Consilium

Consensus.

Palpo.

Recursus.

Participans.

De septem Sacramentis in generali.

S

In hoc tamen estimatio habenda est ut qui magis strenu-
um et qui maiorem timorem incussit hostibus etiam plus tene-
atur. **S**icut in casu quando aliqui associantur raptoribus et cre-
dunt quod etiam sine adiutorio suo vel instigatione sua damnum
fecissent non tantum. tunc tenentur ad illud quod probabiliter credunt
eos fecisse propter suam instigationem vel adiutorium. **Quartus**
est Sicut associantur raptoribus et non ceperunt eis ad aliquid
damnum faciendum sunt tamen alio parati defendere si forsitan illi spoli-
andi res suas a perdonantibus defendere potuissent et propter suam presen-
tiam et focorum eius non audebant resistere spoliatis in domos
suas incidentibus. Et si sic quis associavit non potest esse liber a
restitutione. Immo si aliqui alio pacificandi vadunt cum raptoribus
non excusantur nisi hoc significant aduersariis. quia alias aduersa-
rii timore eorum non audent res suas defendere. Unde idem est
acti inuarent secus si intimauerunt aduersariis quia tunc videntur
esse in primo casu. **Quintus** est videlicet Qui sit causa totius dam-
ni tenetur in solidum. id est de toto damno. **S**icut in casu quo plu-
res raptores quorum nullus induxit alium ad eundem nec erat
aliquis dominus alterius sed quilibet pro se ut dicit Ray. si vadit in-
simul quilibet sit vnus exeratus quilibet tenetur in solidum. Quia in
tali casu quilibet inuariat alios et facit eos forciores et omnes sunt coor-
patores. Alias si non iuerunt sicut quilibet separatim pro se faceret
damnum quilibet tenetur pro eo quod fecit. **I**ntellige etiam in dicitur quod
iam dictum est quod vnus sine alio non audeat vel non possit dam-
num facere quod iam dictum est. Alias quilibet tenetur tantum pro par-
te damni quod intulit. **N**ota etiam quod res furtiva vel rapta resti-
tuitur de omnibus fructibus et lucris que precepta sunt et capi potuissent
quod tenentur ad interesse et ad omnia damna. nec excusatur si res apud
eum pereat. quia fuit in mora restituendi. **S**i tamen domino obtulerit et illi
le noluit acceptare excusatur.

Quartus.

Quintus.

Septem sunt sacramenta ecclesie.

Baptismus firmiter ordo charitativa misericordia et extrema
ap. cor. 12. est eius. per dicitur unctio coniugium
f. fidelium ad suscipiendum ea

Quipe voluntatis sunt ordo coniugium
f. quod sacramenta ecclesiastica suscipienda a fidelibus
f. fidelibus

Aliera mandant dum tempus et his locis assistit
f. omnibus alijs sacramentis. quia in unum est omnium aliorum sacramentorum
f. christi quod deus per essentiam

Nota quatuor sacra-
menta habent quondam excellen-
tiam in se habent.

Maior in effectu baptismus corpus in esse
s. maior dicitur alijs quod facit coniugium christi spiritus in ecclesia sua vnica i.
maculata sponsa
s. dicitur f. quod ab episcopo solus presertim
firmiter

Conjugium signo. maiori crisma mistro

De septem Sacramentis in generali.

O. i. ista tria sacra q: impmūt caractere
2do. baptism^o. nec cōfirmatio detur
s. qdlibet sacm q: nō impmūt caractere
s. a morte suscitato s. a morte suscitato

Morte resurgenti. reliquū s; reddi omne
s. seprē singuloꝝ eccliaſticoꝝ

Sacramentoꝝ formā mutās minuendo

Aut interrumpis. ꝛc. quere s. d. Negligentijs
misse in littera M.

Conſiderandum q sacra noue legis iustificānt ꝛ sunt vasa
ꝛ causa efficiens grē instrumētalis tñ. Nō q in eis grā sbūalē
ꝛmeat v' causalē efficiat cum in sola aīa habeat collocari ꝛ a
solo deo infundi. Sed q: in illis ꝛ p illa sacra grāꝝ curatōnis a
summo medico xpō oportet hauriri lz nō alligauerit potentiā
suam sacris qn p alias vias grām suā ꝛferre valeat. Iustificat
itaq: Sacra noue legis qd̄ vetus lex ꝛprie nō fecit s; m. Ap̄lm
ad Galathas 2°. Si data esset lex que posset iustificare seque
retur q: xpō gratis mortuus eēt. i. sine cā. Sed videt tñ q: ve
tus lex iustificaret. Quia Leuitici. i. 8. d. Custodite leges me
as atq: iudicia que faciens homo in eis viuet s; vita spūalis
hominis est p iusticiam. s; ꝛc. Item p circūſioneꝝ tollebatur
culpa originalis sicut mō p baptismū s; culpa nō aufert nisi p
grām sicut nec tenebre nisi p lumen s; Circūſio ꝛferbat grāꝝ
que iustificat simplr. Item oēs moderni doctores tenent q: in
circūſione dabat grā s; ꝛc. Ad p̄m igit obiectū dōm q: p tan
to dicebant ꝛcepta legis custodientes viuere q: per hoc euade
bant penā mortis ꝛpalis ꝛ corporalis q: p legem transgressib; in
ſerebat in casib; multis vtz ex decursu huius legis. Ad 2^m
dōm q: licet in circūſione daret grā hoc tñ non erat ex circūſi
sione s; ex fide ꝛꝓuenturi quā habuit Abraaz cuius fidei sig^m
fuit circūſio vtz ad Ro. iij^o vbi d: Et signū accepit circūſi
onis signaculū fidei iusticie quā fidē ꝛtestabat se recipere suscipi
ens circūſionē p se si erat adultus ꝛ p alū si erat puul^o. Eadē
em fides fuit antiquoꝝ ꝛ modernoꝝ licz mō magis sit explicita
Et hoc mō doctores dicunt grām fuisse datā in circūſione.
Alier autē dat mō in baptismō q: habet efficaciaꝝ a passiōe xpē
lz ꝛpleta in effectu ꝛꝓ qd̄ nō solum est signū grē in baptismō
dare s; etiā causa efficiens instrumētāl tñ vtz dictum ē quia
sacra noue legis efficiunt qd̄ figurāt. **C** Scienduz q: Mora /
lia ꝛcepta erant de operib; virtutū generaliter ꝛ sic iustifica /
bant politice iusticia p omni virtute accepta. Iudicialia vero
erant de ꝛꝛactib; iustis inter homines ꝛ sic iustificabant iusti /
cia minus cōi ꝛ politice. Cerimonialia deniq: vt dicit docto /
res q: non iustificabant nisi in q̄ntū. fiebant ex obīa facientium

CXXXI^e

Resuscitatus a
morte non d; re
ordinari. ꝛc.

Corruptō forme
cuiuslib; sacri q
ad ꝛncipalē sen /
tētiā tñ impedit
ꝛ non aliud.

De Sacrilegio et Sepultura ecclesiastica.

S

quia non continebant aliquid iustum sibi se hinc ex legi dicitur
minatione. Solet dici a doctoribus quod deus salutem hominum
operatur per duplex instrumentum videlicet per humanitatem as-
sumptam tanquam instrumentum continentem se deitati et per sa-
cramenta ecclesie tanquam instrumentum separatum sicut securus ha-
bet principaliter motionem suam ab ipso artifice tanquam prin-
cipali agente et secundario a manu artificis cuius motione agit
securus immediate tanquam instrumentum separatum in materiam
subiectam. Simili modo sacramenta ecclesie tanquam instrumen-
tum separatum habent efficaciam et virtutem a christo deo et homi-
ne in quorum unione infinita est efficacia. virtus infinita et me-
ritum infinitum.

f. ex iure et non ex coactio maiore videlicet infra
f. caplo
v. l. eccia

Item facies hominidum
in ecclesia de iure communi ex-
coicatur non est maiore sed
excoicatur tanquam enor-
mis sacrilegus et homi-
da crudel. Et non est ec-
clesia talis ipso iure inter-
dicta est sive sanguine
violata.

Sacrilegus fertur spolians templum. v. l. ipso
i. p. cuties. i. aliquis s. v. l. leuit s. p. berat f. eccie

Ecdens que graniter seu claustro conuato
i. alio quocumque f. violat i. ecclesiasticas personas
quascumque

Aut aliter violat. v. l. quosque spuales
f. eccie v. l. personarum ecclesiasticarum i. v. l. v. l. p. p. a.

Aut horum rapuit per vim bona. v. l. male captat
s. in casibus non coactio de iure f. ecclesia v. l. templo dei
i. aliquis

Aut vi que capiens ab eodem sacrilegus fit
p. 3. 7. q. 4. Si quis f. maioris
minore excoicatur

In templo quemque pinens non est anathema
Similia ad propositum quere supra de Emuni-
tate ecclesiastica in littera E. in principio. Item et
am immediate. f. circa. s. Est vrens. et. Item de
Excoimunicatione maiore quasi circa fine. s. Ex-
coicatus ve domus. et.

f. loco s. v. l. i. sacra etiam ipsa eccia
interdicta

Sacrum dicitur sacro. dicitur sacro non sacra tollens
f. loco

Aut dicitur non sacro sacra tollens sacrilegus fit
i. eandem videlicet prodictam i. sacra. et ipsa ecc-
lesia interdicta videlicet infra

Hancque dat ecclesia libertatem sacra non dicitur

De Sepultura ecclesiastica quae carent ea.

S CXL

Presulis assensum si sit constructa per ipsum
f. saltē f. ecclia nō dū psecrata
f. libertatē f. cōsecrata .i. eā dē libertatē

Quā tenet ecclia si hanc cimiteria suant
f. libertatē dicitā .i. ecclia

Hanc interdictū templū suat qz cunctū
f. sacrilegij .i. in iure .i. habent

Sacrilegi casus q̄ plures iure feruntur
f. in cōdēs .i. ecclias z cimiteria l' domos p̄tiguas ecclie
.i. excoīcat' maiore

Est vrens sacra loca v' frāgēs anathema
f. p̄ter imediate dictos .i. excoīcat' minore

Sacrilegus reliquus est anathema minus
f. p̄ter minore z maiore excoīcatōem f. sacrileg' dictus
viz de iure

Has preter. penas. nūmōz sufferet artas
f. i. parrochia viz sine licentia sui pastoris

Se quis parrochia sepelire potest aliena
f. sacz q̄buscuqz s' al's nō

Sine locis alijs q̄ ius suant tumulandi
f. seculares viz ipō iure

Manz sepultura p̄ cūctos libera constat
viz vrs. h' d' absolutōe q̄si per totū

Synon tā plane cōfessio libera fertur
f. locz .i. nec maiore nec minore excoīcatū
p̄fertiz manifestū vrs. j.

Nō tumules sacr' mai' min' aut anathema
s' qz q̄ ad eccliaz .i. excoīcatū maiore s' aliq̄e i locz sacris
nihil excusat

Et licet iniuste maledictū. nec tumulabis
.i. excoīcatōe s' saltē

Strictū iure palā maledicto iure minore
s' sepelias aut tumules in locis sacris
f. xpianos

Si nec blasphemos. paganos. siue in deos
f. de iure

In sacrisqz locis hereticus haud sepelitur
f. ato se exercendi s' ad letale vuln'
s' et' si superuixerint p' vuln'

Post' ludentes hinclesi post' morientes
Q iij

Nota q' Hyderin suo manuali dicit eē excoīcatuz q̄ abstrahit v' tolent' d' ecclia ad eā pfugientē .i. 7. q. 4. Diffinituz z c. Frat' h' ex Anth. n' h' nec p̄tictat' h' excoīcat' ē. z ecclia interdicēda

Sepultura ecclesiastica ē libera apud q̄cūqz loca q̄ de iure aut priuilegio ius sepeliendi habent. Sic enūerāt plures casus q̄b' de iure aliquis p' mortē caret ecclesiastica sepultura. z si tumulatus fuerit exhumabitur

De Sepultura ecclesiastica & qui carēt ea.

S

viz hastis ludentibz .i. eucharistia s^c rñ. i. loco sacro
& levis vrs.

Istis cōtritis datur eucharis. haud tumulāt
s^c tumulat in loco sacro .i. ex desperatōe .i. occidens
s^c vl

Nullus & iratus. desperans se nece plectens
s^c nihilomin⁹ in loco sacro .i. qñ qñ ex furia se occidit
vl casu mortu⁹ ē s^c d arboze cadens & filia

Sed tumules furia vl casu morte pacta
s^c altubi .i. sepeliri d³ p³ inf dū
ctū in loco sacro

Nisi interdicto posito nullus sepelitur
s^c sepelit in loco sacro s^c aliqd .i. sine p³ritōe .i. p³po

Nec monach⁹ retinēs p³riū moriēdo sub ipō
.i. oīs peccator notori⁹ sepelire p³hibet

i sacro loco viz p³sertim Raptor rez p³ violentiā qñ i mortem
distulit ipotēs restituere qñuis peniteat nisi amici p³mittāt re
stituere carebit ecclesiastica sepultura.

.i. nō p³rit⁹ .i. p³ctōz .i. notori⁹ s^c eccle

Nota quō dā
nato ad mortez
& penitēti nō ne
gabit ecclesiasticā
sepultura d³ Ju
res dabit ei

Naudq; dolens peccans not⁹ nō p³siliatus
.i. nō .i. nō semel

Qui semel haud anno cōicat haud ve fatef
q; occultū publicari nō d³ f³z Anth. s^c loc⁹

Hocq; palā cōstet in sacris nō tumulef
.i. nō cōicās nec p³ritēs .i. p³ritōis

Vno sub teste nisi mōstret signa doloris

Articulo mortis.

s^c i loco sacro
s^c iudiciū

Sed plexus morte si penitet hic sepelit
s^c plectēdo. s^c de iure

Nā corp⁹ xp̄i dū penitet huic tribuet

s^c nō sepeliēdis i cimiterio vl sacro loco s^c sepeliēdi s^c s^c existit

Iugis abortiuū. baptismū nec quib⁹ vllū
s^c q; careāt ecclesiastica sepultura .i. excōi⁹ mior⁹ s^c

Sūctos iūge. mior q̄s dat maledictio s^c lra E
s^c sup⁹ singul⁹ s^c aliq̄e s^c loca s^c ille

De fatis tumulans sup⁹ sacra sacrilegus fit
s^c p³dict⁹ aliq̄bz corpibz s^c de iure

viz ecclesia vl cimiteriū

Nec locus ex fossis sacer. interdict⁹ habet

De his q̄ Sepultura ecclesiastica carēt ⁊ Symonia

vis aliquē de p̄dictis oibz q̄uis maiore nō fuerit excoīcat⁹
s. q̄ sacer loc⁹ ex dicit⁹ p̄phanat

S CXLI

Sicuti infossum mox extumulare iuberis

f. sepulc⁹ in sacro loco
i. maiore excoīcat⁹ f. sacer
vis p̄ effusione⁹ ex
cōmunicati

Si maledictus erat. locus inde recōsiliat⁹

s. q̄dē i. excoīcat⁹ maiore d̄ iure
f. loc⁹
i. manifeste excoī
catum maiore vtz
supra de excoīcati⁹
oibz maioribus

Est anathēa. sacri tumulādo palā maledictū

Cetera de sepultura vide hic infra de Symonia
⁊ de Testamento.

Sermo si in dominica vel festo teneatur sub
mortali audiri quere de Missa.

In sacrament⁹ symon fit. munere siue
i. in illo qd̄ annexū ē spūali
s⁹ vel
i. symonia i. a munere

De quadruplici sy
monia.

Detibus aut sacris. annexo spūali
f. aliq̄ ecclie
Unde sacra vendens vlemens symon extat
i. symonia
vis illud sacm̄ cū sequentibz

De symonia ēca
sacra ⁊ sacralia

De sunt baptisma. cōfessio. missa legenda
f. de sacramentis vlt̄ sacramentalibz
f. sacra/
mentalibz

Aut precio soluens quicq̄ vendendo vlt̄ illa
f. p̄ pecunia vlt̄ equalenti s⁹ q̄

Del qui pōtificem sic cōsecrat. aut bñdicīt
f. vlt̄ abbatissam i. aliquem f. p̄ p̄cio

Abbatem precio. vlt̄ quemlibet ordinat illo
s⁹ si vis sacz i. sacz f. p̄ pecunia symonia est Idem
est de calicibz. vestibz linreamibz
bñdicendis fm goff. ⁊ hosti.

Crisma vlt̄ hoc oleum precio bñdicīt alium

Si sacerdos tenetur ad celebrandū vel ad exequias vlt̄ alia
officia non potest aliquid p̄ h̄mōi exigere **S**i non tenet ex offi
ficio ⁊ deficit sibi sumptus p̄ aliquid accipe. i. q. i. **D**uces nā
opas suas locare p̄t siue ad diē siue ad annum. **E**xtra ne plati

De Symonia varijs modis.

S

vices suas ca. vl. Si sumptus hys rad h non tenet tunc talia faci-
ens ex auaritia est turpelicuz.

De Symonia
et actus spirituales.

Hinc viciare solet symonia actus spirituales
i. symonia
i. aliquis symoniae est

Ut vendes vel emes dinas inquit laudes

se symoniae est s. p pecunia s. p pecunia pncipaliter ppter
fauore. h. ppter misterium bñ h
recepte qz hoc non est spirituale

Sic ut agas anniuersaria. p dicit aut quis

i. p pecunia symonia est i. debita fieri

Seu fiat pcessio vel correctio iusta

s. p pecunia s. p pecunia

Dans pecuniam ut
specligat i parozem
aut rectorē i iurat
est pelucuz non symonia

Vel sic dispensans qd. seu qz visitet iste

s. fiat ppter pecuniam vel p illa s. fiat ppter pecuniam vel equalens

Sive vicarius. aut ingressus religionis

s. ad docendum in scola s. in tholomin

Quis sit pbeda mihi qz doceam peto nummum

Circa ingressum religionis Notandum qz intras religio-
ne aut monasterium cum pacto de d. adis epalibus est symoniae vtz
c. intantū c. venēs. eo. Hic tamen Hostien. Hoff. Ray. z
Bern. in c. qm symoniaci eo. qz si monasterium est tenue qz possit
lenit dicere volent intrare Si vis viuere mecum porta recti qz licet
relibent recipem tū bona nra non sufficiunt. Hic iuxta psciam
teneas opioez b. th. o. in summa dicent qz p ingressu monasterij
non licet aliquid recipere vel exigere quasi pccum h. p victu pstone re-
cipiente licet aliquid recipere si non sufficiant opes monasterij
ad h. Similiter licitum est ppter deuorōem quam quis ostendit
monasterio vtz eidem largas elemosinas faciendo qz facit
quis vel alij recipiatur sicut licitum est econuerso. puocare alij
quez p tpalia beneficia ad deuorōem monasterij qz uis non s. licitum
aliquid ex pacto dare vel recipere vtz qz recipiat c. q. pio. j. q. 2.
Rodonen. etiā tenet qz qm monasterium est tenue z indigens qz
non est symoniaci etiā p acfctm talibus dummodo non fiat p spiritualibus
preferendis h. p expensis faciendis vel recōpensandis. vnde te-
net qz licet expmere nō stare qntitate muneris z h. sic placet qad
psciam. Et qad c. qz vident hia z maxime d. c. symoniaci die
qz loquunt qad soz pntiosum ppter fraudes z id fundat se su
p pñi ptoez qz cessat in foro ate vel loquunt nihil p ingressu. h. n
loquunt qn p reuelatōe sumptus exigē possit qm monasterium alij
i. symonia

Symonia circa
annexū spiritali.
Notandum qz vasa sa-
cra pncipaliter est spū-
ritualia z deo vendi
pnt alteri eccie eade
forma. h. laico vendi
debent pflata.

Sic symonia z viciat annexū spiritali

i. symoniacus est i. qd dicitur i. necessitate

Ut vendes vel emes sacras vas absqz necesse

De Symonia.

Sive sepulturas. decias aut ius patronatus

Officiū vēdi neq̄t abs aliquo tumulādi

Vēdere nō posses t̄ram qua q̄s sepelit

Rectūbā vēdes qua quis fuerat tumulatus

Sz vendi pura tumulāda p̄t tibi t̄ra

Itis iūge bñficiōꝝ ius q̄s fructus

Deputa detentos. a p̄latis ve daret

Talit̄ ecce bñficiū. par seu dat̄ hoz

Ve vendēs vl̄ emēs vt symō iure teneboꝝ

Aut male tracto loca sacra vl̄ res inq̄o sacras

Ut sint ornatus tēpli vl̄ sunt sacra vasa

Nota fm Panor. in. c. j. Et ecclesiastica bñficia Aliq̄s facies pactū cū illo cui bñficiū p̄fert vt retineat aliqua portio nē bñficiū symoniacus ē. Hilomin⁹ ep̄s ex iusta cā z necessa nā p̄statuere vt reddat̄ certi alicui⁹ beneficij vacantis ad certū vsū laudabile deputent̄ etiā p̄ solutioē debitoꝝ nōie z rōe eccle z tractoꝝ z nō alias. Nota fm Panor. in. c. cū clerici d̄ pac. Aliq̄s pmouend⁹ in rectorē alie⁹ eccle z paciscens vt soluat maiorē portioē collatorū ē symoniac⁹. Silt̄ si pmouēd⁹ p̄p̄ia autoritate obliget se ad pensioē z nō tenet collatio.

Munera sic faciūt symonē q̄nq̄ notari

vsuris mercantijs vel lenocinijs vel ad carnalia deputato vt

Uti si donent̄ in bonesto p̄ famulatu

Ordo ve p̄benda vl̄ sint bōa cetera sacra

Talia vl̄ p̄fers vt sanguineis famulet̄

CXLII

Symonia ēca sepulturam z ēca alia ecclesie bōa.

Circa munera ad obsequio.

Itē spalia dari possunt p̄ redimēda ve ratiōe i spūalib⁹ Sz sup iure spūali tūc solū hēbit locū q̄n p̄ cō p̄stat redimēti d̄ iure suo.

Nota p̄hibitiū ē per p̄stitutioē eccie z iō symoniac⁹ iudicet̄ q̄ renūciat eccie vt de alteri sz nepoti suo. Silt̄ Glicariā Castaldionatū. Aduo cacia Jcontā. reddē do sz Hoff. extra eo. ad nr̄am.

De Symonia circa diuersa.

S

visu alicui s. ecclesiasticum s. et hoc pacto

Seu donando beneficium tali ratione

s. ille s. tali beneficio postro .i. tuis

Hinc ut pvideat sanguineis tibi rite

Nota si aliquod obsequium esset pure spirituale quod est impositum beneficio tunc indubitanter et ex pacto potest conferri beneficium Ita quod aliquis permittat tale obsequium vtpu- ta de celebrando talem et talem missam et similia Sed quicum- que confert aliquid spirituale respiciens principaliter ad deum et ad merita persone que per obsequia talia et alia bona procurat hoc modo potest dari spirituale vtpu- ta qui in futurum ecclesie vel pluri- bus iuribus et hmoi.

Symonia circa munera a lingua

Quando quis exaudit rogitantem pmin^o apto

s. symonia est s. p. beneficio vlti .i. digno s. symonia est s. p. sone s. beneficium principaliter

Canon de Absit ois pacto. cesset ois conuentio. i. q. 2. Qm pio.

Indignis ve petes solu ratione fauoris

s. symonia est s. beneficia

Quisquis admittens indignum sacra petente

s. aiaz s. symoniacus est

Cum curam beneficium poscens sibi quisquis

s. curam aiaz

Eccliam ve petens.

s. infra eum .i. symoniacus et eius vicarius vtpu- ta in cronica

Papa velut reliquus symonius vixit esse malignus

s. oia supra de symonia s. de aquino

Fata refert thome pars dicta secunda secunde

Nota s. m. Ray. Non licet petere ecclesiam vel dignitatem vel aliquid beneficium habens curam animarum quantumcumque sit dignus. i. q. 1. Ordinationes. et c. Beneficiarius autem simplex si indiget sentiens se dignum petere potest extra eo. Qua nos. Lon cor. b. tho. 2° 2° et in 4°.

Id quod recipere sine symonia s. m. b. tho. vis p sacris l' alio spiritali si sit ut h' nota cur.

Idem dicit aliqd iudicium ecclesiastico ut fuerit iusticia i spiritualibus et i temporalibus s. Guil. symonia est s. dicit aliqd iudicium laico non est symonia s. sicut peccat

Pro sacramentis aliquo seu spirituali

s. s. m. b. tho. 2° 2°

Quicumque si deest fiet preter symoniam

s. illud

Si ius diuini concedat vel posituum

s. cedat

Aut consuetudo pia formave constet honesta

De Symonia quoad suspensionem et dispensationem.

CXLIII

Si corrupta nec in tēto s; pia cōstat
i. accipientis pecuniā v' aliud
i. antea s' hō esta q' excusat symo
niā v' s. d'z

An quid exigere pactādo forma vetabit
i. sine sacro v' n' sacro .i. symoniā viz ordinē

Ordine cōmittēs symonē dū q's capit illum
i. ab ordīs executōe .i. ab actib; viz ordinū q's ante
quē sic suscepit susceptit

Ordine suspēsus dat actibus et reliquor;
i. p' dicit' .i. q' ad se s' suspēsus

Et quoad hic alios s' ad se iure tenet
s' fuerit factū symonie s. symonie s. manifeste

Et licet occultū sed si d' crimine cōstat
i. irregularitas inuoluet

Deponi o; simul hunc infamia fliget
i. ad ministratōes spaliē .i. oblatā pecuniāz symo/
z spaliē niāce p' ordīs susceptōe

Aq; ministratū p' dit latū q; nummū
i. ignorātia facti s. aliq's s. symonie in sui ordinatōe

Ignorans ordinatus crimē fore factum
i. sup' ord. executōe s. simpl'r illi executōi. s. ordinatus sy

Presul dispēsat dū rite renūciat ipse
i. hāc pecuniā p' ordiatōe .i. dispēsat

Si p' suscepit hūc nūmū papa redonat
i. ordinās s. q'cunq;

Quicq; poscendo p' iā loquor ordine dādo
i. bñficiū s. in tali symonia

Vel sic p' bendā quācunq; dat aut mediando

Hocq; palā constet. suspēsus iure tenet
viz p' dicit' aliqd' poscēs aut mediās s' ex hīs .i. q' ad se so
lū suspēsus est

Hoc quoad hic alios. sed et occultū q' ad ipm
i. symoniā s. eccl'astica sine cura s' siue. i. bñficiūz
s. aiāz

Per symonē dignitas. cū cura benefici
i. symoniace p' aliquē. s. q' ad symoniam
s. symoniaco

Si cōstent habita. par iuditiū erit illi
i. p' ordie q'cunq; s. ordiat'

Aui nūc ordo dat p' cio qd' cōtulit ipē

D i

De suspēsiōne q;
ad se et q' ad alios
quā q's incurrit
ex aliq' ordine sy
moniace tcepto

Aliq's ignorant
ordinat' Symo
niace ep'm acce
det p' dispēsiōe

Das ordinē ali
quē seu bñficiūz
symoniace. vel q'
mediat suspēsus
est Iure.

Recipiens digni
tatez symoniace
seu bñficiū cum
cura ē suspēsus
sicut ille qui or
dinez suscepit sy
monyace.

De Symonia q̄ ad suspētionē i dispēlationē.

S

Ep̄s dispēsat cū
illis q̄ benefici/
um ceper̄t symo
niace viz p̄ p̄ces
vel q̄ p̄ces fudeēt
p̄ indignis p̄bitz.

Est mortale pec/
catū p̄ se suspē^o
ab ordie vel b̄nfi
cio occ̄tre postea
i ill' m̄strans s̄
māifestū tale cri
mē suspendit ab
omni.

Pro se suspēsus
a b̄nificio scient
renūciare d̄z & pa
pa dispēsat ali/
as ep̄s

De Sortilegis &
divinatoribus.

Si sunt occulta p̄sul p̄fert memorata
viz b̄nificiū cū cura l' digni/
ratē symoniace acq̄sitas
f. p̄ aliq̄ b̄nificio h̄ndo s̄ licet

Quisq̄ p̄ces fundens carnales & sine pacto
viz carnales p̄ces fundēdo

Imo nec posita sic vlla p̄ditioe
s̄ petendo .i. cū talibz

Pro sil' indigno. p̄sul dispēsat in illis
s̄ saltē f. p̄ dicte symonte

Si p̄sul cōstet immunis ab hac puta culpa
f. aliq̄s .i. ab .i. b̄nificio

Pro se suspēsus abs ordine v' b̄nifici
f. symonie

Ut q̄ crumen occultū reddidit ip̄m
.i. in ordine & b̄nificio

Nō sine mortali sup̄ his post ip̄e ministrat
f. p̄ dicca

Si manifesta tñ p̄stent suspēsus habetur
.i. bona t̄palia

Ordine de cūcto. bona t̄pis haudq̄ ministret
.i. symonia nō dū habita dispēlatōe

Fructus p̄ceptos sub symone reddere debet
f. p̄ceptos fruct' s̄ symoniac' p̄ dic'

Tales ecclie nisi p̄tulit vtilitati.
s̄ f̄n̄ q̄ f. q̄s pura q̄ ad simplex b̄nificiū symoniace receptū
ad alios

Pro se suspēsus mor ip̄se renūciet apte
.i. symoniā factā .i. dispēsat viz p̄ ple
nā renūciatōem

Nā symonem sciuit simulādo. papa redonat
f. p̄ diccā symoniam viz b̄nificatus
.i. renūciatū p̄us plene

Hanc ignorātī sublatū p̄sul & offert

Cetera quere in lēa f̄ de fraternitatibus
& infra de Suspensione.

Qui diuinando. sathanā. put inuocat ip̄m
f. demonē s̄ ecē f. vitonē viz p̄ Regū

Hūc dic phitonem sacra quē sc̄ptura vetauit

De Fortilegis & Diuinatoribus.

l. fm Arbanasii

*viz fidel' vl' in/
fidelis*

CXLIII

Magnū quippe nephās vt demonio doceat

.i. afflic

Qui sit diuina semp scriptura pbata

Corandū q̄ Br̄s Augu^o. ad Simplicianū de eo q̄
Paul phitonissam consulit q̄ diuinavit. j. R. 28. Dicit Non
est absurdū credere aliq̄ dispensatōe pmissum fuisse vt nō dnān/
te arte magica vl' pōna h̄ dispensatōe occulta q̄ phitonissam z
Saulē latebat se oīderet spūs n̄st aspectibz regis diuina cū sen/
tentiā percussur^o Vel non h̄e spūs Samuelis a requie sua exci/
tar^o ē h̄ aliq̄d fantasma z illusio imaginaria dyaboli machina/
tionibz facta quā scriptura Samuelē appellat sicut solēt imagi/
nes rex suaz noībz appellari. 26. q. 5. Nec mir^o Et ibi p̄tz q̄ b.
Augu^o. videt firmare hanc s̄n̄iaz viz q̄ samuelis appetitio potū/
us fuerit p̄stigiōsa seu fantastica z dyabolica illusio.

.i. fortileg^o. i. p̄ dixit

Quāuis eueniat vt diuinus recitauit

l. ds

Permittente deo fiūt hec. vt p̄bet ipse

l. viz Deutro. 13°

l. ipm deū creatorē n̄m

Rite fidem n̄am vl' q̄ veneramur amore

.i. ideo

.i. oberrare te faciat

Cur nil attēdas illis. ne demō aberret

l. illa spēs diuinā dī

Porus nō licita dat̄ ars notoria cūcta

l. arte notoria

.i. nitens

Qua fac̄ implicita cū demōe pacta. laborās

.i. d̄ aliq̄ occulto scīaz acq̄rere

.i. inefficax

Quid p̄ eū scire q̄uis penit^o sit inane

.i. cursu sydez vl' planetaz

l. aliq̄

Astris vtendo q̄ noscas rite futura

l. astris

Que fiūt cāu seu fortuitu. vl' eisdem

.i. opa

Vteris. vt noscas hōim puta facta futura

.i. p̄dicens

s^o totū

s^o esse

Pro certo recitans. hoc scito suspiciosum

.i. h̄

.i. cursu sydez z planetaz

Vti h̄o licet astris noscendo futura

D ij

De Sortilegis et Diuinatoribus.

S

Ut q̄ causant̄ celesti corpe. sicut
f. futura
s. p. certo tpe. s. p. certo tpe

Sunt frigus pluuie. siccu calidū. reliquū ve
f. sile ex certis causis
corp̄m celestiu
.i. a dō .i. phibita

Cōstat ab ecclia sanctaq; dō vetitata
s. cuncta

Est supsticio seu diuinatio cūcta
.i. auctoritatem

Quod vin nō p̄stat ex natura. neq; patz
f. scriptis f. scriptis

Sanctoꝝ scriptꝝ. aut ecclie neq; diuis
s. ecclie

Moueris hoc vetitū. dicatq; supsticiosum
f. p. singla s. f. q̄ fieri solet vario mō s. satis

Ex dictꝝ. reliqua sit diuinatio plana
f. iuxta legē s. etiā

Victunt capite. diuinatoꝝ. malefactor
f. diuinatoꝝ et maleficiū

Dos lex siue cremat. sed q̄draginta dieꝝ
.i. ius canonicū .i. h. f. maleficio l. diuinatoꝝ
.i. p̄niam durā

Imponit canon penam. vey manifesto
.i. eucharistiā. i. denegat. i. clericꝝ

Xp̄m nō p̄stat. clericus deponitur ex hoc
f. maiore h. minore excoicatus c̄ ip̄o iure vtz s. de minor̄ ep̄
cōmunicacione f. laicus

Est maledicendꝝ laicꝝ. sed carcere detur
.i. p̄tmax f. ciuilis f. laicꝝ p̄dicitꝝ

Austerus remanens. infamis et ipse tenetur
f. ciuilis f. maleficos
et diuatoꝝ

Sic est infamis cunctus qui cōsultat illos
f. q̄ recitant s. .i. excoimunicat maiorē tñ extra cor
de calibꝝ ep̄i pus iuris sez in extrauaganti
f. xxij.

Sortilegos plures maledicit papa iohannes
.i. sacrificas f. vltimis

Demonio sacrans vt fias diues adoptans
Aut oleo sancto. vlt crismate sortilegādo

De Sortilegijs & Diuinatoribus.

CXLV

Baptismi v'l aqua facis hoc v'l corpe xpi
f. ciuilit' f. fm Bullb. f. alij dicunt q' etiam occultus

Redderis infamis saltē dum sis manifestus
.i. illicitū z ex ope demonis

Quando p' astrologū fit imago. demōis ē ars
.i. caracteres f. naturalit'

Namq' character ibi quē scribit nil operat
s' cū inuocatōe

Et pactū tacitū fit ibi cū demone certum
f. ad m'ra miliaria f. rudes z simplices

Quas equitare putāt plures noctu m'lieres
sup' aialia s' z in spū f. m'lieres v'l viros

In somnis solum credas nō corpe duci
f. demōis .i. i mētibus fidelit'

Talia sunt hostis fantasmata mēte fidelis
f. scōp' v'l alie' f. in collo v'l al's

Pelliquias secū quis gestās fidit v't illis
.i. licite fieri p'r

Se d's aut sancti defendāt nō reprobāt

Collo diuina posses suspēdere p'ba
.i. supersticiosum

Dū nil p'tineant vanū nec spes habeat
.i. in aliq' .i. superstioso f. vano

In quoq' vano d's ex quo nō reuerēt
f. hebraica z ignora v'l nōia det' q' f. ineffabilia v'l nōia angelorum .i. caracteres

Inco'sueta quidē dū nōia siue character
f. in carra f. secū v'l in collo

Scribunt d'icis hec portans p'spera cernet
s' d'icis s' p'dictū tale

Aut huic consile. fore scito supersticiosum
s' aliq's

Articulos fidei miscēs herbis medicine
f. d'nicaz o'ioem f. herbas

Atq' p'cem d'ni ponēs illas super egz
f. nō vana intentōe .i. licitū ē

Ut sic inde d's tm̄ venerēt. obest nil

De Sponsalibus quō contrahūtur.

S

s^e saltem
f. p̄dictis

Nil tñ his aliud miscendo sup̄sticiosum
f. mō infrasc̄pto

Agros v̄l p̄ueros incantās nō phibet
.s. fiant

Qñ p̄ces licite sil' adiuratio fiat
.i. xpi passionē .s. xpi

Per xpm̄ passumq; crucē. foret aut pariforme
f. sequentiū .i. p̄hur f

Spōsalia q̄tuor
mōis trahunt.

Quattuor ecce modis spōsalia iure trahunt
.i. alicui .i. d. futuro aut fu
turi temporis

Primo dū spondes cuiq; p̄ v̄ba futuri
f. v̄ba de futuro .s. saltem
f. int' p̄bentes

Post q̄ sit nulla carnalis copula facta
.s. 2° p̄bunt spōsalia .s. 3° .s. p̄bendo
f. quis alicui spōsalia
.i. pecunias v̄l iocalia z hmōi

Pās spōsalias acras. aut annulus arzat
f. 4° p̄bunt spōsalia .s. spōsalia .i. de futuro aut futu
ri temporis

Sic iuramento si firmas v̄ba futuri
f. sponsalibus sup̄radictis
.s. p̄bens spōsalia

In his p̄missum frāgēs dū fit sine causa
viz in q̄rto

Proputa legitima mortale docet fore thoma

Ite d' Sponsalibus vide plura supra d' Impe
dimēto publice honestatis iusticie p̄ rotum.

C Nota q̄ in isto primo modo p̄trahendo sponsalia dicit
eē p̄missio nuda q̄uis nō exprimit z ideo illā frāgēdo peccat
mortale s̄m b. tho. s̄l̄r in sequentiū modis.

C Anthonin⁹ addit adhuc duos modos viz qñ daf fides ab
alterutro qd̄ p̄tinere videt ad iuramētū. Itē alio⁹ s̄nt sub con
ditōe z tunc distinguitur si cōditio sit honesta v̄l inhonestā sic
in cōtractu m̄tionū distinguitur solet Ideo s̄l̄e mō v̄r ibi est sic in
spōsaly iudicandū est. **C** Item Spōsalia per metuz q̄ cadit
in cōstantē viz p̄tra s̄m q̄sq; obligat i foro cōscie s̄ non ecclie.
Alij dicunt q̄ nec in foro cōscie nec ecclie. Ricar. in q̄rto di. 29
ponit rōes p̄ v̄traq; parte z responsiones.

De Sponsalibus quot modis solvantur.

l. subsequentibus

Quo scato mōis solui spōsalia iure
*.s. p̄mus mod⁹ ē .l. ante carnalē copulā etiam tracto matrī
monio sine copula carnali. imo altero inuito. z qui remanet in
seculo cōtrahere p̄t cum altero viz approbat⁹ etz n̄ cōfirēdo*

Alter spōsoz vadēs ad religionē
*.i. cōnētie in seculo .s. fm̄ Inno. Boss. z Hosti. qz dicūt
qz votū z p̄missio sponsalū z Juramentū sunt equalis poten
tie vincula i. eo in sponsalibz p̄mū p̄ualet*

Sed casti simplex votū nō illa resoluit
.l. votū simplex

Post saltē factū spōsalia si forzet illud
.i. spōsalia

An̄te quidē factū votū simplex. ea soluit
.i. cōtracta. i. postea

Quiuis iurant spōsalia tracta futura
*viz vt nō sit spes cito redeūdi viz vir vel
mulier*

Lautabit lōge spōsus. vlturpe quid alē
viz incurabiles

Incurit leprā puta. defectus siles ve
*.s. ex parte spōi vlt sponse .i. affinitas quia viz spōsus p̄ea
cognouit consanguineam spon
se vel. cōuerso. i. mutuo*

Sine supueniat hinc affinis. p̄iter ve
*.l. sponsus z sponsa viz qz parit se absoluerē p̄nt
.l. doctores .i. iure pbant*

Se post absoluūt. istud plures qz firmanē
*.l. spōsus vlt sponsa .i. voluntarie
.l. spōsalia cōtracta*

Poz quisqz volēs post hec si luxuriat
*.l. quoqz .l. spōsalia cōtracta .l. p̄ctm̄ for
nicatiōis. qz occultū nō soluit*

Cū reliquo. nulla facit hec. dū sit manifestū
*.l. spōsa .l. corruptōez .i. an̄ carnalē copulam qz
per hoc soluunt sponsalia*

Vel sit corrupta quā nō coeūdo notasti
*.s. soluūt spōsalia. i. fornicatio .i. infidelitas viz postea reperta
in aliq̄ cōtrahentiū*

Sic z si fornicat⁹ sit spūalis
.l. adhuc illegitime eratis .i. legitim⁹

Qum facit impubes etatē quisquis adultā
D iij

CXLVI

Quo s̄s mōi sol
uēdi Spōsalia.

Aorādū qz spōsalia
dissoluūt etz si spōs
l' spōsa i'trās religio
nē approbatam n̄ sit
p̄fessus c. veniēs qui
de. vel vo.

Citē i spōsali b̄ po
ra spōsalia s̄z cōsum
manda vt d̄ spō. sic
ex l'ris. qd̄ etz verū ē
si i p̄mis spōsali b̄ n̄
infuenerit iuramētū
z in scōdis infuenerit
fm̄ Inno. Hostienz
Abba. z Jo. an.

Uz extra d̄ Spon
sa. c. Preterea bi q.

Sensus isti⁹ s̄sus ē
qz si aliq̄s p̄ spon
salia h̄cta nouit sine
coitu h̄ al's spōsaz p̄
aliū corrupraz p̄ cō
soluūt spōsalia h̄ si
coeūdo percepti non
s̄ luunt.

De Sponsalibus videlicet quō ipso iure solvuntur.

S ^{f. p. ep̄m v'l auctoritate ei⁹ .i. a sponsalib⁹}
Postulat absolui sponsalibus an̄ peractis
^{s⁹ z sponsalia solvunt .i. legitimū f. it̄ sp̄sū z sp̄sā}
Quā volat rumor aliqd̄ q̄ canonis obstat
^{f. alicui .i. de futuro f. r̄p̄is}

In duobus casi
b⁹ n̄ s̄t sponsalia
s̄ p̄m̄tio in
dicat̄.

S ^{f. sp̄sus cū sp̄sa v'l ecōtra s⁹ qz̄ iā m̄rio iudicat̄ vltz}
Si spondes aliḡ referēs per v̄ba futuri
^{Extra eo. r. Si int̄ vtz p̄tē d̄ sp̄o. duoz̄ c. l.}

Post q̄ si coeas. sponsalia scito soluta
^{s⁹ v̄ba vtz vn⁹ ad alterz̄ .i. p̄sentit̄. f. p̄bentū}

Sic d̄ p̄nti dicēs dum sentit vterq̄
^{f. int̄ p̄bentes p̄ v̄ba de p̄ntē}

Quāvis sit nulla post carnis copula facta

¶ Nota fm̄ Ray. Si quis p̄traxit cū p̄ma sponsalia de futuro sine interpositōe fidei v'l iuramētī z cum secunda sit d̄ futuro sed cum iuramento debet contrahere cum prima z agere p̄niam de p̄iurio qd̄ cōmisit circa sc̄dam. Iuramentū em̄ non p̄t eē vinculum iniquitatis Lon. host. Alb. z Jo. an. Sicut d̄m̄ qn̄ votū castitatis seu p̄tinentie simplex sequit̄ sponsalia etiā facta si fuerint illa p̄ora sine p̄missione z iuramēto nisi forte votū veller implere p̄ p̄fessionē religionis approbare
^{s⁹ sequētia}

Trib⁹ mōis ip̄o
iure solvunt̄ sp̄o
salia.

S ^{s⁹ p̄mo .i. p̄ferens quis cū p̄sensu f. qz̄ sic iudicat̄ tam ec̄m̄rio}
Solvunt̄ iure sponsalia per tria sicut
^{num salcē in foro ecclē nō aut̄ p̄scientie f̄z b. tho. vtz extra eo. r. Si int̄ vtz z de sp̄o. duoz̄ c. p̄mo.}

Verba futura ferēs post q̄ sit copula carnis
^{s⁹ sc̄do vtz p̄bentū sponsalia .i. aliqua vtz post sponsalia rite p̄cta}

Unus z illoz̄ vadēs ad religionem
^{.i. fornicatio alicui⁹ p̄bentū}

Sic z luxuria soluit dū sit manifesta
^{f. cūctis s̄dictis vtz sponsalia s⁹ fm̄ Hostien.}

Ep̄s p̄t tres mo/
dos s̄dictos solvere
habz̄ sponsalia. p̄per
mutuū p̄sensuz̄ p̄bē
tū sine ep̄o solvunt̄.

Q ^{f. ep̄o f. p̄ mutuū p̄sensum vtz extra de sponsalib⁹ c. Præterea hi qui.}
uibus a reliquis hec p̄sul solvere debet

Aut sine p̄dicto se mutuo solvere possunt
^{¶ Not̄ dū q̄ d̄ mero iure p̄pelli d̄nt̄ p̄bentes sponsalia vt̄ fidē z iuramēta fuer̄ cū cēsurā ecclēsticaz̄ s⁹ fore .i. in sponsalib⁹ apponi}

Nulla p̄a appōi
d̄z in sponsalibus

Noveris illicitū penam sponsalibus addi

De Suspensione in diuersis casibus.

f. hēdo f. de iure

f. vbi imminet v'l time
tur graue piculum

CXLVII

Singula cōiugia reprobant nanz coacta

Successio hereditatis q̄ratur sup̄ Hereditas.

f. aut cleric⁹ aut in minorib⁹
vel in sacris constitut⁹

f. officia seu sacra l' sepul
turam

Qui celebrat v'l participat diuina scient

f. corā v'l p̄cipādo istis

.i. excoīcat⁹ maiore salte⁹
manifestis

**De Suspensione
et d' varijs modis
quib⁹ incurrit ex
iure.**

Cū manifest⁹ interdicit⁹ seu maledictis

f. celebrans. f. q̄ ad dina s' v'l interdicit⁹
v'l p̄cipans

Moris ab ingressu tēpli suspensus habetur

**Notandū q̄ sepelientes ex nomine Int dictos in loco
sacro. v'l manifestos vsurarios v'l manifestos excoīcatos ma
iore excoīmunicatiōe s't excoīmunicati Extra de sepul. eos
qui in de. Vide s. de Excoīcatione maiore.**

.i. ecclie

viz p̄dictus v'l cō
similis

Ingressus templi put interdicit⁹ iste

f. eadem suspēsiōe s' qz als posses intrare

Post intrare caue sub diuinis celebrādīs

.i. amec⁹ excoīcat⁹ maiore

.i. ab officio

f. qd hz

Est anathēa bñficio suspensus et offi.

f. q̄ cōs. f. p̄ te seclare l' religiosum. i. excoīcat⁹ maiore

Ordine suscepto dū sis anathema scient

f. ordine aliquē. f. q̄s q̄s

Ac in apostasia capiens hūc religiosus

.i. irregulares f. de iure

Infames dantur suspensi rursus habentur

f. q̄cunqz

.i. symoniaco

.i. occulto

Ordine suscepto d' symone non manifesto

.i. bñficio

f. symoniaco

Aut sic suscepta p̄benda d' manifesto

.i. in collatōe bñficioz

.i. i receptione bñficioz

.i. i mediatiōe bñficioz

Drputa donādo mediādo v'l capiēdo

f. collatio. f. eccliaistica. f. ab ordis executione

viz de iure

Sive sit hec dignitas suspensus reputar⁹

De Suspensione in diuersis casibus.

S

f. symoniace s' tñ .i. vti debes f. a symōiaco suscepto

Om̄nis nil dederis nō vteris ordine tali
f. sup ordis executōe p̄dicta.

Papaq̄ dispensat
f. infra scriptis

Om̄is ab his ordinatus suspensus habet
s' tñ .i. excōicac' maiore f. de iure

Qui puta scismatic' v' hereticus aut anathēa
s' v' degradat' f. sic suscepto f. a p̄dicto aliq̄ ordinatū

Vel sit depositus. hūc ordine papa reponit
f. s̄dicta s' nihil excusat s' etiā nō excusat

Ista scient' agat ve sit ignorātia crassa
i. p̄ saltū .i. ordinar' .i. executōe ordis .i. p̄ saltū suscepro

Saltu p̄motus nō ordine fungere capto
s' postea viz ordinē f. executōe ordis r̄ disp̄s̄ fatōez receiptendoy

Nec cape dimissum ni p̄sul p̄ferat illa
f. ad superiorē ordinē

Ut tñ ascendas solus p̄stat tibi papa
i. sine s' titulo s' saltē

Abs aliq̄ titulo seu falso dū sacer ordo
Quiq̄ p̄statur suspensus iure tenet

Si saltē symō interuenerit ordine tali

Notandū q̄ si symonia nō interuenerit idē iudiciū erit
q̄ si furti fuerit ordinar' viz s. d. Irregularitate. qz eps ī tali ca
su disp̄s̄tāc' p̄t' Et idē p̄ h̄ modicū i. scz. Saltu p̄mor'. r̄ s̄
sine aliq̄ symonia sic ordinar' viz sine titulo n̄ ē pp̄tē suspēsus.

i. p̄ p̄ba d̄ p̄nti f. alicui mlieri
aut alias rite

Qui post p̄iugia de p̄nti rata facta
f. cū p̄us p̄xit f. postea

Comixtus nō dū p̄ carnem se paciat
i. carnalr .i. sep̄mittit

Ad sacros ordinari suspensus habetur
i. ad aliq̄ sacz ordinē f. ab executōe ordis. f. de iure

Dū nescit mulier nec cōsensit sup illo
s' saltē. f. cū q̄ p̄xit f. mlier f. sacro ordie susceptōe

Notandū q̄ iste iuxta
rigores doctoy iuris
peritoy depōi debet
h̄ bec p̄ca nec hodie
nec an̄ fuabat Ideo
dñt manere tales p̄
moti r̄ dz eis p̄uide
ri p̄ ep̄m

De Suspensione in diuersis casibus.

CXLVij

Si seculo maneat post vxoris neq; mortem
f. sic ordinat^o f. p. dicte
i. eccl'astica i. bñficia

Alcuius ascendat sacra nec retinens bñfici

f. susceptioe sacri ordiis cuiusvis vrs. d. d. Dignotio in lra D

Ex hoc coniugiū nec dissoluet eoꝝ
i. ordiat^o i. suscipiēs aliqūē sacꝝ ordiēz furtiē

Saltu p. motus aut fungens ordine furtim
i. ordinē furtiuū

Nota d' Suspen
sioe ordiatoꝝ in
debito p. epim di
spensanda.

Et quia cōsensu sine presulis accipis illū
s. v. l. f. recipiēdo ordinē dolo

Nec fuit examen. nec presule rite sciente
f. ord. nē aliqūē i. cuꝝ aliq̄ minore ordi

Nota q' isti singuli
pnt etꝝ dici Irregla
res vtz s. i. p. a d. Ir
regularitate sup istuz
eū dē s. ibi positū viz
Saltu p. mot^o. rē.

Una forte die sacꝝ sumensq; minorem
s. eodē v. l. vna die. f. ordiēs s. sumēdo. f. aliquos ordiēs
f. a iure

Sive duos sacros. aut hos nō tpe recto
f. aliq̄b p. dicis. i. irregularis viz ab executōe p. dicci ordiis su

Nō sis infamis vey suspensus haberi
scepti cuiuscuq;

Presul dispensat memoratꝝ iure docente
s. aliquis f. aliq̄ f. p. re

De minoribꝝ in
ordinatoe.

Non satꝝ annosus sacro tñ ordine capto
s. ex h. p. epim s. de iure es viz ex hoc fm solēnes do/

Es suspendendus nec suspensus nec es irreg.
f. ab ordiis executōe f. ordine
f. a p. lato

Sed post suspensus fungens illo darꝝ irreg.
f. ordine nō debita erate suscepto saltē sacro

Nō fingeris eo nisi det pus h tibi papa
f. ordinibꝝ f. susceptis

Presul dispensat sacris nō tpe recto
f. in minoribꝝ f. ante debitam erate i. cū mē

Ordinibus paruis p̄sul dispensat in annis.
nozenibꝝ

De Suspensione in diuersis casibus.

S Nota d' dispensa-
tōe cū ordiat' in
debet'

f. ordinē aliquē
s' q' ē .i. cum aliquo minoꝝ
ordine vel cū oīb' mī-
noribus

Una forte die sacꝝ sumensq; minorem
s' sumendo. f. ordines .i. p'niaz inuigēdo .i. dīp'fat
Cum tali

Sive duos sacros. p'sul fligēdo reponit
f. p'dictos trāsgressores

Tales viuentes deuote claustra petendo
f. q' ad executōem p'dictoz ordinū .i. excoīcati maiore
p' aliquem
f. p'fat'is

Abbas restituet. sed si sup his maledicti
f. ordines .i. tales

Sacros sic caperent hos solus papa reponit
.i. excoīcatō ez maiore. f. q's .i. suspēsus d' iurē

Non anathema ferens iuxta ius pensus h'z
.i. eccl'astic' .i. iusticiā

Iudex eccl'ie qz cōtra ius tibi fauit
f. de iure

Causis iuditij. mox fit suspēsus ad annum
f. p'dictū annū .i. irreglar'

Infra diuinis se miscens mox erit irreg.
viz forfacto f. auctoritatē

Dispensat papa sup hoc v' cui dedit ipse

Collegiū plebis. p'sona v' vnica plebis

Cuiuscunq; status. rē. Quere s' d' Excoīcatio
nibus epō de iure reseruat'is.

Confratores qui sunt a sede locati
f. ap'lica
s' sacris

Personis sac'z vel ocis. vt eas tueant
s' eas

Ne violentia nunc iniuria publica turbet
s' si f. eccl'asticas v' religiosas p'sonas
f. omīssa.

Ex hoc tūc alia sup has q's talia temptant
s' em

Suspensi cōstant vt ab officio sed ad annum
.i. suspēsiōis casus .i. symonia in suo loco

Plures suspensos sup symon tibi mōstrat

De Suspensione in diuersis casibus.

Sensus e q quis in sacris vl minoribz ordinibz pstitutus ex
istens notorius fornicator. 22. vtz in sequenti vsu
.i. notori⁹ .i. ex his

CXLIX

Hinc notus fornicator. sacer ordo .minoribz
Horandū q fm Jo. an. p trarium actū restituat ei beneficiū viz
p pniaz. i. dimissa p cubina vt dr dis. lxxi. Si qui sunt ubi dr
q notorius fornicatoribz interdicit introit⁹ eccle ad dina q ad
penitent. q q cito penitent restituunt fm Jo. Sed Ber. dr
q eps dz cū eis dispensare.
.i. ab

Notori⁹ fornicator i sacris vel minoribus epns de Jure e suspensus

Ordinis abs actu cūcto suspensus habet
.i. ptilū pstantien.

Ex plano iure. cōstancia sed reuocauit

.i. de cetero in officijs diuinis cleric⁹ notori⁹ fornicator lz nihil
omin⁹ pena iuris remanet in eo viz q suspensus e q ad ser q ad
alios qn notori⁹ e.

Et nec vitet nisi clamatus foret ille
.i. aliqs

Uemptans qs ferre fmonē relligiosus
.i. ali⁹

Un sacris decimis soluēdis quis retrahat
.i. pfitenti

Sine scient ei sibi nō faciēdo fatēti
.i. dandis

Scrūplū tūc sup his decis ex iure ferēdis
.i. pfitētē. i. aliqez

Uiscrūplū sciāt. haud p̄dicz. audiat haud qz
viz a p̄dicatōis vl p̄fessī. officio .i. ex̄dicat⁹ maiore
.i. suspensionē

Sicē suspēsus. p⁹ spnēs ē maledict⁹
.i. ecce hī de Regularibz c. nō s⁹ frēs frē Alij duo ordi
solum li. vi. nes mendicantes

Un frēs p̄dicatores atqz minores
.i. aliqē s⁹ ad ordinē suū .i. pfitent⁹ viz integro

Si quē suscipiant pfitentē. cuius r anno
.i. anno .i. suscept⁹ ad ordinē eoz

Elapso nōdū quo debeat illi p̄bari
viz frēs ip̄o facto talit⁹ suscipiētes ad p̄fessionē

Mox sunt suspensi ne quē capiant. qz pene
.i. in suis statutis s⁹ talit⁹ suscipiētes .i. dispēsat
.i. grauioris culpe

Que gūior ferē subdunt. papa redonat
E i

**De Suspensione
quā frēs predica
tores r minores
sunt r aliq mendi
cātes i cert⁹ casu
8⁹ d Jure icurte**

De Suspensione in diuersis casibus

S

^{.ordinibz} ^{f. pbatōis} ^{.i. pfiteri}
In reliquis posses. annū tñ añ fateri
^{f. p susceptōez hīr} ^{p fessoz}
Scilicet expresse potes aut tacite pfiteri

Notādū si aliq̄s expresse in ordie n̄ medicātiū pfitetur
ex seclari bitu n̄ mutato illi religioi p̄se obligat quā p fessus
ē Si at̄ fiat tacite s̄ p susceptōez hīr p fessoz tñc ifra annuz
n̄ obligat illi religioi sp̄alit̄ f̄ gñalit̄ dñ recipiēs s̄z bitum sic
erat̄ apte z si fuit sac̄s z volūtari⁹ z si illo bitu z volūtate tri
duo p seuerat extra de Regu. p̄sti. li. vi.

^{.i. ordinis minorum}
Inquisitorē qualē posuere minores
^{s̄ fr̄es} ^{s̄ p̄dicatores}

Si turbent p̄dicatores mox tibi cōstant
^{s̄ salte} ^{.i. sacro} ^{.i. fr̄es suspēsi s̄z}

Suspēsi sacratio ordine. sicq̄ minores
^{f. p̄dicata} ^{viz fr̄es p̄dicatores} ^{f. ad ordinuz}
^{sacroz executōes}

Talia temptātes in eos quos papa reponit.
^{.i. antistite} ^{f. eligēdo} ^{f. aliq̄e}

Antistitem faciens indignū dico scient̄
^{f. d̄ iur̄e} ^{f. eligēs} ^{.i. bñficio}

Suspensus cōstat tribus annis a bñfici.
^{f. aliq̄o} ^{viz eccl̄astico aliq̄}

Ob crimen iure suspēsus ab officio quis
^{f. eccl̄astico} ^{.i. p̄} ^{.i. bñficio}

Mox est suspensus a sacro post bñfici.
^{f. p̄dictū} ^{.i. irreglaritas aliq̄}

Sed si suspēsum dedit hūc infamia iure
^{s̄ aliq̄} ^{.i. viz} ^{f. eccl̄astico} ^{.i. ex hoc}

Sine rebellio sicut ab officio nec eris tunc
^{.i. bñficio} ^{f. ex iure}

Abñfici suspēsus. nisi sit gñe crimen
^{f. crimē tale} ^{.i. ab} ^{f. eccl̄astico} ^{s̄ ex inde}

Ob qd̄ es abs hōie suspensus ab officio. mox
^{.i. bñficio} ^{s̄ ex iure}

Abñfici suspēsus stas. excipe crimen
^{s̄ p̄stat} ^{s̄ cr̄s} ^{.i. irreglaritas}

Qd̄ leue siue rebellio nūc infamia cōstat
^{s̄ solū} ^{.i. bñficio}

Tūces ab officio suspēsus nō bñfici.

Nota quō suspē
sus ab vno z in
cert̄ casib⁹ suspē
dit̄ a reliquo.

De Suspensione eius latore et alijs casibus eius.

Quam celebrare p[er] p[er]grin[um] n[on] manifeste
s[an]c[t]e d[omi]ni iure .i. exco[m]municat[i]o[n]e p[er] d[omi]ni iure
Talis ab officio suspendit qui maledicit
.i. exco[m]municare maiore. i. q[ui]r[er]e debes s[an]c[t]e d[omi]ni exco[m].

Qui posset iure maledicere q[ui]ris ab a[n]i
s[an]c[t]e salt[em] s[an]c[t]e d[omi]ni iure .i. abbatissa v[el] p[ro]p[ri]et[ar]is

Sed nec ab officio suspendit femina sacra
.i. q[ui] ad se

Omnem suspensum q[ui] ad aut alios sit ad se
.i. ab .i. a iure. i. suspensio p[re]dicta

Sive sit abs ho[m]i[n]e v[el] iure ligatio talis
.i. de iure .i. suspensum p[re]dictu[m]
f. eccl[esi]asticu[m]

Iuste vitabis h[uius] officiu[m] facientem
s[an]c[t]e salt[em] .i. notoriu[m] .i. denunciat[ur] .i. suspensus

Si multis constat. notus. clamatus et ille
s[an]c[t]e salt[em]

Tantu[m] suspensum p[ro] se vitare nequibis
.i. suspensum .i. p[ro] maiore exco[m]municat[i]o[n]e

Nec p[ro] mortali maledicto siue minore
f. tale suspensio[n]e

Naud appellabit suspensus ab officio post
s[an]c[t]e appellabit postea .i. eccl[esi]e

Nec qui suspensus sit ab ingressu puta templi
nec exco[m]municat[i]o[n]e maiore nec interdictu[m] nec suspensio[n]e
.i. laxare v[el] solvere

Nullā censurā releuabis iure sub v[er]bo
f. lata[m] in iam f. in iaz ne ferat

Post appellando sed cautius anticipando
.i. postq[ui]am v[el] quando
.i. alteri[us] dyoces[is]

Ordinat vt p[re]sul alienos parrochianos
.i. ignorātia crassa .i. scient[er] ordinās

Ignorans crasse ve sciens suspendit anno
.i. ab ordinu[m] collat[i]o[n]e Quapropt[er] requirit in iā sui dyocesani p[er]
tira et obrēta p[er] l[ite]ram.

Hoc collatu[m].
.i. d[omi]ni .i. recipit. f. bullas .i. non ab ip[s]o papa
recipit

Clericus vt tollit cartas pape nec ab ip[s]o
A ij

S CL

De Suspensione Peregrini sacerdotis.

Hic notat q[ui]s suspendere p[er]

De Vitat[i]o[n]e suspensio[n]u[m] i[n] officijs diuinis.

Pro se solū suspensus vitari n[on] dz

Suspensio laxari n[on] p[er] appellat[i]o[n]es post factā.

P[re]sul n[on] dz ordinare queq[ue] alterius dyoces[is].

De Testibus et eorum conditionibus.

U

s^o recipit. i. a bullatoe. i. bñficiū ei⁹. i. suspendit. i. officium suū
Nec bullatoe. p̄benda mouet et offi.
i. trina monitōe p̄missa i. matoe ex/

cōicatioe excōicat nisi viz culpa de iure sit talis q̄ alit fieri debz
vtz s̄. post excōicatioem

Dum sine quis trino monitu quēq̄ maledic
f. excommunicans
f. ad diuina audienda vlt̄ibi legēda

Per mēsem talis a tēplo iure vetat
f. mēsem i. excōicans

Hoc infra t̄ps intrans tēplū dat̄ irreg;
i. ex officio

Si dat̄ officio q̄s heretica q̄rere p̄na
i. iusticiam
i. p̄sciam

Cōtra ius aiaz. zc. q̄re s̄. de Excōicationibus
papalibus.

Item Seruus sine voluntate dñi p̄here p̄t. zc.
Plura vide in l̄ca J. de Impedimēto Cōditōis.

s^o nō fuit s^o nō f. xliij. annoz in ciuilibz In cri-
mlicibz minalibz 20. annoz
s^o n̄ furiosus. zc. i. n̄ ifa/

Ques post etiā p̄niam pactā. qz infamia p̄niam
non abolet

Cōditio. sex⁹. etas. discretio. fama
f. non oībz paup̄ dñ fuerit mala suspitio
f. qz infidel̄ non admittit̄ p̄ fideles in testificando

quia adhuc quedam alia requirunt viz p̄ncipalr
Et fortūa. fides i testib⁹ ista req̄res
i. fuit p̄ditōis

Cōndere nō posset testamētū sibi suus
i. fili⁹ faillias viz in p̄tate p̄tis ex̄tis legitie saltē etatio
f. peculū

Nec natus familias cui castrēse nec assit
f. peculū

Del q̄si castrēse quicq̄s legare valebit
f. suo s^o alibi f. libere sine p̄sensu p̄tis
i. eligere p̄t

Ni patri placeat. sepeliri set̄i optat

Item damnat⁹ ad mortē naturalē vlt̄ ciuilē vt sunt de pora
et ei⁹ si fugiūt de manu iudicū **S**ec⁹ si eēt damnat⁹ ad penam
inferiōrē tal̄ aut̄ condere posset vt ff. eo. ti. l. rati.

**Septem s̄t̄ p̄nci-
pales p̄ditiones
Testium.**

**Hic notat̄ q̄ nō
p̄nt p̄dere testa-
mētū iure cano-
nico.**

Testamētū quis condē p̄t r̄ qui nō possūt

s̄ nec testamētū condere p̄t
f. oino

Impubes mutus nil fans. surd^o penitusq^{ue}
s̄ nec legare p̄t s̄ h̄ h̄is aliq̄ lucidant ualla p̄t.

Internalla gerēs nō lucida q̄s furiosus
f. p̄lligo s̄ nec legare p̄t. f. tpalia
i. administrare

Quicq^{ue} ministrare bōa p̄dig^o ip̄e vet a^{nt}
f. testamētū d̄dere

Sic vsuratoz manifestus iure vetatur
f. testamētū d̄dere phibet f. d̄sqs

Nincreficans p̄ria retinēs nil religiosus

Sed legare v^z nō dū de iure p̄fessus
i. in seculo s̄ fact^o

Qui genuit p̄les seculo post religiosus
i. postq̄ i. sine testamento

Inde p̄fessus vt ē intestatus poterit post
i. filijs suis in seculo relicto s̄ poterit v^z p̄ suo mō a^{nt}terlo
f. de bonis q̄ habuit p̄s

Natis legare. parit̄ sibi p̄cipare

Nota **Q**ui cardinales in secur^o ē hostilit̄ v^l p̄ussit aut
cepit vel loc^o fuerat aut fieri mandauerat aut consilium vel
auxilium dederit. vel fauorem aut ratuz habuit necralis ex te
stamento alioz aliquid cape p̄t nec ex successione c. felicit̄ d̄ pe
nis li. vi. **E**t hereticus phibetur d̄dere quia oia sua bōa
sunt p̄ficata ip̄o iure c. cum fm leges. **E**t dubius de sta
tu suo vt captus a latronib^{us} dubitat an sit fr̄uus v^l liber vt i. l.
i. in p̄ncipio ff. eo. r. **E**t obsides p̄tanti ap̄ infideles
Et d̄natus ad crimen famosum seu libellū i inuriam al
terius qui etiam infamis efficit vt in. l. is cui s̄. siqs. Sed cōi
ter tenet q̄ ob aliam causam infames non phibentur. **E**t rē
hostes captiui romani imperij. l. ei^o. ff. eo. r.
i. sed. i. secularis s̄ existētia
i. legare debeat

Clericus a^{nt} secli nō ecclie bōa leget
f. bona ecclie s̄ sint s̄ leget

Nec nisi mobilia saltem tūc religiosus
f. bona mobilia ecclie f. p̄terq̄ religios^o

Talia iā reliquis ex p̄suetudine legat
f. bona ecclie mobilia f. cleric^o ecclieastic^o si mouit sin testamēto

Nec capit ecclia nō testatus moriēdo

¶ CLI

Snia h^o ē q̄ p̄dig^o
ille cui d̄ iurē phibet
administrare bōa t̄pa
lia legare non p̄t.
Et vsurari^o manife
stus phibet d̄dere n̄
si p̄stet p̄s cautioez
fm formam iuris
Et s̄z aliqs ex cōica
tus maiore phibet
d̄dere testamētū s̄z
p̄uū cōiter tenet.

Nota d̄ q̄b^o cleri
cus secularis Te
stamentū cōdere
potest.

Testamentū quō clericus condere p̄t.

Q

f. bona ecclie

f. p̄dictus clericus

Hec immobilia nulli legare valebit

f. mobilia v̄l mobilia f. eccl'asticū. v̄l p̄ testamētū v̄l alio

Sed bona lucrata p̄ eū dispergere possit

f. religiosus

f. p̄sonis secl'aribz

Istis aut alijs quibus optat sed p̄ honestis

Cl'era q̄ om̄ia dicunt bona ecclie que intuitu ecclie vel de facultatibz ecclie clericus acquisiuit Hostien. tenet q̄ clericus non habentes administratōem s̄ simpl'r beneficiati v̄l sunt canonici z similes quibz id quod habent obuenit sibi ratōe p̄fōe possunt disponere z testari de fructibus p̄ceptis v̄l q̄ ad diem mortis de consuetudine. z etiam si p̄suetudo esset possent testari de redditibus p̄cipiendis anno sequenti post mortem suam v̄l refert Pa. in c. cum in officijs. **Sed** z licere creditur quādo disponit in pios vsus vel in casibus infra immediate postea

Chorandū q̄ clericus dicunt h̄e administratōem quando habent beneficium cui sit assignata dos sc̄dm Be. in. c. presenti. vel habent prebendam in ecclesia distinctam.

Quatuor modis potest clericus d̄ rebus ecclie donare aut alio modo disponere. Primo quando tantundē expēdit d̄ suo in utilitatem ecclie quia in hoc casu possit etiam testari. imo si non testaretur heres possit petere. facit. c. de multa. **S**ecundo quādo hoc habet consuetudo s̄m Hostien. z Lau. i. c. si ep̄s z hoc sic intelligitur de rebus mobilibus z modicis z q̄n̄do pie z rationabiliter sit alias non. **T**ercio quando donat intuitu elemosine quam clericus etiam in egritudine facere potest v̄l in c. ad hec z c. relatum. **Q**uarto quando vult remunerare fuita honesta tam a consanguineis q̄ ab extraneis recepta v̄l p̄z in c. relatum. §. licet. **Q**uintus casus addi potest v̄l quando dat religiosus locis v̄l in d. c. relatum. **I**tem hec faciat dum viuunt quia post mortem non valz v̄l patet in c. ad hec.

f. quecumq̄

Si bona sunt alia nō ecclie putā q̄q̄

f. q̄ non sunt ecclie

f. acq̄sita

f. non pertinentibz ecclie

Heredes capient si l' ex illis p̄depta

f. legare d̄z f. sine l'nia pape s̄ ex̄ns

Nil leget p̄sul sine papa religiosus

f. testamētōz

s̄ etiam ordinis mendicantiū

non t̄n̄ om̄ v̄l in textu

f. quicumq̄ c. religiosus de testam. li. v.

**Sic notat quō
Religiosi p̄nt eē
executores testamētōz.**

Iure p̄t executor fore religiosus

Testamentorum qui possunt esse executores de iure.

.i. cuiuscumque ordinis .i. lnia zobetra

f. fr̄es in cle. exiui. in. §.

s^c de iure

C. p̄inde

CLII

Quisq; sui libitu plati. de me minores

Notandū q̄ platus religiosus qui dedit licentiaz accessu p̄randi executiones religioso. p̄r eā reuocare re. etiā non integra. quia religiosus non habet velle neq; nolle. z executio fiet per collegam aut si alius deputatus non est. fiet per ep̄m.

Item religiosus exemptus qui habet exemptionem cōem qui viz potest conueniri rōne contractus. delicti. seu rei ral' potest puniri ab ordinario si negligens fuerit in executione quatuor deputatus est executor. Sed exemptus speciali exemptio ne viz qui in predictis conueniri non potest ab ordinario puniri non p̄r scōm Rich. in quarto. **I**tem tam clericus aut religiosus q̄ laicus potest esse executor vt notat c. religiosus li. vi. de testa. **E**tiam femina scōm Jo. an. d. c. religiosus. z hoc scōm consuetudinem que est optima interpretis legum. **I**dem tenet Bal. **I**tem in causis ecclesiasticis potest eē executor saltē purus vel merus quilibet clericus qui dicitur quādo causa est cognita a superiore z mera executio sibi mandaf. z a tali appellari non potest. Sed mixtus executor eē non potest nisi i dignitate constitutus. vl' canonicus ecclesie cathedralis si commissio fiat ei autoritate litterarum ap̄licarum vel legatorum vel de legatorum ap̄licorum. z ab illo executore appellari potest.

Notandū q̄ Abbas deputatus executor eo mortuo si fuit p̄pinquus testatori non transibit ad successorem. quia viz dicit electa p̄sona ex affectōe siue noⁿ eius fuerit exp̄ssus siue noⁿ viz ep̄. q. iii. p̄nifices de testa. requisisti. **S**i autē erat p̄pinquus si tūc noⁿ erat exp̄ssus n̄ trāsibit. **S**i noⁿ erat exp̄ssus trāsibit d' offi. del. qm̄ requisisti. **I**tem deputatus executor non tenetur acceptare nisi tacite accepisset vel expresse. quia sic noⁿ potest renunciare. **T**acite dicitur accepisset quando aliquid fecit qd̄ p̄inet ad hoc z h̄mōi. vl' si p̄sensit qm̄ ad officium illud eū testator acceptabat vl' deputabat vl' sciens recepit lr̄as q̄b' officium sibi dediterebat. **P**osset tñ ep̄s in legat' ad p̄as cās citra acceptatōes p̄pellē si n̄ vt executorē h̄ vt delegatū. **I**tem tenet exeq' executor legat' ad p̄as cās p̄ t̄ps sex mēsiū vt i autē. d. eccle. cl. §. **S**i autē legatū §. si testator. p̄uidit sibi d' t̄pe ill' d' sua. **I**tem executor deputat' negligēs ex̄ns p̄ca moit' duplici monitōe p̄ ep̄m si statim n̄ execut' fuerit i legat' saltē ad p̄as cās ad ep̄s deuoluat nec requirit aliud t̄ps. **S**i sola vnica moitio p̄cessit expectat' an^o an^o deuoluat ad ep̄s. **N**otandū tñ q̄ hodie ep̄i p̄ statuta disponūt vt curzat ann' a die moit' z scie z adite h̄ditat' scōm et' Richar. in q̄rto h̄ ē v̄z si h̄z b̄oā i. p̄mptu d' q̄b' posset infra annū legata implere alias noⁿ deuoluat ad ep̄m.

De Testamento executoribus et Testatore.

U

Item quando non est possum de executoribus testatoris tunc
episcopus in legatis ad pias causas scilicet pro redemptione captiuorum et
pauperum alimonia puidetur In aliis autem heredes. **¶** Notan-
dum quod officium executoris non transit in hereditatem nisi testator ex-
presserit ut dicitur glo. in c. religiosus de testamentis li. vi. h. aliqui
dicant quod sic. **¶** Item vno mortuo alii possunt procedere etiam si vi-
ueret et nollet exequi ut est textus in dicto c. religiosus. **¶** Item pu-
rus executor non habet actionem contra heredes nec iure civili nec ca-
nonico. h. pro implorare auxilium iudicis contra detinentes bona defun-
cti. Si vero non est purus executor sed legatarius tunc habet actionem
contra heredem et hoc fit quia verba dispositiois referuntur in eum rati-
one vel expresse. **¶** Exempli gratia dicitur testator relinquo tunc centum et
volo restituat illa seculo et tunc poterit agere contra heredem vel
detinentem bona vel legatarius. **¶** Item Si testator prohibuit
ne episcopus intromitteret se de executione legatorum in pias causas non
valet prohibitio dummodo executores fuerint negligentes. **¶** Textus
bonus est in autent. de eccl. ti. **¶** Item quando testator deputa-
uit executores cum ista condicione ut exequatur cum consilio tali vi-
ri aut mulieris tunc executor non tenetur sequi consilium illius
si petere tenetur. **¶** Si si dixit sibi consilium illius tunc tenetur sequi ipsum.
¶ Item Executor ex dispensatione papae sine causa vel cum di-
spensatione episcopi ex causa subsistente solum potest mutare voluntatem
testatoris et legata eius in pias causas in alium pium usum
vel meliorem pervertere ut notatur Bar. per illum textum in l. si ff. de ope-
publi. et in d. l. legatum. **¶** Item Si executio est vniuersalis pu-
ta quia omnia sunt distribuenda pauperibus tunc possunt omnia bona velle
di per executionem vltime voluntatis. Si vero particularis non possunt nisi
si testator expresse precesserit. **¶** Item executor potest distribuere in
pauperes sanguineos et in filios proprios pauperes certa bona pau-
peribus deputata sibi per papam. c. primo de cohered. cle. et mulierum. **¶** Si cler-
icus potest in pauperes sanguineos de rebus ecclesie dare qui est di-
stributor ut in d. c. j. et xvi. q. j. c. si sic et platus etc. **¶** Sibi autem ex-
ecutor non potest distribuere ut est ar. in l. si mandauero. h. si tibi ce-
tum etc. **¶** Item Alimosina non est danda pauperibus quod labor-
res sibi puidere possunt ar. 82. di. c. episcopus. **¶** Item executor cui tes-
tator dedit aliquid ad distribuendum vbi ei videbitur placuerit
tunc potest illud distribuere in pios usus si aliud non apparet de merito
testatoris. **¶** Facit c. cum tibi de testa. **¶** Et hoc sibi placuerit re-
fertur ad arbitrium boni viri. **¶** Bonus autem vir arbitrabitur magis ad
salutem anime testatoris dispensandum quam alias. **¶** Et ad salutem magis
facit ut in pauperes dispensetur. l. ad quod pauperibus et l. nulli. et
l. si quis ad declinandu. l. de episcopi. et cleri. **¶** Quia in testamento
iuxta regulam communem voluntas testatoris in meliorem et fauorabi-
liorem partem interpretanda est. et nulla est melior interpretatio nisi ut
in pauperes dispensetur. **¶** Item Si testator reliquit centum de
incertis ablatis pauperibus distribuendos et postea cepit quod summa

De Testamentorum testibus & Testatore.

tantum non sit tunc residuum debet dari pauperibus si simpliciter dispositus sit testator. si si prohibuit in alium usum converti tunc residuum heredi dari debet ut dicitur in c. tua nobis. Et item pro venditionem rerum testatoris faciendam ipsi executores non multum dare debent ut in modico ampliores elemosinas faciant. quia tales secundum b. thoma a culpa non excusant. quia anima defuncti divitiis cruciatur.

In testamento testis quicumque sit unus
s. autorizando
i. testamentum condit

Pro duobus testatur quis coram cesare rite
s. testis

Nullus quicumque dat ut miles moriendo
s. suum testamentum s. testes sunt i. quando miles in territorio moritur

In bello scribat duo sed patria moriendo
i. testificent i. filios etiam ad pias causas duo sufficiunt de iure canonice utrumque. i. testamentum faciens

Et duo testentur in natos puta testans
s. testes requirunt s. testes i. quoniam aliqui habent ex privilegio

Quattuor aut trim duobus gratia dat specialis
s. testes i. testamentum faciens s. civili

Rusticus et quingens testans ex lege vocabitur
s. testibus s. testamentum faciens s. testamentum i. ex his necessitas scribas i. in scriptis

Octo testaris ignare volens dare scriptis
s. quisque i. pactum faciens

Testator pactans mortem quae non velit ante
s. testamentum facere s. quod nullum testamentum nisi post mortem testatoris firmat quod ante mutare potest

Illud mutare. nil hoc de iure valebit
s. hominis alicuius s. alicuius

Ut mors iniusta seu dandum perveniat
s. corporalis s. alicuius

Aut hominis pena. foret aut infamia falsa
i. clericus s. quisque

Presbiter aut clericus quae tenent religiosus
i. superioribus

Quando requirunt a platis alienis
s. dicto homini i. testificari i. requirerent

Illi testari. quis et non peterent

CLIII

Versus huiusmodi per se de
de sequenti folio.

De Testibus testam
entorum & Jure ci
vili.

Item aliquis reliquere potest
i. ultimum voluntate seu
testamento suo ad pias
causas coram tribus seu
duobus testibus utrumque ex
tra de testa. cum omissis. et
c. relatum non obstat legi
ge qua in hoc reprobat

De Testamento
quo non firmat nisi
si pro morte Testa
toris.

Quoniam Clerici et rel
ligiosi testifica
ri tenent.

De Testificatione.

Nota quo i aliq
cāu sec' tū aliqđ
qđ testificari p̄t
s̄ p̄fessa nunq̄s

Que tibi cōfessa sunt nūq̄s testificare
.i. p̄t vinculi sacri
s. requisit' aut al's

Nec sub secreto qđ cōstet testificeris
s. p̄t' s. testimonii dare qz nullo' teneris

Quāuis p̄latus mandauerit excipe crimen
s. crimen s. aliquid

Vergere qđ scit in p̄sone s̄ue damnū
s. corporaliū s. corruptelam

Aut corruptelā rez seu spūalem
s. secretum supradictum s̄ non cō
fessionis

Cōis p̄li nam dicere tale teneris

Cetera vide s̄. d. Juramento ⁊ in Accusare s̄.
.i. testificant

Nulli testanti cuiusuis religionis
s. in iudicio testificādo s. euangelis

Extat credendū. nisi tūc tactis sacrosanctis
s. iuramentū faciendū

Juret. sed noscat sibi nō hoc posse remitti
.i. in cā m̄rionali p̄cipue. s. q̄libet s. euāgelis

Causa p̄iugij. sed p̄sul. positis his

Rite sacrosanctis iurabit testificando
s. de iure requisit' .i. totaz p̄tate

Testans iurabit qđ totū dicet apte
.i. p̄tate s. sibi p̄stante sup q̄ requisit'

Vez. qđ nouit sup hac re iure vocatus

Cetera queere s̄. Juramentum ⁊ Testis.

Nota qđ Jurat
d̄z Testis

De Testamētoꝝ
executoꝝ ribus ex
speculo Iudicia
li ei. d. Instrumē
toꝝ editōe s̄. nūc
vero.

Dum plures executores accidat esse
.i. i. exeq̄ndo testamētū

Dispare si numero discordent p̄ficiēdo
s. p̄s

Preualet hinc maior nisi p̄s m̄ioꝝ obijciat qđ
.i. rōnabile s. minor p̄s

Qđ rationale foret ac p̄bet ipsa valent
s. executores .i. in exeq̄ndo

Aquali numero discordantes in agendo

Antistes coget infra certū sibi t̄ps

De Testamētoꝝ executoribus.

Firmū vt statuunt obseruandū fore rite
Qd pars decernat maior. vel sumere coget

Pos tps certū quo lapsō nō pagentes
Presul cū reliquo. p̄tunc cōplebit eoꝝ

Aut hic distribuēt quē cōfirmat fore p̄sul

Si discordantes vult spergere quilibet hoꝝ

Tūc p̄sul figet. post ipse valebit

Hoꝝ cū reliquo dispergere iure docente

Notandum q̄ dilatio executionis in pijs causis p̄sul
dicat aie testatoris aut retardat anime liberationem a purga/
tione. Cuius ratio est duplex. Prima quia ecclesia z pauperes
non exorantur ad orandum sicut facerent si daretur eis legatū
Acceleratio autem feruentium orationum pro anima defuncti
multum valet ad alleuationem z celeriozem expeditionem pe
ne. Secunda ratio quia sic anima in caritate decedens z ali
quid purgabile secum portans in hac vita meruit vt elemosū
ne si pro ea dentur prosint non ad augmentūz gr̄e h̄ ad alleua
tōem z breuitatōem pene.
f. vocat⁹ ad exequēdū .i. aliq̄s executor .i. in p̄inquo
moratur vicz
Cante militaē d̄ loco v̄ alias

Tempe nō veniens quis certo dū p̄sistat

Tūc p̄ntes vt agat iure licebit

Sic agit p̄ eos dū longinqu⁹ foret vnus

Ni voluit testās. reliq̄ sine nemo q̄ implet

Quoniam Religiosus possēt esse executor testamētoꝝ
rum vide sup̄ in 3° folio §. Jure p̄r. ꝛc.

H ij

De Tutela et Tutoribus.

T

Est tutela triplex testamentaria prima

^{s^c q³ p³ infra immediate p³saice}

Altera legitimaq; dativa sit vltima dicta

^{s^c q³ sit p³ et³ infra}

^{f. subleq³ntia}

Quid sibi p̄cipiat lex. tutor p̄ tria discat

^{f. pupillū ab iniuria z doceat a criminib³ abstinere}

Defendat. doceat. res augmentādo pupilli

Testamentaria p̄ma ^{s^c} que est q̄n pater in testamento dar³ fi-
lio tutorem quā quidē tutelā nec dativam clerici nec ep̄s susci-
pere p̄nt f̄ bene legitimā si volunt. **S**it̄ oēs religiosi. clerici l̄
ep̄i tenent recipere tutelam miserabilium personarū. **S**ed reli-
giosi cū licentia suorū superiorū vel p̄latorū p̄nt etiam suscipere le-
gitimā vt xvi. q. 1. **H**oachi. z c. iura **P**ieterea **T**utela **L**egi-
tima est que defertur a lege q̄n viz tutor nullus datus ē ab ip̄o
p̄re filio in testamento q̄ ille qui debet ab intestato succedere.
tenetur h̄mōi tutelam suscipere. **D**ativa autē **T**utela est q̄ dat̄
a iudice quando nullo tutore dato in testamento z nullis extā-
tibus consanguineis idoneis ad tutelam iudex ex officio suo
dat tutorem. **E**t durat tutela vsq; ad. xiiij. annum cōpletum.
z inde incipit cura que durat vsq; ad. xxv. annū cōpletū **I**usti.
qui. mo. tu. fi. z insti. de curato. **E**x p̄dictis oib³ igit p̄ q̄no
nec clerici nec monachi aut ep̄i cogunt vllam tutelam suscipere
vt dictū ē tenent suscipere tutelā miserabilium p̄sonarū. **T**ria
quidem p̄tinent ad officiū tutorū. **P**rimū vt pupillos a crimi-
nibus intactos p̄seruent. **S**cōm q̄ res eorū ab iniuria p̄suent
Ende tutores dicti sunt quasi tutores. **T**ertiū q̄ pecuniā eo-
rum vel bona mobilia q̄ ad nihilū valent eis suata cōuertant
in p̄dijis ex quib³ p̄cipient aliquē fructū. qz fm **B**ar. in l. tutor.
qui reportatū §. 1. z c. si tutor pecuniā pupilli non ponit p̄dijis
tenet pupillo ad fruct³ quos potuit h̄re deductis expens³ z pu-
culis si saltē potuit emere. **P**uta erant q̄ volebāt vendere. vel
alio mō licite lucrari poterat. alias nō tenet. **I**dē dic vbi esset
statutū q̄ oīa bōa mobilia distraberent z venderent vt de pe-
cuniā acq̄reret pupill³ lucy. **S**i tutor nō fecit cū potuerit tene-
tur ad iteresse. **A**dvertēdū ē igit̄ tutori si velit cōtutus q̄ nō
teneat nec ip̄e nec heredes sui p̄ aliq̄ facto p̄ pupillo. illd̄ faci-
at cū cōsilio cōm̄torū pupillo z faciat poni ī instrum̄to qz consi-
liū p̄p̄inquoꝝ fac̄ p̄sumptōꝝ q̄ doi³ z culpa abest a tutore ar.
l. etiā. l. si tu. vlt. cu. iter. **I**te tutor tenet facere iuuentariū
nisi eā necia vlt̄ iustissima impediāt rex. est in. l. tutor q̄ reportatū
Necia q̄dē eā d̄ tutorū morib³. puta podagrosus z h̄mōi. **E**x
pre et³ rei. **Q**uia nō repit̄. adhibita diligent̄ in q̄sitōe. **C**ā vō
iustissima d̄: si testator remisit p̄fectōꝝ iuētariū nisi ex cā iudici

De Venditione et Virginitate.

alter videatur. Fallit nihilominus in duobus casibz viz qd nō
teneat facere inuentariū. Prīm^o si p̄suetudo esset qd non fieret.
Sec^o si iudex ex causa remitteret qz possit. ¶ Tutela filij p̄
dit mater dupl^r. Prīm^o si transit ad secundas nuptias. Se
cundo si in continent^e viuit. de hoc est glota quaz sequit^r Bar.
in auten. mat^r z aut^r L. qn̄ mlier tu. 2c. vñ plus sequentes

¶ CLV

.i. filij sui aut filie. s. impialis
Nati tutelam lex matri denegat ip̄am
.i. cū transferit ad sc̄das nuptias. .i. qn̄ incontinent^e viuit
Prō fit bigama. nec qn̄ continet ipsa

Vendere qualiter debemus z quid videri
non debemus vide supra in littera E.
viz de Emptione. z infra post vsuraz z
sub vsura. Item qd nō licet in loco sa
cro vide supra de Emunitate ecclesiastica.

.i. signaculo s. p̄ te v^l aliū s^o sit ap̄d se aut cuz
verecundie alio v^l cū alia

Signaculo fracto seu q̄ v^l quis maculatus
s. mlier v^l vir .i. oīno nolens consentire effusio
ni seminis

Semine defuso p̄prio. nolēdo fauere
s. pollutio v^l seminis effusio

Sit quocunqz modo. sit naturā qz contra
s^o sit s^o sit .i. in somno s. somnum

Per vim siue gulā p̄ somnū v^l fuit extra

Incubus aut fuerat coīes cū virgine pura
s. rōis s^o d̄ oibz p̄dictz s. pollut^o v^l polluta ex̄tis
sine discretōe rōis

Pret̄ cōsensum penitus loqr̄. aut puer exat
viz q̄ ē in firma voluntate pudicitie corp̄alis
s. oibz sup̄

Virginitas h̄a nō p̄dit̄ his memoratis

.i. h̄ viz rōis s. sup̄
Aster cōsensu de fatis quid peragēdo
s^o sic pollutus s. h̄ginitas

.i. sine discretōe rōis
Ni puer existat mox p̄dit̄ irreuocanda

sc̄z q̄ sit p̄ solū cōsensu i d̄lectatōe venerea v^l p̄ cōsensum i op̄^o
egnis qd tñ nō sit p̄ executōem aliquā .i. recuperanda

Sed mentis sola corruptio stat reuocanda

Hic notat̄ q̄liter
amittit̄ h̄ginitas.

De Virtutibus et Voto.

Undecis s^t h^u /
tes morales q^u /
aliq^u p^{er}cernit ope
ratōez s^z Justi
cia Et cetera oēs
p^{er}cernunt passio
nē Et iusticia, si
st^{it} i volūtate z
cetera i potētia se
sicia zc. patēt.

f. sola corruptio mētis .i. n̄ p^{er} executiōez op^{er}is
Que p^{er} sensum tm̄ fit nil opando
.i. yndeam

Virtutes dene morales vnaq^{ue} dant^{ur}
.i. passiones .i. iusticia .i. opatiōem

Inde decē passum cernūt. sed ius operatū
.i. iusticia .i. p^{er}sistit .i. volūtate .i. cetera p^{er}utes
.i. i pōi sēsticia

Iusq^{ue} stat in volitu sed sistunt cetera sensu
ercas iras rācia .i. philoromia bilicas

Lib. eutropolya. ver. tempe. philotim^{us}. affa.
f. s^{ed} dicere p^{er}utes .i. in vi p^{er}cupiscibili .i. irasabil^{is} vis

He sex p^{er}sistunt in concu. sed petit iras.
f. p^{er}utes s^{ed} ē rudo ficēria rudo nimitas

Quattuor vt forti. magni. mā sue. q^uz magna
.i. prudētia .i. in illa potētia

Sed prudens obstat intellectu q^uz sistit
viz p^{er} p^{er}fectionē f. per aliquā reglaz

Votū duplex s^z /
Solēne z **S**im
Plex.

Votū firmatū sub religione p^{ro}bata
f. votū s^{ed} interpretatē f. aliq^us

Et q^uo p^{ro}fer^{re} dum suscipitur sacer ordo
s^{ed} eē s^{ed} vota s^{ed} eē

Nota d^{icitur} mⁱⁿimo
nō p^{ro} p^{ro} vo /
ta simplicia.

Ferē solēne. sed cetera dicitō simpla
f. simpla vota .i. dirimī n̄ p^{ro}nt

Post q^u cōtracta rata sunt cōnubia iure
.i. post simplex votū castitatis z p^{ro}ntentie

p^{ro}ntentie simplicis emisit q^uz ante primā redditiōem potuit rel
ligionē intrare q^uo post primā redditiōem non licet. h^{ec} exat^{ur} po
stea reddē tenet sp^{iritus} z iō sū p^{ro}ctō. f. tm̄

Laupt^{ur} post simpla vice p^{ri}ma debita reddēs
.i. p^{ro}mititē s^{ed} peccat mortāl^{iter} .i. q^uā f. debita sine
dispensatiōe

Linquit mortale. sed semp vt exigit illa
f. p^{ro}ugi petēti q^uz tunc
illicitus est ei p^{ro} p^{ro} con
summatiōem matri
monij votū simplex
implē p^{ro} p^{ro}fectionem

s^{ed} debita carnis
f. q^u vouit castitatē

Quuis nō poscet tm̄ hec post reddere debet

De Voto religionis.

U

.i. dispensatōe habita super h̄ .i. pape v̄l alceri^o vic^osi
Cfuerit min^o votū qd̄ concernat ep̄m

Nullus libitu concessio iure potis

f. p̄dict^o vor^o s^o ad disp̄sandū

Si foret his causa pergrādis papa petat

s^o intrare s^o intrare f. approbatā z solēnis voti

Qui vouet aut iurat maiorē religionē

.i. disp̄saut. i. aliquā aliā. f. religionem

Non nisi papa dedit reliquā petet ille minorē

f. religioe approbata. f. q̄s ire f. approbatā. i. s̄i p̄pe disp̄sate

Deq; minore valet ad maiorē sine papa

.i. emissum a se. f. q̄s. f. votū .i. maiora

Votū non violat hoc mutans in meliora

Sec̄m b. tho. 22. q. si. Non est laudabile trāsire de vna religionē ad aliā nisi p̄pter magnā vtilitatē v̄l necessitatē.

Potest nihilomin^o aliquis de vna religionē transire ad aliāz triplici ex causa. Primo ex zelo perfectioris religionis. Secundo p̄pter declinatōez religionis a debita perfectōe. Tercio p̄pter infirmitatē v̄l debilitatē suam z sic laxiorē q̄rere p̄t cū lnia p̄pe

Votū de certa dans religionē petēda *gressū*

su religionis approbate est simplex. sed p̄fessio solēnis minoris religionis d̄r maius votum. quia solēnizatū votū est z aliū nō .i. cōfiteri me .i. in alia religionē f. illa religio p̄tingat f. a dicto voto

Post fatear reliqua soluo. minor z licet extat

.i. religioe carthusiensū s^o ē. i. excoicat^o maiorē

Dempta carthusia maledictus religiosus

f. 4° ordinū .i. signant tales

Saltem medicās p̄fitēs habitū monachalem

.i. cuiuscunq; religionis. i. disp̄sate

Sit cuiuscunq; saltē libitu sine pape

s^o excoicat^o ē f. quoz ordinū aliquē .i. nisi tal^o or^o

do ad quē frat̄ medicās trāsiret h̄et disp̄sateoz a papa i cui^o

bullā fieret mētio Martini q̄nti p̄stiturōis.

Sic z suscipiens mendicantes sine papa

f. ordies seu religiosi f. medicātes quoz ordinū

Sed reliqui cuncti poterūt ad eos remeare

.i. sine d̄r

sp̄sate p̄pe h̄t cū lnia ordis sui

Dempta carthusia. valet hoc fieri sine papa

De Voto Reli-
gionis.

Prohibent fr̄es
ordinū medican-
tū intrare als rel-
ligiones.

Secundum Petrum de pal. in. 4. di. 39. sic dicit. Religio mendicantium est perfectior omni non mendicante. Quia in voto castitatis omnes sunt equales. quanto ergo artior est pauperas tanto essentialiter est perfectior religio ceteris paribus. Si in perfectionibus est obvia taxata tanto religio est artior. i. perfectior. Quia Ergo corporal exercitatio ad modicum utilis est nullum autem sacrificium est deo magis acceptum sicut zelus animarum. quod ad predicandum fuit christi religio essentialiter et principaliter et non aliter instituta ergo est perfectior aliis. Et ex omni alia ad eam licet transire et si in paupertate et austeritate alia religio excellat quod hec est perfectio. et religio christi et si loculos habeat quod alia non habet religio que predicatorem essentialiter non habet annexam sed accidentaliter post institutionem per auctoritatem sibi commissam et per accidens ad hanc perfectionem attrinquit. Concordat dominus Jo. do. dicens quod cum unicuique ob fruges melioris vite ad altiorum statum liceat transire ut. xij. q. ij. dicitur in regula c. licet. Non solum carthusien. ordinis sed cuiuscumque ordinis fratres ad ordinem predicatorum possunt transire ad unguem viventem. Et e converso dicitur fratres predicatores ad alium ordinem observantium non posse descendere nisi in ordine predicatorum foret remissior religio. Tunc enim licet ad ordinem alium artius viventem transire cum proposito et facto sic arte vivendi et non laquei sicut in ordine priorum. alias censet apostolica. quod cum libertatis vigandi et fugiendi ordinis disciplinam ad artiorum aut altiorum transire non est. Quidam etiam monachus nomine magnus canonista et theologus ut refert Jo. do. dixit se vidisse parisiis determinationem factam per doctores universitatis eiusdem. quod fratres carthusien. non possunt transire ad ordinem predicatorum regulariter viventem de iure communi. Consilium etiam refert Jo. do. se vidisse Franciscum de zab. et consilium magni periti determinans monachum sancti benedicti observantem esse laxioris. Et idem dicit Jo. do. de ordine minorum. Hoc in tractatu de possessionibus. Sed per constitutionem Martini quod decretum est quod nullus de ordine 4° mendicantium transire possit ad aliquem ordinem monachalem sed bene possit cum licentia sui ordinis transire ad carthusien. Sed si aliquis propter demerita sua expelleretur de ordine mendicantium tunc sine licentia possit transire ad ordinem monachalem secundum Antoninum.

.i. legitime etatis s^o hunc

Qui non sit pubes scito nil posse vouere

.i. castat

.i. maritata. s. su?

.i. vir irritat que uxorem sua vouet

Irritat hec mulier que vir vouet ac viceversa

.i. alicui coniugii s. voto emisso

Si in iudicium sibi tunc super hoc generetur

.i. peregrinatio

.i. abstinencia quam cum

Aut peregrinatum vouet uxorem vel maceratum

Plura de Votis
singulis quo tractari
pnt.

De Votis coniugum.

V

Notā dū q̄ q̄ntū ad
votū coniugatorū vīz
q̄ vn̄ emittat vtorū
caſtitatē altero iuro
līgrāte ſeu ſine līna
alteri. ep̄s diſpēſat
p̄t vt māiſte h̄i p̄t
ex his q̄ d̄t Jo. an. i
nouella c. rufus. ex
tra q̄ cleri. v. l. vo.
Notā dū q̄ vir r mul
lier q̄ntū ad votū p̄ti
nentie ad paria iudi
cant fm̄ oēs Et p̄t
32. q. 1. ſi q̄s vxorē. h̄
in alijs votis non.

s̄ ip̄a. ſ. a coniugali copula
s̄ ſile

s̄ vouerit

Seu q̄ cōtineat aliud vl̄ qd̄libet horū
s̄. p̄dictū s̄. vxor s̄. p̄ctū m̄ionū

Tale quid aut vouit dū coniugū neq̄ ſtaret
s̄. q̄ aliqd̄ p̄dictorū vouit s̄. ſuus
s̄. p̄ ſua voluntate

Vxor nō violet. ſed vir caſſare valebit
s̄. carnis s̄. in m̄ionio s̄. petēti. s̄. coniugū

Debita nec petere nec reddi nemo vouebit
s̄. pari p̄ſenſu s̄. vxor s̄. ſuus

Quando pari libitu mulier vir rite vouebant
s̄. caſtitatē. s̄. mutuo. s̄. votū vīz nec debitū exigere nec reddere.

Caſtū ſuare qd̄ nec poſt frāgere debēt
s̄. tunc s̄. altero coniugū s̄. aliquis eorū

Inuito reliquo petet haud q̄s religionem
s̄. aliquā approbatam

Notā dū q̄ vnus iſtorū frangēt votū alterū cognoscēdo
alter nihilomin⁹ tenet ſuare. h̄ vbi eēt piculū in cōtinentie q̄ p̄
ſone ſuſpecte forte Et fm̄ Bull. ſup tali voto ep̄s diſpenſare
poſſet. P̄terea q̄ vnus vouit ſimp̄l̄r de līna alteri tunc fm̄
oēs nō impedit q̄n ip̄e poſſet ad plenū exigere debitū a vouite
ſi ip̄e ſiſt non vouerit continentia Hec Autho. Letera q̄re ſ.
de Diuortio.

Uir dans expreſſe libitū nūc viuere caſte
s̄. vxoratus s̄. p̄ſenſum
s̄. ſue s̄. vir ſu⁹ s̄. r̄ econuerſo vīz vxor q̄ad
vīz in p̄dicto voto

Vxori. licite nō poſt valet hoc reuocare
s̄. caſte viuere ſicut vxor ſua vīz tūc exp̄licite
s̄. ab vxore ſ.
Inno. Ho/
ſten. r̄ Ber.
Hec ex pyſana

Vir ſi haud voueat. p̄ hec nec debita poſſet
s̄. q̄q̄. s̄. vxorari⁹ s̄. q̄ſq̄s
s̄. p̄dictōe

Vxor. vir. ſuus. mō ach⁹. p̄ſul ſi ip̄ſe
s̄. oēs p̄dicti s̄. iure r̄ iuſte

Firmū hi neq̄unt ſeſe per vota ligare
s̄. p̄dicti s̄. iur̄. i. ſub p̄ā
re alterius

Manq̄ ſui iur̄ nec ſt̄ hi. ſunt ſed alius

Itē nō tenet cōſ̄ q̄
ira poſſit reuocari vo
tū p̄tinentie ſel̄ p̄ceſſū
ab altero ſicut vtorū
abſtinentie.

Nota q̄ non p̄nt
libere vouere.

De Dotis coniugum.

Scius est in p̄ate paterna nihilominus potest seligare duo/
bus patre inuito que patent in sequenti versu.
f. saltem

CLVIII

Filius aut̄ familias pubes religare
f. p̄e inuito f. p̄e inuito sed ante puberta-
tem non p̄t

Posset cōiugio parit̄ se religioni
f. p̄stellam f. sepulch̄ dñi z terras vel loca tibi
sancta

Siacobū. romā. seu terzā vir vouet aliam

Nota vxor reuo-
care p̄votū pere-
gritatis cuius/
cūq; sui mariti

Hec vxor reuocat si nolit viuere casta

f. vxor
Ipsa sequat̄ eū si p̄sumat bñ posse
f. vxor

Simantē posset nec vellet. vir remanebit

s̄ yf̄ autoritatē pape in hoch̄ntē s̄ p̄dictū
Papā conq̄rens vt̄ p̄mutet sibi votum
i. ad fr̄ā sc̄am s̄ h̄ m̄ hostien.

Votū iberusalē nolēte viro vouet vxor
f. vxor s̄ q̄tūc̄ votū redimet autoritate pape
s̄ de incōtinētia v̄l al̄s

Hoc z cōplebit nisi iā suspecta timef̄
s̄ q̄d̄c̄q; viz h̄is autoritatē disp̄sandi z cōmutādi ex iure
vel delegatōe

Votū cōfessor nec disp̄set neq; mutet
i. rationabilis quia alias coram deo v̄ri non po-
test tali dispensatione v̄l commutatione. z sic timef̄ q̄d̄ papa
dispensaret x̄ps non sigillaret

Quando nō sana deposcit causa vouētis

Concupio quid sit x̄s. sup̄ d̄ p̄scriptione
f. mortalem etiā
grauem

Est heresis dicens vsurā non fore culpam
f. vsuram

De Usur̄ quō re-
probant̄ lege na-
ture. lege dina. le-
ge positua. tam
Imperiali q̄ ca-
nonica.

f. tam vetus q̄ noua
Hāc lex diuina nature lex q̄z dānat
i. lex nature

Nam fert natura q̄d̄ nil est v̄dere nescis

i. pecunias f. alicui f. pecuniaz p̄cessaz
Dominas p̄cedens. v̄sum vendēdo seorsum

De Usura et usurarijs.

U

f. fm b. tho. .i. malū f. in veteri testamento
Unius ut euitent prauū. lex an̄ iudeis

f. usurā facere iudeos om̄i gētili f. post xpm̄ date

Ipsam pm̄isit. sed civiles q̄z leges

f. usurā .i. viz. f. ciuilibz .i. imitari

Hac reprobāt qm̄ lex affirmat comitari

.i. sacros canones .i. impator viz Justin⁹

Se sacra decreta. dū legifer atq; q̄terna

.i. acceptās f. ecclie f. suas f. sacris canonibz

Sumēs psilia vult leges his violari

f. in ciuilibz z legitimis actibz

Iure stat infamis vsurator tibi cūctus

f. vsurarij siue occulti siue manifesti

Nā testamētū talis p̄ iura vetat

.i. elemosinā

.i. vsurarij

Sperne stipem cui⁹ vsura nequit bñ solui

.i. dominū

Transfert vsura ditōem teste thomista

.i. volūtate .i. a dō viz tam veteri q̄

noua lege

Vltro nanq; datur vsura dō reprobata

f. in mutuando

Spes lucri sola si p̄cipue tibi lucz

s̄ cē

Mutuo donādo tēdas vsura pbatur

s̄ licite

Iam nihil ex pacto tacitōne palā capiatur

f. alicui s̄ recipiat p̄ mutuātē

Nūmis p̄cessis. nec quid p̄cio red̄ imēdū

.i. pure oblatū f. benignolentiā amicitā z s̄ illa

Sed q̄tis latū capies z sp̄uale

.i. a lingua f. a mutua

.i. causa mutui

Munus ab obsequio nec lingua sic capiatur

f. pure s̄ illa p̄ accipientē mutuo

Mi q̄tis fiant p̄ amorē mutuo danti

s̄ cē

Non plus iusticia vult reddi q̄ data cōstant

Ista q̄tuor cōsi
lia fuerūt viz Vi
centū Cōstātino
politanū Ephesi
nū z Calcedonē
se.

Hic d̄r q̄ vsura
n̄ ē iuris ip̄o iurē

Eleōsinā vsura /
viz n̄ soluēdo reci
pi non debet.

In vsura fm̄ b.
tho. trāfferē dñi
um.

Spes lucri i mu
tuo est vsura.

vsura ē si p̄pter
mutuū ex pacto
aliqd̄ recipit etiā
qd̄ p̄cio p̄pari⁹

P̄ licite aliqd̄ reci
pi p̄pter mutuū vl̄ cā
in esse vl̄ p̄ modum
pene vl̄ rōne p̄cij vel
periculi viz in. c. Na
uiganti.

De Usura que differenti modo fit.

^{s^e ex mutuo p^ocessu} ^{s^e aliq^o} ^{s^e siue}
Si forte emergēs dānū cessatio lucri
^{lo. dānū} ^{f. ex mutua p^ocessioe incurusse} ^{.i. p^o interesse}
^{s^e tūc mutuo dāns} ^{.i. vitatioe dā/}
^{ni q^o p^o mu/}
^{tū incurzisti}

UCLIX

Q^o dū sit certū. plus accipis int^r vt esse
Item Sunt duo casus in g^one q^o b^o lz accipere vltra capita/ le vel forte viz in mutui datione Q^o n^oq^o scz ex pacto. q^o n^oq^o ex nō pacto. Dūmū p^o fieri tripl^r scz vel rōne pene p^ontionalis vel rōne interesse. Item s^olt^r q^o vtrūq^o scz capitale z illud supflu um ponitur sub incerto vt p^obatur extra de vsu. Nauigati. § Nonne. Sc^odo ex non pacto etiā q^o n^oq^o licet vt q^o n^o pecunia lo/ c^oret alicui ad ostendādū v^l ad ornandū v^l ad ostendendū Tale em vsu habet pecunia ex p^op^oria natura z tunc d^o vsu eius vltra fortem recipi p^o quia sic non est mutuatō sed locatō vel conductio.

Hic nota q^o res quedaz s^ot quarum vsus p^onci/ palis est ip^orum rez consumptio vel distractio. z talium rez vsu vendere seorsum est vsura. Sz p^odictaz rerum est aliquando vsus minus p^onci/ palis viz ostentatio eaz z sic vsus eaz licite vendi potest seruato alteri dominio vt patet immediate sic. § p^osequenter.

^{f. p^oncipal^r} ^{s^e eē} ^{f. q^odam}
Pes vsus quaz cōstat p^osumptio plane
^{s^e est} ^{s^e e^o v^l p^oais v^l s^ole} ^{.i. pecuniaz}
U^o vinū granū. v^l fit distractio nummi
^{viz vini granū v^l pecuniaz}
Isto^o vendens vsu tibi quisq^o seorsum
^{.i. cōmittit}

Casus illicitus simpliciter.

Usurā pagit. vnam rem bis quia vendit
Nota lz mutuas possz d^o iurē recipere l^o repetere mutuataz v^l valore rei nihil tū p^ov^ltra h^o aliq^o q^o sit pecūia mēsurabile recipere repetere v^l sperare rōne rei mutuate aut rōne mutuatō nis nisi sp^ote vel alia causa iusta z p^oia aliquid detur. Rō assu gnatur a beato Thoma z Scoto. Quia in datioe mutui tras^o s^oretur dominū. Dicit em Mutuo q^o si do tibi meū. § q^o conce dit mutuo non manet d^ons pecunie mutuate. Idcirco sequitur si p^o illa pecunia recipiat aliquid vltra fortem p^o non suo recipit sine vendit non sūū. Et esto q^o pecunia maneret sua nō habz tū ex natura sua aliq^o vsū sic h^ont alia ex se germinācia. h^o tū

6

De Usura que differenti modo fit.

U

puent fructus ex industria alterius scz vrentis. Industria ar
bitus nō ē hui⁹ q̄ pcedit pecuniā s̄ iste volēs recipere fructū de
pecunia vult hēre fructū d̄ industria nō sua quā tñ nō dedit sibi
iste ali⁹ ex hoc q̄ accepit mutuū ab eo. Nec etiā ē rō quare per
oppositū fruct⁹ pignoz germinantiū p̄putant in sorte. Qd̄ dū
etiā est de pecunia q̄ ad mutuū idē d̄ de vino. granis ⁊ panib⁹
ac silib⁹ quoz vsus p̄sumptio vl̄ distractio est.

Alter ⁊ ē vsus satis improprie tñ hoz
s̄ vsus s̄ saltē. i. dñio s̄ sibi mutuātī

Qui posset vendiq; rei ditione retenta

Ut ponens nūmos p pignoz rite. vl̄ illos
s̄ vl̄ ad ostensionē diuiciāz
s̄ alicubi

Ostentans. ponit signatos. vendere posset
s̄ nūmoz vl̄ similitū rez. s̄ nūmis. i. dñio. s̄ mutuo dñi

Hoz sic vsus sup his ditione retenta
s̄ p̄napal

Res. vsus quaz nō est p̄sumptio quedam
s̄ rez. s̄ seorsum i. dominio

Illaz vendis vsus licite. ditione

s̄ rez. s̄ locati l̄ dñio s̄ qd̄dam fructificans

Haz suata. velut ē dom⁹. aut ager aut sit
s̄ aliqd̄ s̄ mutuaata vl̄ locata

Fructificās sile. vl̄ sint argentea vasa

Nota quō res q̄daz sunt quarum vsus p̄ncipa
lis non est ipsaz p̄sumptio quare illarū rez vsus
quis seorsum licite vendere potest suato sibi domi
nio Sed predictaz rerum vsus minus p̄ncipalis
consistit in cōmutacione earum ⁊ talis vsus ven
di non p̄t seorsum.

Casus usurari⁹.

Alter ⁊ est vsus satis improprie tñ hoz
i. mi⁹ p̄ncipal̄ viz p̄sumptio hoz. s̄ p̄dictoz
s̄ vsus min⁹ p̄ncipal̄ p̄dictoz viz p̄sumptio
s̄ p̄sumptio. i. p̄a venditio

Vendit̄ haud iste. q̄ cōmutatio fert̄
s̄ mutuatū s̄ mutuo dās

Soluendi t̄pūs tibi quis referre recusans
s̄ vltra sortē s̄ mutuo dāns

Si quicq; dederis. vsuratoz reputet̄

Casus licitus

Notandū q̄ iste vs⁹
p̄dictaz rez d̄ ipzo/
p̄ locatio l̄ cōductio

Casus licitus

Notandū q̄ vs⁹ istaz
rez d̄ p̄ locatio l̄
cōductio. Locans
ar̄ suar sibi dñiū cō
ductor vsus

Usura cā dilati
onis p̄ca soluedi

De Usura et usurarijs.

Mutuo cōcedens vt mutuet h̄ mibi pecco
s̄ ego alicui .i. remutuet s. usurā p̄mittēdo
.i. sine usura

Om̄is em̄ licite res p̄petuo sibi quasq̄
Qū siors tota post viginti redit annos
.i. xxiij. annis s. infra viginti annos
s. volēs em̄/
re p̄petuos redditus

Aut sub vigeno quarto. minus haud dare d̄z
s̄ exēpligra .i. pecunijs .i. floze
Cnos vl̄ denarios

Paul⁹ egens nummis dedit petro puta cētū
s. petro s̄ qd̄ curat

Perpetuo dandos iuxta p̄ciū generale
Illius terre paulo plus vl̄ minus inquā
s. petro

Ac p̄cio cōpetenti vendit sibi paulus
s. paul⁹ post hec s. sua s. d̄icto em̄ptori

Obligat in ḡne bona petro singula. siue
.i. postea v̄z cētū p̄dictos

In specie. p̄cio sub eodem post redimendos
s. doctores s. p̄fata v̄z si p̄ciū non sit min⁹ notabilē
q̄ res q̄ sic em̄t

Iuxta q̄ plures hec em̄ptio iusta p̄bat

Notandū q̄ assens in summa li. 3. ri. xi. de f̄m aliq̄s q̄s
sp̄ non improbat licet vendētes n̄ debeant p̄t̄ dilato em̄ p̄ciū
augere. p̄nt t̄n̄ p̄t̄ acceleratōem solutōis p̄ciū minuire **U**nd̄
est q̄ mercator statuat in corde suo q̄ pannū quē h̄z p̄ sex velit
dare p. ix. solidis. ita q̄ omni volētī sibi dare t̄n̄ siue statim in
p̄nētī vl̄ ad t̄minū certū dare velit z lōge libēt⁹ statiz solutōi
q̄ vl̄q̄ ad t̄minū aliquē **S**i tal̄ mercator ap̄ se deliberās sibi
q̄s cō h̄ d̄ lucro pare solutōis cogitās ap̄ se dicat. lz in corde il
lud luc̄ taxauerim q̄cūq̄ t̄n̄ p̄ciū parū h̄er̄ cum q̄ d̄ lucro mō
aliqd̄ ordinare posses d̄ p̄cio taxato diminuerē tal̄ n̄ vsurari⁹
s. tu alicui

Carius hinc merces vendens qz tpa differs
s. merces s̄ aliqd̄

Has tibi soluēdi. p̄cio vl̄ em̄do minori
.i. tā actu. i. siue s̄ z qz

Quia vendētī p̄ciū mō das. q̄z t̄ps
.i. expectare habes s. usure s̄ cē

Prolipū spectas soluēdi. nota p̄bat

CLX.

Usura p̄t̄ remu
tuādū.

Nota q̄ sit licita
em̄ptio sine picu
lo vsure q̄ ad p̄pe
tuos census

Nota licitā em̄/
p̄t̄ioz p̄petuā q̄
ad annuū cēsuz

Nota b̄n̄ p̄ seq̄n̄
ti casu.

Hic tāgitur du
plex cas⁹ em̄p̄/
onis sc̄z veditō is
illicit⁹ z vsurari
us.

De Usura uſurarijs.

U

Querit Si p̄ terminū aut dilatoem res plus vēdat
 n̄ t̄m vltra t̄p̄ rei valorē an p̄traſ vsura R̄ndet fm aliq̄s q̄ sic
 ex q̄ ratione t̄mini seu dilatiois res vendit̄ maiorē p̄cio. Sed
 fm alios d̄r. **Q** cum p̄pter hoc nō excedat venditor iustus rei
 valorē non p̄mittit vsura. q̄ in hoc casu nō luc̄ h̄ cōsequit̄
 suum interesse. extra de vsu. c. fi. Et si dicat non posse p̄ringere
 q̄ si res vendit̄ plus rōne t̄mini seu dilatois non vendat vltra
 valorē iustū cum res t̄m valeat q̄ntū p̄nti p̄cio vendi p̄t. et sic
 p̄nti p̄cio non plus inueniebat venditor h̄ plus seu maiorē p̄cio
 p̄pter terminū vendidit et sic vltra iustā extimarōnem accepit.
Potest r̄nderi q̄ hoc non seq̄tur. Nam v̄z est q̄ res t̄m valeat
 q̄ntū vendi p̄t sc̄z cōi cursu non s̄o singulari euentu. v̄t sicut ille
 non d̄r iusto p̄cio vendere qui rem p̄cio maiorē vendit alicui q̄
 cōiter fieret alijs forte quia ille emptor ad rem maiorē h̄z affe
 ctionē vel quia ea magis indiget ff. ad. l. fal. l. p̄cia. Ita d̄r non
 iusto p̄cio emere qui minorē rem emit ab aliq̄ q̄ cōiter ab alijs
 emeret forte p̄t vēditōis n̄citatē v̄t quia nō p̄t merces tā
 to t̄p̄e retinere q̄nto alijs faciunt et h̄mōi. Item etiā p̄ iustum p̄
 cum impediri ex malicia aliquoz q̄d nocere non debet Illud
 etiam iustū p̄ciū rez d̄r q̄d in loco cōiter d̄re inueniri p̄t p̄sent
 solutione. ff. ad. l. fal. l. p̄cia. **Q**d q̄dam dicūt esse v̄z nisi im
 pedimētum occurrat ex alijs malicia pura vsurarioz seu alto
 rum pecuniosorum vendentiū merces suas ad t̄mini v̄t vale
 ant aliq̄d plus lucrari. et boni mercatores non p̄nt vēdere mer
 ces suas etiam iusto p̄cio v̄t etiā si aliquis tyrannus et potens
 aliq̄d aliud adhiberet impedimētū sine rationabili causa limi
 tando p̄cia vel p̄hibendo merces alias deferri. nam malicijs
 indulgēdum non ē. Item alia ad iustū p̄ciū discernendū spe
 crantia q̄re infra in fine de Usuris. §. Institor et campso. c̄c.

Casus licit⁹ q̄ad
 emptorēz vitaliū
 reddituū suatis
 debet̄ circūstan
 tijs sic notatis.

Nunc a p̄sona puata collegione
 s̄ aliq̄ .i. a collegio
 .i. siue ab vrbe aliq̄ v̄t mō asterio aliq̄
Debe. mō asterio. quis emēs p̄ quēlibet annū
 s̄ v̄t reddit⁹ .i. siue v̄z alicuius posses
 sionis
Vitales census. vsufructū q̄z mansi
 .i. q̄d cūq̄
Ad t̄p̄s q̄d q̄d. nō hoc vsura putat̄
 s̄ p̄dictoz .i. mori
Lesse p̄t p̄raui si venditor optat obire
 s̄ p̄ciū q̄ iuste deberet
Emptorē talem. v̄t forte min⁹ daret emptorē

De Usura usurarijs.

Uis s. emptor qz iuuenis z forte nature z plectiois e
s. attento z pefato quez
veditor anuefibi daebz

CLXI

Pensata vita longa. censu qz magno
s. qz ementis qz sic null' optaret mortez
alterius s. p. dicta. i. fierent

Cercius ad vitā vendent' talia fient
s. qz. i. mutuās .i. necitate sua

Centū ducatos tradens. p. rite necē
.i. post. s. p. dicit' mutuo dās viz dicit'
Cui tradidit centū ducatos

Alter vt exponat. hinc tradens pactat vt ille
s. centū. i. mutuāri soli seu mutuo danti s. mercator. legalis

Vis sibi lucret' vl' pdat sicut z alter
s. p. sibi centū s. centū .i. mercādo

Perdet cū totides. ve lucrabit' his mō mercās
s. ec .i. societas. s. p. dicit' p. ec

Dicit' usura qz nō sociale putat'
s. sic s. mutuo danti .i. tradat s. pecuniā

Nanqz liceret ei qz solū deputet altri
s. pecuniā s. ad negociā dū
s. alteri tanqz fratri

Mercat' causa sic dando fidelit' illi
s. si pter dicta s. mutuanti z accipienti per modum so
cietatis

Dū dānū qz lucz cōe fit est sociale
.i. nec p. dicit' p. ec p. dicit' mutuū .i. plenū dñitum
s. in accipientē. i. in pecuniā p. cessa

Et cū transfer' p. mutua rite potestas
s. mutuo accipiens .i. deberet s. sibi
s. soli

Tunc sibi lucrari dz qz p. dere soli
s. dicit' s. h. oppositū

Qd tū in tali p. tractu nō repit'
s. vis. .i. dat aut p. cedid' .i. non p. dicit' ad modum
depositi

Hec qd sic fer' quasi depositū repit' at'
s. depositū viz illas pecuniā. i. in pre
fato contractu quod tamen cōtra na
turam depositi est

Cum nūc expendit hoc depositarius ipse

**Usurari' p. ctus
seu mutuū tale.
Ex Anthonino**

**Contract' usura /
ri' qz nec ē social'
nec p. modū mu
tui. nec p. modūz
depositi qz omnia
hic p. hant.**

**Nota quō dicit'
p. ec nō est p. mo
dum societatis
Nota qz mutuo as
are p. buz acciūū si gē
mutuo daē. Sz mu
tuoz arz. ari. deponē
tale ē mutuo accipe**

**Itē nec i dicit' p.
ctu est mutuū**

**Nec dicit' p. ec p.
dici depositū**

De Usura in certis casibus.

U

.i. g. s. dicitur depositum .i. mutuanti dando
.i. ponitur remunerandus vicia
ipse depositarius ab ipso deposito
mente

Cur ipse reddet sine lucro gressus habendus

**Casus iste licitus
est sub debito modo.**

.i. socio suo
.i. usurario .i. capitalem summam sibi
concessam

Ut pro se soluat usurari modo sortem

s. luc s. ut soluat sodaliter s. usurario s. dicitur debitor
usure

Sortis et usuras quas solvere rite tenet

s. saltem usuras .i. pro illo tempore et sine fraude
s. usurario s. pactum predictum

Si debens tendit tunc solvere. rite licet

**Casus licitus in
mutuo.**

Quisquis emens. emerit ve volens merces. tunc illas
s. ab emptore predictarum mercium
s. petro s. pecunias pro mer
cibus exponendas

Instanti petro cessat. sibi mutuo dando

s. predictum mutuo datur s. a petro .i. habuisset fuisse

Creditor hic licite capiat quantum tenuisset

.i. in illo loco s. libere vix si merces fuissent duce libere ad locum
cum negotiorum .i. in illo vel alio loco

Tali rite loco delatis mercibus illic

s. creditor predictus s. et s. solui a petro .i. ad vitandam daturam
s. cunctum ni vel pro interesse
.i. ut intente

Si capiat piculum. lucrum petat inter ut esse

s. auri vel argenti

Sicque volens emere libram pro quolibet annu

s. ab emptore s. predictam pecuniam

Instanti petro cessat sibi mutuo dando

s. predictum mutuo datur s. a petro tamen .i. libere

Creditor hic licite capiet quantum modo libere

s. si emisit s. tamen .i. piculo quod fuisset habiturus in
emendo

Deberet cape. moto piculo plus inde

s. panni. s. q. s. vlnis .i. reddendis

**Casus licitus si fit
sine fraude**

Ulnas dando decem pro denis post tribuendis

De Usura in certis casibus.

Seculsa fraude tunc pmutatio fert
f. q. s. alicui .i. pecunias .i. pecunijs s. cedēs .i. p. gnis
Concedens nūmos p nūmis. gnaqz gnis
f. p. dicta

De sibi soluant dum tpus carius extat
f. p. dictas pecunias aut grana vl frumēta vl alia silia
Ne fuatur? sit creditor ad tñ illud
f. creditor p. far? viz tali p. ctu .s. si creditor
.s. tps q. pl? valebūt p. di
cta vel silia

Perficiat vsurā. sed fuaturus ad illud
.s. pecunias vl grans. zc. .s. p. far? .s. tunc
f. creditor

Dis vt lucref. si creditor ipse negaret
.s. viz .i. possēt
Debitor vt neqat sibi soluere qñ valeret
.i. tali p. ctu .s. p. dict? casus f. nō negādo sibi h. s. libratē dā?
vt soluēdi qñ possēt illo tpe q. ille fuisset fuaturus
.s. sic

Sicerit vsura. sinantē nulla p. batur
.i. possit f. fugi? gna vl pecuniā seu silia
.s. debere

Si nō sile dubitat dicta valere
f. tpe solutiōis .s. licite viz tpe solutiōis p. tinge
ctia qñuis tpe cōcessiōis multomin? vēdura valere

Post plus siue minus posses hec lucra tenere
f. in negociādo cōcedere .s. vel fuerint f. p. faro mō i negoci
ando

Par est argentū. relique res. aut foret auz
f. pecuniā .i. receptur?

Mutuo qui tribuit capturus tpe certo
.i. monete. i. pecūias .i. in aliq. alto loco viz p. dictaz
pecuniā recepturus

Alterius gnis nūmos aliove loco. seu
f. qualqz. f. tali intentōe tribuens vl cōcedēs. i. i. valore
Res alias. vt per hoc lucref. rite valore
.s. dicend? f. ralis

Est vsurator qz sortem possit hic vltra
.s. vsuran? dicend? ē .s. alicui intentōe s. dicta
f. nūdinas .i. aliqd

Sic qui de nundinis mutuat in reliquas quid

CLXII

Casus vsurari?

Casus vsurari?

Casus licitus

**Casus licit? vel
illicit? qad auz
z Argētū z silia**

**Cōtract? vsura
ri? qad mōetas**

**Similis casus
vsurari? vt ime
diare sup.**

De Usura in certis casibus.

Casus licit⁹ sed
sub fraude fact⁹
est usurarius.

Apposita pena tibi mutuo suscipienti
f. tu debitor .i. q non solvens debito tpe
Ut plus formides nō soluens cū bñ posses
f. pena a mutuo dante f. penā ponēt⁹ v^l recipiēt⁹
f. i. recta z sincera
Illa peti posset intentio dū foret apta
Mutuo tradentis
f. p̄fata pena viz a mutuu dāre
f. mutuu dās

Casus illicitus.

Si tñ in fraudē fit. z usurator habet
f. talē penā f. quēlibet
f. mutuu dās
f. adde
re solet fraude
Aut hanc p̄ mēsem v^l in annū quemlibet addit
f. tal' apponēs penā .i. non approbare debeo

Casus licitus

Est usurator. tñ hanc nō approbo penam
viz ab aliq̄ f. mutuu f. aliquem
Mutuo q̄s capiens z ob id subeūdo laborē
f. si q̄d hz a p̄dicto usurario .i. retinē s^o tal' mutu
um capies

Pignoris ex fructu licite quid sumere posset
f. alicui nauiganti v^l eū ad nūdias
f. cū nauigāre

Casus Usurari⁹
ex ca⁹ Nauigati

Mutuo si deder⁹ qui nauigat inde paciscēs
f. p̄ mutuata pecunia emptas .i. aliq̄d vltra sortē
s^o dabis aliq̄d
de sorte

Casus sim q̄sdaz
licitus.

Nota Si q̄s obij
ciat ex ca⁹. Nauigā/
ti p̄ dco casuz ibidez
In tua. Rūdēduz ē
q̄ ibi z tict moitio v^l
lis n̄ p̄ceptuz necim.
Itē ad p̄positū istud
vide s. an 4° folia
glo. p̄fataz sup illa
metra Jam nihil ex
pacto. zc.

Si saluas tuleris merces quid des. alias nil
f. sic paciscēre s^o quia licet recipias piculuz nauigantis
viz ab usurario vel ad nundinas eunz in te tñ ob id n̄ de
bes recipe vltra sortē

Te nō excusat. piculum licet accipis in te.

Sz tu p̄mittens qui nauigat inde paciscens
s^o illi .i. nauiganti f. cū nauigante
.i. pecunias .i. restaurabo p̄ p̄
missore

Si p̄das merces seu nummos hos tibi soluas
s^o saltē .i. piculi p̄t incertitudinez f. p̄missor talis
.i. recipe

Tūc p̄ciū piculi fortass̄ carpe posses

De Usura in varijs casibus.

.i. illi mō .i. capere potes s' fieret
.i. ultra sortem
s. ysure h' vt infesse

CLXIII

Quoties sic p'stans capies pl' dū sine fraude
s. alieu' ciuitat' .i. pecunia

Casus licit' i cō
munitate.

Si q' cōitas indiget ere iubendo
.i. mutū .i. cōicati s. cōitas p'mittēdo
Quoties q' p'stent sibi ciues. obligat inde
s' aliq' s' aliq' viz ciuib' s' pecuniā

Pignora siue lucy certū p'stantibus ipsis
s. p'dicta s. p'dicta

Peclicite capiūt ciues lucra. nanq; coacte
s' ciues viz p'stitū s' aliq'

Pec faciūt. z ob hoc fortassis dāna requirunt
s. usurarij s' oēs illi s. ciuitū cōsilio. z c.
viz in seqnti p'su

Casus vsurari'
q'ad cōitate.

Usuratores sunt ciues. vtputa quoz
s. alieu' .i. auctoritate

Dibus cōitas. p'silio. ditione
.i. pecunias s' cōitas. s. aliq' fructificā

Prestat ad vsurā nūmos capiēs q; pignus
s. p'gr' .i. i defalcatoez sort' s. cōitas

Nec fruct' eius in sortē cōputat ipsa
s' ille s. vsurari'. s. p'dictā vsurā in cōitate s. talis

Cas' filis p'dcō.

Par est dicēdus p'hibere valēs nec hic obstat
.i. auctoritate

Presertim quoz p'cepto seu ditione
s' p'dicta s' eē s. p. eodē ill' q' ablatā sū
p' vsuram p'dictā

Nec p'stant facta. totū post restituēt
s' aūr .i. p'sensu s. p' cū s' ille. i. restituat

Qu' sit libitu solū p'cepta redonet
s. ab aliq' debitore

Casus Usurari'
in emptioe Jur' vel
debiti ab ipō credito
re p' debitorem.

Quisquis h'ns cape centū sub tēpore certo
s' aliq; s. a creditore s. soluēdi centū

Terc' hinc veniens emat hoc ius vtpote
s. ab alio debitore s. illa nonaginta tam
actu creditoi

Debentē. veluti p nonaginta. q; soluit
s. illa nonaginta tam
actu creditoi

Debentē. veluti p nonaginta. q; soluit
s. illa nonaginta tam
actu creditoi

De Usura in varijs casibus mercatorum.

- U** ^{s. iste ca^o} ^{.i. ea sola ca} ^{f. creditori non agita}
Si minuat p̄ciū solūmō. nūc qz soluit
.i. postea. f. qm labore z expens
- S**perans exinde sine dāno plus rehabere
viz ille ca^o p̄dic^o qz in fraudē usure emit
f. iuris alteri^o *f. fieri*
- E**st usurator. hec emptio iure vetat̄
s. aliqz *f. futuro*
- C**asus usurari^o **P**rem vendēs p̄cio soluendo tpe certo
.i. ex hoc *.i. dilatorē das emi
proxi*
- C**asus licitus **H**inc si maior vendas p̄cio qz differs
f. in p̄dicto cāu
- F**raude fit usura. nisi vendita res dubitet̄
.i. solutōis *.i. debere*
- T**pe soluedi. minus aut plus rite valere
f. andic^o *f. ad tps debitorū p̄fici*
- V**enditor z tendat merces tunc vsqz tenere
s. qz *f. alicui* *.i. recipiat dic^o*
- C**asus licit^o qad
Sed nūc dando decē qz in autūno capiat tot
f. viz *s. viz* *f. tpe datōis* *f. vasa frumētū vel
vini*
- C**asus licit^o p̄t
Frumenti vasa seu vini nunc licet illa
Plus valeant nihilomin^o hinc dubitat̄
.i. solutōis dilatorē
- C**asus licit^o p̄t
Tpe soluendi minus aut plus illa valere
f. in p̄dicto casu *f. debere valere: futu
ro quia tunc usura esset*
- C**as^o licit^o i mer
Nō est usura. secus est si plus videat̄
f. p̄ statuto *f. negotiādo*
- C**is^o emēdis l'vē
Dum de more tenēs mercator q̄libet inq̄t
Qui vendit v̄ emit tales merces sibi noscat
.i. solutōis dilatorē
- S**oluendi t̄pūs iā tale ve tale statutum
*f. iustū. i. apponens viz p̄t hoc s. taliter cō
trahens*
- C**asus illicit^o z
Venditor ad p̄ciū nil ponens. iustus habet
f. inf emptorē cū venditorē factā *.i. dilacione*
- C**asus usurari^o. **S**i post p̄cordiā de p̄cio qz tractu

Usura circa segetes et agros.

CLXIII

.i. pp' pntem solutōez z imme
diatā vēditōz p'cū minuit

Solucere vult ep̄toz nūc. vēditōz hic mi^o optat
f. dicitā facta p vēditōzē .i. vsuraria

Incipz hec p̄ma q̄ venditio sit iniqua
.i. venditōz .i. coact^o f. p'cū p'dictū z iustū
.i. hūdi ex p̄opta pecūia

Si vendens pulsus minuat lucri rōne
f. aliq̄s s' q̄s f. tali .i. pactū faciens

Res vendens p̄cio q̄ nūc currit q̄ paciscēs
f. res p'dicte f. plus .i. dare debes

**Casus plane vsu
rari^o qz pōit se ī
tuto lucri z aliū
in dāno.**

Infra si pascha valeant plus h' mibi p̄sta
f. res dicte infra pascha vicz vsurari^o
Cqz facz te certū d' lucro

Si q̄ min^o valeant nolo. reputaris iniquus
f. licitū .i. possessionē seu agz f. venditōz cū
emente

Casus licitus

Tendēs quis māsū certis annisq̄ paciscēs
s' datū p̄māso. f. vēditōz ip̄e viz emptozi
f. empta. f. vendenti

Dum p̄ciū reddat post emptozi p̄dia reddet
f. in tali casu f. vēditōz viz emptozi
qz sic eēt vsura

Casus illicitus.

Emptozi agit iuste. p̄ciū min^o huic nisi p̄stet
f. oblato z exposito vēditōzi
f. postea ip̄i emptozi quia
sic eēt manifesta vsura

Aut fuit in pacto p̄cio plus restituendū
.i. accipe f. p̄dic^o emptozi

Aut fuerat solitus vsurā carpe talis
s' ab aliq̄ s' aliq̄s f. qualq̄

**Casus licit^o t̄ca
Segetes.**

Quisquis emēs fruct^o segetes p̄nte sub āno
f. segetes f. aliq̄ seminato

Pluribus aut annis puenturas sup agro
s' in p̄dicto cāu f. in futuro

Casus vsurari^o.

Nō est vsura. nisi fructus suscipiendi
.i. v̄sistē sciant s' iā p emptozi. i. postea

Cōstent debere plus q̄s dat inde valere
f. valere fruct^o v̄l segetes viz q̄ad cō
tractū vsure iudicandus q̄uis etiā multo plus postea scilz rpe
solutōis v̄l receptionis fructus seu alie res valeant

**Casus licit^o pp̄
incertitudinē.**

Si plus sine minus dubitat nō fit iniquus
R. ij

Plura circa segetes et agros.

U Casus iste ysurari⁹ s⁹ theologos
Notā dū et⁹ q⁹ aliq⁹s
sili mō ysurā p⁹mittit
vz q⁹ alteri mutuat
cētū vt enat annue
q⁹q⁹ z ille mutuans
vult reape illos q⁹n /
q⁹z oī anno donec sol
uat sibi tota fors z si
ne defalcate v⁹z ab
illo emēte cui mutua
uit.

Cas⁹ iste ē licit⁹.

.i. possessionē aliquā

.i. mō s⁹ post a: num
vel duos forte

Mansum tu vendēs alicui qui nec p⁹ciū dat
l. cū emptore

Secū iā pactas donec p⁹ciū mihi nō dat
l. emptori v⁹ dēti s⁹ cē .i. pbant
l. iuriscōsulti

Accipiā fructus māsi. quidā licitū dant

.i. theolog⁹. l. p⁹ dictū casuz .i. p⁹ bar

Sz doctor diuus hoc ysurā fore firmat

.i. māsi v⁹ dēti l. p⁹ venditore .i. cā

Cū tales fructus capiant⁹ sub rōne

.i. vendēti l. fieri q⁹ iniustū ē

Dilati p⁹ciū soluēdi q⁹ p⁹hibet⁹

l. in p⁹ dicto cāu p⁹ venditorē s⁹ v⁹z s⁹ v⁹l⁹ debito

Sed fieri posset pactū. si tēpore certo

l. v⁹ dētorū l. sine defalcatione
summe

Emp⁹tor nō soluat tūc ven⁹ ditor ip⁹e leuabit

.i. fruct⁹ l. vendēti emptori l. ab emptore

Prouentus māsi donec foret ip⁹e solutus

s⁹ saltē p⁹ dictū pactū v⁹z fiat p⁹ v⁹ ditorē l. e⁹ptori v⁹z vt maiō⁹
l. v⁹sure l. p⁹ct⁹ diligētia soluat

Si nō sub fraude sed p⁹ pena sibi fiat

.i. ecclie s⁹ q⁹s l. fructificārē l. iuste possēti
s⁹ postea s⁹ v⁹l⁹ habitā

Casus licitus

Iniuste tēpli suans rem. pignorat ipsam

l. ecclie l. p⁹ p⁹ ius q⁹ ecclia h⁹z in pignore

Templi rectori. tunc fructus pignoris huius

l. ecclie .i. sine ysurā .i. reape

Directo: licite valet vltra sumere sortem

.i. sili mō .i. cape l. ab alio detinēre iniuste sui
am possessiones quā iā a tali ip⁹ p⁹ grauit v⁹z licite p⁹gnis fructū

**Cas⁹ licit⁹ sicut
p⁹dictus**

Sic valet z laicus vltra deponere sortem

.i. sine p⁹ dicto mō recipiens fructus pignoris

Casus illicitus.

Ast alias fructus in sortem p⁹numerabit

.i. aliq⁹s .i. ab v⁹pnis sue p⁹ie .i. si capit s⁹ aliq⁹s
s⁹ gener l. pignoris

**Casus iste ē licit⁹
rus si sit eo mō q⁹ hic
ponitur.**

Fructificās. posset fruct⁹ cū sorte tenere

¶ De iura circa segetes et agros.

¶ CLXV

Salte p iugij dū sustinet hiconus almi
f. mīmonij f. actu f. gener
f. dū salte s. p̄fata f. genero
Et sic simplr hec dos pmissa. q̄ tandē
f. ad illā cautelā s. tanq̄ .i. dat.
Hanc ad cautelā dotis possessio fert̄
s. salte f. genero
Si socer haud soluat. s̄ si p tpe certo
f. a socero. f. dor̄ f. genero socero suo q̄uls gen
ner sustineat on^o mīmonij
f. p̄dicū f. charo suo f. i. p̄putabit
f. i. p̄putabit

Dos genero fert̄. fructus sub sorte putabit
f. p̄dicū f. charo suo f. i. p̄putabit
f. i. p̄putabit vel
transferebat

Si gener h pignus post altri iure ferebat
s. p̄ncip altr q̄b indigeret
Non p̄ nūmos. s̄ cū foret eius amicus
f. amic^o pu f. p̄dicō f. dictos nūmos
ra fruct^o f. amic^o p̄dic^o

Casus licitus

Hec q̄ lucret̄. genero si mutuet alter
s. p̄fata f. amic^o mutuādo pecuniā s. iste amic^o
f. pignoris licite

Hec r amore facit. fruct^o cū sorte tenebit
f. aliq̄s
Heres q̄n viri mortē post. obligat eius
f. possessionē. i. possessionis s. tūc mlier
p dote .i. in sorte .i. p̄putabit

**Casus iste ē licit^o
tus si fit eo mō q̄
sic ponit̄.**

Proxi māsum. fructus in sorte putabit
s. v̄l recipiat in solutiū .i. possessionē
f. possessionē f. in obligatōez q̄
Caltas eēt vsura nisi fructus extenuarent sortem

Distrahathanc g mulier. rē nec capiat sic
i. dñs l' possessor. f. alicui^o

Casus vsurari^o.

Desq̄ molendini q̄s q̄s si mutuat ipsi
f. paciscendo p mutuū vicz ne possēt molere
vbi velit

Pistori. puans hūc libertate molendi
s. tal dñs molēdini s. aliud s. aliq̄s
f. occulte p̄mittit f. p̄mittit vsurā

**Casus iste est dā
nosus p̄l maximas
Avariciā hñō ē vsur
arius.**

Palliat vsurā sic equalens faciendo

Qui q̄s emens vinū frumētum seu siles rem
R 3

De Usura circa animalia.

Quis ^{f. alicui} ^{f. alicq̄} ^{.i. ex ill} ^{f. singulū} ^{.i. a rustico vel} ^{ductore} ^{locare licet animalia} ^{vinde per annū}

CLXVI
Casus locatiōis
licit' circa animalia

Frumentū certū. reliquā rem sine leuando
^{f. talē} ^{f. p̄ dicit' locator}

Si ductorem nō hic quāt immoderate
^{f. p̄ locatorē dicitū} ^{f. animalū}

Ne pactū fiat q̄ ductor sibi solus
^{f. conductoris vtz le/} ^{uissima}

Dānū portabit. nisi causaret sua culpa
^{f. ductorū z locatorū} ^{f. usure z sic ē licitū}

Si sic cōe dānū. lucz. sine fraude
^{.i. decē capita s' aliqs}

Casus locatiōis
licit' z societatis
circa animalia

Unus hñs capita viginti. dena s̄ alter
^{s' forer isti z alteri viz}

Depote nūc ouū. cōe lucz q̄s dānū
^{.i. certatara} ^{f. p̄ dicit. f. int se}

Proq̄ rata sumptus cōes hi statuere
^{f. p̄ dicit'} ^{s' est} ^{.i. p̄ modū societatis v' est} ^{societatis p̄ctus}

Non est usura s̄ contractus socialis
^{f. p̄ dicit} ^{f. ouū}

Di pactare queūt de fetibus vt reparent
^{.i. postea. f. ouū} ^{.i. de pellib' ouū} ^{f. oues}

Dotua post capita. seu pellibus vt cumulent
^{f. animalū} ^{f. capita}

Casus locatiōis
licit' circa animalia

Unus hñs capita viginti traderet illa
^{f. ductorū} ^{s' et}

Quiq̄ pascenda certa mercede tenenda
^{f. a dño aut locatorū a cō ductore v' potius conductorū a} ^{locatore} ^{f. puentū gregis}

Aut fiat certa tū participatio lucri
^{f. animalū} ^{f. p̄ dicitra} ^{f. animalū} ^{f. dñs v' locator}

Iusta locatio fert qñ pericula suat

Nota q̄ i metr' idis/
ferent p̄r pont' picuz
p̄ syncopā aut picu/
lū sine syncopa z sic
repi' ap̄d poetas viz
sine syncopa vtz s̄. i.
plogo.

Quisq̄s hñs capita viginti. traderet illa
^{f. traditor' locator. f. capita.}

Casus locatiōis
licit' circa animalia

Ruralicuidā pactando firma q̄ extent
^{f. p̄ dicitra capita. f. rustico} ^{.i. extimata.}

Acea taxet ei tanto p̄cio reputanda

Usura circa animalia.

U

Dānū cū lucro solus ruralis h̄iet
.i. rusticus
s̄. dicitur p̄ca² .i. pecuniā .i. rustico

Nō est usura. s̄z vt es quasi mutuet illi
f. ere v̄ pecuniā .i. rustico

De q̄ post emeret animalia tot sibi certa
.i. extimare

Dando quis capita certo p̄cio reputata
.i. rustico s̄ ruralē v̄ ip̄m rusticū

Cuiq̄ rurali pactans. non vtilitatem
f. p̄us

Vllā suscipe. donec totā sibi sortem
.i. cū eodē rustico

Rusticus offerret. v̄ eodem forte paciscens
f. ip̄e rustico de p̄far̄ capitib² .i. capita

Nil accipiat nisi mortua cūcta restauret
f. dicitur locator f. tali .i. imortales z ferreas

Talis tradit oues pactu q̄si nō morturas
f. dicitur f. v̄surariū s̄. eē

Et pactū tale q̄s p̄rauū iure p̄bat
f. in p̄tractib² locatōis s̄. eē

Quā cōis ē conditio licitum dic
f. dicitur s̄. v̄ locatōis v̄ ductōis
.i. p̄tūc vsura s̄z

Si melior fuerit vnus. tūc secus extat
f. alieni f. certas f. cū mōasterio

Quā mōasterio q̄s tradit oues q̄s paciscens
f. abbas z fr̄es f. ouū

Nō dent annatim sibi post p̄ q̄libet h̄az
s̄. tū. f. ouū

Rite duos solidos. cū fructus sint meliores
s̄. insup dicitur locator f. oues locare. f. h̄z. f. ouū s̄ dicitur

Poscens si cūcte moriant̄ non nisi fructum
f. oues .i. augmētent

Atq̄ monasterij cūcte sint si cumulent̄
f. ille .i. licit² .s. saltē. f. locator

Cōtractus bonus est si tradit oues ibi sanas
f. oues mōasterio p̄ dicto mō

Cōsulo tradenti dāni partem q̄s ferre
.i. p̄ dicto mō. i. monasterio f. frat̄z mōasterij .i. totus

Sic nec tradat eas nisi p̄uentus sciat omnis
Q̄n boues v̄ oues a paup̄ib² q̄s emat nunc

**Usuraria locatō
animalū vald̄ iniq̄**

**Locatō animalū
licita q̄n p̄ditio
fuerit equal̄**

**Locatō licita
circa animalia**

**Usuraria ep̄tio
z locatō animalū**

Usura circa Suietes & procuratores ac fautores.

Casus illicitus quod ad inductores vel aliquis sub usura mutuet.

Fautores furti vel rapine tenentur ad restitutionem quous nil ad eos puenit.

Aliquid lucratur ex pecunia furata vel re rapta vel usuraria saltem non fructificante est tueri quod non tenet.

Casus illicitus quod ad fautores seu inductores.

Casus illicitus quod ad fautores.

^{s. vel} .i. ad usuram faciendam vel ad dandum alteri sub usuris ^{f. tu}

Inducens suades ad fenus quemlibet ipse

Qui tamen haud alias fenus cepisset ab illo
^{.i. tota usura. s. inductor et suator. i. dicitur usurari et inducere}
^{.i. non valet}

Insolidum reddes si suusus soluere nescit
^{.i. si soluere potest usurari}
^{f. inductor vel suator}

Non alias reddes nisi quantum cepis ipse

Sed furti fautor. vel rapine et filiator
^{f. de furto vel rapina}
^{f. furta vel rapina}
^{.i. postea nihilominus}

Quiuis nil cepit. post talia reddere debet
^{f. rapine etiam quodammodo furta quod voluntate domini}
^{.i. usure s. capiunt vicis domini recipiunt ad usuram}

Non violent ea capiunt. fenoza nutu
^{.i. pecunias s. pecunias s. aliquid. f. acquisitum}

Per furti numeros. usure siue lucrati

Rapte siue rei. nec reddere iure teneris

^{f. lucrum predictum ex fructificatione rei furate vel rapte vel usurarie nisi fructus pueniant ex industria eius qui vitis illare}
^{f. cui abstulit}

Si sit fructificans fructus cunctos sibi reddes

Hunc predictum casum nota plenius supra de Restitutione in parte circa. §. an textu ubi dicitur. **L**um per auariciam. etc.

Quisque volens gerere dare mutuo suas ab uno
^{f. tale mutuum}
^{f. dicitur}
^{.i. restituere tenetur}
^{usuras eius pro silio receptas}

Ut det ad usuras alijs. suadens ea reddet

Subscribens cartis prelati fenus inquam
^{s. se}
^{.i. f. is}
^{f. aliquid}
^{.i. usure vel usurarum}
^{f. f. as usurarum}
^{.i. pensum}
^{f. f. is}
^{.i. recte}

Sive sigillat eas non dans libitum sibi rite
^{s. mortalit s. nec tenet aliquid}
^{f. sigillando}
^{.i. approbare dicitur}

Peccat. non reddet quod nec sic approbat ipse.

Usura circa **Suictes** & procuratores ac fautores

Et sup vsuris scribendo notarius omnis
s. aliq̄ instrumēta
f. cuius quoad legitimos actus .s. etiā viz de cetero
s. etiā

Infamis iure. periurus. qui phibetur
f. instrumēta

Scribere legitima. nec reddere iure tenetur
f. p. cūctas f. ex tali instrō vsurario

Dnas sic pmeritas
f. vsurarij f. vsurarioꝝ
f. iuste

Usuras pret. q̄ nil retinent loquor hoz

Jam sui licite mercede fruuntur eoz
f. p. vsurarijs

Silicetūq̄ necesse sit vtile vll sit honestum
f. suoꝝ

Hoz fruitum
f. p. p. iant .i. ab ill' siue fidelib' siue infidelib'

Crusticole sumūt vsuras iure sub illis
f. bi p. fari xp̄lāi. i. ex pte e' re sue

Contra q̄s bella nūc iusta gerunt sibi tre
f. licite & iuste .i. accipe viz a fidelib' vll infidelib'

Pite sub vsura quis mutuo sumere posset
f. alteri' .i. p. p. uā

Prereliqui ve sui p. curet ad vtilitatem
f. si f. mutuū recipiēs sub vsuris .s. eē f. sub vsuris

Ipsē nec inducat nisi quē solitū dare nouit
f. p. sui vll p. ximi vtilitate

Ergo sub vsura quis mutuo sic capiēdo
f. causa viz vt ludat vll meretricē. zc̄ijs f. sub vsura mutuādo

Ex facili causa ne chonesta. peccat in illo
f. vsurarij

Obsequiū p. vsuratori agendum
f. sub mutuo. f. aliq̄ indigente. i. aliq̄s f. vsurarij h' restitūē non tenet viz p. dicit' capiēs

Mutuo p. reliq̄ capiēns quis. fautor habetur

CLXVIII

Casus illicite q̄ ad notariū scribēte vsuraria instrumenta.

Casus licite ēca falliā vsurario rū q̄ suā hz petet mercedē ab eis

Casus licitus.

Licet aliqd reci pe ab vsurario sub vsura sub certis rōnabilibus causis.

Casus vsurarij s̄ certo mō.

De Usura in diuersis casibus.

U

f. dicta s^c q^s s^c viz .i. pp^t suscipiētis p^omoditatē vl^t vtili^t
ratem aut necessitatem
.s. tūc .i. fautor vsure n^o
habetur

Illa pie faciēs p^o suscipiēte nocet nil

Nota q^d licite possunt fideles p^o se vel p^o alios tpe necessitatē
a iudeis recipere mutuo silt^r a fidelib^o xpianis sub vsura q^d vsura
rij sunt h^o extra necitatē non h^o q^d p^octm ē talit^r suscipere

f. ap^d vsurariū

f. amico vl^t fautore suo
vl^t alio

Casus licit^o fm
plures.

Quonq^z fide iubeat p^omittēs p^o reliquo quis

f. vsurari^o

f. ab illo p^o q^d fideiubeat
.i. pp^t h^o t. aliq^d

Alter vt vsuras. plus mites erigat. hinc quid

f. iste p^omissor .i. reddere tenet f. doctores .i. approbat^o
.i. illū casum

Sicapiat reddet. licet hoc aliq^z neq^z firmant

f. suo .s. gener .s. exite

Casus illicit^o q^d
ad dotē

A socero capiēs vsuratore scientē

.i. ingrātia crassa z supina f. soce^r vsuratore

Aut hoc ignorās crasse. dotē. puta quē scit

.i. nō posse soluere vsuras. f. cui d^o ebeat ab vsurario

Nō fore soluēdo. reddet dotē gener ipsam

f. gener soce^r vsurariū vl^t non posse soluē vsuras
f. gener

Vel p^ous ignorās sciat h^o post. reddet hic illis

f. suus f. gener .i. heredi ill^o q^d
exegit si p^oncipal^o
obijt

A quib^o exegit focer ipse. dabit ve sequaci

f. quisq^s .s. illa .i. vsu rator. i. ex aliq^z p^octu

Casus licit^o q^d ad
certū modum.

Venditor accipiet vsurās q^d sibi debet

.s. sate .s. vedito^r vsurario f. vsurari^o ex illis
.i. lucrifaceret

Si fidēdo bñ cōcesserit vt lucrifaceret

.s. viz. f. p^o illa vedita f. vsurari^o f. vsuris

Et sic lucrando se post nudaret ab illis

viz vendendo vsurario carras taxillos et
consumula. quia tale debitum ab vsurario
qui est non soluendo non p^oteritur

Nō dat^r illicitū nisi causa sit bec in honesta

Usura circa debitores usurarios

Ex contractu vis ut est emptio venditio locatio conductio mutuū
i. qñ ex contractu scz qñ qñs obli-
gatur alicui ex aliquo officio vel facto licito vel honesto lz nō
interuenit expressa voluntas vtriusqz vt tutela vl' cura. zc.

Is cui debet ex contractu quasi siue
s. debita. i. ex malefio viz furto vl' rapia

dāno pter ppositū facto. Exm vbi dicitur qñ maleficium vt viz
qñ iudex p impitiam iudicat pter tñ ppositū. vel qñ silr aliquid
caus vel effundit de domo qd nocuit transeuntibz.

Sunt illa maleficio. vl' sint quasi possit
i. ab i. usurario. i. recipere solutores

Abs usurante iam sumere. non tñ ipsas

i. usurarias s. creditor s' iudicandū ē viz qñ fur vl' ra-
piorz alicui p dīcto mō. qz tñc creditor recipere p solutores debi-
torū dñ saltē nō recipiat rem raptā vl' furatā.

Res usuratas capiat. sic de raptore qz fure
s' dicend'

Est usurator manifestus qui manifeste
s' se usurariū ēē

Seruat ad usuras mēsam vl' iure fatef
s' fuerit usurari' i. vt dicat aliqñ public' usurari'. zc.
viz de usura

Seu victus iure. nec sufficit hinc mala fama
i. pignora i. mutuat

Qui sup argenti sil' aurea pignora donat
i. certā pecuniā s. mutuas s. pecuniā mutuo
Sup vasis suis argenteis vl' aureis

Certos denarios p quos emit a capiente
i. annuos i. illū casum

Vitales census. hoc illicitū fore noscas
i. vitales census annuos i. qd phibitū
i. mutuū dans ē fieri ipō iure

Nam emit in fundo nō fructificāte vetato
i. p' vicū vl' defectū aliquē rei vendibil'

Tendere quis nequies aliqd qd hz sine dāno
i. vendendū i. cuiqz i. venditor

Hinc illud tradat reliq' quē scit sine damno
i. vēditōr. i. cñ emproē

Vendere nō posse. sup hoc ait ipē paciscens
s' in te i. mutuo do

Sic apias periclū dāni. tibi mutuo centū
I i

CLXIX

Petere p' aliqñ
debitū ab usura-
rio sub certo mō
De Restitutōne
usuraz vide s. d.
Restitutōe qz
dā alia.

Nota qd ē usu-
rari' manifest'

Usurari' casus
in mutuo.

Nota bñ hūc ca-
sus q' licit' repu-
tat' apd iuris g'
ros.

Usurari' casus
in mutuo.

Sillis casus ē dum
qd mutuat alteri cen-
tū florenos vt equoz
vile vl' aliā rē vilez a
mutuāte recipiat vl'
emat p mag' l' p ma-
toē p'cio q' valz zc' q's
silibus.

Ursure casus iste non est.

U Casus venditio-
nis licit⁹ s³ Jo.
Nyder.
Ite p⁹neftic⁹ v⁹ p⁹
neftica d⁹ q⁹ v⁹ q⁹ res
p⁹ p⁹ c⁹ c⁹ puo labo-
re ved⁹ur. sic s³ p⁹fa
olera p⁹ira poma z s³
milia.

Ursuram talē casum p⁹gnoueris esse
i. mercator f. in foro v⁹ l⁹ alibi ad vendēdū
i. mercator domestic⁹ v⁹ ali⁹
Institoz z campsoz stationatoz q⁹z cunctus
i. hospitū receptor i. tabernari⁹
Hospitis acceptoz. caupoq⁹z penesticus ipse
f. licite f. p⁹dicti i. res vendibilia
Vedererē poterūt hi carius. z licz empta
i. p⁹ minor p⁹cio f. s³dictos
Pro minus existat p⁹ eos. hec res licet in se
i. aliq⁹ mō s³ q⁹ fuit dū erat empta
f. ap⁹ d⁹ cōes hoies

Nō sit mutata nec sit melioz reputata
s³ licite fit f. factos f. habita f. habitos
Hoc p⁹ sumptus ve p⁹icula siue labores
f. habitas s³ ē v⁹z aliq⁹ p⁹dictoz
Aut p⁹ter curas ve q⁹uamina. sollicitusq⁹
f. vendenda i. de foro ad domū z e⁹
Ut consueet res. hinc z vt inde ferat⁹
f. p⁹pter necessariam p⁹ulsionē rerum p⁹re publica
i. moderata

Aut sua deponat industria lucra modesta
i. magis licite f. bona
f. mercator
Fortius hic multo sua cari⁹ empta reuēdet
f. mercator f. p⁹fras f. sui

Talia qui ducit hinc inde q⁹uaminemagno
Quedam alia ad p⁹positum quere sup⁹ de empta
one z venditione. z sup⁹ de Ursura vbi d⁹z Quisquis
emens vinum. zc.

Ursura q⁹ iustum p⁹ciu in mercantijs semp⁹ p⁹siderandum
est respectu laboz z sumptuū mercatoris. z hoc intelligendū
est nisi in loco venditōis aliud eēt cōe p⁹ciu quod saltem non
sit introductum ex malicia alioz s³ ex p⁹ditione t⁹pis seu negocia-
tionis puta cum t⁹pe messium z vindemiay soleant frumentus
z vinum minorū p⁹cio valere. z idem in similibus. vel cum mer-
ces ex abundantia minorū p⁹cio vendant⁹ z maiore ex occurrē-
te penuria. Nam cum mercator possit p⁹ciu augmentare ex
varietate locoz z t⁹pm ex qua varietate p⁹cia in eisdem diuer-
simo de statuuntur debet z minnere. P⁹cia enim p⁹sideranda
sunt respectu locozum z t⁹pm non solum in augmentatione sed

De Usura q̄ ad Cambiaz mediatores.

etiam in diminutione. ff. si cer. pe. lege vinum 2 de reg. iuris. l. fin naturam. **Item** Letera similia quere hie s. de Usura. s. aliq̄s s. ab alio s. cui cābit s. q̄ d3 s. cāpsor q̄ d3 .i. dat alicui

CLXX

Campsoz pl^o capies reddit mī^o .aut mī^o offert
.i. p illa rep eū alteri oblata i minore q̄ntitate
s. ipe cāpsor p̄tea vīz illi q̄z fraudauit sic

Plus capies inde. reddet sub fraude recepta
Queda alia nota ex dictis immediate sup̄.

Item Notandū p quacūqz causa vel opatiōe p̄t mercator lucrum recipere ratione mercium p tanto p̄t campsoz recipere lucrum pecuniarum de q̄to ista res causa aut operatio circa pecunias locum habet 2 exercetur circa merces Patet quia sī car merces variantur in estimatione hoīm sic 2 monere. licz for te non tam cōiter 2 in magna quantitate. Item sicut p̄t haberi nra. labor. piculaz alia huiusmodi circa merces adducēdas sic circa pecūias suo modo Si ergo p̄pter tales causas recipit mercator quare non p̄pter easdem campsoz. sic tamen q̄ hoc fa ciat sicut fieri debet in negotiationibus vīz pensando in bona fiderationabili aut ex cōmuni estimatione p̄ciositatem. graui/ ratem. vtilitatem. opis. cure. laborū. officij. 2 aliorum h̄mōi. et fm hoc potest recipere plus aut minus. vel de q̄to commu/ ni estimatione monera in melius vel peius mutata est. Aut sē aliqua illarum causarū excusat que in mutuo exp̄mītur vt p̄t interesse. i. vitatōez d̄ni. **Hec Hyder**

Cambia nō licita sī vsuraria quisquis
s. grauit .i. nccitatē

De mediatorib^o
i cābz illicitis.

Si mediat peccat. nisi p̄pter forte necesse

s. ad vsurā vīz sīta s. mediatū s. dicit^o mediatōz

Suscipientis erat. s. q̄rens vtilitatē

s. ex p̄fat^o vīz ex cupiditate mor^o. s. mortalitē

Sic p̄riā. put inde lucret. peccat apte

s. q̄s

De mediatorib^o
i p̄ngijs p̄hēdis

Si p̄ p̄ngijs tractādis sis mediatōz

.i. aliqd. s. p̄bentib^o

Tūc inter partes licite capies quid ab illis

s. ali^o s. magn^o

Ex terre more q̄ntū labor inde requirit

s. penit^o s. eē

Dicre sed fīm caueas. testans opulentū

s. m^o s. caueas dicē vīz illū^o s. tū

Qui paup̄ p̄stat. ve pbū. qui discolor extat

Casus illicit^o 2
satisfacere tenet.

Ulura quoad mediatores in certis casibus.

U
De mediatorib⁹
emptoib⁹. vendi
toib⁹ vel locatoib⁹
6° vel p^osimilib⁹.

^{s^o qui} ^{s^o extat} ^{s^o eē}
Aut se dissoluit. seu lufoz qui tibi constat

^{s^o mediādo p^o mīonjs p^otrahēdis. i. p^oimi tui}
Sic mortale fac⁹ nā fratris st⁹ nocumentū

^{f. tal⁹ p^otract⁹ s^o foret} ^{f. contract⁹}
Si sub cōtractu mediat quis venditōis

^{f. vbi fit p^otract⁹} ^{f. p^ohentū} ^{f. mediator} ^{f. aliq⁹}
Emptio siue foret ve locatio p^osimilib⁹q⁹

^{f. mediator} ^{f. aliquā} ^{s^o p^ohentū}
Ex tre more de partibus hic capiet quid

^{f. p^ore} ^{f. restituere teneris certo mō}
Ipse notans fraudē quā pars p^otenderit vna

^{f. mercator⁹. f. negociādo}
Tūc p^o reliquā medians partē g^oue peccas

De mediatorib⁹
in mercātis

^{f. alter. f. mediatori suo} ^{f. p^o eū}
Dum q⁹s mercator foret alterius mediator

^{f. mediator} ^{f. si transcribat alteri cu}
Qui sibi transcribat disponendas vl emēdas

^{s^o dicit⁹. f. p^obat⁹. f. vnū} ^{f. iuste}
Merces quascunq⁹. reliquus vl sic viceversa

^{s^o saltē} ^{f. eoz} ^{f. p^omitte facere}
His mos florenū de centū porriget vnum

^{f. aurifabri} ^{f. vasa}
Pro mercede sua nisi gratis quis vouet illa

^{s^o viz} ^{f. saltē. f. vasa}
Aurifices vasa vendētes. hec vl emētes

^{f. ipi aurifabri}
Aurea siue fozent argētea. q⁹ tū illa

^{f. aurifabri ex talib⁹ imutat⁹}
Maiozi p^ocio post immutata reuendant

^{f. aliq⁹} ^{s^o eē}
Nō est illicitū dum lucrent moderate

Casus illicit⁹ q⁹
ad Aurifabri⁹ s.

^{f. lapidē} ^{f. postea. f. aurifaber} ^{f. vendēti}
Aurifaber sed emens lapidē quē scit p^ociosū

^{f. e⁹. f. aurifaber} ^{f. tāq⁹. f. lapidem}
Nō vendens nescit. hinc dat notabile tali

^{s^o aliq⁹} ^{f. inclusum}
Ecce minus p^ociū. seu venderet vt p^ociosum

Inclusum vit⁹ velut argento vl in auro

De Usura quoad Aurifabros.

Sp dicitur aurifaber .i. iusticiā dīuinā ⁊ restituere illi tenet quez
sic defraudauit

Peccō tra legē dīuinā peccat ap te
f. aurifaber

Aurea sed vasa cōflans argentea parqz
s. ipe

In lucrum licitū capiet rōne laboris
f. iuz s. iuz s. iuz in p̄fādo aur als

Qd dat mos patrie magnus labor atqz reqrit
s. iuz circa hec s. ⁊ qntū reqrit s. qntū .i. aliqs hōest ⁊ iust
.i. dicit

Ingeniū parit industria. seu bonus vt fert
f. fm Anhoim s. mgti vlogantis

Qualibet arte p̄t industria nobilitasqz
f. m q opaf. i. attēdi ad p̄ciādū f. attēdi p̄t ⁊ dz
s. q ad fragilitatē matēie in qua opaf

Materie tēdi qz picula sub faciendo
.i. emat .i. argētū l' auz v' l' ap
dē p̄ciosum furatū

Aurifaber nulla sibi cōparet impia furta
s. ipe aurifaber. f. ho dno .i. p̄cipiens

Iam licet ignoret. reddet tū ipe sciens post
f. talit' expositū p aurifabz
f. rei furate. f. aurifabro

Nec p̄ciū dñs sed reddet v̄ditoz ipse
s. aurifaber s. auz

Auz nec vendat h alchimacū quasi vez
s. p̄dico mō s. aurifaber .i. clenodiū v' vas
f. pus

Vel foret argentū nec emat sacz nisi fractum
s. puz

Argentū puz nec in igne perit sil' auz
s. ec .i. duodecim

Argentū fert puz fuans duodenas
s. puz fuat. i. q̄ter sēna viz q̄ter sex. i. xxiiij.
.i. sex

Riteligas auz quater ⁊ dat sēna caratha
f. puro auro v' argēto puro. i. metalli

His plus aurifices eris miscendo pinde
f. approbar' f. ciuitatis alicuius

Quā mos exposcit aut vzbis rite statutū
I ij,

CLXXI

Cas' licitus

Casus licit' ap /
p̄ciatōis.

Casus d' Jure p
hibitus.

Nota qn argen
tū vel auz dicit
puz.

Carathū ti. dz certa
mensura auri.

Casus licitus

De Usura q̄ad qued̄ illicita: de Vnctōe extrema.

Ilicitū ē z q̄si turpe
lucy reputat qm̄ aliq̄
leuitate q̄dā l' ex aua
ricia aut p̄digalitate
vadiātes mutuo p/
mittūt se d'aturos. x.
vl' v. florenos seu pl'
aut mī⁹ l' amissuros
illos nisi casus fortui
tus euenierit aut de/
fecerit.

De vnctōe extre
ma.

Triplex ē oleum
sacre vnctōis.

Nota q̄ vngunt̄
Crismate.

Fraudem cōmittūt opando qd̄qd̄ in ill'
f. dicit aurifabri .i. q̄d̄cūq; vīs auro pl'
Cmixto q̄ decet z s̄lū in argēto in debite mixto

Carillos carthas vl' par. faciens q̄s vendēs
.i. al's. zc. f. q̄libet
s' graui

Per cōfessores sub pena sunt p̄bibēdi
q̄ ē pctm̄ mortale f. talibz

Nā per auariciā lusoꝝ sepe fruunt̄
f. p̄t auariciā f. p̄ vctōꝝ z factōꝝ p̄dictōꝝ
.i. ex p̄dictōꝝ z venditōe

Sic mortale dat̄ ac lucy turpe p̄batur
.i. infirmāte

Languentē sepe p̄e mortē sepius vngas
Saltē languētē discōtinue p̄e mortē
.i. infirmitate

Vno sub morbo nullus bis d̄z inungi
.i. nisi .i. deducat

Idem ni languoz ultra deducitur annū
f. extrema

Illis qui poscūt hec vnctio detur adultis
.i. oleo oliuaz f. in extremis

Ex oleo sacro qd̄ oliue fertur inunges
f. sacre vnctōis f. oleū sacz

Est oleū triplex z p̄mū crisma vocatur
.i. crisma p̄dictū p̄pōit ex balsāo z oleo oliuaz

Balsamus est illd̄. oleūq; sed adde secundum
.i. oleū carbecumioꝝ d̄z vl' sanctū. zc.

Pt cathesizandi seu sanctū vl' b̄ndictū
f. oleo secūdo v̄z carbecumioꝝ vl' sancto. zc.

Brachia q̄ regis humeros vl' p̄ncipis vngis
f. 2° oleo p̄dicto. .i. linēda l' vngēda

Et q̄dā reliqua sunt illo iure linenda
f. sancto qd̄ ē p̄m^o oleū

Crismate baptisimus q; calix altare q; tēpla
f. ipe hō f. cū crismate

Ac cōfirmand⁹ q; patena p̄ngitur ipso
f. crismate

Hoc baptisandus fit p̄tice fronte p̄ncitus
.i. p̄secraf

Vngitur z p̄sul hoc crismate qm̄ sacatur

De Oleo sacro: Vxor viri vagabundia pliu educatõe.

CLXXII

His oleu ternu qd oliue fertur. z illud
.i. scilicet .i. oliuaz
Est qlanguentes vngutur ia ppe mortem
.i. solū .i. cosecrat .i. triplicia olea signant tñ
ipm crisma qd scrm oleu dz

Incena dñi p̄sul sacrat omnia dicta
.i. oleu nō sacratū .i. oleo sacro .s. eē Hec b. tho.
Non sacz miscens huic totū dico sacratū
.i. illi^o anni

Crismate iure nouo fiat baptismus in anno
.i. necitate
Quippe necesse nisi sit mortis. sic renouari
.i. crisma .i. tu ep̄s
Annatim dz qd cōfirmare iuberis
.i. iū .i. p̄fras hincande vagatē

Crisma renouari dz singul' annis qad baptismum z p̄firmationem.

Vxor nulla viz peragrātem iure seq̄tur
.i. iū .i. ad alia trā .i. qñ vxor ex eā necia abest
Vxorem seq̄tur vir qñ necē requirit
.i. actu bz

Deviro vagabit do que vxor n̄ se queretur.

Vxor qñ viz retinet d̄ iure secundū
.i. vxor .i. filijs .i. dare
Ipa viri p̄mi natis quid ferze nequibit
.i. filij vxoris d̄ p̄o viro geniti

Vxor hñs scdm viz p̄t sub certo mō dare plibus ex p̄o marito genit' i ḡtate viri que h̄z.

Nī p̄m̄em quoddā ius h̄i tenuere
.i. secund^o .i. possident .i. p̄dicti filijs
Nam vir m̄r h̄nt quicq̄s qd pertinet ip̄is
.i. filij p̄dicti

Aut qz sunt pueri m̄r nutrire tenetur
.i. ex alia cā .i. nutrire tenet scz vir iste sc̄os
Aut alia iusta causa vir nutriet illos
.i. vxor .i. extremo

Sz p̄hibente viro nil det nisi frante necē
.i. p̄curet .i. cōpellat .i. maritū ad dāduz
filijs p̄dictis

Sz m̄r faciat qz iudex comp̄mat ip̄m

Vxoris votū z viri sui q̄re sup̄ de voto

Vxor qualiter elemosinā dare p̄t nolēte viro vide supra de Elemosina.

De Forma absolutiōis.

Forma absolutiōis ab omnibus sententijs et censuris et indulgentijs quas Infirmus in articulo mortis p[ro] t[em]p[or]e haberet a sede ap[osto]lica p[re]missis Confiteor et Misereatur.

Dñs n[ost]r[us] iesus xp[istu]s p[ro] suā infinitā misericordiam te absoluat et ego auct[orit]at[em] ip[s]i[us] dei et br[atr]ū ap[osto]lo[rum] petri et pauli et sc[ri]pt[ur]e Romane ecclesie mihi in hac p[ar]te p[ro]missa et tibi p[ro]cessa q[ue] nunc fungor ego absoluo te ab om[n]i s[ent]entia exco[m]municatiōis maioris vel minoris suspensionis et interdicti si teneris et restituo te cōioni et unitati fidelium et sanctis factis ecclesie. Itē eadē auctoritate dei et br[atr]ū ei[us] ap[osto]lo[rum] petri et pauli et sancte Romane ecclesie et d[omi]ni n[ost]ri pape mihi in hac p[ar]te cōmissa et tibi p[ro]cessa inq[ui]ntū clauēs sc[ri]pt[ur]e ecclesie se extendit et inq[ui]ntū debeo et possūz si ista vice morieris absoluo te ab o[mn]i[bus] penis tuis in purgatorio debitis p[ro]pter culpas et offensas q[ui]s d[omi]ni et aia[rum] tuā et p[ro]ximū tuū p[ro]misisti si nō p[re]teritū ist[us] indulgentie p[ro]misisti illa et inq[ui]ntū mihi p[ro]mittit[ur] restituo te innocētie in q[ua] eras q[ui] baptizat[us] fuisti. Si v[er]o ista vice nō morieris resuo tibi plenariā auctoritatē et indulgentiāz tibi p[ro]cessaz a d[omi]no papa p[ro] vltimo articulo mortis tue In n[ost]re p[ar]tis et filij et sp[irit]us sancti. Amen.

Forma absolutiōis ab aliqua exco[m]municatiōe maiore Juris vel ab homine vel pape aut ep[iscop]o reseruata. P[re]missis p[ro] sacerdote Misereatur tui. rē.

Auctoritate om[n]ipotentis dei et br[atr]ū ap[osto]lo[rum] petri et pauli et d[omi]ni n[ost]ri pape vel ep[iscop]i si ip[s]e p[ro]misit hic mihi p[ro]missa et tibi p[ro]cessa absoluo te a vinculo exco[m]municatiōis maioris quā incurristi p[ro]pter talē et talem causaz. puta p[ro]pter manuū iniectōez violentā in clericū vel religiosum. vel p[ro]pter ingressum in mōnasteriū monialiū vel monachoz si fuerit mulier in casu nō p[ro]cesso et h[ui]usmodi. Et si in plurib[us] sententijs exco[m]municatiōis maioris fuerit ligat[us] singulas exprimat dicendo. Ego absoluo te ligat[us] s[ent]entia exco[m]municatiōis

De Regulis cōsanguinitat: a Rominiibus diuersis

tot sunt gradus.

Sec̄da regula s̄m Canones.

¶ Collateralium in linea eq̄ali quoto ḡdu q̄s distat a cōi st̄p̄ite toto distant int̄ se.

Tercia regula s̄m Leges.

¶ Collateralium in linea equali quoto ḡdu quis distat a cōi st̄p̄ite toto duplicato distant int̄ se.

Quarta regula s̄m Canones

¶ Collateralium in linea inequali ḡro ḡdu remotior distat a cōi st̄p̄ite toto distant int̄ se.

Quinta regula s̄m Leges.

¶ Collateralium in linea inequali quot̄ s̄ p̄sonē st̄p̄ite dempto tot sunt gradus.

¶ **N**otandū q̄ p̄hibitio m̄ionij ḡb̄ēdi durat ad ḡrtū ḡdu inclusue q̄ ad collaterales in ḡbo sic p̄hibitio. s̄m recta linea arb̄it̄r̄is ē p̄petua. p̄hibitio ¶ **C**irca ḡdus affinitat̄. Eodē ḡdu s̄r̄ aliq̄s Affinis alteri ḡro ḡdu q̄s est ḡsanguineus illi ex cui⁹ p̄re causat affinitas. Itē durat ad ḡrtū ḡdū inclusue Itē int̄ ḡsanguineos viri z m̄l̄eris nulla causat affinitas. S̄z int̄ ḡsanguineos viri z ei⁹ vxorē v̄l̄ int̄ cōsanguineos mulieris et suum virum vsq̄ ad ḡrtum ḡduz inclusue. Unde duo fratres p̄nt accipere duas sorores. Et pater cum filio possunt accipere vn⁹ m̄rem ali⁹ filiā indifferent̄. Itē Affinitas non solū causat ex coitu m̄ioniali mōo etiā ex fornicatio coitu z incestuoso aut alias d̄ānoso. ¶ **S**ia s̄dicta clar⁹ patēt̄ i l̄ra 3 d̄ Impedimēt̄

¶ **H**ic ponūt̄ur diuersa nōia quibus diuersi ḡdus cōsanguinitatis exprimūt̄ur.

Trauius pe. correpta d̄r ḡrtus ab auo

Tetrauia uie. d̄r vxor eius

Tritanius d̄r p̄r̄ Ottani pe. cor̄. vbiq̄z

Tritauia uie. d̄r vxor attani

Ottanius ui. d̄r abani p̄r̄ pe. cor̄. vbiq̄z

Ottauia uie. d̄r vxor abani

Obanius ui. d̄r p̄r̄ p̄ui pe. cor̄. vbiq̄z

Obauia uie. d̄r vxor eius

Proanius ui. d̄r p̄r̄ aui pe. cor̄.

Proauia uie. d̄r vxor p̄ui

Ouius ui. d̄r p̄r̄ patris viz genitoris

Quia uie. dicitur mater patris vel matris vel genitricis
Patruus uel. dicitur frater patris
Patruelis dicitur filius vel filia patris uel filij duorum
Amita re. pe. cor. dicitur soror patris. (frater.)
Ammata re. dicitur soror aui
Ammulus li. dicitur frater matris
Matertera re. dicitur soror matris
Matruelis et. dicitur soror matris
Pater dicitur genitor prius alicuius
Matr dicitur genitrix prius alicuius
Filius natus patris vel matris

Illegitimus dicitur de soluto et soluta natus
filia nata patris vel matris
Nepos ortus dicitur filius de filio natus uel de filia
Nepotris dicitur filia de filio uel de filia nata
Pronepos ortus pe. nti cor. dicitur filius nepotis uel neptis
Proneptis dicitur filia nepotis uel neptis
Abnepos ortus penul. nti cor. dicitur filius pronepotis
Abneptis dicitur filia proneptis uel pronepotis
Trinepos pe. nti cor. dicitur filius abnepotis
Trineptis dicitur filia abneptis. et.
Tetranepos pe. nti cor. dicitur filius trinepotis et est quartus a nepote

Tetraneptis dicitur filia trineptis et est quarta a nepote.

Consobrinus dicitur filius sororis uel fratris

Sobrinus nomen idem est quod consobrinus.

Consobrina dicitur filia fratris

Sobrina dicitur filia sororis

Consobrini nomen dicuntur duorum sororum filij

Cognati et Agnati dicuntur qui sunt de una progenie
Sed Agnati ex parte sexus uirilium. Cognati uero ex parte mulierum sexus.

Frater dicuntur ab eodem patre

Soror nati uel matre

Germanus et Germana idem sunt. id est frater et soror

Matrie ci. dicitur mater matris sed non patris suus.

Matertera ce. dicitur uxor patris sed non sua mater

Nomina Affinitatis.

Priuignus dicitur qui priuatus est patre habens matrem cum vitrico. vel priuatus est matre huius patrem uiuentem cum nouerca. vulgariter eyn stieffsoen

Priuigna dicitur filia talis. vulgariter eyn stieffdochter

Filiaster dicitur priuignus

Filiastera dicitur priuigna

Patrimones mis. vel patrim^o mi pe. ubique producit et dicitur superstes patris priuatus vel priuata etiam dicitur puer similis patri.

Matrimones mis. vel Matrim^o pe. producta et Matrima me dicitur superstes matris priuatus vel priuata et est cois generis matrimones et dicitur puer filius matri

Geminus gemini et Gemellus gemelli dicuntur duo simul nati.

Supstes ris. dicitur qui solus remanet alijs mortuis cois generis.

Dolpiscus dicitur qui est superstes ex duobus natis vel uno moriente.

Consanguine^o dicitur quod ex uno sanguine Cognatus dicitur quod ex eadem stirpe vel uno genere.

Sequuntur Nomina Affinitatis.

Affinis dicitur qui cognouit sanguineam meam signant mihi attinentem usque in quartum gradum sanguinitatis inclusiue. vel dicitur illa que cognita a sanguineo meo signant mihi attinente usque in quartum gradum sanguinitatis inclusiue. Vulgariter Affinis dicitur eyn swoeger off eyn swoegerse.

Socer dicitur pater mariti

Socer^o dicitur mater mariti

Sorori^o dicitur maritus sororis

Sororia dicitur uxor fratris

Generi^o dicitur maritus filie

Nur^o uel in dros dicitur uxor filij

Glos gloris idem est

Leui^o leuiri dicitur frater mariti uel frater uxoris

Janitrices sicut uxores duorum fratrum

Sequuntur Nomina uiciosa de commixtione car

De Poibus vicijs & cōmixtōe carnali varijs modis

CLXXV

nali varijs modis.

Adulterer. dicitur alteri thori vel uxoris violator

Adultera dicitur alteri viri concubitor

Conzorter dicitur filius adulterinus vel scorti viz meretricis

Conzerta dicitur filia adulterina vel meretricis

Nobis tibi idem scilicet qui vel qui natus vel natus est nobili

Martha tibi idem scilicet qui vel qui natus vel natus est ignobili matre

Spuri dicitur qui vel qui natus vel natus est nobili. i. le

Spuria gitima matris ignobili. i. illegitimo patre

viz dicitur quo cuius status talis sit sicut proprie predicta noia qui

loquitur dicitur ignobili patre vel matre intelliguntur dicitur vel

legitimus cum legitimis

Cocubina dicitur qui non est maritata et sine sacramento coniugii

concubit cum aliquo viro cuiuscumque status

Soluti dicuntur qui nullo matrimonio ligati sunt in

saluta se carnaliter cogniti vel non cogniti qui mu-

tuo habere possunt vel alii eorum cum quocumque alio

fornicari dicitur qui vel qui contra matrimonium luxurias

fornicaria exercet simpliciter

Incestuosus dicitur qui vel qui luxuriam exercet cum ali-

quod incestuosa quo vel aliqua attinere sibi in ali-

qua carnali vel spirituali cognatione

Sacrilegus dicitur qui vel qui luxurias exercet cum ali-

quod sacrilega vel aliqua qui vel qui spiritualis est vel con-

tra viz spiritualis persona hoc faciens cum aliquo vel ali-

qua cuiuscumque status

Stuprator dicitur qui virginem opprimit

Raptor dicitur qui virginem rapit vel mulierem ad habenda

domum vel coeundum cum ea

Scortator dicitur meretricator

Scortatrix dicitur meretrix

Leno lenonis dicitur meretricator

Scortator dicitur meretrix

Zodomita re. communis generis dicitur qui vel qui luxuria-

tur cum simili in sexu viz masculus cum masculo

Regule Juris ex Sexto.

7 femina cum femina 7 isti dicuntur infames ipso iure.

Bestialis dicitur ille qui vel que cum bestia luxuriatur.

Dollis dicitur qui vel que cum seipso luxuriatur.

Meretrix dicitur cuius ad plures indifferent.

Abominabilis dicitur qui vel que cum viro vel muliere contra naturam coit.

¶ Nomina spiritualis cognationis.

¶ Patrinus idem vulgariter eyn patricz que vel
Patrina ne que leuat de sacro fonte vel tenet in
confirmacione. etiam dicitur sacerdos 7 patrina ne. sacerdotissa seu vxor sacerdotis Patrinus etiam dicitur vicarius etiam dicitur Nouerca marrina.

Comparat pe. cor. 2. vulgariter eyn geuader

Commat pe. ps. eyn geuaderze

¶ Nota legalis adoptionis.

¶ Pater adoptiuus vel adoptans vulgariter eyn ex
foeren vader

¶ Filius adoptiuus eyn vysserfoeren son
Filia adoptiua off dochter

¶ Incipiunt Regule Juris ex sexto.

Beneficium ecclesiasticum non potest licite si
ne institutione canonica obtineri

Possessor male fidei villo tpe non prescribit

Peccatum non dimittit nisi restituatur ablatum

Peccati venia non datur nisi correcto

Nemo potest ad impossibile obligari

Privilegium personale personam sequitur 7 extinguitur cum persona

Semel malus semper presumitur malus

Datum quis habere non potest quod ipse nomine non est gestum.

Retractioem retrahi 7 mandato non est dubium comparari.

Cum sunt preceptum iura obscura reo fauendum est potest

eius q̄ actori.
 In iudicijs nō ē acceptio p̄sonarū habenda
 Ignorātia facti & nō iuris excusat
 Cum quis in ius succedit alterius iustam ignorā
 tie causam censet habere
 Adia restringi & fauores p̄tingit ampliari
 Decet p̄cessum a p̄ncipe b̄n̄ficiū esse m̄asur
 Indultum a iure b̄n̄ficiū non est alicui auferē
 dum.
 Nō firmatur tractu t̄pis quod de iure ad iudicio n̄
 subsistit
 Nō est sine culpa qui rel̄que ad se nō p̄inet se im
 miscet
 Null^o plurib⁹ vti defensionib⁹ p̄hibetur
 Quod semel placuit amplius displicere nō p̄t
 Nō d̄z aliquis alteri^o odio p̄grauari
 Sine culpa nisi subsistat causa nō est aliquis pu
 niendus
 Qd̄ quis mandato facit iudicis dolo facere nō vi
 det cum habeat parere necesse
 Mora sua cui libet nō est nociua
 Ea que fiunt a iudice si ad eius non spectāt officii
 viribus non subsistunt
 Scienti & consentienti nō fit iniuria neq̄ dolus.
 Que a iure cōi exorb̄tant ne qua q̄ ad p̄sequēciaz
 sunt contrahenda
 Quod omnes tangit d̄z ab omnibus approbari
 In obscuris minimum est sequendum
 Cū qui certus est certiori alterius non oportet
 Nō licet actori quod reo licitum non existit
 Mutare p̄siliū non p̄t in alterius detrimentum
 Generi p̄ sp̄m derogatur
 Plus semp̄ in se continet quod est minus
 Pro possessore habetur qui dolo desijt possidere
 Vitale non debet per inutile viciari
 Ex eo non debet quis fructum sequi qd̄ nisi exi
 tit impugnare

Regule Juris ex Sexto.

Cum quid prohibetur prohibent oia q sequunt ex illo
Pluralis locutio duoz numero e pnta
Imputari no dz ei p que no stat si no faciat qd p
eiu fuerit faciendu
Accessorium naturam sequi congruit principa
lis.
Qui tacet p sentire videt
Is qui tacet non fatetur s nec vtiqz negare vide
tur.
Inspicimus in obscuris quod est verisimilius vl
qd pleriqz fieri psuevit
Is qui in ius alterius succedit eo iure quo ille vti
debebit
Presumitur ignorancia vbi scientia no pbat
Locupletari no debet aliquis cu alteri iniuria vl
iactura
In penis benignior interpretatio e faciēda
Actus legitimi pdicionem no recipiit neqz diem
Semel deo dicatum no e ad vsus hūanos vlti
transferendum
Non prestat impedimētum qd de iure non sortit
effectum
Cui licet qd e plus vtiqz qd e minus
Qui pōr e tpe pocior e iure
Qui sentit onus sentire debet commodum 7 cō
tra.
In recōi pocior e pdicio phibētis
Cōtra eū qui legem dicere potuit apcius e inter
tatio faciēda
Non est obligatorium cōtra bonos mores pstitū
iuramētum
Dolo facit qui petit quod restituere oportet eun
dem.
Non est in mora qui potest legitima exceptione se
tueri
Qd ob grām alicuius pcedit no e in eius dispēdiū
retorquendū

Regule Juris ex Sexto.

CLXXVII

Nullus ex cōsilio dummō fraudulentū non fuerit obligatur.

Exceptōem obijciens nō videtur de intentione aduersarij p̄fiteri

Que s̄ ius s̄iit debet utiq; p̄ insertis haberi

In pari delicto vel cā potior ē p̄ditio possidentis
Cum nō stat p̄ eū ad quē p̄inet q̄ min⁹ p̄ditio implet s̄i d̄z p̄inde ac si impleta fuisset

Ad alicui nō licet suo nōie nec alieno licebit

Potest q̄s p̄ aliū qd̄ p̄r facere p̄ seipm

In malis p̄missis fidem nō expedit obsuari

In alternatis debitoris ē electio ⁊ sufficit alterum adimpleri

Qui ad agendum admittit ē ad excipiendum multo magis admittendus

Qui facit p̄ aliū ē p̄inde ac si faciat p̄ seipm

Factū legitime retractari nō d̄z licet casus postea eueniat a q̄ nō potuit inchoari

Ad alicui graciosē p̄cedit trahi nō d̄z ab alijs i exemplum.

Frustra sibi fidē quis postulat ab eo obsuari cui fidē a se p̄stitā suare recusat

Delictum p̄sonē nō d̄z in detrimentum ecclesie reuindare

Ratione p̄gruit ut succedat in onere qui s̄stituitur in honore

In argumētuz trahi neq̄unt q̄ p̄t necessitatē aliquādo s̄t p̄cessa

Nemo p̄r plus iuris transferre in aliū q̄ sibi p̄petere videtoscitur

In toto nō ē dubiū partē p̄tineri

In ḡnali p̄cessione nō veniūt q̄ q̄s nō cēt x̄similiter in sp̄ali p̄cessurus

Qui contra iura mercatur bonam fidem p̄sumit nō habere

Bona fides nō patit̄ ut semel exactio iterz exigat̄.
Cū quid vna via p̄hibetur alicui ad id alia nō de

Regule Juris ex Sexto.

bet admitti.

Contractus ex puentōe legē accipe diuoscunt
Dammū qđ quis sua culpa sentit sibi debet nō alij
imputari.

Infamis⁹ porre nō pateant dignitatū
Certū est qđ is dmittit in leges qui legis vba com
plectens s legis iurē voluntatem.

Data Rome apud sanctū Petz Monas Marcij
Anno pontificat⁹ nēi q̄cto in Sexto Decretaliū.

Quatuor sunt consilia vniuersalia approba
ta p eccliam vt euāgelia que comp̄hendunt in hac dicit
oneC Nicesp illā syllam ni. intelligit consiliū Nicenū. p hram
L. intelligit Constantinopolitanū. p E. intelligit Ephesinū
p vltimū L. intelligit Chalcedonense. Et fuerūt p̄dicta cōsilia
contra 4° errores in ecclia qui comp̄hendunt in hac dicitōe.
CAnno) p A intelligit Arius. in p̄mo cōsilio qui asseruit z fa
rebatur trinitatem psonaz h negauit vnitatem essentie. p D.
intelligit Macedonius qui negauit equalitatem sp̄ssancti. per
A. intelligit Nestor⁹ q̄ dixit xpm puz hōiez esse. p E. intelli
git Eutices q̄ dixit vnitatem nature verbi dei z carnis in ch̄o.
Quatuor virtutes cardinales comp̄hendunt p singulas lit
teras huius dicitōis (F) i) p F. intelligit fortitudo. p F. iustit
cia. p D. Prudētia. p T. Temperantia Quatuor dotes cor
poris comp̄hendunt sub illa dictione (L) i) p L. intelligitur
Claritas p F. Impassibilitas. p A. Agilitas. p S. Subtil
itas. Tres dotes aie includunt in hac dictione (V) i) p
V. intelligit Virtus. per L. Cōprehensio. per D. Delectatio
Tres opatōes gerarchie includunt in singul syllabis hu
ius dicitōis (P) u) p P. intelligit purgare. per F. Il
luminare. per ly Per. Perficere. (S) p̄ libz Apocruū idu
dunt in illa dicitōe. Bersem. viz B iruch. E sdr. scōs T ho
bias. Judub. Sapie. Ecclesiastic⁹. Sachabecoꝝ p̄m⁹ z scōs

5

De volentibus placitare in Jure.
Consulo sta fortis pro iuribus. z tua iure
Protegedum poteris. si tamen obstat acris.
Vis tibi. dissimila. cōponere quando statera
Pendet in equali. r. p. prava iubent
Elige plus damna maioribus ip̄e minora
Crescunt pace bona. Marte sipant opes

Ad laudē ⁊ gl'iam benedictē trinitatis. gloriose
 dei matris intemerate virginis marie totiꝝ qꝫ curie ce-
 lestis ac salutē aiaz christifidelū Explicit Manu-
 ale ꝑfessorꝝ metricū ꝑ quendā Religiosum fratrem
 ꝑuentꝝ ordiis ꝑdicatoꝝ Colonien. ꝑfessore nō ꝑuo
 labore studioꝝ collectū. Impressum Colonie ꝑ ho-
 nestū Hermānū Bügart de Ketwisch Ciuem Colo-
 nien. sup̄ antiquū foꝝ in opposito ecclesie sc̄i Mar-
 tini maioris vulgarit̄ i domo dicta ꝑo dem wilde
 man morā trahentē Anno dñi Millesimo q̄drin-
 gesimo Nonagesimo octauo die 10 vicesima ꝑ
 mensem Marcij in festo sc̄i Bñdicti Abbatis.

Gedruckt in Collen v̄p dem
Altemart. to dē wylde man v̄dem b̄gart

¶ O Felix Colonia.

184
Sequentis defectus hinc inde p hūc libellum sunt
omni ex nimia festinancia imprimendi quos quilibet emēs
seu habens p se facilliter corrigere valet ex hoc impresso regi
stro fm ordinem alphabeti. vt j.

In littera A

Item in principio viz de Absolutione impressum fuit (n. §. Abbas iure si
ubi stare deberet Abbas iure iuris

Item statim post § (Papa nisi dederit zc.) penultima dictio illius metri de
bet esse quos z non qz

Item in sequenti metro debet esse (Solocum) in accusatio casu.

Item in margine s immediate ibidē circa finē dz stare (possz) z (est) in 3^a psona.

Item in tercio folio a principio libri in § Soluit a papa zc. Ibidem in mar
gine viz Notandi sunt hic versus zc. ponat sic Notandi sunt hic versus q ponunt
de maioribz excoīca. quasi in principio viz § Non vtens p^a zc.

Item Ecce iudex zc Ibidem in margine po^t (Iudex excoīcat^o) h dz eē ecclia^e

Item Absolutōe in primo q̄rerno § Quis sup indulto zc. Ibidem in glo. in li
mā neglectū est (religiosus) z sequitur statim (aut secularis)

Item de absolutione § Omnes romspete zc In sequenti (Quando sui libi
z c. ibidem male ponit (suo) p (sui)

Item Absolutōe § Aut sus obsessus zc. male ponit ibi (vel) p (velut

Item Absol^o § p cūctis fatz zc. in scdo q̄rerno i me^o ibi male po^t (vars) p fatz

Item Absolutōe in fine § Qñ p indulta zc. Ibi in glo. marginali melius sta
tu sequeretur qz sequeret z sic haber exemplar

Item in sequenti glo. sup huc ponit (a) ex quo ponit ibi (cumtaxat exequendum

Item in vna pzoza que ponit in fine de Absolutione. Ibidem Anthoninus
allegatur in tercia pre. xxvj. sed dz esse. xvij

In littera B

Item de bigamo in fine § Sicqz mōs a^o zc. ibi impffura neglectū (qz)

Item de bigamia in primo versu in vltia dictōe dz esse (fit) z non sit.

Item in littera L de p̄fessione generali de peccatis p̄tra naturam in glo. inter
lucari supra vltimum versum male ponit (violentus) p violenter

In littera D

Item debito p̄gali in gloza que post metra sequitur quasi circa finem dz sta
nti lex sit p̄ceptua h non p̄ceptum. Cto p̄pter metrum

Item de divorcio § Si vouet hec mulier zc. ibidē male stat (vouit) in p̄terit

In littera H

Item de Emphiteosi § h a iure suo zc. ibi male ponit (quis) p qnis

Item de Emunitate eccliaſtica § Lesē q̄rit zc. ibi male ponit (querit

Item de casibus ep̄i in margine z vbi cūqz a^o ponit in hoc libello tunc male
impressum est (manaptes) p manapes

Item de ep̄i dispensatione § Ordo minor zc. ibi lra D non dz esse magnū para
graphum sz hoc modo O p̄ter sensum p̄cedentis versus

Item in Titulo marginali s quartū casum ep̄i male ponit (capitulū) p casum

Item de excoicationibus illa dictio (renues) p simplex (n) scribi dz Et illa dictio (sa-
raenis) p simplex ppter metrum z veram artem.

Item de excoicationibus papes Est anathema zc. ibi p accis ex defectu instrumenti
impssure in aliquibus libellis stabat (ver) p verus

Item de Excommunicatione maiore reseruata epo s Sanguinis ecce gradu
zc. male ponitur ibi (sanguis in nro casu)

Item de Excoicationibus maioribus epo reseruatis s Intrudens se quis zc.)
male impssum (exns) p (epns)

In littera H

Item de horis Canonis s No davis imunis zc. ibide male habet in glo. iter/
liniari (sp de aliquo) h dz ee (sp de aquino) s3 supra ly thoma

In littera I

Item de ieiunio s Sic cursor facies zc. ibi supflue ponit (qs) ppter metrum.

Item in glo. interliniari supra s Et baptizante laico s3 de impedimento spua
lis zgnatois male po^o in dicta glo. Cui laico Jcs debeat ee a laico.

Item de interdicto generalis Lu dat audire zc. ibi male ponit (diuisa) p dno.

Item statim post in s Officiu facies zc. ibi male ponitur (facies

Item de impedimento disparis cultus s Separ eccia zc. ibi male ponit (dispe
sare) p (dispare)

Item de impedimento legalis cognationis s Sic ne hic vxori valet zc. Ibi
male ponitur (et) p (nec)

Item de impedimento legalis cognatois s Et duo ia nati zc. ibide in glo. interli
nari dz ee znuatio viz sibi mutuo in spuali cognatione

Item de interdicto gnalis No inter deos clericos zc. ibi in glo. tercij vsus dz stare
Clerico no interdicto) ibi ly (non Jest neglectum ideo sensus corrumpit

Item de irregularitate s Extans infamis zc. quasi circa fine ibi male ponit (caus
z iunctio) p (haut) aduerbio negandi cum aspiratione

Item de impedimento affinitatis quoad scdm eius genus signetur in margine.
(Ista patet multum clare z late in fine libri in arbore affinitatis.

In littera M

Item de matrimonio quoad diuorcium in gloriz p^o s Seu pfitendo zc. ibi in se
quenti glo. qsi in fi. ponit (z si in aliquo gradu z sanguinitatis vel affinitatis pbi/
bito factum fuerit sciet) ibi ly (sciet) omisum est in impssura

Item de matrimonio quasi in fine s Vetus z sensu zc. ibi in glo. sequenti male
ponit (dispensatoe) p de (sponsatione)

Item de mri s Ut si dicat apporo zc. ibi male ponit (appeto) p apporo pe. p^o

Item de mrimonio circa fine s Si tu ingressam zc. male ponebat ingressa in nro

Item de Missa s His stas sub penis zc. male ponit ibi (dans) p (stans)

Item de missa s Sines ne trincta zc. male ponit ibi (scindens) p (incipium

Item de missa in fine s Missas sub festis zc. male ponit in illo vsu (tota) p tota
z (ura) p (iure) dicet ergo (Missam sub festis ad totam iure teneris

Item de monacho s Committente maleficium monacho zc. male ponit ibi

(maleficium) p maleficium

In littera O

182
C^ode de ordinar^{is} § si sint vxor^{is} zc. male po^o ibidē in fi. (sic) sed dz esse (sint :
C^ode p^o dān § viz D^ox caste zc. male po^o ibi p^o metz (nec) h^o dz esse (negs

In littera D

C^ode de pape p^orate in p^osa longa post § Ergo cū bigamo zc. male ponit in d^ocā
p^osa quasi in medio (impediendum) p^o C^ode impediendum

C^ode de p^octis q^osi in p^oin^o § Aia p^oueat zc. ibi ex inaduertencia collectoris libri
metz viciatū est h^o dz sic dicit A^ochō p^oueat z demon ledere nefcit. z in glo. sup^o p^ora
p^ostra debet tūc stare (opans) p^o (opantis) . h^o p^osaicus nil curare dz

C^ode de p^octis inuidie in q^otro metro male ponit ibi (mera) p^o meres
C^ode in quarto p^ocepto est viciū metri ex in aduertencia metri iste. ergo dz sic artifi

cia liter^o Quarto p^ocipitur q^o honores ipe parētes
C^ode in sexto p^ocepto § Dū qd nō cupid^o zc. male positū fuit ibi (dūm) p^o non

C^ode an^o sextū p^oceptū § Lorde quis occidit zc. ibi p^opter metz dz esse (videt) in p^o
lenti z non (vidit in p^oreito

C^odem de peccato luxurios^{is} plures icestus zc. ibi p^opter metz dz stare (sanguī
uarias) z non (sanguinitatis

In littera R

C^ode de religio^{is} in p^on^o § condes hospiciū zc. male po^o ibi (officū) p^o hospiciū
C^ode de restitucōe iudicōz § Nam sic accipiens zc. ibi male habet in vltima di

mon^o eadem) p^o (eisdem)
C^odem de restitucōe § Quando leuis culpa zc. ibi in quinto versu sequēti ma

leponitur (non) p^o C^onam

In littera S

C^ode de foris leg^o p^o § Lūi sit diuisa zc. in p^osa sequēti male po^o ibi (nisi) p^o iusti
C^ode de sponsalibus § Dico scito modis zc. ibidem in sequēti glosa interliniari

male ponitur (confitendo) p^o C^o p^ofitendo

C^ode de Sponsalib^o § q^ouis sit nulla zc. ibi in sequēti p^osa quasi in fine sic habe
bitur certam si facta fuerint illa p^oioza sponsalia sine p^omissione z iuramēto zc. et

in fine illius p^ose possit addi cur talis religionis so^o ingressum) v^os
C^odem de sponsalibus circa principium § Dans sponsalicias zc. ibi male ponit

tur (caras) p^o Carras
C^ode de Suspensione § Inquisitorē qualē posuere zc. ibi tercius versus seq^ons

visitare (Ordine suspensi sacro sicq^oz minores
C^odem de Suspensione § En frēs p^odicatores zc. ibi in terciō versu sequēti po

nitur (illi) p^o (ille)

In littera U

C^ode de voto religionis § Post fatear reliqua zc. ibi in glosa interlineari sup^oius
male ponitur (confiteri) p^o (p^ofiteri

C^ode paul^o post d^ocā § sequit^o p^osus viz (compra cartusia valet fieri sine p^op^oa
Qui quidē p^osus dz stare an^o p^ocedentē versum. z hoc notet p^o crucem

C^ode de vsura § paul^o egēs zc. ibi male fuit imp^ossum (dedit) p^o (v^oedit

C^odem de vsuris circa animalia § Lūi q^oz locare licet zc. ibidem in vltimo versu
male ponitur (sic) p^o (sit.

C^ode de vsura in quarto folio a principio illius paragraphi Durio qui tribu
it zc. in sequēti § Res alias vt p^o hoc zc. ille versus sic stare dz (Res alias h^oic vt

locatur nec valet
C^o Finis defectuum

Sequuntur Allegationes iuris cōis sup certos pag.
maiorz excōicatiois, in libello sigtos, p̄t maiorē certitudiz.

In littera E de excōicatione maiore

- E**re § Corp^o z incidēs zc. in margine signet Cextra de pe. c. felix li. vi.
Ere § solues a p̄a zc. signet in margine de p̄uile. z excel. pul. c. religiosi in de.
Ere in § sequit viz Cleric^o inducēs zc. signet in margine de sepul. c. i. li. vi.
Ere in § princeps aut dñs zc. signet in margine de pe. c. felix. li. vi.
Ere in § quis pontificē zc. signet in margine de pe. si quis suadete dy^o in de.
Ere § Sectātes heresim zc. signet in margine. xxiii. q. i. c. i.
Ere § Scribēs deprauās zc. signet in margine de s̄boz sig. Exijt q̄ setar li. vi
Ere § Arma tenēs mouachus zc. signet in margine de sta. monach. c. Hein
agro § qz vero nonnulli in de.
Ere eandē allegatōem signabis s̄s sequentē paulo^o scz. Sic monachus zc.
Ere § h̄ quoqz decretū zc. signet in margine c. i. z. c. p̄ allega.
Ere § quisqz negās zc. signet in margine de iur. xix. Nulli.
Ere § Auxilium sic p̄silium zc. signet in margine de elec. Fundamēta § Q̄
si secus libro sexto.
Ere § Ut soluat reuocet zc. signetur in margine de his qui vi. me. ve. cau.
fiunt § nel. vi
Ere § Logēs viqz metu zc. signet de re. eccle. nō alie. h̄ p̄sultissimo li. vi.
Ere § Dans interdicos zc. signet de sepul. c. i. Eos in de.
Ere § sequenti Huic obistentes zc. signet de sta. monach. c. Attendentes.
§ Siquis in de.

**Et sic istud manuale
seu iste libellus est op
time correct^o unacū
allega. Juris apposi
tis zc.**

¶ Mare magnum unicum Conclusionibus
et Responsionibus cōtra aduersantes quatu
or ordinibus mendicātibz sup audientia con
fessionum ꝛc.

¶ i.

LANDES-
UND STAAT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

Mare magnum

Mare magnū in quo continentur p̄uilegia ordini
predicatorū a diuersis pontificib⁹ summis concessa
Lexā dē viz quartus Ep̄s seru⁹ seruoz dei. Dilecti filijs Da
gistro Priorib⁹ & fratrib⁹ vniuersis ordi⁹s p̄dicatoz. Salutem &
apostolicā benedictionē. Virgute p̄spicuos vestrī sacri ordi⁹is p̄fesso
res q̄ p̄ceptationi celestīū seruētē iugulant & pie vite studio sine inter
missione desudāt decet p̄ apostolice circūsp̄ctionis auxiliū sic p̄uide
dirigēz sollicitate p̄fouerit alicui⁹ p̄textu calūnie nullū interne pacis ex
cidii nullūq; religioſi stat⁹ p̄ferāt dē crimētū h̄ in his robur & vigorem
habeāt p̄ q̄ circa cultū diuini noīſ deuotiz & q̄etis mentib⁹ iualeſcant.
Hincē q̄ cū sic nobis exponere curauistis tu fili magister & p̄decesso
res tui iuxta ordi⁹is eiusdem p̄suetudinē hacten⁹ obseruaram & a sede
ap̄lica tollerātā statim postq̄ electi s̄m p̄dicti ordi⁹is p̄stitutiones exti
tūſis fratry ipsius curā gesseritis magisterij officiū plene ac libere i om
nib⁹ exercētēs i dēq; fratres vobis deuotēz humilit̄ obediētēz inten
derit reuerētēz i eodē ordi⁹e sit statutū vt magister ipsi⁹ q̄ p̄ tpe fuerit
a magisterij officio amoueri valeat a diffinitozib⁹ caplī ḡnālīs. Nos
volētes ābiguitatē scrupulū i hac p̄te de vestrīs cordib⁹ āputare ac or
dinē ip̄m a sede ap̄lica approbatū eadē honestate floridū. scia & p̄tute
preday sc̄do p̄uilegio ap̄lice gratie artollere singulari. vestrīs supplica
tionib⁹ iclinati deuotioni vestrēz successores tui fili magister q̄ erūt p̄
tpe statim postq̄ electi s̄m p̄stitutiones fuerit supradictas vt ipsi veri
ordi⁹is eiusdē. magistri effecti curā aīaz fratry ipsius ordi⁹is plene ha
beāt libere gerāt. Ipsosq; frēs auctoritate p̄pria ligare ac soluere nec
non i eodē ordi⁹e agere valeāt q̄ ipsi p̄fati diffinitozes iuxta p̄dictas
cōstitutiones eiusdē. ordi⁹is fratrib⁹ s̄m dēcū viderit expedire. Aliasq;
possint officiū magisterij licite i oib⁹ exercere. Idēq; frēs tibi magister
& successorib⁹ ipsis deuotēz humilit̄ obediāt & intendāt. Et p̄fati suc
cessores & tu magister a diffinitozib⁹ Caplī General̄ ipsi⁹ ordi⁹is s̄m
ordi⁹is p̄stitutiones eiusdē absolui & amoueri possitis auctē ap̄lica in
dulgētiā. Ratū h̄ntes & firmū q̄d q̄d sup̄ p̄missis p̄ te magister dē cōs
p̄decessores fratres & diffinitozes factū & obseruatū est hacten⁹ p̄cessa
tibi exequēdi magisterij officiū quoad p̄missa oīa & alia libera facultate.
Frēs āt de ordine vestro quos s̄m p̄stitutiones ipsi⁹ ordi⁹is p̄cētib⁹
vestros deputādos duxeritis in lectozes sine cuiusq; alterius licentiā
in domib⁹ p̄dicti ordi⁹is legere ac docere valeāt i theologica facultate
illis locis exceptis in q̄b⁹ vigeat studiū ḡnāle aut etiā vbi q̄libet in fa
cultate ipsa doctur⁹ solēnter incipit p̄suevit. Et līz Ep̄is Hyocesanis
vestris debitāz deuotā obediētāz & reuerētiam impendatis: nihilomi
nus tū q̄ circa iſtituta & p̄cipue sup̄ iſtitutionē & destitutiōne p̄oz eiusdē
ordi⁹is. ex hoc p̄iudiciū aliq̄d incurritis. Quī vero i aliq; caplō v̄l cō
uentu vestrī ordi⁹is de Prouinciali vel cōuentuali priore occurrerit ele
ctio faciēda. Si ex alia cā factā electionē a fratrib⁹ eiusdem ordi⁹is
q̄rum interesse nō contigat forſitā p̄firmari. Superior ad quē confir
matio electionis huius p̄tinet aliq̄d de illis fratrib⁹ q̄s ip̄i electozes
vel maior pars eoz p̄ trāsſiſſas ab eo p̄ceſerit. q̄n ad ipsum pro electi

Marz magnum

tionis sup absolutione et dispensatione fratrum eiusdem ordinis superius vobis facere. Ad hoc volentibus vestro aggregari collegio quod suspensio nis aut Interdicti vel excommunicationis sententias a Iure vel Iudice promulgatis generaliter sit ligari absolutio beneficii iuxta formam ecclesie ipsorum ipsorumque in fratres recipere ac eos qui post assumptum habitum professionem emissam reco luerit se talibus fuisse in seculo sententias innodatos secundum formam ipsorumque magistro et singulis. Priores Conventuales et Provinciales et vices vestras gerentes valeatis absolueret cum Irregularibus dispensare.

Si forsan talibus innodatis sententias vel in locis interdicto suppositis divina presumpserint officia celebrare vel ordines receperunt. ita tamen quod si aliqui ex huiusmodi sententias eiusdem propter debitum sunt stricti satisfacciant ut tenentur. Ceterum vestra discretio caute provideat ut apostolice sedis legatorum ipsius et ordinarij locorum in absolutionibus scandalum evitentur. **N**onno vestre quieti providere volentes quod per litteras apostolice sedis aut legatorum seu delegatorum ipsius conventi a quocumque minime valeatis et quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis inuiti per litteras ipsius sedis de cetero impetrandas. Quod nullus vestrum correctionis seu visitationis seu inquisitionis officium monasterijs seu ecclesijs seu quibuscumque personis impedere vel ad cognitionis primum et denunciationes sententiarum. Interdictorum excommunicationum procedere aut recipere curam monialium seu relligiosarum quibuslibet teneat per applicas litteras impetratas et impetrandas in posterum nisi huiusmodi applice littere de hoc indulto et de ordine vestro expressam fecerit mentionem auctoritate vobis applica indulgentem. **C**oncedimus etiam ut ad visitandum aliquam monasteria monialium cuiuscumque ordinis consueverit aliquatenus non possitis aut ad recipiendas permissiones causas seu sententiarum executiones vel alia contingentia causas ipsas per litteras prefate sedis in quibus facta non fuerit de indulgentia huiusmodi mentione specialis siue per legatos ipsius vel etiam per quoscumque. Nullus insuper Archiepiscopus vel episcopus nullusque alius prelati ecclesiasticus nec eorum vicarij nec Officiales ad portandum vel deferendum litterarum vel exequendum vel denunciandum sententias contra principes seculares. Coiuites ipsorum seu quoscumque benefactores viros.

Nullus quoque delegatus vel ordinarius Iudex ad faciendum Litarones vel Commissiones recipiendas siue quod scitis in causis aliquibus assessores seu lites seu pertraversa contingentia in causis que coram ipsis tractantur. que quibus vestrum copellere valeat sine preedite sedis mandato vel licentia specialiter expressam faciente de hac indulgentia mentionem. **N**ec quibus vestrum parere vel intendere teneat super his monitionibus Mandatis aut Suspensionibus eorumdem aut facere vel implere quod in hac parte duxerit inuentionem. Ceterum magister et singuli priores provinciales atque eorum vicarij illos cum fratribus de quibus auctoritate litterarum sedis apostolice vel delegatorum ipsius. Archiepiscopus et Episcopus et alij quibuscumque primum existit vel in posterum contigerit providere corrigere aut etiam non obstante pertradone aliquam possint ad suum ordinem reuocare per litteras eiusdem sedis seu legatorum ipsius iam obreatas vel de cetero obtinendas aliquos de fratribus ipsius ordinis prefatis Archiepiscopus et episcopus aut alios teneantur in socios deputare nisi de cetero sedis applice obtinendo de Indulto huiusmodi ordine ipso expressam

fecerint mentōem z alias illud hō estati ordinis z illoꝝ saluti viderint
 expedire. ¶ Null⁹ autē legar⁹ nisi de latere nostro missus aucte sedis
 aplice lraz sp̄ calē de h̄ indulto z ordie v̄ro nō faciētū mentōez. Null⁹
 lūl⁹ q̄ plar⁹ nec aliq̄ p̄sona religioſa v̄l secular⁹ de fratrib⁹ eiusdē ordi/
 nis ad sua v̄l ecclie negocia p̄curāda v̄l secū manēdū aliq̄s assumere
 valeat nisi q̄s m̄gr⁹ z p̄or⁹ puincial⁹ ip̄oz tāq̄ idoneos sibi duxerit assi/
 gnādos q̄s etiā subiacere volum⁹ ordi. disciplie. Illos h̄o ip̄i⁹ ordi/
 nis q̄ ad p̄dicā dū crucē v̄l inquirēdū p̄ prauitatē hereticā seu ad alia
 h̄mōi negocia sunt v̄l fuerint vbi cunq̄ a sede aplice deputati tu fili
 m̄gr⁹ tuncq̄ successores remouē seu reuocare penit⁹ trāſſerit. Ip̄s q̄
 sup̄ſedeat inūgere aliosq̄ substituere cū expedire videritis licite ac li/
 bere valeat⁹ z in eos si uenerint cēsurā eccliaſticā exercere. Ac q̄libet
 p̄or⁹ puincialis v̄l et⁹ vicari⁹ eiusdē ordi⁹ idip̄m in sua puincia circa
 fr̄es ip̄i⁹ ordi⁹ q̄b⁹ ab eadē sede silita p̄rigerit illa p̄mitti facē posset nō
 obstantib⁹ aliq̄b⁹ lris v̄l indulgētijs aplice impetrat⁹ v̄l in posteruz
 impetrādis q̄ de hoc nō fecerint mētoez. Inhibem⁹ q̄z ne q̄s post p̄/
 fessionē in ordie v̄ro factā ab ip̄o ordie sine m̄gr⁹ v̄l sui p̄oris lnia dece/
 dar. Discedentē h̄o absq̄ cautōe lraz alteri⁹ ip̄oz p̄rextu alicui⁹ p̄ui/
 legū aplice sedis null⁹ audeat retinere q̄ si forte retinere presumpserit
 vobis m̄gr⁹ z p̄ores duntaxat licitum sit in ip̄os discedentes fratres
 excommunicatoris sniaz pmulgare. Si h̄o aliqui de fratrib⁹ vestri
 ordinis post obrentam lniām a sede predicta aut a vobis ad religio/
 nem aliam tranſeundi infra duos menses vel tres se ad illam religio/
 nem sue salutis congruam non p̄tulerint z ip̄ius non susceperint habi/
 tum regularem licitum sit vobis magister z p̄ores ac vices vestras ge/
 rentibus p̄tra ip̄os tanq̄ contra alios ordinis vestri apostoras p̄ce/
 dere s̄m quod honestati sui ordinis videntis expedire. Illud idē in
 religio volumus de illis qui post susceptōem habitus alterius religio/
 nis infra t̄ps p̄bationis nulla p̄fessione facta inde p̄sumperint re/
 ſitire. ¶ Apostoras quoq̄ vestri ordinis excoicare capere ligare in car/
 cerare z alias subdere discip̄i rigore possitis p̄ vos ac etiam alios in q̄/
 cunq̄ habitu eos contigerit inueniri inuocato ad hoc si opus fuerit
 auxilio brachiū secularis. ¶ Inhibemus etiam ne fratres quos ab or/
 dine vestro p̄ suis culpis. Per m̄gr̄m. P̄iores ac eorum vicarios ex/
 pelli contigerit vel egressi fuerint p̄rio suo motu p̄dicare p̄fessiones au/
 dire seu docere p̄sumant nisi ad altum ordinem in quo licite h̄mōi ex/
 erceant officia trāſuerint de nostra vel magistri seu p̄or⁹ aut vicarioꝝ
 coplnia speciali. ¶ Si forte ip̄i p̄tra inhibitiōem nrām aliqd sup̄ p̄mis/
 sis temere attemperare p̄sumperint m̄gr⁹ z singuli p̄ores ac ip̄oz vica/
 r̄ij in illos infra fines p̄dicatōis sue iuxta p̄suetudinē ordinis v̄ri distin/
 ctos inuenierint talia p̄sumentes monitiōe p̄missa aucte nrā excoicari/
 onis sniam valeant pmulgare. ¶ Electos autē de ordie v̄ro v̄l egres/
 sos qui receptōe in eodē ordine suis culpis reddiderint se indignos z
 alios fr̄es eiusdē ordi⁹ extrōnabili cā tranſeūdi ad alios ordines ap/
 probatos p̄terq̄ ad b̄ti Augustini Templarioꝝ hospitalarioꝝ z ali/
 oz religioſoz arma portatū qd vitandā occasiōez euagādi m̄gr⁹ v̄l p̄o/
 M 3

Mare magnum.

res seu ipsoꝝ vicarij cū suis testimonialibꝫ lris aucte nra licencian di li
berā habeant facultatē. ¶ Nos em̄ districtiꝫ inhibemus ne tales ad
aliū ordinē alitꝫ trāsire vꝫ aliqui eos recipere seu retinere psumant absqꝫ
speciali lnia sedis aplice faciere de hoc plenariā mentōes. Inhibemꝫ
etiā vt nulli siue sit i religionis ordine siue extra ordinē pstitutꝫ habi
tum vꝫm aut ita p̄silem qꝫ ppter eū fratꝫ p̄dicatoꝝ credi possit deferre
liceat absqꝫ mā dato sedis aplice sp̄ali. Et vt dicta Inhibitio maio
rez exequat effectū statumꝫ vt hij qui habitū vꝫm vel sibi p̄dicto mō
p̄silem deferre psumperint ad deponendū ipm p̄ dyocelanos locorū
eū a vobis requisiti fuerint monitōe p̄missa p̄ censurā ecclēsticā appēl
latōe postposita p̄pellant. ¶ Eteꝫ cū hūilitas vꝫa sibi de lanꝫ orbi
frenibil p̄ter domos ⁊ hortos cū p̄gultis p̄mōꝝ obtēru celestū duxerit
reseruandꝫ. Nos pie volētes qꝫ illoꝝ fructꝫ integre vꝫe paupertatis
vꝫibꝫ applicent vt de dictis hortꝫ ⁊ virgultis vestris nulli decimaz tes
neamini exhibere vobis aucte p̄sitiū inhibemꝫ districtiꝫ inhibentes
ne quis a vobis de p̄missis aliqꝫd exigere vꝫ extorquere psumat. Qu
vero nōnulli vꝫe religionis habitū assumentes diuersis p̄sonis qꝫ scilicet
ri ⁊ inueniri non possint aliqua bona interdū restituere tenent vobis
mgꝫ ⁊ p̄ores ac vicarijs p̄dictis p̄cedimus vt singuli vꝫm in locꝫ sibi
p̄missis bona ipa in pios vꝫus p̄uertē valeant. put h̄m deū viderent
expedire. ¶ Sepulturā qꝫ in ecclēis vestris p̄cedimus ⁊ eā liberā esse
censemꝫ vt eoz deuotioni ⁊ extreme volūtati qꝫ se illic sepeliri delibe
rauerint nisi excoꝫicari ⁊ interdici aut etiā publici vsurarij fuerint nul
lus obstat salua tñ iusticia aliaz ecclēiaz a quibꝫ mortuoz assument
districtiꝫ inhibētes vt nulli religiosi vel seculares vobis inuitis aliqꝫ
rum corpa defunctoz in ciniterijs vꝫis aut in ecclēis vꝫis missaz solē
nia vꝫ p̄ aiabꝫ eoz qꝫ ad loca vꝫa tumulādi fuerint ibidē exeqꝫas cele
brazes. ne vꝫo assensu ⁊ volūtate psumant. ¶ Inhibemꝫ insupꝫ vꝫnt
uersis fr̄ibꝫ vꝫi ordiis ne aliqꝫs alioꝝ aliqꝫ p̄lati suis potā sua p̄tēri
psumat nisi necessitatis vꝫigente articulo vꝫ nisi forsitan mgꝫ vel puoz
ppꝫ alicui fratri dederit alteri eiusdē ordinis lniā p̄stitēdi. ¶ Vni
uersis aut ecclēiaz p̄lati ⁊ alijs inhibemꝫ ne p̄fessōes vꝫas vobis in
uitis audire vel p̄pellere vos ad synodos seu puocatōes suas acce
dere vel cū eis extra ciuitates vel intra p̄cessionalitꝫ exte aut suis cō
stitutionibꝫ subiacere vel Capla scrutinia ⁊ inquisitiones in locis vꝫis
vꝫ alibi de vobis facere aut fidelitatē iuramēto firmatā ⁊ manualem
obīam a p̄oibꝫ ⁊ sup̄rioribꝫ vꝫis exigere. Seu p̄hibere ne ad ciuita
tes vꝫ villas vbi religiose ac honeste p̄morari possitis: a p̄lis euoca
ri audeatis accedere. Ibiqꝫ p̄ vꝫis vꝫibꝫ cōstruere edificia ecclēias seu
oratoria aut de his qꝫ vobis a fidelibꝫ tam in ornamentis altaris qꝫ in
luminarijs ecclēiaz fabricis libris ⁊ in alijs vꝫis necessitatibꝫ absolu
te p̄ferunt vꝫ in vꝫtima voluntate legant portōem aliquaz a vobꝫ aut
vꝫtimaz executoribus voluntati seu in p̄struētes h̄mōi vꝫ receptato
res eoz aut executores vꝫ heredes p̄dictos excoꝫicationis sentē
tias ferre psumant. ¶ Aut in accedentes fr̄es seu construentes h̄mōi
vꝫ receptatores ipozum excoꝫicatis lniās ferre psumant. ¶ Cōcedimꝫ

Elemens
quartus.

quoque vobis ut de his que in ornamentis vel p' eis aut libris fabrica
 ca luminaribus Anniversario vij. 20° 30° sine alijs ad perpetuum cultu
 diuinum seu p' pirantijs aut victu ad sustentationem vram vel in dume
 nis vel calciamentis vestris nec non pannis censibus redimendis ad q
 rum solutem aliquo domus vestri ordinis obligate noscunt vel de p
 vris domibus et horis alijsq; locis vobis sine instituta ordinis vestri
 oportunitate aut de his q' p' hmoi domibus p'dijs horis emendis lega
 tur dummodo p'missa non p'uertant in alios vsus sed in illis duntaxat
 p' quibus relinquunt. Aut alios etiam q' in hac p'essione aut indul
 gentia continentur nulli canonicam iusticiam aut portionem aliquaz
 teneantur exhibere. Et ne quis a vobis vel vltimaz executorib' vos
 luntariu seu de cecentiu hereditibus de p'missis aliquid exigere vel extor
 quere p'sumat districtus inhibemus. Ad hec liceat fratribus v'ri or
 dinis cum de p'oribus suis locis et ad loca se transferunt tam edificia
 seu omniu edificioru materia locoz q; dimittunt dedicant eccl'is duz
 rapat exceptis q; libris. Calices et p'amenta secum ad alia loca trans
 ferre etiam edificia ip'a cum solo et alijs in eadem loca p'inentibus pre
 ter eccl'ias vendere. P'portuq; p'cium in alioru locoz ad que dicti
 fratres transferunt edificatioem seu alias in eoz vtilitatem conuertere
 sine q' vis melius videbitur expedire. Et ne aliqui archiepi vel epi aut
 alij eccliaru plati seu queuis alia eccl'astica p'sona vel secularis p'edi
 ca loca seu bona occupare accipere vel vsurpare aut quoquo mo sibi
 vendicare p'sument absq; dicte sedis licentia sp'iali. Districti' inhi
 bemus indulgentes vobis ut ad p'statorem palatioru legatoru p'de
 ce vel nuncioz ip'ius seu dyocessanoz locoz seu exactionu. Collectariu
 seu subsidioru vel p'ullionum quozumcuq; minime teneantur nec
 ad ea soluenda p' litteras dicte sedis aut legatoz vel nuncioz eiusde
 seu recotoz terzaz eccl'ie Romane impetratas seu in posteruz impe
 trandas cuiuscunq; tenoris fuerint imp'petuum copelli possint nisi de
 dicte sedis littere impetra de plenam et expressam de indulto hmoi et di
 cto ordine fecerint mentionem. Et ceteru cu felicitis recordatio Innocē
 tius papa p'decessor noster olim duxerit statuendum ut exempti qua
 tumcuq; gaudeant libertate nihilomin' tñ rōne delicti seu p'acti
 aut rei de q' contra ipos agitur rite possint coram locozum ordinarijs
 conueniri. z illi quo ad hoc suam in ipos sua Jurisdictionem p' ius ex
 igit exercere. Nos vobis ut occasioe constitutois hmoi nullu liber
 tanbus et immunitatibus et vestro ordini per p'ullegia et indulgentias
 ab ap'lica sede concessas p'udicium generetur aucte p'sentium indul
 gentium. Decernimus q' irritum et inane q'cquid p'ra tenorem concessi
 onum constitutoem et inhibitionem hmoi per quoscunq; fuerit attem
 ptatum. Et Interdicti Suspensionis et Excommunicationis snias si
 quas contra concessiones p'stitutoes et inhibitiones easdem in vos vel
 vestrum aliquos vel loca vestra seu benefactores vestros in posteruz
 p'mulgari contigerit penitus non tenere. Nulli q' omnino hominuz
 licet hanc paginam nostrarum concessionum constitutionu et inhibi
 tionum infringere aut ei ausu temerario contraire. Si quis autē hoc

Mare magnum.

attemperare p̄sumpserit indignatōem omnipotentis dei: beatorum
ap̄tōrum eius Petri & pauli se nouerit incursum. Datum Latāni
v. kal. ap̄ulis. Pontificatus nostri Anno. vij.

¶ Cetera priuilegia fratres nostros concernētia et sin-
gularia quere supra de Interdicto in fine.

Conclusiones et Responsiones contra aduersitates
quattuor ordinibus mendicantibus super audientia
confessionum.

Xpisti fideles alicuius dyocesis pnt absqz licentia sui procbial' sacer
dotis peccata sua etia sel in ano libere pnteriri friby medicantibus
pccatoribus et minoribus iuxta formam Clementis quinti. c. Budu legitime p
sentatis. Et h' asserere atqz docere evez. catholicis et defmiationi eccle
sie psonis. Asserere at oppositu atqz defmiare no est sanu imo multuz
periculosum et erratum atqz erroneum.

Frateres pdicatores et miores snt gnales pfectores i tota dyocesi
illi epi cui snt legitime pntati. p3 p textu extra de sepul. Sup
carbedra in Clementinis vbi sic dr Statuim' vt i singul' ciuitatibus et
dyocesisibus etc.

Correlariū sequens ex ista pclusionione. Ad ples psonas se extendit au
tentitas frat' pdictor' qz auctoritas sacerdotu procbialiu. Quia illi in
sua sola prochia snt pfectores. Frs ho i tota dyocesi in qua sunt pre
sentati. v3 ex textu Clementine pallegato

Null' inferior papa pnt prohibere subdito suo mero seculari ne fratri
pdicator' pntato aut mior' ordinis pntat. P3 qz Auctoritas
inferioris no pnt derogare auctoritati superioris i ipz. talis at e auctoritas
epi procbial' sacerdotis respectu pape. Igitur etc.

Correlariū sequens ex illa pclone. Null' tenet petere licentia a curato
suo pntedi hmoi fratrib'. Quia null' tenet petere ab inferiore qd a su
pore obrinuit. vñ Jo. andree sup illo pbo libere dr. libere denorat q
no e necesse petere licentia sacerdotis procbialis. Et Gulielm' sup pbo
libere dr etia sine licentia sacerdotis procbial'. Et panor. dr. Qz non e
libertas in actu qn aliqd dependet ex arbitrio alieno

Parochiani no tenentur peccata de qib' pfecti snt eis de fratrib' et a
ali. Quia null' tenet pnteriri pccata q no h3 p pfecti talib' friby talia pec
cata no hnt qz alias bnficiu absolutiois eis ipesuz a friby pntatis nullu
esset qd est p decretale pdicta expsse. vñ Jo. andree sup pbo atqz bn
ficiu absolutiois eis ipendere dr Absoluti no hnt vltim' necesse pnteriri
pprio sacerdoti nec obstat decretalis. Dis vtriusqz serus fidel' de pe.
et remissionib' q intelligit de illo q alteri legitime pfectus no est Hui'
pntati tenebat Jo. monachi e' opio hodie reprobara e p extrauaga
te pntur e3 Jo. xxij. q i cipit Gas electiois ne stand Hec Jo. adree

Omne dcm aut assertu pntacit' ptra aliqd pdictaz pclusioniu est
oranqz erroneu et hereticu pdenadu. p3. Quia docere ptra def
minatione ecclesie assertiu et pntacit' est erroneu et hereticu. Et pbat
b. th. 2. q. 11. ar. 2. Qui dr. No min' censend' esset heretic' si quis
defmiationi ac declarationi facte iudicialiter p sede aplicā in his q fi
dei sunt aut sacram' eoz ecclesie pntacit' repugnaret. eo q dicte auto
ritates i summo pntifice resident pncipaliter ptra cui' auctoritate nec
Biconuim' nec Aug'. nec aliq3 sanctor' doctoz suaz sniaz defendit.

Ite Gu
lielmus est
Gulielm' de monte
lauduno q
scripsit sup
Clementi
nas.

Gedruckt in Collezp dem
Alde mart. tzo dē wylldē man p̄dem b̄gart

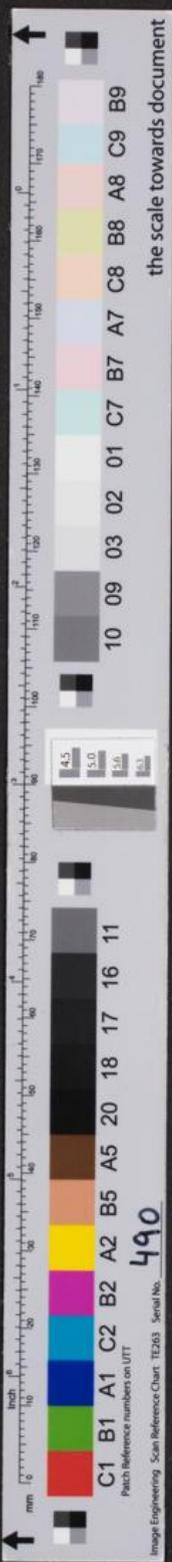
Defensorii privilegii

apostolice sacerdotis alias privilegii
ram aliquam debeat conferre.
In his que ad cultum divinum
quosdamque que licite prestantur
privilegia positione per multa
si frater possent absque linea
hoc non sufficit. Et requiritur
eos recipere ad penitentiam hoc
Rector provincialis teneat
cognoscere dato que confiteatur
personis. Et hoc que superior
genus ecclesiasticis sacramentis
Si non esset peccator notorius
hoc sacramenta ecclesiastica si
non nisi de hoc est plena face
sunt que sic subditur posset transi
dicere de se fratri confessionem. De
mentem ad foris conscientie per
salute creditur hoc per se con
fessionem esse. Si etiam pari
bitur non que posset recitare venia
ro que ex hoc sequitur aliqua oc
quod sequeret ex hoc que popul
provincialibus siue secularibus

Prænarri ad respond

Explicit Manuale
de Defensorio privilegii
audientia professionem et
mannu Bungere de
triqui foris morate in o
a. aioris In domo vi
mane. Anno. M. CC.

L
B
D

the scale towards document

anc
uase
em
me
slu

